ePublishing

Lexicographic Bulletin

Vol 13 (1978)

Lexicographic Bulletin

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 24/01/2026 09:43:50

ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1978

https://epublishing.ekt.gr | e-Publisher: EKT | Downloaded at: 24/01/2026 09:43:50

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1978

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΗΣ ΤΕ ΚΟΙΝΩΣ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΗΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ
Λεωφόρος Συγγροῦ 129 - Β. Δίπλα 1

Διευθυντής : Δικαιος Β. Βαγιακακος

ACADÉMIE D'ATHÈNES
CENTRE DE RÉDACTION DU DICTIONNAIRE HISTORIQUE
DU GREC MODERNE (LANGUE COMMUNE
ET DIALECTES)
129, Bd Sygrou - 1, rue V. Dipla. Athènes

Directeur : Dikéos V. Vayacacos

ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΕΡΑΝΙΣΜΑ

Α'

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀρωματικῶν καὶ θεραπευτικῶν φυτῶν ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων *ὁ ὕσσωπος, ὁ σάμψυχος, ὁ ἀμάρακος καὶ ἡ μαντζουράνα.* Καὶ τὰ τέσσαρα ταῦτα μὲ τὰς αὐτὰς ἰδιότητας ὑπὸ διαφόρους διαλεκτικοὺς τύπους τοῦ ὀνόματος αὐτῶν διεσώθησαν παρὰ τῷ λαῷ κατὰ τὸν μακραίωνα βίον τοῦ ἔθνους καὶ τῆς γλώσσης αὐτοῦ.

α) Ὕσσωπος

Ὕσσωπος ἐν Ἑλλάδι καλεῖται ἡ πόα μικρομερὶς ἡ Ἰουλιανὴ (micromeria Juliana) τῆς οἰκογ. τῶν χειλανθῶν (labiatae) τῆς τάξεως τῶν σωληνανθῶν (tubiflorae).

Ἡ λ. σήμερον ἀπαντᾷ διαλεκτικῶς ὑπὸ τοὺς τύπους : Ἀρσ. *ὕσσωπος* Ἰθάκη[1], Κεφαλληνία[2], Κοζάνη[3] (φυτὸν μὲ ἕνα καυλὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν μικρὰ φύλλα ὡς τοῦ ὀριγάνου, τὰ ὁποῖα συνάζονται καὶ βράζονται τὸν χειμῶνα ὡς θερμαντικὸν καὶ μαλακτικόν), Πάτμος[4] (βραστικὸν ὠφέλιμον εἰς τὸν στόμαχον), Χίος[5], *ὕσσουπους* Παγγαῖον Μακεδ.[6], *ἔσσωπος* Ζάκυνθος[7], Μεσσηνία, Ἰκαρία[8], Κέρκυρα[9], Κεφαλληνία[10], Λέρος[11], Ὀθωνοί[12], Παξοί[13], Πάτμος[14], *ἔσσουπους* Λευκάς[15], *ἔζωπος*[16].

---

1. Ἀρχεῖον Κέντρου Συντάξεως Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ (= ΑΙΛ).
2. *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*, Τὰ δημώδη ὀνόματα τῶν φυτῶν προσδιοριζόμενα ἐπιστημονικῶς, Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. Ἀθηνῶν 4 (1907-1908), 308.
3. ΑΙΛ. Πβ. Διοσκορίδην (III, 27) : *ὀρίγανος Ἡρακλεωτική· φύλλον ἔχει ἐμφερὲς ὑσσώπῳ.*
4. ΑΙΛ (Χφον 690, σ. 159).
5. *Κ. Ἀμάντου*, Χιακὸν Γλωσσάριον, σ. 69.
6. ΑΙΛ.
7. *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*, ἔνθ' ἀν.
8. *Γ. Χατζιδάκι*, ΜΝΕ 2, 221.
9. ΑΙΛ (Χφον 140, σ. 45).
10. *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*, ἔνθ' ἀν.
11. ΑΙΛ (Χφον 700β, σ. 110).
12. Αὐτόθι (Χφον 793, σ. 173).
13. Αὐτόθι (Χφον 830, σ. 77) — *Salvator L. H.*, Παξοὶ καὶ Ἀντίπαξοι, μετάφρ. ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ, ὑπὸ Ἀν. Π. Μιτσιάλη, Ἀθῆναι 1905, σ. 51. — *Γ. Χατζιδάκι*, ἔνθ' ἀν.
14. Αὐτόθι (Χφον 690, σ. 159).
15. ΑΙΛ.
16. *Hesseling C. - Pernot H.*, Πεντάτευχος, σ. 426.

Θηλ. *ὕσσωπος* Λέρος[1]. Οὐδ. *ὕσσωπο* Ἐρικοῦσσα - Κέρκυρα[2], Κεφαλληνία[3], *ἔσσωπο* Λακωνία[4], Μεσσηνία[5], Λέρος[6], Σῦρος[7], *ἔσσαφο* Ἀττική[8], Λακωνία[9], *ὕζωπο* Ζάκυνθος[10], *ἄσσωπο* Κέρκυρα[11]. Εἰς τὸ Ρήγιον Κάτω Ἰταλίας[12] ἀπαντᾷ ὑπὸ τὸν τύπον *σώπου* (sopu).

Τύπος *ἔσσωπο* τό, παραδίδεται καὶ παλαιότερον. Εἰς ἐπιγραφὴν βυζαντινῶν χρόνων ἐκ Σόλων Κιλικίας, ἀποικίας Ροδίων, ἀπαντᾷ ὁ τύπος ΕΣΟΠΟ[13].

Ἡ λ. παρεδόθη καὶ ὑπὸ τῶν λεξικογράφων. Οὕτω, ὁ Ἡσύχιος γράφει : *ὕσ(σ)ωπος· βοτάνη σμήχουσα*, ὁ Σουΐδας : *ὕσσωπος· βοτάνη ρυπτική· Δαβὶδ ῥαντιεῖς ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι*, ὁ Ζωναρᾶς : *ὕσσωπον καὶ ὕσσωπος· βοτάνη καθαρτικὴ τῶν κατὰ στόμαχον πεπλεγμένων φλεγμάτων διὰ τὴν ἐν αὐτῷ θερμότητα*, τὸ Μ. Ἐτυμολ. (785, 56) : *ὕσσωπον· ἔστι δὲ βοτάνη καθαρτικὴ ὁμοία σαμψύχῳ*, ὁ Δουκάγγιος : *ὕσσωπον ἡ βοτάνη*. Παρ' Ἡσυχίῳ μαρτυρεῖται καὶ ἡ γλῶσσα : *ὑσωπίς· ἡ σάμψυχος*.

Ὁμοίως ποιοῦνται μνείαν καὶ τὰ Γεωπονικὰ (6, 8, 1) : *ὑσσώπου Καμπανοῦ ἢ Κρητικοῦ*. Αὐτόθι (8, 15) ἀναφέρεται καὶ *ὑσσωπίτης οἶνος· οὗτος ὁ οἶνος καθαίρει θώρακα, πέψιν ποιεῖ θερμὸς ὤν, μαλάσσει κοιλίαν*. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ Ἱππιατρικὰ (σσ. 272, 287) ἀναφέρεται *ὕσσωπος Κρητικὸς ἢ Ἀττικός*. Ὁμοίως εἰς ἰατροσοφικὸν κώδικα ἐκ Χίου[14] τοῦ 1599 μαρτυρεῖται *ὕσσωπος Κρητικός*, ἀλλὰ καὶ εἰς ἕτερον τοῦ XV αἰ. γίνεται μνεία τοῦ *ὑσσώπου*[15].

Ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Γεννάδιος[16] γράφει : «*Ὕσσωπος ὁ φαρμακευτικός· φρυγανῶδες ἀρωματικὸν καὶ φαρμακευτικὸν φυτόν. Τὸ αἰθέριον ἔλαιον τοῦ χόρτου του μυρεψικόν. Εἰς τὸ φυτὸν τοῦτο ἀναφέρεται ὁ ὕσσωπος τῆς Ἁγίας Γραφῆς (Ψαλμ. 51, 7) : ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι· Καὶ ὁ κηπευτικὸς τοῦ Διοσκορίδου. Ὁ*

---

1. *Δ. Οἰκονομοπούλου*, Λεριακά, ἐν Ἀθήναις 1888, σ. 135.
2. ΑΙΛ (Χφον 805, σ. 215). Λέγεται καὶ *ἀγριότσαϊ* ἢ *ἀγριότσαο*.
3. *Γ. Χατζιδάκι*, ἔνθ' ἀν.
4. ΑΙΛ (Χφον 368, σ. 6).
5. ΑΙΛ (Χφον 316, σ. 17).
6. *Δ. Οἰκονομοπούλου*, ἔνθ' ἀν. - *Γ. Χατζιδάκι*, ἔνθ' ἀν.
7. *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*, ἔνθ' ἀν. - *Γ. Χατζιδάκι*, ἔνθ' ἀν.
8. Αὐτόθι. *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*, ἔνθ' ἀν.
9. ΑΙΛ.
10. *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*, ἔνθ' ἀν.
11. ΑΙΛ.
12. *Rohlfs G.*, Lexicon Graecanicum Italiae inferioris, Tübingen 1966, ἐν λ. *ὕσσωπος*. ΑΙΛ (Χφον 316, σ. 17).
13. *Gertrud Laminger-Pascher*, Hebräisch ēzōb in einer griechischen Inscrift., Die Sprache 20 (1974), 133-135.
14. *Κ. Ἀμάντου*, Ἰατροσοφικὸς κῶδιξ, Ἀθηνᾶ 43 (1931), 151.
15. *A. Kouzis*, Contribution à l'étude de la médicine des xénons pendant le XVe siècle, Byzant. Neugr. Jahrbücher 6 (1928), 82. Πβ. *B. Langkavel*, Botanik der Spaeteren griechen, Berlin 1886 (Amsterdam 1964), σ. 56.
16. Λεξικὸν Φυτολογικόν, Ἀθῆναι 1914, σ. 989.

ὀρεινὸς ὕσσωπος αὐτοῦ ὑποτίθεται ὅτι εἶναι εἶδος θύμβρας». Ὁ Δ. Καββάδας[1] ἐπίσης παρατηρεῖ: *ὕσσωπος· δικότυλον τῆς οἰκογ. τῶν χειλανθῶν ἢ λαμπιατῶν (labiatae). Ὕσσωπος ὁ φαρμακευτικὸς (H. officinalis L.) μὲ βλαστὸν μέχρι 60 ἑκ. μ. φρυγανώδη. Χρησιμοποιεῖται ὡς φαρμακευτικὸν εἰς παθήσεις τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος ὑπὸ μορφὴν ἀφεψήματος μετὰ μέλιτος. Καθὸ μυρεψικὸν φυτὸν χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ἀρωματοποιΐαν πρὸς παρασκευὴν ἀλκοολικῶν ἡδυπότων. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀναφέρεται ὁ ὕσσωπος τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ πιθανῶς ὁ κηπευτικὸς ὕσσωπος τοῦ Διοσκορίδου. Παρ' ἡμῖν τὸ μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀναφερόμενον βότανον εἶναι μικρομερία ἡ Ἰουλιανὴ (micromeria Juliana), εἰς Κεφαλληνίαν ὕσσωπος καὶ ἄγριο τσάϊ εἰς Θήραν.*

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἐρικοῦσσαν καὶ τὴν Κέρκυραν *ὕσσωπο* τό, εἶναι τὸ *ἀγριότσαο.* Ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι τὸ φυτὸν *ὕσσωπος* καὶ ἡ χρῆσις αὐτοῦ εἴτε πρὸς θεραπείαν εἴτε πρὸς ἐξαγνισμὸν ἦσαν γνωστὰ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας. Ἡ πρώτη μαρτυρία αὐτοῦ ἀπαντᾷ εἰς ἐπιγραφὴν ἐκ Κέω[2] τοῦ τέλους τοῦ 5ου π.Χ. αἰ., ἔνθα λέγεται: *ἔπειτα [δὲ] ὑ[σ]σώπωι ο[ἰκη]τή[ρια ἅπα]ντα. ἐπὴν δὲ διαρανθῆι, καθαρὴν εἶναι τὴν οἰκίην.* Πρόκειται ἐνταῦθα νόμος περὶ τῶν καταφθιμένων. Τὸ ράντισμα τῆς οἰκίας διὰ ὑσσώπου ἐγίνετο τὴν ἑπομένην τῆς κηδείας τοῦ θανόντος.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ U. Koehler[3], ὅστις ὅμως δὲν συνεπλήρωσε τὴν ἐφθαρμένην λέξιν «*ὑσώπωι*». Τὴν ἀποκατάστασιν ἔκαμεν ὁ Στ. Ν. Δραγούμης[4], ὅστις λέγει ὅτι ἐνταῦθα εἶναι ἡ πρώτη καθαρῶς ἑλληνικὴ μαρτυρία τοῦ *ὑσσώπου* καὶ παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς: *τὶ δε ὁ ὕσωπος ἢ ὕσσωπος (διότι καὶ οὕτω γράφεται) τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς; Ἆρά γε βοτάνη ρυπτικὴ..... τὸ ἀρωματικὸν ἀμάρακον, ἡ βαρβαρόφωνος ἡμῶν μαντζουράνα (ῥωμαϊστί, κατὰ Διοσκορίδην μαζουράνα - majorana), ἣν βαπτίζοντες εἰς ἁγίασμα οἱ ἡμέτεροι ἱερεῖς ῥαίνουσιν ἡμᾶς τε καὶ τὰς οἰκίας ἡμῶν πρὸς ἁγιασμὸν καὶ καθαρισμόν; Πιθανῶς τοῦτο τὸ δεύτερον.*

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιγραφὴ ἐνθυμίζει τὸ παρὰ τῇ Π. Διαθήκῃ (Ἀριθμ. 19, 18) χωρίον: *καὶ λήψεται ὑσσώπου... καὶ περιρρανεῖ ἐπὶ τὸν οἶκον*, ὃ βλ. κατωτέρω.

Τὴν θεραπευτικὴν ἰδιότητα τοῦ φυτοῦ ἐγνώριζον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἰατροί. Οὕτω, ὁ Ἱπποκράτης[5] λέγει ὅτι: *ὕσσωπον, θερμὸν καὶ φλεγματώδη ἄγει.* Ἀνάλογον μνείαν *ὑσσώπου πόας* ποιεῖται ὁ Γαληνὸς[6] καὶ ὁ Ὀρειβάσιος 274, ὁ δὲ Ἀρεταῖος[7] ἀναφέρει *ἐπιθήματα ἐν φλεγμασίῃ μὲν ἢν ἔτι ἕωσι ὕσσωπος. τῆλις ἐφθή . . .* Ἀλλὰ καὶ μεταγενεστέρως ὁ Ἀέτιος[8] συνιστᾷ τὴν χρῆσιν *ὑσσώπου βοτάνης* διὰ τὸ *Στομαχικὸν τὸ συνήθως σκευαζόμενον Φιλαγρίου* καὶ δι' ἄλλας ἰατρικὰς χρήσεις

---

1. Εἰκονογραφημένον Βοτανικὸν Φυτολογικὸν Λεξικόν, ἐν λ.
2. IG. XII 5, 593 A 16 (SIG³ 1218).
3. Ein griechisches Gesetz uber Todtenbestattung, Athenische Mittheilungen 1 (1876), 139-150.
4. Ὕσσωπος, Αὐτόθι 10 (1885), 172-173.
5. Περὶ διαίτης, II, 825, σ. 226 (Leid).
6. Περὶ τροφῶν, 6, 573 κ.ἄ.
7. Τὰ σωζόμενα, σ. 166 (ἔκδ. K. Z. Ermerius 1847).
8. Λόγος Ἕνατος. Ἔκδ. *Σ. Ζερβοῦ*, Ἀθηνᾶ 23 (1911), 306.

ὡς διὰ τὴν Οἰσύπου σκευασίαν,[1] *δι' ἣν παραγγέλλει ὕσσωπον καὶ τὰ ἔρια βρέχε ἐν τῷ ὕδατι ἡμέραν μίαν.*

Τὴν λ. ἀναφέρει ἐπίσης ὁ Νίκανδρος (Θηρ. 872) : *ὕσσωπός τε καὶ ἡ πολύγουνος ὄνωνις*, ἐκτενέστερον δὲ περὶ τῆς πόας ὁμιλεῖ ὁ Διοσκορίδης (III, 25) : *ὕσσωπος· πόα γνώριμος δισσή· ἡ μέν γάρ τις ἔστιν ὀρεινή, ἡ δὲ κηπευτική· ἀρίστη δὲ ἡ ἐν Κιλικίᾳ γενομένη. Δύναμιν δ' ἔχει θερμαντικήν· ἀφεψηθεῖσα δὲ μετὰ σύκων καὶ ὕδατος καὶ μέλιτος καὶ πηγάνου καὶ πινομένη ἀρήγει περιπνευμονικοῖς, ἀσθματικοῖς, βηχὶ χρονίᾳ, κατάρρῳ, ὀρθοπνοίᾳ.* Ἀναφέρει (5, 39) δὲ ὅτι *ὑσσωπίτης οἶνος ὁ ἐκ τοῦ Κιλικίου ὑσσώπου κάλλιστός ἐστιν . . . ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ πλευρῷ καὶ πνεύμονι πάθη καὶ βῆχας καὶ ἄσθματα ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸς καὶ στρεφομένοις ἁρμόζει πρός τε ῥίγη τε ἐν ταῖς περιόδοις· κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα.* Τέλος παρ' Ἀθηναίῳ (156Ε) φέρεται : *προπιὼν ὑσσώπου τὴν ὥραν ἐπάναγε ἐπὶ τὴν ἑστίασιν.*

Συχνὴ ἦτο ἡ χρῆσις ὑσσώπου καὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων πρὸς ἐξαγνισμὸν ἢ ψυχικὸν καθαρισμόν. Οὕτω, ἐκ τῆς Π. Διαθήκης παραθέτομεν τὰ χωρία : Ἔξοδ. 12, 22 : *Λήψεσθε δὲ δέσμην ὑσσώπου καὶ βάψαντες ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν καθίξετε τῆς φλιᾶς καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν ἀπὸ τοῦ αἵματος, ὃ ἔστι παρὰ τὴν θύραν. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἕως πρωΐ.* Ἀριθμ. 19, 6 : *Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ξύλον κέδρινον καὶ ὕσσωπον καὶ κόκκινον καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς μέσον τοῦ κατακαύματος τῆς δαμάλεως.* Αὐτόθι 19, 18-19 : *Καὶ λήψεται ὕσσωπον καὶ βάψει εἰς τὸ ὕδωρ ἀνὴρ καθαρὸς καὶ περιρρανεῖ ἐπὶ τὸν οἶκον καὶ ἐπὶ τὰ σκεύη καὶ ἐπὶ τὰς ψυχάς, ὅσαι ἂν ὦσιν ἐκεῖ καὶ ἐπὶ τὸν ἡμμένον τοῦ ὀστέου τοῦ ἀνθρωπίνου ἢ τοῦ τραυματίου ἢ τοῦ τεθνηκότος, ἢ τοῦ μνήματος καὶ περιρρανεῖ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸν ἀκάθαρτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ ἀφαγνισθήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.* Καὶ εἰς τὸ Λευϊτ. 14, 4 : *Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς καὶ λήψονται τῷ καθαρισμένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ καὶ ξύλον κέδρινον καὶ κεκλωσμένον κόκκινον καὶ ὕσσωπον.* Αὐτόθ. 14, 6 : *Καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήψεται αὐτό, καὶ τὸ ξύλον τὸ κέδρινον καὶ τὸ κλωστὸν κόκκινον καὶ τὸν ὕσσωπον καὶ βάψει αὐτὰ καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι ζῶντι.* Αὐτόθ. 14, 49 : *Καὶ λήψεται ἀφαγνίσαι τὴν οἰκίαν δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ καὶ ξύλον κέδρινον καὶ κεκλωσμένον κόκκινον καὶ ὕσσωπον.* Αὐτόθ. 14, 51-52 : *Καὶ λήψεται τὸ ξύλον τὸ κέδρινον καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον καὶ τὸν ὕσσωπον καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν καὶ ἀφαγνιεῖ τὴν οἰκίαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρνιθίου καὶ ἐν τῷ ζῶντι καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ ζῶντι καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κεδρίνῳ καὶ ἐν τῷ ὑσσώπῳ καὶ ἐν τῷ κεκλωσμένῳ κοκκίνῳ.*

Λίαν γνωστὸς εἶναι καὶ ὁ στίχος ἐκ τοῦ 50 Ψαλμοῦ τοῦ Δαυΐδ : *Ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι, πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.*

---

1. Λόγος Πεντεκαιδέκατος. Ἔκδ. *Σ. Ζερβοῦ*, Ἀθηνᾶ 21 (1909), σ. 125. Διὰ *κωλικὸν* φάρμακον, βλ. Λόγος Ἕνατος, Ἀθηνᾶ 23 (1911), 348, διὰ παρασκευὴν *ἐμπλάστρων*. Βλ. Ἀθηνᾶ 21 (1909), 121 κλπ.

Ἡ λ. ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν Κ. Διαθήκην. Οὕτω, Πρὸς Ἑβρ. 9, 19 λέγεται : *λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν.*

Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον (19, 29) ἐπίσης ἀναφέρεται : *σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.* Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον (27, 48) ἔχει ἄλλως : *λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν.*

Ἡ χρῆσις τῆς λ. *ὕσσωπος* ἀντὶ τῆς λ. *κάλαμος* ἐδημιούργησε πρόβλημα εἰς τοὺς ἑρμηνευτὰς τῆς Κ. Δ., καθ' ὅσον ὁ ὕσσωπος δὲν ἔχει στέλεχος μεγάλον ὥστε νὰ χρησιμοποιηθῇ ἀντὶ καλάμου, δι' ὃ καὶ ὑπέθεσαν ὅτι πρόκειται ἀντὶ *ὑσσώπῳ* ἡ λ. *ὑσσῷ* [1].

Ὁ Κοραῆς [2], ἀσχολούμενος μὲ τὴν λ. *ὕσσωπος*, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς διαφορᾶς αὐτῆς εἰς τὰ δύο Εὐαγγέλια παρετήρησε : *Τῶν Ἑλλήνων τὸ ὕσσωπον ἦτο πόα, ὡς λέγει ὁ Διοσκ. 3, 30 καὶ τούτου τὰ κλωνία συνδέοντες οἱ Ἑβραῖοι μετεχειρίζοντο ὡς περιρραντήριον, ὅθεν ἐξηγεῖται τὸ ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ (Δαυΐδ). Ἀλλ' εἰς τὴν Παλαιστίνην βλαστάνει καὶ ἄλλο γένος ὑσσώπου, ὄχι πόα, ἀλλὰ θάμνος τοῦ ὁποίου οἱ καυλοὶ ἀναβαίνουν ὡς καλάμια καὶ τοῦτον τὸν ὕσσωπον νοοῦν οἱ Εὐαγγελισταί.*

Ὁ Καββάδας [3] ἐπίσης παρατηρεῖ ὅτι ὁ ὕσσωπος ἔχει *βλαστὸν μέχρι 60 ἑκ. μ. φρυγανώδη.*

Ἡ λ. χρησιμοποιεῖται καὶ ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ Χριστιανικῇ γραμματείᾳ [4] ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἐξαγνίζειν, ἰδίως κατὰ τὸ βάπτισμα : *τοὺς μέλλοντας ὑσσώπῳ ῥαντίζεσθαι καὶ καθαρίζεσθαι ὑσσώπῳ τῷ νοητῷ καὶ τῇ δυνάμει τοῦ κατὰ πάθος ὑσσώπου καὶ καλάμῳ ποτισθέντος καὶ ὕσσωπος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνέργειαν ἀφομοιοῖ. Ἔτι δὲ καὶ τόπος ἦν τῆς τοῦ θείου πνεύματος χάριτος ἡ τοῦ ὑσσώπου θερμότης.*

Ἡ λ. ἐτυμολογεῖται ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ ēzōb [5].

β) σάμψυχος

Εἰς τὸ Μ. Ἐτυμολ. (785, 56) ἀναγράφεται : *ὕσσωπον· ἔστι δὲ βοτάνη καθαρτικὴ ὁμοία σαμψύχῳ.* Παρ' Ἡσυχίῳ ἐπίσης φέρεται ἡ γλῶσσα : *ὑσωπίς· ἡ*

---

1. *Milton J. - Milligan G.*, The Vocabulary of the Greek Testament, London, 1952, ἐν λ. *Arndt W. - Gingrich F. W.*, A Greek-English Lexicon of the New Testament (μετάφρ. ἐκ τοῦ Γερμαν. Λεξικοῦ τοῦ *W. Bauer*), Chicago 1971 ἐν λ., ἔνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία.

2. Ἄτακτα 4, 631. Πβ. καὶ *Ἑρρ. Στεφάνου*, Θησαυρὸν ἐν λ.

3. Ἔνθ' ἀν.

4. *G. Lampe*, A Patristic Greek Lexikon, ἐν λ.

5. *E. Boisacq*, Dictionnaire Etymologique de la langue grecque, Paris 1950 ἐν λ. *J. B. Hofmann*, Etymologisches Wörterbuch des Griechischen, München 1950, ἐν λ., *H. Frisk*, Griechisches Etymologisches Wörterbuch, Heidelberg 1954. *H. Grimme*, Hethitisches im Griechischen Wortschatze, Glotta 14 (1925), 17. Πβ. *A. Carnoy*, Dictionnaire etymologique des noms grecs de plantes, Louvain 1959, σ. 151.

σάμψυχος. Καὶ ἡ βοτάνη αὕτη διαλεκτικῶς[1] ἀπαντᾷ ὑπὸ τοὺς τύπους : *σάψυχος ὁ*, Ἰθάκη, Κάρπαθος Κῶς, Ρόδος, Σύμη, Τῆλος, Φοῦρνοι, Χίος, *σάψυχους* Θρᾴκη (Αἶνος), *θάψυχος* (μυρωδᾶτον χόρτον) Κάρπαθος, *'άψυχος* Μεγίστη (τὸ εὐῶδες φυτὸν μαντζουράνα), Ρόδος, καὶ παρὰ G. Germano, *σάψυχο τό*, Ἀγαθονήσι (origanum majorana - μαντζουράνα), Ἰκαρία, Κεφαλληνία, Παξοὶ - Ἀντίπαξοι (*στομαχόχορτο*), Ρόδος, Σέρραι, Σύμη, Τῆλος, *θάψυχο* Κάρπαθος, *'άψυχο* Μεγίστη, sánziko, zánziko Κάτω Ἰταλία (Otranto), sánziku, zánziku, sánziku, sánsuku Κάτω Ἰταλία (Salento), zánzəkə Κάτω Ἰταλία (Bari)[2].

Οἱ λεξικογράφοι G. Germano, Du Cange, Somavera, Weigel, Th. Kind παραδίδουν καὶ τὸν τύπον *σιάψυχον*. Εἰς τὴν Κύπρον[3] λέγεται καὶ *σαψυχιά, ἡ*.

Ἡ ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω τύπους μαρτυρουμένη βοτάνη σημαίνει τὴν *μαντζουράναν* (εἰς τοὺς Φούρνους τὴν *φασκομηλιάν*), τῆς ὁποίας τὸ ἀφέψημα χρησιμοποιεῖται ὡς θεραπευτικὸν τοῦ στομάχου καὶ τῆς κοιλίας.

Εἰς τὸ Ἰατροσοφικὸν τοῦ ἐκ Κύπρου Μητροφάνους[4] ἀναγράφεται : *εἶναι πολλὰ ὠφέλιμον τὸ σιρόπι ἀπὸ σάμψυχον ἤγουν μαντζουράναν* (διὰ τὴν ὑδρωπικίαν) καί : *σάμψυχον ἢ σαμψυχία· ὀρίγανον τὸ Μάρον· τὸ Κύπριον ἐθεωρεῖτο τὸ ἄριστον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ σήμερον*. Εἰς ἰατροσοφικὸν κώδικα ἐκ Χίου[5] τοῦ ἔτους 1599 ἀναφέρεται ὡς θεραπευτικὸν ἀπόσταγμα τοῦ σαμψύχου τὸ *σαμψυχόσταμα*. Ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Π. Γεννάδιος[6] γράφει : *συμψυχιὰ καὶ σάμψυχον· ὀρίγανον τὸ Μάρον (Origanon Maru), ὀρίγανον πολύμορφον, πολύκλωνον μικρόφυλλον, ἀρωματικόν, γλακόφυλλον ἀπαντῶν ἐν Κρήτῃ, Κύπρῳ, Συρίᾳ. Εἰς Κύπρον ὀνομάζεται σαμψυχία καὶ κατασκευάζονται πολλὰ κοινῆς χρήσεως σάρωθρα· εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀναφέρεται ἓν τῶν σαμψύχων τοῦ Διοσκορίδου*. Ὁ Δ. Καββάδας[7] ἐπίσης λέγει : *σαμψυχία (ὀρίγανον τὸ Μάρον)· πιθανῶς εἰς τὸ εἶδος τοῦτο νὰ ἀναφέρεται τὸ μάρον τοῦ Διοσκορίδου ὅπερ «πόα γνώριμος, φρυγανώδης, ὁμοία τῷ ἄνθει ὀριγάνῳ» (III, 42 ἢ 49)*.

Τὴν πόαν καὶ τὴν θεραπευτικὴν αὐτῆς ἰδιότητα ἐγνώριζον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Τὸ ὄνομα παρ' αὐτοῖς ἔχει τοὺς τύπους : *σάμψυχος ὁ, ἡ — σάμψυχον τό*, καὶ *σάμψουχος ὁ, ἡ, σάμψουχον τό*, καὶ *σαμψοῦχος ἡ*. Ἤδη παρὰ Νικάνδρῳ (Θηρ. 617) φέρεται : *ἰδὲ πτίλα πολλὰ καὶ ἄνθη/σαμψούχου*. Ὁ Ἀρεταῖος (223, 11) εἰς τὸ «Περὶ θεραπείας τῶν κατὰ τὸ ἧπαρ ὀξέων παθῶν» παρατηρεῖ : *ἀγαθὸν δὲ καὶ ἔνθα ἢ σάμψυχον ἢ τὸ μελίλωτον ἐγκέεται*, καὶ ἀλλαχοῦ (267, 10) : *οὐρητικὸν δὲ καὶ ἀνήθου ἡ κόμη καὶ λιβανωτὶς ἢ σάμψυχον*. Ὁ Γαληνὸς (13, 1034) ἐπίσης εἰς τὸ «Περὶ συνθέσεως φαρμάκων» ὁμιλεῖ καὶ περὶ *σαμψύχου νέου* ἢ συμβουλεύει (13, 1025) *χρηστέον σαμψύχου* καὶ *ἔχει σαμψύχου λίτραν α'* κλπ. Ἐκτενέστερον περὶ

---

1. Κατὰ μαρτυρίας τοῦ Ἀρχείου τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Πβ. *Α. Κοραῆ*, Ἄτακτα, 4, 416.
2. *G. Rohlfs*, ἔνθ' ἀν., ἐν λ.
3. *Κύπρου Χρυσάνθη*, Κυπριακὲς φαρμακευτικὲς ὕλες, Κυπριακαὶ Σπουδαὶ 6 (1942), 35-36.
4. Ἐν Λευκωσίᾳ 1924 (1943), σσ. 6[illegible], 1[illegible]4.
5. *Κ. Ἀμάντου*, ἔνθ' ἀν.
6. Ἔνθ' ἀν., σ. 732. Πβ. *B. Langkevel*, ἔνθ' ἀν., σ. 56.
7. Ἔνθ' ἀν., ἐν λ.

τῆς πόας ταύτης ποιεῖται μνείαν ὁ Διοσκορίδης (III, 39) : *σάμψυχον· κράτιστον τὸ Κυζικηνὸν καὶ Κύπριον, δευτερεύει δὲ τούτου τὸ Αἰγύπτιον, καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν Κυζικηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀμάρακον· πόα δ' ἔστι πολύκλωνος, ἕρπουσα ἐπὶ γῆς, φύλλα δασέα καὶ περιφερῆ ἔχουσα, ὅμοια τῆς λεπτοφύλλου καλαμίνθης, σφόδρα εὐώδης καὶ θερμαντική, πλεκομένη καὶ εἰς στεφάνους. Ἁρμόζει δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον ἐπὶ ἀρχομένων ὑδρωπικῶν*[1] *καὶ δυσουρούντων καὶ στροφουμένων. Ξηρὰ δὲ τὰ φύλλα ἐπιπλασθέντα μετὰ μέλιτος αἴρει ὑπώπια*[2] *καὶ ἔμμηνα ἄγει ἐν προσθέτῳ. Πρὸς δὲ σκορπίου πληγὴν μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους καταπλάσσεται, πρὸς δὲ στρέμματα μετὰ κηρωτῆς ἀναληφθέντα ἐπιτίθεται καὶ πρὸς οἰδήματα ὁμοίως ἀναληφθέντα κηρωτῇ καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καταπλάσσεται μετὰ πάλης ἀλφίτου. Μείγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ μαλάγμασι πρὸς τὸ θερμαίνειν.*

Ὅτι δὲ τοῦτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο γνωστὸν ὑπὸ διάφορα ὀνόματα παραδίδει ἐπίσης ὁ Διοσκορίδης (III 39 Rv.) λέγων : *σάμψουχον· οἱ δὲ τρίφυλλον, οἱ δὲ ἀμάρακον, οἱ δὲ ἀγαθίδες, οἱ δὲ κνήκιον, οἱ δὲ ἄκαπνον, Πυθαγόρας θριαμβίς, Αἰγύπτιοι σοφώ, Ἀρμένιοι μύουρον, Προφῆται γόνος Ὀσίρεως, οἱ δὲ ὁμόγονος Ἴσεως, Ρωμαῖοι μεζουράνα.*

Ὁ αὐτὸς (I, 48) ἀναφέρει καὶ *μύρον σαμψούχινον*, τρόπον παρασκευῆς αὐτοῦ καὶ θεραπευτικὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἀλλαχοῦ δὲ (II, 76, 14) ἐκθέτει τίνι τρόπῳ *σαμψουχίζεται στέαρ (σαμψούχου ὡρίμου τεθλασμένου ἐπιμελῶς μνᾶν μίαν ἥμισυ).*

Τὸ ἐν Αἰγύπτῳ *σάμψουχον* ἀναφέρει καὶ ὁ Παυσανίας (9, 28, 3), περὶ τούτου δὲ ὁ Ἡσύχιος ἔχει τὴν γλῶσσαν : *σαμψοῦχος· πλείστη γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ· ἄλλοι δὲ μάραθον καλοῦσιν αὐτήν.*

Τὸ ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου (III, 39) λεγόμενον ὅτι ἡ πόα αὕτη χρησιμοποιεῖται *πλεκομένη καὶ εἰς στεφάνους* πιστοποιεῖ καὶ ὁ Πολυδεύκης (Ὀν. 6, 107) λέγων : *στεφανοῦσθαι . . . ναυκρατίτῃ στεφάνῳ, σάμψυχος οὗτος ἦν.* Ὁ Ἀθήναιος (IE, 676d) ἐπίσης ἀναφέρει : *Παμπόλλους δὲ οἶδα λέγοντας τὸν ἐκ τῆς σαμψύχου στέφανον εἶναι τὸν ναυκρατίτην· πολὺ δὲ τὸ ἄνθος τοῦτο κατὰ τὴν Αἴγυπτον*[3]. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον : *Ναυκρατίτης στέφανος· ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας Ναυκράτεως, ὁ βύβλινος, ἢ ὁ ἐκ φιλύρας ἢ ὁ σαμψύχινος.*

Τὴν πληροφορίαν τοῦ Διοσκορίδου, ἔνθ' ἀν., καθ' ἣν *σάμψουχον . . . οἱ δὲ ἀμάρακον* ἐπιβεβαιοῖ καὶ ὁ Ἀθήναιος (IE, 681, 25) ἀναφέρων ὅτι : *Διοκλῆς δ' ἐν τῷ περὶ θανασίμων φαρμάκων «ἀμάρακον» (φησίν), ὃν σάμψυχόν τινες καλοῦσιν.*

---

1. Διὰ τὴν ὑδρωπικίαν θεραπευτικὸν ἀναφέρεται, ὡς εἴδομεν, καὶ εἰς τὸ Κυπριακὸν Ἰατροσόφιον τοῦ Μητροφάνους.

2. Ἡσύχιος : *ὑπώπια· τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς οἰδήματα· ἀπὸ μέρους δὲ ὅλην τὴν ὄψιν δηλοῖ. καὶ τὰ πελιώματα.* Φώτιος : *ὑπώπια· τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς πελιώματα ἢ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐξιόντα πῦα.* Ὁ αὐτὸς ἐν λ. *κυλοιδιᾶν* γράφει : *κύλα δὲ λέγονται τὰ ὑποκάτω τοῦ κάτω βλεφάρου, ἃ ἡμεῖς ὑπώπια καλοῦμεν.* Καὶ ρ. *ὑπωπιάζω·* μωλωπίζω τινὰ κατὰ τὸν ὀφθαλμόν. *ὑπωπιασμός.* ἡ ταλαιπωρία. *ὑπώπιος·* ὁ ἔχων μεμωλωπισμένον ὀφθαλμόν. Κατὰ Πολυδ. Η, 79 : *ὑπερῳδηκώς, ὑπώπιος, ὑποπέλιδνος.*

3. Αὐτόθι γράφει καὶ τὰ ἑξῆς : *Γελοῖοι οὖν εἰσὶ καὶ οἱ λέγοντες ναυκρατίτην εἶναι στέφανον τὸν ἐκ τῆς βίβλου τῆς στεφανωτρίδος καλουμένης παρ' Αἰγυπτίοις στεφόμενον.*

Ὁ Ἀθήναιος (15, 684b) ἐπίσης ἀναφέρει : *σαμψύχου λιβάνου τε νέας κλάδας.* Φαίνεται ὅτι καὶ παρ' ἀρχαίοις ὑπῆρχε σύγχυσίς τις ὡς πρὸς τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς πόας καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς.

Ὁ Ἀέτιος πολλάκις ποιεῖται μνείαν τῆς πόας ταύτης κυρίως πρὸς θεραπευτικὴν χρῆσιν, ὡς «Περιφαλαγγιοδήκτων», περίπτωσις εἰς ἣν συνιστᾷ *σάμψυχον μετ' ὄξου*[1] ἢ διὰ παρασκευὴν ἐμπλάστρων[2] ἢ κωλυκῶν φαρμάκων[3]. Ὁμιλεῖ ἐπίσης περὶ *μύρου καὶ ἐλαίου σαμψυχίνου*, γράφων[4] : *Ἔλαιον σαμψύχινον Γαληνοῦ. Καὶ τὸ σαμψύχινον δὲ ἔλαιον ὁμοίως σκευάζεται· ἐπιτήδειον δ' ἔστιν ἐν ὥρᾳ χειμερινῇ καὶ χωρίῳ ψυχρῷ καὶ καταστάσει ψυχρᾷ· λαμβανέτω δὲ καὶ τοῦτο καὶ κηροῦ καὶ ρητίνης εἰ παραμένειν αὐτὸ βούλοιτο ἐπὶ πλέον τοῖς ἀλειφομένοις σώμασιν.* Καὶ ἐν συνεχείᾳ[5] : *ἄλειμμα σαμψύχου δόκιμον ἀρθριτικοῖς καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν.*

Ὁ Hofmann[6] καὶ ὁ Frisk[7] θεωροῦν τὴν λ. ἀγνώστου ἐτυμολογικῆς ἀρχῆς. Ὑποθέτουν σημιτικὴν τὴν προέλευσιν.

γ) Ἀμάρακον

Ὁ Διοσκορίδης (3, 39) ἀναφέρει : *σάμψουχον . . . καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν Κυζικηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀμάρακον καὶ σάμψουχον· οἱ δὲ ἀμάρακον, Ρωμαῖοι μεζουράνα.* Καὶ ἡ λ. *ἀμάρακος* διεσώθη σήμερον διαλεκτικῶς[8] ὑπὸ τοὺς τύπους *ἀμάρακος* ὁ, Κύπρος, Κῶς, *ἀμάραgος* Κάρπαθος, Σύμη, *ἀμάρακας* Κῶς *ἀμάραgας* Σύμη, *ἀμάραγκλος* Ρόδος, *'μάρακας* Τῆλος, *ἀβάραgας* Κεφαλληνία[9]. Σημαίνει δὲ τὸ φυτὸν ἑλίχρυσον τὸ Σικελικὸν (helichrysum Siculum) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (compositae), ἀγριολούλουδον τῆς οἰκογενείας τῶν ἀμαράντων. Εἰς τὴν Κύπρον καὶ τὴν Σύμην δηλοῖ τὸ φυτὸν ὀρίγανον τὸ Μάρον (origanum Maru) τῆς τάξεως τῶν χειλανθῶν (labiatae). Εἰς τὴν Κῶν τὸ φυτὸν θεωρεῖται ἀντιψυλλικόν.

Ὁ Γεννάδιος[10] περὶ τοῦ φυτοῦ τούτου γράφει : *'Αμάρακον· 'Ορίγανον τὸ ἀμάρακον (O. Majorana) ἡ κν. μαντζουράνα, μικρὸν ἀρωματικὸν φρύγανον ἢ μᾶλλον φυτὸν ποῶδες πολυετές, πολύφυλλον, μυρεψικόν.*

---

1. *Σ. Ζερβοῦ*, Ἀετίου Ἀμιδηνοῦ, Περὶ δακνόντων ζῴων καὶ ἰοβόλων, ἤτοι Λόγος Δέκατος τρίτος, Ἀθηνᾶ 18 (1906), 279.
2. *Σ. Ζερβοῦ*, Ἀετίου Ἀμιδηνοῦ, Λόγος Δέκατος πέμπτος, Ἀθηνᾶ 21 (1909), 94, 121.
3. *Σ. Ζερβοῦ*, Ἀετίου Ἀμιδηνοῦ, Λόγος Ἕνατος, Ἀθηνᾶ 23 (1911), 348.
4. Λόγος Δωδέκατος, κεφ. νη'. Ἔκδοσις ὑπὸ *Γ. Κωτομοίρου*. Paris 1892, σ. 98.
5. Κεφάλ. ξα', σ. 101.
6. Ἔνθ' ἀν. ἐν λ.
7. Ἔνθ' ἀν. ἐν λ. Πβ. *A. Carnoy*, ἔνθ' ἀν., σ. 234.
8. Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς (ἔκδ. Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν) ἐν λ.
9. Ἱστορικὸν Λεξικὸν (Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν) ἐν λ. Πβ. *Δ. Γεωργακᾶ*, Νεοελληνικὰ γλωσσικὰ ἀνάλεκτα, Ἀθηνᾶ 46 (1935), 9-99. *Γ. Κουρμούλη*, Περὶ τῆς λέξεως *ἀβάραγκας*, Ἀθηνᾶ 48 (193), 259-263.
10. Ἔνθ' ἀν., σ. 733. Πβ. *B. Langkavel*, ἔνθ' ἀν., σ. 56.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ ὁ Θεόφραστος (Φ.Ι. 7, 4) λέγων ὅτι *ὁ ἀμάρακος ἀμφοτέρως φύεται καὶ ἀπὸ παρασπάδος καὶ ἀπὸ σπέρματος* εἶναι δὲ *φυτὸν ἡμεροκαλλὲς ξυλῶδες καὶ μικρόφυλλον* (Φ.Ι. 6, 1) καὶ ὅτι *εἰς ἀρώματα χρῶνται τὸ ἀμάρακον τὸ ἀείφυλλον* (Φ.Ι. 9, 7, 3). Ἐξ αὐτοῦ παρασκευάζεται τὸ *ἀμαράκινον μύρον* ἢ τὸ *ἀμάρακον* (Πολυδ. 6, 104).

Ὁ Νίκανδρος (Θηρ. 575) ἀναφέρει τὸ *ἀμάρακον* καὶ διὰ τὸν κατὰ τὴν μορφὴν ὅμοιον πρὸς ἀμάρακον ἔχει (503) τὸν τύπον *ἀμαρακόεις· ἀμαρακόεσσα χυτὴ περιδέδρομε χαίτη*. Πλείονα λέγει ὁ Διοσκορίδης, κατὰ τὸν ὁποῖον (3, 138) ἡ πόα εἶναι γνωστὴ ὑπὸ πολλὰ ὀνόματα : *ἀμάρακον· οἱ δὲ ἀνθεμίς, οἱ δὲ λευκάνθεμον, οἱ δὲ παρθένιον, οἱ δὲ χαμαίμηλον, οἱ δὲ χρυσοκαλλίας, οἱ δὲ μαλάβαθρον, οἱ δὲ ἄνθος πεδινόν, Ρωμαῖοι σῶλις ὄκουλουμ, οἱ δὲ μιλλεφόλιουμ, Θοῦσκοι κουτάμ, Ἄφροι θαμάηθ, Γάλλοι οὐίγνητα, Δάκοι δουώδηλα*. Ποιεῖται μνείαν (II, 76, 12) *ἀμαρακίνου ἄνθους* καὶ θεωρεῖ (I, 58) ὅτι *ἀμαράκινον μύρον ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται . . . ἔστι δὲ θερμαντικόν, καρωτικόν, μακτικόν* κλπ.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἰατροὶ ἐποιοῦντο χρῆσιν αὐτοῦ. Οὕτω, ὁ Γαληνὸς (12, 1031) ὁμιλεῖ περὶ *ἀμαρακίνου*, ὁ δὲ Ἀρεταῖος (163, 18) συνιστᾷ αὐτὸ εἰς τὰ περὶ *ὕπνου ἀγωγά : πρώτιστα μὲν διὰ τῶν τῆς κεφαλῆς τεγξίων ροδίνου ἀκρήτου ἢ ἀμαρακίνου ξὺν χυλῷ κισσοῦ ἢ ἑρπύλλου ἢ καὶ μελιλώτου ἐν ἀφεψήματι*. Ὁ Ἀέτιος[1] ἐπίσης παρατηρεῖ ὅτι : *σωμάτων ἀνωδύνους τοὺς ὄγκους ἐχόντων ἁρμόδια τά τε τοῦ ἄγνου φύλλα καὶ μάλιστα δὴ τὰ ξηρὰ καὶ ἀμάρακον καὶ ἀμάραντον*.

Ὁ Ἀθήναιος (XIII, 608) ἀναφέρει ὅτι ὁ τραγικὸς Χαιρήμων ἐπονομάζει *Πέρσην* τὸν ἀμάρακον:

Πέρσης δὲ θαλερὸς ἐκτραφεὶς ἀμάρακος
λειμῶσι μαλακοῖς ἐξέτεινεν αὐχένας.

Ἐκάλεσε δὲ αὐτὸν οὕτω, διότι εἰς τὴν Περσικὴν αὐλὴν τοῦ Δαρείου μάλιστα ἐσπουδάζοντο τὰ μύρα. Παρ' Ἡσυχίῳ φέρονται αἱ γλῶσσαι :

ἀμάρακος· γένος μύρου, ἀπὸ φυτοῦ ἀμάρακος καλουμένου.
ἀνθεμίς· ἡ ὑπ' ἐνίων ἀμάρακος πόα.
σαμψοῦχος. πλείστη γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ· ἄλλοι δὲ ἀμάρακον καλοῦσιν αὐτήν.

Τριγενῶς ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα παρ' ἀρχαίοις *ἀμάρακος ὁ, ἡ καὶ ἀμάρακον τό*, ἡ δὲ ἐτυμολογία του τυγχάνει ἄγνωστος.

Ἡ γνώμη τοῦ V. Bertoldi ὅτι τὸ ἀμάρακον εἶναι τῆς αὐτῆς ρίζης πρὸς τὴν ἀρχαίαν Μακεδονικὴν λέξιν *ἀβαρύ· ὀρίγανον* ἀπορρίπτεται ὑπὸ τοῦ J. Kalleris[2].

---

1. Λόγος Δωδέκατος, ἔκδ. *Γ. Κωτομοίρου*, Paris 1892, σ. 79.
2. Les anciens Macédoniens, Athènes 1954, τ. A, σσ. 74-76.

δ) Μαντζουράνα

Ὀρίγανον τὸ ἀμάρακον ἢ τὸ *σάμψουχον*, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω, ἐταυτίσθη[1] πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, κατὰ Διοσκορίδην (3, 39), καλούμενον *μεζουράνα*, τὸ κοινῶς λεγόμενον σήμερον ἀρωματικὸν φυτὸν *μαντζουράνα* (Origanum majorana), ὅπερ χρησιμοποιεῖται καὶ πρὸς παρασκευὴν ἀφεψήματος θερμαντικοῦ διὰ κοιλιακὰς διαταραχάς. Δίστιχον ἐκ Χίου[2] πιστοποιεῖ τὴν θεραπευτικὴν τοῦ φυτοῦ ἰδιότητα :

Τῆς μαντζουρανίτσας τ' ἄνθη
κάμνει γιατρικὸ 'ς τὰ πάθη.

Ἡ λ. *μαντζουράνα* σήμερον ἀπαντᾷ καὶ διαλεκτικῶς[3] ὑπὸ τοὺς τύπους : *μαdζουράνα* (Ἤπειρος, Μάνη Παξοί), *μαντζιουράνα* (Βούρβουρα, Παρνασσίς), *μαντζοράνα* (Ἀστακός, Μακεδονία, Τῆνος, Τσακονία), *ματζοράνα* (Ἄνδρος), *ματζιουράνα* (Γορτυνία, Μαντινεία), *ματζιοράνα* (Κρήτη), *μαgιουράνα* (Ἀθῆναι παλαιότ.), *μανζουράνα* (Ἤπειρος, Κύπρος), *μαζουράνη* (Ἀγαθονήσι, Ἀμοργός, Κουφονήσι, Μύκονος, Νίσυρος, Χίος), *μαζ-ζουράνα* (Κάλυμνος, Κάσος, Χίος), *μαντουράνα* (Στερεὰ Ἑλλάς), *ματζεράνα* (Μάνη, Καρδαμύλη), *ματζιράνα* (Μάνη, Καρδαμύλη, Λεῦκτρον, Πλάτσα).

Ὁ Κοραῆς[4], ἀσχολούμενος μὲ τὴν λ. *ἀμάρακον*, παρατηρεῖ : «*Τοῦτο ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸν παρηκμ. Λατιν. majorana, ὅθεν ἐγεννήθη ἡ κοινῶς σήμερον ὀνομαζομένη μαντζουράνα.* Ὁ A. Maidhof[5] περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λ. *μαντζουράνα* παρατηρεῖ ὅτι αὕτη σχηματίζεται ἐκ Βενετικοῦ mazorana καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ μεσν. λατινικοῦ *mojorana*, ὃ κατὰ παρετυμολογίαν πρὸς τὸ *major*, ἐκ τοῦ λατιν. *amaracus* ἢ *amaracum* (Βιργιλ., Αἰνείας 1, 693 : *amaracus*), ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ *ἀμάρακος-ἀμάρακον*. Ὁ Δουκάγγιος ἐπίσης παρατηρεῖ : *μαντζουράνα. Amaracus ex italico magiorana.*

Β'

Ὀστρύα

Δασικὸν δένδρον τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὴν ὀξεάν, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾷ εἰς τὴν ὀρεινὴν ἢ ὑπαλπικὴν ζώνην τοῦ ὀρεινοῦ ὄγκου τοῦ Ταϋγέτου (περιοχὴ Ἔξω Μάνης), καλεῖται *ὀστρεά*[6], ἡ. Τὸ δένδρον τοῦτο ἀπαντᾷ καὶ εἰς ἄλλα δασικὰ διαμερίσματα

---

1. *Π. Γενναδίου*, ἔνθ' ἀν., σ. 733, *Χελδράϊχ-Μηλιαράκη*, ἔνθ' ἀν., σ. 478, *Μητροφάνους*, Ἰατροσοφικόν, σ. 117, *Somavera*, Λεξικὸν ἐν λ. *σιάψυχον*. Πβ. *B. Langkavel*, ἔνθ' ἀν., σ. 56.
2. ΑΙΛ, (Χφον 711, σ. 75).
3. Κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Ἀρχείου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.
4. Ἄτακτα, 4, σ. 416.
5. Neugriechische Rüchwanderer aus den romanischen Sprachen, unter Einschluss des Lateinischen, Athen 1931, σ. 34.
6. *Ζαγανιάρη Δ. Ν.*, Ἡ χλωρὶς τῆς Μάνης, ἐν Ἀθήναις 1934, σσ. 12, 56. *Τοῦ αὐτοῦ*, Τὰ δημώδη ὀνόματα τῶν φυτῶν τῆς Μάνης, Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Γεωργικοῦ Δελτίου» Ἀπριλίου-Μαΐου 1933, σσ. 9, 18.

τῆς χώρας ὑπὸ τὸν αὐτὸν τύπον ἢ κατά τι φωνητικῶς παρηλλαγμένον, ἀναλόγως τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς περιοχῆς εἰς τὴν ὁποίαν φύεται. Ἔχομεν δηλ. τοὺς τύπους : *ὀστρεά ἡ*, Ἀνατολ. Ρουμελία (Σωζόπολις)[1], Εὔβοια[2], Ἤπειρος (Ἄγνανται[3], Πλάκα[4]), Θεσσαλία (Πήλιον)[5], Θρᾴκη (Σαμόκοβον)[6], Μακεδονία (Παγγαῖον)[7], Πελοπόννησος (Βούρβουρα[8], Μάνη-Ταΰγετος), *οὐστρεά*, Μακεδονία (Βελβεντός[9], Χαλκιδική[10]), Στερεὰ Ἑλλὰς (Αἰτωλία, Ἀκαρνανία[11], Οἴτη, Φωκίς[12]), *ὀστριγεά* Θρᾴκη (Σαράντα Ἐκκλησίαι)[13], *οὐστρουγεὰ* Θρᾴκη (Σκοπός)[14], *οὐστιργεά* Στερεὰ Ἑλλὰς (Αἰτωλία)[15], *ὀστρέα* Πόντος (Ὄφις, Σούρμαινα)[16], *στρέα* Πόντος (Νικόπολις, Κολωνία)[17], *ἐστρέα* Πόντος (Ἀμισός, Χαλδία)[18]. Εἰς τὸν Πόντον (Ἀμισός, Χαλδία)[19] ἀπαντᾷ καὶ ὁ ὑποκορ. τύπος *ὀστρύδ'*, τό.

Ὁ τύπος *ὀστρύα*, κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Δουκαγγίου (λ. *ὀστρία*), ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὸ μεσν. ποίημα «*Θησέος καὶ γάμοι τῆς Ἐμήλιας*» :

Ἀλλ' οὐ διαφεντεύθηκεν ἐκ τὸ κακὸν ἐκεῖνο
ὀξύα, σφεντάμη, καὶ ὀστρύα, πυξός, στριμὸς καὶ λεύκη
τὰ κυπαρίσσια τἄμορφα . . .

---

1. ΑΙΛ, Χφον 725 Β, 188.
2. *Fiedler K.*, Reise durch alle Theile des Königrieches Griechenland in Auftrag der Königl. griechischen Regierung in der Jahren 1834-1837, Leipzig 1840-1841, v. 1, σ. 524.
3. ΑΙΛ, Χφον 567, σ. 134.
4. ΑΙΛ, Χφον 567, σ. 164.
5. *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*, Τὰ δημώδη ὀνόματα τῶν φυτῶν, Ἐπιστημ. Ἐπετ. Πανεπ. Ἀθηνῶν 4 (1907/8), σ. 323.
6. *Χατζιδάκι Γ.*, ΜΝΕ 2, σσ. 199, 211. *Ψάλτου Σ.*, Θρακικά, ἐν Ἀθήναις 1905, σ. 115. *Παπαχριστοδούλου Π.*, Τραγούδια Θρᾴκης, Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ Γλωσσικοῦ Θησαυροῦ 4 (1937/8), σ. 111. *Πετροπούλου Δ.*, Λαογραφικὰ Σκοποῦ Ἀνατολικῆς Θράκης, Αὐτόθι 5 (1939/40), σ. 253.
7. ΑΙΛ.
8. ΑΙΛ, Χφα 346, σ. 325 καὶ 635, σ. 131.
9. *Εὐθ. Μπουντώνα*, Μελέτη περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος Βελβεντοῦ, Ἀρχεῖα τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς (Συλλόγου «Ὁ Κοραῆς»), ἐν Ἀθήναις 1892, σ. 29.
10. ΑΙΛ.
11. ΑΙΛ, Χφον 129, σ. 9.
12. *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*, ἔνθ' ἀν.
13. *Σ. Ψάλτου*, ἐνθ' ἀν., σ. 194.
14. ΑΙΛ.
15. ΑΙΛ, Χφον 1041, σ. 503.
16. *Χατζιδάκι Γ.*, ΜΝΕ 2, σσ. 119, 211.
17. ΑΙΛ.
18. *Παπαδοπούλου Α. Α.*, Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Ποντικῆς διαλέκτου, ἐν Ἀθήναις 1961, ἐν λ. *ὀστρέα*.
19. Αὐτόθι. Πβ. καὶ *Andriotis N.*, Lexikon der Archaïsmen in neugriechischen Dialekten, Wien 1974, σ. 421.

Ὡς τοπων. ἔχομεν τοὺς τύπους *Ὀστρεά* Θάσος[1] καὶ *Οὐστρουλουγγά*, ἡ (Λόγγος, ὅπου φύεται ἡ ὀστρεὰ) Φθιῶτις[2].

Τὸ σημερινὸν δένδρον *ὀστρεὰ* ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου ὑπὸ τοὺς τύπους *ὄστρυς, ὀστρύα, ὀστρύη* καὶ *ὀστρυΐς*. Οὗτος[3], περιγράφων τοῦτο, λέγει τὰ ἑξῆς: «*ἔστι δὲ καὶ ἡ ὄστρυς μονοειδής, ἣν καλοῦσί τινες ὀστρύαν, ὁμοφυὲς τῇ ὀξύᾳ τῇ τε φυτείᾳ καὶ τῷ φλοιῷ. Φύλλα δὲ ἀπιοειδῆ τῷ σχήματι, πλὴν προμηκέστερα πολλῷ καὶ εἰς ὀξὺ συνηγμένα καὶ μείζω, πολύϊνα δὲ ἀπὸ τῆς μέσης εὐθείας καὶ μεγάλης καὶ ἄλλων πλευροειδῶς κατατεινουσῶν καὶ πάχος ἐχουσῶν· ἔτι δὲ ἐρρυτιδωμένα κατὰ τὰς ἶνας καὶ χαραγμὸν ἔχοντα κύκλῳ λεπτόν· τὸ δὲ ξύλον σκληρὸν καὶ ἄχρουν καὶ εὔλευκον· καρπὸν δὲ μικρὸν πρόμακρον, ὅμοιον κριθῇ ξανθόν· ρίζας δ' ἔχει μετεώρους· ἔνυδρον δὲ καὶ φαραγγῶδες· λέγεται δὲ ὡς οὐκ ἐπιτήδειον εἰς οἰκίαν εἰσφέρειν· δυσθανατᾶν γάρ φασι καὶ δυστοκεῖν οὗ ἂν ᾖ.* Παρατηρεῖ δὲ πρὸς τοῦτο[4] ὅτι εἶναι «*εὐεξέταστον ἡ ὀστρύα*», ὅτι αὕτη «*φύεται καὶ ἐν τοῖς πεδίοις*»[5], ὅτι «*τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν ὀζωδέστερα ἐν οἷς ἐστιν ἄμφω οἷον κυπάριττος, ἐλάτη, ὀστρυίς, κρανεία*»[6], καὶ ὅτι μεταξὺ τῶν ἀγρίων καὶ ἀκάρπων δένδρων εἶναι καὶ ἡ *ὀστρύη*[7]. Τὸν τύπον ἀναφέρει ὁ Πλίνιος[8].

Ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Π. Γεννάδιος[9] παρατηρεῖ ὅτι ἡ *ὀστρύα* εἶναι δένδρον φυλλοβόλον δασικὸν συγγενὲς τοῦ *γάβρου* καὶ διακρίνει αὐτὴν εἰς 1) *ὀστρύαν τὴν κοινὴν* (*o. vulgaris ἢ carpinifolia*), *τὴν ὀστρύαν τὴν Βιργινίαν* (*o. virginica*), δένδρον μικρὸν δασικὸν τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ Δ. Δημάδης[10] ἐπίσης λέγει ὅτι κοινὴ ὀνομασία τῆς *ὀστρύας* εἶναι: *ὀστρεά, μελιόγαβρος, σκυλλόγαβρος, μεράντζα, κάρπινος, γάβρος, τετράμυθος*. Ἀλλὰ καὶ ὁ Δ. Καββάδας[11] διακρίνει δύο εἴδη: 1) *ὀστρύαν τὴν καρπινόφυλλον* καὶ 2) εἶδος αὐτῆς γνωστὸν ὡς *μελιόγαβρος, ὀστριά, ὄστρυα, τετράμυθος* καὶ ἐνίοτε *γάβρος*, πιθανῶς ἡ *ὀστρύα, ὀστρυΐς* καὶ *ὄστρυς* τοῦ Θεοφράστου.

Εἰς τὴν Εὔβοιαν[12] ἡ *ὀστρύα* λέγεται καὶ *κάρφος*.

Ἐνιαχοῦ, ὡς εἰς Αἰτωλίαν[13], Θρᾴκην (Σκοπόν)[14], Μάνην[15], ἡ *ὀστρύα* λέγεται

---

1. ΑΙΛ, Χφον 704, σ. 62.
2. ΑΙΛ.
3. Περὶ Φυτῶν Αἰτιῶν III, 10, 3.
4. Αὐτόθι III, 6, 1.
5. Αὐτόθι III, 3, 1.
6. Περὶ Φυτῶν Ἱστορίας I, 8, 2.
7. Περὶ Φυτῶν Αἰτιῶν V, 12, 9.
8. N.H., 13, 37. Τὸν τύπον *ὀστρία* καὶ *ὀστρυὰ* ἀναφέρει καὶ ὁ *B. Langkavel*, ἔνθ' ἀν., σ. 96.
9. Ἔνθ' ἀν., σ. 742.
10. Ἡ δασικὴ βλάστησις τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1916, σ. 30.
11. Ἔνθ' ἀν., ἐν λ.
12. Κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Ἀρχείου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ.
13. ΑΙΛ, Χφον 1041, σ. 503.
14. *Πετροπούλου Δ.*, ἔνθ' ἀν.
15. *Ζαγανιάρη Δ. Ν.*, Τὰ δημώδη ὀνόματα . . . , ἔνθ' ἀν. Πβ. καὶ *Χελδράϊχ Θ. - Μηλιαράκη Σ.*,

καὶ *γάβρος*[1], ἕνεκα τῆς μεγάλης ὁμοιότητος τῶν δύο τούτων δένδρων μεταξύ των, συχνὰ δὲ εἰς τὰ δημοτικὰ ᾄσματα ἀναφέρεται ὁ *γάβρος* μετὰ τῆς *ὀξεᾶς*, ὅπερ ἐνθυμίζει τὸ τοῦ Θεοφράστου (Περὶ Φ. Αἰτ. 3, 10, 3) : *ὀστρύα ὁμοφυὲς τῇ ὀξύᾳ:*

Ν' ἀνοίξ' ὁ γάβρος κ' ἡ ὀξεά, νὰ ἡσκιώσουν τὰ λημέρια[2],

καί : *μόν' καρτεροῦν τὴν ἄνοιξη, τὸ Μάη, τὸ καλοκαίρι,*
ν' ἀνθίσ' ὁ γάβρος κ' ἡ ὀξεά, ν' ἀνθίσουν τὰ λουλούδια[3], κ.ἄ.

Ὁ σημερινὸς τύπος *ὀστρεὰ - οὐστρεά*, εἶναι ὁ ἀρχαῖος (καὶ μεσαιωνικὸς) *ὀστρύα*[4] ἡ, ὁ ὁποῖος κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους μετεπλάσθη εἰς *ὀστρέα* ἀναλογικῶς πρὸς ἄλλα ὀνόματα φυτῶν εἰς *-έα*[5], ὡς λέγεται ἐν Πόντῳ, ὅπου καὶ *ἐστρέα* καὶ *στρέα*, πβ. τὸ μεταγενέστερον *ὀξέα* ἀντὶ *ὀξύα*, *καρέα* ἀντὶ *καρία* κ.ἄ. Καὶ σήμερον *ὀξέα* εἰς Λεῦκτρον Μάνης, Πάρον, Πόντον καὶ *ὀξὲ* Δ. Κρήτη, *καρέα* Κύμη, Μάνη[6] καὶ *καρὲ* Δ. Κρήτη, Ἰκαρία[7] κλπ.

Διὰ τὸν τύπον *ὀστρύη* πβ. τὸ *ὀξύη* : «*ὀξύη τὸ δένδρον ἀλλ' οὐκ ὀξέα*»[8], *ἰξύα* (Ε.Μ 770, 13 — *ἰξύη* (Ε.Μ 636, 24), *σιπύη* (Ἀριστοφάνης) καὶ *σιπύα* (Πάπυροι), *ψύη* καὶ *ψία*[9]. Ἔχομεν δηλ. τὴν σειράν : *ὀστρύα - ὀστρέα - ὀστρεά*.

Πόθεν ὅμως τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως *ὀστρύα*; Ὁ Ε. Boisacq[10] τοὺς τύπους *ὀστρῦς-ύος*, *ὀστρύα*, *ὀστρυῖς-ίδος* ἐτυμολογεῖ δι' ἁπλολογίαν ἀπὸ ὑποθετικὸν τύπον **ὀστροδρυς* πρβ. *ὄστρεον - ὄστρακον - ἀστράγαλος* τύποι μετὰ τοῦ *ρ* παρὰ τοὺς *ὀστέον* (**ὄστειον*) *ὀστακὸς* (**ὄστη-κο-ς*) = *δρῦς* ὡς ἐδίδαξεν ὁ Brugmann[11]. Τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ J. Hofmann[12], ἐνῷ ὁ H. Frish[13] παραδέχεται μὲν ὅτι ἡ λ. συγγενεύει ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν μὲ τὸ *ὄστρεον* καὶ συγκρίνεται ὡς πρὸς τοὺς τύπους

ἔνθ' ἀν., σ. 323 καὶ *Π. Βλαστοῦ*, Ἡ Ἀργὼ καὶ ἄλλα ποιήματα, Oxford 1921, σ. 342. *Τοῦ αὐτοῦ*, Συνώνυμα καὶ συγγενικά, Ἀθῆναι 1931, σ. 455.

1. Περὶ τοῦ δένδρου ὁ *Π. Γεννάδιος*, ἔνθ' ἀν., σ. 220, γράφει : «*γαῦρος (carpinus) ὁ κν. γαῦρος ἢ ἀγριοτσουκνίδα, πιθανῶς ἡ τοῦ Θεοφράστου ὀστρύα ἢ θήλεια*». Εἰς τὴν Ἤπειρον καὶ Θεσσαλίαν ἀπαντᾷ ὁ τύπος *γράβους*, πβ. Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Ν. Ἑλληνικῆς (ἔκδ. Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν) ἐν λ. *γάβρος*.

2. *Λελέκου Μ.*, Ἐπιδόρπιον, ἐν Ἀθήναις 1888, σ. 183.

3. ΑΙΛ. Χφον 698 ε', σ. 47 (Ἤπειρος).

4. *Κοραῆ*, Ἄτακτα 5, 268.

5. *Χατζιδάκι Γ.*, ΜΝΕ 1, 344. 2, 199, 211, 268.

6. *Τοῦ αὐτοῦ*, ΜΝΕ 2, 199, 402.

7. *Τοῦ αὐτοῦ*, ΜΝΕ 1, 341.

8. *E. Bekker*, Anecdota Graeca 55, 32. Πβ. *Στράβων* 572 : «*πολλὴ δὲ ὀξύη κατ' Ὄλυμπον*».

9. *Lobeck*, Prynichi eclogae nominum et verborum Atticorum, Leipzig 1 20 (1965), σ. 301. Πβ. *Buck C. D. - Petersen W.*, A reverse index of Greek nouns and adjectives, Chicago, σσ. 1 1-1 2.

10. Ἔνθ' ἀν., σ. 724.

11. Indogermanische Forschungen, Strassburg, τ. 19, σ. 399.

12. Ἔνθ' ἀν., σσ. 242-243.

13. Ἔνθ' ἀν., ἐν λ. πβ. *A. Carnoy*, ἔνθ' ἀν., σ. 200, ὡς σύνθετον ἐκ τοῦ ost = drys.

μὲ τὰ *ὀξύα*, *δρῦς*, *ἀχερωίς*, θεωρεῖ ὅμως ἀμφίβολον τὸν σχηματισμὸν αὐτῆς ἐκ τοῦ *ὀστρο - δρυς*. Ὁ G. Neumann[1], πρὸς τὸν ὁποῖον συμφωνεῖ καὶ ὁ Heubech (Praegreca 37), θεωρεῖ τὸ *ὄστρυς* προελληνικόν, παρατηρεῖ δὲ ὅτι «*εἰς περιπτώσεις ὅπως ἡ γλῶσσα δίκτυ· δίκτυον* εἰς τὸ Μ.Ε. («*ἀπὸ τοῦ δίκτυον κατὰ ἀποκοπὴν γίνεται δίκτυ*» 275, 26) *ὑπάρχει παραλλήλως ἡ παλαιὰ μορφὴ καὶ ὁ νεώτερος ἀναπτυχθεὶς τύπος καὶ εἰς περιπτώσεις, ὅπως σίκυς - σικύη - Σικυών, ὄστρυς - ὀστρύα - ὀστρυίς ἔχει θεωρηθῆ ἤδη ὅτι ἕνα μὴ Ἰνδοευρωπαϊκὸν θέμα — υ ἐπεξετάθη κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ εἰς τὰ ἑλληνικά*».

Ὁ P. Chantraine[2], ἐξετάζων τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λ., παρατηρεῖ ὅτι αὕτη εἶναι σκοτεινή.

ΔΙΚΑΙΟΣ Β. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ

ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ

ἀβάραγας, 12
ἀβαρύ, 13
ἄγνος, 13
ἄγριο τσάι, 7
ἀγριότσαο, 7
ἀγριοτσουκνίδα, 17
ἀείφυλλον, 13
ἀθρητικά, 12
ἄκαπνον, 11
ἄκρητος, 13
ἀμάραγκος, 12
ἀμάραγκλος, 12
ἀμόραγας, 12
ἀμάρακας, 12
ἀμαράκινον ἄνθος, 13
ἀμαράκινον μύρον, 13
ἀμαρακόεις, 13
ἀμάρακον, 7, 10, 11, 12, 13
ἀμάρακος, 12, 13
ἀμάραντος, 13
ἀμάραντον, 13
ἄνηθον, 10
ἀνθεμίς, 13
ἄνθος πεδινόν, 13
ἄσσωπο, 6
ἀστράγαλος, 17
ἀφαγνίζω, 8
Ἄφροι, 13
ἀχερωΐς, 18

᾽άψυχος, 10
᾽άψυχο, 10

βίβλος, 11
βύβλινος, 11

γάβρος, 16
γαῦρος, 17
γόνος ᾽Οσίρεως, 11
γράβους, 17

δίκτυ, 18
διάτυον, 18
δουώδηλα, 13
δρῦς, 17

ἔζωπος, 5
ἐλάτη, 16
ἐλίχρυσσον τὸ Σικελικόν, 12
ἔρπυλλος, 13
ἔσοπο, 6
ἔσσαφο, 6
ἔσσουπος, 5
ἔσσωπο, 6
ἔσσωπος, 5
ἑστρέα, 15, 17

θαμάηθο, 13
θάψυχο, 10
θάψυχος, 10
Θοῦσκοι, 13
θριαμβίς, 11
θύμβρα, 00

ἰξύα, 17
ἰξύη, 17

καλαμίνθη, 11
καλάμιον, 9
κάλαμος, 9
καρέ, 17
καρέα, 17
κάρπινος, 16
καρύα, 17
κάρφος, 16
καρωτικόν, 13
κέδρινον ξύλον, 8
κηρός, 12
κισσός, 13
κνήκιον, 11
κόκκινον, 8
κόκκινον κλωστόν, 8
κουτάμ, 13
κρανεία, 16
κύλα, 11
κυλοιδιᾶν, 11
κυπαρίσσι, 15
κυπάριττος, 16

1. Zwei minoische Gefägssbezeichnungen, Glotta 37 (1958), σσ. 110-111.
2. Dictionnaire étymologique de la langue grecque, τ. 3 (1971), Paris, σ. 833.

λευκάνθεμον, 13
λεύκη, 15
λίβανος, 12
λιβανωτίς, 10

μαdζουράνα, 14
μαζ-ζουράνα, 14
μαζουράνα, 7
μαζουράνη, 14
μαgιουράνα, 14
μακτικόν, 13
μαλάβαθρον, 13
μανζουράνα, 7, 4
μαντζιουράνα, 14
μαντζοράνα, 14
μαντζουράνα, 10, 14
μαντζουρανίτσα, 14
μαντουράνα, 14
μάραθον, 14
μάρακας, 12
ματζεράνα, 14
ματζιοράνα, 14
ματζιουράνα, 14
ματζιράνα, 14
ματζοράνα, 14
μεζουράνα, 11, 12, 14
μελίλωτον, 10, 13
μελιόγαβρος, 16
μεράντζα, 16
μικρομερὶς Ἰουλιανή, 7
μιλλεφόλιουμ, 13
μύουρον, 11
μυρεψικός, 6, 12

νευρικὴ συμπάθεια, 12
ναυκρατίτης στέφανος, 11

οἶσυπος, 8
ὁμόγονος Ἴσεως, 11
ὄνωνις, 8
ὀξέ, 17
ὀξεα, 17
ὀξεα, 17
ὀξύα, 17
ὀξύη, 17
ὀρίγανον ἀβαρύ, 13
ἀμάρακον, 12
ὀρίγανον, 13
ὀρίγανον κύπριον, 10
ὀρίγανον τὸ μάρον, 10, 12
ὀστακός, 17
ὀστέον, 17
*οστη-κο-ς, 17
ὄστρακον, 17
ὀστρέα, 15, 17
Ὀστρεά, 16
ὀστρεά, 14, 15, 16, 17
ὄστρεον, 17
ὀστρία, 16
ὀστριγεά, 15
ὄστροδρυς, 17, 18
ὄστρυα, 16
ὀστρύα, 14, 16, 17
ὀστρύα ἡ βιργινία, 16
ὀστρύα ἡ καρπινόφυλλος, 16
ὀστρύα ἡ κοινή, 16
ὀστρύδ', 15
ὀστρύη, 16, 17
ὀστρυῖς, 16, 17
ὄστρυς, 16, 18
ὀστρύς, 17
οὐίγνητα, 13
οὐστριγεά, 15
οὐστρεά, 15, 17
οὐστρουγεά, 15
Οὐστρουλουγγά, 16

παρασπάς, 13
παρθένιον, 13
πελιώματα, 11
πέρσης, 13
πήγανον, 8
πυξός, 15

ρητίνη, 12

σαμψουχίζεται, 11
σαμψούχινον μύρον, 11
σάμψουχον, 10, 11, 12, 14
σάμψουχος, 10, 11, 13
σαμψυχία, 10
σαμψυχιά, 10
σαμψύχινος, 11, 12
σαμψύχιον ἔλαιον, 12
σάψυχο, 10
σάμψυχον, 10, 11, 12
σάμψυχον Αἰγύπτου, 11
σάμψυχον Κυζικηνόν, 11
σάμψυχον Κύπριον, 11
σάμψυχος (ἡ), 6, 10, 11
σαμψυχόσταμα, 10
σάψυχος, (ὁ), 9, 10
σάψυχον, 5, 10
σιάψυχον, 10, 14
σικύη, 18
σίκυς, 18
Σικυών, 18
σιπύα, 17
σιπύη, 17
σκυλλόγαβρος, 99
σοφώ, 11
στέαρ, 11
στεφανωτρίς, 11
στομαχόχορτο, 10
στρέα, 15, 17
στριμός, 15
συμψυχιά, 10
σφεντάμη, 15
σῶλις ὄκουλουμ, 13
σώπου, 6

τέγξις, 13
τετράμυθος, 16
τῆλις, 7
τρίφυλλον, 11

ὕζωπο, 6
ὑποπέλιδνος, 11
ὑπώπια, 11
ὑπωπιάζω, 11
ὑπωπιασμός, 11
ὑπώπιος, 11
ὑσσός, 9
ὕσσουπους, 5
ὕσσωπο, 7
ὕσσωπον, 6, 7, 8, 9
ὕσσωπος, 5, 6, 7, 8, 9
ὕσσωπος Ἀττικός, 6
ὕσσωπος Καμπανός, 6
ὕσσωπος Κιλίκιος, 8
ὕσσωπος Κρητικός, 6
ὑσωπίς, 6, 9
ὑσωπίτης οἶνος, 6, 8
ὕσωπος, 7

φασκομηλιά, 10
φιλύρα, 11
φρύγανον, 12

χαίτη, 13
χαμαίμηλον, 13
χρυσοκαλλίας, 13

ψία, 17
ψύη, 17

amaracum, 14
amaracus, 14
carpinifolia, 16
ēzob, 9
magiorana, 14
major, 14
majorana, 7, 10, 14
majorana, 14
mazorana, 14
hyssopas offieinalis, 7
micromeria Juliana, 7
ostrya virginica, 16
sánsuko, 10
ostrya vulgaris, 16
origanum majorana, 14
sanziko, 10
šanziku, 10
sanziku, 10
zanziko, 10
zanziku, 10
zanzəkə, 10

Résumé

L'auteur examine les noms de quatre plantes aromatiques et thérapeutiques de l'*ὕσσωπος, σάμψυχος, ἀμάρακον* et *μαντζουράνα,* ainsi que le noms de l'arbre *ὀστρύα* dans la tradition éctrite et orale de la langue grecque. Il constate aussi leurs usage dans le peuple et par la même cause de l'antiquité jusqu'aujourd'hui. La diversité des formes dialectiques est assez intéressente.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΝ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑΝ ΤΟΥ ΜΑΛΑΛΑ *

Ὁ Ἰωάννης Μαλάλας[1], ζήσας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν αὐτοκρατόρων Ἀναστασίου τοῦ Α' καὶ Ἰουστίνου τοῦ Β', ἔγραψε τὴν ἀρχαιοτέραν μέχρις ἡμῶν παραδοθεῖσαν βυζαντινὴν χρονογραφίαν εἰς 18 βιβλία[2]. Τὸ ἔργον ἀπὸ ἱστορικῆς πλευρᾶς δὲν παρουσιάζει ἐνδιαφέρον, καθ' ὅσον ὁ συγγραφεύς του περιπίπτει εἰς σωρείαν σφαλμάτων καὶ ἀντιθέσεων καὶ δὲν ἀκολουθεῖ μὲ συνέπειαν τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἱστορικοῦ γίγνεσθαι.

Ἀπὸ γλωσσικῆς ὅμως πλευρᾶς εἶναι τὸ ἔργον ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον, καθ' ὅσον περιέχει πλῆθος στοιχείων τῆς λαλουμένης γλώσσης τοῦ 6ου αἰῶνος. Ὅσον ὑπερβολικὴ καὶ ἂν χαρακτηρισθῇ, ἐν τούτοις εἶναι δικαιολογημένη ἡ σύγκρισις τῆς χρονογραφίας τοῦ Μαλάλα μὲ τὴν Καινὴν Διαθήκην[3]. Τὰ δύο αὐτὰ ἔργα μᾶς δίδουν μίαν σαφῆ εἰκόνα τῆς λαλουμένης γλώσσης τοῦ πρώτου καὶ ἕκτου αἰῶνος ἀντιστοίχως. Ἡ σπουδαιότης τοῦ ἔργου τοῦ Μαλάλα διὰ τὴν ἀπόκτησιν σαφοῦς εἰκόνος τῆς λαϊκῆς γλώσσης τοῦ 6ου αἰῶνος καταδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ γλῶσσα του ἔχει γίνει ἀντικείμενον ἐκτενοῦς ἐρεύνης[4].

---

* Ἡ παροῦσα μελέτη ἐγράφη τὸ πρῶτον γερμανιστί, παρουσιασθεῖσα κατὰ τὴν διάρκειαν σχετικοῦ μὲ τὸν Μαλάλαν σεμιναρίου τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Νεοελληνικῶν σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1973. Τὸ ὅλον θέμα παρουσιάζεται ἐνταῦθα ὑπὸ ἐντελῶς νέαν μορφήν. Εἰς τοὺς καθηγητὰς Albrecht Dihle καὶ Hans Eideneier ἐκφράζω καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὰς θερμάς μου εὐχαριστίας διὰ τὸ ἐπιδειχθὲν ἐνδιαφέρον ὡς καὶ διὰ τὰς χρησίμους ὑποδείξεις των.

1. Κατὰ τὴν παράθεσιν τῶν σχετικῶν χωρίων παραπέμπομεν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ *L. Dindorf*, Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae, τ. 8, Bonn 1931. Οἱ ἀριθμοὶ ὑποδηλοῦν τὴν ἀντίστοιχον σελίδα καὶ στίχον τῆς ἐκδόσεως ταύτης. Σχετικὴ μὲ τὸν Μαλάλαν βιβλιογραφία ἔχει συγκεντρωθῆ ὑπὸ τοῦ *G. Moravcsik*, Byzantinoturcica, I, 2 ἔκδ., Βερολῖνον 1958, σ. 329-334. Διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον του βλ. *K. Krumbacher*, Geschichte der byzantinischen Literatur, München [2]1897, σσ. 325-334. Βλ. ἐπίσης *Pauly-Wissowa*, Real-encyclopädie der Classischen Altertumswissenschaft, τ. IX, 2 1795-1799 (*Wolf*). Der kleine Pauly, τ. 3, Στουττγκάρδη 1969, 925-926 (*H. Gärtner*).

2. Τὸ πρῶτον βιβλίον δὲν ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Μαλάλα, ἐνῷ τὸ 5ον καὶ 18ον, συγκρινόμενα μὲ τὰ ὑπόλοιπα, παρουσιάζουν γλωσσικὴν ἀνομοιογένειαν. Τὸ πέμπτον βιβλίον παρουσιάζει σωρείαν ἰωνικῶν γλωσσικῶν τύπων καθὼς ἐπίσης γλωσσικὴν συγγένειαν μὲ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, τὴν γλῶσσαν τῆς ὁποίας μιμεῖται ὁ συγγραφεύς του εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις. Διὰ τὸ δέκατον ὄγδοον βιβλίον ἔχουν ἤδη διατυπωθῆ ὑποψίαι, ἐὰν πράγματι συγγραφεύς του εἶναι ὁ Μαλάλας.

3. Βλ. π.χ. *K. Wolf*, Formenlehre, σ. 6, ὑποσημ. 2.

4. Ἡ πρώτη σοβαρὰ ἐργασία διὰ τὴν γλῶσσαν τοῦ Μαλάλα, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ὑπεισέρχεται

Μέχρι σήμερον ἐλλείπει μία σημασιολογικῆς φύσεως ἐργασία, ἡ ὁποία θὰ καθορίζῃ ἐπακριβῶς ποῖα γλωσσικὰ στοιχεῖα προέρχονται ἐκ τῆς ὁμηρικῆς, κλασσικῆς ἢ μετακλασσικῆς γλωσσικῆς παραδόσεως καὶ ποῖα ἀνήκουν εἰς τὸν προφορικὸν λόγον τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγράφη τὸ ἔργον.

Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἐπίσης ἡ ἐντόπισις καὶ ἑρμηνεία τῶν ξενικῶν λέξεων τὰς ὁποίας ἐν ἀφθονίᾳ χρησιμοποιεῖ ὁ συγγραφεύς μας. Ἐξ ἴσου σπουδαία εἶναι ἡ ἐρώτησις, κατὰ πόσον καὶ ἐὰν ὁ ἴδιος ὁ Μαλάλας εἶναι δημιουργὸς νέων λέξεων ἢ ἐὰν μιμῆται ἁπλῶς τὰς πηγὰς τὰς ὁποίας ὁ ἴδιος — κατὰ τρόπον ὅμως ἐντελῶς ἀναξιόπιστον — ἀναφέρει.

Γενικὴ πάντως εἶναι ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὸ ὕφος τοῦ Μαλάλα, τὸ πλῆθος τῶν γλωσσικῶν του ἰδιορρυθμιῶν, ἡ ἐκλογὴ τῶν λέξεων καὶ ἡ σύνταξις καθόλου προδίδουν συγγραφέα «λαϊκοῦ ἐπιπέδου» πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται ἐν μέρει ἀπὸ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον συνέθεσε τὸ ἔργον του, προοριζόμενον διὰ τὰ εὐρύτερα λαϊκὰ στρώματα, ὡς καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι μητρική του γλῶσσα δὲν ὑπῆρξεν ἡ ἑλληνική.

Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὸ κυρίως θέμα τῆς παρούσης μελέτης εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀσχοληθῶμεν ἐν ὀλίγοις μὲ τὸ πρόβλημα τῆς περιγραφῆς προσώπων ὡς γραμματολογικὸν εἶδος.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι εἰς τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη ἀποφεύγεται κάθε λεπτομερὴς περιγραφὴ προσώπων[1] πρᾶγμα τὸ ὁποῖον παρετήρησε καὶ ἐπήνεσεν ἰδιαιτέρως ὁ Δίων Χρυσόστομος[2]. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τὰ λογοτεχνικὰ ἔργα τῆς κλασσικῆς καὶ ἑλληνιστικῆς περιόδου. Εἰς τοὺς παπύρους ἀντιθέτως ἐμφανίζεται ἤδη ἀρκετὰ ἐνωρὶς ἡ καταγραφὴ χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων τοῦ προσώπου ἢ ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος[3].

Τὸ φαινόμενον τῆς παραθέσεως σωρείας ἐπιθέτων, περιγραφόντων τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα συγκεκριμένων προσώπων, παρουσιάζεται κυρίως εἰς δικογρα-

---

εἰς λεπτομερείας, ἐγράφη ὑπὸ τοῦ *K. Wolf*, Studien zur Sprache des Malalas I. Formenlehre II. Syntax, Μόναχον 1911-1912. Βλ. καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ *Γ. Χατζιδάκι* εἰς τὸ περιοδικὸν Indogerm. Forschungen 29 (1912), Anz. 28-29. Εὐκαιριακῶς ἠσχολήθη μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ Μαλάλα καὶ ὁ *Γ. Χατζιδάκις*, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν γλώσσης, Πεντηκονταετ. Ἐθν. Πανεπ. (1836-1887), ἐν Ἀθήναις 1888, σσ. 117-173. Βλ. καὶ *Α. Ε. Μέγα*, Ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, Μέρος Α', ἐν Ἀθήναις 1925, σσ. 1 1-191. *L. Merz*, Zur Flexion des Verbums bei Malalas, Pirmasens 1911 (42 σελίδες). Περιωρισμένης ἐκτάσεως (1 σελίδες) εἶναι καὶ ἡ ἐργασία τοῦ *K. Weierholt*, Studien im Sprachgebrauch des Malalas, εἰς τὸ περιοδικὸν Symbolae Osloenses, Fasc. supplet. 18, Ὄσλο 1963. (Ἐνταῦθα ἐξετάζονται κυρίως ἡ χρῆσις τῶν ἀντωνυμιῶν «οὗτος, ἑαυτοῦ, αὐτοῦ, ἴδιος, ὅς, ὅστις» καθὼς ἐπίσης τὸ ἀπαρέμφατον καὶ αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις). Βλ. περαιτέρω *P. Helms*, Syntaktische Untersuchungen zu Ioannes Malalas und Georgios Sphrantzes. Die konjunktionalen Nebensätze in ihrem sprachhistorischen Zusammenhang. Helikon 11-12 (1971-72), σσ. 309-338.

1. Βλ. καὶ *J. Fürst*, Untersuchungen zur Ephemeris des Diktys von Kreta, Philologus, τόμ. 61 (Λειψία 1902), σσ. 3[illegible]2, ὑποσημ. 23 καὶ 24.

2. Ὁμιλία 21, Περὶ κάλλους, παράγρ. 16-17.

3. Βλ. τὴν Διαθήκην τοῦ Μενίππου κατὰ τὸ ἔτος 237 π.Χ. *Mahaffy*, Flinders Petrie Papyri, ἀριθμ. XVI, 1, σ. 47. Βλ. μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸν Πάπυρον τῆς Ὀξυρύγχου ἀριθμ. 99, 4 (σ. 161 κ.ἑξ.) τοῦ ἔτους 55 μ.Χ.

φίας ἢ εἰς ἐπίσημα «ἀστυνομικὰ ἔγγραφα» εἰς τὴν Αἴγυπτον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Πτολεμαίων. Εἰς γραμματολογικὰ κείμενα εὑρίσκομεν ἀναλόγους περιγραφὰς (ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων εἰς τὸ ἔργον τοῦ Δικαιάρχου, τοῦ Ἱερωνύμου τοῦ Ῥοδίου καὶ τοῦ Ἀρταπάνου) κυρίως κατὰ τοὺς μετακλασσικοὺς ἑλληνορρωμαϊκοὺς χρόνους.

Κατὰ τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐποχὴν παρουσιάζεται ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς περιγραφῆς προσώπων τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν περιορίζεται εἰς τὴν ἁπλῆν καταγραφὴν ἐξωτερικῶν χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων, ὅπως κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχήν, ἀλλὰ στρέφεται παραλλήλως καὶ πρὸς τὴν περιγραφὴν τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν καὶ τοῦ χαρακτῆρος ἐν γένει τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν προσώπου. Τοιαῦται περιγραφαὶ εὑρίσκονται εἰς τὰς βιογραφίας τοῦ Πλουτάρχου (βλ. *J. Fürst*, ἔ.ἀ. σ. 385), εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Δίωνος τοῦ Κασσίου (βλ. *J. Fürst*, ἔ.ἀ. σ. 392), εἰς τὸν «Ἡρωικὸν» τοῦ Φιλοστράτου, εἴς τινα ἔργα τοῦ Λουκιανοῦ κ.ἄ. [1].

Λατῖνοι συγγραφεῖς ὅπως ὁ Σουητώνιος [2], ὁ Δάρης, ὁ Ἀμμιανὸς Μαρκελλῖνος, ὁ Οὐάρρων (Imagines) κ.ἄ. χρησιμοποιοῦν ἀναλόγους περιγραφὰς προσώπων.

Κατὰ ταῦτα ἄστοχος εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Dunger [3] ὅτι ἡ περιγραφὴ προσώπων εἶναι ἀνακάλυψις τοῦ Μαλάλα, ἄποψις τὴν ὁποίαν φαίνεται νὰ συμμερίζεται ἐν μέρει καὶ ὁ Rohde [4].

Ἤδη ἔχουν διατυπωθῆ ἀρκεταὶ ὑποθέσεις ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς πηγὰς τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ ὁ Μαλάλας [5]. Δὲν εἶναι δὲ ὀλίγαι αἱ ἔρευναι τῶν εἰδικῶν διὰ τὴν διαπίστωσιν τῶν πηγῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀντλεῖ ὁ Μαλάλας τὰς περιγραφὰς προσώπων [6].

Εἰς τὴν ἐρώτησιν κατὰ πόσον καὶ ἐὰν ὁ Μαλάλας ἐπηρεάσθη ἀπὸ τὰς περιγραφὰς προσώπων τοῦ Σισύφου τοῦ Κῴου ἢ τοῦ Δίκτυος δὲν δύναται νὰ δοθῇ ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις, καθ' ὅσον ἡ παράδοσις τοῦ κειμένου τῶν δύο αὐτῶν συγγραφέων δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐξαγωγὴν ἀσφαλῶν συμπερασμάτων. Τὸ ἑλληνικὸν πρωτότυπον τῆς «Ἐφημερίδος τοῦ Τρωικοῦ πολέμου» τοῦ Δίκτυος ἔχει χαθῆ· μέχρις ἡμῶν ἔχει παραδοθῆ μόνον ἡ λατινικὴ μετάφρασις [7]. Αἱ δὲ γνώσεις μας διὰ τὸ ἔργον τοῦ Σισύφου εἶναι ἐξ ἴσου πενιχραί.

Ὁ J. Fürst, ὁ ὁποῖος ἠρεύνησε μετὰ πάσης λεπτομερείας τὸ ὅλον θέμα, [8] ὑπο-

---

1. Βλ. *Rohde* (ὑποσημ. 4), σ. 162, ὑποσημ. 1.

2. Βλ. *J. Couissin*, Suétone physiognomoniste dans les vies des XII Césars, εἰς Revue des Études Latines, τόμ. 31, Παρίσι 1954, σ. 234-256.

3. *Dictys-Septimius*, Programm des Vitzthumschen gymnasiums, Δρέσδη 1878, σ. 25.

4. Der griechische Roman und seine Vorläufer, Λειψία ^{3}1914, σελ. 160, ὑποσημ. 1. Ὁ Rohde παραδέχεται ὅτι ἀνάλογοι περιγραφαὶ προσώπων ἀπαντῶνται ἤδη πολὺ ἐνωρίτερον, ὅμως αἱ μεμονωμέναι περιγραφαὶ προσώπων εἰς παλαιοτέρους τοῦ Μαλάλα συγγραφεῖς ἀπέχουν, κατὰ τὴν γνώμην του, κατὰ πολὺ ἀπὸ τὴν παρατηρουμένην κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν ξηρὰν καταγραφὴν ἐπὶ μέρους χαρακτηρισμάτων.

5. Ὁ ἴδιος ἀναφέρει συγκεκριμένας πηγὰς ὅπως π.χ. τὸν Ὅμηρον, τὸν Εὐριπίδην, τὸν Δίκτυν ἐκ Κρήτης, τὸν Σίσυφον τὸν Κῷον, τὸν Φειδάλιον τὸν Κορίνθιον κ.ἄ.

6. Βλ. *J. Fürst*, ἔ.ἀ., σ. 374 κ.ἑξ.

7. Ἔκδ. *W. Eisenhut*, Λειψία 1973.

8. Untersuchungen zur Ephemeris des Dihtys von Kreta, Philologus 60 (1901), σσ.

στηρίζει κατὰ τρόπον πειστικόν, ὅτι αἱ περιγραφαὶ προσώπων εἰς τὴν Χρονογραφίαν τοῦ Μαλάλα εἶναι καθ' ὅλα ὅμοιαι μὲ ἐκείνας τοῦ Δίκτυος. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Μαλάλας εἶχε περισσοτέρας πηγὰς ὑπ' ὄψιν, φαίνεται δὲ νὰ εἶχε μελετήσει καὶ τὰς Ἀποκρύφους Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, εἰς τὰς ὁποίας συναντῶμεν ἀναλόγους περιγραφὰς προσώπων [1].

Ἀνεξαρτήτως τῶν πηγῶν τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ, εἶναι φανερὸν ὅτι ὁ Μαλάλας ἔδωσε νέαν μορφὴν εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν προσώπων μὲ τὴν ἰδιορρυθμίαν ἡ ὁποία τὸν διακρίνει καὶ μὲ τὴν σωρείαν ἐπιθέτων τὰ ὁποῖα μέχρι καταχρήσεως χρησιμοποιεῖ. Δὲν ἀρκεῖται δὲ μόνον εἰς περιγραφὰς τῶν ἡρώων τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, ἀλλὰ ἐπεκτείνει ταύτας καὶ εἰς τοὺς ἀποστόλους καὶ κυρίως εἰς τοὺς ῥωμαίους αὐτοκράτορας [2].

Ἀναλόγους περιγραφὰς εὑρίσκομεν ὡσαύτως εἰς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι ὅμως ἔχουν ὡς πρότυπόν των τὸν Μαλάλαν. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Ἰσαάκιος Πορφυρογέννητος [3] μιμεῖται τὸν Μαλάλαν καὶ ὄχι ἀπ' εὐθείας τὸν Δίκτυν [4]. Ὁ Τζέτζης [5] πάλιν εἶχε προφανῶς ὑπ' ὄψιν του τὸν Μαλάλαν καὶ ὄχι τὸν Ἰσαάκιον [6].

Εἰς τὴν «Σύνοψιν ἱστοριῶν» τοῦ Γεωργίου Κεδρηνοῦ [7], τὴν «Σύνοψιν ἱστορικὴν»

229-260. Αὐτόθι τ. 61 (1902), σσ. 374-440. Ἀνάτυπον τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἐξεδόθη ὑπὸ τὸν τίτλον Die Literarische Porträtsmanier im Bereich des griechisch-römischen Schrifttums, Λειψία 1903.

1. Ὁ ἴδιος ὁ Μαλάλας 255, 10/11 ἀναφέρει ὡς πηγήν του τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Εἰς τὰς «Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης» (ἔκδ. *M. Bonnet - R. A. Lipsius*, Acta apostolorum apocrypha, τόμ. 1, Λειψία 1891, σ. 237, 6 κ.ἑξ.) εὑρίσκεται ἡ ἀκόλουθος περιγραφὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου : . . . *εἶδεν δὲ τὸν Παῦλον ἐρχόμενον, ἄνδρα μικρὸν τῷ μεγέθει, ψιλὸν τῇ κεφαλῇ, ἀγκύλον ταῖς κνήμαις, εὐεκτικόν, σύνοφρυν, μικρῶς ἐπίρρινον, χάριτος πλήρη.* Σύγκρ. Μαλάλας 257, 5-9.

2. Περιγραφαὶ προσώπων ἀπαντῶνται εἰς τὰς ἀκολούθους σελίδας : 88, 91, 100, 101, 103-106, 219, 225, 232, 243, 246, 250, 256, 257, 258, 259, 262, 267, 269, 277. 280-283, 290, 291, 295, 298, 299, 301-304, 306, 311-314, 316, 325, 342, 349, 354, 367, 392, 410, 425.

3. Περὶ τῶν καταλειφθέντων ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ περὶ ἰδιότητος καὶ χαρακτήρων τῶν ἐν Τροίᾳ Ἑλλήνων τε καὶ Τρώων, εἰς τὴν ἔκδοσιν *H. Hinck*, Polemonis Declamationes, Λειψία 1873, σ. 57 κ.ἑξ. Διὰ τὰς περιγραφὰς προσώπων βλ. σσ. 80-87.

4. Βλ. *C. Wagener*, Beitrag zu Dares Phrygius, Philologus 38 (1879), σελ. 109 καὶ J. Fürst, ἔ.ἀ., σ. 240 κ.ἑξ.

5. Περιγραφαὶ προσώπων εὑρίσκονται εἰς τοὺς ἑξῆς στίχους, κατὰ τὴν ἔκδ. *I. Bekker*, Βερολῖνον 1816 : Τὰ πρὸ Ὁμήρου : 125 κ.ἑξ., 224-225, 353, 355, 398. Τὰ Ὁμήρου : 266 κ.ἑξ. Τὰ μεθ' Ὅμηρον : 363 κ.ἑξ., 366, 368, 370, 373, 376, 378, 380, 382, 470, 475, 477, 493, 505, 580, 654, 658, 660, 662, 666, 668, 672 κ.ἑξ.

6. Ὁ *E. Patzig*, Dictys Cretensis, Byzantinische Zeitschrift 1 (1892), σ. 139 ὑποστηρίζει ὅτι τὸ ὑλικὸν τοῦ Δίκτυος, τὸ ἀπαντώμενον εἰς τοὺς μεταγενεστέρους βυζαντινοὺς συγγραφεῖς, εὑρίσκεται εἰς τοὺς δύο ἀρχαιοτέρους χρονογράφους, τὸν Μαλάλαν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀντλεῖ ὁ Ἰσαάκιος Πορφυρογέννητος, καὶ τὸν Ἰωάννην Ἀντιοχέα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀντλοῦν τὰς περιγραφὰς προσώπων ὁ Κ. Μανασσῆς καὶ ὁ Τζέτζης.

7. Ἔκδ. *I. Bekker*, GSHB 23, 1-2, Βόννη 1838-39. Διὰ περιγραφὰς προσώπων βλ. τ. 1, σ. 45, 10. 217, 20 κ. ἑξ., 638, 5. 691, 10. 700, 23/24.

τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ[1] καὶ εἰς τὸ Πασχάλιον Χρονικὸν ἀπαντῶνται ἀνάλογοι περιγραφαὶ προσώπων εἰς περιωρισμένην ὅμως κλίμακα.

Ἰδοὺ δύο χαρακτηριστικὰ παραδείγματα περιγραφῆς προσώπων : Μαλάλας, 106, 3 κ.ἑξ. : *Αἰνείας κονδοειδής, παχύς, εὔστηθος, ἰσχυρός, πυρράκης, πλατόψις, εὔρινος, λευκός, ἀναφάλας, εὐπώγων*[2].

Ἰσαάκιος 86, 3 κ.ἑξ. : Ὁ *Αἰνείας παχύς, εὔστηθος, ἰσχυρός, πυῤῥάκης, πλατύοψις, εὔριν, λευκόχρους, εὐπώγων, γλαυκός, νουνεχής, φρόνιμος, εὐσεβής.*

Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον στίχ. 378 κ.ἑξ. : *Αἰνείας δ' ἄρα βαιός, ἀτὰρ παχύς, εὔστηθος πέλε | γλαυκός, λευκόχρους, ἀναφάλας, εὐρυμέτωπος.*

Μαλάλας 106, 14 κ.ἑξ. : *Κασσάνδρα κονδοειδής, στρογγυλόψις, λευκή, ἀνδροειδὴς τὴν πλάσιν, εὔρινος, εὐόφθαλμος, μελάγκορος, ὑπόξανθος, οὔλη, εὐτράχηλος, ὀγκόμασθος, ἥσυχος, εὐγενής, ἱερατική, μάντις ἀκριβὴς καὶ τὰ πάντα προλέγουσα, ἀσκητική, παρθένος.*

Ἰσαάκιος 86, 19 κ.ἑξ. : Ἡ *Κασσάνδρα, σύνευνος οὐδενός, κονδή, στρογγυλοπρόσωπος, λευκή, πάνυ ἀνδρώδης τὴν πλάσιν, εὔριν, εὐόφθαλμος, μελάγκορος, ὑπόξανθος, καρηκομῶσα, οὔλη, εὐτράχηλος, ὀγκόμασθος, μικρόπους, ἥσυχος, εὐγενής, ἱερατική, μάντις ἀκριβής, παρθένος ἁγνὴ καὶ πάντα προλέγουσα.*

Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον, στίχ. 370 κ.ἑξ. : *Κασσάνδρη δ' ἄρ' ἔην βαιὴ δέμας, ἀνδρόμοιος, | λευκότερη γλάγεος· περιηγέας εἶχεν ὀπωπάς, | ὀγκώδεις δ' ἔχε μαστούς· μικρόπος, ἥσυχος ἦεν.*

Ὅπως δύναταί τις νὰ ἴδῃ πρόκειται περὶ ἁπλῆς καταγραφῆς κυρίως μεμονωμένων μερῶν τοῦ σώματος. Ὅλως ἰδιάζουσα εἶναι ἡ κατ' ἀσύνδετον τρόπον[3] παράθεσις σωρείας ἐπιθέτων, χαρακτηριζόντων τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον. Ὁ τρόπος παραθέσεως τῶν ἐπιθέτων μαρτυρεῖ μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸν λαϊκὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔργου τοῦ Μαλάλα. Συγγραφεῖς μὲ λογοτεχνικὰς ἀξιώσεις θὰ ἀπέφευγον ἀσφαλῶς τὴν ἄχαριν καταγραφὴν τόσων ἐπιθέτων, φαινόμενον τὸ ὁποῖον, ὅσον καὶ ἂν παρουσιάζεται εἰς προγενεστέρας τοῦ Μαλάλα ἐποχάς, μᾶς δίδει ἐν τούτοις μίαν ἐνδεικτικὴν εἰκόνα τοῦ «ἀνόστου ὕφους» τῶν Βυζαντινῶν, διὰ νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν χαρακτηριστικὴν ἔκφρασιν τοῦ Rohde, ἔ.ἀ.

Τὸ κύριον μέρος τῆς παρούσης ἐργασίας ἀποτελεῖ ἡ ἐξέτασις τοῦ σχηματισμοῦ τῶν εἰς τὰς περιγραφὰς προσώπων ἀπαντωμένων ἐπιθέτων.

---

1. Ἔκδ. *I. Bekker*, GSHB 28, Βόννη 1837. Βλ. στίχ. 1157 κ.ἑξ., 2225-2226, 5241-5242, 5703 κ.ἑξ., 6077-78, 6465 κ.ἑξ. Διὰ περιγραφὰς μὴ ἀναφερομένας εἰς ἐξωτερικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα βλ. π.χ. στίχ. 5744-45 καὶ 6517-18.

2. Εἰς τὴν ἔκδ. Dindorf ἕπεται : *Γλαῦκος ἰσχυρός, φρόνιμος, εὐσεβής.* Ὁ F. Meister προτείνει *γλαυκὸς* ἀντὶ *Γλαῦκος* δὲν παρετήρησεν ὅμως ὅτι τὸ ἐπίθετον ἰσχυρὸς ἐμφανίζεται τότε δύο φοράς. Ὁ *C. Wagener*, ἔ.ἀ., σ. 105, ὑποσ. 12 δέχεται τὴν διόρθωσιν τοῦ Meister προτείνει ὅμως νὰ γραφῇ ἀντὶ *ἰσχυρὸς νουνεχής*, ἐπίθετον τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖ ὁ Ἰσαάκιος.

3. Σπανίως ἀπαντᾶται σύνδεσις δύο ἐπιθέτων δι' ἑνὸς καὶ κατὰ κανόνα δὲ εἰς τὸ τέλος τῆς ἑκάστοτε περιγραφῆς : 88, 20 : *σώφρων καὶ ἥσυχος.* 105, 11 : *φοβερὸς πολεμιστὴς καὶ βαρύφωνος.* 256, 7/8 : *φθεγγόμενος ὑπὸ πνεύματος ἁγίου καὶ θαυματουργῶν.* 295, 13 : *εὐμήκης καὶ εὐσθενής.* 306, 12 : *μεγαλόψυχος πάνυ καὶ φιλοκτίστης.*

Κατ' ἀρχὴν διακρίνομεν δύο μεγάλας κατηγορίας ἐπιθέτων :

1. Ἁπλᾶ ἐπίθετα :

1.1. Μὲ τὴν κατάληξιν -ος, η, ο : *ἀγαθός, γλαυκός, γοργός, δειλός, ἥσυχος, ἱερός, καλός, λεπτός, λευκός, μακρός, ξανθός, οὖλος, πυρρός, σιμός, σκνιφός, σπανός, στραβός, ὑπερήφανος, φαλακρός, χριστιανός, ψελλός.*

1.2. -ρός : *ἰσχυρός.*
1.3. -ηρός : *τολμηρός.*
1.4. -ύς, εῖα, ύ : *γλυκύς, παχύς, πλατύς.*
1.5. -ικός, ή, όν : *ἀσκητικός, ἠθικός, ἱερατικός, μανικός, μυστικός.*
1.6. -ειος, εία, ον : *τέλειος.*
1.7. -ιος : *δόλιος, καθάριος, πολιός.*
1.8. -ιμος : *φρόνιμος.*
1.9. -αῖος, αία, ον : *γενναῖος, ὡραῖος.*
1.10. -ίλος : *ὀργίλος.*
1.11. -άκης (-ακής) : *πυῤῥάκης, πυῤῥακής.*
1.12. -ίτης : *γεννήτης.*
1.13. ακ-ινός : *λεπτακινός.*
1.14. -αξ : *δρόμαξ.*
1.15. -ς : *μέγας.*

Ἐκ τῶν μνημονευθέντων ἐπιθέτων ἀπαντῶνται ἀρκετὰ διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη. Τὸ ἐπίθετον π.χ. *ἀγαθὸς* εἰς τὸν Ὅμηρον σημαίνει, ὅταν ἀναφέρεται εἰς πρόσωπα, «τὸν ἔχοντα σωματικὴν δύναμιν»,, «τὸν ἀνδρεῖον», ἔχει ὅμως καὶ τὴν συνήθη σήμερον σημασίαν «ἐνάρετος, χρηστός» [1].

Τὸ ἐπίθετον *καλὸς* ἐν τῇ ἐννοίᾳ «ὡραῖος», «ἐμφανίσιμος» εὑρίσκεται ἤδη εἰς τὴν Ἰλιάδα 21.108 : *καλός τε μέγας τε.* Κατὰ τὴν περιγραφὴν μὴ σωματικῶν χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων χρησιμοποιεῖ ὁ συγγραφεὺς παράλληλα ὁμηρικὰ χωρία :

Μαλ. 104, 5 : *Φιλοκτήτης τοξότης εὔστοχος* (Ἰσαάκιος 83, 15/16 : *εὔστοχος τοξότης*). Πβ. Ὁμ. Ἰλ. 2.718.

Μαλ. 105, 5 (σύγκρ. Ἰσαάκιος 84, 21/22) : *Κάλχας οἰωνοσκόπος ἄριστος* = Ὁμ. Ἰλ. 1.69.

Μαλ. 105, 12 : *Ἕκτωρ . . . πολεμιστὴς καὶ βαρύφωνος. Βαρύφωνος* χρησιμοποιεῖται προφανῶς ἐν τῇ ἐννοίᾳ «*βοὴν ἀγαθὸς*» (Πβ. Ἰλ. 13.123). Ἰσαάκιος 87, 18 : *Ἕκτωρ . . . ἐν πολέμῳ βαρύφωνος. Τζέτζης*, Τὰ Ὁμήρου 267 : *ὀβριμόφωνος.*

Θὰ ἦτο παρακεκινδυνευμένον νὰ διίδωμεν εἰς τὰ παραδείγματα αὐτὰ ἔστω καὶ ἴχνη τῆς ὁμηρομαθείας τοῦ Μαλάλα παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἴδιος ἀναφέρει ὡς πηγήν του τὸν Ὅμηρον [2]. Ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν τὰ ἀκόλουθα ἐπίθετα :

Τὸ ἐπίθετον *λεπτακινὸς* (καὶ ὄχι λεπτανικὸς ὅπως ἀναγράφει ὁ Lampe) χα-

---

1. Βρ. *Snell - H. J. Mette* κ.ἄ., Lexikon des frühgriechischen Epos, Göttingen 1955 κ.ἑξ., βλ. λ.

2. Βλ. 24, 14. 117, 16. 119, 23. 132, 21. 143, 21.

ρακτηρίζεται ὡς ποιητικὴ λέξις (σύγκρ. *λεπταλέος*). Ἡ λέξις ἀπαντᾶται σπανίως. Εἰς δίστιχον τῆς Ἀνθολογίας Παλατίνης (11.102), ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Ἀμμιανὸν ἢ τὸν Νίκαρχον, ἀναγιγνώσκομεν : *ὁ λεπτακινὸς Διόδωρος*. Ὁ Φρύνιχος ὁ Ἀράβιος[1] ἑρμηνεύει τὴν λέξιν *λεπτακινόν* : *οἷον ἀκριβὲς καὶ ἐπὶ λεπτὸν πεφροντισμένον*. Ὁ Bechtel[2] ὑποθέτει ὅτι ἡ λέξις ἐσχηματίσθη ἐξ ἑνὸς **λέπταξ* τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει ὡς ὑποκοριστικὸν τῆς λ. *λεπτός*.

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἐλλείπουν ἀνάλογοι σχηματισμοί. Ἐνταῦθα ἀνήκουν μόνον τὰ ἐπίθετα *φυζακινὸς* (Ὁμ. Ἰλ. 13.102) καὶ *νορθακινός*. *Νορθακινοὶ* ὡς γλῶσσα παρ' Ἡσυχίῳ = ἀσθενεῖς.

δρόμαξ : Εἰς τὰ γνωστὰ Λεξικὰ ἀναφέρονται διὰ τὴν λέξιν ταύτην μόνον δύο παραδείγματα. Τὸ ἕν, Γεωπονικὰ 16,22,7, εἶναι ἀμφίβολον, καθ' ὅσον μόνον δύο χειρόγραφα παραδίδουν τὴν γραφὴν αὐτήν. Εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ H. Beckh, Λειψία 1895, ἀναγιγνώσκομεν : *εἶδον δὲ φησὶ δρομάδας καμήλους* (καὶ οὐχὶ *δρόμακας*)[3]. Εἰς τὸν Μαλάλαν ἀντιθέτως παραδίδεται σαφῶς ἡ λέξις, δὲν ἀποκλείεται δὲ νὰ εἶναι καὶ ὁ δημιουργός της. Ἡ προσπάθεια ἀνευρέσεως παρομοίων σχηματισμῶν ἀπέβη ἄκαρπος. Ἐνταῦθα δύναται νὰ ἀναφερθῇ μόνον τὸ οὐσιαστικὸν *παραδρόμαξ* (εἶδος ἐπενδύτου), ἀπαντώμενον εἰς τὸν Πάπυρον τῆς Ὀξυρύγχου 1346 τοῦ 2ου μ.Χ. αἰ. Οἱ μεταγενέστεροι μιμηταὶ τοῦ Μαλάλα ἀποφεύγουν τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως εἰς τὴν ἀντίστοιχον περιγραφὴν τοῦ Τρωίλου. Ὁ Ἰσαάκιος, 85, 21, παραλείπει ἐντελῶς τὸν χαρακτηρισμόν, ἐνῷ ὁ Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 382, γράφει ἀντὶ *δρόμαξ*, *ὠκύς*. (Βλ. Αὐτόθι 473 : Ἀχιλλεύς : *ἐν δὲ δρόμοισι ποδάρκης*. Ἰσαάκιος 81, 6 : *τοὺς πόδας ὠκύς*).

Ἡ λέξις *γενηίτης* ἀπαντᾶται ἅπαξ εἰς τὸν Μαλάλαν. Προφανῶς πρόκειται περὶ τῆς λ. *γενειήτης* (ἰων. τύπος τοῦ *γενειάτης*), εὑρισκομένης ἤδη εἰς τὸν Θεόκριτον 17, 33 : *γενειήταν Διὸς υἱόν*.

Εὐκαιριακῶς ἀναφέρομεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ λ. *τρακταϊστὴς* χρησιμοποιεῖται τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Μαλάλα (314, 11). Τὸ ρῆμα *τρακταΐζω* (σύγκρ. λατ. tractare) ἐμφανίζεται τὴν ἰδίαν περίπου ἐποχὴν (βλ. Μαλ. 305, 3). Καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ *τρακτευτοῦ* μᾶς εἶναι γνωστὸν μόλις τὸν 6ον αἰ. (βλ. Μαλ. 400, 13).

2. Σύνθετα ἐπίθετα :

2.1. Ἀποτελούμενα ἐκ δύο ὀνοματικῶν τύπων :

2.1.1. Διὰ τὴν γενικὴν περιγραφὴν τοῦ προσώπου χρησιμοποιεῖται πλῆθος ἐπιθέτων :

Ἀνθηροπρόσωπος : Τὸ ἐπίθετον χρησιμοποιεῖ μόνον ὁ Μαλάλας. Βλ. Κεδρηνὸς τόμ. 1, σ. 688, 7 : (Τιβέριος) *τὸ πρόσωπον ἀνθηρός*.

Λεπτοχαράκτηρος : Ἡ λέξις δὲν ἀπαντᾶται πρὸ τοῦ Μαλάλα, ἡ δὲ χρῆσις

---

1. Σοφιστικὴ προπαρασκευή, ἔκδ. *Ioannes de Borries*, Λειψία 1911, σ. 85, 17.
2. Lexilogus zu Homer, Halle 1914, σ. 330.
3. Τὸ ἐπίθετον *δρομὰς* ἀναφέρεται συνήθως εἰς τὴν κάμηλον. Γνωστὸν εἶναι ἐπίσης τὸ σύνθετον *δρομοκάμηλος* (βλ. Lampe). Ὁ ἴδιος ὁ Μαλάλας (300, 12 καὶ 435, 14) χρησιμοποιεῖ τὴν ἀσυνήθη ἔκφρασιν *δρομωνάριος κάμηλος*.

της εἶναι ἀρκετὰ περιωρισμένη. Βλ. Πασχάλιον Χρονικὸν Migne PG 92. 793D. Καὶ τὸ ἅπαξ λεγόμενον *μακροχαράκτηρος* φαίνεται νὰ εἶναι δημιούργημα τοῦ Μαλάλα[1]. Εἰς τὴν ἀντίστοιχον περιγραφὴν τῆς Ἀνδρομάχης χρησιμοποιεῖ ὁ Ἰσαάκιος (86, 16) τὸ ἐπίθ. *μακροπρόσωπος*. Κατὰ ταῦτα εἶναι δικαιολογημένη ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ Μαλάλας χρησιμοποιεῖ τὴν λ. «*χαρακτὴρ*» ἐν τῇ ἐννοίᾳ «πρόσωπον». *Λεπτοχαράκτηρος* σημαίνει ἑπομένως ὅ,τι καὶ ἡ λ. *λεπτοπρόσωπος* (βλ. Ἰσαάκιος 87, 3). Εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἀπαντᾶται, ὡς γνωστόν, μέγας ἀριθμὸς ἐπιθέτων ἐχόντων ὡς δεύτερον συνθετικὸν τὸν τύπον *-πρόσωπος*[2].

Τὰς λέξεις «χαρακτὴρ» καὶ «ὄψις» χρησιμοποιεῖ ὁ συγγραφεύς μας εἰς σύνθετα ὡς συνώνυμα : *Μάκροψις* (ἢ *μακρόψις*) ἀπαντᾶται διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν Μαλάλαν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀντιγράφουν ἁπλῶς τὴν λέξιν ὁ Ἰσαάκιος (83, 19 καὶ 85, 26) καὶ ὁ Τζέτζης (Τὰ μεθ' Ὅμηρον 369. 659. 665). Ἀντὶ *μάκροψις* χρησιμοποιεῖ ὁ Ἰσαάκιος εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς Ἀνδρομάχης τὸ ἐπίθ. *μακροπρόσωπος* (86, 16/17). Ὡς ἅπαξ λεγόμενον, κατ' ἀνάλογον τρόπον σχηματισθέν, χρησιμοποιεῖται τὸ ἐπίθετον *ξήροψις*. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μαλάλαν οὐδεὶς μεταγενέστερος συγγραφεὺς χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν αὐτήν.

Τὸ ἐπίθ. *πλάτοψις* (ἢ *πλατόψις*), (*πλατύοψις*, Ἰσαάκιος 85, 15 καὶ 86, 4) ἐν τῇ ἐννοίᾳ «πλατυπρόσωπος» χρησιμοποιεῖ κατ' ἐπανάληψιν ὁ Μαλάλας καθὼς ἐπίσης τοὺς ἀναλόγους σχηματισμοὺς *στρογγύλοψις* (βλ. καὶ Ἰσαάκιος 84, 1) ἢ *στρογγυλόψις* = στρογγυλοπρόσωπος. Τὸ ἐπίθ. *στρογγυλοπρόσωπος* χρησιμοποιεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, Περὶ τὰ ζῷα ἱστοριῶν Α 495α 2/3. Βλ. καὶ Ψευδο-Ἀριστοτ., Φυσιογν. 807b 33, εὑρίσκεται δὲ κατ' ἐπανάληψιν εἰς παπύρους τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς (βλ. Λεξ. Preisigke). Τὸ ἐπίθ. χρησιμοποιεῖ καὶ ὁ Ἰσαάκιος 86, 20 κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς Κασσάνδρας. Ὁ Κεδρηνὸς ἀντιθέτως (βλ. τ. 1 σ. 691, 11) χρησιμοποιεῖ τὴν ἔκφρασιν : *στρογγύλην ἔχων τὴν ὄψιν* (Μαυρίκιος).

2.1.2. *Ἡ ῥὶς* λόγῳ τῆς ἰδιαζούσης θέσεως τὴν ὁποίαν κατέχει ἀποτελεῖ βασικὸν διακριτικὸν γνώρισμα μεταξὺ τῶν ἀτόμων. Ὁ Μαλάλας χρησιμοποιεῖ κατ' ἐπανάληψιν ἐπίθε α μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὴν λ. *ῥῖνα*:[3].

Ἀγκυλόρινος: ὁ ἔχων ῥῖνα ἀγκύλην, κοιν. «καμπουρομύτης».

Καμπυλόρινος: Ὁ Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 381, προτιμᾷ τὴν ἔκφρασιν: *ῥῖνα φέρων καμπύλην*. Τὰ ἐπίθ. *ἀγκυλόρινος* καὶ *καμπυλόρινος* εἶναι συνώνυμα. Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Ἀντήνορος χρησιμοποιεῖ ὁ Μαλάλας (106, 7) τὸ ἐπίθ. *ἀγκυλόρινος*, ἐνῷ ὁ Ἰσαάκιος διὰ τὸ αὐτὸ πρόσωπον τὴν λέξιν *καμπυλόρριν* (86, 7).

Λεπτόρινος = ὁ ἔχων λεπτὴν ῥῖνα.

Μακρόρινος: Ὁ Ἰσαάκιος (81, 6 καὶ 85, 9) μεταχειρίζεται τὴν λ. *μακρόρριν*

---

1. Οἱ μιμηταὶ τοῦ Μαλάλα δὲν χρησιμοποιοῦν ἐπίθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὴν λέξιν *-χαράκτηρος*. Μόνον ὁ Ἰσαάκιος χρησιμοποιεῖ εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Ἀντήνορος τὸ ἐπίθετον *λευκοχαράκτηρος*, (6, 7/) ἴσως ὅμως πρέπει νὰ διορθωθῇ εἰς *λεπτοχαράκτηρος*.

2. Βλ. *Γ. Κουρμούλη*, Ἀντίστροφον λεξικὸν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, Ἀθῆναι 1967, σ. 502-503.

3. Ὁ σ. εἰς τὰ σύνθετα χρησιμοποιεῖ τὴν γραφὴν δι' ἑνὸς ρ. Ἐπίθετα μὲ τὴν κατάληξιν *-μύτης* ἀπαντῶνται ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὴν νεοελληνικήν. Βλ. *Γ. Κουρμούλη*, ἔ.ἀ., σελ. 296.

καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 374. Οὗτος χρησιμοποιεῖ καὶ τὸν τύπον *μακρόῤῥις* (Τὰ μεθ' Ὅμηρον 363. 472. 478).

Παχύρινος: Ὁ τύπος *παχύριν* (ὀρθώτερον *παχύρριν*) ἀπαντᾶται εἰς παπύρους τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς[1]. *Παχύρρινος* ὡς χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ προσώπου ἀπαντᾶται εἰς Ἀδαμαντ. Σοφιστ., Φυσιογνωμονικῶν Β (βλ. ἔκδ. R. Förster, τ. 1 σ. 413, 10).

Στρεβλόρινος: Εἰς τὴν ἀντίστοιχον περιγραφὴν προτιμᾷ ὁ Ἰσαάκιος (83, 8) τὸν τύπον *στρεβλόρρινος* ὁ δὲ Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 663 τὴν λ. *στρεβλόῤῥιν*.

Γρυπόρυγχος: Ὁ ἔχων γρυπὸν ρύγχος, γαμψὴν ῥῖνα. Τὸ ἐπίθ. χρησιμοποιεῖ μόνον ὁ Μαλάλας[2]. Ὁ Ἀριστοτέλης ἀντιθέτως χρησιμοποιεῖ περιφραστικὸν τύπον μὲ τὸ ῥῆμα *ἔχω*. Βλ. Ψευδο-Ἀριστοτ., Φυσιογν. 811α 36 (R. Förster, ἔ.ἀ. τ. 1 σ. 66, 9): *οἱ δὲ γρυπὴν* (sc. ῥῖνα) *ἔχοντες*. Ἀντὶ *γρυπόρυγχος* θὰ ἀνέμενέ τις τὴν λ. «*γρυπόρρινος*». Ἡ ἤδη προταθεῖσα γραφὴ γρυπώνυχος δὲν φαίνεται νὰ εἶναι πιθανή[3].

Μικρόσιμος: ὁ ἔχων μικρὰν σιμὴν ῥῖνα (συγκρ. *ὑπόσιμος*). Τὸ σύνθετον, προφανῶς κατασκεύασμα τοῦ Μαλάλα, χρησιμοποιούμενον μόνον μίαν φοράν, δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς βαρβαρισμός. Εἰς τὴν αὐτὴν περιγραφὴν τῆς Πολυξένης εὑρίσκονται τὰ ἐπίθετα *εὔρινος* καὶ *μικρόσιμος*! Εἰς τὰς ἀντιστοίχους περιγραφὰς τοῦ Ἰσαακίου καὶ τοῦ Τζέτζη δὲν γίνεται χρῆσις τοῦ ἐπιθέτου.

Σημειωτέον ὅτι τὰ μὲ δεύτερον συνθετικὸν *-ρινος* ἐπίθετα δὲν ἀπαντῶνται πρὸ τοῦ Μαλάλα, ἂν ἐξαιρέσωμεν τὴν λ. *παχύρρινος*. Αἱ μεταγενέστεραι γραφαὶ -ῤῥιν μαρτυροῦν ὅτι ἡ κατάληξις *-ρινος* ἴσχυεν ὡς δημώδης τύπος, δι' ὃ καὶ ἀποφεύγεται ἡ χρῆσις της.

2.1.3. Μεγάλην σημασίαν ἀποδίδει ὁ Μαλάλας εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ὀφθαλμῶν ὡς τοῦ κατ' ἐξοχὴν χαρακτηριστικοῦ γνωρίσματος τοῦ προσώπου[4].

Τὰ ἐπίθετα *γλαυκόφθαλμος*, *μεγαλόφθαλμος*[5] καὶ *μικρόφθαλμος*[6] εἶναι γνωστὰ πολὺ πρὸ τοῦ Μαλάλα. Ἀντιθέτως τὸ ἐπίθ. *μελάγκορος* χρησιμοποιεῖ μόνον ὁ Μαλάλας καὶ ὁ Ἰσαάκιος (83, 7). Τὸ καὶ σήμερον εὔχρηστον *μελανόφθαλμος*[7] πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξήγησις τοῦ ἀχρήστου *μελάγκορος*[8].

2.1.4. Τὸ ἐπίθ. *ξάνθοφρυς* (σύγκρ. Ἰσαάκιος 83, 23) δὲν ἀπαντᾶται πρὸ τοῦ Μαλάλα, ὁ ἴδιος δὲ χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν μόνον μίαν φοράν.

---

1. Βλ. Παπ. Πετρ. 3, σ. 13 (τοῦ 3ου π.Χ. αἰ.).
2. Δι' ἀναλόγους συνθέσεις εἰς τὴν νέαν ἑλληνικήν, βλ. *Γ. Κουρμούλη*, ἔ.ἀ., σ. 558.
3. Βλ. τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν σελ. 570 τῆς ἐκδ. Dindorf.
4. Βλ. «ὀφθαλμὸς» εἰς τὸν πίνακα λέξεων τῆς ἐκδ. Förster, τόμ. 2, σ. 409 ὡς καὶ τὰ ἀντίστοιχα νεοελληνικὰ ἐπίθ. εἰς *-οφθαλμος* καὶ *-ματης*. *Κουρμούλης*, ἔ.ἀ., σ. 448 καὶ 2.1-2.2 ἀντιστοίχως.
5. Βλ. π.χ. Ψευδο-Ἀριστοτ., Φυσιογνωμ. 811b 20. Παραδείγματα ἐκ παπύρων βλ. εἰς τὸ Λεξ. τοῦ Preisigke.
6. *Ἱπποκρ.*, Ἐπιδ. 6, 7, 1 : *μεγαλόφθαλμοι δὲ μᾶλλον, καὶ οὐ σμικρόφθαλμοι.*
7. Βλ. *Ἱπποκρ.*, Ἐπιδ. 1, 19.
8. Σύγκρ. *Ἰσαάκιος* 83, 7, κριτικὸν ὑπόμνημα.

2.1.5. Τὸ στόμα ὡς δεύτερον συνθετικόν: Τὸ ἐπίθετον *μεγαλόστομος* χρησιμοποιεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, Περὶ ζῴων μορίων Γ 662α 25. Ἡ λέξις *στρεβλόστομος* ἀντιθέτως ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς ἰδιορρυθμίας τοῦ Μαλάλα. Ὁ ἴδιος χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν μόνον μίαν φοράν, ἐνῷ οὐδεὶς ἄλλος συγγραφεὺς χρησιμοποιεῖ τὸ ἐπίθετον.

2.1.6. Τὰ χείλη ὡς δεύτερον συνθετικόν: Ἡ λ. *παχύχειλος* ἀπαντᾶται πρὸ τοῦ Μαλάλα (βλ. Liddell-Scott-Jones), ἐνῷ ὁ Ἀριστοτέλης, Ἱστορ. ζῴων 528α 29, χρησιμοποιεῖ τὸ ἐπίθ. *παχυχειλής*. Τὸ ἐπίθ. *ἀνθηρόχειλος* εὑρίσκεται τὸ πρῶτον εἰς τὸν Μαλάλαν ὡς ἅπαξ λεγόμενον. Τὴν λ. ἐπαναλαμβάνει ὁ Ἰσαάκιος εἰς τὴν ἀντίστοιχον περιγραφὴν τῆς Πολυξένης (87, 4). Ὁ Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 506, περιγράφει τὴν Πολυξένην ὡς *ἀνθερόχειλον* [1].

2.1.7. Περιγραφὴ τοῦ πώγωνος: Τὸ ὑπὸ τοῦ Μαλάλα κατ' ἐπανάληψιν χρησιμοποιούμενον ἐπίθετον *δασυπώγων* εἶναι ἤδη γνωστόν [2]. Ἀντιθέτως τὰ σύνθετα *μεγαλοπώγων* καὶ *τελειοπώγων* εὑρίσκονται διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν Μαλάλαν ὡς ἅπαξ λεγόμενα. Ὁ Ἰσαάκιος καὶ ὁ Τζέτζης δὲν χρησιμοποιοῦν τὰ ἐν λόγῳ ἐπίθετα [3].

2.1.8. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς περιγραφὰς προσώπων γίνεται λόγος περὶ τῆς κόμης τοῦ περιγραφομένου ἀτόμου. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν χρησιμοποιεῖ ὁ Μαλάλας τὰ ἀκόλουθα σύνθετα ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα, γνωστὰ ἤδη πολὺ ἐνωρίτερον, δὲν παρουσιάζουν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον : *ξανθόκομος*, *μελάνθριξ*, *οὐλόθριξ*, *πολύθριξ*, *πυρρόθριξ*, *ὁλοπόλιος*.

Τὸ ἐπίθ. *κονδόθριξ* χρησιμοποιεῖ διὰ πρώτην φορὰν ὁ Μαλάλας. Βλ. καὶ Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 661.

2.1.9. Ἐπίθετα ἔχοντα ὡς δεύτερον συνθετικὸν τὴν λ. μασθός: *Καλλίμασθος* [4], *μικρόμασθος* [5] καὶ *ὀγκόμασθος* [6] χρησιμοποιοῦνται μόνον μίαν φοράν, πρόκειται δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περὶ συνθέσεων τοῦ Μαλάλα (βλ. καὶ τὴν λ. *κατάμασθος*, 50,16).

2.1.10. *Μικρόπους*: Τὸ ἐπίθετον φαίνεται ὅτι ἔχει διαφύγει μέχρι σήμερον τῆς προσοχῆς τῶν λεξικογράφων. Εἰς τὰ λεξικὰ τῶν Liddell-Scott-Jones καὶ τοῦ Δημητράκου ἀναφέρεται μόνον ἓν παράδειγμα ἀπὸ τὸν Εὐστάθιον (1502. 26: *ἀλλ' ὡς ὀλιγόποδες ἤτοι μικρόποδες*), ἐνῷ τὰ λεξικὰ τοῦ Lampe καὶ τοῦ Sophocles ἀγνοοῦν πλήρως τὴν λέξιν. Τὸ ἐπίθετον χρησιμοποιεῖ διὰ πρώτην φορὰν ὁ Μαλάλας

---

1. Διὰ τὴν σημασίαν τῆς λ. βλ. *W. Krogmann*, Gr. ἄνθρωπος, Glotta 23, 1935, 224. Ἴσως πρέπει νὰ ἀποκατασταθῇ καὶ εἰς τὸν Μαλάλαν ἡ γραφὴ *ἀνθερόχειλος*=«mit vollen Lippen» καὶ ὄχι *ἀνθηρόχειλος* = «mit blühenden Lippen».

2. Βλ. *Liddell-Scott-Jones*. Σύγκρ. *Ἰσαάκιος* 80, 22. 81, 1. 83,18. *Τζέτζης*, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 383, 657, 661.

3. Τὸ ἐπίθ. *τελειοπώγων* χρησιμοποιεῖ ὁ Μανασσῆς, στίχ. 3360, ὄχι ὅμως εἰς τυπικὴν περιγραφὴν προσώπων.

4. *Τζέτζης*, Τὰ πρὸ Ὁμήρου 357 γράφει *καλλίμαστος*.

5. *Τζέτζης*, Τὰ πρὸ Ὁμήρου 354 : *μικρόμαστος*.

6. Βλ. *Ἰσαάκιος* 86, 22. *Τζέτζης*, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 372 : *ὀγκώδεις δ' ἔχε μαστούς*.

κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς Κασσάνδρας καὶ τῆς Πολυξένης. Εἰς τὰς ἀντιστοίχους περιγραφὰς ἐπαναλαμβάνει τὸ ἐπίθ. ὁ Ἰσαάκιος (86, 22 καὶ 87, 4), ὁ δὲ Τζέτζης, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 372 καὶ 506 γράφει *μικρόπος* ἀντὶ *μικρόπους*.

2.1.11. Τὰ ἐπίθετα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ χρῶμα τοῦ σώματος, δὲν παρουσιάζουν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον, καθ' ὅσον ταῦτα εὑρίσκονται εἰς κείμενα τῆς κλασσικῆς ἢ μετακλασσικῆς γραμματείας. Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἀσυναίρετος τύπος *μελάγχροος* χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τοῦ Μαλάλα 14 φοράς, ἐνῷ ὁ συνῃρημένος *μελάγχρους* μόλις δύο φοράς. *Λευκόχροος* ἀντιθέτως χρησιμοποιεῖται ἅπαξ, ἐνῷ *λευκόχρους* τρίς. Ἡ αὐτὴ σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ *μελίχροος* καὶ *μελίχρους* (*μελίχρως* κυρίως εἰς τοὺς παπύρους. Βλ. *Preisigke*), (Σύγκρ. *εὔχροος* - *εὔχρους*).

Μίαν φορὰν χρησιμοποιεῖται ὁ ἀσυναίρετος τύπος *πυρρόχροος*, ἐνῷ ὁ τύπος *πυρρόχρους* ἐλλείπει.

2.1.12. *Κονδοειδής*: Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἐπιθ. ὡς «vocabulum mixobarbarum»[1] εἶναι ἀπολύτως δικαιολογημένος. Οὐδεὶς μεταγενέστερος συγγραφεὺς ἐτόλμησε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν λέξιν. Ὁ Ἰσαάκιος μεταχειρίζεται τὴν λ. *κονδὸς* (83, 6) ἢ *κονδὴ* (86, 19). Ὁ *Τζέτζης*, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 378. 662, γράφει ἀντὶ *κονδοειδής*, *βαιός*. Σύγκρ. αὐτόθι 370: (Κασσάνδρη) *βαιὴ δέμας*.

2.1.13. Ἐπίθετα ἀναφερόμενα εἰς ψυχικὰς ἰδιότητας ἢ ἀρετὰς τοῦ περιγραφομένου ἀτόμου χρησιμοποιεῖ ὡς γνωστὸν ὁ Μαλάλας σπανίως. Ἐν «λαϊκὸν βιβλίον» φυσικὸν εἶναι νὰ ἐνδιαφέρεται περισσότερον διὰ τὰ ἐξωτερικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ ἀτόμου. Ἐνταῦθα ἀναφέρομεν ἁπλῶς τὰ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκοντα ἐπίθετα *μεγαλόψυχος*, *ὀξύχολος*, *πολυΐστωρ* καὶ *σώφρων*. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον χρησιμοποιοῦνται μόνον μίαν φορὰν τὰ ἐπίθετα *βαρύφωνος* καὶ *καλλίφωνος*.

2.2. Ἐπίθετα ἀποτελούμενα ἐξ ἑνὸς ἐπιρρήματος καὶ ἐξ ἑνὸς ὀνόματος :

Ἀσσόκουρος: Τὸ ἐπίθ. εἶναι προφανῶς δημιούργημα τοῦ Μαλάλα. Ὁ ἴδιος χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν μόνον μίαν φοράν. Πιστεύεται ὅτι πρόκειται περὶ συνθέσεως τῶν λέξεων *ἄσσον* = ἐγγύς, πλησίον + *κουρὰ* ἐν τῇ ἐννοίᾳ «μοιχὸν κεκαρμένος»[2]. Εἰς τὴν Κρήτην μαρτυρεῖται τὸ ἐπίθ. *ἀσκόκουρος* = «ὁ ἐν χρῷ κεκαρμένος δίκην ἀσκοῦ». Βλ. Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Ν. Ἑλληνικῆς, ἐν Ἀθήναις 1942, τόμ. 3, βλ. λ. Μήπως πρέπει νὰ διορθωθῇ εἰς τὸ σχετικὸν χωρίον τοῦ Μαλάλα ἡ λ. *ἀσσόκουρος* εἰς *ἀσκόκουρος;*

Τὰ ἐπίθετα *διμοιραῖος* καὶ *ὀπισθόκομος* ἀπαντῶνται πρὸ τοῦ Μαλάλα. Ἐπίθετα, ἔχοντα ὡς πρῶτον συνθετικὸν τὸ ἐπίρρημα *εὐ-*, εὑρίσκονται — ὅπως θὰ ἀνέμενέ τις — ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὰς περιγραφὰς προσώπων: *εὐκέφαλος*, *εὐόφθαλμος*, *εὔοφρυς*, *εὔρινος*[3],

---

1. Βλ. σελ. 522 τῆς ἐκδόσεως Dindorf.

2. Βλ. Λεξ. *Sophocles*. Σύγκρ. *Στέφανος*, Θησαυρὸς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

3. Διὰ τὸν τύπον εὔρινν βλ. *Ἰσαάκιος* 86, 4, 11 καὶ 21. 87, 3 καὶ 16. *Τζέτζης*, Τὰ Ὁμήρου 268. Τὰ μεθ' Ὅμηρον 661. Εὔρις : *Τζέτζης*, Τὰ πρὸ Ὁμήρου 357. Τὰ μεθ' Ὅμηρον 493.

εὐπάρειος, εὐπώγων, εὐτράχηλος, εὐθώραξ, εὔστηθος[1], *εὔμασθος*[2], *εὔχροος* (*εὔχρους*), *εὔμορφος, εὐειδής, εὔσωμος, εὔστολος, εὔθετος, εὔογκος, εὐμήκης, εὐσθενής, εὐκίνητος, εὔσκυλτος, εὐῆλιξ, εὐχαρής*[3], *εὐόμιλος, εὔτακτος, εὐγενής, εὐσεβής, εὐπρεπὴς καὶ εὐχαράκτηρος*[4].

2.3. Ἐπίθετα μὲ τὸ στερητικὸν ἀ- ἀπαντῶνται ἅπαξ τὰ μὴ δηλοῦντα ἐξωτερικὸν χαρακτηριστικὸν γνώρισμα *ἀγράμματος καὶ ἀσφαλής*.

2.4. Ἐπίθετα ἀποτελούμενα ἐξ ἑνὸς ὀνοματικοῦ καὶ ἑνὸς ῥηματικοῦ τύπου :

2.4.1. Ὀνοματικὸς τύπος ὡς πρῶτον συνθετικόν : Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκει τὸ ἐπίθ. *θεοφιλής*.

2.4.2. Ρηματικὸς τύπος ὡς πρῶτον συνθετικόν : *ἀρχιγένειος, μιξοπόλιος*[5].

Ἐνταῦθα ἀνήκει μία κατηγορία ἐπιθέτων, ἐχόντων ὡς πρῶτον συνθετικὸν τὸν ῥηματικὸν τύπον *φιλο-* : *φιλόγελως καὶ φιλήδονος* χρησιμοποιοῦνται ἅπαξ, *φιλότιμος κατ' ἐπανάληψιν*. Ἡ σπανιότης χρησιμοποιήσεως ἐπιθέτων τῆς κατηγορίας ταύτης ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ταῦτα, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, δὲν περιγράφουν ἐξωτερικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα.

2.5. Ἐπίθετα ἀποτελούμενα ἐκ προθέσεων :

2.5.1. Σύνθετα ἐπίθετα παραγόμενα ἀπ' εὐθείας ἐκ συνθέτων ῥημάτων :

Προπετής: Τὸ ἐπίθετον, γνωστὸν ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἱπποκράτους (βλ. Προγνωστικὸν 3) χρησιμοποιεῖται ἅπαξ.

2.5.2. Ἐπίθετα ἀποτελούμενα ἐκ προθέσεως καὶ οὐσιαστικοῦ :

Τὰ ἐπίθ. *ἐλλόγιμος, ἐπίρινος, προγάστωρ, προκοίλιος καὶ σύνοφρυς* εἶναι γνωστὰ ἤδη πρὸ τοῦ Μαλάλα. Ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν τὰ ἑξῆς ἐπίθετα :

Ἀναφάλας (καὶ οὐχὶ *ἀναφαλάς*, ὅπως ἀναγράφει ὁ Lampe) δηλοῖ τὸν ἔχοντα ἄτριχον τὸ ἄνω τοῦ μετώπου μέρος τῆς κεφαλῆς[6]. Σύνθετα ἐπίθετα μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν εὑρίσκονται ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τοὺς παπύρους τοῦ 3ου καὶ 2ου π.Χ. αἰ., καθὼς ἐπίσης εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην[7]. Ὁ τύπος *ἀναφάλας* ἀπαντᾶται διὰ πρώτην φορὰν

---

1. Τὸ ἐπίθ. ἀπαντᾶται τὸ πρῶτον εἰς τὸν Μαλάλαν. Βλ. καὶ *Ἰσαάκιος* 81, 1. 86, 3. *Τζέτζης*, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 470. *Εὔστηθος καὶ εὐθώραξ* δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς συνώνυμα.

2. Ἡ λ. εἶναι ἴσως δημιούργημα τοῦ Μαλάλα. *Εὔμαστος* εἰς τὸν *Κεδρηνόν*, τ. 1, σ. 217, 20.

3. Ὁ τύπος *εὐχαρὴς* ἀντὶ *εὔχαρις* ἀπαντᾶται διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Μενάνδρου τοῦ ῥήτορος «Περὶ ἐπιδεικτικῶν», σ. 406 τῆς ἐκδ. *L. Spengel*, Rhetores Graeci, τόμ. 3, Λειψία 1856. (Ἀνατύπωσις, Φρανκφούρτη 1966).

4. Καὶ ἡ λ. *εὐχαράκτηρος* εὑρίσκεται τὸ πρῶτον εἰς τὸν Μαλάλαν ἐν τῇ ἐννοίᾳ *εὐειδής, εὔωψ* (βλ. *Τζέτζης*, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 377, 505), *εὔοπτος* (βλ. *Μανασσῆς* 1167, 2226, 5703).

5. *Ἀρχι-* καὶ *μιξο-* εὑρίσκονται πολλάκις ἐν συνθέσει μετὰ ὀνομάτων, δι' ὃ καὶ δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς προθεματικοὶ τύποι.

6. Τὸ ἀντίθετον σημαίνει ἡ λ. *ὀπισθοφάλακρος*, βλ. Σχόλια εἰς Εὐριπίδου Ὀρέστην 255.

7. Βλ. τὰς λέξεις : *ἀναφάλακρος, ἀναφάλαντος, (ἀναφάλανθος, ἀναφάλανδος ἢ ἀναφαλανδός), ἀναφαλαντίας (ἀναφαλανθίας*, εἰς κωμικὰς ἐκφράσεις *ἀναφαλαντανθίας), ἀναφαλαντιαῖος, ἀναφαλάντωμα, ἀναφαλαντίασις*. Βλ. περαιτέρω : *φαλακρός, φάλανθος, (τὸ φάλανθον), φαλαντίας,*

εἰς τὸν Μαλάλαν[1]. Τὸ ἐπίθετον παρουσιάζεται καὶ εἰς δημώδη κείμενα τῆς βυζαντινῆς γραμματείας[2].

Καταγύναιος: Ἡ λ. εἶναι γνωστὴ ὑπὸ τὴν μορφὴν *κατάγυνος* ἤδη εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, Περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων 837α 34. Ὁ Ἰσαάκιος καὶ ὁ Τζέτζης δὲν χρησιμοποιοῦν τὴν λέξιν.

Κάτοφρυς: Ἡ λ. εὑρίσκεται τὸ πρῶτον εἰς τὸν Μαλάλαν. Κατὰ τὸν J. Fürst[3] ἡ λέξις σημαίνει ὅ,τι καὶ τὸ *σύνοφρυς* - *εὔοφρυς* (βλ. λ.). Ἐκφράζει δὲ τὴν γνώμην ὅτι τὸ ἐπίθ. ἐσχηματίσθη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν χρησιμοποιηθὲν πλησίον τοῦ *σύνοφρυς* καὶ *εὔοφρυς* variandi causa.

Περίγοργος: Ἡ λ. — ἐπιτεταμ. τύπος τοῦ *γοργὸς* — ἀπαντᾶται διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν Μαλάλαν. Οἱ μεταγενέστεροι μιμηταὶ τοῦ Μαλάλα ἀποφεύγουν τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως[4].

Σύνοφρυς: Ὁ J. Fürst[5] ὑποστηρίζει ὅτι ἡ λ. ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν εἰς τὰς περιγραφὰς προσώπων τοῦ Δίκτυος ἀπαντωμένην ἔκφρασιν supercilia conjuncta[6]. Τὸ ἐπίθ. εὑρίσκεται ἤδη εἰς τὸν Ἀνακρέοντα 15, 15 (βλ. καὶ Θεόκριτος 8, 72) ὡς χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς ὡραιότητος, προφανῶς κατ' ἀνατολικὴν ἐπίδρασιν. Εἰς τὴν Φυσιογνωμονικὴν ἀντιθέτως ὁ σύνοφρυς χαρακτηρίζεται ὡς «μεγαλόφρων, μεγάλαυχος»[7] ἢ «ἀνιαρός»[8]. *Σύνοφρυς* ἔχει κατὰ ταῦτα, κατὰ τὰς περιγραφὰς προσώπων, τὴν σημασίαν τοῦ *εὔοφρυς* καὶ οὐχὶ τὴν γνωστὴν εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἔννοιαν «συνωφρυωμένος, σκυθρωπός». Ὡς συνώνυμον τοῦ *σύνοφρυς* δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ τὸ ἐπίθ. *μ(ε)ίξοφρυς* (βλ. Κρατῖνος, Ἀπόσπ. 430 Kock.).

Κατ' ἐπανάληψιν χρησιμοποιεῖ ὁ Μαλάλας ἐπίθετα, ἀποτελούμενα ἐκ τῆς προθέσεως *ὑπό-* καὶ ἑνὸς ὀνοματικοῦ τύπου. Τὰ ἐπίθ. *ὑπόξανθος*, *ὑπόπυρρος*, *ὑπότραυλος* καὶ *ὑπόχλωρος* ἀπαντῶνται ἤδη εἰς τὸν Ἱπποκράτην. *Ὑπόγλαυκος* καὶ *ὑπόκυρτος* εἶναι γνωστὰ πρὸ τοῦ Μαλάλα, ἐνῷ *ὑπόσιμος*, *ὑπόστραβος* καὶ *ὑποφάλακρος* εὑρίσκονται κατ' ἐπανάληψιν εἰς παπύρους τοῦ 3ου καὶ 2ου π.Χ. αἰ., ἀποτελοῦν δὲ προφανῶς στοιχεῖα λαϊκῆς γλώσσης.

3. Μετοχαὶ χρησιμοποιούμεναι ἀντὶ ἐπιθέτων: Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκουν αἱ μετ. *ἀνακαθήμενος*, *θαυματουργῶν* καὶ *κατεσταλμένος* ὡς ἅπαξ λεγόμεναι.

ἡμιφάλακρος, *φαλακροειδής*, *φαλάντωμα*, *φαλάκρωμα*, *φαλάκρωσις*. Τὸ οὐσ. *φαλάκρα* ἐμφανίζεται περὶ τὸν πέμπτον μ.Χ. αἰ. Διὰ τὴν ἐτυμ. βλ. Frisk, λ. *φαλός* = λευκός.

1. Σύγκρ. *Τζέτζη*, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 379. Κεδρηνός, τ. 1, σ. 691, 11.

2. Βλ. λ. εἰς *Ε. Κριαρᾶ*, Λεξικὸ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας, τ. 2, Θεσσαλονίκη 1971.

3. Philologus 61 (1902), σ. 388, ὑποσημ. 39.

4. Βλ. Πασχάλιον Χρονικόν, *Migne* PG 92, 152A : *ὅντινα* (sc. Περσέα) *πτερωτὸν γράφουσιν διὰ τὸ ἐκ παιδόθεν περίγοργον εἶναι τὸν παῖδα.*

5. Ἔνθ' ἀ., σ. 387 κ.ἑξ.

6. Βλ. *Δάρης* (ἔκδ. F. Meister, Λειψία 1873) κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς Βρησηίδος, σ. 17, 8 : superciliis junctis.

7. Βλ. *R. Förster*, scriptores physiognomonici, τόμ. 2, σελ. 314, 28.

8. *Förster*, ἔ.ἀ., τ. 1, σ. 397, 2, 17 καὶ 20. Σύγκρ. *Ψευδο-Ἀριστοτ.*, Φυσιογν. Förster, τ. 1, σ. 80, 1 : *οἱ δὲ συνόφρυες δυσάνιοι.*

4. Πολυσύνθετα ἐπίθετα χρησιμοποιοῦνται σπανίως. Ἐνταῦθα ἀνήκει τὸ ἤδη γνωστὸν ἐπίθ. *εὐμετάβλητος* καὶ τὸ διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν Μαλάλαν ὡς ἅπαξ λεγόμενον χρησιμοποιούμενον *ξανθοαρχιγένειος*. Εἰς τὴν ἀντίστοιχον περιγραφὴν τοῦ Πύρρου τοῦ καὶ Νεοπτολέμου χρησιμοποιεῖ ὁ Ἰσαάκιος (83, 23 καὶ 84, 1) τὰ ἐπίθετα *ἀρχιγένειος* καὶ *ξανθογένειος*.

5. Γενικαί τινες παρατηρήσεις ἀφορῶσαι εἰς τὰς περιγραφὰς προσώπων :

5.1. Κατὰ τὴν περιγραφὴν προσώπων χρησιμοποιοῦνται οἱ ἀκόλουθοι περιφραστικοὶ τύποι μὲ τὴν μετοχὴν *ἔχων* ἢ *ἔχουσα* :

88, 19 : *ὀδόντας ἔχων μεγάλους*. 91, 10 : *μεγάλους ἔχουσα ὀφθαλμούς*[1]. 101, 18 : *κεχολλαϊσμένα*[2] *ἔχουσα βλέφαρα*. Τὴν ἔκφρασιν χρησιμοποιεῖ μόνον ὁ Μαλάλας. Ὁ Τζέτζης εἰς τὴν ἀντίστοιχον περιγραφὴν τῆς Βρισηίδος (βλ. Τὰ πρὸ Ὁμήρου 355 κ.ἑξ.) δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν χαρακτηρισμόν.

Χολλαΐζω ἢ *χολαΐζω* (βλ. Χολᾶς) σημαίνει ὅ,τι καὶ τὸ *στιμμίζω, στιβίζω*, ἐκ τῆς λ. *στίμμι*[3].

105, 16 : (Ἕλενος) : *οἰνοπαεῖς τοὺς ὀφθαλμούς ἔχων*[4].

Τὸ ἐπίθ. *οἰνοπαὴς* ἀπαντᾶται διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν Μαλάλαν. Ἐκ τῶν μιμητῶν αὐτοῦ χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν μόνον ὁ Ἰσαάκιος 85, 20. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ λ. *οἰνοπαὴς* ἔχει ἄμεσον ἐτυμολογικὴν συγγένειαν μὲ τὸ ὁμηρικὸν *οἶνοψ*[5]. *Οἰνοπαὴς* σημαίνει ὅ,τι καὶ τὸ *οἰνωπός*, ἐπίθετον ἀπαντώμενον ἤδη εἰς τοὺς κλασσικοὺς συγγραφεῖς. Εἰς τὸν Ψευδο-Ἀριστοτέλην, Φυσιογνωμονικὰ 812b 6, χρησιμοποιεῖται τὸ πρῶτον ἡ ἔκφρασις *οἰνωποὶ* ὀφθαλμοί : *οἷς δὲ οἰνωποί, μάργοι· ἀναφερέται ἐπὶ τὰς αἶγας*. Ἡ χειρόγραφος παράδοσις δὲν ἀφίνει περιθώρια ἀμφιβολιῶν ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἐπιθ. *οἰνωπός*. Ὁ Gesner ἐν τούτοις ἐπέφερε τὴν ἀτυχῆ διόρθωσιν *αἰγωπός*, τὴν ὁποίαν δέχεται καὶ ὁ Förster[6]. Ἡ γραφὴ *αἰγωποὶ* εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητος, καθ' ὅσον εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κείμενον γίνεται μνεία ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τῶν διαφόρων χρωμάτων τῶν ὀφθαλμῶν. Τὸ ἐπίθετον ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν κόμην[7].

106, 12 : (Ἀνδρομάχη) : *γελασίνας ἔχουσα ἐν ταῖς παρειαῖς*. Ὁ *Ἰσαάκιος* 86, 18 γράφει *γελασίνας ἔχουσα τὰς παρειὰς* ὁ δὲ *Τζέτζης*, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 369 :

---

1. Σύγκρ. *μεγαλόφθαλμος*, ἔ.ἀ., σελ. 29.

2. Ἡ διόρθωσις εἰς *κεκολλαϊσμένα* (βλ. κριτικὸν ὑπόμνημα τῆς ἐκδ. Dindorf) δὲν εἶναι ὁπωσδήποτε ἀπαραίτητος.

3. Πρόκειται περὶ τοῦ ὀρυκτοῦ ἀντιμονίου ἐκ τοῦ ὁποίου παρεσκευάζετο μέλανα χρωστικὴ οὐσία πρὸς βαφὴν τῶν βλεφάρων ἢ τῶν ὀφρύων. Ἡ συνήθεια αὕτη ἦτο εὐρέως διαδεδομένη εἰς τὴν Ἀνατολήν.

4. 259, 23 : *ἔχων οἰνοπαεῖς ὀφθαλμούς*. 256, 5. 280, 11. 301, 20 : *οἰνοπαὴς τοὺς ὀφθαλμούς*.

5. Βλ. Ἰλιὰς 2. 613 : ἐπὶ οἴνοπα πόντον.

6. Βλ. Scriptores physiognomonici, τόμ. 1, σελ. 76, 16, βλ. καὶ τὸ κριτικὸν ὑπόμνημα.

7. Βλ. *Anonymi*, De physiognomonia liber εἰς Förster, ἔ.ἀ., τ. 2, σ. 24, 4 : capilli subnigri, quos Graeci *οἰνωπούς* dicunt.

παρήια δ' εἶχε γελῶντα. Ἡ λ. *γελασῖναι*, ὀρθώτερον *γελασῖνος*, πληθ. *γελασῖνοι*[1] ἀπαντᾶται σπανίως (βλ. Liddell-Scott-Jones). 257, 7/8 : *ὑπογελῶντα ἔχων τὸν χαρακτῆρα.* 269, 3/4 : *βαθεῖς ἔχων ὀφθαλμούς.* 392, 9 : *ἐν τῷ δεξιῷ ὀφθαλμῷ ἔχων τὴν κόρην γλαυκὴν καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέλαιναν.*

5.2. Εἰς τὰς ἀκολούθους περιπτώσεις παρατηρεῖται ἐπίσης ἀπόκλισις τοῦ κανόνος παραθέσεως μεμονωμένων ἐπιθέτων. Αἱ ἐκφράσεις ὅμως αὗται εὑρίσκονται εἰς τὸ τέλος τῆς ἑκάστοτε περιγραφῆς, οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἀλλοιοῦται ἡ εἰκὼν τῆς κατὰ παράταξιν καταγραφῆς ἐπιθέτων :

91, 11 : *φοβερὸν θέαμα εἰς γυναῖκας.* 106, 17 : *μάντις ἀκριβὴς τὰ πάντα προλέγουσα.* 257, 8/9 : *ὑπὸ πνεύματος ἁγίου ἐνθουσιαζόμενος.* 392, 10 : *τὸ δὲ γένειον αὐτοῦ πυκνῶς ἐκείρετο.*

5.3. Κοσμητικὰ ἐπίθετα χρησιμοποιεῖ ὁ Μαλάλας μόνον ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ οὐσ. *πολεμιστὴς* ὡς ἅπαξ λεγόμενον[2].

104,1 : (Ἰδομενεὺς) *ἀπονενοημένος πολεμιστής*· βλ. Ἰσαάκιος 83, 12.

105, 19 : (Τρωίλος) *ἰσχυρὸς πολεμιστής*· συγκρ. Ἰσαάκιος 85, 23.

104, 12 : (Πύρρος ὁ καὶ Νεοπτόλεμος) *πικρὸς πολεμιστής*· (Ἰσαάκιος 84, 2).

104, 8 : (Αἴας) *τολμηρὸς πολεμιστής.* Ἰσαάκιος 83, 19 : *πολεμιστὴς τολμηρός.*

105, 11/12 : (Ἕκτωρ) *φοβερὸς πολεμιστής*· βλ. Ἰσαάκιος 87, 17.

5.4. Δοτικὴ ἢ Αἰτιατικὴ τοῦ κατά τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς εὑρίσκεται εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις[3]. 88,16 : *τῇ . . . θέᾳ τελεία.* 88,18 : *τῇ θέᾳ τέλειος.* 88, 19 : *σπανὸς τὸ γένειον.* 106, 14/15 : (Κασσάνδρα) *ἀνδροειδὴς τὴν πλάσιν*[4].

5.5. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν βαθμῶν τοῦ ἐπιθέτου ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ Μαλάλας ἀποφεύγει καθ' ὁλοκληρίαν τὸν συγκριτικὸν βαθμόν. Οὗτος χρησιμοποιεῖ μόνον τὸν ἀπόλυτον ὑπερθετικὸν βαθμόν : 246,7 : *γαληνότατος.* 301, 21 : (πάνυ) *δριμύτατος.*

Συνήθως χρησιμοποιεῖται ὁ θετικὸς βαθμὸς τοῦ ἐπιθέτου + *πάνυ*, συνολικῶς ἑπτὰ φοράς[5]. 105, 10 : *πάνυ εὔογκος.* 106, 19 : *λευκὴ πάνυ.*

Ὁ περιφραστικὸς σχηματισμὸς τοῦ ἀπολύτου ὑπερθετικοῦ διὰ τοῦ ἐπιρρήματος *πολὺ* καὶ τὸν θετικὸν βαθμὸν τοῦ ἐπιθέτου χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τοῦ Μαλάλα (ὅπως καὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν) δύο φοράς :

---

1. Εἰς τὸ Λεξ. Σούδα ἀναγιγνώσκομεν : *Γελασίνοις· γραμμαῖς ταῖς ἐκ τοῦ γελᾶν γινομέναις.*

2. Διὰ τὴν ἔκφρασιν *τοξότης εὔστοχος* βλ. ἀν. σελ. 26.

3. Διὰ δοτ. τοῦ κατά τι βλ. 103, 5. 105, 7. 225, 16. 256, 4. 269, 2. 291, 6. 298, 4. 306, 11. 425, 5. Δι' Αἰτιατικὴν τοῦ κατά τι βλ. 256, 4/5 (= 2[illegible]0, 10. 306, 10). 257, 5/6 (= 299, 13/14. 301, 20/21. 392, 8. 425, 7). 291, 8 = 367, 8. 311, 6. 313, 5.

4. Σύγκρ. *Ἰσαάκιος* [illegible]6, 20 : *ἀνδρώδης τὴν πλάσιν.* Ἡ κατάλ. *-ειδὴς* εὑρίσκεται πολλάκις εἰς τοὺς Ἀττικιστάς, βαθμηδὸν ὅμως ἐξαλείφεται καὶ τὴν θέσιν της λαμβάνει ἡ κατάλ. *-ώδης* (βλ. *W. Schmid*, Der Atticismus in seinen Hauptvertretern, 4 τόμοι + 1 τόμος λέξεων. Stuttgart 18[illegible]7-1[illegible]97, τόμ. 4, σ. 69 . Ἀνατύπωσις Hildesheim 1964). Ὁ *Τζέτζης*, Τὰ μεθ' Ὅμηρον 370 γράφει *ἀνδρόμοιος.*

5. 219, 6. 2[illegible]0, 11/12. 302, 6. 354, 21. 392, 7.

106, 21 : (Πολυξένη) *ὡραία πολύ*[1]. 282, 17 : (Ἀντωνῖνος Βῆρος) : *καταγύναιος πολύ*.

5.6. Μίαν μόνον φορὰν ἀπαντᾶται παρομοίωσις κατὰ τὰς περιγραφὰς προσώπων. 91, 9 : (Ἑλένη) *λευκὴ ὡς χιών*[2].

5.7. Ἐκ τῶν πολλῶν ἰδιορρυθμιῶν τοῦ Μαλάλα ἀναφέρομεν ἐνδεικτικῶς μερικὰ χαρακτηριστικὰ παραδείγματα :

298, 20 : *μικρὸν ὑπότραυλος* (ἀντὶ *μικρὸν τραυλὸς ἢ ὑπότραυλος*).

301, 21 : *πάνυ δριμύτατος* (ἀντὶ *πάνυ δριμὺς ἢ ἁπλῶς δριμύτατος*).

Ἐκφράσεις ὅπως : *δυνατὸς ἐν ἰσχύι* (105, 10) ἢ 225, 16 : *τῇ θέᾳ ὑπῆρχε κονδοειδὴς* (σύγκρ. 425, 5 : *τῇ ἰδέᾳ κονδοειδής*· καὶ μόνον τὸ ἐπίθ. *κονδοειδὴς* χαρακτηρίζεται ὡς βαρβαρισμὸς) δίδουν μίαν κάθε ἄλλο παρὰ ἐπαινετικὴν εἰκόνα τοῦ ὕφους τοῦ Μαλάλα. Ἀναλόγους σχηματισμοὺς εὑρίσκομεν ἐν ἀφθονίᾳ εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς βυζαντινοὺς συγγραφεῖς[3].

Ὁ K. Wolf κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν εἰς τὸν Μαλάλαν ἀπαντωμένων ἐπιθέτων (ἔ.ἀ. Μέρος πρῶτον, σ. 28-36) καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οὗτος γράφει ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς δημώδους γλώσσης. Ἡ ἔρευνα ὅμως τῶν εἰς τὰς περιγραφὰς προσώπων ἀπαντωμένων ἐπιθέτων κατέδειξεν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον. Ὁ ἴδιος ὁ Wolf (σ. 29) τονίζει ὅτι εἰς ἕνα «λαϊκὸν συγγραφέα», ὡς εἶναι ὁ Μαλάλας, θὰ ἀνέμενέ τις σωρείαν δικαταλήκτων ἐπιθέτων, τὰ ὁποῖα ἀργότερον ἔλαβον νέαν κατάληξιν διὰ τὸ θηλυκόν, διεπίστωσε δὲ ὅτι ὁ Μαλάλας χρησιμοποιεῖ ἀρκετὰ τριγενῆ καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα γνωστὰ ἤδη ἀπὸ τὴν κλασσικὴν ἐποχήν[4].

Ἡ προτίμησις ὡρισμένων συνθέτων καθιστᾷ φανερὸν ὅτι ὁ Μαλάλας προσπαθεῖ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὰ πλαίσια τῆς λαϊκῆς γλώσσης. Οὕτω π.χ. ἀντὶ τῆς ἤδη εἰς τοὺς παπύρους τοῦ 3ου π.Χ. αἰ. ἀπαντωμένης λέξεως *στρογγυλοπρόσωπος* χρησιμοποιεῖ οὗτος τὰς σπανίας — προφανῶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου δημιουργηθείσας — λέξεις *στρογγύλοψις* ἢ *στρογγυλόψις!* Τὸ ἤδη ἀπὸ τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς καὶ μέχρι σήμερον χρησιμοποιούμενον ἐπίθ. *μελανόφθαλμος* ἀποφεύγει ὁ Μαλάλας, ἀντ' αὐτοῦ δὲ χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν *μελάγκορος*. Ἀντὶ τοῦ δημωδεστέρου *πυρρότριχος* (βλ. Θεοκρ. 8, 3) χρησιμοποιεῖ τὸ λόγιον *πυῤῥόθριξ*. (Ἀντιθέτως *μακρόρινος* καὶ ὄχι *μακρόρις* ἢ *μακρόριν* κ.τ.ὅ.). Μίαν φορὰν γίνεται χρῆσις τῆς ἀχρήστου λέξεως *λεπτακινός* ἀντὶ τοῦ συνήθους ἐπιθ. *λεπτός*. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ τονίσωμεν εἶναι τὸ πλῆθος τῶν διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν Μαλάλαν ἀπαντωμένων ἐπιθέτων, πολλὰ τῶν ὁποίων προφανῶς ἐδημιούργησεν ὁ ἴδιος. Μὴ ἔχων δὲ ὡς μητρικήν του γλῶσσαν τὴν ἑλληνικὴν ἠδύνατο μὲ σχετικὴν εὐκολίαν νὰ δημιουργῇ νέας

---

1. Ὁ *Ἰσαάκιος* εἰς τὴν ἀντίστοιχον περιγραφὴν (βλ. 87, 5) γράφει ἁπλῶς «ὡραία». Οἱ μιμηταὶ τοῦ Μαλάλα ἀποφεύγουν τὴν λαϊκὴν αὐτὴν ἔκφρασιν.

2. Βλ. *Κεδρηνός*, τόμ. 1, σ. 217, 20 : *λευκὴ ὡσεὶ χιών*.

3. Σύγκρ. *Κ. Μανασσῆ*, Σύνοψις ἱστορικὴ 2065 : *πύργος εὔπυργος*. 5037 : *βίος τρυφερόβιος*.

4. Ἐνταῦθα ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ λ. *φιλόγελως* δὲν ἀνήκει εἰς τὰ ἀττικόκλιτα, ὅπως ἀναφέρει ὁ Wolf.

λέξεις, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὴν πλειονότητά των, προσέκρουον ἀσφαλῶς καὶ προσκρούουν εἰς τὸ κοινὸν γλωσσικὸν αἴσθημα. Αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν, δὲν εὗρον ἀρκετοὺς μιμητάς. Ἀκόμη καὶ ὁ Ἰσαάκιος καὶ ὁ Τζέτζης, οἱ ὁποῖοι τυφλῶς ἀντιγράφουν τὸν Μαλάλαν, ἀποφεύγουν τὴν χρῆσιν ἀρκετῶν ἐκ τῶν λέξεων αὐτῶν.

Κατὰ τὸν C. Wagener (ἔ.ἀ. σ. 108 κ.ἑξ.) ὑπάρχουν δύο ἑρμηνεῖαι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πλῆθος τῶν διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν Μαλάλαν ἀπαντωμένων ἐπιθέτων : ἢ μετέφρασεν ἁπλῶς εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ἐποχῆς του τὰς ἐκφράσεις τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τοῦ Δίκτυος ἢ — τὸ πιθανώτερον — προσήρμοσεν οὗτος εἰς τὸ ἰδικόν του γλωσσικὸν αἴσθημα τὰ ἀντίστοιχα ἐπίθετα, τὰ ἀπαντώμενα εἰς τὴν λατινικὴν μετάφρασιν τοῦ Δίκτυος. Ἡ πρώτη ἄποψις φαίνεται νὰ εἶναι ἀπίθανος. Ἡ δευτέρα ἑρμηνεία, συνδυαζομένη μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Μαλάλας, ἀνεξαρτήτως τῶν πηγῶν τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ, εἶχε τὴν τάσιν τῆς γλωσσοπλαστίας (νέαι λέξεις εὑρίσκονται ἐν ἀφθονίᾳ καὶ εἰς τὰς μὴ περιγραφὰς προσώπων) δίδει νομίζομεν μίαν ἱκανοποιητικὴν λύσιν εἰς τὸ ὅλον θέμα.

Τέλος, τὰ διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν Χρονογραφίαν τοῦ Μαλάλα ἀπαντώμενα ἐπίθετα (ἢ κατ' ἐξαίρεσιν οὐσιαστικὰ) κατὰ τὴν περιγραφὴν προσώπων εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

ἀγκυλόρινος, ἀναφάλας, ἀνθηροπρόσωπος, ἀνθηρόχειλος, ἀσσόκουρος, γενήτης, γρυπόρυγχος, δρόμαξ, εὔμασθος, εὔστηθος, εὐχαράκτηρος, καλλίμασθος, καμπυλόρινος, καταγύναιος, κάτοφρυς, κονδοειδής, κονδόθριξ, λεπτόρινος, λεπτοχαράκτηρος, μακρόρινος, μακροχαράκτηρος, μάκροψις (μακρόψις), μεγαλοπώγων, μελάγκορος, μικρόμασθος, μικρόπους, μικρόσιμος, ξανθοαρχιγένειος, ξάνθοφρυς, ξήροψις, ὀγκόμασθος, παχύρινος, περίγοργος, πλάτοψις (πλατόψις), στρεβλόρινος, στρεβλόστομος, στρογγύλοψις (στρογγυλόψις), τελειοπώγων, τρακταϊστής. Βλ. *καὶ γελασίνας ἔχουσα ἐν ταῖς παρειαῖς, κεχολλαϊσμένα ἔχουσα βλέφαρα, οἰνοπαὴς τοὺς ὀφθαλμούς.*

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

ZUSAMMENFASSUNG

Die unter dem Titel « Bemerkungen über die Adjektivbildung in der Personenbeschreibung bei Malalas » vorliegende Untersuchung versucht in historischer Betrachtungsweise eine Antwort auf die Frage zu geben, wo Malalas hinsichtlich der Entwicklung von Wortbildung und -flexion der Adjektive steht. Am Anfang ist ein kurzer Überblick über die heutige Malalas - Forschung gegeben, wobei das Hauptgewicht auf die sprachlichen Probleme gelegt worden ist. Weil sich die Arbeit nur mit den in den typisierten asyndetischen Personenbeschreibungen zu findenden Adjektiven auseinandersetzt, erschien eine Konfrontation mit dem Problem der Eigentümlichkeit der Porträtsbeschreibung als literarisches Phänomen — wenn auch in grossen Zügen — notwendig zu sein. Das Problem, ob Malalas der Erfinder der Per-

sonenbeschreibung ist (dies muss allerdings von Anfang an verneint werden) als auch das Verhältnis zwischen Malalas und Diktys ist unter Berücksichtigung der bis jetzt erschienenen Literatur eingehend diskutiert worden. Es ist mit grosser Wahrscheinlichkeit anzunehmen, dass Malalas aus dem Diktysgut seine Personenbeschreibungen schöpft, vermutlich auch aus anderen Quellen, wie z.B. aus den apokryphen Apostelgeschichten, wobei er selbst neue Akzente gesetzt hat, so dass er bei den späteren Byzantinern, vor allem bei Isaak Porphyrogennetos und bei Tzetzes als Vorbild galt.

Die Hauptarbeit gliedert sich in drei Teile:

Im ersten Teil werden die einfachen Adjektive klassifiziert. Hier war es nicht notwendig, auf alle Adjektive einzugehen, da sie grösstenteils bei Homer und bei den Klassikern zu belegen sind.

Im zweiten und aufschlussreichsten Teil sind die zusammengesetzten Adjektive nach grammatischen und inhaltlichen Gesichtspunkten gegliedert worden. Es haben sich folgende Gruppierungen dabei herauskristallisiert: Adjektive 1) aus zwei nominalen Bestandteilen. 2) aus Pronomen und Nomen. 3) Adjectiva privativa mit a- 4) mit nominalem und verbalem Bestandteil: a) der nominale Bestandteil wird vorangestellt und vom verbalen regiert. b) der verbale Bestandteil wird vorangestellt. 5) mit Präpositionen gebildet: a) die direkt von verba composita abgeleiteten Adjektive. b) aus Präposition und nominalem Bestandteil gebildeten Adjektive. 6) Partizipien anstelle von Adjektiven. 7) Adjektive mit mehr als zwei Gliedern.

Hier ist genau angegeben, welche Eigenschaften oder Eigenschaftsgruppen Malalas heranzieht. Neubildungen, Hapax Legomena, Archaismen sowie semantischen Problemen ist besondere Aufmerksamkeit gewidmet worden. Zur besseren Illustration der wichtigsten Adjektive sind vor allem Isaak und Tzetzes herangezogen.

Im dritten Teil sind stilistische Fragen erörtert, wie z.B. Art und Weise der Adjektivverknüpfung, das Problem des Epitheton kosmetikon, Akkusativ bzw. Dativ der Beziehung, periphrastische Sätze, die « Komparative » des Adjektivs u.a. Schliesslich ist eine Auswahl von sprachlichen bzw. stilistischen Merkwürdigkeiten getroffen.

Die von K. Wolf vertretene Auffassung, dass Malalas bei der Adjektivbildung unter dem Einfluss der Volkssprache geschrieben hat, ist aus einer neuen Dimension heraus gesehen. Niemand zweifelt daran, dass Malalas die Volkssprache verwendet. Bei der Betrachtung der Adjektive in den Personenbeschreibungen jedoch kann man — trotz mancher Vulgarismen — (vgl. etwa die Umschreibung der Superlativform mit einem Adjektiv + πολύ) nicht zu einem solchen Schluss kommen. Malalas wählt mit grosser Sorgfalt die jeweiligen Adjektive aus; man weiss aber nicht, ob er seine Vorbilder nachahmt oder einige lateinische Adjektive ins Griechische übersetzt hat. Eines steht jedoch fest: Malalas hat eine grosse Anzahl von Adjektiven neugebildet, von

denen viele den nicht gebürtigen Griechen leicht verraten. Ein Grieche hätte manche mixobarbarische Neubildungen nicht vorgenommen wie beispielsweise *ἀσσόκουρος*, *γρυπόρυγχος*, *μικρόσιμος*, *κονδοειδής*, um nur ein paar davon zu nennen.

Es sind insgesamt zweiundvierzig solche Neubildungen bzw. Adjektive, die zum ersten Mal bei Malalas zu bezeugen sind, verzeichnet (s. S. 37) und möglichst genau untersucht worden. Einige davon sind der Aufmerksamkeit der Lexikographen entgangen oder nicht ins rechte Licht gerückt worden. Hiermit soll ein kleiner Beitrag zur frühbyzantinischen Wortforschung geleistet worden sein.

ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ

ἀγαθὸς : 267,13.
ἀγκυλόρινος : 106,7.
ἀγράμματος : 410,8.
ἀνακαθήμενος : 256,6.
ἀναφάλας : 106,4. 256,4. 301,19. 304,9. 425,6.
ἀνθηροπρόσωπος : 250,16. 257,7. 425,7.
ἀνθηρόχειλος : 106,21.
ἁπλόθριξ : 105,18. 225,17. 243,9. 250,17. 258,17. 262,8. 290,8. 295,18. 298,19. 299,13. 302,4. 302,17. 303,6. 311,6. 367,8.
ἀρχιγένειος : 105,16. 105,21. 243,9. 283,4.
ἀσκητικὴ : 106,17.
ἀσσόκουρος : 302,5.
ἀσφαλὴς : 106,7.
βαρύφωνος : 105,12.
γενήτης : 282,17.
γενναῖος : 104,3. 105,14. 258,9. 258,17. 298,4.
γλαυκὴ : 100,8.
γλαυκὸς : 259,5. 262,13. 306,11.
γλαυκόφθαλμος : 246,6. 277,19.
γλυκὺς : 257,8.
γοργὴ : 106,13.
γρυπόρυγχος : 258,10.
δασυπώγων : 104,1. 104,7. 105,19. 250,17. 259,6. 267,12. 277,19. 295,13. 295,19. 298,5. 302,5. 314,10.
δειλὸς : 106,2. 106,7. 256,7. 259,6. 295,19.
διμοιριαία : 106,10.
διμοιριαῖος : 103,20. 105,13. 232,12. 259,5. 267,11. 277,18. 298,18. 299,12. 301,11. 302,4.
δόλιος : 106,7.
δρόμαξ : 105,19.
ἐλλόγιμος : 106,1. 106,7. 277,20. 301,12. 311,7. 354,22.
ἐπίρινος : 290,8.
εὐγενὴς : 105,11. 106,16.
εὐειδὴς : 277,19.
εὐῆλιξ : 104,9. 105,20. 280,9.
εὔθετος : 103,20. 104,3. 105,15. 243,8. 314,10.
εὐθώραξ : 104,9. 105,13. 290,8.
εὐκέφαλος : 104,1.
εὐκίνητος : 106,1.
εὔμασθος : 91,8. 106,10.
εὐμετάβλητος : 256,7.
εὐμήκης : 104,3. 243,8. 282,15.
εὔμορφος : 250,16. 410,8. 425,6.
εὔογκος : 246,6. 277,18.
εὐόμιλος : 106,9. 257,8.
εὐόφθαλμος : 103,5. 103,20. 104,4. 105,8. 105,13. 105,18. 105,21. 106,8. 106,11. 106,15. 225,17. 232,12. 259,6. 267,11. 281,23. 282,16. 291,7. 299,13. 302,5. 303,7. 311,7. 314,10.
εὔοφρυς : 91,9. 106,11.
εὐπάρειος : 106,20.
εὐπώγων : 103,17. 105,12. 105,14. 106,4. 256,6. 257,7. 281,23. 303,7. 312,9.
εὔρινος : 91,9. 100,18. 101,17. 104,1. 104,4. 104,7. 104,10. 105,11. 105,18. 105,21. 106,4. 106,8. 106,10. 106,15. 106,20. 225,17. 250,16. 257,6. 280,10. 298,5. 302,18. 303,7. 311,7. 313,6. 410,7. 425,6.
εὐσεβὴς : 106,5.
εὐσθενὴς : 88,18. 104,6. 105,20. 311,6.
εὔσκυλτος : 104,12. 299,19.
εὔστηθος : 106,3. 259,5. 283,3. 291,7. 302,17. 314,9)10. 410,7. 425,5.
εὔστολος : 88,17. 91,8. 101,17. 106,10. 280,9. 392,7.
εὔσωμος : 267,12.

εὔτακτος : 250,17.
εὐτράχηλος : 106,12. 106,16.
εὐχαράκτηρος : 91,9.
εὐχαρὴς : 91,10. 106,1. 106,13. 106,21.
εὔχροος : 262,8. 295,13 (εὔχρους: 243,9).
ἠθικὸς : 257,8.
ἥσυχος : 106,9. 106,16. 277,19. 313,6. 316,5.
θαυματουργῶν : 256,8.
θεοφιλὴς : 316,5.
ἱερατικὸς : 277,20 (ἱερατική : 106,17).
ἱερὸς : 283,4.
ἰσχυρὸς : 104,1. 105,15. 106,3. 106,5.
καθαρία : 106,19. 354,22.
καλλίμασθος : 101,17.
καλλίφωνος : 91,10.
καλὸς : 105,7.
καμπυλόρινος : 314,11.
καταγύναιος : 104,8.
κατεσταλμένος : 105,9.
κάτοφρυς : 106,1.
κονδοειδὴς : 100.17. 103,17. 105,4. 106,3. 106,14. 219,5. 246,6. 257,5. 259,22. 281,22. 295,7. 295,18. 301,19. 302,17. 304,8. 312,8.
κονδόθριξ : 88,18. 232,13. 256,4. 262,9. 262,13. 269,3. 281,22. 282,16. 301,12. 392,7.
λεπτακινὸς : 232,12.
λεπτὴ : 100,18. 106,10.
λεπτόρινος : 103,5. 301,12.
λεπτὸς : 104,9. 106,6. 225,17. 250,16. 262,8. 262,12. 281,22. 291,6. 295,18. 299,12. 299,18. 301,11. 303,6. 306,10. 313,5.
λεπτοχαράκτηρος : 103,6. 243,9. 269,3. 281,23. 290,13. 303,7.
λευκὴ : 100,8. 100,18. 101,17. 106,14.
λευκὸς : 103,17. 104,10. 105,4. 105,15. 105,20. 106,4. 106,6. 246,7. 256,5. 262,12. 280,9. 281,22. 283,3. 298,18. 301,19. 302,17. 304,9. 312,9. 425,6.
λευκόχροος : 277,18.
λευκόχρους : 257,7. 258,9. 295,8.
μακρὴ : 101,17. 106,19.
μακρόρινος : 105,8. 105,16. 256,6. 267,12. 281,23. 291,7. 299,13.
μακρὸς : 104,6. 105,10. 105,15. 106,6. 250,15. 258,9. 262,8. 262,12. 269,2. 290,7. 290,12. 299,18. 303,6. 306,10. 311,6. 313,5. 316,5. 367,7.
μακροχαράκτηρος : 106,12.
μάκροψις : 246,7. 299,12. 303,6.
μακρόψις : 88,17. 104,7. 106,1.
μανικὸς : 258,10.
μεγαλοπώγων : 291,8.
μαγαλόστομος : 106,1. 295,8.
μεγαλόφθαλμος : 101,18. 103,17. 104,10. 106,19. 250,16. 290,8. 295,19. 298,5.
μεγαλόψυχος : 103,19. 104,5. 104,8. 243,10. 291,8. 298,5. 298,20. 299,19. 304,9. 313,7. 316,5. 325,10. 342,9. 425,8.
μέγας : 105,7. 105,18.
μελάγκορος : 103,18. 105,21. 106,15. 295,19.
μελάγχροος : 88,18. 103,5. 103,20. 104,3. 105,10. 105,14. 232,12. 267,12. 269,3. 291,7. 298,4. 299,13. 303,8. 311,7.
μελάγχρους : 282,16. 302,5.
μελάνθριξ : 103,6. 104,4. 104,7. 105,19. 105,21. 106,20. 314,10.
μελίχροος : 106,8.
μελίχρους : 104,6. 105,18. 290,13.
μικρόμασθος : 100,18.
μικρόπους : 106,16. 106,21.
μικρόσιμος : 106,20.
μικρόφθαλμος : 106,6. 243,9. 258,18. 262,9. 295,9. 299,19.
μιξοπόλιος : 302,18. 303,7. 313,5.

μυστικὴ : 219,6.
ξανθοαρχιγένειος : 104,11.
ξανθόκομος : 100,18.
ξανθὸς : 105,15. 106,6. 262,13.
ξάνθοφρυς : 104,11.
ξήροψις : 306,10.
ὀγκόμασθος : 106,16.
ὁλοπόλιος : 250,17. 290,9. 291,8. 299,19. 301,12. 410,7.
ὀξύχολος : 256,6.
ὀπισθόκομος : 101,18. 106,11. 106,20.
ὀργίλος : 243,10. 259,23. 291,9. 312,9. 314,11. 349,9.
οὔλη : 106,11. 106,16.
οὐλόθριξ : 91,9. 101,18. 103,18. 104,1. 104,7. 282,16. 290,13. 291,7. 295,14. 298,5. 304,9. 312,9.
οὖλος : 104,10. 105,11. 232,13. 267,12.
παχύρινος : 306,12.
παχὺς : 106,3. 282,15. 301,19. 304,8.
παχύχειλος : 302,18.
περίγοργος : 103,19. 243,10.
πλάτοψις : 259,23. 283,3. 295,7. 298,19. 302,18. 304,9.
πλατόψις : 88,19. 103,18. 105,14. 106,4. 280,10.
πλατὺς : 103,17. 258,17. 312,8.
πολιὸς : 105,8. 259,22. 269,3. 295,18. 367,8.
πολύθριξ : 104,4. 105,5.
πολυΐστωρ : 106,7.
προγάστωρ : 259,22. 295,8. 302,4.
προκοίλιος : 298,19.
προπετὴς : 104,11.
πυῤῥάκης : 106,3. 259,6. 259,23.
πυῤῥακὴς : 280,11. 302,5.
πυῤῥόθριξ : 104,10.
πυῤῥὸς : 316,5.
πυρρόχροος : 105,7.
σιμὸς : 283,3. 295,7. 312,9.
σκνιφὸς : 295,20.
σπανὸς : 262,8. 304,9. 313,6.
στραβὸς : 104,6. 105,11.
στρεβλόρινος : 103,18. 282,16. 295,13.
στρεβλόστομος : 298,20.
στρογγύλοψις : 392,7. 425,6.
στρογγυλόψις : 100,8. 104,11. 106,14.
σύνοφρυς : 101,17. 104,3. 105,8. 256,6. 257,6. 290,13.
σώφρων : 88,17. 349,9.
τελεία : 88,17. 91,8. 100,9. 106,8.
τελειοπώγων : 311,7.
τέλειος : βλ. τῇ θέᾳ τέλειος (ἀνωτ. σελ. 35).
τολμηρὸς : 104,12.
ὑπερήφανος : 302,18)19.
ὑπόγλαυκος : 104,10. 105,8. 257,6. 283,3. 298,19. 302,18.
ὑπόκυρτος : 105,16. 262,13. 306,12.
ὑπόξανθος : 91,10. 100,9. 106,11. 106,15. 298,20.
ὑπόπυῤῥος : 410,7.
ὑπόσιμος : 88,19. 100,9. 105,13. 232,13. 258,18. 295,19. 298,19. 301,20.
ὑπόστραβος : 258,9. 290,13. 312,9.
ὑπότραυλος : 298,20.
ὑποφάλακρος : 295,7. 299,19. 301,11.
ὑπόχλωρος : 256,5.
φαλακρὸς : 257,5. 259,22.
φιλήδονος : 106,2.
φιλόγελως : 101,19.
φιλότιμος : 106,9. 282,19. 410,8.
φρόνιμος : 104,4. 105,17. 106,5. 256,6. 257,8. 301,12.
χριστιανὸς : 425,8.
ψελλὸς : 105,11. 258,18.
ὡραία : 106,8.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑΣ

Ὅταν τὸ θέρος τοῦ 1962 ἀνέλαβα κατ' ἐντολὴν τῆς Σεβαστῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν νὰ συγκεντρώσω γλωσσικὸν ὑλικὸν ἀπὸ τὰς Ἑλληνοφώνους περιοχὰς τῆς Νοτίου Ἰταλίας, τὰ αὐτόθι ἰδιώματα, διὰ πολλοὺς ἀλλ' εὐνοήτους λόγους, εὑρίσκοντο ἤδη ἐν πλήρει ὑποχωρήσει. Οἱ φορεῖς τῆς γλώσσης, ποὺ θὰ ἠμποροῦσαν νὰ δώσουν ὑπευθύνους καὶ ἀκριβεῖς πληροφορίας, ἦσαν, ἰδίως εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Καλαβρίας, ἐλάχιστοι. Εἰς τὸ χωρίον Βουνὶ τῆς Καλαβρίας π.χ. ἔζη εἷς καὶ μόνος, ὁ τότε ἐνενηκοντούτης Ρωμαῖο (Δομένικο Ἀντώνιο), ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε καὶ ὁ πολυτιμότερος μεταξὺ ὅλων τῶν πληροφοριοδοτῶν μου.

Πρὸ τῆς καταστάσεως αὐτῆς πρῶτον μου μέλημα ἦτο νὰ εὕρω ἀπὸ κάθε χωρίον τοὺς καταλλήλους συνομιλητάς, οἱ ὁποῖοι θὰ ἠμποροῦσαν νὰ μὲ βοηθήσουν εἰς τὸ δύσκολον ἔργον τῆς συγκεντρώσεως ἑνὸς τόσον πλουσίου, ἀλλ' ἰδιορρύθμου διαλεκτικοῦ ὑλικοῦ. Πιστεύω ὅτι τὸ ἐπέτυχα καὶ μὲ τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα καὶ αὐτὸ χάρις εἰς τὴν πρόθυμον καὶ συγκινητικὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν Ἑλληνοφώνων.

Μὲ βάσιν τὸ Lexicon Graecanicum τοῦ Rohlfs ἀνεζήτησα μὲ ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονὴν νὰ διαπιστώσω τὴν χρῆσιν μιᾶς ἑκάστης τῶν πέντε χιλιάδων περίπου λέξεων τοῦ ἐν λόγῳ λεξικοῦ εἰς καθένα ἀπὸ τὰ δεκαπέντε ἑλληνόφωνα χωρία, μὲ τὴν παράλληλον ἐπιδίωξιν νὰ ἔχω σαφῆ ἑκάστοτε, ἀλλὰ διάφορα καὶ κατάλληλα παραδείγματα τῆς ὁμιλουμένης δι' ἑκάστην ἰδιωματικὴν λέξιν. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν τῆς ἐργασίας μου, ἡ ὁποία ἐπανελήφθη ἔκτοτε ἐπὶ δεκαεπτὰ συναπτὰ θέρη, δαπάναις τῆς Ἀκαδημίας ἐν μέρει καὶ τῆς Γλωσσικῆς Ἑταιρείας ἀφ' ἑτέρου, τῇ εἰσηγήσει τοῦ γνωστοῦ διὰ τὸ ἔμπρακτον ἐνδιαφέρον του ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων προέδρου αὐτῆς κ. Φιλίππου Στ. Δραγούμη, συνεκεντρώθη ἄφθονον καὶ ἀπηκριβωμένον γλωσσικὸν ὑλικόν. Εἰς τὰ λήμματα τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Rohlfs προσετέθησαν οὕτω πολλαὶ ἑκατοντάδες ἀθησαυρίστων λέξεων. Ἐπὶ πλέον δὲ πολλαὶ σημασίαι χρήσεως διαφόρων λέξεων, ποὺ ἀγνοοῦνται εἰς τὸ λεξικὸν τοῦ Rohlfs διεπιστώθησαν μετ' ἀκριβείας καὶ ἡ προσφορά των δὲν θὰ εἶναι, πιστεύω, μικρὰ διὰ τὴν πληρεστέραν ἀξιοποίησιν τοῦ ὑλικοῦ. Ἐλπίζω ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς καὶ τῶν ἐρευνῶν μου ἐπετεύχθη ἐξ ὁλοκλήρου. Μέγα μέρος τοῦ συγκεντρωθέντος μέχρι τοῦ θέρους τοῦ 1977 ὑλικοῦ ἀπόκειται ἤδη εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἐπειδὴ τὸ συγκεντρωθὲν ὑλικὸν πρέπει νὰ τεθῇ τὸ συντομώτερον εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπειδὴ ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας δὲν θὰ εἶναι πλέον δυνατὸν κατὰ τὸ προσεχὲς μέλλον νὰ ἐλεγχθοῦν ἐπὶ τόπου αἱ τυχὸν ἀπορίαι καὶ νὰ συμπληρωθοῦν τὰ τυχὸν κενά, ἀπεφάσισα νὰ προβῶ εἰς τὴν σύνταξιν ἑνὸς πλήρους Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῶν Ἑλληνικῶν

ἰδιωμάτων τῆς Νοτίου Ἰταλίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀσχολοῦμαι ἤδη ἀπὸ τριετίας. Δεῖγμα τῆς ἐργασίας μου αὐτῆς, ἀποτελοῦν τὰ κατωτέρω παρατιθέμενα ἄρθρα.

Ἀπὸ ἀπόψεως μεθόδου δὲν ἀκολουθῶ κατὰ τὴν λημματογράφησιν τοῦ ὑλικοῦ τὸν Rohlfs, ὁ ὁποῖος θέτει ὡς λῆμμα τὴν ἀρχαίαν ἢ Βυζαντινὴν ἢ νεωτέραν λέξιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν οἱ ἀκολουθοῦντες ἰδιωματικοὶ τύποι, καὶ ὅπου τοῦτο δὲν καθίσταται δυνατόν, παραθέτει ὑποθετικὸν λῆμμα. Θεωρῶ ἐπιστημονικῶς ὀρθότερον νὰ θέτω ὡς λῆμμα τὸν ἀρχαιότερον ἢ τὸν ἀλωβητότερον τύπον ἐκ τῶν μαρτυρουμένων καὶ ἐν συνεχείᾳ κατὰ φωνητικὴν ἐξέλιξιν τοὺς λοιποὺς ἰδιωματικοὺς τύπους. Εὐθὺς μετὰ τὸ λῆμμα παραθέτω ἐντὸς παρενθέσεως τὸν ἀλωβητότερον τύπον τῆς ἀρχαίας ἢ Ἑλληνιστικῆς ἢ Βυζαντινῆς ἢ νεωτέρας λέξεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει τὸ λῆμμα καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὸν πιθανώτερον ἀμάρτυρον τύπον.

Εἰς τὸ τυπολογικὸν μέρος ἑκάστου ἄρθρου παραθέτω ἀπὸ τοὺς ἀσυνήθεις τύπους ῥήματος ἢ ὀνόματος τοὺς πλέον κοινοὺς καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξυπονοοῦνται οἱ ἀντίστοιχοι τύποι τῶν διαφόρων φωνητικῶν ἀποχρώσεων. Ὡς π.χ. εἰς τὸ ἄρθρον *ἀγαπάω* δίδω τὸ Ἀπαρ. ἀορ. *γαπήσει(ν)* καὶ παραλείπω τοὺς τύπους *gαπήσει*, *καπήσει*, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τοὺς μαρτυρουμένους ἐνεστῶτας *gαπῶ*, *καπῶ*, διότι ἐξυπονοοῦνται. Ἐπίσης τῆς Μετοχ. ἐνεστ. καὶ ἀορ. παραθέτω τοὺς τύπους *γαπώντα*, *γαπήσοντα* καὶ παραλείπω τοὺς τύπους *gαπώντα*, *καπώντα*, *gαπήσοντα*, *καπήσοντα* κ.ἐ.ο. Οἱ παραλειπόμενοι διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τύποι φαίνονται εἰς τὸ σημασιολογικὸν μέρος ἑκάστου ἄρθρου, ὅπου διὰ διαλεκτικῶν παραδειγμάτων παρέχεται πληρεστέρα εἰκὼν τῆς μορφολογίας, φωνητικῆς καὶ συντακτικῆς πλοκῆς τῶν ἐν λόγῳ ἰδιωμάτων.

Διὰ τὴν πιστὴν ἀπόδοσιν τῆς φωνητικῆς χρησιμοποιῶ τὰ ἑξῆς στοιχεῖα :

ḍ-ḍ, διὰ τὸ προουρανικὸν *λ* : πολλὰ > *ποḍ-ḍά*.
v̆, διὰ τὸ οὐρανικὸν *ν* : *ἀσημένιος* > *ἀσημέv̆ο*.
ĺ διὰ τὸ οὐρανικὸν λ : *ἥλιος* > *ἥĺιο*.
g, διὰ τὸ μεσοουρανικὸν γγ-γκ : ἐγγίζω > *vgídζω*.
ǵ, διὰ τὸ Ἰταλ. *g* πρὸ τῶν φωνηέντων e, i : *gente*, *giglio*.
t́, διὰ τὸ *τθ* : πάντα > *πάνt́a*.
ṕ, διὰ τὸ πh : πάππος > *πάπ-ṕo*.
ḱ, διὰ τὸ Ἰταλ. *c* πρὸ τῶν φωνηέντων e καὶ i : *cento*, *circa*.
s̆, διὰ τὸ τραχὺ *s̆*, ὡς τὸ Γαλλ. *sch*: *s̆-s̆έρω* < schérω.

Ἐπιλογὴ Βιβλιογραφίας[1]

ΙΛΑ : Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς τῆς τε κοινῶς ὁμιλουμένης καὶ τῶν ἰδιωμάτων, ἔκδ. Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Καλλέρη Ι. Λεξ. Δελτ. : Ἰωάννου Καλλέρη, Ἀνάλεκτα Λεξικογραφικὰ Β'. Λεξικογραφικὸν Δελτίον, τόμ. Θ, Ἀθῆναι (1963), 3-23.

Cantarella : Codex Messanensis Graecus 105, ἔκδ. R. Cantarella, Palermo 1937.

1. Διὰ τὴν βιβλιογραφίαν τῶν Νεοελλην. ἰδιωμάτων βλ. D. Vayacacos, Le grec moderne, les dialectes Néo-helléniques e le dictionnaire historique de la lanque grecque de l'Academie d'Athènes, Λεξικογραφικὸν Δελτίον ΙΒ' (1972), 193-197.

Καραναστάση 'Αν. Λεξ. Δελτ. : 'Αναστασίου Καραναστάση, 'Ενδιαφέροντα φωνητικὰ φαινόμενα τοῦ ἰδιώματος Μαρτινιάνο Salento ('Απουλία), Λεξικογραφικὸν Δελτίον τόμ. ΙΓ' 'Αθῆναι (1978), σ. 69-82.

Corp. Gloss. : Corpus Glossariorum Latinorum ὑπὸ Georgius Coetz, τόμ. VI-VII, Lipsiae 1899.

Rohlfs Beitr. : G. Rohlfs, Neue Beiträge zur Kenntnis der Unteritalien Gräzität, München 1962.

Rohlfs L. Gr. : G. Rohlfs, Lexicon Graecanicum Italiae inferioris, Tübingen 1964.

Rohlfs Sprichw. : G. Rohlfs, Italogriechische Sprichwörter, ἔκδ. Bayerische Akademie der Wissenschaften, München, 1971.

Rohlfs Gr. Stor. : G. Rohlfs, Grammatica Storica dei dialetti greci dell' Italia meridionale, München 1977.

TNC : Testi neogreci di Calabria, φροντίδι Giuseppe Rossi Taibi - Girolamo Caracausi, Palermo 1959.

Trinchera : Fr. Trinchera, Syllabus graecarum membranarum, Neapoli, 1865.

Tsopanakis A. : Agapitos Tsopanakis, I dialetti greci dell' Italia meridionale rispetto a quelli neogreci, ἐν «L'Italia Dialettale», vol. XXXI (Nuove Serie, VIII), 1968, σσ. 1-23.

Φίλτρα : Φίλτρα, Τιμητικὸς τόμος Σ. Γ. Καψωμένου, Θεσσαλονίκη 1975.

ἀγαπάω (ἀγαπῶ) Καλαβρ. (Βουνὶ) *γαπάω* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Κονδοφ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) — TNC, 210 *ἀγαπῶ* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ.) *ἀgαπῶ* 'Απουλ. (Κοριλ. Μαρτάν. Σολέτ. Στερν.) *ἀκαπῶ* 'Απουλ. (Κοριλ. Μαρτάν. Στερν.) *γαπῶ* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ.) *gαπῶ* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν.) *ἐgαπῶ* 'Απουλ. (Καστριν.) *καπῶ* 'Απουλ. (Καστριν. Στερν.) *ἀgαπίdζω* 'Απουλ. (Μαρτάν.) *gαπίdζω* 'Απουλ. (Μαρτάν.) β' πληθ. ἐνεστ. 'Οριστ. *γαπάειτε* Καλαβρ. (Γαλλικ. Κονδοφ. Μπόβ. κ.ἀ.) *ἀgαποῦτε* 'Απουλ. (Κοριλ. Μαρτάν. Τσολλῖν.) παρατ. *ἐγάπω* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) *ἀgάπωνα* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Σολέτ. Τσολλῖν.) *ἀgάπειgα* 'Απουλ. (Μαρτιν. Στερν.) *ἐγάπην-να* Καλαβρ. (Γαλλικ. Κονδοφ.) ἀόρ. *ἐγάπηα* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. κ.ἀ.) παρακ. *εἶμαι gαπημένα* 'Απουλ. (Καστριν. κ.ἀ.) ὑπερσ. *ἦμ-μον gαπήονdα* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) *εἶχα ἀgαπήσοντα* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Σολέτ. Τσολλῖν. κ.ἀ.) Προστ. ἀορ. *ἀgάπησο - ἀgαπήσετε* 'Απουλ. (Καλημ. Κρριλ. Μαρτάν. Στερν. κ.ἀ.) *γάπηε - γαπήετε* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) 'Απαρ. ἀορ. *γαπήσει* Καλαβρ. (Βουνὶ Κονδοφ. Μπόβ. κ.ἀ.) *γαπεῖ* Καλαβρ. (Γαλλικ.) Μετοχ. ἐνεστ. *γαπώνdα* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Κονδοφ. Μπόβ. Ροχούδ. κ.ἀ.) *gαπώντα* 'Απουλ. (Καλημ. Κατριν. Κοριλ. κ.ἀ.) ἀορ. *γαπήονdα* Καλαβρ. (Βουνὶ Κονδοφ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) *γαπήσοντα* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. κ.ἀ.) Μέσ. *γαπέμαι* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. κ.ἀ.) *ἀgαπίομαι* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. κ.ἀ.) παρατ. *ἐγαπῶμ-μο* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Κονδοφ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.)

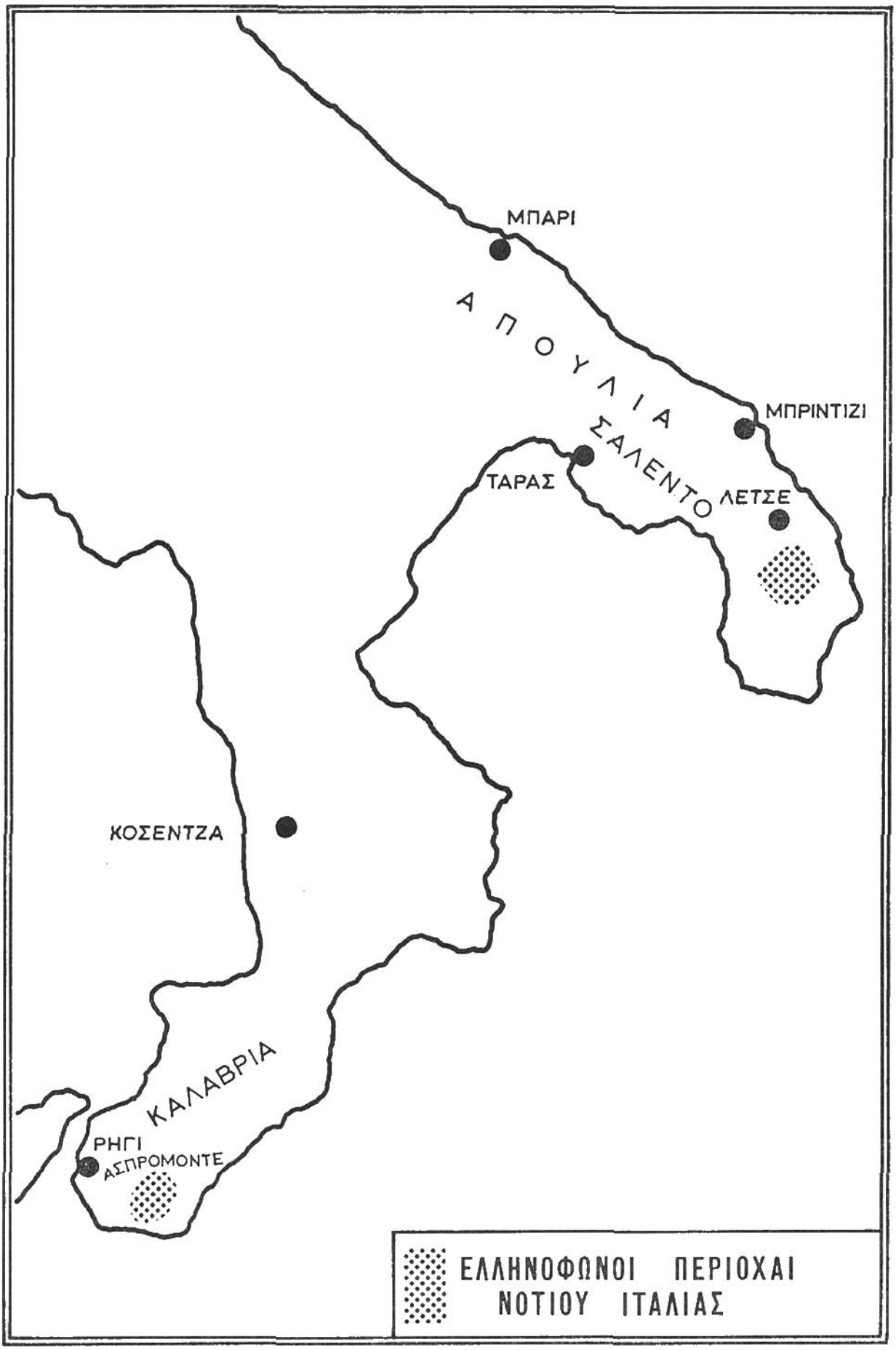
ΜΠΑΡΙ
ΑΠΟΥΛΙΑ
ΜΠΡΙΝΤΙΖΙ
ΣΑΛΕΝΤΟ
ΤΑΡΑΣ
ΛΕΤΣΕ
ΚΟΣΕΝΤΖΑ
ΚΑΛΑΒΡΙΑ
ΡΗΓΙ
ΑΣΠΡΟΜΟΝΤΕ
ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΙ ΠΕΡΙΟΧΑΙ
ΝΟΤΙΟΥ ΙΤΑΛΙΑΣ

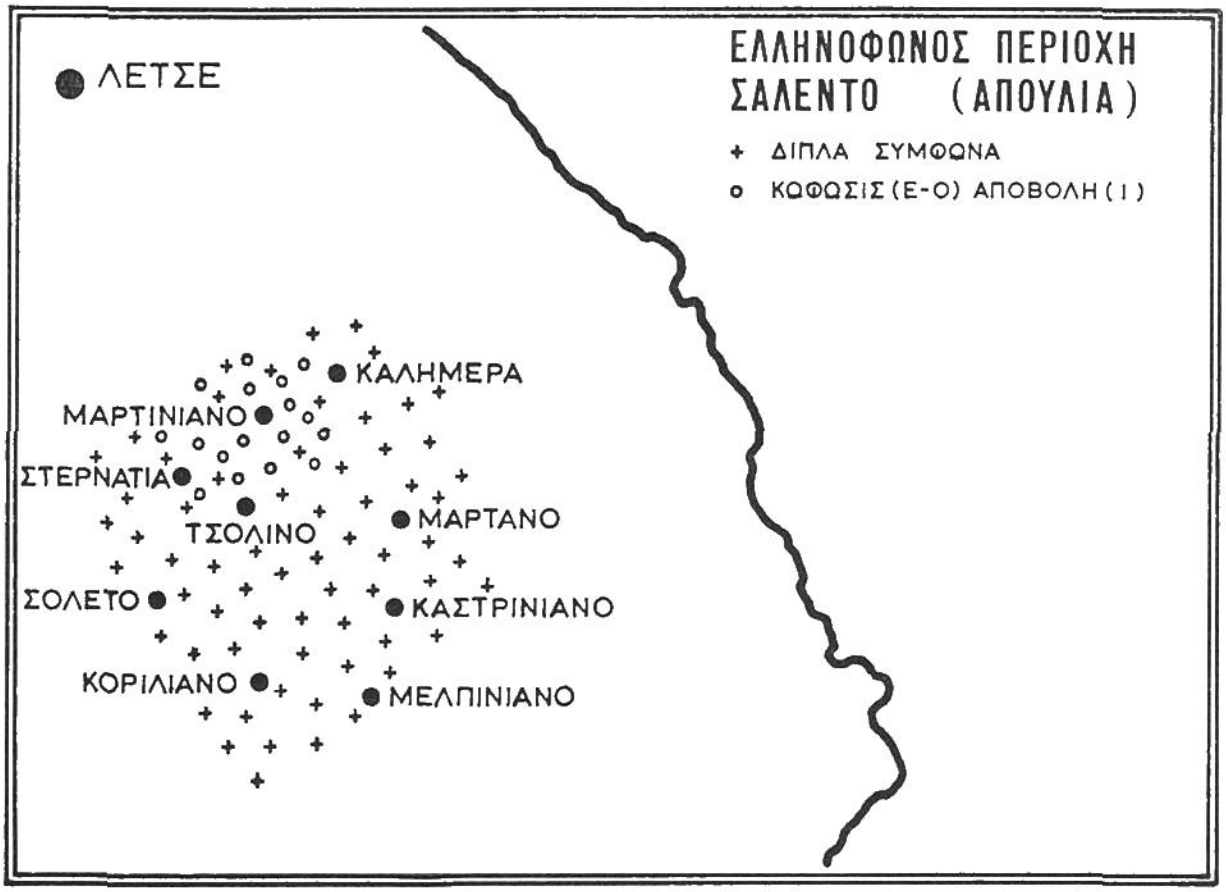
ΛΕΤΣΕ
ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΣΑΛΕΝΤΟ (ΑΠΟΥΛΙΑ)
+ ΔΙΠΛΑ ΣΥΜΦΩΝΑ
o ΚΩΦΩΣΙΣ (Ε-Ο) ΑΠΟΒΟΛΗ (Ι)
ΚΑΛΗΜΕΡΑ
ΜΑΡΤΙΝΙΑΝΟ
ΣΤΕΡΝΑΤΙΑ
ΤΣΟΛΙΝΟ
ΜΑΡΤΑΝΟ
ΣΟΛΕΤΟ
ΚΑΣΤΡΙΝΙΑΝΟ
ΚΟΡΙΛΙΑΝΟ
ΜΕΛΠΙΝΙΑΝΟ

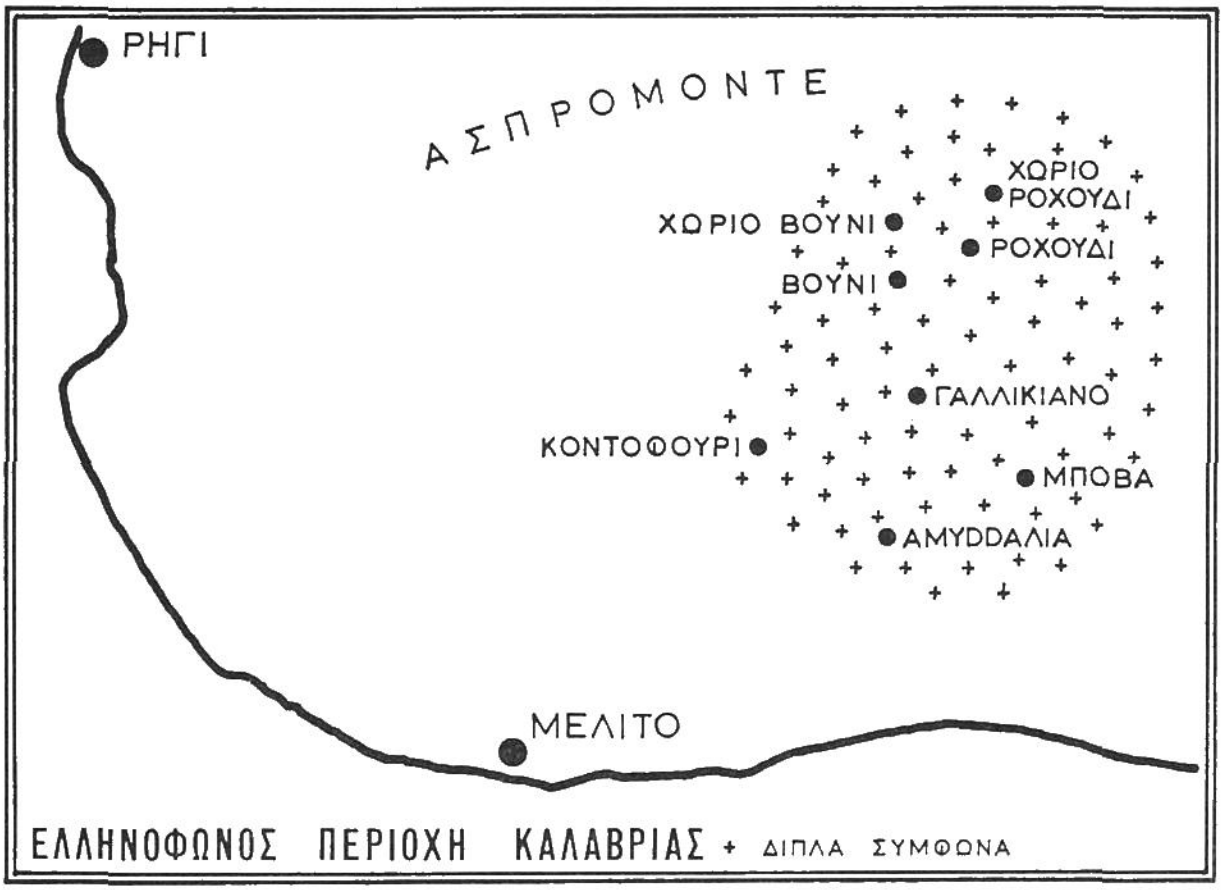
ΡΗΓΙ
ΑΣΠΡΟΜΟΝΤΕ
ΧΩΡΙΟ ΡΟΧΟΥΔΙ
ΧΩΡΙΟ ΒΟΥΝΙ
ΡΟΧΟΥΔΙ
ΒΟΥΝΙ
ΓΑΛΛΙΚΙΑΝΟ
ΚΟΝΤΟΦΟΥΡΙ
ΜΠΟΒΑ
ΑΜΥΔΔΑΛΙΑ
ΜΕΛΙΤΟ
ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΛΑΒΡΙΑΣ + ΔΙΠΛΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

ἀgαπήαμο 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. κ.ἀ.) παθ. ἀόρ. *ἐγαπήθηνα* Καλαβρ. (Βουνὶ Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) *ἐgαπήστημο* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. κ.ἀ.) ὑπερσ. *ἦμ-μον gαπησώνdα* Καλαβρ. Γαλλικ. Κονdοφ. Μπόβ. κ.ἀ.) *εἶχα gαπηστώντα* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτάν. Στερν. κ.ἀ.) Προστ. παθ. ἀορ. *γάπηθα - γαπηθᾶτε* Καλαβρ. (Βουνὶ Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) 'Απαρ. παθ. ἀορ. *γαπηθῆ* Καλαβρ. (Βουνὶ Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) *gαπηστῆ* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. Στερν. κ.ἀ.) Μετοχ. παθ. ἀορ. *ἀγαπηθώνdα* Καλαβρ. (Βουνὶ Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) *gαπηστώντα* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτάν. Στερν. κ.ἀ.) παρακ. *ἀγαπημένο -η -ο* Καλαβρ. (Βουνὶ Μπόβ. Ροχούδ. κ.ἀ.).

Τοῦ ἀρχ. *ἀγαπῶ* ὁ ἀσυναίρετος τύπος *ἀγαπάω*. Ὁ τύπος *ἐgαπῶ* ἀπὸ τοὺς παρῳχημένους χρόν. *ἐγάπω, ἐγάπησα*, βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 231. Ὁ τύπος *ἀγαπίdζω* ἀπὸ τὸν ἀόρ. *ἐγάπησα* ἐκ παρασυσχετισμοῦ μὲ τὸν ἀόρ. εἰς *-ισα* τῶν εἰς *-ίζω* ρ. πβ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 272. Διὰ τὸν παρατ. *ἀγάπην-να* Καλαβρ. βλ. Rohlfs, Gr. Stor., § 170. Ὁ παρατ. *ἀgάπε gα* ἐξ ἐπιδράσεως τῶν βορ. νεοελλην. ἰδιωμάτων, βλ. Α. Καραναστάση, Λεξ. Δελτ. τόμ. ΙΓ', σ. 75. Ὁ παρατ. *ἐγάπω* Καλαβρ. ἀπὸ τὸν ἀρχ. *ἠγάπων* δι' ἀποβολῆς τοῦ τελικοῦ *ν*, πβ. A. Tsopanakis, Ital. Deal. XXXI (1968), 20. Ὁ παρατ. *ἀgάπωνα* 'Απουλ. ἀπὸ τὸν ἀρχ. μὲ ἐπέκτασιν εἰς *-α* κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ γ'. πρόσ. πβ. A. Tsopanakis, ἔνθ' ἀν., 21. Οἱ τύποι *ἐγάπηα, γάπηε, γαπήετε, γαπήονdα* ἀπὸ τοὺς τύπους *ἐγάπησα, γάπησε, γαπήσετε, γαπήσονdα* δι' ἀποβολῆς τοῦ μεσοφωνηεντικοῦ *σ*, βλ. Rohlfs, ἔνθ' ἀν., § 61. Διὰ τὴν ἁπλοποίησιν τῶν 'Απαρ. ἀορ. *gαπήσει* < gαπῆσαι, *γαπηθῆ* < γαπηθῆναι βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 592, 595. Τὸ 'Απαρ. ἀορ. *γαπεῖ* Καλαβρ. ἀπὸ τὸν πλήρη τύπον *γαπήσειν* > *γαπήειν* > *γαπεῖ(ν)*. Τοῦ Μέσ. τύπ. *ἀγαπίουμαι* Πόντ., βλ. Α. Παπαδοπούλου, Ἱστορ. Λεξ. Πόντ. εἰς τὴν λ. *ἀγαπῶ*.

'Αγαπῶ ἔνθ' ἀν. : *Σᾶς ἀγαπάω μ' ὅλη τὴν gαrdία* = σᾶς ἀγαπῶ μὲ ὅλη τὴν καρδιὰ Βουνί. *Τὸν ἐγάπησα ἀᾰ-σὲ καrdία, γιατὶ τοῦ θέλω καλὸ* = τὸν ἀγάπησα μὲ τὴν καρδιά μου (ἐκ καρδίας), γιατὶ τοῦ θέλω καλὸ αὐτόθ. *'Εγάπηα τὴ γ-γυναῖκα μ-μου φίνα ποὺ τὴν εἶχα· ἄρτε γαπάω τὴ δ-δυχατέρα μ-μου φίνα ποὺ ζ-ζήω* = ἀγάπησα τὴ γυναῖκα μου ὅσον καιρὸ τὴν εἶχα· τώρα ἀγαπῶ τὴ θυγατέρα μου ὥσπου νὰ ζῶ (*φίνα* = ἀπὸ τὴν 'Ιταλ. πρόθ. fino = ἕως) αὐτόθ. *Τὸ γ-γαπάω τὸν ἄνdρα μου, τὰ παιδία μου* Γαλλικ. *Γαπάω τὸν ἀνισπίο μ-μου* = ἀγαπῶ τὸν ἔγγονό μου Χωρίο Ροχούδ. *Ἔχω νὰ τὸν gαπήω τὸν ǵιούρη μ-μου* = ὀφείλω νὰ τὸν ἀγαπήσω τὸν πατέρα μου Βουνί. *'ῆς εἶπα κὰ 'ὴ τ-τέλω ν' 'ὴν gαπήσω, ρῶς που dζήσω* = τῆς εἶπα ὅτι θέλω νὰ τὴν ἀγαπήσω, ὥσπου νὰ ζήσω Καλημ. *'Αγάπησα μίαν ὥρια κ-κυατέρα, μὰ ḱείνη 'ὲν gαπᾷ μένα, γιατὶ εἶμαι ἄᾰ-σῆμο* = ἀγάπησα μίαν ὡραία κοπέλα (θυγατέρα), ἀλλὰ ἐκείνη δὲν μὲ ἀγαπᾷ, γιατὶ εἶμαι ἄσχημος αὐτόθ. *'Εḱεῖνο 'ὴν gάπε, μὰ ḱείνη 'ὸν ἐgέλα* = ἐκεῖνος τὴν ἀγαποῦσε, ἀλλὰ ἐκείνη τὸν ἐγελοῦσε Καστριν. *'ήν εἶχε gαπήσοντα μία φ-φορά, ἄρτε 'ὲ τ-τη κ-καπᾷ πλέο* = τὴν εἶχεν ἀγαπήσει μιὰ φορά, τώρα δὲν τὴν ἀγαπᾷ πιὰ Στερν. *'Νὰ ḱ-ḱιούρη ἀgαπᾷ τὰ παιdία μ' ὅλο τὴ κ-καrdία* = ἕνας πατέρας ἀγαπᾷ τὰ παιδιά (του) μὲ ὅλη τὴν καρδιά (του) Κοριλ. *Τὸν ἀgάπειgε τούσ' ἡ κυατέρα, ḱεῖνο πούρου ἀgάπειgε ḱείνη* = τὸν

ἀγαποῦσε αὐτὴ ἡ κοπέλα (θυγατέρα), ἐκεῖνος ἐπίσης ἀγαποῦσεν ἐκείνη (*πούρου* = ἀπὸ τὸ Ἰταλ. ἐπίρρ. pure = ἐπίσης) Στερν. *Ἔχει 'νὰ χ-χρόνο, ποὺ γαπίdζουτ-ται* = εἶναι ἕνας χρόνος, ποὺ ἀγαπιοῦνται Μαρτάν. *'ἡν εἶχα gαπήσοντα μία φ-φορά, ἄρτε στὲ 'ἀ' 'ἠν gαπῶ ματαπάλε* = τὴν εἶχα ἀγαπήσει μιὰ φορά, τώρα τὴν ἀγαπῶ πάλι Καστριν. *'Εἴσ' ἡ κυατέρα 'ὲ σ-σώdζει ἀgαπήσει ἄḍ-ḍον gιὰ τόσ-σο ἀ-ἀαιρὸ ἔχει κενωμένα 'ἠν ἀgάπη μὰ μέα* = ἐκείνη ἡ κοπέλα δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀγαπήση ἄλλον, γιὰ τόσο πολὺ καιρό, ποὺ ἔχει κάμει (ἔχει γενωμένη) τὴν ἀγάπη μ' ἐμένα αὐτόθ. *'Ακάπησο ἂ τ-τέλη, νὰ εἶσαι ἀκαπημένο* = ἀγάπησε, ἂν θέλης νὰ σ' ἀγαπήσουν Στερν. *'Ιτέλω νὰ εἶμαι ἀκαπημένο, μὰ 'ὲτ-τήσ-σώdζω ἀκαπήσει* = θέλω νὰ μὲ ἀγαπᾷ, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν ἀγαπήσω αὐτόθ. *'Αgάπησό μ-με, gαπήσιτέ μ-με* = ἀγάπησέ με, ἀγαπήσετέ με Μαρτιν. *'Ἐ σ-σών-νω γαπεῖ* = δὲν ἠμπορῶ ν'ἀγαπήσω Γαλλικ. *'Ἐν do σ-σών-νει γαπήσει* = δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἀγαπήση Μπόβ. *'Αγαπήσοντά το ἀ-ἀεῖνο, 'ὲ τ-την εἶχε ἀφήκοντα* = ἂν εἶχεν ἀγαπήσει ἐκεῖνον, δὲν θὰ τὴν εἶχε ἀφήσει Στερν. *ἀεῖνοι ἀgαπίουτ-ται* = ἐκεῖνοι ἀγαπιοῦνται αὐτόθ. *Ν'ἀκαπηστούμεστα, κὰ εἴμεστα ὅλοι ἀdρέφια* = ν' ἀγαπηθοῦμε, διότι εἴμαστε ὅλοι ἀδέρφια Κοριλ. *Ἔχου ν-ν'ἀγαπηθοῦν dὰ παιδία* = πρέπει ν' ἀγαπηθοῦν (ἀπὸ ἐμᾶς) τὰ παιδιὰ Βουνί. *Γαπηθᾶτε τὰ λεḍ-ḍίdια, μὴ ἔχητε τίπι ν' ἀμbλέἔ-ἔητε* = ἀγαπηθῆτε τ' ἀδέλφια, νὰ μὴν ἔχετε τίποτε (καμμιὰν ἀφορμὴ) νὰ συμπλακῆτε Γαλλικ. *Εἴμαστε γειτόνοι καὶ γαπόμεστα ὅλοι στὴ γ-γειτονία* = εἴμαστε γείτονες καὶ ἀγαπιόμαστε ὅλοι στὴ γειτονιὰ Μπόβ. *Γαπῶνdο πῶς ἔ' λ-λεḍ-ḍάdε* = ἀγαπιοῦνται σὰν νὰ εἶναι ἀδελφὲς Χωριὸ Ροχούδ. *Τὰ φούσκωε ἀαὶ τὰ 'γάπε κάλ-λιο κὰ τὰ δικά του* = τὰ μεγάλωσε καὶ τὰ ἀγαποῦσε καλύτερα ἀπὸ τὰ δικά του παιδιὰ (ἀπὸ παραμύθ.) αὐτόθ. *'Ἐἀεῖνο εἶπε τῶν ἀḍ-ḍῶ, γαπητέ τη κάg-gιο κὰ λεḍ-ḍὰ* = ἐκεῖνος εἶπε στοὺς ἄλλους, ἀγαπήσετέ την καλύτερα ἀπὸ ἀδελφὴ (ἀπὸ παραμύθ.) Βουνὶ — TNC, 210. *Σὰν ὁ μάγος-ε ηὗρε τί τοῦ μέρωε τὸ ἄλογο, τὸν ἐγάπε πῶς ἔμ bαιδίν dου* = ὁ μάγος, ὅταν εἶδεν ὅτι τοῦ ἡμέρωσε τὸ ἄλογο, τὸν ἀγαποῦσε σὰν νὰ εἶναι παιδί του (ἀπὸ παραμύθ.) Βουνί. || Παροιμ. φρ. *'Ἐ φσυχὴ στέει πλέο ἐἀεῖ, ποὺ ἀgαπᾷ, κὰ ἀεῖ ποὺ dζῇ* = ἡ ψυχὴ εὑρίσκεται περισσότερον ἐκεῖ, ποὺ ἀγαπᾷ, παρὰ ἐκεῖ, ὅπου ζῇ Καλημ. *'Ἐἀεῖ ποὺ ἔναι τὰ παιδία, τὶ γαποῦσι, δὲ σ-σών-νει κλείσει τὲ π-πόρτε* = 'Εκεῖ (στὸ σπίτι) ὅπου ὑπάρχουν παιδιά, ποὺ ἐρωτεύονται, δὲν ἠμπορεῖς νὰ κλείσης τὶς πόρτες (ὁ ἔρωτας δὲν δέχεται περιορισμοὺς) Βουνί. ||Ἄσμ.

'Αgάπησον ἂ τ-τέλη ν' ἀgαπήση,
μία κ-κυατερέḍ-ḍα εἴκοσι χρονῶ =
ἀγάπησε, ἂν θέλης ν' ἀγαπήσης,
μιὰ κορούλλα εἴκοσι χρόνων
Καλημ.

'Εγὼ ἀν dὸ δ-δρόμο κ' ἐσοὺ ἂν dὸ συνόρι,
ἐμεῖ γ-γαπώμ-μαστο, κανὲ τὸ ἔ-ἔέρει =
ἐγὼ ἀπὸ τὸ δρόμο κ' ἐσὺ ἀπὸ τὰ σύνορά σου,
ἐμεῖς ἀγαπιούμαστε, κανένας δὲν τὸ ξέρει
Χωρίο Ροχούδ.

Μὰ γάπησε τοὺς ἄḍ-ḍου καὶ μαθ-θαίν-νει,
ἂν ὅλοι σὲ γαποῦσι σὰν ἐμένα =
ἀλλὰ ἀγάπησε τοὺς ἄλλους καὶ θὰ μάθῃς,
ἂν ὅλοι σὲ ἀγαποῦν σὰν ἐμένα
Μπόβ.

Σ' ἐγάπω πάνḍα πούḱεια τ' ἦσο μ-μιḱ-ḱέḍ-ḍα =
σ' ἀγαποῦσα πάντα ἀπὸ τότε, ποὺ ἤσουν μικρούλλα
Μπόβ. - TNC 314.

Χαιρέτα μου τὴ μ-μάννά μ-μου 'ὴ π-πλέον ἀgαπημένη =
Χαιρέτα μου τὴ μάννα μου τὴν πιὸ ἀγαπητὴ
Τσολλῖν. Συνών. *θέλω*.

ἀγρικὸ ἐπίθ. (ἀγρικὸς) 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Μαρτιν. Στερν. Τσολλῖν). — Aprile Traud., 323 Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) Θηλ. *ἀγρικὴ* Καλαβρ. *ἀγρικὴ* 'Απουλ.

'Από τὸ 'Ελληνιστ. ἐπίθ. *ἀγρικός* : *ἀγρικὸν ὄρνεον*· ἐκ γλωσσαρίου. βλ. Θησ. 'Ελλην. Γλώσσ. εἰς τὴν λ. *ἀγρικός. P. Oxy. 1675, 4 : *ἀγρικὸν πήγανον*. Πβ. Μόσχον Σικελ., Βουκολικὰ I, στ. 13 (Legrand, Boucoliques Grecs II, 180), ΙΛΑ εἰς τὴν λ. *γαρκόν*. 'Ανεπιτυχῶς ὁ Rohlfs συσχετίζει τὴν λ. μὲ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγροῖκος* (βλ. ἐπίσης ΙΛΑ εἰς τὴν λ. ἄγροικος), τὸ ὁποῖον ἔχει διάφορον σημ. ἤδη ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος.

Ἄγριος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἥμερος, ἐπὶ φυτῶν καὶ ζώων ἔνθ' ἀν. : *Χόρτα ἀγρικὰ* Βουνί. *Σῦκον ἀγρικὸ* Γαλλικ. *Σουḱέα ἀγρικὴ* Στερν. *Πονḍικὸ ἀγρικὸ* = ἄγριος ποντικός, νυχτερίδα Καλημ. *Βουθουλεία ἀγρικὴ* = ἄγρια, ἀδάμαστη ἀγελάδα Χωρίο Ροχούδ. *'Αλαία ἀγρικὴ* = ἀγριελιὰ Κοριλ. *Ἴτσα ἀγρικὴ* = ἄγρια γίδα Στερν. *Σὰν ἔναι ἀγρικὴ ἡ βουθουλεία, ἀνασηκών-νεται, σὰν ἀλάν-νῃ* = ὅταν εἶναι ἄγρια (ἀδάμαστη) ἡ ἀγελάδα, ἀνασηκώνεται (τινάσσει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἐπάνω, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν ζυγόν), ὅταν ὀργώνῃ Βουνί. *Σὰν ἔμ bοὺ τὰ βούḍια ἓν' ἀγρικά, 'ἐν gάν-νουν ḍ' αὐλάḱιν ἴso* = ὅταν τὰ βόδια εἶναι ἄγρια (ἀδάμαστα), δὲν κάμνουν ἴσιο τ' αὐλάκι αὐτόθ. *Ἔχει τὴν gαστανίαν ἀγρικὴ ḱαὶ τὴν ἥμερο· ἐγὼ ἔπιαν-να ἀν ḍὴν ἥμερο ḱ' ἐḱένḍρων-να τὴν ἀγρικὴ* = ὑπάρχει ἡ καστανιὰ ἡ ἄγρια καὶ ἡ ἥμερη· ἐγὼ ἔπιανα ἀπὸ τὴν ἥμερη καὶ ἐμπόλιαζα τὴν ἄγρια αὐτόθ. *Ἤζ-ζε μὲ τὰ χόρτα τ' ἀγρικὰ* = ἐζοῦσε μὲ τὰ ἄγρια χόρτα αὐτόθ. *Τὸ βούḍιν ἓν' ἀγρικό, ἔχομε ν-νὰ τὸ μερώσωμε* = τὸ βόδι εἶναι ἄγριο, πρέπει νὰ τὸ ἡμερώσωμε αὐτόθ. *'Η Λάμια ἔ' μ-μία γυναῖκα ἀγρικὴ* = ἡ Λάμια εἶναι μιὰ ἄγρια γυναῖκα αὐτόθ. *'Η ἴτσα ἀγρικὴ στέκει στοὺ bόσκου* = ἡ ἄγρια γίδα μένει στὰ δάση (*bόσκο* = τὸ 'Ιταλ. οὐσ. *bosco* = δάσος) Στερν. *'Αμοιάḍζει εἰς ἕνα πονḍικὸ ἀγρικό, γιατὶ gουαίν-νει πάντα σὲ νύττα* = ὁμοιάζει μὲ ἕνα ἄγριο ποντίκι, γιατὶ βγαίνει πάντα τὴ νύχτα Καλημ. *Ἄρτε πωρνὰ ἐπῆρτα καὶ ἤνωσα λάχανα ἀγρικὰ* = σήμερα πρωὶ ἐπῆγα καὶ ἐμάζεψα ἄγρια χόρτα Μαρτάν. *'Ο γάτ-το ἀγρικὸ τρώει πονḍικού, σταυρίκουλε, ἀφίḍια, πουḍ-ḍία* =

ὁ ἀγριόγαττος τρώει ποντικούς, σαῦρες, φίδια, πουλλιὰ αὐτόθ. *Ἄρτε σέρνω τὰ χόρτα τ' ἀγρικὰ* = τώρα ξερριζώνω τὰ ἄγρια χόρτα Τσολλῖν. *Ἡ ἀλαία ἀγρικὴ ἰκάν-νει ἀλίο ἀλάϊ, μὰ ἔναι πλέο κ-καλὸ* = ἡ ἀγριελιὰ κάμνει λίγο λάδι, ἀλλὰ εἶναι πιὸ καλὸ Κοριλ. || Παροιμ. *Τὶς τἄχει ἥμερα, μὴ τὰ κάμῃ ἀγρικὰ* = ὅποιος τὰ ἔχει ἥμερα, νὰ μὴ τὰ κάμῃ ἄγρια (ὅποιος εὑρίσκεται σὲ καλὴ κατάσταση, νὰ μὴ τὴ μετατρέψῃ σὲ κακὴ ἀπὸ ἀμέλεια) Μπόβ. *Πὶς τὰ ἔχει ἥμερα, 'ἔν da κάν-νει ἀγρικὰ* (συνών. μὲ τὴν προηγούμενη) Γαλλικ. || Ἄσμ.

Καὶ στὸν ὕπουνο ἐβὼ σοῦ τὸν εἶda μία φ-φορὰ
σὰ π-πονdικὸ ἀγρικὸ μὰ τ' ἀμ-μάdια του νοιφτὰ =
καὶ στὸν ὕπνο ἐγὼ τὸν εἶδα μιὰ φορὰ
σὰν ἄγριο ποντικὸ μὲ τὰ μάτια του ἀνοιχτὰ

Καλημ. — Aprile, Traud. ἔνθ' ἀν.

β) Τραχύς, σκληρός, ἀγεώργητος, ἐπὶ γαιῶν 'Απουλ. (Μαρτιν.) : *Χώματα ἀγρικὰ* = χώματα σκληρά, ἀκαλλιέργητα. 'Αντίθ. *ἥμερο*.

ἀγρωνίdζω (γνωρίζω) Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.) *ἀγρωνίζ-ζω* Καλαβρ. (Βουνὶ Ροχούδ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.)—Rohlfs, Sprichw., 130, (390) *γρωνίζ-ζω* Καλαβρ. (Βουνὶ)—TNC, 61, 219 *ἀν-νωρίdζω*, 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Στερν. Τσολλῖν.) Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.) *ἀν-νωρίζ-ζω* Καλαβρ. (Βουνὶ Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) *ἀν-νουρίdζω* 'Απουλ. (Μαρτιν.) *ν-νωρίdζω* 'Απουλ. (Μαρτάν.)—Aprile, Traud. 360 *ν-νουρίdζω* 'Απουλ. (Μαρτιν.) *ἐν-νωρίdζω* 'Απουλ. (Μαρτάν.) ἀόρ. *ἀγρώνια* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.), παρακ. *ἔχω ἀν-νωριμένο* Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.), *εἶμαι ἀν-νωριμ-μένα* 'Απουλ. (Καλημ. Μαρτάν. Τσολλῖν.) ὑπερσ. *ἤμ-μον ἀγρωνίονda* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. κ.ἀ.), *εἶχα ν-νωρίσοντα* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτιν. Τσολλῖν. κ.ἀ.). Προστ. ἀορ. *ἀν-νώρισο - ἀν-νωρίσετε* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Τσολλῖν.) *ἀν-νώριε - ἀν-νωρίετε* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.). 'Απαρ. ἀορ. *ἀγρωνίσει* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) *ἀν-νουρίσει* 'Απουλ. (Μαρτιν.) *ἀγρωνεῖ* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Χωρίο Ροχούδ.). Μετοχ. ἐνεστ. *ἀγρωνίdζονda* Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.) *ἀν-νωρίdζοντα* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτάν. Τσολλῖν.) ἀορ. *ἀγρωνίονda* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) *ἀν-νωρίσοντα* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτάν. Τσολλῖν. κ.ἀ.). Μέσ. *ἀγρωνίdζομαι* Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.) *ἀν-νωρίdζομαι* 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Τσολλῖν. κ.ἀ.), παθ. ἀόρ. *ἐγρωνίστηνα* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) *ἀν-νωρίστημο* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Τσολλῖν.). 'Απαρ. ἀορ. *ἀν-νωριστῆ* Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.). Μετοχ. παθ. παρακ. *ἀν-νωριμ-μένο - η - ο* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Τσολλῖν.) *ἀν-νωριμένο -η -ο* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.).

'Από τὸ ἀργ. *γνωρίζω*. Οἱ τύπ. *ἀν-νωρίdζω*, *ν-νωρίdζω*, *ν-νουρίdζω*, *ἀν-νουρίdζω*, *ἐν-νωρίdζω* ἀπὸ ἀφομ. τοῦ *γ* πρὸς τὸ *ν*, βλ. Rohlfs, Gr. Stor., § 36. Διὰ τοὺς τύπ. *ἀγρωνίdζω* > ἀγρωνίζω, *ἐν-νωρίdζω* > ἐγνωρίζω βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1,

226, 232 καὶ 2, 569. Οἱ τύπ. *ἀν-νώρια* < ἀν-νώρισα, *ἀν-νώριε - ἀν-νωρίετε* < ἀν-νώρισε - ἀν-νωρίσετε, *ἀγρωνίονda* < ἀγρωνίσονdα ἐξ ἀποβολῆς τοῦ μεσοφωνηεντικοῦ σ βλ. Rohlfs, ἔνθ' ἀν., § 61. Διὰ τὴν ἁπλοποίησιν τῶν ἀπαρεμφ. τύπ. *ἀγρωνίσει* < ἀγρωνίσαι, *ἀν-νωριστῆ* < ἀν-νωριστῆναι βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 592, 595. Ὁ παθ. ἀόρ. *ἐγρωνίστηνα* ἀπὸ τὸν ἀρχ. ἐγνωρίσθην μὲ ἐπέκτασιν εἰς -α κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν ἐνεργ. πβ. Rohlfs, ἔνθ' ἀν., § 152. Τὸ ἀπαρ. ἀορ. *ἀγρωνεῖ* Καλαβρ. ἀπὸ τὸν πλήρη τύπ. *ἀγρωνίσειν* > *ἀγρωνίειν* > *ἀγρωνεῖ(ν)*. Διὰ τὴν ἀφομ. ἢ μὴ τοῦ σ πρὸς τὸ *μ* : *ἀν-νωριμ-μένο* < ἐγνωρισμένος Ἀπουλ., *ἀν-νωριμένο* Καλαβρ., βλ. Rohlfs, ἔνθ' ἀν., § 62. Τύπ. *γρωνίζ-ζω* καὶ Κάλυμν., Κύπρ., Κῶς.

Γνωρίζω ἔνθ' ἀν. : *Ἤρτεν ἕνα χριστιανὸ ἀν-νώριστο, 'ὲν dον ἀν-νωρίdζομε* = ἦρθεν ἕνας ἄγνωστος ἄνθρωπος, δὲν τὸν γνωρίζομε Γαλλικ. *Σᾶς ἀν-νώρια τὴν gardία σ-σα* = ἐγνώρισα τὴν καρδιά σας. Βουνί. *Σᾶς ἀν-νωρίζ-ζω* αὐτόθ. *Ἕνα μ-μὲ τὸν ἄḍ-ḍο 'ὲν ἀν-νωρίdζονdο* = ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο δὲν ἐγνωρίζοντο Γαλλικ. *ḱεῖνοι* τὶ τ' ἀν-νωρίdζουσι τ' ἀχ-χέλ-λια, τὰ πιάν-νουσι καὶ τὰ τρώγουσι* = ἐκεῖνοι, ποὺ γνωρίζουν τὰ χέλια, τὰ πιάνουν καὶ τὰ τρώγουν Μπόβ. *'Ἐν dἄχω ἀν-νωριμένα τοῦν'dα 'γὼ* = δὲν τὰ ἔχω γνωρίσει ἐγὼ αὐτὰ αὐτόθ. *'Ετούτη ἔναι μία φάḱ-ḱια ἀν-νωριμένη* = αὐτὴ εἶναι μιὰ γνωστὴ φυσιογνωμία (*φάḱ-ḱια* = τὸ 'Ιταλ. οὐσ. *faccia* = πρόσωπον) αὐτόθ. *'Αγρωνιζ-ζόμ-μαστο πρίτα ἀσ-σὲ ποḍ-ḍοὺ χρόνου* = γνωριζόμαστε πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια Χωρίο Ροχούδ. *Τὸν ἦτο ἀγρωνίονdα* = τὸν εἶχε γνωρίσει αὐτόθ. *Τὸ παιδὶν ἀν-νωρίζ-ζει τὴ μ-μάνναν dου* αὐτόθ. *'Ἐ σ-σών-νω ἀγρωνεῖ, γιατὶ δὲν ἀβλέπω καλὰ* = δὲν ἠμπορῶ νὰ γνωρίσω, γιατὶ δὲ βλέπω καλὰ αὐτόθ. *Τὸν εἶχα ν-νωρίσοντα πέρ'τσι στὸ πανύρι 'ποὺ Στερνατία* = τὸν εἶχα γνωρίσει πέρυσι στὸ πανηγύρι τῆς Στερνατίας Τσολλῖν. *'Αν-νωρίdζομαι μὲ ποḍ-ḍοὺ στὴ Χ-χώρα* = γνωρίζομαι μὲ πολλοὺς στὴ Στερνατία (Χώρα) Στερν. *'Ιβὼ σ' ἀν-νωρίdζω, ἰσοὺ 'ὲ μ-μ' ἀν-νωρίdζει* = ἐγὼ σὲ γνωρίζω, ἐσὺ δὲ μὲ γνωρίζεις Κοριλ. *Ἔ' ν-νωριμ-μένο ποῦ κὰν ὲ' σ' ὅλο τ-τὸ κ-κόζμο* = γνωρίζεται ὅπου κι ἂν εἶναι (παντοῦ) σ' ὅλο τὸν κόσμο Μαρτάν. *Πῆρτα ν' 'ὸν ἐν-νωρίσω* = πῆγα νὰ τὸν γνωρίσω αὐτόθ. *Ν-νώριdζε ὅλη τὴν geιτουνία* = ἐγνώριζε ὅλη τὴ γειτονιὰ Μαρτιν. ||Παροιμ. *Κεῖνο, τὶ τσέρει τρέτσει, 'ὲν ἀν-νωρίdζεται στὸ μάλι* = ἐκεῖνος, ποὺ ξέρει νὰ τρέξῃ, δὲν γνωρίζεται (ὅταν τρέχῃ) στὸ ὁμαλὸ (πεδινὸ) μέρος (διότι στὸ ὁμαλὸ μέρος τρέχουν κι αὐτοὶ ποὺ δὲν ἠμποροῦν στὸ ἀνώμαλο). Μπόβ. - ΤΝC, 370 ||Ποίημ.

'Ετ-τοῦ μάϊ τίσπο ν-νώρισε καμ-μία
νὰ τσέρῃ κούνdου σένα, νὰ μιλήσῃ
'ούτ-την ὥρια glῶσ-σα μ-μα, Μαρία,
ḱαὶ ὅλα τὰ τραούdια νὰ ν-νωρίσῃ =
ἐδῶ (αὐτοῦ) κανένας ποτὲ δὲν ἐγνώρισε καμμιά,
νὰ ξέρῃ νὰ μιλήσῃ ὅπως ἐσὺ
αὐτὴ τὴν ὡραία γλῶσσα μας, Μαρία,
καὶ ὅλα τὰ τραγούδια νὰ γνωρίσῃ Aprile, Traud. 360.

* Τὰ Κ καὶ Η τονούμενα ἐλλείψει κεφαλαίων στοιχείων ἐτέθησαν μὲ τὰ ḱ καὶ ή - ῆ.

β) Γνωρίζω καλά, κατὰ τρόπον πλήρη Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.)—Rohlfs, Sprichw, 130 (390) : *Γιὰ νὰ γρωνῇ ἕνα φ-φίλο, ἔχει νὰ φάῃ ἕναν δούμενο ἀσ-σ' ἄλα* = γιὰ νὰ γνωρίσῃς καλὰ ἕνα φίλο, πρέπει νὰ φάγῃς (μαζί του) ἕνα τούμενο ἁλάτι (*τούμενο* ἢ *θούμενο* = λ. 'Αραβ. μονὰς βάρους) Καλαβρ. — Rohlfs, ἔνθ' ἀν. *Στὴ μ-μάθτρα καὶ στὸ πλύμα ἀγρωνίζ-ζεται ἡ καλὴ γυναῖκα* = στὴ σκάφη ζυμώματος καὶ στὸ πλύμα γνωρίζεται ἡ καλὴ γυναῖκα Χωρίο Ροχούδ. 2) 'Αναγνωρίζω 'Απουλ. (Κοριλ. Μαρτάν. κ.ἀ.), Καλαβρ. (Βουνὶ Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) — TNC, 219 : *'Ηκανόνησα κ' 'ὲν ἀν-νώρισα τινό, κὰ ἦσ-σα σκοτεινό, ἀν-νώρισα ἕνα μ-μόνε ἀτ-τσάδερφό μ-μου* = ἐκοίταξα καλὰ καὶ δὲν ἀνεγνώρισα κανένα, γιατὶ ἦταν σκοτεινά, ἐγνώρισα ἕνα μόνον ἐξάδερφό μου Κοριλ. *Κεῖνο τὴν ἀν-νώριε· μὰ κείνη 'ὲν δον ἀν-νώριε* = ἐκεῖνος τὴν ἀνεγνώρισε, ἀλλὰ ἐκείνη δὲν τὸν ἀνεγνώρισε Ροχούδ. *'Έ μ-μου συνέρκεται ποῖος ἔναι, νὰ τὸν ἀγρωνίω* = δὲ μοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ ποιὸς εἶναι, νὰ τὸν ἀναγνωρίσω Μπόβ. *"Αμε καὶ βρέ, ἄν δον ἀγρωνίσῃ ἐκεῖνο* = ἄμε καὶ ἰδές, ἄν τὸν ἀναγνωρίσῃς ἐκεῖνον αὐτόθ. *'Η αἶγα ἔν' ἄσαμο κ' 'ὲν δη σ-σών-νει ἀγρωνεῖ* = ἡ αἶγα εἶναι χωρὶς σφραγῖδα (σῆμα) καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃς Χωρίο Ροχούδ. *'Ο λεḍ-ḍὲ τὴν ἀγρώνιε καὶ δὲν δης ἔδικε ἀγρωνιμία* = ὁ ἀδελφός (της) τὴν ἀνεγνώρισε καὶ δὲν τῆς ἔδωκε γνωριμία (ἀπὸ παραμύθ.) Βουνὶ — TNC, 219. *Τὰ γρωνίαϊ, τὶ ἦσ-σα γεναμένα ἀν δὰ χέρια τὴ θ-θυχατερὸς-ε τοῦ ρήγα* = τὰ ἀνεγνώρισαν ὅτι ἦταν καμωμένα ἀπὸ τὰ χέρια τῆς θυγατέρας τοῦ βασιλιᾶ (ἀπὸ παραμύθ.) Βουνί. *Τὴν ἐκανούνηε καὶ σύρμα τὴν ἀγρώνιε καὶ ἐταύρηε με τὸ χέρι τὴν ᾳεφαλὴ* = τὴν παρετήρησε καὶ ἀμέσως τὴν ἀνεγνώρισε καὶ ἐχτύπησε μὲ τὸ χέρι τὴν κεφαλή (του· ἀπὸ παραμύθ.) αὐτόθ. ||'Ἀσμ.

'Εβὼ σ' ἐν-νωρίδζω ἀτ-τὴν ἀμιλία =
ἐγὼ σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὁμιλία
Μαρτάν.

3) Διακρίνω, ξεχωρίζω Καλαβρ. (Μπόβ.) : *'Ακομὴ 'ὲν ἀγρωνίδζονδαι τὰ πουḍ-ḍία, ἄρτε χερώαϊ νὰ γρωνιστοῦσι* = δὲν ξεχωρίζουν ἀκόμη τὰ κλωσσόπουλλα (ἂν εἶναι κοκόρια ἢ πουλλάδες) τώρα ἄρχισαν νὰ διακρίνωνται. 4) Παραδέχομαι, ἀναγνωρίζω Καλαβρ. (Μπόβ. κ.ἀ.) : *"Αν ἕνα ἀτ-τσὲ σ-σᾶ ἀν-νωρίδζῃ τὶ ἔχει τὸν ᾳιούρη καὶ τὴ μ-μάνα, ἔχει νὰ φουδῇ* = ἂν ἕνας ἀπὸ σᾶς (τὰ παιδιά μου) ἀναγνωρίζῃ ὅτι ἔχει τὸν πατέρα καὶ τὴ μάννα, πρέπει νὰ βοηθάῃ (τοὺς γονεῖς του) Μπόβ.

***ἀḍ-ḍῶ** ἐπίρρ. [1] (ἄλλως) 'Απουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.).

'Από τὸν Δωρ. τύπ. *ἀλλῶς* τοῦ ἀρχ. ἐπιρρ. *ἄλλως*. Διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τελικοῦ ς *ἀλλῶς* > *ἀḍ-ḍῶ* βλ. Rohlfs, Gr. Stor., § 64.

'Αλλιῶς κατ' ἄλλον τρόπον ἔνθ' ἀν. : *'Εγὼ τὸ ἔκαν-να ἀḍ-ḍῶ* = ἐγὼ τὸ ἔκαμνα ἀλλιῶς Βουνί. *'Εγὼ γυρίδζω ὅτου, ἐσεῖ γυρίδζετε ἀḍ-ḍῶ* = ἐγὼ γυρίζω μ' αὐτὸ

1. Τὰ λήμματα, τὰ φέροντα ἀστερίσκον εἶναι νέαι ἰδιωματικαὶ λέξεις ἀθησαύριστοι ἕως τώρα.

τὸν τρόπο, ἐσεῖς γυρίζετε ἀλλιῶς Γαλλικ. *Ἐγὼ κάν-νω ὅτου, ἐσεῖ κάν-νετε ἀḍ-ḍῶ* = ἐγὼ κάμνω ἔτσι, ἐσεῖς κάμνετε ἀλλιῶς αὐτόθ. *Ἤσελα νὰ πλατέσ-σω ἀḍ-ḍῶ, μὰ 'ὲ σ-σών-νω* = ἤθελα νὰ μιλήσω διαφορετικά, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ αὐτόθ. *Τὴ λ-λεχώνα ἐμεῖ τὴν gράdζομε ἀḍ-ḍῶ* = τὴ λεχώνα ἐμεῖς τὴ φωνάζομε ἀλλιῶς Μπόβ. *Ἐγώ τοῦν'do φαγὶ τὸ ἔκαν-να ἀḍ-ḍῶ, ἡ γυναῖκα μου τὸ κάν-νει ἀḍ-ḍῶ, καǵ-ǵιον γιὰ, φάει* = ἐγὼ αὐτὸ τὸ φαγητὸ τὸ ἔκαμνα ἀλλιῶς, ἡ γυναῖκα μου τὸ κάμνει ἀλλιῶς, καλύτερο γιὰ νὰ τὸ φάῃ κανείς. Χωρίο Ροχούδ. *Βρίσκομαι ἐτ-τοῦ στὴ Κ-καλημέρα, γιατὶ τὸ πρᾶμα ἦρτε ἀḍ-ḍῶ* = εὑρίσκομαι ἐδῶ στὴν Καλημέρα, γιατὶ τὰ πράγματα ἦρθαν διαφορετικὰ Καλημ.

ἄκλαστο τὸ (ἄκλαστος) Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Βουν.) *ἄκλαστρο* Καλαβρ. (Γαλλικ. Χωρίο Ροχούδ.) *ἄκλαστος* ὁ Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ.).

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄκλαστος* = ἄθραυστος. Ὁ τύπ. *ἄκλαστρο* πιθανῶς ἀπὸ ἐπίδρασιν τοῦ οὐσ. *κλάστρη* = τὸ ξύλον μὲ τὸ ὁποῖον τεμαχίζουν τὸ *ἄκλαστο*.

Τὸ πηγμένο μὲ πυτιὰ γάλα, γιὰ νὰ γίνῃ τυρὶ ἔνθ' ἀν. : *Τὸ γάλα σὰμ bήσ-σῃ, κράζ-ζεται ἄκλαστο* = τὸ γάλα, ὅταν πήσσῃ, λέγεται *ἄκλαστο* Βουνί. *Τὸ ἄκλαστο τὸ κλάν-νουσι μὲ τὸν dρίθτη καὶ τὸ δελέγουσι μ-μὲ τὰ χέρια* = τὸ *ἄκλαστο* τὸ σποῦν (τὸ τεμαχίζουν) μὲ τὸν τρίφτη καὶ τὸ μαζεύουν μὲ τὰ χέρια αὐτόθ. *Ἔφαγε μ-μυζ-ζήθρα, πατ-τά, ἄκλαστο, κεῖνομ bὄθελεν, ἔφαγε* = ἔφαγε μυζήθρα, πηκτὴ (νωπὸ τυρί), πηγμένο γάλα, ἐκεῖνο, ποὺ ἤθελεν, ἔφαγε αὐτόθ. *Μὲ τὸν gλάστρη κλάν-νομεν dὸ ἄκλαστρο* = μὲ τὸν κλάστρη σποῦμε (τεμαχίζομε) τὸ πηγμένο γάλα Χωρί Ροχούδ. *Τὸ γάλα ἔμ bημ-μένο κ' ἔναι ἄκλαστο* = τὸ γάλα εἶναι πηγμένο καὶ εἶναι *ἄκλαστο* Μπόβ. *Τὸ ἄκλαστο τὸ κλάν-νω τ' ἔχω νὰ κάμω τὸ τυρὶ* = τὸ πηγμένο γάλα τὸ σπῶ (τὸ τεμαχίζω), γιατὶ πρέπει νὰ κάμω τὸ τυρὶ αὐτόθ. *Μὲ τὸ κλάστρο κλάν-νουν d'ἄκλαστο καὶ γένεται ἡ πατ-τά* = μὲ τὸν κλάστρη τεμαχίζουν τὸ *ἄκλαστο* καὶ γίνεται ἡ πηκτὴ (ἡ μᾶζα τοῦ νωποῦ τυριοῦ) Βουνί. *Τὸ κλάστρο ἔν' dὸ ὄ-ὄύλο, ποὺ κλάν-νουν d' ἄκλαστο* = ὁ κλάστρης εἶναι τὸ ξύλο μὲ τὸ ὁποῖο τεμαχίζουν τὸ *ἄκλαστο* αὐτόθ. *Βάḍ-ḍομεν dὸ ταμίσ-σι στὸ γάλα καὶ πήσ-σει· τὸ πρωτινὸ κράζ-ζεται ἄκλαστο* = βάλλομε τὴν πυτιὰ στὸ γάλα καὶ πήσσει· κατὰ πρῶτον ὀνομάζεται *ἄκλαστο* αὐτόθ. *Τὸ γάλα ἔπηὄ-ὄε, τὸ ἄκλαστρο ἔ' ὄ-ὄερό, πιάε τὸν gλάστρη νὰ τὸ κλάν-νῃ* = τὸ γάλα ἔπηξε, τὸ *ἄκλαστο* εἶναι σκληρὸ (πηκτὸ), πιάσε τὸν κλάστρη νὰ τὸ τεμαχίσῃς Χωρίο Ροχούδ. *Δόπου τὶ κάν-νουν dὸν ἄκλαστο, τὸν gλάν-νου καὶ τὸ δ-δελέγου μ-με τὰ χέρια καὶ κάν-νουν dὴμ bατ-τὰ* = ἀφοῦ κάμουν τὸ *ἄκλαστο*, τὸ τεμαχίζουν καὶ τὸ μαζεύουν μὲ τὰ χέρια καὶ κάμνουν τὴν πηκτὴ (τὴ μᾶζα τοῦ νωποῦ τυριοῦ) Γαλλικ.

* **ἀκρίdζω** (ἀκρίζω) Καλαβρ. (Μπόβ.) Μέσ. *ἀκρίζ-ζομαι* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.).

Τὸ ἀρχ. *ἀκρίζω* = βαδίζω ἄκροις ποσίν. Τὸ ρ. ὑπὸ τὸν τύπ. *ἀκρίζω* Ἤπ. Κεφαλλ. ὑπὸ τὸν τύπ. *ἀκρίζου* Τσακων.

Βαδίζω εἰς τὴν ἄκρην, εἰς τὸ χεῖλος κρημνοῦ, ὑψώματος ἔνθ' ἀν.: *Ἡ βουθουλεία, σὰμ βάῃ στὸ dζωνάρι, ἀκρίdζει κι ἀνgρεμ-μίdζεται* = ἡ ἀγελάδα, ὅταν πάῃ στὸν κρημνό, βαδίζει στὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ καὶ γκρεμίζεται Μπόβ. *Ἄκριεν dὸ παιδὶ κὰὶ ἔπ-πεσε κεῖ χάμ-μαι* = ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ ὑψώματος τὸ παιδὶ καὶ ἔπεσεν ἐκεῖ χάμω αὐτόθ. *Βρὲ μὴ ἀκρίσῃ τὸ παιδί, τὶ πέτ-τει* = πρόσεξε, μὴ πάῃ στὴν ἄκρη τὸ παιδί, γιατὶ θὰ πέσῃ αὐτόθ. *Ἡ βουθουλεία, σὰμ βάῃ στὸ ζ-ζωνάρι, ἀκρίζ-ζεται νὰ πιάῃ τὸ χόρτο καὶ νgρεμ-μίζ-ζεται* = ἡ ἀγελάδα, ὅταν πάῃ στὸν κρημνό, πάει στὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ, γιὰ νὰ πιάσῃ τὸ χόρτο καὶ γκρεμίζεται Χωρίο Ροχούδ.

* **ἀλουμbρίζ-ζω** (ἀνομβρίζω) Καλαβρ. (Βουνί).

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἀνομβρέω* = ἀναβλύζω ἄφθονον ὕδωρ. Ὁ σχηματισμὸς κατὰ τὰ εἰς *-ίζω* ἀπὸ τὸν ἀόρ. *ἀνώμβρησα*. Τύπ. *ἀνομbρίζω* Κρήτ. (Βιάνν.).

Ἀναβλύζω, κάμνω ν' ἀναβλύζῃ ἄφθονο νερό : *Ὁ Φλεβάρη ἀλουμbρίζ-ζει τε β-βίνε, γιατὶ gουαίν-νει ποḍ-ḍὺ ν-νερὸ κιόλα στὰ πηγάδια* = ὁ Φεβρουάριος κάμνει ν' ἀναβλύζουν οἱ φλέβες τοῦ νεροῦ, γιατὶ βγαίνει πολὺ νερὸ καὶ στὶς πηγὲς (στὶς βρύσες· *βίνα* = ἀπὸ τὸ Ἰταλ. οὐσ. *vena* = φλέβα). ‖Γνωμ. *Ὁ Φλεβάρη φλεβαρίζ-ζει, ὅλε τὲ β-βίνε τὲς ἀλουμbρίζ-ζει* = ὁ Φλεβάρης φλεβαρίζει, ὅλες τὶς φλέβες (τοῦ νεροῦ) τὶς κάμνει ν' ἀναβλύζουν (*φλεβαρίζει* = ἐκδηλώνεται σὰν Φεβρουάριος μὲ βροχὲς καὶ κρύα).

ἀμbατό, ὁ (ἀμβατὸς) Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) *μbατὸ* Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.).

Ἀπὸ τὸ *ἀμβατὸς* Δωρ. τύπ. τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἀναβατὸς* ὡς οὐσ., βλ. Ἡσύχ. εἰς τὴν λ. *ἀμβατός*. Ὁ Rohlfs (L. Gr. εἰς τὴν λ. *ἐμβατῶ*) παράγει τὸ μαρτυρούμενον ἐν Καλαβρ. ρ. *ἀμbατών-νω* = εἰσέρχομαι εἰς τὸν ὀρνιθῶνα, ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἐμβατέω - ῶ*, καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸ οὐσ. *ἀμbατό*, ἐνῷ ἀντιθέτως τὸ *ἀμbατών-νω* παράγεται ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀμbατὸ* > *ἀμβατός*, ὅπως καὶ ἐκ τοῦ *ἐμβατὸς* δύναται νὰ προκύψῃ *ἐμβατόω-ώνω*, πβ. Γ. Χατζιδ. Ἀθηνᾶ 43 (1931), 201.

Τὰ δοκάρια τῆς ἐσχάρας τοῦ ὀρνιθῶνος, ὅπου ἀνεβαίνουν καὶ κουρνιάζουν οἱ ὄρνιθες καὶ κατὰ σημασιολ. ἐπέκτ. ὁ ὀρνιθὼν ἔνθ. ἀν.: *Ὁ ἀμbατὸ ἔχει ἕνα ὄ-ὄύλο μ-μακρύο καὶ οἱ ποῦḍ-ḍε πᾶ' στὸν ἀμbατὸ* = ὁ ὀρνιθῶνας ἔχει ἕνα ξύλο μακρὺ καὶ οἱ ὄρνιθες πᾶνε στὸν *ἀμbατὸ* (στὸ ξύλο) Βουνί. *Οἱ ποῦḍ-ḍε πάουσι στὸ μbατὸ* = οἱ ὄρνιθες πηγαίνουν στὸν ὀρνιθῶνα Μπόβ. *Οἱ ποῦḍ-ḍε ἀμbατώαϊ στὸν ἀμbατὸ* = οἱ ὄρνιθες ἀνέβηκαν στὸν *ἀμbατό*. *Οἱ ποῦḍ-ḍε, σὰν ἰσκοτάζ-ζῃ, ἀμbατών-νου, μbαίν-νου στὸν ἀμbατὸ κὰὶ κιουμοῦνdο* = οἱ ὄρνιθες, ὅταν σκοτεινιάζῃ, ἀμbατώνουν, μπαίνουν στὸν ὀρνιθῶνα καὶ κοιμοῦνται Χωρίο Ροχούδ. ‖Φρ. *ὄ-ὄὸ μbατό, ὄ-ὄὸ μbατὸ* = ἐμπρὸς στὸν ὀρνιθῶνα, στὸν ὀρνιθῶνα (παρακέλευσμα) Χωρίο Ροχούδ. β) Τὸ μέρος γενικά, ὅπου κουρνιάζουν τὰ πουλλιά, κατοικίδια καὶ μὴ Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ. : *Τὸ πόγειο ἔν' ἐκεῖ, ποὺ κάν-νει τὸ μbατὸ ὁ καρ-ροκέφαλο κὰὶ κιουμᾶται* = τὸ

ἀπόγειο (τὸ ὑψηλότερο κλωνάρι τοῦ δένδρου) εἶναι ἐκεῖ, ὅπου κουρνιάζει ὁ κεφαλᾶς (τὸ πουλλὶ) καὶ κοιμᾶται Χωρίο Ροχούδ. γ) Τὸ μέρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον περνοῦν πουλλιά, τὸ πέρασμα Γαλλικ. : *Πᾶμε στὸν ἀμβατὸ νὰ σπαρέτσωμεν ὀρτύκια* = πᾶμε στὸ πέρασμα, νὰ σκοτώσωμε ὀρτύκια (*σπαρέω* = ἀπὸ τὸ 'Ιταλ. *sparare* = πυροβολῶ).

***ἀναβαστάδζω** (ἀναβαστάζω) Καλαβρ. (Μπόβ. κ.ἀ.) *ἀναβαστάζ-ζω* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) ἀόρ. *ἀναβάστασα* Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) *ἀναβάστηα* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) *ἀναβάσταδ-ὄα* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) ὑπερσ. *ἦμ-μον ἀναβαστάσονda* Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) 'Απαρ. ἀορ. *ἀναβαστάδ-ὄει* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) Μετοχ. ἐνεστ. *ἀναβαστάδζονda* Καλαβρ. (Μπόβ.) *ἀναβαστάζ-ζονda* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) ἀορ. *ἀναβαστάσονda* Καλαβρ. (Μπόβ.) *ἀναβαστάδ-ὄονda* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.).

'Από τὸ 'Ελληνιστ. *ἀναβαστάζω*. 'Ο ἀόρ. *ἀναβάστηα* ἀπὸ ἀμάρτ. ἐνεστ. *ἀναβαστῶ*. 'Ο ἀόρ. *ἀναβάσταδ-ὄα* > ἀνεβάσταξα ἤδη 'Ελληνιστ.

'Ανασηκώνω, ὑποβαστάζων ἕνα βάρος ἔνθ' ἀν. : *Βάḍ-ḍω ἕνα ρ-ρad-dὶ ḱι ἀναβαστάζ-ζω τὴμ bέρτουλα, μ' ἀνdέ, 'ὲν ἤσων-ναμ bλὲ* = βάλλω ἕνα ραβδὶ καὶ ἀνασηκώνω (ὑποβαστάζω) τὸ δισάκκι, εἰδεμὴ δὲ θὰ μποροῦσα πλέον (νὰ τὸ σηκώνω· *βέρτουλα* = τὸ 'Ιταλ. οὐσ. *viertola* = δισάκκι) Χωρίο Ροχούδ. *Ἄν dὲν ἀναβάσταζ-ζα τὸ σ-σάκ-ḱο, 'ὲν ἤσων-ναμ bλὲ* = ἂν δὲν ὑποβάσταζα τὸ σακκί, δὲ θὰ μποροῦσα πιὰ (νὰ τὸ σηκώσω) αὐτόθ. *Πιάν-νω τὸ ρad-dὶ ḱι ἀναβαστάζ-ζω τὸ σ-σάκ-ḱο, ποὺ φέρω στὴν ἄḍ-ḍη τσάπ-πα* = πιάνω τὸ ραβδὶ καὶ ὑποβαστάζω τὸ σακκί, ποὺ φέρω στὸν ἄλλο ὦμο (*τσάπ-πα* = τὸ 'Ιταλ. ἰδιωματ. *zappa* = ὦμος) αὐτόθ. *Ἔβγα, φούδα του ν' ἀναβαστάδ-ὄη* = πήγαινε, βοήθησέ τον ν' ἀνασηκώση (τὸ φορτίο) αὐτόθ. *Τὸ βάσταμ-μα ἔναι βαρεῖο καὶ τ' ἀναβαστάδζω* = τὸ φορτίο εἶναι βαρὺ καὶ τὸ ὑποβαστάζω Μπόβ. *Τὸ ἦτο ἀναβαστάσονda* = τὸ εἶχεν ὑποβαστάξει αὐτόθ.

***ἀναβρών-νω** (ἀναβιβρώσκω) 'Απουλ. (Κοριλ. Στερν.) ἀόρ. *ἀνάβρωσα* 'Απουλ. (Κοριλ. Στερν.).

'Από τὸ θέμ. τοῦ ἀορ. *ἀνέβρωσα* τοῦ ἀρχ. *ἀναβιβρώσκω*, βλ. Α. Καραναστάση, Φίλτρα, 350. 'Ο σχηματισμὸς κατὰ τὰ εἰς -όω > ώνω > - ών-νω. 'Η λ. δὲν μαρτυρεῖται εἰς τὴν Νέαν 'Ελληνικήν.

Καταστρέφω ἔνθ' ἀν. : *'Ο πάο ἀναβρών-νει τί κὰν ἔναι* = ὁ πάγος, ἡ παγωνιὰ καταστρέφει ὅ,τι κι ἂν εἶναι Στερν. *'Ο πάο ἀνάβρωσε τὸ σιτάρι* = ὁ πάγος κατέστρεψε τὸ σιτάρι αὐτόθ. *'Ο πάο ἀναβρών-νει τί κὰν ἔναι ḱαὶ εἰς 'ὴν ἄḍ-ḍην ἡμέρα ἰβρέχει* = ὁ πάγος καταστρέφει ὅ,τι κι ἂν εἶναι καὶ τὴν ἄλλην ἡμέρα βρέχει Κοριλ.

***ἀναδέλεδ-δη** ἡ (*ἀναδιάλεξις) Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) *ἀναδέλετση* Καλαβρ. (Μπόβ.).

Ἀπὸ τὸ ἀμάρτ. ρ. *ἀναδελέγω*, βλ. *δελέγω* = συλλέγω.

Ἡ ἀνακατάταξις τῶν κλωστῶν τοῦ στημονιοῦ κατὰ τὸ διάσμα, διὰ νὰ γίνῃ ἡ διασταύρωσις ἔνθ' ἀν. : *Σὰν gάν-νῃ τὸ διάμ-μα, ἔχει νὰ κάμῃ τὴν ἀναδέλεσ̆ σῃ, γιὰ νἄρτη καλὴ ἡ ἄνοισ̆-σῃ* = ὅταν κάμνῃς τὸ διάσμα (τοῦ στημονιοῦ), πρέπει νὰ κάμῃς τὴ σταύρωση, γιὰ νἄρτῃ (νὰ γίνῃ) καλὸ τὸ ἄνοιγμα τῶν κλωστῶν τοῦ στημονιοῦ (νὰ περνάῃ ἡ σαΐττα) Χωρίο Ροχούδ. *Πρίτα κάν-νομεν dὸ διάμ-μα, πόϊ κάν-νομεν dὴν ἀναδέλεσ̆-σῃ, μὲ τὰ δάθτυλα πιάν-νομε τὲ τροῦε, μίαν ἀπ-π' ὦ' καὶ μίαν ἐκεῖτθε ἀ' ἔρκεται σταυρωμένη* = πρῶτα κάμνομε τὸ διάσμα, ἔπειτα κάμνομε τὴν διασταύρωση, μὲ τὰ δάχτυλα πιάνομε τὶς κλωστές, μιὰν ἀπ' ἐδῶ καὶ μιὰν ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἔρχεται (γίνεται) διασταυρωμένη (*πόϊ* = τὸ Ἰταλ. ἐπίρρ. *poi* = ἔπειτα) αὐτόθ. *Σὰν dελειών-νῃ τὸ διάμ-μα, δέν-νομεν dὴν ἀναδέλεσ̆-σῃ, δέν-νομεν dὸ πόδι* = ὅταν τελειώνῃ τὸ διάσμα, δένομεν τὴν σταύρωση, δένομεν τὸ πόδι, δηλ. τὴν ἀρχὴ τοῦ στημονιοῦ αὐτόθ. *Τὰ καθαριστούρια ἔναι ἀεῖνα, τὶ κάν-νουν dὴν ἄνοισ̆-σῃ τῆς ἀναδέλεσ̆-σῃ* = τὰ καθαριστούρια (τὰ δύο καλάμια, ποὺ εἶναι περασμένα ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς σταυρώσεως τοῦ στημονιοῦ) εἶναι ἐκεῖνα, ποὺ κάμνουν τὸ ἄνοιγμα τῆς σταυρώσεως αὐτόθ. *Πῶς ἀχ-χερών-νομε τὸ διάμ-μα, κάν-νομεν dὴν ἀναδέλεσ̆-σῃ* = καθὼς ἀρχίζομε τὸ διάσμα, κάμνομε τὴ σταύρωση αὐτόθ. *Κάν-νομεμ bρίτα τὴν ἀναδέλετση, πόι τὸ δελέγομε* = κάμνομε πρῶτα τὴ σταύρωση (τοῦ στημονιοῦ), ἔπειτα τὸ μαζεύομε Μπόβ.

***ἀντιφωνέg-gω** (ἀντιφωνέω) Καλαβρ. (Μπόβ.) *ἀντιφωνάω* Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.).

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἀντιφωνέω*. Ὁ τύπ. *ἀντιφωνάω* κατὰ νεώτερον σχηματισμὸν πβ. *ἀτονέω* > *ἀτονάω*, βοηθέω > *ἀφουδάω*, εὐλογέω > *βλογάω* κ.ἄ. αὐτόθ. Ἡ προφορὰ τοῦ ντ > *ν-τ* ἀντὶ *νd* ἐξ Ἰταλ. ἐπιδράσεως πβ. Α. Καραναστάση, Φίλτρα, 352. Τὸ ρ. ὑπὸ τοὺς τύπ. *ἀντιφωνῶ* καὶ *ἀντιφωνάω* Βιθυν. (Κατίρ.).

Ἀντηχῶ ἔνθ' ἀν. : *Σὲ τούν 'dη μ-μερίαν ἀντιφωνάει* = σ' αὐτὴ τὴ μεριὰ ἀντηχεῖ (γίνεται ἀντήχηση) Μπόβ. *Στὰ ρυάκια ἀντιφωνέg-gει* = στὰ ρυάκια γίνεται ἀντήχηση αὐτόθ. *Σὰν dαυρῶ στὸ τοιχίο, ἀντιφωνάει, γιατὶ οἱ μαστόροι τ'ἀφήκαϊ ἔσπαιρο* = ὅταν χτυπῶ στὸν τοῖχο, ἀντηχεῖ, γιατὶ οἱ μαστόροι (οἱ κτίστες) τὸν ἄφηκαν εὔκαιρο (κενὸ) Χωρίο Ροχούδ. *Κουḍ-ḍίζ-ζετε σεῖ καὶ ἀντιφωνάει* = φωνάζετε ἐσεῖς καὶ ἀντηχεῖ αὐτόθ. *ἀιόλα ἡ Ρόκ-ἀα τοῦ δράκου, σὰμ bλατέουν οἱ χριστιανοὶ ἀεῖ κονdά, ἀντιφωνάει* = ἐπίσης ὁ βράχος τοῦ δράκου (τοπων., ὄν. ἑνὸς μεγάλου βράχου), ὅταν μιλοῦν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖ κοντά, ἀντηχεῖ αὐτόθ. *ἀεῖν' do πόδι ἔσ̆-σε δενdρὸ ὅσ-σωτθε ἔ' σ-σαπιμένο, γιατί, ἂν dὸ ἀτ-τυπῇ, ἀντιφωνάει* = ἐκεῖνος ὁ κορμὸς βελανιδιᾶς ἀπὸ μέσα (ἔσωθεν) εἶναι σαπιμένος, γιατὶ ἂν τὸν χτυπήσῃς, ἀντηχεῖ αὐτόθ.

***ἀποδιαφάζ-ζει** (ἀποδιαφαύει) Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) ἀόρ. *ἀποδιάφαε* Μετοχ. ἐνεστ. *ἀποδιαφάζ-ζονdα*.

Ἀπὸ τὴν πρόθ. *ἀπὸ* καὶ τὸ ρ. *διαφαύει* βλ. Corp. gloss. II 275, 29. Ὁ σχημα-

τισμὸς ἀπὸ τὸν ἀόρ. *ἀποδιάφα(σ)ε* κατὰ τὸ *ἐσκότα(σ)ε - σκοτάζ-ζει, ἐβράδυα(σ)ε - βραδυάζ-ζει* αὐτόθ. Τὸ ρ. δὲν μαρτυρεῖται εἰς τὰ νεοελλην. ἰδιώματα οὔτε εἰς τὴν Βυζαντινήν.

Εἰς τὸ γ' ἑνικ. πρόσ. διαυγάζει, χαράζει, ξεφωτίζει : *Ἀποδιαφάζ-ζει* = ξεφωτίζει. *Ἀποδιάφαε* = ξεφώτισε, ξημέρωσε. *Στέκει ἀποδιαφάζ-ζονda* = ἀρχίζει νὰ διαυγάζῃ. Βλ. *διαφάgουει.*

***ἀποστροφάρικα** (ἐπιστροφάρικα) ἐπίρρ. Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.).

Ἀπὸ τὸν πληθ. τοῦ οὐδ. τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. *ἀποστροφάρη(ς)* < ἐπιστροφάρης, βλ. *ἀποστροφή.*

Κατὰ τρόπον ἀνταποδόσεως, ἐπιστροφῆς τῆς βοηθείας, ἀλληλοβοηθητικῶς : *κεῖν' οἱ δύο ἐσκάσπαν dὲ φ-φυτεῖε ἀποστροφάρικα, ὁ ἕνα ἐφοῦδεν doῦ ἀḍ-ḍοῦ* = ἐκεῖνοι οἱ δύο ἔσκαψαν τ' ἀμπέλια (τους) κατὰ τρόπον ἀλληλοβοηθητικόν, ὁ ἕνας ἐβοηθοῦσε τοῦ ἄλλου. *Κάν-νομεν dὲ δ-δουλεῖε δ-δικέ μ-μα ἀποστροφάρικα, ὁ ἕνα φουδοῦμεν doῦ ἀḍ-ḍοῦ* = κάμνομε τὶς δουλειές μας μὲ ἀλληλοβοήθεια, βοηθοῦμεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

bήσι τὸ (βήσ(σ)ιον) Καλαβρ. (Βουνὶ) — TNC, 199, 252 *ἀbήσι* Καλαβρ. (Γαλλικ. Χωρίο Ροχούδ.) *ἀb-bήσι* Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) πληθ. *τ' ἀbήσια* Καλαβρ. (Γαλλικ.) *τ' ἀbήσι* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Χωρίο Ροχούδ.).

Ἀπὸ τὸ Ἑλληνιστ. οὐσ. *βησ(σ)ίον* ἢ *βήσσιον*. Βλ. L-S στὴ λ., *Preisigke* στὴ λ. βησσίον (βησὶν ὑάλου), Pap. Gr. Mag. IV 752 (βησίον καλλάϊνον), Ἡσύχ. *βησ(σ)ίον* (ἢ βήσσιον)· ποτήριον. Ὁ Rohlfs (L. Gr. στὴ λ. *ἀββίσος*) φέρει τὴν λ. ἀγνώστου ἐτύμου καὶ ὄχι Ἑλλην. καταγωγῆς.

1) Ὑάλινον δοχεῖον, ποτήρι, φιάλη Γαλλικ. : *Ἐκλάστησ-σαν οὔλα τ' ἀbήσια* = ἔσπασαν ὅλα τὰ γυαλικά. β) Κατὰ πληθ. ἀγγεῖα, πιάτα, φιάλες Γαλλικ. : *Ἀφῆτε κειαέ, κλάτε ὅλα τ' ἀbήσι, ποὺ ἐγὼ ἔχω στὸ σπίτι* = ἀφῆστε με ἥσυχο, σπάσετε ὅλα τ' ἀγγεῖα, ποὺ ἔχω στὸ σπίτι. *Τοῦ κλάσαν ὅλα τ' ἀbήσι* = τοῦ ἔσπασαν ὅλα τ' ἀγγεῖα. 2) Ἀντικείμενον, πρᾶγμα Βουνί - TNC, 199 : *Ἐσοὺ ἔχεις-ε τρία bήσι, ποὺ δὲν ἔ' δ-δικά σου* = ἐσὺ ἔχεις τρία πράγματα, ποὺ δὲν εἶναι δικά σου TNC, ἔνθ' ἀν. *Ὁ ρήγας-ε τοῦ εἶπε : ἃ σ-σου κονdοφέρῃ τὸ bήσι καὶ ἐσοὺ κονdοφέρ-ρεις-ε μετάπαλε χριστιανή, πῶς-ε ἦτο* = ὁ βασιλιὰς τοῦ εἶπε : ἂν σοῦ ἐπιστρέψῃ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐσὺ νὰ τὴν ἐπαναφέρῃς πάλι (νὰ τὴν μεταμορφώσῃς) γυναῖκα, ὅπως ἦταν (ἀπὸ παραμύθ.) TNC, 252. 3) Κατὰ πληθ. τὰ ἐξαρτήματα τοῦ ἀρότρου Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ. : *Παίρ-ρομε τ' ἀb-bήσι στὸ χωράφι ν' ἀλάωμε* = παίρνομε στὸ χωράφι τὰ ἐξαρτήματα τοῦ ἀρότρου, νὰ ὀργώσωμε Χωρίο Ροχούδ. *Ἐμεῖ πᾶμε νὰ φατιγέτσωμε κι ἂν ἔχωμε γ-γαδάρα, παίρ-ρομε τ' ἀb-bήσι μὲ τὴν gαδάρα* = ἐμεῖς πᾶμε νὰ ἐργαστοῦμε καί, ἂν ἔχωμε γαϊδούρα, παίρνομε τὰ ἐργαλεῖα (στὸ χωράφι) μὲ τὴ γαϊδούρα (φατιγέω = τὸ Ἰταλ. *faticare* = ἐργάζομαι) Ροχούδ. β) Μεταφ. οἱ ὄρχεις (κατ' εὐφημ.) Μπόβ. : *Μοῦ τσαρίdζει τ' ἀb-bήσια* = θὰ μοῦ ξυρίσῃς τ' ἀρχίδια. Πβ. τὸ νεοελλ. *ἐργαλεῖα* = τὰ γεννητικὰ μόρια.

βλογάω (εὐλογῶ) Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.), *βλοῶ* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Στερν. Τσολλῖν.) — Aprile Traud., 205 *βλοβῶ* 'Απουλ. (Μαρτάν.) *ἰβλοῶ* 'Απουλ. (Κοριλ. Στερν.) *ἀβλοῶ* 'Απουλ. (Καλημ.) *βλογίdζω* Καλαβρ. (Μπόβ.) *βλοΐdζω* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Στερν.) παρατ. *εὐλόωνα* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. κ.ἀ.) *βλόειg-ga* 'Απουλ. (Στερν.) ἀόρ. *εὐλόγηα* Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) *εὐλόησα* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Στερν. Τσολλῖν.) παρακ. *εἶμαι βλοημ-μένα* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν κ.ἀ.) ὑπερσ. *εἶχα βλοήσοντα* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. κ.ἀ.) Προστ. ἐνεστ. *βλόα - βλοᾶτε* 'Απουλ. (Κοριλ. κ.ἀ.) ἀορ. *βλόησο - βλοήσετε* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. κ.ἀ.) 'Απαρ. ἀορ. *βλοήσει* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Στερν. Τσολλῖν.) *βλογήσει* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) Μετοχ. ἐνεστ. *βλοώντα* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Τσολλῖν. κ.ἀ.) *βλογώνdα* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) ἀορ. *βλοήσοντα* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. κ.ἀ.) *βλοήονdα* Καλαβρ. (Βουνὶ Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) παθ. παρακ. *βλοημ-μένο -η -ο* 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. Στερν. κ.ἀ.) *βλογημένο -η -ο*, Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.) *βλομένο -η -ο* 'Απουλ. (Καλημ.).

'Από τὸ ἀρχ. *εὐλογῶ*. Διὰ τὴν σύγχυσιν τῶν εἰς *-έω* καὶ *-άω* ρ. βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2, 450. Οἱ τύπ. *βλογίdζω* Καλαβρ. καὶ *βλοΐdζω* 'Απουλ. ἀπὸ τὸν ἀόρ. *εὐλόγησα* κατὰ παρασυσχετισμὸν μὲ τὸν ἀόρ. εἰς *-ισα* τῶν εἰς *-ίζω* ρ., βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 272. 'Ο παρατ. *βλόειg-ga* ἀπὸ ἐπίδρασιν τῶν βορ. νεοελλην. ἰδιωμάτων βλ. Α. Καραναστάση, Λεξ. Δελτ. ΙΓ' (1978), σ. 75. 'Ο παρατ. *εὐλόωνα* ἀπὸ τὸν ἀρχ. *ηὐλόγων* κατὰ τὰ εἰς *-άω* μὲ ἐπέκτασιν εἰς *-α* κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ γ'. ἑνικ. πβ. A. Tsopanakis, Ital. Dial., 21. 'Ο ἀόρ. *εὐλόησα* 'Απουλ. ἀπὸ σίγησιν τοῦ μεσοφωνηεντικοῦ *γ*. Βλ. Rohlfs, Gr. Stor., § 36. 'Ο ἀόρ. *εὐλόγηα* Καλαβρ. ἀπὸ σίγησιν τοῦ μεσοφωνηεντικοῦ *σ* βλ. Rohlfs, ἔνθ' ἀν., § 61.

Εὐλογῶ, δίνω τὴν εὐλογίαν μου, τὴν εὐχήν μου ἔνθ' ἀν. : *'Ο πρεβύτερο μᾶς-ε βλογάει, μᾶ δ-δών-νει τὴ βλογία δλῶ* = ὁ πρεσβύτερος (ὁ παπᾶς) μᾶς εὐλογεῖ, μᾶς δίνει σ' ὅλους τὴν εὐλογία Μπόβ. *'Ο πρεβύτερο βλογάει τὰ παιδία αὐτόθ. Ηὔρα τὸμ bρεβύτερο, ποὺ εὐλόγιdζε τὰ παιδία* = εἶδα τὸν παπᾶ, ποὺ εὐλογοῦσε τὰ παιδιὰ αὐτόθ. *Τὴμ bρωτινὴ τοῦ Γεναρίου ἔρκεται ὁ πρεβύτερο καὶ βλογάει τὰ σπίτια* = τὴν πρώτη τοῦ 'Ιανουαρίου ἔρχεται ὁ παπᾶς καὶ εὐλογεῖ τὰ σπίτια αὐτόθ. *Αὔρι εὐλοΐdζουνε 'ὸ ν-νερὸ ἀτ-τὰ Βαΐα* = αὔριο θὰ εὐλογήσουν τὸ νερὸ (τὸν ἁγιασμὸ) τῆς ἑορτῆς τῶν Βαΐων Καλημ. *Πᾶμε νὰ πιάωμε λίο ν-νερὸ βλομένο* = πᾶμε νὰ πάρωμε λίγο εὐλογημένο νερὸ αὐτόθ. *'Αλάϊ - νερὸ βλοημ-μένο* = λάδι - νερὸ εὐλογημένο (μῦρον, ἁγιασμὸς) αὐτόθ. *Στέει νά, νά, νἄρτη 'ὸ Πάσκα βλοημ-μένο* = στέκει νά, νά, νἄρθη (ὅπου νἆναι ἔρχεται) τὸ εὐλογημένο Πάσχα αὐτόθ. *'Αγιάμ-μα ἔναι τὸ ν-νερό, ποὺ ἰβλοοῦνε οἱ πατέροι εἰς 'ὴ Μ-μάλη Πέτ-τη* = ἁγίασμα εἶναι τὸ νερὸ ποὺ εὐλογοῦν οἱ παπάδες τὴ Μεγάλη Πέμπτη Κοριλ. *'Ο πατέρα εὐλοᾷ 'ούς τέσ-σερους ἄνεμου* = ὁ παπᾶς εὐλογεῖ τοὺς τέσσερις ἀνέμους (τὰ τέσσερα κύρια σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος) Καστριν. *'Ο πατέρα τὸ Μέα Σάμba βλοᾷ τὸ γιάμ-μα* = ὁ

παπᾶς τὸ Μεγάλο Σάββατο εὐλογεῖ τὸ ἁγίασμα (τὸ ἁγιασμένο νερὸ) Τσολλῖν. *Πᾶσ-σο padρούνα ἐπαίρνει στὴν ἀνgλησία ἅμ βαΐ γιὰ πᾶσ-σο κωράφι, νὰ τὰ βλοήσῃ ὁ πατέρα* = κάθε ἰδιοκτήτης παίρνει στὴν ἐκκλησία ἕνα κλαδὶ ἐλιᾶς γιὰ κάθε χωράφι, νὰ τὸ εὐλογήσῃ ὁ παπᾶς (*padρούνα* = ἀπὸ τὸ Ἰταλ. οὐσ. *padrone* = κύριος, ἰδιοκτήτης) αὐτόθ. *Ὁ βίσκοβο ἐπάει πάντα βλοῶντα ὀ γένο μ' ὀ dύο dάφτυλα κλειμ-μένα καὶ μ' ὀ τρία ἀνοιφτὰ* = ὁ ἐπίσκοπος εὐλογεῖ πάντα τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰ δύο δάχτυλα κλεισμένα (ἑνωμένα) καὶ μὲ τὰ τρία ἀνοιχτὰ (τεντωμένα) Μαρτάν. *Ὁ πατέρα ἐπάει βλοῶντα ὀ'ὺς πεσαμ-μένου* = ὁ παπᾶς πάει εὐλογώντας (εὐλογεῖ) τοὺς πεθαμένους αὐτόθ. *Ἄμο νὰ σοῦ βλοήσῃ τὸ παιδὶ* = πήγαινε νὰ σοῦ εὐλογήσῃ τὸ παιδὶ Στερν. *Ὁ πατέρα ἰστέει, ποὺ βλοᾷ τὰ πατρημὰ* = ὁ παπᾶς εἶναι στὸ σημεῖο, ποὺ εὐλογεῖ τὰ πατερημὰ (τὸ τέλος τῆς λειτουργίας) Κοριλ. *Ὀῦ τοὔβαλε ἀλάϊ βλοημένο ἀπά' στὴ κ-κιοφάλη* = τοῦ ἔβαλε (ὁ παπᾶς) εὐλογημένο λάδι (μῦρο) ἐπάνω στὸ κεφάλι Καστριν. *Ἐφώνασ-σα τὸ π-πατέρα νὰ βλοήσῃ τὸ σπίτι κινούριο* = ἐκάλεσα τὸν παπᾶ νὰ εὐλογήσῃ τὸ καινούργιο σπίτι Μαρτάν. *Ἄρτε, εἶπε, παιdάκι μου, βλοημένο νὰ εἶσαι* = τώρα, εἶπε, παιδάκι μου, νὰ εἶσαι εὐλογημένο (ἀπὸ παραμύθ.) Στερν. || Φρ. *Νὰ σᾶς βλοήσῃ ὁ Κριστὸ* = νὰ σᾶς εὐλογήσῃ ὁ Χριστὸς (εὐχὴ) Στερν. *Βλοημένοι νὰ εἶσετ-τα* = εὐλογημένοι νὰ εἶστε (εὐχὴ) αὐτόθ. *Ὁ Τεὸ ν' ὀ βλοήσῃ* = ὁ θεὸς νὰ τὸ εὐλογήσῃ (εὐχὴ) Μαρτάν. *Ὅλα τὰ πράματά σου νὰ σὄναι βλοημ-μένα* = ὅλα τὰ πράγματά σου νὰ σοῦ εἶναι εὐλογημένα (εὐχὴ) αὐτόθ. *Ν' ὀν dῶ βλομένο* = νὰ τὸν ἰδῶ εὐλογημένο (εὐχὴ) Καλημ. *Σὲ βλογάω νἄχῃ τόσ-σον gαλὸ γιὰ πόσ-σον ἄμ-μο ἔχει ἡ θάλασ-σα* = σοῦ εὔχομαι νὰ ἔχῃς τόσο καλό, ὅσον ἄμμο ἔχει ἡ θάλασσα (εὐχὴ) Μπόβ. *Βλογίdζω τὸ γ-γιό μ-μου νἄχῃ τόσ-σε βλογίε* = εὔχομαι στὸ γιό μου νὰ ἔχῃ πολλὲς εὐλογίες αὐτόθ. ||Ἄσμ.

Στὴν ὥρ-ριαν ἐμέρα ἀτ-τὸ Πάσκαμ βλομένο
μὰ μάλη χ-χαρὰ καὶ μὰ ὅλη τ-τὴ κ-καρdία =
στὴν ὡραίαν ἡμέρα τοῦ εὐλογημένου Πάσχα
μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ μὲ ὅλη τὴν καρδιὰ
Καλημ.

κἀὶ ὀεῖτ-τα χείλη σου, νὰ σοῦμ bλοημένα =
κ' ἐκεῖνα τὰ χείλη σου νὰ σοῦ εἶναι εὐλογημένα
Aprile, Traud., 205

κἀὶ μὰ ὅλη τ-τὴ κ-καρdία
ὀ'ὺς ὥρ-ριου χρόνου ν' ὀὶμ βλοήσω =
καὶ μὲ ὅλη (μου) τὴν καρδιὰ
τὰ ὡραῖα χρόνια νὰ τοῦ εὐχηθῶ
Καλημ.

Ὁ Χριστὸ τὰ μελετάει, ἡ Πατρούνα τὰ βλογάει =
ὁ Χριστὸς τὰ μελετάει ἡ Παναγία τὰ εὐλογεῖ

(*πατρούνα* = ἀπὸ τὸ Ἰταλ. οὐσ. *padrona* = δέσποινα, ἐδῶ Παναγία) Μπόβ.

βουθουλεία ἡ (βουθηλεία) Καλαβρ. ('Αμυd-dαλ. Βουνὶ Γαλλικ. Κονdοφ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) — TNC, 375, 385 *βουχουλεία* Καλαβρ. (Γαλλικ.) *βουσουλεία* Καλαβρ. (Γαλλικ.) *μουθουλεία* Καλαβρ. (Κονdοφ.).

'Από τὸ Βυζαντ, οὐσ. *βουθήλεια*, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀρχ. φράσιν *βοῦς θήλεια*. 'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *βουθύλεια* μαρτυρεῖται εἰς ἔγγραφα τῆς Μεσσήνης τοῦ 1334. Βλ. Cantarella 134, 1. Πβ. τὸ Τσακων. *βουσηλυκὸ* = βοῦς θηλυκός.

Θηλυκὸν βόδι, ἀγελάδα ὅ.π. : *'Η βουθουλεία ἀλάν-νει, κάν-νει γάλα κἀὶ μουσκάρια* = ἡ ἀγελάδα ὀργώνει, κάμνει γάλα καὶ μοσχάρια Χωρίο Ροχούδ. *'Η βουθουλεία γλείφει τὸ μουσκάρι αὐτόθ. 'Η βουθουλεία ἔχει τὰ κέρατα κυd-dία, ἔν' gυριμένα γιὰ κάτου* = ἡ ἀγελάδα ἔχει στραβὰ τὰ κέρατα, εἶναι γυρισμένα πρὸς τὰ κάτω Βουνί. *'Η βουθουλεία κιόλα ἀλάν-νει, τὴ μ-μερών-νετε κἀὶ ἀλάν-νει* = ἡ ἀγελάδα ἐπίσης ὀργώνει, τὴν ἡμερώνετε καὶ ὀργώνει αὐτόθ. *'Η πωτρογαλία τῆ β-βουθουλεία* = τὸ πρωτόγαλα τῆς ἀγελάδας αὐτόθ. *Ἔχω νὰ πελύω τὲ β-βουθουλεῖε* = πρέπει ν' ἀπολύσω γιὰ βοσκὴ τὶς ἀγελάδες αὐτόθ. *Ἄρτε δελέg-gουσι τὲ β-βουθουλεῖε κ' ἔχω νὰ τὲ π-ποτίω κἀὶ νὰ τῶ β-βάλω νὰ φᾶσι* = τώρα συγκεντρώνουν τὶς ἀγελάδες καὶ πρέπει νὰ τὶς ποτίσω καὶ νὰ τοὺς βάλω νὰ φᾶνε Μπόβ. *Παίρ-ρομε τὴ β-βουθουλεία στὸ ταυρὶ νὰ πατεστῇ* = παίρνομε τὴν ἀγελάδα στὸν ταῦρο νὰ ὀχευθῇ αὐτόθ. *'Η βουθουλεία ἀπόριτσε* = ἡ ἀγελάδα ἀπέβαλε αὐτόθ. *'Η βουθουλεία χέdζει κἀὶ κάν-νει βούρβιθο, κροπία* = ἡ ἀγελάδα χέζει καὶ κάμνει βουδιές, κοπριὰ 'Αμυd-dαλ. *Τὸ νερὸ τοῦ ρεμάτου μοῦ γιουβέει γιὰ τὴμ bουσουλεία* = τὸ νερὸ τῆς θάλασσας μοῦ χρειάζεται γιὰ τὴν ἀγελάδα (*γιουβέω* = ἀπὸ τὸ 'Ιταλ. *giovare* = χρειάζομαι) Γαλλικ. *'Η βουσουλεία, σὰν ἔχῃ τὴν ἀρdέd-dα, ρίτ-τει αἷμα ἀν dὸ στόμα* = ἡ ἀγελάδα, ὅταν ἔχῃ βδέλλα, ρίχνει (ξερνάει) αἷμα ἀπὸ τὸ στόμα αὐτόθ. *'Η βουχουλεία βελάει, θέλει νὰ βοσ̆-σ̆ῇ* = ἡ ἀγελάδα μουγγρίζει, θέλει νὰ βοσκήσῃ αὐτόθ. *Πὶ θ-θέλει μουσκάρι καλό, μὴ ρμέσ̆-σ̆ῃ τὴμ bουσουλεία* = ὅποιος θέλει καλὸ μοσχάρι, νὰ μὴν ἀρμέξῃ τὴν ἀγελάδα αὐτόθ. ||Γνωμ. *Βουθουλεία παχεῖα 'ὲν gάν-νει γάλα* = παχειὰ ἀγελάδα δὲν κάμνει (πολὺ) γάλα Μπόβ. — TNC, 385. *Μὴ βάλῃ βουθουλεῖε στὲς ἀργασίε* = μὴ βάλῃς ἀγελάδες στὰ πρῶτα ὀργώματα (διότι τὸ χῶμα εἶναι σκληρὸ καὶ χρειάζονται ἀρσενικὰ βόδια) Μπόβ. — TNC, 375.

γελαρὸ ἐπίθ. (γελαρός). 'Απουλ. (Καλημ. Μαρτάν. Τσολλῖν.) *gελαρὸ* 'Απουλ. (Κοριλ. Μαρτάν.) *gιαλερὸ* 'Απουλ. (Κοριλ.).

'Από τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *γελαρὸς* δωρ. τύπ. τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *γαλερός*. Βλ. 'Ησύχ. *γελαρὴ* (cod. *γελαρής*)· γαλήνη. Πβ. Ι. Καλλέρη, Λεξ. Δελτ. 9 (1963), 8.

Γαλήνιος, εὔθυμος, γελαστὸς ἔνθ' ἀν. : *κεῖνο ἔν' gελαρό, gελαρὸ* = ἐκεῖνος εἶναι γελαστός, γελαστὸς Τσολλῖν. *Ἔ γ-γελαρό, γελᾶ πάντα* = εἶναι εὔθυμος, γελάει πάντα Μαρτάν. *'Εστέει πάντα γελώντα ὁ γελαρὸ* = γελάει πάντα ὁ εὔθυμος αὐτόθ. *'Εἴσ' ἡ κυατέρα ἔν' ὥρια, ἔ γ-γελαρὴ* = ἐκείνη ἡ κοπέλα (θυγατέρα) εἶναι ὡραία, εἶναι πρόσχαρη Καλημ. *Εἶda τόσ-σα παιdάκια ὥρ-ρια, ρodινὰ κἀὶ γελαρὰ* = εἶδα πολλὰ παιδάκια ὡραῖα, ρόδινα καὶ γελαστὰ Μαρτάν. *Εἶda ἄν ὥρ-ριο κοράσι gελαρό, gελαρὸ* = εἶδα μίαν ὡραία κόρη πρόσχαρη, γελαστὴ αὐτόθ. β) Αἴθριος, γαλήνιος,

ἐπὶ καιροῦ Κοριλ. : *Ὁ κἀιρὸ σήμ-μερα ἔν' gιαλερὸ* = ὁ καιρὸς σήμερα εἶναι αἴθριος. γ) Διαυγὴς Κοριλ. : *Ἀτ-τὲ πωρνὰ ἠφαίνατ-το οἱ μοντάνιε ἀτ-τὴν Gρέκια gιαλερὲ* = σήμερα πρωὶ ἐφαίνοντο τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος καθαρὰ (*μοντάνια* = τὸ Ἰταλ. οὐσ. *montagna* = βουνό). δ) Νωπός, γυαλιστερός, ἐπὶ καρπῶν Καλημ. : *Αἱ ἀλαὶ εἶν' gελαρὲ* = οἱ ἐλιὲς εἶναι νωπές, γυαλιστερές. *Αἱ ἀλαὶ στέουν gελαρέ, gελαρὲ* = οἱ ἐλιὲς εἶναι γυαλιστερές, φρεσκοκομμένες ἀπὸ τὸ δένδρο.

γένομαι (γένομαι) Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. Στερν. Τσολλῖν.) — Aprile, Traud., 177, 184, κ.ἀ., Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Βουνί. Χωρίο Ροχούδ.) — TNC, 11, 36, 61, 140 κ.ἀ., Rohlfs Sprichw., 78 (246) *γένουμαι* Ἀπουλ. (Μαρτιν.) *ἰγένομαι* Ἀπουλ. (Στερν.) *ἰgένομαι* Ἀπουλ. (Κοριλ.) *κένομαι* Ἀπουλ. (Κοριλ.) *gένουμαι* Ἀπουλ. (Μαρτιν.) *κένουμαι* Ἀπουλ. (Μαρτιν.) παρατ. *ἐγέναμο* Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. κ.ἀ.) ἀόρ. *ἐγέτ-τημο* Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. Στερν. Τσολλῖν.) *ἐγενάστηνα* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) παρακ. *ἔχω γενωμένα* Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτιν. Στερν.) ὑπερσ. *ἦμ-μο γεναστώνda* Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) *εἶχα γετ-τώντα* Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. Στερν. Τσολλῖν.) Ὑποτ. ἀορ. *νὰ γένω* Καλαβρ. (Βουνί. Χωρίο Ροχούδ.) *νὰ γεναστῶ* Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.) *νὰ γετ-τῶ* Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Στερν. κ.ἀ.). Προστ. ἀορ. *γέναστα - γεναστᾶτε* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) *γέτ-του - γετ-τούτεστα* Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτάν. Στερν. κ.ἀ.). Ἀπαρ. ἀορ. *γετ-τῆ* Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. Στερν. κ.ἀ.) *γεναστῆ* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. κ.ἀ.) *γενῆ* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.). Μετοχ. ἐνεστ. *γενόμενο -η -ο* Καλαβρ. (Βουνί. Χωρίο Ροχούδ.) ἀορ. *γεναστώνda* Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) *γετ-τώντα* Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. Στερν. Τσολλῖν) παρακ. *γενωμένο - η - ο* Ἀπουλ. (Καλημ. κ.ἀ.) *γεναμένο - η - ο* Καλαβρ. (Βουνὶ Μπόβ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.).

Τὸ Βυζαντ. *γένομαι*, τὸ ὁποῖον προῆλθεν ἀπὸ τὸ ἀρχ. *γίγνομαι*. Οἱ τύπ. *γένουμαι, gένουμαι, κένουμαι* ἀπὸ κώφωσιν τοῦ ἀτόνου ο βλ. Α. Καραναστάση, Λεξ. Δελτ. ΙΓ' (1978), σ. 72. Ὁ ἀόρ. *ἐγέτ-τημο* ἀπὸ τὸ *ἐγέν-θην* > *ἐγέθ-θην* > *ἐγέτ-την* καὶ ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ παρατ. *ἐγέτ-τημο*. Διὰ τὴν τροπὴν *νθ* > *θ-θ* > *τ-τ* βλ. Rohlfs Gr. Stor., § 42. Πβ. τοὺς ἀρχ. συγκεκομμένους τύπ. *ἔγεντο*. Ἡσιόδ., Θεογ., 705, *γέντο* αὐτόθ., 199. Ὁ ἀόρ. *ἐγενάστηνα* μὲ τὴν κατάλ. τοῦ παθ. ἀορ. καὶ μὲ ἐπέκτασιν εἰς *-α* κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν ἐνεργ. ἀόρ. πβ. γράφομαι - *ἐγράφτηνα*. Ἡ μετοχ. *γεναμένο(ς)* ἤδη εἰς ἔγγραφα Καλαβρ. τοῦ 1181 «*ἡ παρ' ἡμῶν γεναμένη πρᾶσις*» βλ. Trinchera, 270. Διὰ τοὺς τύπ. Ἀπαρ. *γετ-τῆ, γεναστῆ* ἀντὶ τῶν *γετ-τῆναι, γεναστῆναι* βλ. Γ. Χατζιδ. ΜΝΕ 1, 595.

1) Γεννῶμαι Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) : *Ἐγενάστηνα στὸ Ρηχούδι, κράζ-ζομαι Ζ-ζαβετ-τιέρη Ἀντώνιο* = ἐγεννήθηκα στὸ Ροχούδι, ὀνομάζομαι Ζαβεττιέρης Ἀντώνιος Χωρίο Ροχούδ. Ἡ σημ. ἤδη ἀρχ. 2) Ἀναπτύσ-σομαι, μεγαλώνω, ἐπὶ ζῴων καὶ φυτῶν Ἀπουλ. (Στερν. κ.ἀ.) — Aprile, Traud., 314

Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Χωρίο Ροχούδ.) : *Τὸ κύμινο γένεται στὴν ὀσ-σεῖα* = τὸ κύμινο ἀναπτύσσεται στὸ βουνὸ Γαλλικ. *Παίρ-ρομεν ἀὴν gροπία στὸ χωράφι, νὰ γεναστῇ τὸ σιτάρι* = παίρνομε τὴν κοπριὰ στὸ χωράφι, γιὰ νὰ ἀναπτυχθῇ τὸ σιτάρι αὐτόθ. *Φίνα ποὺ νὰ γεναστοῦ μ-μεγάλε οἱ ἀλεπουδέḍ-ḍε, τῶ π-παίρ-ρει ἡ ἀλουπούδα φαγὶ ν-νὰ φάουσι* = ὥσπου νὰ μεγαλώσουν οἱ ἀλεπουδίτσες, τοὺς παίρνει ἡ ἀλεποὺ (ἡ μάννα) φαγὶ νὰ φᾶνε (*φίνα* = ἀπὸ τὴν Ἰταλ. πρόθ. *fino* = ἕως) αὐτόθ. *Σὰν ἔ' μ-μέγα τὸ σιτάρι, τὸ φυḍ-ḍίζ-ζομε, τοῦ gουάḍ-ḍομεν dὸ χόρτο, σὲ μανdὲ τὸ τρώει τὸ χόρτον dὸ σιτάρι κ' 'ὲν gένεται* = ὅταν εἶναι μεγάλο τό σιτάρι, τὸ ξεβοτανίζομε, τοῦ βγάλλομε τὰ χόρτα, εἰδεμὴ τὸ χόρτο θὰ φάῃ τὸ σιτάρι καὶ δὲ θὰ ἀναπτυχθῇ Βουνί. *Ἦτον gροπιμένο τὸ χωράφι καὶ τὸ σιτάρι 'ὲν ἐγενάστη* = ἦταν κοπρισμένο τὸ χωράφι καὶ τὸ σιτάρι δὲν ἀνεπτύχθη αὐτόθ. *Ὁ καλαμῶνα ἔν' ἐκεῖ, ποὺ γένονdο τὰ καλάμια* = ὁ καλαμῶνας εἶναι ἐκεῖ, ὅπου ἀναπτύσσονται τὰ καλάμια Χωρίο Ροχούδ. *Τὸ σιτάρι 'ὲ γ-γένεται, γιατὶ τὰ νεύρη τῆς ἐλαία 'ὲν do φήν-νου ν-νὰ γεναστῇ, τ' ἔμ boḍ-ḍὺ σπηλὰ* = τὸ σιτάρι δὲν ἀναπτύσσεται, γιατὶ τὰ νεῦρα (οἱ ρίζες) τῆς ἐλιᾶς δὲν τ' ἀφίνουν νὰ ἀναπτυχθῇ, γιατὶ εἶναι πολὺ ψηλὰ (εἶναι στὴν ἐπιφάνεια) αὐτόθ. *'Επασ-σέσπαϊ ἐν-νέα μήνου κ' ἐκάμαϊ τούτη θ-θυγατέρα κ' ἐγένετο μεγάλη μίαν ἡμέρα γιὰ δύο* = ἐπέρασαν ἐννιὰ μῆνες κ' ἔκαμαν αὐτὴ τὴ θυγατέρα καὶ ἐμεγάλωσε μιὰ ἡμέρα γιὰ δύο (*πασ-σέω* = ἀπὸ τὸ Ἰταλ. *passare* = περνῶ· ἀπὸ παραμύθ.) Βουνὶ — TNC, 36. ||Ποίημ.

Γέτ-τησα μ-μάλα κὰὶ τἄπεφσα στὴ σκόλα,
μάσα ν-νὰ μελετήσου πᾶ κ-καρτὶ =
ἐμεγάλωσαν (τὰ παιδιὰ) καὶ τὰ ἔστειλα στὸ σχολεῖο,
ἔμαθαν νὰ διαβάζουν κάθε χαρτὶ

(*σκόλα* = ἀπὸ τὸ Ἰταλ. οὐσ. *scuola* = σχολεῖο) Καλημ. — Aprile, Traud., ἔνθ' ἀν.

3) Γίνομαι, πραγματοποιοῦμαι Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτάν. Στερν. Τσολλῖν. κ.ἀ.) Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) : *Τ' αὐλάκια ἐγένουτ-ται μὰ τ' ἄλατρο πάει κ' ἔρτει* = τὰ αὐλάκια γίνονται μὲ τὸ ἄροτρο ἄμε κ' ἔλα (δηλ. πηγαίνει καὶ ἔρχεται ὀργώνοντας ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ στὴν ἄλλη) Καλημ. *Κάμε κεῖνο, πού σοῦ λεω 'βώ, τὶ στέει καλὸ γιανωμένο* = κάμε ἐκεῖνο, ποὺ σοῦ λέγω ἐγώ, γιατὶ εἶναι καλῶς γενωμένο αὐτόθ. *Ὁ κοφινίτσο κενωμένο ἀτσὲ ράπη σιταρίου, dεμένο μὲ τὰ βροῦḍ-ḍα* = τὸ καλάθι καμωμένο ἀπὸ ράπη σιταριοῦ, δεμένο μὲ τὰ βοῦρλα Κοριλ. *Τὶ ἔναι οὔτ-το πάει κ' ἔρτει, τί γέτ-τη;* = τί εἶναι αὐτὸ τὸ ἄμε κ' ἔλα (αὐτὴ ἡ κίνηση) τί συνέβη; αὐτόθ. *Τὄβαλα* (τὸ κρέας) *στ' ἀλάϊ καὶ πόϊ ἔβαλα μία τσίḍ-ḍα κρασί, τ' ἄλα κ' ἔκαμα νὰ γετ-τῇ καλὸ* = τὸ ἔβαλα (τὸ κρέας) στὸ λάδι καὶ κατόπιν ἔβαλα μιὰ σταγόνα κρασί, τὸ ἀλάτι καὶ ἔκαμα νὰ γίνῃ καλὸ (*πόϊ* = τὸ Ἰταλ. ἐπίρρ. *poi* = κατόπιν) Μαρτάν. *Ἔχει κιανουμένα ἥμισον ὕπουλο* = ἔχει κάμει μισὸν ὕπνο Μαρτιν. *'Ὲ σ-σώdζει γετ-τῇ μέα, γιατὶ ἔν' ἀdύνατο* = δὲν ἠμπορεῖ νὰ μεγαλώσῃ, γιατὶ εἶναι ἀδύνατος (ἄρρωστος) Στερν. *Παίρνω τὰ σκουπίμ-ματα στὸ χωράφι κ' ἐκεῖνα γένουτ-ται κρόπο* = παίρνω τὰ σκουπίδια στὸ χωράφι κ' ἐκεῖνα γίνονται κοπριὰ Τσολλῖν. *Πόσ-σον εἶχε γετ-τώντα ὥριο!* = πόσον ὡραῖος εἶχε γίνει! Καστριν.

Ἄτ-τε πι ρνά, 'ὲς τέσ-σαρε κ-κ' ἥμιση, ὁ καφὲ ἦα γ-γιανωμένο κι 'ὸ π-πίν-νανε ἑ ἄντρεποι = σήμερα πρωί, στὶς τέσσερις καὶ μισή, ὁ καφὲς ἦταν γινωμένος καὶ τὸν ἔπιναν οἱ ἄνθρωποι Καλημ. *Μακ-καρούνου γενωμένου ἔσ-σου* = μακαρόνια καμωμένα στὸ σπίτι (ἔσω) αὐτόθ. *Τὸ κιουβέρτι τῶ μ-μελισ-σίω ἔν' giανωμένο ἀτσὲ καλάμι καὶ ἀλειμ-μένο τσὲ βούρβιθο* = ἡ κυψέλη τῶν μελισσιῶν εἶναι γινωμένη ἀπὸ καλάμια καὶ ἀλειμμένη μὲ βουδιὲς Μπόβ. *Ὅλον ἐκεῖνομ, bού γένεται, γένεται γιὰ τὴν ϑοιλία* = ὅλο ἐκεῖνο, ποὺ γίνεται, γίνεται γιὰ τὴν κοιλιὰ Βουνί. *Τὸ σπωμὶν ἐκάη, 'ὲν ἐγενάστη καλὸ* = τὰ ψωμιὰ ἐκάησαν, δὲν ἔγιναν καλὰ Γαλλικ. *Ὁ νάπ-πο ἔναι γεναμένο ἀσ-σὲ σ-σύλο* = ὁ νάπος (ξύλινο δοχεῖο) εἶναι καμωμένος ἀπὸ ξύλο αὐτόθ. *Ἡ ζ-ζέγουλα ἔναι γενωμένη ἀν dὸ μαḍ-ḍὶ τῆ κ-κούδα τοῦ βουδίου* = ἡ ζεῦγλα εἶναι καμωμένη ἀπὸ τὶς τρίχες τῆς οὐρᾶς τοῦ βοδιοῦ (*κούδα* = ἀπὸ τὸ 'Ιταλ. οὐσ. *coda* = οὐρὰ) Χωρίο Ροχούδ. *'Αν dὰ μιτάρια τὸ στημόνι μbαίν-νει στὸ θτένι, ἀπόϊ γένονdον οἱ κόμbοι κὰὶ dὲν-νεται στ' ἀνdὶ τ' ἀμbρότθε* = ἀπὸ τὰ μιτάρια τὸ στημόνι μπαίνει στὸ χτένι, ἔπειτα γίνονται οἱ κόμποι καὶ δένεται ἐπάνω στὸ μπροστινὸ ἀντὶ (*ἀπόϊ* = ἀπὸ τὸ 'Ιταλ. ἐπίρρ. *poi* = κατόπιν) αὐτόθ. *Πιάν-νω μὰμ βίρga λετ-τὴ κὰὶ μακρύα, τὴν glώθω, τὴν gouḍ-ḍουριάdζω κὰὶ τὸ χάχ-χαλο ἔν' γεναμένο* = πιάνω μιὰ λεπτὴ καὶ μακρυὰ βέργα (λυγαριᾶς ἢ σχίνου), τὴν κλώθω, τὴν κουλουριάζω καὶ ὁ κρίκος εἶναι γινωμένος αὐτόθ. *Σὰν dὴν gόθτουν dὴν gούδα τῆ σπροφάτα, κονdοφέρ-ρει γενῆ* = ὅταν κόβουν τὴν οὐρὰ τῆς σαύρας, ξαναγίνεται (ἐπιστρέφει νὰ γίνῃ) αὐτόθ. *Τὸ Χωρίο καὶ τὸ Ρηχούδι ἔν' geναμένα πούκεια τ' ἤρταϊ τὰ πρωτινὰ θέματα ἂν dὴ Γρέκια* = Τὸ Χωρίο Ροχούδι καὶ τὸ Ροχούδι εἶναι γινωμένα ἀπὸ τότε ποὺ ἦρθαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι (ἄποικοι) ἀπὸ τὴν 'Ελλάδα αὐτόθ. || Φρ. *'Εγέτ-τη βράϋ* = ἐβράδυασε Μαρτιν. *Τὰ καλὰ γενόμενα ἔ' χ-χαμένα* = οἱ καλὲς πράξεις χάνονται (ξεχνιοῦνται) Βουνί. ||Παροιμ. *Τὸ αἷμα 'ὲ σ-σών-νει γεναστῆ νερὸ* = τὸ αἷμα δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ νερὸ (οἱ συγγενικοὶ δεσμοὶ εἶναι ἀδιάρρηκτοι) Rohlfs, Sprichiw., 89 (246) ||Ἄσμ.

Μὴ θαρρῆς-ε τὶ ἔν' ἀνdραπησία,
τὶ ὁ κόζμον ἔν' ὅλο ὅτου γεναμένο =
μὴ νομίζῃς ὅτι εἶναι ἐντροπή,
γιατὶ ὅλος ὁ κόσμος εἶναι ἔτσι φτειαγμένος
Χωρίο Βουν.

'Εκεῖ σιμὰ στὸ σπίτι μ-μα
'ὲ g-gένουτ-ται πλέον gέλια =
ἐκεῖ κοντὰ στὸ σπίτι μας
δὲν γίνονται (ἀκούονται) πιὰ γέλια
Καλημ.

Ἄρεμο πέα παῖσ-σια, πέους τόπους ἔ' διαμ-μένα,
ποῦ τὴν ἔχει γιανωμένα τὴ φ-φωḍ-ḍέαν ἐσού; =
ἄράγε ποιὲς χῶρες, ποιοὺς τόπους ἐπέρασες,
ποῦ τὴν ἔχεις κάμει τὴ φωλιὰ ἐσύ;
Aprile, Traud., 355.

Ἄν ἤθελεν ὁ Θεὸ μὲ τὴμ Βατρούνα
μίαν ὥρα νὰ γενώμασταν εἰζμία =
ἂν ἤθελεν ὁ Θεὸς μὲ τὴν Παναγία
μιὰν ὥρα νὰ σμίγαμε
(*πατρούνα* = τὸ 'Ιταλ. οὐσ. *padrona* = δέσποινα) TNC, 377.

ḱ' ἤκουσα μία φ-φωνή, ποὺ καταράστη,
τ' εἶπε νὰ γετ-τῶ στάτ-τη ḱαὶ χῶμα =
καὶ ἤκουσα μιὰ φωνή, ποὺ καταράστηκε
γιατὶ εἶπε νὰ γίνω στάχτη καὶ χῶμα
Aprile, ἔνθ' ἀν., 184.

4) 'Αποβαίνω, καταντῶ 'Απουλ. (Καστριν. Μαρτάν. Στερν. κ.ἀ.) Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. κ.ἀ.) — TNC, 140, 139, 185 : *Ἄν εἶχα καλὴν ǵεφαλήν, ἧμ-μον ǵεναστώνda ρήγα ḱιόλα* = ἂν εἶχα καλὸ κεφάλι (ἂν εἶχα μυαλό), θὰ εἶχα γίνει ἀκόμη καὶ βασιλιὰς Βουνί. *Πλὲ στέκομε ḱαὶ πλὲ μ-μεγάλοι γενόμ-μαστο* = ὅσο περισσότερο στεκόμαστε (στὴ ζωὴ) τόσο καὶ πιὸ γέροι καταντοῦμε αὐτόθ. *'Η σουḱία ἔν' ἀγριḱή· τὴν ǵενdρών-νετε ḱαὶ κάν-νει σῦκα καλά, γένεται ἥμερο* = ἡ συκιὰ εἶναι ἄγρια, τὴν μπολιάζετε καὶ κάμνει σῦκα, γίνεται (καταντάει) ἥμερη αὐτόθ. *'Εγώε στοὺς δεκατ-τὼ χρόνου ἐγιάνα ḱ' ἐγενάστηνα τσίτο* = ἐγὼ στὰ δεκαοκτώ (μου) χρόνια ἐπῆγα κι' ἔγινα γαμπρὸς Γαλλικ. *Δὲν ἐσ-σέρω τὶ ἐγενάστησ-σαν οἱ λύḱοι, ἐχάθησα* = δὲν ξέρω τί ἀπέγιναν οἱ λύκοι, ἐχάθησαν Μπόβ. *Πάλυνα 'ὸ φσωμὶ ḱ' ἠγέτ-τη ἁπαλὸ* = ἔβρεξα τὸ ψωμὶ καὶ ἔγινε μαλακὸ Καστριν. *Τὸ σταφύλι ἠγέτ-τη σταφίδα* = τὰ σταφύλια ἔγιναν σταφίδα Στερν. *Gουάλε τὴ χ-χολή, σανdὲ κένεται πρικὸ τὸ κρέα* = βγάλε τὴ χολή, εἰδεμὴ θὰ γίνῃ πικρὸ τὸ κρέας Κοριλ. *Ἧμ-μομ bλοῦσο ḱαὶ ἄρτε γιὰ σ-σὲ ἐγενάστηνα πόβερο* = ἤμουν πλούσιος καὶ τώρα ἐξ αἰτίας σου κατάντησα φτωχὸς (*πόβερο* = τὸ 'Ιταλ. ἐπίθ. *povero* = φτωχός· ἀπὸ παραμύθ.) TNC, 185. ‖ Φρ. *'Εγενάστη μαῦρο ὄ-ὄύḍ-ḍο* = ἔγινε μαῦρος σκύλλος (ἐξωργίστηκε) Μπόβ. 5) Φθάνω στὸ σημεῖο, ποὺ πρέπει, συντελοῦμαι 'Απουλ. (Στερν. Τσολλῖν. κ.ἀ.) Καλαβρ. (Γαλλικ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ἀ.) : *Σὰμ bιάῃ νὰ βράῃ, τὴν gατεβαίν-νουν, dὶ ἔ' γ-γεναμένη ἡ μυdζήρα* = ὅταν ἀρχίσῃ νὰ βράζῃ, τὴν κατεβάζουν (ἀπὸ τὴ φωτιά), γιατὶ ἔγινε (ἔφτασεν ἐκεῖ, ποὺ πρέπει) ἡ μυζήθρα Γαλλικ. *Dόπου ποὺ τὰ στράḱια ἔ' μ-μάῢ-ῢα ἄσπρα, ἔν' gενωμένος ὁ φοῦρ-ρο ḱαὶ τὸ σ-σέρ-ρομε μὲ τὴ σπούνgα* = ὅταν τὰ τοῦβλα (τοῦ φούρνου) εἶναι πολὺ ἄσπρα (ἀπὸ τὴν πύρα) εἶναι φτασμένος (στὸ σημεῖο θερμότητος, ποὺ πρέπει) ὁ φοῦρνος καὶ τὸν σκουπίζομε μὲ τὴν πάννα Χωρίο Ροχούδ. β) ὡριμάζω, κατὰ σημασιολ. ἐπέκτ. 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτιν. Στερν.) Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) — TNC, 94 : *'Επάω νὰ τινάσ-σω τὴν ἀπ-πιdέα, νὰ πέσου τ-τ' ἀπ-πίdια γιανωμένα* = πάω νὰ τινάξω τὴν ἀπιδιά, νὰ πέσουν τὰ ὥριμα ἀπίδια Καλημ. *Ἔν' gενωμένα τὰ σῦκα* = εἶναι ὥριμα τὰ σῦκα Κοριλ. *Τὰ σῦκα, σάτ-τε 'ὲν εἶν' gενωμένα, ἰρίτ-τουνε gάλα* = τὰ σῦκα, ὅταν δὲν εἶναι ὡριμασμένα, χύνουν (ρίχτουν) γάλα αὐτόθ. *Τὰ σταφύλια ἔν' ἀγένασταἄπλερα, ἄρτε πᾶν' gενόμενα* = τὰ σταφύλια εἶναι ἀγίνωτα, ἄγουρα, τώρα πᾶνε νὰ ὡριμά-

σουν Βουνί. *'Ό σιτάρι ἔν' gινουμένο, ἔχομε ν-ν' 'ὸ τιρίσουμε* = τὸ σιτάρι εἶναι ὡριμασμένο, πρέπει νὰ τὸ θερίσωμε Μαρτιν. γ) Εὑρίσκομαι εἰς περίοδον γενετησίου ὁρμῆς Καλαβρ. (Μπόβ. κ.ἀ.) : *Σὰν ἔν' gεναμένο ὁ τράγο, dζέν-νει* = ὅταν ὁ τράγος εἶναι σὲ περίοδο γενετησίου ὁρμῆς, βρωμάει Μπόβ. 6) Παθαίνω ζύμωσιν, ἐπὶ οὐσιῶν 'Απουλ. (Μαρτάν. Στερν.) Καλαβρ. (Γαλλικ. κ.ἀ.) : *Κάν-νω τὸ προdζύμι τὸ βράϋ ϰαὶ τ' ἀφίν-νω νὰ γετ-τῇ, νὰ γείρῃ* = κάμνω τὸ προζύμι ἀποβραδὺς καὶ τ' ἀφίνω νὰ γίνῃ ἡ ζύμωση, νὰ φουσκώσῃ Μαρτάν. *'Ασ̆-σ̆ώπα τὴ π-πάστα, μὴν ἀνεμώσῃ ϰαὶ μὴν ἰτσυχράνῃ, σανdὲ 'ὲν gένεται* = σκέπασε τὴ ζύμη, νὰ μὴ τὴν χτυπήσῃ ὁ ἀέρας καὶ νὰ μὴ κρυώσῃ, εἰδεμὴ δὲ θὰ γίνῃ ἡ ζύμωση (δὲ θὰ φουσκώσῃ) Στερν. *Τὸ μουστάρι τὸ βάḍ-ḍουσι στὰ βουτ-τία, νὰ γεναστῇ κρασὶ* = τὸν μοῦστο τὸν βάλλουν στὰ βαρέλλια, γιὰ νὰ ὑποστῇ τὴ ζύμωση, νὰ γίνῃ κρασὶ αὐτόθ.

ΑΝΑΣΤ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

LESSICO STORICO DEI DIALETTI GRECI DELL'ITALIA MERIDIONALE

ANASTASIOS KARANASTASIS

Riassunto

L'autore impegnato nelle ricerche sui dialetti greci dell'Italia meridionale per incarico dell'Accademia di Atene, già dall'estate del 1962, ha raccolto sulla base del *Lexicon Graecanicum Italiae inferioris* di Rohlfs materiale linguistico abbondante e utile alla redazione dell'*Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς*, opera promossa dall'Accademia stessa.

Il materiale raccolto fino ad oggi, comprende, oltre ai circa 5.000 lemmi del Lexicon di Rohlfs, alcune centinaia di vocaboli nuovi e nuovi elementi semantici i quali possono contribuire a un notevole contributo, anche sul piano qualitativo.

Dal momento che, per diverse ragioni, i dialetti greci dell'Italia meridionale si trovano oggi in pieno regresso e sarà difficile nel prossimo futuro chiarire sul posto eventuali dubbi e completare vuoti, e dato che il materiale raccolto deve essere messo il più presto possibile a disposizione degli studiosi, l'autore ha deciso di publicare il Lessico storico dei dialetti in questione di cui si occupa già da tre anni. I lemmi appresso riportati costituiscono un saggio del lavoro in preparazione.

Per la scelta dei lemmi non segue il sistema di Rohlfs e mette come lemma la forma dialettale più antica e più incolume, subito poi mette fra parentesi il vocabolo antico o ellenistico o bizantino o greco moderno, a cui si riferisce il lemma, questo seguono le restanti forme in ordine fonetico.

Unitamente alla parte tipologica di ogni lemma sono date le forme dialettali più comuni; da queste si sottintendono le corrispondenti forme caratterizzate da diverse sfumature fonetiche p.e. : nell' articolo *ἀγαπάω* si da l'aoristo dell'infinito *γαπήσει* e si lasciano le forme *gαπήσει, καπήσει,* le quali provengono dalle forme dialettali dell'indicativo presente *gαπῶ, καπῶ* e cosi via.

I lemmi, recanti l'asterisco, sono tutti vocaboli nuovi.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΦΩΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ ΜΑΡΤΙΝΙΑΝΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ SALENTO (ΑΠΟΥΛΙΑΣ)

Τὰ Ἑλληνικὰ ἰδιώματα τῆς Νοτίου Ἰταλίας, ἐξεταζόμενα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως προφορᾶς τῶν συμφώνων, παρουσιάζουν διαφορὰς ὡς πρὸς τὴν προφορὰν ὡρισμένων συμφώνων ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προφορὰν τῶν ἀντιστοίχων συμφώνων τῆς Νεοελληνικῆς Κοινῆς.

Τὸ *ξ* π.χ. προφέρεται εἰς μὲν τὰ ἰδιώματα τῆς Καλαβρίας ὡς *σ̆-σ̆* καὶ *τσ* (ξέρω > *σ̆-σ̆έρω*, ξερὸς > *σ̆-σ̆ερὸ - τσερό*), εἰς δὲ τὰ ἰδιώματα τοῦ Salento ὡς *φσ*, *σ-σ* καὶ *τσ*: ξηραίνω > *φσεραίνω - σ-σεραίνω - τσεραίνω*, ξεράπτω > *ἀφσεράφτω*, *ἐσ-σεράτ-τω - τσεράτ-τω*, τὸ *ψ* ὡς *σπ* καὶ *τσ* ἐν Καλαβρίᾳ: ψέμα > *σπέμα*, *τσέμα*, ὡς *φσ*, *φτσ*, *τσ* καὶ *σ-σ* εἰς τὸ Salento: ψεματάρης > *φσεματάρη*, *τσεματάρη*, ψύλλος > *φσύḍ-ḍo*, *φτσύḍ-ḍo*, *σ-σύḍ-ḍo*, τὸ διπλοῦν *λ-λ* ὡς προουρανικὸν *ḍ-ḍ* καὶ εἰς τὰς δύο Ἑλληνοφώνους περιοχάς: ἄλλος > *ἄḍ-ḍo*, σκύλλος > *σ̆-σ̆ύḍ-ḍo* κ.ἄ.

Τὰ φωνήεντα ἀντιθέτως διατηροῦν τὴν φωνητικὴν ἰσχύν, τὴν ὁποίαν ἔχουν καὶ τὰ φωνήεντα τῆς Νεοελλην. Κοινῆς, καὶ ὑφίστανται τὰς αὐτὰς παθήσεις (ἀφομοιώσεις, στενώσεις, συναιρέσεις, ἀφαιρέσεις, προθέσεις κ.ἄ.).

Μόνην ἐξαίρεσιν ἀπετέλει τὸ ἰδίωμα τοῦ Cardeto τῆς Ἑλληνοφώνου περιοχῆς τῆς Καλαβρίας, εἰς τὸ ὁποῖον, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω λεπτομερῶς, τὸ *ο* (τονούμενον ἢ ἄτονον) καὶ τὸ ἄτονον *ε* ὑφίστανται κώφωσιν: ο > ου, ε > ι. Ἀλλὰ τὸ ἰδίωμα τοῦτο ἔχει ἐκλείψει πλήρως πρὸ ἑνὸς περίπου αἰῶνος.

Αὐτὰ εἶχον ὡς δεδομένα, ὅταν ἀνελάμβανον τὸ 1962, ἐντολῇ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, νὰ ἐρευνήσω τὰ ἐν λόγῳ ἰδιώματα καὶ νὰ συγκεντρώσω γλωσσικὸν ὑλικόν, χρήσιμον διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς.

Ἤρχισα τὴν ἐργασίαν μου ἀπὸ τὰ Ἑλληνόφωνα χωρία, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὁμιλεῖται ἀκόμη κοινῶς, ἤτοι τὴν Καλημέραν, τὴν Στερνατίαν καὶ τὸ Κοριλιάνο εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Salento καὶ τὸ Γαλλικιανό, τὴν Μπόβα καὶ τὸ Χωρίο Ροχούδι εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Καλαβρίας.

Τελευταῖον ἐξ ὅλων τῶν χωρίων τῶν δύο Ἑλληνοφώνων περιοχῶν ἄφησα τὸ Μαρτινιάνο εἰς τὸ Salento, πιστεύων ὅτι τὸ ἰδίωμά του δὲν διέφερεν οὐσιωδῶς ἀπὸ τὰ ἰδιώματα τῶν γύρω χωρίων. Τὸ Μαρτινιάνο κεῖται μεταξὺ Καλημέρας καὶ Στερνατίας, ἀπέχει δὲ τούτων κατὰ δύο καὶ πέντε χιλιόμετρα ἀντιστοίχως.

Μολονότι εἶναι τὸ μικρότερον εἰς πληθυσμὸν χωρίον τῆς περιοχῆς τοῦ Salento, τὸ Μαρτινιάνο — ἀριθμεῖ μόλις χιλίους ὀκτακοσίους κατοίκους, ἀσχολουμένους μὲ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν καὶ τὴν δενδροκομίαν — συγκεντρώνει μέγα μέρος τῶν Ἑλληνοφώνων τοῦ Salento, τοὺς ὁποίους προσελκύει ἡ λατρεία τοῦ πολιούχου

τοῦ χωρίου, τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, τοῦ κατ' ἐξοχὴν λατρευομένου ἁγίου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἀφοῦ συνεπλήρωσα τὴν ἐργασίαν μου εἰς τὰ ὑπόλοιπα χωρία τῆς περιοχῆς, ἐπεσκέφθην τὸ Μαρτινιάνο τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1973.

Ἤδη κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς συζητήσεώς μου μὲ τὸν διδάσκαλον τοῦ χωρίου Ἀντώνιον Sergio, τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν ἐπιθεωρητὴν στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως Παντελεήμονα Coriano, καταγομένους ἀπὸ τὸ Μαρτινιάνο καὶ ἔχοντας μητρικὴν γλῶσσαν τὸ Ἑλληνικὸν ἰδίωμα τοῦ χωρίου, εὑρέθην πρὸ ἐκπλήξεως. Ἤκουα συστηματικὴν κώφωσιν τῶν ἀτόνων φωνηέντων *ε* καὶ *ο* καὶ ἀποβολὴν τοῦ *ι* ἀτόνου συλλαβῆς. Ἤκουσα δηλαδὴ α/ ὡς πρὸς τὴν κώφωσιν τοῦ *ε* : πεθαίνω > *πιταίνω*, πετῶ > *πιτῶ*, ἔπεσα > *ἔπισα*, γένεσαι > *γέν-νισαι*, φρ. *ἐσοὺ γέν-νισαι μέα* : ἐσὺ γίνεσαι μεγάλος, ἄνεμος > *ἄνιμο*, παιδὶ > *πιδί*, μελίσσι > *μιλίσ-σι*, Φλεβάρης > *Φριάρη*, β/ ὡς πρὸς τὴν κώφωσιν τοῦ *ο* : πολεμῶ > *πουλιμῶ*, πολεμίζω > *πουλιμίδζω*, βοτανίζω > *κουτανίδζω*, γομώνω > *κουμών-νω*, ἑβδομάδα > *ἀd-doυμάda*, φοράδα > *φουράda*, ποδάρι > *πουdάρι*, ψοφῶ > *τσουφῶ* καὶ γ/ ὡς πρὸς τὴν ἀποβολὴν τοῦ ἀτόνου *ι*, σπυρὶ > *σ'πρί*, στερεὸς > στερέο > στιρέο > *στ'ρέο*, ἐρεβίνθια > ριβίτ-τια > *ρ'βίτ-τια*, σήμερι > σήμ-μιρι > *σήμ'βρι* κ.ἄ.

Καθ' ὅσον γνωρίζω οὐδεὶς ἐκ τῶν προηγηθέντων ἐρευνητῶν ἐπεσήμανε τὴν παρουσίαν τῶν φαινομένων τούτων εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο. Ὁ καθηγητὴς Rohlfs, ἐξετάζων τὸ φαινόμενον κωφώσεως τῶν ἀτόνων *ε* καὶ *ο* εἰς τὰς ἐν λόγῳ περιοχάς, ἀναφέρει ὡρισμένας σποραδικὰς περιπτώσεις, κοινὰς εἰς ὅλα τὰ ἰδιώματα τῶν περιοχῶν τούτων[1] : ἀνεψιὸς > *ἀνιτσίο* - *ἀνισπίο*, ξεστίον > *ὄ-σιστί*, πεπόνι(ον) > *πιπόνι*, κεντημάδα > *κινdημά*, ἐγὼ > *ἰβώ*, ἐκεῖ > *ἰκεῖ*, ἀρσενικὸς > *ἀρκινικό*, ἀλωπούδα > *ἀλουπούda*, ζωνάρι(ον) > d*ζουνάρι*, κωδώνι(ον) > *κουdούνι*, σκωλήκι(ον) > *σκουλήκι*, *σκλωπίον > *σκλουπί*, κωφὸς > *κουφὸ* κ.ἄ. Ἀλλὰ αἱ περισσότεραι τῶν περιπτώσεων τούτων εἶναι σχεδὸν πανελλήνιοι. Εἰδικῶς μὲ τὴν κώφωσιν, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται συστηματικῶς εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο, δὲν ἠσχολήθη.

Ὁ Morosi ἀναφέρει σποραδικῶς μερικὰς περιπτώσεις κωφώσεως τοῦ ἰδιώματος τῆς Στερνατίας[2], τινὲς τῶν ὁποίων ἀκούονται καὶ σήμερον : ἐγὼ > *ἰβώ*, ἐσὺ > *ἰσού*, αὐτοῦ > ἐτ-τοῦ > *ἰτ-τοῦ*, ἐχθὲς > ἐτ-τὲ > *ἰτ-τέ*. Αἱ αὐταὶ περίπου περιπτώσεις ἀκούονται καὶ εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Καστρινιάνο.

Μεταξὺ τῶν καταλοίπων τοῦ λογίου τῆς Καλημέρας Vito-Domenico Palumbo (1854-1918)[3] ὑπάρχουν χειρόγραφα, περιέχοντα γλωσσικὴν ὕλην ἐκ τῶν χωρίων τῆς Ἑλληνοφώνου περιοχῆς τοῦ Salento. Ἡ χήρα Parlangeli, εἰς τὴν κατοχὴν τῆς

---

1. Βλ. *Rohlfs*, Historische Grammatik der unteritalienischen Gräzität, München (1950), σελ. 27, 40.

2. Βλ. *G. Morosi*, Studi sui dialetti greci della Terra d'Otranto, Lecce (1870).

3. Τὸ σύνολον τῶν χειρογράφων τοῦ Palumbo εἶχε παραλάβει ἀπὸ τὴν ἀδελφήν του ὁ ἀείμνηστος Parlangeli μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ τὰ δημοσιεύσῃ. Ἀποθανὼν ἐξ αὐτοκινητιστικοῦ δυστυχήματος τὴν 1ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1970, κατέλιπεν αὐτὰ ἀδημοσίευτα. Ἐσχάτως ἐνδιεφέρθη ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Lecce καὶ ἀνέθεσε τὴν δημοσίευσίν των εἰς τὸν νεοελληνιστὴν καθηγητὴν Salvatore Sicuro ἐκ Μαρτάνο.

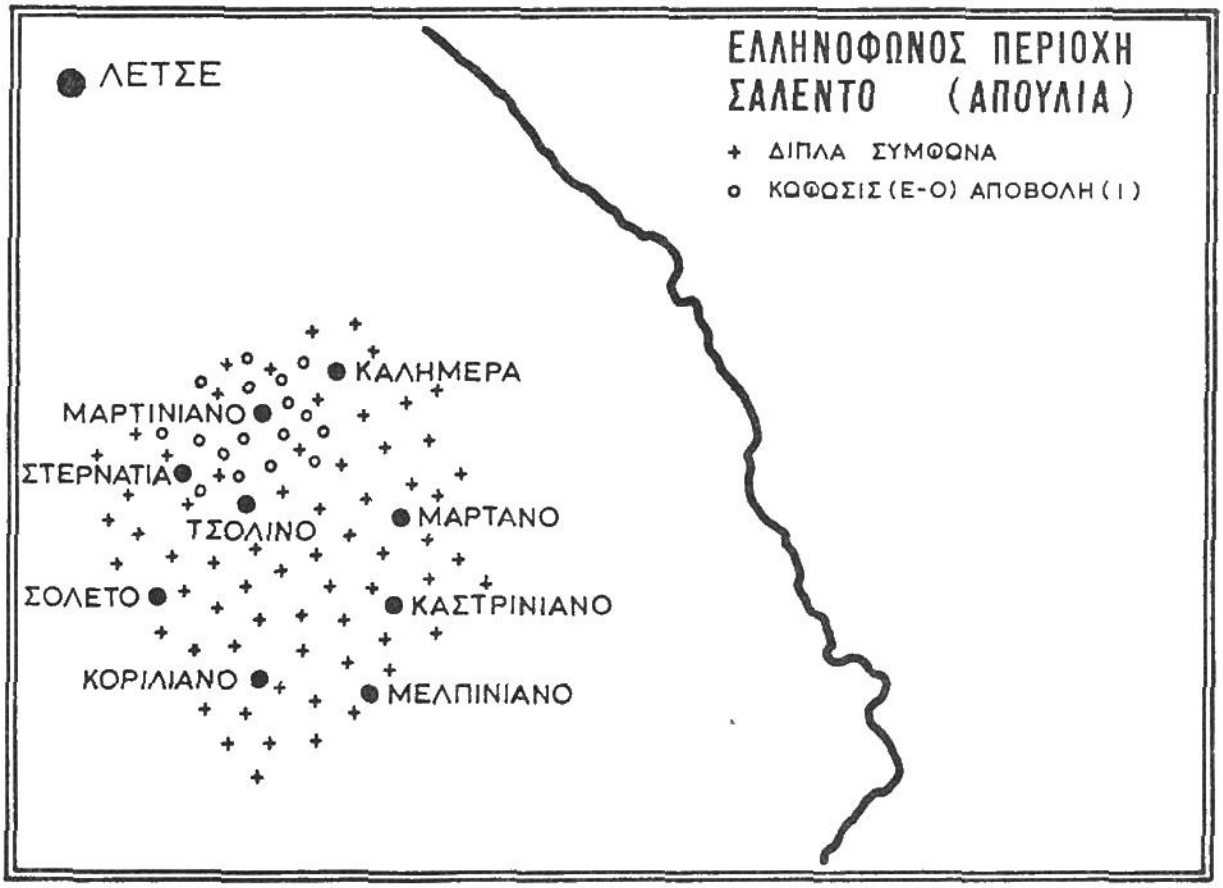
ΛΕΤΣΕ
ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΣΑΛΕΝΤΟ (ΑΠΟΥΛΙΑ)
+ ΔΙΠΛΑ ΣΥΜΦΩΝΑ
o ΚΩΦΩΣΙΣ (Ε-Ο) ΑΠΟΒΟΛΗ (Ι)
ΚΑΛΗΜΕΡΑ
ΜΑΡΤΙΝΙΑΝΟ
ΣΤΕΡΝΑΤΙΑ
ΤΣΟΛΙΝΟ
ΜΑΡΤΑΝΟ
ΣΟΛΕΤΟ
ΚΑΣΤΡΙΝΙΑΝΟ
ΚΟΡΙΛΙΑΝΟ
ΜΕΛΠΙΝΙΑΝΟ

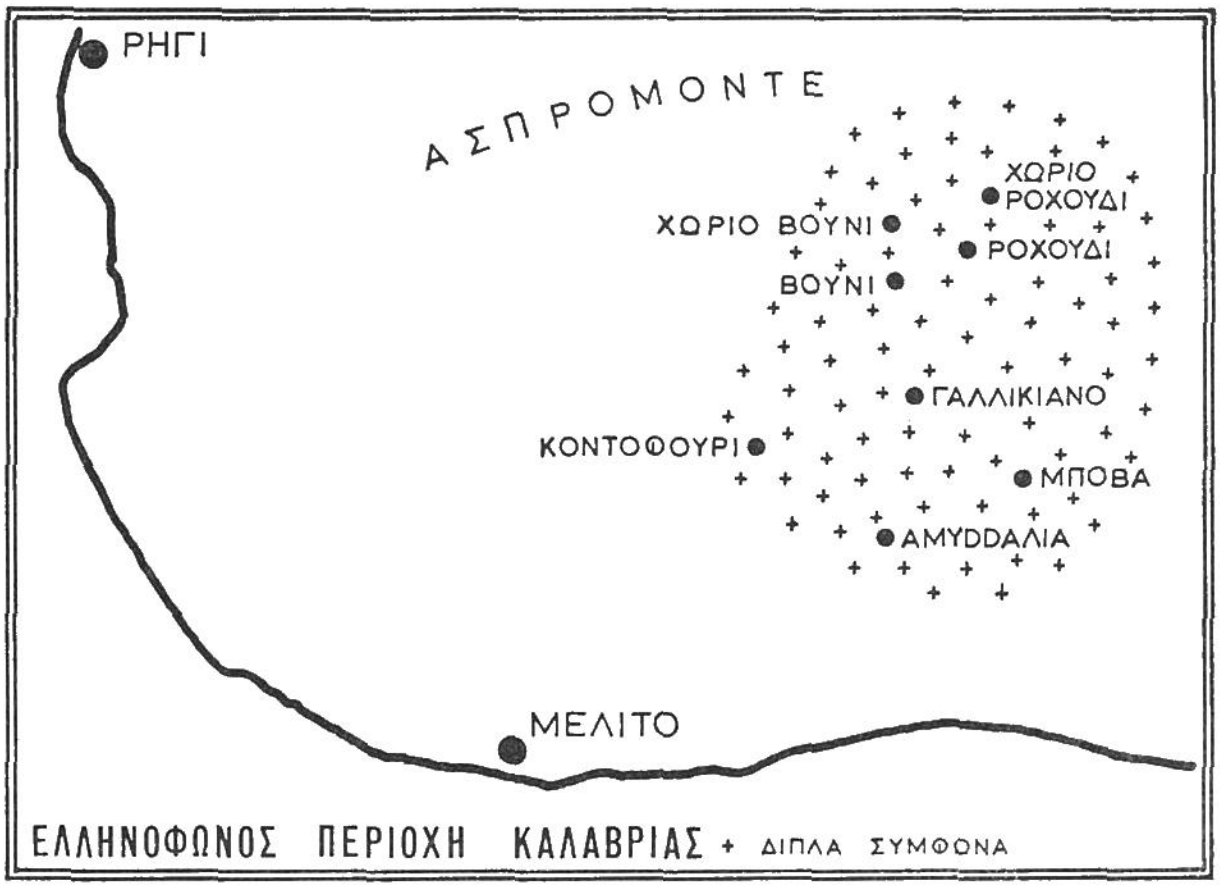
ΡΗΓΙ
ΑΣΠΡΟΜΟΝΤΕ
ΧΩΡΙΟ ΡΟΧΟΥΔΙ
ΧΩΡΙΟ ΒΟΥΝΙ
ΡΟΧΟΥΔΙ
ΒΟΥΝΙ
ΓΑΛΛΙΚΙΑΝΟ
ΚΟΝΤΟΦΟΥΡΙ
ΜΠΟΒΑ
ΑΜΥΔΔΑΛΙΑ
ΜΕΛΙΤΟ
ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΛΑΒΡΙΑΣ + ΔΙΠΛΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

ὁποίας εὑρίσκονται ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ χειρόγραφα ταῦτα, ἔθεσε, λίαν εὐγενῶς, εἰς τὴν διάθεσίν μου τὸ περιέχον γλωσσικὴν ὕλην ἐκ τοῦ Μαρτινιάνο, χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ 1866. Ἐκ τούτου ἀντέγραψα τὰς κατωτέρω παρατιθεμένας περιπτώσεις κωφώσεως : α/ τοῦ *ο* : θωρῶ > *τουρῶ*, φρ. *ἐσοὺ 'μ'ὅτ-τε μὲ τουρεῖ* = ἐσὺ ὅταν μὲ θωρεῖς, θωροῦμαι > *τουρίομαι*, φρ. *'ὲ τ-τουρίουμαι* = δὲν θωροῦμαι, δὲν φαίνομαι, κανονημένο (κανονῶ) > *κανουνημ-μένο*, νὰ μετανοήσῃ > *νὰ ματανουήσῃ*, χωραφάκι > *κουραφάκι*, φορὰ > *φουρά*, φρ. *ἤανε μιὰ φ-φουρὰ* = ἤτανε μία φορά, γνωρίζω > *ν-νουρίdζω*, φρ. *-ὲ τ-τουρεῖ κ' 'ὲν ἐν-νουρίdζει* = δὲν θωρεῖ καὶ δὲν γνωρίζει, κοράσι(ον) > *κουράσι*, φρ. *κουράσ-σια καὶ ἁρμαμ-μένε* = κοράσια (παρθένοι) καὶ νυμφευμέναι, ἵδρωτας > *ἴdρουτα*, φρ. *νὰ σ-σουνgίσῃ τὲς ἴτρουτε* = νὰ σπογγίσῃ τοὺς ἱδρῶτας, βρωμεῖ > *ἐβρουμεῖ*, φρ. *ἐβρουμεῖ ἀτσάρι* = βρωμεῖ ψάρι.

β/ τοῦ *ε* : παιδάκι > *πιτάκι*, λαιμὸς > *λιμό*, ἔρχεσαι > *ἔρκισαι*, πεθαίνω > *πιταίνω*, κλεῖσε > *κλεῖσι*, φρ. *κλεῖσι μου 'ὴ κ-καρdία* = κλεῖσε μου τὴν καρδίαν, πλέξε > *bλέσ-σι*, φρ. *bλέσ-σι μού τη* = πλέξε μού την, μελετῶ > *μιλιτῶ*, φρ. *dῶσ' του ν' 'ὸ μιλιτήσῃ* = δῶσ' του νὰ τὸ μελετήσῃ (νὰ τὸ ἀναγνώσῃ), λεπτὸς > *λιφτό*, ἀκούσετέ τα > *κούσιτέ τα*, ξεμολογῶ > *τσιμολῶ*, φρ. *πήρταμε 'ς τὸ π-πατέρα νὰ τσιμουλήσουμε* = ἐπήγαμε 'ς τὸν πατέρα (ἱερέα), νὰ ἐξομολογηθοῦμε, τῶν ἀπεθαμένων > *τῶς ἀπιταμ-μένω*, θερίζω > *τιρίdζω*, φρ. *ἤσελα νὰ τσέρω, ἀποῦ τιρίdζει* = ἤθελα νὰ ξέρω, ποῦ θερίζεις.

Καὶ σπυρὶ > *σ'πρὶ* διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ἀτόνου *ι*.

Ἡ παρουσία συστηματικῆς κωφώσεως τῶν ἀτόνων *ε* καὶ *ο* καὶ ἀποβολῆς τοῦ ἀτόνου *ι* εἰς μόνον τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο ἐξ ὅλης τῆς Ἑλληνοφώνου περιοχῆς τοῦ Salento ἀποκτᾷ ἰδιαιτέραν σημασίαν, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ἰδίωμα διατηρεῖ τὰ ἐξ ἀρχαίας παραδόσεως διπλᾶ σύμφωνα καὶ τὰ ὑστερογενῆ, ἤτοι τὰ ἐξ ἀφομοιώσεως ἢ ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ τόνου ἢ καὶ ἐκ λόγων ἀναλογίας προερχόμενα διπλᾶ σύμφωνα : *μιλίσ-σι* < μελίσσι, *βάd-dω* < βάλλω, *ὅ-ὅύd-dο* < σκύλλος, *τινάσ-σω* < τινάσσω, *gράμ-μα* < γράμμα, *κόκ-κο* < κόκκος, *πάπ-πο* < πάππος, *λαττέα* < λακτέα, *τ-τηνὸ* < κτῆνος, *ν-νέτω* < γνέθω, *μίμ-μα* < μίγμα, *σκαν-νὶ* < σκαμνί, *στάτ-τη* < στάκτη, *χαιρέτιμ-μα* < χαιρέτισμα, *'ς τὸ μ-μύλο* < 'ς τὸν μύλον, *τὸ π-πάππου* < τὸν πάππον, *'ς τὴ τ-τάλασ-σα* < 'ς τὴν θάλασσαν, *'ς τὸ κ-κῆπ-πο* < 'ς τὸν κῆπον, *'ὸ μ-μῆνα, ποὺ μbαίν-νει* < τὸν μῆνα, ποὺ μπαίνει, *μ' 'ὸ χ-χαιρετᾶ* < μοῦ τὸν χαιρετᾶς, *δὲν-νω* < δένω, *ματ-ταίν-νω* < μανθάνω, *συανών-νω* < συνενώνω, *τσημερών-νει* < ἐξημερώνει, *ἐπιάν-νω* < πιάνω, *πλών-νω* < ὑπνώνω καὶ πουd-dὺ < πολύ, κατ' ἀναλογίαν *πρὸς τὸ πολ-λοί*.

Ὡς πρὸς τὴν λεξικολογικὴν σύνθεσιν τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο ἐλάχιστα διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλλα ἰδιώματα τῆς αὐτῆς περιοχῆς.

Ὡς εἶναι γνωστόν, ἡ κώφωσις τῶν ἀτόνων *ε* καὶ *ο* καὶ ἡ ἀποβολὴ τῶν ἀτόνων *ι* καὶ *ου*, ὅταν προηγῆται αὐτῶν σύμφωνον, ἀποτελοῦν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῶν βορείων Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων[1]. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ὅτι τὰ διπλᾶ σύμφωνα,

1. Βλ. *Γ. Χατζιδάκι*, Σύντομος Ἱστορία τῆς Ἑλλην. γλώσσης, σ. 112. Πβ. *Α. Παπαδοπούλου*, Γραμματικὴ τῶν βορείων ἰδιωμάτων τῆς Ν. Ἑλληνικῆς γλώσσης, Ἀθῆναι (1927), σ. 11 κ.ἑξ.

τὰ ὁποῖα ἤδη κατὰ τὸν 3ον π.Χ. αἰῶνα ἤρχισαν ἁπλοποιούμενα[1], σήμερον διατηροῦνται μόνον εἰς τὰ ἰδιώματα : Κύμης (Εὐβοίας), Ἰκαρίας, Χίου, Δωδεκανήσου, μερικῶν ἐκ τῶν Νοτίων Κυκλάδων, Κύπρου, Λιβυσσίου (Λυκίας), ἐν μέρει εἰς τὰ Καππαδοκικὰ ἰδιώματα καὶ εἰς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ Ἑλληνικὰ ἰδιώματα τῆς Νοτίου Ἰταλίας. Ἀποτελεῖ κανόνα διὰ τὰς Νεοελληνικὰς διαλέκτους καὶ ἰδιώματα τὸ ὅτι ἐκεῖ ὅπου διατηροῦνται τὰ διπλᾶ σύμφωνα, δὲν ὑπάρχει κώφωσις καὶ ἀντιστρόφως, ὅπου ὑπάρχει κώφωσις δὲν διατηροῦνται τὰ διπλᾶ σύμφωνα[2].

Ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος τούτου ἀποτελοῦν τὰ ἰδιώματα : τοῦ *Λιβυσσίου Λυκίας* (Μ. Ἀσία), τοῦ χωρίου *Cardeto* τῆς Ἑλληνοφώνου περιοχῆς τῆς Καλαβρίας καὶ τοῦ *Μαρτινιάνο* τῆς περιοχῆς τοῦ Salento, τὰ ὁποῖα συνδυάζουν κώφωσιν καὶ διπλᾶ σύμφωνα.

Διὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν φαινομένων κωφώσεως εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Λιβυσσίου τὸ ὁποῖον συνδυάζει τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῶν Δωδεκανησιακῶν ἰδιωμάτων καὶ τῆς διαλέκτου τῆς Κύπρου, ἤτοι διατήρησιν τῶν διπλῶν συμφώνων καὶ τοῦ τελικοῦ *ν*, τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ *-ν* πρὸς τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τῆς ἑπομένης λέξεως, τὴν ἀρχαίαν προφορὰν τοῦ ζ > dζ, τὴν ἀποβολὴν τῶν μεσοφωνηεντικῶν β, γ, δ, κ.ἄ., αἱ γνῶμαι διίστανται.

Ὁ *Γ. Χατζιδάκις*[3] καὶ ὁ Kretschmer[4] ὑπεστήριξαν ὅτι εἰς τὸ Λιβύσσιον, ἐγκατεστάθησαν, ἄγνωστον πότε, μετανάσται ἐκ τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

Ὁ Β. Φάβης[5] ἀντιθέτως καὶ ὁ Ν. Ἀνδριώτης[6] τονίζουν ὅτι τὸ ἰδίωμα τοῦ Λιβυσσίου εἶναι ἐντελῶς ἄσχετον πρὸς τὰ βόρεια Νεοελληνικὰ ἰδιώματα, ἔχει στενοὺς δεσμοὺς μὲ τὴν διάλεκτον τοῦ Πόντου καὶ τὰ Καππαδοκικὰ ἰδιώματα καὶ στενὴν συγγένειαν μὲ τὰ Δωδεκανησιακὰ ἰδιώματα καὶ τὴν διάλεκτον τῆς Κύπρου «ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ θεωρηθῇ ὀργανικὰ ξένο πρὸς αὐτὰ καὶ ἐπείσακτο»[7]. Ὁ Ν. Ἀνδριώτης[8] ἀποδίδει τὴν κώφωσιν τοῦ ἰδιώματος Λιβυσσίου εἰς ἐπίδρασιν τῶν Καππαδοκικῶν ἰδιωμάτων.

Ἀσχέτως πρὸς τὸ ποία ἐκ τῶν δύο ἀπόψεων ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς τὸ δίκαιον, συμφωνοῦν ἀμφότεραι εἰς τὸ ὅτι ἡ κώφωσις εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Λιβυσσίου προῆλθεν ἐξ ἐπιδράσεως ἄλλων Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν κώφωσιν.

---

1. Βλ. *Meisterhans*, Grammatik der attischen Inschriften von *K. Meisterhans*, Dritte vermehrte und verbesserte Auflage, besorgt von *Ed. Schwyzer*, Berlin (1900), σ. 95. — *Schwyzer*, Grammatik der pergamenischen Inschriften, Berlin (1898), σελ. 122 κ.ἑξ. — *E. Nachmanson*, Laute und Formen der magnetischen Inschriften, Upsal (1905), σ. 88 κ.ἑξ.

2. Εἰς τὰ ἰδιώματα Πελοποννήσου, Ἰονίων νήσων καὶ βορείων Κυκλάδων δὲν ὑπάρχει κώφωσις, ἀλλὰ οὔτε καὶ τὰ διπλᾶ σύμφωνα διατηροῦνται.

3. Βλ. *Γ. Χατζιδάκι*, ΜΝΕ Ι, σ. 258.

4. Βλ. *P. Kretschmer*,, Der heutige lesbische Dialekt, σελ. 19.

5. Βλ. *Β. Φάβη*, Ὁ δυναμικὸς τόνος καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, Ἀθηνᾶ 55 (1951), σ. 12 κ.ἑξ.

6. Βλ. *Ν. Ἀνδριώτη*, Τὸ ἰδίωμα τοῦ Λιβισίου Λυκίας, Ἀθῆναι (1961), σ. 11 κ.ἑξ.

7. Βλ. *Ν. Ἀνδριώτη*, ἔνθ' ἀν., σ. 12.

8. Βλ. *Ν. Ἀνδριώτη*, ἔνθ' ἀν.

Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον προκαλεῖ ἡ περίπτωσις τῶν Ἑλληνοφώνων χωρίων, *Cardeto* (Καλαβρίας) καὶ *Μαρτινιάνο* (Salento) ὡς κειμένων ἐκτὸς τοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου.

Ὁ Rohlfs ἀποδίδει τὰ φαινόμενα κωφώσεως τοῦ Cardeto εἰς ἐπίδρασιν τῶν γειτονικῶν Ἰταλικῶν ἰδιωμάτων καὶ ἀποκλείει τὸ ἐνδεχόμενον Ἑλληνικῆς ἐπιδράσεως[1].

Μὲ τὴν ἄποψιν Rohlfs συντάσσεται καὶ ὁ S. Caratzas[2].

Ἡ γεωγραφικὴ θέσις τοῦ χωρίου, κειμένου μακρὰν τῶν ἄλλων Ἑλληνοφώνων χωρίων τῆς περιοχῆς Καλαβρίας, χωρὶς συχνὴν ἐπαφὴν μετ' αὐτῶν, περιστοιχιζομένου δὲ ὑπὸ Ἰταλοφώνων χωρίων, συνετέλεσε προφανῶς εἰς τὴν ταχυτέραν ὑποχώρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἰδιώματος, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶναι πιθανόν, ἐδέχθη κατὰ τὴν τελευταίαν φάσιν του τὰ φαινόμενα κωφώσεως, τόσον κοινὰ εἰς τὰ Ἰταλικὰ ἰδιώματα.

Ἐπιβεβαίωσιν τοῦ πράγματος ἀποτελεῖ, ὡς πιστεύω, ἡ περίπτωσις τοῦ ἰδιώματος τοῦ *Βουνίου* (Roccaforte del Greco). Τὸ ἰδίωμα τοῦτο ἐσίγησεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας χωρὶς νὰ παρουσιάσῃ ἴχνη κωφώσεως, τοῦτο δέ, διότι τὸ *Βουνί*, κείμενον εἰς τὴν αὐτὴν Ἑλληνόφωνον περιοχήν, περιστοιχίζεται ὑπὸ τῶν Ἑλληνοφώνων χωρίων, Γαλλικιανοῦ, Ροχουδίου, χωρίου Ροχουδίου καὶ χωρίου Βουνίου.

Τὸ εἶδος, ἐξ ἄλλου, τῆς κωφώσεως εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Cardeto, ὅπου δὲν γίνεται διάκρισις τονουμένου καὶ ἀτόνου *ο*, ὅπως ἀκριβῶς ἐκδηλοῦται καὶ εἰς τὰ Ἰταλικὰ ἰδιώματα, ἀποκλείει Ἑλληνικὴν ἐπίδρασιν.

Εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο τὰ πράγματα εἶναι σαφῆ. Ἡ κώφωσις τῶν ἀτόνων *ε* καὶ *ο* καὶ ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀτόνου *ι* τελοῦνται ἐν αὐτῷ, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω, ὑφ' ἃς ἀκριβῶς συνθήκας γίνονται καὶ εἰς τὰ βόρεια Νεοελληνικὰ ἰδιώματα.

Ἰταλικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ ἰδιώματος δὲν φαίνεται πιθανὴ διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους : α/ διότι ἡ κώφωσις ἐν αὐτῷ δὲν ἀκολουθεῖ τὸν τρόπον τῆς κωφώσεως εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Cardeto καὶ τὰ Ἰταλικὰ ἰδιώματα, εἰς τὰ ὁποῖα κωφοῦται καὶ τὸ τονούμενον *ο*, β/ διότι εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο παρατηρεῖται ἀποβολὴ τοῦ ἀτόνου *ι*, ἡ ὁποία δὲν ἀπαντᾷ οὔτε εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Cardeto, οὔτε εἰς τὰ Ἰταλικὰ ἰδιώματα, γ/ διότι τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο παρουσιάζει ἐπὶ πλέον καὶ μορφολογικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἐπιβεβαιοῦν τὴν ἄποψιν ἐπιδράσεως ἐκ μέρους βορείων Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων.

Ἐξ ἄλλου αἱ συνθῆκαι, αἱ ὁποῖαι ἐπετάχυναν τὴν ὑποχώρησιν τοῦ ἰδιώματος τοῦ Cardeto (γεωγραφικὴ θέσις, ἀπομόνωσις κ.λ.π.) δὲν συντρέχουν διὰ τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο, τὸ ὁποῖον, κείμενον μεταξὺ Καλημέρας καὶ Στερνατίας, διατηρεῖται εἰς οἵαν ἔκτασιν διατηροῦνται σήμερον τὰ ἰδιώματα τῶν χωρίων τούτων. Οἱ Ἑλληνόφωνοι κάτοικοι τοῦ χωρίου, ἀπὸ ἡλικίας τριάκοντα ἐτῶν καὶ ἄνω, δύνανται καὶ σήμερον ἀκόμη νὰ κρατήσουν ἀνέτως συζήτησιν εἰς τὴν μητρικήν των γλῶσσαν.

---

1. Βλ. *Rohlfs*, Histor. Gramm., σ. 41.

2. Βλ. *S. Caratzas*, L'origine des dialectes Neogrecs de l'Italie méridionale, Paris (1958), σελ. 230.

Ἡ Ἰταλικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ ἰδιώματος τοῦ Μαρτινιάνο καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἰδιωμάτων τῶν δύο Ἑλληνοφώνων περιοχῶν, ὀφειλομένη εἰς τὴν μακραίωνα συμβίωσιν μὲ τὰ τοπικὰ Ἰταλικὰ ἰδιώματα, περιορίζεται ἕως τώρα εἰς τὸν λεξικολογικὸν τομέα, δὲν θίγει τὴν μορφολογίαν οὔτε καὶ τὴν φωνητικὴν τῶν ἰδιωμάτων.

Ἐκ τοῦ χειρογράφου τοῦ Palumbo διαπιστοῦται ὅτι κωφωτικὰ φαινόμενα ὅμοια πρὸς τὰ σημερινὰ ὑπῆρχον πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο, ὅτε τοῦτο, ὡς εἶναι φυσικόν, διετηρεῖτο εἰς μεγαλυτέραν ἔκτασιν καὶ ζωτικότητα.

Ἂς ἴδωμεν τώρα ποῖα εἶναι τὰ μορφολογικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἐπιδράσεως τῶν βορείων Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων ἐπὶ τοῦ ἰδιώματος τοῦ Μαρτινιάνο. Εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἰδιώματα τοῦ Salento ὁ παρατατικὸς τῶν εἰς -ῶ συνηρημένων (-άω = ῶ, -έω = ῶ) διατηρεῖ τὴν ἀρχαίαν κατάληξιν -ων (α + ο) μὲ ἐπέκτασιν εἰς -α κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν νεώτερον σχηματισμὸν τοῦ παρατατικοῦ εἰς -α : λέγω - ἔλεγα, θέλω - ἤθελα, μένω - ἔμενα, οὕτω : *ἀgαπῶ - ἀgάπων-α*, *τραβουdῶ - ἐτραβούdων-α*, *τρυπῶ - ἐτρύπων-α*, *φυσῶ - ἐφύσων-α*, *χαιρετῶ - ἐχαιρέτων-α* καὶ κατ' ἀναλογίαν πρὸς ταῦτα ὁ παρατατικὸς τῶν εἰς -έω βαρυτόνων ρημάτων : *χορέω* (χορεύω) — *ἐχόρων-α*, *φέω* (φεύγω) — *ἔφ-φυων-α*, *λατρέω* (ἀροτρεύω) — *ἐλάτρων-να* κ.ἄ.

Εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο ὁ σχηματισμὸς τοῦ παρατατικοῦ τῶν ἰδίων ρημάτων εἶναι διάφορος : *ἀgαπῶ - ἀgάπειgα*, *βαστῶ - βάστειgα*, *γιουρέω* (γυρεύω) - *γιούρειgα*, *gελῶ - ἐgέλαgα*, *κανουνῶ* (κανονῶ) - *ἐκανούνειgα*, *κατουρῶ - κατούρειgα*, *μιλιτῶ* (μελετῶ) - *μιλέτειgα*, *μιτρῶ* (μετρῶ) - *ἐμέτρειgα*, *πεινῶ - πείναgα* κ.ἄ. Καθ' ὅμοιον τρόπον σχηματίζεται ὁ παρατατικὸς τῶν ἰδίων ρημάτων καὶ εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς Στερνατίας[1].

Ὁ σχηματισμὸς οὗτος διάφορος τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ παρατατικοῦ εἰς τὰ λοιπὰ ἰδιώματα τῆς περιοχῆς τοῦ Salento πλὴν τοῦ ἰδιώματος τῆς Στερνατίας, προδίδει σαφῆ συγγένειαν μὲ τὸν σχηματισμὸν τοῦ παρατατικοῦ εἰς τὰ Νεοελληνικὰ ἰδιώματα Ἠπείρου, Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Θεσσαλίας, εἰς τὰ ὁποῖα λαμβάνει τὴν κατάληξιν *-ειγα*, *-άγα*[2] : βαρῶ - *βάρ(ει)γα*, τιμῶ - *τίμ(ει)γα*, πουλῶ - *πούλ(ει)γα*, φιλῶ - *φίλ(ει)γα*, πιρπατῶ - *πιρπάτ(ει)γα* Ἤπ. (Ἰωάνν. Ζαγόρ.)[3], τιμῶ - *τίμαγα*, ἀγαπῶ - *ἀγάπαγα* κ.ἄ. Αἰτωλ. Λοκρ. Ἤπ. (Ἰωάνν. κ.ἀ.)[4].

Τὰ φωνητικὰ καὶ μορφολογικὰ αὐτὰ φαινόμενα, καθ' ὃν τρόπον ἐκδηλώνονται εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς Στερνατίας, φανερώνουν ὅτι δὲν προέρχονται ἐξ ἁπλῶν ἐπαφῶν ἀλλὰ ἐξ ἐπιδράσεως συμπαγοῦς πληθυσμοῦ, προερχομένου ἐκ περιοχῆς, ὅπου ὑπάρχουν τὰ φαινόμενα ταῦτα.. Πότε ἀκριβῶς ἔφθασαν εἰς τὸ Salento οἱ μετανάσται, εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ὁποίων ὑπῆρ-

---

1. Βλ. *Rohlfs*, Histor. Gramm., σελ. 146. Ὁ σ. ἀναφέρει τὸν σχηματισμὸν τοῦ παρατ. εἰς *-ειγα* εἰς τὸ ἰδίωμα Στερνατίας, ἀλλὰ διὰ τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο δὲν ὁμιλεῖ.

2. Διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ παρατατικοῦ εἰς *-αγα*, *-ειγα* βλ. *Γ. Χατζιδάκι*, ΜΝΕ Ι, σ. 48-49.

3. Βλ. *Γ. Ἀναγνωστοπούλου*, Περὶ τοῦ ρήματος ἐν τῇ ἐν Ἠπείρῳ ὁμιλουμένῃ, Ἀθηνᾶ 36 (1924), σ. 82 κ.ἑξ. Πβ. *Εὐαγγ. Μπόγκα*, Τὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα τῆς Ἠπείρου, Ἰωάννινα (1964).

4. Βλ. *Ἀ. Παπαδοπούλου*, ἔνθ' ἀν., σ. 99.

χον τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος φαινόμενα κωφώσεως καὶ τὰ μορφολογικὰ στοιχεῖα, δὲν εἶναι δυνατὸν ἐκ τῶν ἱστορικῶν δεδομένων, νὰ ὁρισθῇ μετὰ πιθανότητος. Βέβαιον πάντως εἶναι ὅτι ἔφθασαν μετὰ τὸν 10ον αἰῶνα, ὅστις φέρεται ὡς terminus post quem διὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν φαινομένων κωφώσεως καὶ ἀποβολῆς εἰς τὰ βόρεια Νεοελληνικὰ ἰδιώματα [1].

Γνωρίζομεν ἐκ διαφόρων πηγῶν ὅτι κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 15ου αἰῶνος, ὅτε οἱ Τοῦρκοι εἶχον συμπληρώσει τὴν κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος, συμπαγεῖς πληθυσμοὶ Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν τῆς Ἠπείρου, φεύγοντες τὴν θηριωδίαν τῶν Τούρκων, ἡ ὁποία ἐξέσπασεν ἀγριωτέρα εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην μετὰ τὴν γενναίαν ἀντίστασιν τοῦ Γεωργίου Σκεντέρμπεη-Καστριώτη (θανόντος τὴν 16ην Ἰανουαρίου τοῦ 1466), μετηνάστευσαν εἰς τὴν Νότιον Ἰταλίαν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀπουλίας, τῆς Καλαβρίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Σικελίας [2]. Διάσπαρτοι ὁμάδες προσφύγων θὰ ἐγκατεστάθησαν, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐκεῖ ὅπου ἐτύγχανον εὐμενοῦς ὑποδοχῆς ἕνεκα τῆς συγγενείας τῆς γλώσσης καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς φυλετικῆς συγγενείας.

Ἡ παρουσία συστηματικῆς κωφώσεως εἰς μόνον τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο καὶ ἐλαχίστων περιπτώσεων εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς Στερνατίας, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν μορφολογικῶν στοιχείων μόνον εἰς τὰ ἰδιώματα τῶν δύο τούτων παρακειμένων χωρίων, ἀφίνουν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν, οἱ ὁποῖοι ἔφεραν τὰ φαινόμενα κωφώσεως εἰς τὴν Ἑλληνόφωνον περιοχὴν τοῦ Salento, δὲν ἦτο σημαντικός [3]. Ὅπως φαίνεται, ὁ παλαιὸς πληθυσμὸς τῆς Στερνατίας, ἀσυγκρίτως μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν πληθυσμὸν τοῦ Μαρτινιάνο, ἀπερρόφησε λίαν ἐνωρὶς καὶ ἀφωμοίωσε τὴν γλῶσσαν τῶν μεταναστῶν [4].

Λεπτομερὴς ἐξέτασις τῶν φαινομένων κωφώσεως εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο ἀποδεικνύει ὅτι αὕτη περιορίζεται εἰς τὸν κορμὸν τῶν λέξεων καὶ δὲν θίγει οὔτε τὸ ἀρκτικὸν ἄτονον φωνῆεν, οὔτε καὶ τὸ φωνῆεν τῆς καταλήξεως : *τερίdζω* (θερίζω) - *ἐτέρισα*, *μιλητῶ* (μελετῶ) - *ἐμιλέτησα* καὶ ἀναύξητος *μιλέτησα*, *κεν-νάω* (γεννῶ) - *ἐκέν-νησα*, *λέω* (λέγω) - *ἐλέαμο* - *εἴπαμο* - *εἴπατε* - *εἴπανο* (εἶπαν),

---

1. Βλ. *Γ. Χατζιδάκι*, Einleitung in die Griechische Grammatik, σ. 343 — ΜΝΕ Ι, σ. 251. Πβ. *Γ. Ἀναγνωστοπούλου*, Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν νεοελληνικὴν διαλεκτολογίαν. Περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν νέων ἑλληνικῶν διαλέκτων, ΕΕΒΣ 1 (1924), 93 κ.ἑξ. — *Ed. Schwyzer*, Griech. Gramm. 1, σ. 125. *Ν. Ἀνδριώτη*, Περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν βορείων γλωσσικῶν ἰδιωμάτων τῆς νέας Ἑλληνικῆς ΕΕΒΣ 10 (1933), σ. 340 κ.ἑξ.

2. Βλ. *Μιχ. Δένδια*, «Ἀπουλία καὶ Χιμάρα», Ἀθηνᾶ 3 (1926), σ. 72 κ.ἑξ. Πβ. *V. C. Hoeg*, Ἀθηνᾶ 36 (1924), σ. 289 κ.ἑξ. — *G. Blanken*, Les grecs de Cargese (Corse), *Leyde* (1951), σ. 4. — *Π. Καλονάρου*, Μεγάλη Ἑλλάς, σ. 93 κ.ἑξ. — *T. Jochalas*, Griechische Orts-und Familiernamen der Italoalbanischen gemeinden Siziliens, Λεξικογρ. Δελτίον Ἀκαδ. Ἀθηνῶν, 12 (1972), σ. 71.

3. Τὸ ἰδίωμα τῆς Καλημέρας, ἡ ὁποία ἀπέχει ἀπὸ τὸ Μαρτάνο δύο μόνον χιλιόμετρα, δὲν γνωρίζει τὴν κώφωσιν οὔτε τὸν ἰδιαίτερον σχηματισμὸν τοῦ παρατατικοῦ.

4. Οἱ Ἑλληνόφωνοι τοῦ Salento ἀποκαλοῦν τὴν Στερνατίαν Χώραν, ὅπως ἀποκαλοῦν καὶ οἱ Ἑλληνόφωνοι τῆς Καλαβρίας τὴν Μπόβαν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰ δύο αὐτὰ χωρία ἦσαν κατὰ τὸ παρελθὸν τὰ μεγαλύτερα χωρία τῶν δύο περιοχῶν, τὰ κεφαλοχώρια.

τσιδέν-νω (ξεδένω) - *ἐτσέδιν-να* - *ἐτσέδισα*, *ματ-ταίν-νω* (μαθαίνω) - *ἐμάτ-τιν-να* - *ἐμάτ-τισα*, *μένω* (ἀναμένω) - προστ. *ἀμεῖνο* - *ἀμείνιτε* κ.ἄ.

Ἐκ τῶν περιπτώσεων τούτων καὶ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων φαίνεται ὅτι τὰ φαινόμενα κωφώσεως εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο εὑρίσκονται ἐν ὑποχωρήσει, κυρίως εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῶν λέξεων, τὴν αὔξησιν καὶ τὴν κατάληξιν, τὰ σημεῖα δηλ. εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἀντίθεσις μὲ τὸ ἰδίωμα τοῦ παλαιοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἐντόνως αἰσθητή[1]. Ἡ ἀποβολὴ ἐπίσης τοῦ ἀτόνου *ι*, ὅταν προηγῆται αὐτοῦ σύμφωνον, δὲν ἐφαρμόζεται σήμερον εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, παρὰ τὰ σπυρὶ > σ'πρί, πέρυσι > πέρτσι > στερέο - στιρέο > *στρέο*, ἀκούονται : ἄνεμος > *ἄνιμο* ἀντὶ *ἄν'μο*, *σιτάρι* ἀντὶ *σ'τάρι* κ.ἄ.[2].

Ὅπως εἶναι γνωστόν, εἰς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἰδιώματα τῶν Ἑλληνοφώνων περιοχῶν τῆς Νοτίου Ἰταλίας διακρίνεται τὸ γλωσσικὸν ὑπόστρωμα μὲ τὰ διπλᾶ σύμφωνα καὶ τὰ ἄλλα ἀρχαῖα λεξιλογικά, μορφολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν ὅτι ἡ γλωσσικὴ παράδοσις εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν οὐδέποτε διεκόπη ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν ἀποικιῶν τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος μέχρι σήμερον[3]. Ὁ γλωσσικὸς αὐτὸς ἀρχικὸς πυρὴν ὑπέστη κατὰ καιροὺς ἐπιδράσεις, αἱ ὁποῖαι ἔδωσαν εἰς τὰ ἐν λόγῳ ἰδιώματα τὴν μορφήν, ποὺ παρουσιάζουν σήμερον. Τὰ ἰδιώματα τῆς περιοχῆς τοῦ Salento, κείμενα πλησιέστερον πρὸς τὸν Ἑλλαδικὸν χῶρον, ὑπέστησαν, ὡς ἦτο φυσικόν, ἰσχυροτέραν ἐπίδρασιν, διὰ τοῦτο παρουσιάζουν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἰδιώματα τῆς Καλαβρίας, ὀλιγώτερον ἀρχαϊκὴν ὄψιν.

Τὰ εἰσελθόντα ἐξ ἐπιδράσεων γλωσσικὰ στοιχεῖα, βυζαντινά, εἴτε νεώτερα, δὲν ἴσχυσαν διὰ νὰ μεταβάλουν τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀρχαϊκοῦ ὑποστρώματος, ἀντιθέτως μάλιστα ἀφωμοιώθησαν φωνητικῶς πρὸς αὐτό, ἐδέχθησαν τὰ διπλᾶ σύμφωνα καὶ διετήρησαν τοὺς ἀρχαϊσμοὺς τῆς γλώσσης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστηρίχθησαν[4].

Ἡ μέχρι τοῦδε ἔρευνα δὲν ἠδυνήθη, ἐλλείψει ἐπαρκῶν ἱστορικῶν μαρτυριῶν, νὰ προσδιορίσῃ μὲ ἀκρίβειαν τὸν χρόνον καὶ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον εἰσῆλθον εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ παλαιοῦ πληθυσμοῦ τὰ ἐκ νεωτέρων ἐπιδράσεων προερχόμενα γλωσσικὰ στοιχεῖα.

Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἀπ' εὐθείας καταγωγὴν τῶν ἰδιωμάτων τούτων ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀποίκων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος δέχονται ὅτι τὰ βυζαντινὰ καὶ νεώτερα γλωσσικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν πρώτων κα-

---

1. Δύο ἐκ τῶν περιπτώσεων κωφώσεως τοῦ χ/φου τοῦ Palumbo ἔχουν τὴν κώφωσιν καὶ εἰς τὸ φωνῆεν τῆς καταλήξεως : *κλεῖσι μου 'ἡ κ-καρδία* : κλεῖσε μου τὴν καρδίαν, *βλέσ-σι μού τη* : πλέξε μού την. Ἐὰν εἴχομεν περισσοτέρας περιπτώσεις, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν μετὰ πιθανότητος τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὁποῖον ἤρχισαν ὑποχωροῦντα τὰ φαινόμενα κωφώσεως.

2. Ὡς διεπιστώσαμεν ἐπὶ τόπου, ὅσοι ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ Μαρτινιάνο εὑρίσκονται εἰς συχνοτέραν ἐπαφὴν μὲ τοὺς κατοίκους τῆς Καλημέρας καὶ τῶν πλησιεστέρων ἑλληνοφώνων χωρίων, δὲν ἐφαρμόζουν κατὰ τὴν ὁμιλίαν των τὴν κώφωσιν εἰς πολλὰς περιπτώσεις. Αἱ γυναῖκες τοῦ Μαρτινιάνο ἀντιθέτως τηροῦν τὸν κανόνα πιστῶς.

3. Βλ. *Rohlfs*, Scavi linguistici nella magna Grecia, Roma (1933), σ. 143 κ.ἑξ. Πβ. *S. Caratzas*, ἔνθ' ἀν., σ. 228 κ.ἑξ.

4. Πβ. *S. Caratzas*, ἔνθ' ἀν., σ. 229.

τοίκων, εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν ἐξ ἐπαφῶν τὰς ὁποίας εἶχε κατὰ καιροὺς μὲ ἄλλα Ἑλληνικὰ ἰδιώματα καὶ ὄχι διὰ μεταναστεύσεως συμπαγῶν πληθυσμῶν. Δὲν ὑπάρχουν ἐπαρκεῖς ἱστορικαὶ ἐνδείξεις διὰ νὰ δικαιολογηθῇ μετακίνησις πληθυσμῶν πρὸς τὰ μέρη ταῦτα· ἐξ ἄλλου, τὰ εἰσελθόντα εἰς τὴν ἀρχικὴν γλῶσσαν στοιχεῖα, κοινὰ κατὰ τὸ πλεῖστον, δὲν προδίδουν τὸν τόπον προελεύσεώς των[1].

Οἱ ὀπαδοὶ ἀντιθέτως τῆς θεωρίας Morosi ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ γλωσσικὴ παράδοσις εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν διεκόπη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως, τὰ δὲ σημερινὰ ἰδιώματα προέρχονται ἀπὸ τὴν γλῶσσαν Βυζαντινῶν ἀποίκων τοῦ 9ου αἰ.[2]. Ὑποτιμῶντες τὴν ἀξίαν τῶν διπλῶν συμφώνων ὡς προβυζαντινῶν φωνητικῶν στοιχείων, πιστεύουν ὅτι τὰ Δωρικὰ κατάλοιπα καὶ λοιπὰ ἀρχαιοπινῆ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν σήμερον εἰς τὰ Κατωϊταλικὰ ἰδιώματα, δὲν ἀνήκουν εἰς ἀρχαϊκὸν γλωσσικὸν ὑπόστρωμα, ἀλλ' εἰσῆλθον εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Βυζαντινῶν ἀποίκων διὰ τῆς δημώδους Λατινικῆς.

Ὅτι οἱ κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς συγγραφεῖς ἐκ Πελοποννήσου ὁρμηθέντες περὶ τὰ τέλη τοῦ 9ου αἰῶνος ἄποικοι, ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Salento, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιβάλουν τὴν γλῶσσαν των εἰς τὸν παλαιὸν πληθυσμόν, διότι ἀνομοιογενεῖς ἐθνικῶς δὲν εἶχον γλωσσικὴν ὁμοιογένειαν, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ μεταφέρουν τὰ διπλᾶ σύμφωνα, διότι κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα δὲν διεσώζοντο εἰς τὴν Πελοπόννησον, οὔτε καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ἐξαιρέσει τῶν περιοχῶν, τὰς ὁποίας ἀναφέρομεν ἀνωτέρω (βλ. σελ. 73), ἀπέδειξε κατὰ τρόπον πειστικὸν ὁ καθηγητὴς S. Caratzas[3], ἀφοῦ ἤλεγξε λεπτομερῶς τὰς σχετικὰς πληροφορίας τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων.

Ὡς πρὸς τὰ Δωρικὰ κατάλοιπα καὶ ἄλλα ἀρχαϊκὰ λεξιλογικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα, κατὰ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς θεωρίας Morosi, εἰσῆλθον εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Βυζαντινῶν ἀποίκων διὰ τῆς δημώδους Λατινικῆς, τοῦτο δὲν δικαιολογεῖται ἀπὸ αὐτὰ ταῦτα τὰ στοιχεῖα.

Καὶ πρῶτον μὲν δὲν ὑπάρχουν εἰς τὰ τοπικὰ Ἰταλικὰ ἰδιώματα ὅλα τὰ Δωρικὰ λεξιλογικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα διατηροῦνται μέχρι σήμερον εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἰδιώματα τῆς Καλαβρίας, δὲν ὑπάρχουν τά : *λανὸ* - ὁ = ὁ ληνός, *πατ-τὰ* - ἡ = ἡ πηκτή, *ταμίσ-σι* - τὸ = (ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *τάμισος*) ἡ πυτιά. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα, ποὺ ὑπάρχουν, ἐὰν εἶχον πράγματι εἰσέλθει εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἰδιώματα διὰ τῆς δημώδους Λατινικῆς, ὡς *ἀντιδάνεια*, θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὴν αὐτὴν μορφὴν μὲ ἐκείνην, τὴν

---

1. Μεμονωμέναι περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας λεξιλογικὰ στοιχεῖα ποὺ ἐπιχωριάζουν εἰς ὡρισμένας ἑλληνικὰς περιοχὰς καὶ ἀπαντοῦν καὶ εἰς τὰ Κατωϊταλικὰ ἰδιώματα, δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ δικαιολογήσουν μετακινήσεις πληθυσμῶν, ὅπως π.χ. τὸ ρ. *κανονῶ* = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς, κοινὸν καὶ εἰς τὰς δύο γλωσσικὰς νησῖδας τῆς Νοτ. Ἰταλίας, ἀπαντᾷ εἰς Ἠπειρωτικὸν ᾆσμα (βλ. *S. Caratzas*, ἔνθ' ἀν., σ. 170), ἡ λ. *σήκωση ἡ* = Ἀπόκρεω, ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν Κύπρον καὶ τὴν Καλαβρίαν.

2. Βλ. *G. Morosi*, Studi sui dialetti greci della Terra d'Otranto, Lecce (1870), σ. 206 κ.ἑξ. Πβ. *O.Parlangeli*, Sui dialetti romanzi e romaici del Salento (in Memorie dell' Istituto Lombardo di Scienze e Lettere (classe di Lettere), vol. 25 (1953)), σ. 141 κ.ἑξ.

3. Ἔνθ' ἀν., σ. 40 κ.ἑξ.

ὁποίαν ἔχουν τὰ ἀντίστοιχα λεξιλογικὰ στοιχεῖα, τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὰ ἐκ τῆς δημώδους Λατινικῆς προελθόντα Ἰταλικὰ ἰδιώματα καὶ ὄχι τὴν σχεδὸν ἀλώβητον μορφήν, τὴν ὁποίαν διατηροῦν ἐντὸς τῶν Ἑλληνικῶν ἰδιωμάτων. Τὸ Δωρικὸν ἐπὶ παραδείγματι *ἄσαμος* = ἄσημος, ὁ ἄνευ σήματος, εἰς μὲν τὰ Ἑλληνικὰ ἰδιώματα μαρτυρεῖται ὡς *ἄσαμο*, *αἶγα ἄσαμο* = αἶγα χωρὶς σημάδι (χωρὶς διακριτικὸν σημεῖον εἰς τὰ ἀφτιά), εἰς δὲ τὰ Ἰταλικὰ τοπικὰ ἰδιώματα ὡς *asima* καὶ *asina*, *crapa asina* = αἶγα χωρὶς σημάδι. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ ἄλλα Δωρικὰ καὶ ἀρχαϊκὰ στοιχεῖα.

Ἀλλὰ ἐκτὸς τῶν Δωρικῶν τούτων καταλοίπων ὑπάρχουν εἰς τὰ ἰδιώματα Καλαβρίας καὶ ἄλλα ἀρχαιοπινῆ λεξιλογικὰ στοιχεῖα, ὡς εἶναι οἱ Ἡσιόδειοι ὅροι τοῦ ἀρότρου, *ἔλυμα* - τὸ (ἡ βάσις τοῦ ἀρότρου ἡ φέρουσα τὸ ὑνίον), *dζύα* - ὁ = ὁ γύης, ἡ λ. *ἀποῦρga* (ἀπῶρυξ) κ.ἄ., τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν μόνον ἐδῶ καὶ ὄχι εἰς τὴν Βυζαντινήν, οὔτε εἰς τὰ τοπικὰ Ἰταλικὰ ἰδιώματα, οὔτε καὶ εἰς τὰ νεοελλην. ἰδιώματα.

Εἰς τὸ σημεῖον, ὅπου εὑρίσκονται σήμερον τὰ πράγματα ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐπίμαχον πρόβλημα τῆς καταγωγῆς τῶν Κατωϊταλικῶν Ἑλληνικῶν ἰδιωμάτων, θεωρούμενον ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς θεωρίας Morosi ὡς μὴ λελυμένον, πιστεύομεν ὅτι τὸ ἰδίωμα τοῦ Μαρτινιάνο, μὲ τὰ ἰδιάζοντα φωνητικὰ καὶ μορφολογικὰ στοιχεῖα, συμβάλλει κατὰ τρόπον πειστικόν.

Ἡ σύνθεσις τοῦ ἰδιώματος τούτου παρουσιάζει δύο σαφῶς διακρινόμενα γλωσσικὰ στρώματα : Τὸ ἀρχαϊκὸν ὑπόστρωμα μὲ τὰ διπλᾶ σύμφωνα καὶ τὰ ἀρχαιοπινῆ γλωσσικὰ στοιχεῖα, κατὰ πάντα ὅμοιον πρὸς τὸ γλωσσικὸν ὑπόστρωμα τῶν λοιπῶν ἰδιωμάτων καὶ τῶν δύο Ἑλληνοφώνων περιοχῶν, καὶ τὸ νεώτερον γλωσσικὸν στρῶμα μὲ τὰ κωφωτικὰ καὶ νεώτερα μορφολογικὰ φαινόμενα. Τὸ πρῶτον προέρχεται ἀναμφισβητήτως ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς τὸ χωρίον πρὸ τοῦ 3ου τοὐλάχιστον π.Χ. αἰῶνος, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς χρονικὸν ὅριον διὰ τὴν ἁπλοποίησιν τῶν διπλῶν συμφώνων· τὸ δεύτερον φανερώνει σαφῶς τὴν προέλευσίν του ἀπὸ τὴν γλῶσσαν μεταναστῶν ἐκ Βορείου Ἑλλάδος καὶ πιθανῶς ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῆς Ἠπείρου κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 15ου αἰῶνος, ὡς πείθουν αἱ ἱστορικαὶ μαρτυρίαι, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἤδη λόγος. Εἰς τὰ δύο ταῦτα βασικὰ γλωσσικὰ στρώματα εἰσῆλθον κατὰ καιροὺς ἐξ ἐπαφῶν, ὅπως καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἰδιώματα τῶν ἐν λόγῳ περιοχῶν, γλωσσικὰ στοιχεῖα, βυζαντινὰ καὶ νεώτερα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἐπηρέασαν τὴν ὅλην γλῶσσαν. Ἡ ὑποχώρησις τῶν φαινομένων κωφώσεως, τὴν ὁποίαν διαπιστώσαμεν ἀνωτέρω, μαρτυρεῖ ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ παλαιοῦ πληθυσμοῦ τοῦ χωρίου, ἰσχυροτέρα, τείνει νὰ ἀφομοιώσῃ τὴν γλῶσσαν τῶν μεταναστῶν, ὅπως συνέβη ἤδη εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς Στερνατίας.

Ἡ σύνθεσις αὕτη τοῦ ἰδιώματος Μαρτινιάνο δὲν εὐνοεῖ τὰς ἀπόψεις τῶν ὀπαδῶν τῆς θεωρίας Morosi. Ἡ παρουσία τῶν κωφωτικῶν φαινομένων καὶ τῶν μορφολογικῶν στοιχείων, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς σχετικὰς ἱστορικὰς μαρτυρίας εἶναι μία σοβαρὰ ἔνδειξις ὅτι ἔγινε πράγματι μετακίνησις πληθυσμοῦ πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ Μαρτινιάνο καὶ τῆς γειτονικῆς Στερνατίας, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῆς Δυτικῆς Πελοποννήσου, οὔτε κατὰ τὰ τέλη τοῦ 9ου αἰῶνος, ἀλλὰ πιθανῶς ἐκ τῆς Ἠπείρου καὶ κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 15ου αἰῶνος. Ὡς πρὸς τὸ γλωσσικὸν ὑπόστρωμα τοῦ ἰδιώ-

ματος μὲ τὰ διπλᾶ σύμφωνα καὶ τὰ ἀρχαϊκὰ λεξιλογικὰ στοιχεῖα, θὰ ἦτο καθαρὰ ματαιοπονία, δι' οὓς λόγους ἀνέπτυξεν ἐκτενῶς, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω, ὁ S. Caratzas, νὰ ὑποστηρίζεται ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν γλῶσσαν Βυζαντινῶν ἀποίκων τοῦ 9ου αἰῶνος καὶ δὴ ἐκ Πελοποννήσου[1].

Παραθέτω κατωτέρω μερικὰς ἀκόμη περιπτώσεις κωφώσεως τοῦ ἰδιώματος Μαρτινιάνο.

Κώφωσις τοῦ ε : Ρήματα : 1) *λέτω* < ἀλέθω φρ. *λέτω 'ὸ σιτάρι καὶ κάν-νω ἀλέουρι* = ἀλέθω τὸ σιτάρι καὶ κάμνω ἀλεύρι), *ἔλιτα* < ἤλεθα, *ἔλισα* < ἤλεσα, *σιτάρι λιμ-μένο* = σιτάρι ἀλεσμένο.

2) *ρμέω* < ἀρμέγω, *ἔρμιga* < ἤρμεγα, *ἔρμιτσα* < ἤρμεξα φρ. *ἔρμιτσα τὴν ἀβιλάτα* = ἤρμεξα τὴν ἀγελάδα, *τὰ πρόατα εἶναι ρμιμ-μένα* = τὰ πρόβατα εἶναι ἀρμεγμένα.

3) *giλῶ* = γελῶ, παρατ. *ἐgέλaga* = ἐγέλαγα, ἀόρ. *ἐgέλασα*, φρ. *ἐgέλασα πουḍḍὺ* = ἐγέλασα πολύ, *στέει giλῶντα σού;* = γελᾷς (στέκεις γελώντας) ἐσύ; *εἶχε giλάσουντα* = εἶχε γελάσει, *gέλασο* = γέλασε, *giλάσιτε* = γελάσετε, φρ. *τέλει giλαμ-μένο;* = θέλεις νὰ σὲ περιγελοῦν;

4) *γιαḍ-ḍέω* = διαλέγω, φρ. *γιαḍ-ḍέω 'ὲς ἀλαὶ* = διαλέγω τὶς ἐλαῖες, παρατ. *γιάḍ-ḍιga* = ἐδιάλεγα, ἀόρ. *γιάḍ-ḍιτσα* = ἐδιάλεξα, φρ. *ἐγὼ τοῦμαι γιαḍ-ḍιμ-μένα* = ἐγὼ τὸ ἔχω διαλέξει.

5) *τσιχουρίdζω* = ξεχωρίζω, φρ. *στέουνε τσιχουριμ-μένοι* = εἶναι χωρισμένοι, στέκουν χωρισμένοι, *στέει τσιχουρίdζουντα 'ὸ σιτάρι ἀτ-τὸ κριτάρι* = στέκει ξεχωρίζων (ξεχωρίζει) τὸ σιτάρι ἀπὸ τὸ κριθάρι, *'έτ-το σώdζει τσιχουρίσει* = δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ξεχωρίσῃ.

6) *κριμάdζω* = κρεμάζω, μέσ. *κριμάdζουμαι*, παρατ. *'κρέμαdζα*, ἀόρ. *'κρέμασα*, *κριμάdζαμο* = ἐκρεμάζαμε, *κριμάσαμο* = ἐκρεμάσαμεν, *κρέμασότ-το* = κρέμασέ το, *κριμάσιτέ το* = κρεμάσετέ το, *κριμαμ-μένο - η - ο* = κρεμασμένος, η - ον, φρ. *οἱ 'Εβραῖοι κριμάσανο 'ὸ Κριστὸ 'ς τὸ στραυὸ* = οἱ 'Εβραῖοι ἐκρέμασαν τὸν Χριστὸν εἰς τόν σταυρόν.

'Ονόματα : *ἀβιλάτα* < ἀγελάδα - ἡ, *ἀλιπούνα* < ἀλεπούνα - ἡ, *ἀτ-τιντία* < αὐθεντία - ἡ, φρ. *ἡ ἀτ-τιντία σου* = ἡ αὐθεντία σου, *βιλάνι* < βελάνι - τό, φρ. *,ά ρέκ-κα τρῶνε 'ὰ βιλάνια* = οἱ χοῖροι τρώγουν τὰ βελάνια, *κινούρgιο* < καινούριος, *σ-σινdόνα* < σφενδόνα - ἡ, *φιḍ-ḍὸ* < φελλὸς - ὁ, *χιρέτιμ-μα* < χαιρέτισμα - τό, *τσιματάρη* < ψεματάρης-ὁ.

Κώφωσις τοῦ ο : *Ρήματα* : *'βουράdζω* < ἀγοράζω, παρατ. *βόραdζα* < ἠγόραζα,

---

1. 'Η περίπτωσις τοῦ ἰδιώματος τοῦ Λιβυσσίου, ὅπου τὰ κωφωτικὰ φαινόμενα συνυπάρχουν μὲ τὰ διπλᾶ σύμφωνα, ὡς ἐπίσης ἡ περίπτωσις τῶν διπλωτικῶν Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων Κύμης, Χίου, Κύπρου, Δωδεκανήσου κ.ἄ., τὰ ὁποῖα, παρὰ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τῆς Κοινῆς, διατηροῦν μέχρι σήμερον τὰ διπλᾶ σύμφωνα λόγῳ τῆς συντηρητικότητός των, θὰ ἔπρεπε νὰ πείσουν τοὺς διαφωνοῦντας πρὸς τὴν θεωρίαν Rohlfs, ὅτι κατὰ τὸν ἴδιον λόγον τὸ γλωσσικὸν ὑπόστρωμα ὅλων τῶν 'Ελληνικῶν ἰδιωμάτων τῆς Κάτω 'Ιταλίας μὲ τὰ διπλᾶ σύμφωνα καὶ τὰ ἀρχαϊκὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα ἔχει ἀρχαιοτάτην καὶ ὄχι βυζαντινὴν προέλευσιν.

βουράdζαμο < ἠγοράζαμεν, *βόρασα* < ἠγόρασα, φρ. *εἶχε βουράσοντα ἅ κ-κουράφι καὶ τοῦχε σπείρουντα* = εἶχεν ἀγοράσει ἕνα χωράφι καὶ τὸ εἶχε σπείρει.

2) *λουνίdζω* < ἁλωνίζω, φρ. *λουνίdζω 'ὸ σιτάρι 'ς τ' ἁλώνι* = ἁλωνίζω τὸ σιτάρι 'ς τ' ἁλώνι, παρατ. *'λώνιdζα*, ἀόρ. *'λώνισα*, φρ. *ἄμο καὶ λώνισο* = ἄμε καὶ ἁλώνισε, *λουνίσετε* = ἁλωνίσετε, φρ. *'ὲσ-σώdζω λουνίσει, γιατὶ 'ὲ κ-κάν-νει ἄνιμο* = δὲν ἠμπορῶ ν' ἁλωνίσω, γιατὶ δὲν κάμνει ἄνεμο (δὲν φυσᾷ ἀέρας).

3) *γουμών-νω* < γομώνω, μέσ. *γουμών-νουμαι*, φρ. *γουμών-νουμαι τσὲ τ-τείρου* = γεμίζω (ὁλόκληρος) ἀπὸ ψεῖρες, παρατ. *ἐγόμουν-να* = ἐγέμιζα, ἀόρ. *ἐγόμουσα* = ἐγέμισα, φρ. *γόμα 'ὰ χέρια τσὲ καρύdια* = γέμισε τὰ χέρια μὲ καρύδια, *γουμώσιτε 'ὰ χέρια τσὲ ἀπ-πίdια* = γεμίσατε τὰ χέρια μὲ ἀπίδια.

4) *νών-νω* < ἑνώνω, φρ. *νών-νω 'ὰ σῦκα* = συλλέγω τὰ σῦκα, παρατ. *ἕνουν-να* = ἥνωνα, ἀόρ. *ἕνουσα* = ἥνωσα, μετοχ. *νών-νουντα - νώσουντα* = ἑνώνοντας - ἑνώσοντας, φρ. *στέω νών-νουντα ἀπ-πίdια* = συλλέγω (στέκω συλλέγοντας) ἀπίδια, *τὰ εἶχα νώσουντα* = τὰ εἶχα συλλέξει, *νῶσε dύο ρόdα* = μάζεψε δύο (ὀλίγα) τριαντάφυλλα, *νώσιτε σπ'ρὶ σ-σιτάρι* = μαζέψετε λίγο σιτάρι, *'έ τ-τα σώdζει νώσει 'ὰ σῦκα, κὰ 'ὲν ἔν' γινουμένα* = δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ μαζέψῃ τὰ σῦκα, διότι δὲν εἶναι ὥριμα (γινωμένα).

5) *ρουτῶ* < ἐρωτῶ, παρατ. *ρώτηga* = ἐρωτοῦσα, φρ. *ρώτηga πάντα τσὲ σένα* = ἠρωτοῦσα πάντοτε γιὰ σένα, ἀόρ. *ρώτησα*, φρ. *ρώτησα πῶς ἐστέει* = ἠρώτησα πῶς εἶσαι, Μετοχ. ἐνεστ. *ρουτώντα*, παθ. παρακ. *ρουτημ-μένο*, φρ. *πάει πάντα ρουτώντα* = ἐρωτᾷ πάντοτε (πάει ἐρωτώντας πάντοτε), *'ἐτ-τέλει ρουτημ-μένο* = δὲν θέλει νὰ τὸν ἐρωτοῦν, Προστ. *ρώτησο 'ὸ κ-κιούρη σ-σου* = ἐρώτησε τὸν πατέρα σου, *ρουτήσιτε 'ὸ γένο* = ἐρωτήσατε τὸ γένος (τὸν λαόν).

6) *κακουφαίνεται* < κακοφαίνεται (συνήθως εἰς γ' πρόσ. ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ), φρ. *'ὰ λόγια, ποὺ ἦσα π-πουμένα, μοῦ κακουφαίνουτ-ται* = τὰ λόγια, ποὺ εἶχαν λεχθῆ, μοῦ κακοφαίνονται, *ἐσοὺ μ' ἔφηκε μὲσ 'ς τὴ στρὰ καὶ ἐμένα μοῦ κακουφάνη* = ἐσὺ μὲ ἄφησες 'ς τὸ μέσον τοῦ δρόμου καὶ ἐμένα μοῦ κακοφάνηκε, *μή σ-σου κακουφανῆ, κὰ ἔ' κ-καὶ λέω οἴτου, 'ὲ τ-την ἔχω μὰ σένα* = νὰ μὴ σοῦ κακοφανῇ, ἐπειδὴ ὁμιλῶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο (στέκω καὶ λέγω οὕτως), δὲ τἄχω μὲ σένα.

'Ονόματα : *ἀνάπουτο - η - ο* < ἀνάποδος - η - ον, *πράματα ἀνάπουτα* = ἀνάποδα πράγματα, *φρουντὴ* < βροντὴ - ἡ, *gετουνία* < gετονία < γειτονιὰ - ἡ, *dζουβὴ* < ζωὴ - ἡ, *ἴdρουτα - ἡ* < ἴδρωτας - ὁ, *κουḍ-ḍάρι* < κοḍ-ḍάρι < κολλάρο -τὸ = τὸ περιλαίμιον, *κουφίνα* < κοφίνα - ἡ, *ὄρκουμα* < ὄρκωμα < ὄγκωμα - τό, *σπουρικάρα* < σπορικάρα, θηλ. τοῦ σπορικάρης, *σ-σουνdίλι*, < σπονdύλι -τό, φρ. *τ'ἀ-ράτ-τι βαστᾶ 'ὸ σ-σουνdύλι* = τὸ ἀδράχτι βαστᾷ (φέρει) τὸ σφονδύλι, φωνὴ > *φουνή*, φωτία < *φουτία*, χωρίζω - χωρισία > σκωρισία > *σκουρισία* - ἡ = τὸ χώρισμα.

ΑΝΑΣΤ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

INTERESSANTI FENOMENI DI FONETICA E DI MORFOLOGIA DEL DIALETTO GRECO DI MARTIGNANO (SALENTO)

Anastasios Karanastasis

Riassunto

Nel corso delle sue indagini sul dialetto di Martignano del Salento greco l'autore ha notato fenomeni di chiusura delle *e* ed *o* atone e di ammutolimento della *i* atona preceduta da consonante. Ha notato inoltre che la formazione dell'imperfetto attivo dei verbi contratti in -ῶ (αῶ-ῶ, εῶ-ῶ) si presenta di forma diversa da quella degli altri dialetti greci del Salento. Tali fenomeni di chiusura non si riscontrano in alcuno dei dialetti greci dell'Italia meridionale.

Il dialetto Martignanese conserva tuttora le geminate come le conservano tutti i resti dialetti greci della Calabria e del Salento.

Bisogna dire che mentre i fenomeni di chiusura delle atone *e* ed *o* e l'ammutolimento della i atona, preceduta da consonante, sono caratteristici dei dialetti neogreci del Nord, le geminate poi, che già dal 3º sec. a. Cr. cominciarono a semplificarsi in tutto il territorio greco, esistono tuttora in certi dialetti del Sud per il loro carattere conservatore, cioè nei dialetti di Cipro, Chio, Chiume in Eybea, Dodecanese, Icaria, in parte di Cappadocia, in alcune isole delle Cicladi del Sud e nei dialetti greci dell'Italia meridionale.

La coesistenza dei fenomeni di chiusura e delle geminate, due elementi inconciliabili nello stesso dialetto, rivela chiaramente una dublice provenienza degli abitanti di Martignano. Le geminate appartengono alla lingua degli abitanti, che erano insediati a Martignano prima del 3º sec. a. Cr., considerato come terminus post quem per la semplificazione delle geminate stesse, processo completatosi nel 2º sec. d. Cr. per tutti i dialetti ad eccezione da quelli su riferiti.

La chiusura invece delle *e* ed *o* atone e l'ammutolimento della *i* atona ci fanno pensare a una immigrazione nel paese d'un popolo compatto, proveniente dalle regioni settentrionali della Grecia, dove tuttora esistono tali fenomeni di fonetica e probabilmente dall'Epiro da dove, secondo testimonianze storiche, gruppi compatti di Greci ed Albanesi, per la paura dei Turchi, sono emigrati in Italia meridionale verso la seconda metà del 15º sec.

La sintesi del dialetto di Martignano non favorisce la teoria Morosi. I fenomeni di chiusura testimoniano di una emigrazione di gruppi compatti, provenienti dalla Grecia del Sud e probabilmente dall'Epiro e non dal Peloponneso e nella seconda metà del 15º sec. e non nel 9º come sostengono i sostenitori di teoria Morosi.

La lingua del popolo, che era insediato al paese prima del 3º sec. a. Cr., essendo più forte, tende ad assorbire la lingua degli immigranti.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1971 - 1977

Ἡ κατωτέρω βιβλιογραφία ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὰς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων δημοσιευθείσας γλωσσικὰς μελέτας ὑπὸ εὐρυτέραν ἔννοιαν. Περιλαμβάνει δηλ. ὄχι μόνον εἰδικὰς γλωσσικὰς πραγματείας, αἱ ὁποῖαι ἐδημοσιεύθησαν αὐτοτελῶς ἢ εἰς διάφορα ἐπιστημονικὰ ἢ τοπικὰ γενικῆς ὕλης περιοδικά, ἀλλὰ καὶ ἄλλην γλωσσικὴν ὕλην, ὡς διαλεκτικὰ κείμενα (παραμύθια, μύθους, παροιμίας — δὲν ἀποτελεῖ ὅμως λαογραφικὴν βιβλιογραφίαν) τὰ ὁποῖα συνοδεύονται ὑπὸ ἑρμηνευτικοῦ λεξιλογίου, γλωσσάρια, συλλογὰς ὀνομάτων καὶ τοπωνυμίων καὶ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα. Καὶ τοῦτο, διότι ἀποβλέπει νὰ διευκολύνῃ ὄχι μόνον τοὺς εἰδικοὺς γλωσσολόγους, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργον τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Τὸ ποικίλον τοῦτο διαλεκτικὸν ὑλικόν, ἀποδελτιούμενον θὰ πλουτίσῃ τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Κέντρου διὰ γλωσσικοῦ ὑλικοῦ ἐκ διαφόρων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν ξένων μελετητῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης γραφέντων ἀναφέρονται ὀλίγα μόνον σχέσιν ἔχοντα μὲ βασικὰ θέματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἄλλωστε ὁ βουλόμενος νὰ γνωρίζῃ τὰς μελέτας τῶν ξένων περὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δύναται νὰ ἀνεύρῃ αὐτὰς εἰς τὰ ξένα γλωσσολογικὰ καὶ φιλολογικὰ περιοδικά [1].

Ἡ κατάταξις τῶν λημμάτων ἐγένετο ὡς μέχρι τοῦδε κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως. Ἐντὸς ὀρθογωνίων ἀγκυλῶν [ ] καὶ δι' ἑτερορρύθμων στοιχείων ἐτέθησαν σχετικαί τινες πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἄρθρου σημειώσεις.

Ὀβελὸς — εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλιογραφικοῦ τίτλου δηλοῖ ἐπανάληψιν τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ τίτλῳ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως.

Εἶναι αὐτονόητον ὅτι οὐδεμία βιβλιογραφία δύναται νὰ εἶναι πλήρης καὶ μάλιστα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς βιβλία ἢ περιοδικὰ ἐκδιδόμενα εἰς ἐπαρχίας καὶ ὅταν καταρτίζηται ὑπὸ ἑνὸς ἀτόμου μὲ σκοπὸν τὴν κατ' ἀρχὰς προσωπικήν του ἐνημέρωσιν. Διὰ τοῦτο, πᾶσα συμπλήρωσις ἢ διόρθωσις τῆς παρούσης βιβλιογραφίας, ἡ ὁποία μᾶλλον ὡς συμβολὴ ἂς χαρακτηρισθῇ, θὰ εἶναι λίαν εὐπρόσδεκτος προσφορὰ καὶ διὰ τὸν συγγραφέα καὶ διὰ τὴν ἐπιστήμην.

---

1. L'Année Philologique (Paris), Bulletin de la Société de Linguistique (Paris), Byzantinische Zeitschrift (München), Onoma (Louvain), Glotta (Göttingen), Gnomon, Sprache κλπ., ἰδίως τὸ Bibliographie Linguistique, publiée par le Comité International permanent des linguistes sous les auspices du Conseil international de la philosophie et des sciences humaines, Utrecht. Τελευταίως, ἀπὸ τοῦ 1973, καὶ τὸ ἐτήσιον Δελτίον Βιβλιογραφίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης — Bibliographical Bulletin of the Greek Language, τὸ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Γ. Μπαμπινιώτου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν καὶ βοηθῶν τοῦ Γλωσσολογικοῦ Σπουδαστηρίου.

Σημειώνω εὐθὺς ἀμέσως πρὸς ἐνημέρωσιν ὅσας κατὰ καιροὺς μέχρι σήμερον ἐδημοσίευσα γλωσσικὰς βιβλιογραφίας :

1. *Συμβολὴ εἰς τὴν γλωσσικὴν βιβλιογραφίαν τῶν ἐτῶν 1939-1947*, Λεξικογραφικὸν Δελτίον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 4 (1942-1948), 155-176.

2. *Γλωσσικὴ βιβλιογραφία 1939-1956. Τῶν ἐτῶν 1948-1956 καὶ συμπληρωματικὴ τῶν ἐτῶν 1939-1947*, Ἀθηνᾶ 61 (1957), 104-222 [Ἀριθμ. 1-1778].

3. *Γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1957-1959*, Ἀθηνᾶ 64 (1960), 247-332 [Ἀριθμ. 1-669].

4. *Γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1960-1964*, Ἀθηνᾶ 68 (1965), 262-332 [Ἀριθμ. 1-987].

5. *Γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1965-1967*, Ἀθηνᾶ 70 (1968), 383-421 [Ἀριθμ. 1-503].

6. *Γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1968-1970*, Ἀθηνᾶ 72 (1971), 282-331 [Ἀριθμ. 1-628].

7. *Δελτίον ἀναλυτικῆς γλωσσικῆς βιβλιογραφίας 1959*, Ἀθηνᾶ 63 (1959), 360-369 [Ἀριθμ. 1-28].

8. *Δελτίον ἀναλυτικῆς γλωσσικῆς βιβλιογραφίας 1960*, Ἀθηνᾶ 65 (1961), 337-376 [Ἀριθμ. 1-102].

9. *Δελτίον ἀναλυτικῆς γλωσσικῆς βιβλιογραφίας 1961*, Ἀθηνᾶ 66 (1962), 464-479 [Ἀριθμ. 1-50].

10. *Δελτίον ἀναλυτικῆς γλωσσικῆς βιβλιογραφίας 1962-1966*, Ἀθηνᾶ 69 (1967), 271-327 [Ἀριθμ. 1-203].

11. *Le grec moderne, les dialectes néo-helléniques et le Dictionnaire historique de la langue grecque de l'Académie d'Athènes, avec une Bibliographie de 2630 titres*, Λεξικογραφικὸν Δελτίον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 12 (1972), 81-256.

Διὰ τὴν Ὀνοματολογικὴν Βιβλιογραφίαν (Τοπωνύμια-Ὀνόματα).

1. *Σχεδίασμα περὶ τῶν τοπωνυμικῶν καὶ ἀνθρωπωνυμικῶν Σπουδῶν ἐν Ἑλλάδι 1833-1962*, Ἀθηνᾶ 66 (1962), 300-424 καὶ 67 (1963-1964), 145-369 [καὶ ὡς ἀνάτυπον].

2. *Bibliographia Onomastica. Grèce.* Onoma (Louvain), t. 10 (1962/63), 84-88. 11 (1964/5), 83-87. 12 (1966/67), 82-84. 13 (1968), 78-80. 14 (1969), 360-365. 15 (1970), 477-486. 16 (1971), III, 521-527. 18 (1974), I-II, 127-131. 19 (1975), I-II, 20 (1976), II-III, 426-430.

Τὸν συνάδελφον κ. Χρ. Χαραλαμπάκην δ. Φ., συντάκτην τοῦ Κέντρου συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐπικουρήσαντα κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς παρούσης βιβλιογραφίας θερμῶς εὐχαριστῶ.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

Ἀθηνᾶ = Ἀθηνᾶ. Σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας. Ἐν Ἀθήναις. Διευθυντὴς Ν. Τωμαδάκης.

Αἰολ. Γράμμ. = Αἰολικὰ Γράμματα. Δίμηνη ἐπιθεώρηση τῆς Λεσβιακῆς τέχνης. Διευθυντὴς Γ. Βαλέτας.

Ἀμάλθεια = Ἀμάλθεια. Τριμηνιαῖον ἱστορικὸν - λαογραφικὸν περιοδικὸν τῆς Ἱστορικῆς - Λαογραφικῆς Ἑταιρείας νομοῦ Λασιθίου. Διευθ. συντάξεως Ν. Ζερβογιάννης, Ἅγιος Νικόλαος Κρήτης.

Ἄνθρωπος = Ἄνθρωπος. Ὄργανο τῆς Ἀθρωπολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Ἱδρυτὴς - διευθυντὴς Ἄρης Ν. Πουλιανός. Ἀθήνα.

Ἀργοναύτης = Ἀργοναύτης. Τριμηνιαία ἔκδοσις τοῦ Συνδέσμου «Ἑρμῆς». Διευθ. Δ. Παντελοδῆμος, Ἀθῆναι.

Ἀρκαδ. = Ἀρκαδικά. Διμηνιαῖο Περιοδικὸ Λόγου - Τέχνης - Ζωῆς τοῦ «Κέντρου Ἀρκαδικῶν μελετῶν». Διευθυντὴς Θ. Βαγενᾶς. Ἀθῆναι.

Ἀρχ. Μακεδ. = Ἀρχαία Μακεδονία. II. Ἀνακοινώσεις κατὰ τὸ δεύτερο Διεθνὲς Συμπόσιο (Θεσσαλονίκη 19-24 Αὐγούστου 1973), Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 544. [Ἵδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἵμου, 155].

Ἀρχαιολ. Ἐφημ. = Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς. Περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. = Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν Μελετῶν. Ἔκδοσις Ἑταιρείας Εὐβοϊκῶν Σπουδῶν. Ἐν Ἀθήναις.

Ἀρχ. Θεσσ. Μελ. = Ἀρχεῖον Θεσσαλικῶν Μελετῶν. Περιοδικὴ ἔκδοσις τῆς Ἑταιρείας Θεσσαλικῶν Ἐρευνῶν. Βόλος.

Ἀρχ. Θράκ. = Ἀρχεῖον Θράκης (πρῴην Ἀρχεῖον τοῦ Θρακικοῦ λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ θησαυροῦ). Ἱδρυτὴς Πολύδωρος Παπαχριστοπούλου. Ἑταιρεία Θρακικῶν Μελετῶν.

Ἀρχ. Κορινθ. Μελετ. = Ἀρχεῖον Κορινθιακῶν Μελετῶν. Ἀθῆναι.

Ἀρχ. Πόντ. = Ἀρχεῖον Πόντου. Σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ποντιακῶν Μελετῶν. Διευθυντὴς Ὀδ. Λαμψίδης. Ἐν Ἀθήναις.

Α' Συμπ. Ἱστ. Λαογρ. Γλωσσ. = Α' Συμπόσιο Ἱστορίας, Λαογραφίας, Γλωσσολογίας Δυτικομακεδονικοῦ χώρου (Βοΐου - Γρεβενῶν - Κοζάνης) Θεσσαλονίκη 2-3 Ὀκτωβρίου 1976 Θεσσαλονίκη 1976. [Βοΐων Ἑστία Θεσσαλονίκης 3. Πρακτικά].

Βυζαντινὰ = Βυζαντινά. Ἐπιστημονικὸν Ὄργανον τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Διευθ. Ι. Ε. Καραγιαννόπουλος.

Γορτυνιακὰ = Γορτυνιακά. Ἔκδοσις τῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης τῆς Σχολῆς Δημητσάνης. Διευθ. Ἰωάννα Γιανναροπούλου.

Δελτ. Κέντρ. Μικρ. Σπουδ. = Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν. Ἀθήνα.

Δεσμὸς = Δεσμός. Ἀφιέρωμα στὸν Ι. Ν. Θεοδωρακόπουλο, Ἀθῆναι 1975.

Δωδεκ. Ἀρχ. = Δωδεκανησιακὸν Ἀρχεῖον. Σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Δωδεκανησιακῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας, ἐν Ἀθήναις.

Δωδεκαν. Χρον. = Δωδεκανησιακὰ Χρονικά. Ἐτησία περιοδικὴ ἔκδοσις Στέγης Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Δωδεκανήσου. Ἐπιμέλεια: Ε. Παπαμανώλης - Μ. Λογοθέτης - Χ. Παπαχριστοδούλου.

Δωδώνη = Δωδώνη. Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων. Ἰωάννινα.

Ἐδεσσ. Χρον. = Ἐδεσσαϊκὰ Χρονικά. Ἔκδοση τοῦ Φιλοπροόδου Συλλόγου Ἐδέσσης «Μέγας Ἀλέξανδρος». Ἔδεσσα.

Ἑλλην. = Ἑλληνικά. Φιλολογικόν, Ἱστορικὸν καὶ Λαογραφικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα. Θεσσαλονίκη. Διευθυνταὶ συντάξεως Ν. Ἀνδριώτης - Α. Ε. Βακαλόπουλος - Λ. Πολίτης.

Ἑλλην. Λαϊκὴ Τέχνη = Ἑλληνικὴ Λαϊκὴ Τέχνη. Χειροτεχνία - καλλιτεχνία - λαογραφία - ἱστορία - ἀρχαιολογία. Ἔκδοση Ἐθνικοῦ Ὀργανισμοῦ Ἑλληνικῆς Χειροτεχνίας. Διευθυντὴς συντάξεως Κλ. Μαρμαρινός, Ἀθῆναι.

Ἑλλην. Ψυχὴ = Ἑλληνικὴ Ψυχή. Τριμηνιαία λαογραφικὴ ἐπιθεώρηση. Διευθυντὴς Δ. Α. Δογάνης, Ἀθῆναι.

ΕΕΒΣ = Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν. Δ/τὴς Ν. Τωμαδάκης, Ἀθῆναι.

ΕΕΚυκλ. Μ. = Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν. Διευθυντὴς Σ. Κορρές. Ἐν Ἀθήναις.

ΕΕΣτερελλ. Μ. = Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Στερεοελλαδικῶν Μελετῶν. Δ/τὴς Π. Χριστόπουλος, Ἀθῆναι.

Ἐπετ. Καλαβρ. = Ἐπετηρὶς τῶν Καλαβρύτων. Ἐτησία περιοδικὴ ἔκδοσις τῆς Παγκαλαβρυτινῆς Ἑνώσεως, Ἀθῆναι.

ΕΚΕΕΚ = Ἐπετηρὶς Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν Κύπρου. Διευθ. Θ. Παπαδόπουλλος. Λευκωσία Κύπρου.

ΕΚΕΕΛ = Ἐπετηρὶς τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης Ἑλληνικῆς Λαογραφίας Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Διευθυντὴς Στ. Ἥμελλος. Ἐν Ἀθήναις.

ΕΚΕΕΔ = Ἐπετηρὶς τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Διευθυντὴς Μεν. Τουρτόγλου. Ἐν Ἀθήναις.

Ἐπιθ. Λόγ. Τεχν. = Ἐπιθεώρησις Λόγου καὶ Τέχνης, Λευκωσία Κύπρου.

Ἐπετ. Πολυτεχν. = Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου. Διευθ. Ν. Κ. Μουτσόπουλος. Θεσσαλονίκη.

ΕΕΦΣΠΑ = Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΕΕΦΣΠΘ = Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ἐποπτεία = Ἐποπτεία. Μηνιαῖο Περιοδικὸ φιλοσοφίας καὶ γενικῆς παιδείας. Ἐκδότης Π. Θ. Δρακόπουλος. Ἀθῆναι.

Ἑπταν. Φύλλα = Ἑπτανησιακὰ Φύλλα. Φιλολογικὴ - λαογραφικὴ καὶ ἱστορικὴ ἔκδοση. Ἰδιοκτήτης-ἐκδότης Ντῖνος Κονόμος. Ἀθῆναι.

Ἐρανιστὴς = Ἐρανιστής. Ἐκδότης : «Ὅμιλος Μελέτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαφωτισμοῦ». Ἀθῆναι.

Εὐθύνη = Εὐθύνη. Φυλλάδιο Νεοελληνικοῦ προβληματισμοῦ. Ὑπεύθυνος Κ. Τσιρόπουλος, Ἀθῆναι.

Ἠλειακὰ = Ἠλειακά. Τριμηνιαῖο περιοδικὸ Λαογραφικῆς - Ἱστορικῆς καὶ Γλωσσικῆς σπουδῆς τῆς Ἠλείας. Δ/τὴς Ντῖνος Ψυχογιός. Νιοχώρι Κυλλήνης Ἠλείας.

ΗΜΕ = Ἡμερολόγιον Μεγάλης Ἑλλάδος. Ἀθῆναι.

Ἠπ. Ἑστ. = Ἠπειρωτικὴ Ἑστία. Μηνιαία Ἐπιθεώρησις ἐν Ἰωαννίνοις. Ἰδιοκτήτης - Διευθυντὴς : Δ. Κόκκινος.

Θεσσ. Ἑστ. = Θεσσαλικὴ Ἑστία. Διευθ. Μ. Σταφυλᾶς. Λάρισα.

Θεσσ. Χρον. = Θεσσαλικὰ Χρονικά. Δελτίον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας τῶν Θεσσαλῶν. Ἀθῆναι. Διευθ. Ἀχ. Λαζάρου.

Θησαυρίσματα = Θησαυρίσματα. Περιοδικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν. Διευθυντὴς Μ. Μανούσακας. Βενετία.

Θρακικὰ = Θρακικά. Σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις «Θρακικοῦ Κέντρου». Ἀθῆναι.

Θρακ. Χρον. = Θρακικὰ Χρονικά. Ἔρευνα - Ἐπιστήμη - Τέχνη. Ἐτήσια ἔκδοση. Διευθ. Στ. Ἰωαννίδης. Ξάνθη.

Ἰατρικὰ Χρον. = Ἰατρικὰ Χρονικά. Ἀθῆναι.

Ἱστορία = Ἱστορία Εἰκονογραφημένη. Μηνιαῖο περιοδικὸ Ἱστορικῆς Ὕλης. Διευθυντὴς Συντάξεως Δ. Ἀστερινός. Ἔκδοσις Πάπυρος Πρέσς. Ἀθῆναι.

Κεφαλ. Πρόοδ. = Κεφαλονίτικη Πρόοδος. Μηνιαῖαο Περιοδικὸ ποικίλης ὕλης. Διεύθυνσις - Ἰδιοκτησία : Ἀμαλία Βουτσινᾶ. Ἀργοστόλι.

Κεφαλλ. Χρον. = Κεφαλληνιακὰ Χρονικά. Περιοδικὴ Ἐπιστημονικὴ ἔκδοση τῆς Ἑταιρείας Κεφαλληνιακῶν Ἱστορικῶν Ἐρευνῶν. Ἀργοστόλι.

Κιμωλιακὰ = Κιμωλιακά. Βιβλιοθήκη Ἀφεντακείου Κληροδοτήματος. (Ἐπιμελείᾳ Ἰω. Σπ. Ράμφου, πρωτοπρεσβυτέρου). Ἐν Ἀθήναις.

Κρητ. Γράμμ. = Κρητικὰ Γράμματα. Μηνιαῖο περιοδικὸ Γραμμάτων καὶ Τέχνης. Ἱδρυταί - Ἰδιοκτῆται : Α. Κ. Δρουδάκης - Γ. Δ. Καψωμένος. Χανιὰ Κρήτης.

Κρητ. Ἑστία = Κρητικὴ Ἑστία. Παγκρήτιο ἱστορικολαογραφικὸ καὶ λογοτεχνικὸ περιοδικό. Ἰδιοκτήτης-Διευθυντής : Ἐμμ. Ἰδομ. Παπαγρηγοράκης. Ἀθῆναι.

Κρητ. Χρον. = Κρητικὰ Χρονικά. Ἐκδότης Α. Καλοκαιρινός. Ἡράκλειον Κρήτης.

Κρητολογία = Κρητολογία. Περιοδικὴ Ἐπιστημονικὴ ἔκδοσις. Μελέται ἀφορῶσαι εἰς τὴν Κρήτην. Ἐκδίδεται ὑπὸ Ἐλευθερίου Κ. Πλατάκη, Ἡράκλειον Κρήτης.

Κριτικὰ Φύλλα = Κριτικὰ Φύλλα. Δίμηνη περιοδικὴ ἔκδοση Λογοτεχνίας καὶ Παιδείας. Διευθυντὴς Ἰω. Χατζηφώτης. Ἀθήνα.

Κυκλαδ. Ἐπιθ. = Κυκλαδικὴ Ἐπιθεώρησις. Μηνιαῖο παγκυκλαδικὸ περιοδικό. Ἀθῆναι.

Κυπρ. Λόγος = Κυπριακὸς Λόγος. Διμηνιαῖο ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ μελέτης, ἐρεύνης, δοκιμίου καὶ τέχνης. Λευκωσία.

Κυπρ. Σπουδ. = Κυπριακαὶ Σπουδαί. Δελτίον τῆς Ἑταιρείας Κυπριακῶν Σπουδῶν. Λευκωσία Κύπρου.

Λακωνικὰ = Λακωνικά. Διμηνιαία ἐπιθεώρησις. Ὄργανον τοῦ Συνδέσμου τῶν ἐν Ἀττικῇ Λακεδαιμονίων. Διευθύνεται ὑπὸ Ἐπιτροπῆς. Ἀθῆναι.

Λακων. Σπουδ. = Λακωνικαὶ Σπουδαί. Περιοδικὸν σύγγραμμα τῆς Ἑταιρείας Λακωνικῶν Σπουδῶν. Διευθυντὴς Δικαῖος Β. Βαγιακάκος. Ἐν Ἀθήναις.

Λαογρ. = Λαογραφία. Δελτίον τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας. Ἐν Ἀθήναις.

Λαογρ. Κύπρ. = Λαογραφικὴ Κύπρος. Τετραμηνιαῖο Λαογραφικὸ περιοδικό. Γενικὸς ὑπεύθυνος Χρύσανθος Στ. Κυπριανοῦ. Λευκωσία.

Λεξικογρ. Δελτ. = Λεξικογραφικὸν Δελτίον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Διευθυντὴς Δικαῖος Β. Βαγιακάκος. Ἐν Ἀθήναις.

Μαθητ. Ἑστ. = Μαθητικὴ Ἑστία. Περιοδικὸν τῶν μαθητῶν τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου. Λευκωσία Κύπρου.

Μαντατοφόρος = Μαντατοφόρος. Bulletin of Modern Greek Studies. Birmingham.

Μακεδ. = Μακεδονικά. Σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Μακεδ. Ζωὴ = Μακεδονικὴ Ζωή. Μηνιαῖον εἰκονογραφημένον περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Θεσσαλονίκῃ. Διευθύνεται ὑπὸ Ἐπιτροπῆς.

Μακεδ. Ἡμερολ. = Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον εἰκονογραφημένον. Διευθυντὴς Ν. Α. Σφενδόνης. Θεσσαλονίκη.

Μικρασ. Χρον. = Μικρασιατικὰ Χρονικά. Σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ τμήματος Μικρασιατικῶν Μελετῶν τῆς Ἑνώσεως Σμυρναίων, Ἀθῆναι.

Μνημοσύνη = Μνημοσύνη. Ἐτήσιον περιοδικὸν τῆς Ἑταιρείας Ἱστορικῶν Σπουδῶν ἐπὶ τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Δ/τὴς Τ. Γριτσόπουλος. Ἐν Ἀθήναις.

Μνήμων = Μνήμων. Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Ἑταιρείαν Μελέτης τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Διευθύνεται ἀπὸ συντακτικὴ Ἐπιτροπή. Ἀθῆναι.

Μόρφωσις = Μόρφωσις. Παγκύπριον ἐκπαιδευτικὸν περιοδικόν. Λευκωσία Κύπρου.

Ν. Πορεία = Νέα Πορεία. Λογοτεχνικὸ Περιοδικό. Ἐκδότης, Διευθυντὴς Χρ. Ντάλιας, Θεσσαλονίκη.

Νεοελλ. Λόγος = Νεοελληνικὸς Λόγος. Ἐτησία κριτικὴ Ἐπιθεώρηση λόγου καὶ τέχνης. Ἀθῆναι.

Ν. Ἑστία = Νέα Ἑστία. Ἐκδίδεται τὴν 1 καὶ 15 κάθε μηνός. Διευθυντὴς Π. Χάρης. Ἀθῆναι.

Νησ. Κέα = Τὸ νησάκι μας ἡ Κέα. Περιοδικὸν τοῦ Συνδέσμου τῶν Κείων. Ἀθῆναι.

Νιοχώρι = Νιοχώρι. Περιοδικὴ ἔκδοσις τῆς Κοινότητος Νεοχωρίου Μεσολογγίου. Ἐκδίδεται ἀπὸ Συντακτικὴν Ἐπιτροπήν.

Νισυριακά = Νισυριακά. Ἔκδοσις τῆς Ἑταιρείας Νισυριακῶν Μελετῶν. Ἀθῆναι.

Ξένιον = Ξένιον. Festschrift für Pan. J. Zepos. Athen - Freiburg 1973.

Ὀλυμπ. Χρον. = Ὀλυμπιακὰ Χρονικά. Ἔκδοσις Συλλόγου Ὀλυμπίων. Διευθυντὴς Συντάξεως Γεώργ. Κανελλάκης.

Πανσερ. Ἡμερολ. = Πανσερραϊκὸ Ἡμερολόγιο. Ἐτήσια ἔκδοση ἱστορικῆς - λαογραφικῆς - πολιτιστικῆς καταγραφῆς καὶ ἔρευνας ὡς καὶ ἀγροτοοικονομοτεχνικῆς κλπ. δραστηριότητας στὸ νομὸ Σερρῶν. Ἐκδότης Σταῦρος Κοταμανίδης. Σέρρες.

Παρνασσὸς = Παρνασσός. Περιοδικὸν σύγγραμμα κατὰ τριμηνίαν ἐκδιδόμενον. Ἔκδοσις Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός». Περίοδος Β', ἐν Ἀθήναις.

Πελοποννησιακά = Πελοποννησιακά. Δημοσιεύματα τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑταιρείας Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν. Δ/τὴς Τ. Γριτσόπουλος. Ἀθῆναι.

Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ. = Πεπραγμένα Γ' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου (Ρέθυμνον 18-23 Σεπτεμβρίου 1971). Ἐν Ἀθήναις 1975.

Περραιβία = Περραιβία. Δίμηνη ἔκδοση θεμάτων τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσόνος. Ἱδρυτὴς-ἰδιοκτήτης Ἀθ. Φουστάνος. Διευθυντὴς Χρ. Ζαφείρης. Ἐλασσόνα.

Πέταλον = Πέταλον. Συλλογὴ ἱστορικοῦ ὑλικοῦ περὶ τῆς νήσου Ἄνδρου, Ἄνδρος 1977. Διευθυντὴς Δημ. Ι. Πολέμης.

Πλάτων = Πλάτων. Δελτίον τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων. Δ/ντὴς Π. Γεωργοῦντζος. Ἐν Ἀθήναις.

Πλωμαρ. Ἀντίλ. = Πλωμαρίτικοι Ἀντίλαλοι. Ἔκδοσις Συνδέσμου Πλωμαριτῶν Ἀττικῆς «Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος». Ἀθῆναι.

Πνευμ. Κύπρ. = Πνευματικὴ Κύπρος. Διευθύνεται ὑπὸ Πνευματικῆς Ὁμάδος. Λευκωσία.

Ποντ. Στοὰ = Ποντιακὴ Στοά. Ἔκδοσις Παμποντιακῆς Ἑνώσεως. Ἀθῆναι.

Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθην. = Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις.

Πρακτ. Α' Διεθν. Κυπρολ. Συνεδρ. = Πρακτικὰ τοῦ Πρώτου Διεθνοῦς Κυπρολογικοῦ Συνεδρίου (Λευκωσία 14-19 Ἀπριλίου 1969), 1973. Λευκωσία Κύπρου.

Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ. = Πρακτικὰ Α' Συμποσίου Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου (Ἤπειρος - Μακεδονία - Θράκη 28-30 Ἀπριλίου 1976). Θεσσαλονίκη 1977. (Ἵδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἵμου, 179).

Πρακτ. Α' Συμποσ. Λαογρ. = Πρακτικὰ Α' Συμποσίου Λαογραφίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου (Ἤπειρος - Μακεδονία - Θράκη, Θεσσαλονίκη 18-20 Ἀπριλίου 1974), Θεσσαλονίκη 1975 (Ἵδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἵμου, 153).

Πρακτ. Β' Συμποσ. Λαογρ. = Πρακτικὰ Β' Συμποσίου Λαογραφίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου (Ἤπειρος - Μακεδονία - Θράκη, Κομοτηνή, 19-22 Μαρτίου 1975). Θεσσαλονίκη 1976 [Ἵδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἵμου, 166].

Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀρκαδ. Σπουδ. = Πρακτικὰ τοῦ Α' Συνεδρίου Ἀρκαδικῶν Σπουδῶν. Παράρτημα 12 (1977), τόμου «Πελοποννησιακῶν», Ἀθῆναι.

Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀχαϊκ. Σπουδ. = Πρακτικὰ τοῦ Α' ἐν Πάτραις τοπικοῦ Συνεδρίου Ἀχαϊκῶν Σπουδῶν. Παράρτημα 10 (1974), τόμου «Πελοποννησιακῶν», Ἀθῆναι.

Πρακτ. Α' Συνεδρ. Κορινθ. Ἐρευν. = Πρακτικὰ τοῦ Α' τοπικοῦ Συνεδρίου Κορινθιακῶν Ἐρευνῶν (Κόρινθος 27-28 Ἀπριλίου 1974). Παράρτημα 11 (1975), τόμου «Πελοποννησιακῶν». Ἀθῆναι.

Πρακτ. Α' Διεθν. Συνεδρ. Πελοπν. Σπουδ. = Πρακτικὰ Α' Διεθνοῦς Συνεδρίου Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν, 'Αθῆναι 1976.

Προμηθ. Πυρφ. = Προμηθεὺς ὁ Πυρφόρος. Διμηνιαῖον Περιοδικόν. 'Ιδιοκτήτης-Διευθυντής 'Ελ. Γ. Δαφέρμος, 'Αθῆναι.

Σαντορίνη = Μ. Α. Δανέζη, Σαντορίνη, 'Αθῆναι 1971.

Σερρ. Χρον. = Σερραϊκὰ Χρονικά. Σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς 'Ιστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς 'Εταιρείας Σερρῶν - Μελενίκου. 'Αθῆναι.

Σιατιστέων Μνήμη = Σιατιστέων Μνήμη. Λεύκωμα Συλλόγου Σιατιστέων Θεσσαλονίκης γιὰ τὰ ἑξηντάχρονα τῆς δράσεώς του. Θεσσαλονίκη 1972.

Σιφνιακὴ = Σιφνιακή. Μηνιαία εἰκονογραφημένη ἐπιθεώρησις. 'Εκδότης - διευθυντὴς Μ. Συμεωνίδης. 'Αθῆναι.

Σκυριανὰ Νέα = Σκυριανὰ Νέα. Μηνιαία ἔκδοση τοῦ Συλλόγου Σκυρίων. 'Αθῆναι.

Στερ. 'Ελλ. = Στερεὰ 'Ελλάς. Μηνιαία εἰκονογραφημένη 'Επιθεώρησις ποικίλης ὕλης. Διευθυντὴς 'Ηλ. 'Ασημακόπουλος. 'Αθῆναι.

Συμαϊκὰ = Τὰ Συμαϊκά. Σύγγραμμα περιοδικόν. 'Επιτροπὴ Συμαϊκῶν 'Εκδόσεων. Διευθυντὴς Α. Σ. Καρανικόλας. 'Αθῆναι.

Ταΰγετος = Ταΰγετος, "Οργανον τοῦ Συλλόγου τῶν ἐν 'Αθήναις 'Εξωχωριτῶν. 'Αθῆναι.

Τέχνη = Τέχνη, Μακεδονικὴ Καλλιτεχνικὴ 'Εταιρεία. Θεσσαλλονίκη.

Τριφυλ. 'Εστ. = Τριφυλιακὴ 'Εστία. Δίμηνη περιοδικὴ ἔκδοση τοῦ Συλλόγου Κυπαρισσίων «'Η 'Αρκαδιά», 'Αθῆναι. Διευθυντὴς Δ. Δ. Πιτταρᾶς.

Φιλιατρὰ = Φιλιατρά. Περιοδικὴ ἔκδοσις τῆς 'Αδελφότητος τῶν ἐν 'Αθήναις Φιλιατρινῶν «'Η 'Εράνη». 'Αθῆναι.

Φιλοσοφία = Φιλοσοφία. 'Επετηρὶς τοῦ Κέντρου 'Ερεύνης τῆς 'Ελληνικῆς Φιλοσοφίας τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν. Διευθυντὴς Λ. Μπενάκης. 'Αθῆναι.

Φιλολογ. Πρωτοχρ. = Φιλολογικὴ Πρωτοχρονιά. 'Ετησία λογοτεχνικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἔκδοση. Διευθυντὴς Α. Ν. Μαυρίδης. 'Αθῆναι.

Φίλτρα = Φίλτρα. Τιμητικὸς τόμος Σ. Γ. Καψωμένου. Θεσσαλονίκη 1975.

Χιακ. 'Επιθεώρ. = Χιακὴ 'Επιθεώρησις. Περιοδικὴ ἔκδοσις. 'Εκδότης Κ. Δ. Φαφαλιός.

Χρον. Κοσμᾶ = Χρονικὰ τοῦ Κοσμᾶ Κυνουρίας. 'Αθῆναι 1971.

Χρον. Λαπήθου = Χρονικὰ τῆς Λαπήθου. 'Εξαμηνιαία περιοδικὴ ἔκδοση τῆς κοινότητος Λαπήθου Κύπρου.

Χρον. Τσακών. = Χρονικὰ τῶν Τσακώνων. Σύγγραμμα περιοδικὸν τοῦ «'Αρχείου τῆς Τσακωνιᾶς». 'Αθῆναι.

Χρον. Χαλκιδ. = Χρονικὰ τῆς Χαλκιδικῆς. Περιοδικὴ ἔκδοσις 'Ιστορικῆς - Λαογραφικῆς 'Εταιρείας Χαλκιδικῆς. Θεσσαλονίκη.

Acme = Acme. Annali della Facoltà di Filosofia e Lettere dell' Università degli Studi di Milano. Milano.

Aevum = Aevum. Rassegna di scienze filologiche, linguistiche e storiche. Milano: Vita e Pensiero.

Atene e Roma = Atene e Roma. Napoli.

Balkan Studies = Balkan Studies. A biannual publication of the Institute for Balkan Studies ("Ιδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου Αἵμου). Θεσσαλονίκη.

Balcanica = Balcanica. Académie Serbe des Sciences et des Arts. Annuaire de l'Institut des Études Balcaniques. Beograd.

Beitr. Namenforsch. = Beiträge zur Namenforschung. Neue Folge. Heidelberg.

Biblica = Biblica Commentarii editi cura Pontificii Instituti Biblici. Roma.

Bull. Corresp. Hellén. = Bulletin de Correspondance Hellénique. École Française d'Athènes. Paris.

BSL = Bulletin de la Société de Linguistique de Paris. Paris.

BNJ = Byzantinisch - Neugriechische Jahrbücher. Internationales Wissen-

schaftliches Organ unter Mitwirkung zahlreicher Fachgenossen begründet von Prof. Nicos A. Bees (Βέης), hrsg. von E. Bees-Seferli. Athen.

BZ = Byzantinische Zeitschrift. München. Beck.

Byzantinoslavica = Byzantinoslavica. Revue internationale des Études Byzantines. Prague.

Byzantion = Byzantion. Revue internationale des Études Byzantines. Bruxelles.

Class Philology = Classical Philology. Chicago. University of Chicago.

Cyrillomethodianum = Cyrillomethodianum. Recherches sur l'histoire des relations Helléno-Slaves. Thessalonique. Association Hellénique d'études slaves. A. E. Tachiaos.

Durius = Durius. Boletin castellano de Estudios clasicos. Universitad de Valladolid. Espana.

Emérita = Emérita. Revista de linguistica y filologia clasica. Instituto Antonio de Nebrija. Madrid.

Eranos = Eranos. Acta philologica Suecana. Uppsala.

Étud. Balkan. = Études balkaniques. Académie Bulgare des Sciences. Sofia.

Étud. Class. = Les Études Classiques. Namur.

Folia-Neohellenica = Folia Neohellenika. Zeitschrift für Neogräzistik. Amsterdam.

Glossa = Glossa. An international journal of linguistics. Burnaby, British Columbia: Simon Fraser University.

Glotta = Glotta. Zeitschrift für griechische und lateinische Sprache. Göttingen.

Indogerm. Forschungen = Indogermanische Forschungen. Zeitschrift für Indogermanistik und allgemeine Sprachwissenschaft. Berlin.

Ital. Ling. = Italia Linguistica nuova ed Antica. Suti linguistici in Memoria di Oronzo Parlangeli a cura di Vittore Pisani e Gro Santoro, V. Primo. Galatina 1976, pp. 653.

JL = Journal of Linguistics. London-Cambridge Univereity Press.

Kadmos = Kadmos. Zeitschrift für vor- und frühgriechische Epigraphik. Berlin.

KZ = Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiete der Indogermanischen Spachen, begründet von A. Kuhn. Göttingen.

Language = Language. Journal of the Liguistic Society of America. Baltimore.

Lingua = Lingua. International Review of general linguistics. Amsterdam.

Linguist. Balkan. = Linguistique Balkanique. Sofia. Académie bulgare de sciences.

Minos = Revista de Filologia egea. Salamanca: Universidad de Salamanca.

Mnemosyne = Mnemosyne. Bibliotheca Classica Patava. Leiden.

Names = Names. Journal of the American Name Society.

Onoma = Onoma. Bibliographical and information bulletin, International Committee of Onomastic Sciences — Bulletin d'information et de bibliographie. Leuven. International Centre of Onomastics. Dir. Dr. H. Draye.

Onomata = Onomata, Revue d'Onomastique Grecque Dr. J. A. Thomopoulos. Athènes.

Orbis = Orbis. Bulletin international de documentation linguistique. (Centre International de dialectologie générale). Louvain.

Philologus = Philologus. Zeischrift für klassische Philologie. Berlin.

REG = Revue des Études Grecques. Paris.

Rev. Étud. Sud-Est Europ. = Revue des Études Sud-Est Européennes. Bucarest. Éditions de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie.

Rev. Philol. = Revue de Philologie, de littérature et d'histoire anciennes. Troisième série. Paris.

Riv. Stud. Byzant. Neoell. = Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici, n.s. Roma.
Romance Philology = Romance Philology. Berkeley - Los Angeles.
Slav. and East Europ. Rev. = The Slavonic and East European Review. London.
Sprache = Die Sprache. Zeitschrift für Sprachwissenschaft. Wiesbaden - Wien.
Stud. Balk. = Studia Balkanica. Recherches de géographie historique. Sofia.
Studii Clasice = Studii Clasice. Bucaresti. Editura Academici. Republicii Socialiste Roumania.
Südost-Forschungen = Südost-Forschungen. München: Südost Institut, R. Oldenbourg.
Symbolae Osloenses = Symbolae Osloenses. Auspiciis Societatis Graeco-Latinae. Osloae.
WS = Wiener Studien. Neue Folge. Zeitschrift für klassische Philologie und Patristik. Wien.
Zeitschr. Balkanol. = Zeitschrift für Balkanologie. Wiesbaden - München.
Zeitschr. Papyr.-Epigraph. = Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik. Bonn.
Z. Ant. = Ziva Antika (Antiquité Vivante). Skopje. Faculté de Philosophie, Sémin. de Philologie classique.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ἀβούρη Μ., Τὸ ξυλόγλυπτο τέμπλο τοῦ ναοῦ τῆς Φανερωμένης στὴ Ζάκυνθο, Κρητ. Χρον. 25 (1973), 218-222.
[Γλωσσάριον ἰδιωματικῶν λέξεων καὶ ὅρων, σσ. 220-222].

2. — Ὀνομασίες τῆς Παναγίας στὴ Ζάκυνθο, Λαογρ. 30 (1975/6), 353-356.

3. Ἀβραάμ Κ., Οἱ γύφτοι τῆς Λαμίας, Στερ. Ἑλλ., τεῦχ. 68-69, σσ. 2-3.

4. Ἀβραμέα Α., Σημείωμα γιὰ τὸ ἐθνικὸ ὄνομα «Σλάβοι» καὶ τὴ σημασιολογική του ἐξέλιξη στὶς Βυζαντινὲς πηγές, Ἑλλην. 25 (1972), 409-414.

5. — Une source méconnue: la liste des noms anciens et modernes de la Grèce par Giacomo Gastaldi, Stud. Balk. 10 (1975), 171-177.

6. — Ἀβτζῆ Γ., Τὸ Ροδολίβος καὶ ἄλλα τοπωνύμια (ἱστορία, γλωσσολογία, μυθολογία), Σερρ. Χρον. 6 (1973), 263-287.
[Οἱ Ζαιελέοι (Ζηλιάχωβα - Νέα Ζίχνη), Νέα Πιερία - Παγγαίου, οἱ Μεθώνιοι (Μουσθένη), οἱ Ἰχναῖοι (Ζιχνιῶται), οἱ Τυντηνοὶ (Τζιντζῶται)].

7. Academie Bulgare des Sciences, Bibliographie d'Études Balkaniques, τόμ. 7 (1972), Sofia 1974, σσ. VII+381.
[Linguistique, Philologie, Littérature, 95-134. Ἀριθμ. 927-1286].

8. — Τόμ. 8 (1973), Sofia 1975, σσ. XIII+373.
[Langue grecque, σ. 113, Ἀριθμ. 895-898].

9. — Τόμ. 9 (1974), Sofia 1976, σσ. XIV+425.
[Linguistique, 139-157. Ἀριθμ. 991-1078].

10. — Τόμ. 10 (1975), Sofia 1976, σσ. XV+452.
[Linguistique, 170-181. Ἀριθμ. 1110-1164].

11. — Τόμ. 11 (1976), Sofia 1977, σσ. XV+350.
[Linguistique, 51-52, 67-68, 122-123, 127,217-218].

12. Actes du XIe Congrès International des Sciences Onomastiques, Sofia 28, VI - 4 VII 1972. [Édition de l'Académie Bulgare

des Sciences. Centre de linguistique et littérature]. Sofia, τ. 1, 1974, σσ. 500, τ. II (1975), σσ. 500.

13. Ἀγγελίδη Γ. Χ., Δημοτικὴ καὶ Νομικά, Ἀθήνα 1977, σσ. 78.

14. Ἀγγελοπούλου Ἰω., Ἡ ἀρχαία Ἀλίφειρα καὶ ἡ Νέα. (Πόλη τῆς Τριφυλιακῆς Ἀρκαδίας), Ὀλυμπ. Χρον. 1 (1970), 59.

15. Ἀδαμοπούλου Π.-Μπολόλια Γ., Βρεστό, Ὀλυμπ. Χρον. 4 (1973), 281-291.

16. Ἀδελφότητος Πραμάντων «Ἡ Ἁγία Παρασκευή», Πράμαντα Τζουμέρκων - Ἰωαννίνων. Ἱστορία - Λαογραφία, Ἀθήνα 1977, σσ. 304.
[Παροιμίαι εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα, σσ. 208-212. Κουδαρίτικα, σσ. 228-230. Τοπωνύμια, σσ. 264-280. Ἐπώνυμα, ὀνόματα].

17. Adrados F. R., The greek-spanish dictionary its present state, Emerita 34 (1971), 1-33.

18. Aerts N. J., Quelques observations sur certains formes perifrastiques dans le parler des villages grecophones de Pouille, Ital. Ling. 1 (1976), 293-300.

19. Ἀθανασιάδη Σ. Ν., Ὀνόματα φονευθέντων καὶ τραυματισθέντων Γαργαλιανιωτῶν ἀπὸ τὸ μεγάλο σεισμὸ τοῦ 1886, Τριφυλ. Ἑστ. 2 (1976), 129-130.

20. — Κατάλογος τῶν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἀρκαδίας (Τριφυλίας) αἰχμαλωτισθέντων ὑπὸ τοῦ Ἰμβραὴμ κατὰ τὰ ἔτη 1825, 1826, 1827, Αὐτόθι 3 (1977), 95-99.

21. — Τρία σημαντικὰ κείμενα τοῦ Ἀμβρ. Φραντζῆ (ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς Ι. Μ. Χριστιανουπόλεως. Ι. Ἐμβατίκια καὶ λοιπὰ εἰσοδήματα τῆς μητροπόλεως κατὰ τὸ 1833. ΙΙ. Κατάλογος τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηριῶν τῆς Ι. Μ. Χριστιανουπόλεως. ΙΙΙ. Οἱ ζῶντες ἱερεῖς καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς Ι. Μ. Χριστιανουπόλεως, Αὐτόθι 177-182.
[Ὀνόματα, τοπωνύμια, ὀνόματα χωρίων πρὸ τῆς μετονομασίας].

22. Ἀθανασίου Β., Περὶ Ἴσαρη, Σαρῆ κλπ., Ἀρκαδ. 2 (1973), 30.
[Ἐκ τοῦ Βελισσάριος].

23. — Οἱ Ὀλομᾶδες-Σολομᾶδες, Ἀρκαδ. 4 (1973), 46.

24. Ἀθανασοπούλου Κ. Γ., Ὁ συναισθηματικὸς τόνος στὴ γλῶσσα μας, Πάτρα 1976, σσ. 13 [ἀνάτυπον ἀπὸ τὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Προτύπου Γυμνασίου Πατρῶν].

25. Αἰκατερινίδου Γ., Ἡ συνθηματικὴ γλῶσσα τῶν κτιστῶν τοῦ Ρεκουνίου (Λευκοχωρίου), Γορτυνιακὰ 1 (1972), 106-123.

26. — Λαογραφικὴ καὶ γλωσσικὴ βιβλιογραφία νομοῦ Σερρῶν, Σερρ. Χρον. 6 (1973), 163-232.

27. — Μεταμφιέσεις Δωδεκαημέρου εἰς τὸν Βορειοελλαδικὸν χῶρον, Πρακτ. Β' Συμπ. Λαογρ., σσ. 13-24.
[Ὀνόματα μετημφιεσμένων].

28. — Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας τῶν ἐτῶν 1972-1975, ΕΚΕΕΛ 24 (1975-76), 1977, 65-185.
[Ἀριθμ. 1-1363. Γλῶσσα, σσ. 140-149, Ἀριθμ. 923-1059].

29. Αἰκατερινίδου Γ.-Δευτεραίου Α., Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς Λαογρα-

φίας τῶν ἐτῶν 1968-1971, ΕΚΕΕΛ 22 (1969-1972) [1973-1974], σσ. 135-246.
[Γλωσσικά, 'Ονοματολογικά, σσ. 204-216 'Αριθμ. 857-1022].

30. Αἰνία Τίτου, Τὰ Μανιάτικα [εἰς τὰ Φιλιατρά], Φιλιατρὰ 7 (1974), 362-364. 8 (1975), 38.

31. 'Αλεξάκη Ι. Σ., Τὰ Κρητικὰ τοπωνύμια, Κρητ. 'Εστ. 27 (1976), 26-28.

32. — Τὸ ὄνομα τῆς πόλεως μας 'Ηράκλειον, Αὐτόθι, σσ. 977-981.

33. 'Αλεξιάδου Μ. Α., Συμβολὴ στὴν ἔρευνα τοῦ Καρπαθιακοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. 'Ανέκδοτες παραλλαγές, 'Αθήνα 1975, σσ. 46.
['Ιδιωματικὰ κείμενα].

34. — 'Εθιμικοὶ ἐκκλησιαστικοὶ πλειστηριασμοί, Δωδώνη 6 (1977), 397-405.
[λ. ἰνκάντο, ἐτυμολογία καὶ σημασίαι].

35. 'Αλεξίου Στ., Γλῶσσα καὶ στιχουργία τοῦ «'Ερωτοκρίτου» στὴν ἔκδοση Ξανθουδίδη, Κρητ. Χρον. 23 (1971), 199-208.

36. — Κρητικὰ στὸν Κορνάρο, Κρητ. Χρον. 25(1973), 397-412.

37. — Μπεργαδῆ 'Απόκοπος. 'Η Βοσκοπούλα, 'Αθήνα 1971, σσ. 91.
[Γλωσσάριον 83-86].

38. — Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ τοπωνύμια ἐκ Κρήτης, ΕΕΒΣ 39-40 (1972-73), 451-456.

39. — Παρατηρήσεις σὲ ποίημα τοῦ Μαρίνου Φαλιέρου, Κρητ. Χρον. 24 (1972), 360-366.

40. — Ποικίλα κριτικά, Αὐτόθι 25 (1973), 207-208.

41. — Συμπληρωματικὰ στὴ Βοσκοπούλα, Φίλτρα, σσ. 223-226.

42. — Λέξεις 'Ερωτοκρίτου, Κρητολογία 2 (1976), 155-182.

43. — Στοιχεῖα τῶν μεταγενεστέρων 'Ελληνικῶν καὶ Λατινικῶν στὰ νέα 'Ελληνικὰ — κυρίως στὴν Κρήτη, 'Αμάλθεια 8 (1977), 73-87.

44. — Προσθήκη γιὰ τὶς βυζαντινὲς Ζάβες, Αὐτόθι, 213-214.

45. Aleshire S. B.-Bodoh J. J., Some correction to LSJ, Glotta 53 (1975), 66-75.

46. Alessio G., Grecità e Romanità nell Italia meridionale. — Un Problema di denominazione etnica : dai Γραικοὶ dell' Epiro ai Grici e ai Griti delle oasi romaiche di Bova e di Terra d' Otranto, Byzantino-Sicula II. Miscellanea di scritti in mem. di G. Rossi Taibbi, Palermo 1975, σσ. 11-44.

47. 'Αλιπράντη Ν. Χρ., 'Ανέκδοτα Παριανὰ ἔγγραφα τῆς Τουρκοκρατίας (1594-1836). Σιγίλλια καὶ ἔγγραφα τῆς μονῆς 'Αγίου Μηνᾶ Πάρου, 'Αθηνᾶ 75 (1974-75), 95-179.
[Γλωσσάριον, Κύρια ὀνόματα, Τοπωνύμια].

48. Allen W. S., Accent and Rhythm. Prosodic features of Latin and Greek. A Study in Theory and Reconstruction, Cambridge 1973, σσ. 394.

49. — Vox Graeca. A guide to the pronunciation of classical Greek. New York - London 1974².

50. Alpers K., Τσαντσάνογλου Κ., Τὸ Λεξικὸ τοῦ Φωτίου. Χρονολόγηση, χειρόγραφη παράδοση. Θεσσαλονίκη 1967, BZ 64 (1971), 71-84.

51. Althaus H. P., Ergebnisse der Dialektologie. Bibliographie der Aufsätze in den deutschen Zeitschriften für Mundartforschung 1854 bis 1968. Wiesbaden 1970 σσ. XII+240.
[Κρητική].

52. Ἀμάντου Κ., Ἡ ὀνομασία τῶν ὁδῶν τῆς πόλεώς μας, Χιακ. Ἐπιθεώρ. 12 (1974), 33.
[Ἐπιστολὴ γραφεῖσα τὸ 1922].

53. Ἀναγνώστου Σ., Λεσβιακά. Ἤτοι συλλογὴ λαογραφικῶν περὶ Λέσβου πραγματειῶν, Ἀθῆναι 1903. Φωτοτυπικὴ ἐπανέκδοσις. Πρόλογος Κ. Τσελέκα. Εἰσαγωγὴ Γ. Βαλέτα, Ἀθῆναι 1972, σσ. 272.

54. Ἀναμίτη Π., Λεξικὸν ἑρμηνευτικὸν καὶ ὀρθογραφικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, Ἀθῆναι 1976, σσ. 1030.

55. Ἀναστασιάδη Β., Ἱστορία καὶ γλῶσσα τῆς Καππαδοκίας καὶ τὸ ἰδίωμα τῶν Φαράσων, Μικρασ. Χρον. 16 (1975), 150-184.

56. — Ἡ σύνταξη στὸ Φαρασιώτικο ἰδίωμα τῆς Καππαδοκίας (σὲ σύγκριση πρὸς τὰ ὑπόλοιπα ἰδιώματα τῆς Μ. Ἀσίας καθὼς καὶ πρὸς τὴν ἀρχαία, τὴ μεσαιωνικὴ καὶ τὴ νέα Ἑλληνική). Θεσσαλονίκη 1976.

57. Anastassiou Ioannis, Zum Wortfeld «Trauer» in der Sprache Homers, Phil. Diss. Hamburg 1973, σσ. 224.

58. Ἀνδριώτη Ν., (Andriotis N.). André Mirambel, Βυζαντινὰ 2 (1970), 463-465.

59. — Ἀρχαῖα καὶ νεοελληνικὰ ἐθνικὰ ὀνόματα, Μακεδ. Ἡμερολ. 1971, 45-48.

60. — Τοπωνυμικὰ (Καταβιρνὴ - Πλατύστομο), Ὀνόματα 4 (1972), 12-13.

61. — Γλωσσολογία, Νέα Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία Χ. Πάτση, τ. 10, σσ. 152-155.

62. — Τοπωνυμικά, Μακεδ. Ἡμερολ. 1972, σσ. 95-96.

63. — Ὁπλή, Ἑλλην. 25 (1972), 203-204.

64. — Ἡ (ἀρχαία) Ἑλληνικὴ γλώσσα, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους (Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν), τ. 3, σσ. 566-570.

65. — Μεσαιωνικὰ στοιχεῖα τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Ἴμβρου, ΕΕΦΣΠΘ 12 (1973), 509-520.

66. — Σημασιολογικὰ τῶν γλωσσικῶν ἰδιωμάτων τῆς Κύπρου, Πρακτ. Α' Διεθν. Κυπρολ. Συνεδρ., τ. Γ 2, 1-4.

67. — Τὸ γλωσσικὸ ἔργο τοῦ Ἀχιλλέα Τζαρτζάνου, Θεσσαλ. Ἑστ., τ. Α', τεῦχ. 1, σσ. 5-6.

68. — Βωμὸς - Βουνός, Ἑλλην. 26 (1973), 127-128.

69. — Lexikon der Archaismen in neugriechischen Dialekten (Österreichische Akademie der Wissenschaften, philosophisch-historische klasse, Schriften der Balkankommission, Linguistische Abteilung XXII), Wien 1974, σσ. 705+13 χάρται.
[Κρίσεις: Γ. Μέγα, Λαογρ. 29 (1974), 386-388. Ch. Symeonidis, Balkan Studies 16 (1975), 208-210. Tarabout, BSL 70 (1975), 159-163. Michaescu, Rev. Étud. Sud-Est Europ. 13 (1975), 315-317. H. Eideneier, Südost-Forschungen 34 (1975), 460-462.

70. — Ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα στοὺς μετακλασσικοὺς χρόνους, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους (Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν), τ. 5 (1974), 258-267.

71. — Κρυπτοχριστιανικὰ κείμενα, Θεσσαλονίκη 1974, σσ. 246.

72. — Le loi de prophylaxie dans le vocalisme néo-grec, Thessalonique 1974, σσ. 61.

73. — Les langues balkaniques. Tendances parallèles et problème de structures. Rapport : Le lexique. Congrès International d'études du Sud-Est européen. Section de Linguistique, Bucarest 1974, ἀριθ. 1, σσ. 3-24.

74. — Συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν Νεοελληνικῶν ἐπωνύμων. Ἐπώνυμα ἀπὸ ρήματα, Ἑλλην. 28 (1975), 394-400.

75. — Γλωσσικὰ σύμμεικτα. Μορφολογικά. Ἐτυμολογικά, Φίλτρα, σσ. 305-321. [1. Μορφολογικά. 2. Ἐτυμολογικά : κνύζα, μπόχα, παλλαΐζου, πλιγούρι, σκουντουφλῶ, τρικλοποδιά, τσαλακώνω, φελεμέν(ι), χλιόμαι, χρονίζω].

76. — Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς Νεοελληνικῆς, Θεσσαλονίκη 1971², σσ. 445. [Κρίσις : P. Asenova, Ling. Balk. 17 II (1974), 79-88].

77. — La genèse des dialectes. XVe Congrès International d'Études Byzantines. Rapports et Co-rapports. II. Langue, Littérature, Philologie. 2. La genèse des dialectes. Athènes 1976, σσ. 20.

78. — Δημοτικισμὸς καὶ γλωσσολογία. Ν. Ἑστ., Χριστούγεννα 1976, σσ. 258-263.

79. — Φαινόμενα συναλοιφῆς καὶ χασμωδίας στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, Ἑλλην. 29 (1976), 4-45 καὶ 217-247.

80. — Ἀντιχάρισμα στὸν καθηγητὴ Νικόλαο Π. Ἀνδριώτη. Ἀνατύπωση 88 ἐργασιῶν του μὲ τὴν φροντίδα Ἐπιτροπῆς, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 566.

Ἀναγραφὴ τῶν ἔργων Νικολάου Π. Ἀνδριώτη, σσ. ιε-κδ', ἤτοι:

— Zur vemeintlichen Nasalentwicklung im Neugriechischen, 1-18.
— Φωνητικά, 19-24.
— Γραμματικὰ (ἔχομε - ἔχουμε, κάθομαι - κάθουμαι), 25-27.
— Ὀρθογραφικὰ (ξέρω ἢ ξαίρω), 28-30.
— Γλωσσικά, 31-33.
— Νεοελληνικὰ συγκριτικὰ σύνθετα, 34-37.
— Γλωσσικά, 38-40.
— Τὸ γένος τῶν τουρκικῶν λέξεων στὴν ποντιακὴ διάλεκτο, 41-43.
— Ὑπάρχει ὑποταχτικὴ στὴ νέα Ἑλληνική; 44-51.
— Die Amredita-Zusammensetzung im Alt-und Neugriechischen, 52-59.
— Τὰ ὀνόματα τῶν καταστημάτων στὴν ἑλληνικὴ γλώσσα, 60-63.
— Γλωσσικά, 64-66.
— Συντακτικὰ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νέας Ἑλληνικῆς, 67-70.
— Ἡ φράση «τὸ κρίμα στὸ λαιμό σου», 71-74.
— Συντακτικά, 75-78.
— Ἡ δίπλωση στὴ γλώσσα μας, 79-85.
— Συντακτικὰ (Καλῶς τον ἢ καλό στον;), 86-87.
— Γλωσσικὰ τῆς Λέσβου, 88-89.
— Λεσβιακὰ Γλωσσικά, 94-97.
— Ἐτυμολογικά, 98-99.
— Χὰ λέω σε = θὰ σοῦ εἰπῶ, 100-102.

— Μίαν - καμμίαν, 103-104.
— Σημασιολογικὰ (ψηλαφῶ-ψαλαφῶ), 105-106.
— Aus der griechischen Semasiologie, 107-109.
— Ἐτυμολογικά : Σκου(ν)τουλίζω (=εὐωδιάζω), 110.
— Etymologische Erklärungen neugriechischer Dialektwörter aus den Inseln des ägäischen Meeres, 111-119.
— Ἐτυμολογίες λεσβιακῶν λέξεων (I), 120-123.
— Ἐτυμολογίες λεσβιακῶν λέξεων (II), 124-126.
— Ὁ ὑπολογισμὸς τῶν ἀποστάσεων στὴν Ἀρχαία καὶ στὴ Νεοελληνική, 127-132.
— Γλωσσικά, 133-134.
— Μικρὴ συμβολὴ στὴν ἔρευνα τῆς ποντιακῆς διαλέκτου, 136-139.
— Ἀνασκάφτω=ἀναθεματίζω, βλαστημῶ (νεκρό), 140-141.
— Beiträge zur neugriechischen Wortforschung, 142-154.
— Ἐτυμολογικά, 155.
— «Καταδίκη», 156.
— Νεοελληνικὰ ὀνόματα τῶν ἀνέμων, 157-159.
— Über das Archiv für Zunamen der Universität Saloniki, 160-162.
— Τὰ Λεχώνια, 163.
— Ἡ ἐτυμολογικὴ προέλευση τοῦ ἐπωνύμου Καραϊσκάκης, 164-166.
— Τὰ βυζαντινὰ καὶ νεοελληνικὰ ἐπώνυμα, 167-169.
— Zur Morphologie der mittel-und neugriechischen Familiennamen, 170-176.
— History of the name «Macedonia», 177-182.
— Τοπωνυμικά, 183-185.
— Familiennamen als Taufnamen in Griechenland, 186-191.
— Die mittel-und neugriechischen Metronymica, 192-199.
— Λιδορίκι καὶ Λιδορίκης, 200-201.
— Μορφολογία τῶν νεοελληνικῶν ἐπωνύμων, 202-203.
— Ἀρχαῖα καὶ νεοελληνικὰ ἐθνικὰ ὀνόματα, 204-206.
— Ὁ σχηματισμὸς τῶν ὑποκοριστικῶν ἐπωνύμων σὲ -δάκης, 207-211.
— Ἡ γλώσσα τῆς Θράκης, 212-236.
— Ἡ ἔρευνα τῶν γλωσσικῶν ἰδιωμάτων τῆς Μακεδονίας, 234-238.
— Οἱ ἀρχαϊσμοὶ τοῦ σημερινοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Μακεδονίας, 239-244.
— Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς Χαλκιδικῆς, 245-250.
— Οἱ ἀρχαϊσμοὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Ἴμβρου, 251-255.
— Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς παλιᾶς Θεσσαλονίκης, 256-259.
— Σημασιολογικὰ τῶν γλωσσικῶν ἰδιωμάτων τῆς Κύπρου, 260-263.
— Οἱ ἀμοιβαῖες γλωσσικὲς ἐπιδράσεις Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, 264-272.
— Οἱ Ἰνδογερμανοί, 273-291.
— Ἡ γλωσσολογία ὡς πηγὴ γιὰ τὴν ἱστορία, 292-295.
— Ὁπλή, 296-297.
— Ἡ προσφορὰ τῆς γλωσσικῆς ἐπιστήμης στὸν αἰῶνα μας, 298-309.
— Οἱ ξένες λέξεις στὴν ἑλληνική, 310-311.
— Τὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα στὶς γλῶσσες τῶν γειτόνων μας Σλάβων, 312-324.
— Ἡ δημοτικὴ γλώσσα στὴν ἐπιστήμη, 315-321.
— Δημοτικισμὸς καὶ γλωσσολογία, 322-330.
— Γλώσσα καὶ ἔθνος (πρυτανικὸς λόγος), 331-345.
— Ἡ γλώσσα τοῦ παιδικοῦ βιβλίου, 346-351.
— Ἀπὸ τὸν Ψυχάρη στὸν Τριανταφυλλίδη, 352-372.
— Ἀρχαία καὶ νέα Λαογραφικά, 412-424.
— Ἡ Θεσσαλονίκη στὰ δημοτικὰ τραγούδια, 425-432.

— Ὁ μῦθος τῆς Ἄλκηστης στὴ δημοτικὴ ποίηση τοῦ Πόντου, 433-436.
— Il mare nella lingua e nel folklore greco, 437-449.
— Δοκίμιο γιὰ λαογραφικὴ σύνθεση, 450-457.
— Τὸ γλωσσικὸ ἔργο τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 458-465.
— Τὸ ἐπιστημονικὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη, 466-480.
— Ὁ γλωσσολόγος Μανόλης Τριανταφυλλίδης, 481-486.
— André Mirambel, 487-489.
— Manolis Triantaphyllidis, 490-492.
— Τὸ γλωσσικὸ ἔργο τοῦ Τζαρτζάνου, 493-500.
— Οὐμβέρτος Περνό, 501-506.
— Τὸ ὕφος καὶ τὰ προβλήματά του στὴ γλώσσα μας, 507-541.
— Συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν στοιχείων τοῦ ἑλληνικοῦ ὕφους, 542-552.
— Ἡ παρωδία στὴ γλώσσα μας, 553-555.
— Ἡ ἀντίφραση στὴν ἑλληνικὴ γλώσσα, 556-562.

81. Antoniadis-Bibicou H., Vocabulaire maritime et puissance navale en Méditerranée orientale au Moyen-Age d'aprés quelques textes grecs, Mediterraneo e Oceaneo indiano, 1970, 317-348.

82. Ἀντωνιάδη Σοφίας, Ὀνόματα Κυπρίων στὸ βιβλίο τῆς προθέσεως τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας τὸ 1640, Πρακτ. Α' Διεθν. Κυπρολ. Συνεδρ. Γ2 (1973), 5-9.

83. — Ἀντωνίου Α., Τὸ ἀρχαῖο τοπωνύμιο «Βραυρὼν» καὶ ἡ ἐτυμολόγησή του, Ἠπ. Ἑστ. 25 (1976), 628-630.

84. Ἀντωνίου Κ. Σπ., Τὰ Δωδωνοχώρια. (Ἱστοριολαογραφικά), Ἰωάννινα 1973, σσ. 174.
[Ἱστορία-Γλωσσάριον].

85. Ἀντωνοπούλου Γ., Λεξικὸν φιλοσοφικῶν ἐννοιῶν καὶ ὅρων, Ἀθῆναι 1972, σσ. 86.

86. Ἀντωνοπούλου Ἐμμ., Ἡ Τριφυλία. Μελέτη ἱστορική, ἀρχαιολογική, οἰκονομική, κοινωνιολογικὴ ἐπαρχιῶν Τριφυλίας - Ὀλυμπίας. Κυπαρισσία [1973], σσ. 556.
[Τοπωνύμια].

87. Ἀνωγειανάκη Φ., Νεοελληνικὰ χορδόφωνα. Τὸ λαγοῦτο, Λαογρ. 28 (1971), 175-223.
[Λαϊκὴ ὁρολογία. Λαγοῦτο = ἀραβ. al oud = ξύλον εὐλύγιστον].

88. Ἀνωνύμου, Σιφνέϊκο γλωσσάριο, Σιφναϊκὴ Α (1970), τεῦχ. 4, σ. 57, τεῦχ. 5, σ. 69, τεῦχ. 6, σ. 78, τεῦχ. 9-10, σ. 121, τεῦχ. 11-12, σ. 143.

89. — Σελίδες τοπικοῦ λαϊκοῦ δικαίου - Χρεωστικὴ ὁμολογία τοῦ 1819, Νιοχώρι 4 (1973), τεῦχ. 33, σ. 102.
[Λεξιλόγιον].

90. — Κατάστασις ὀνοματεπωνύμου κατοίκων Νεοχωρίου, Αὐτόθ. σσ. 67-70.

91. — Παροιμίες τοῦ γάμου, Αὐτόθ. τεῦχ. 40 (1974), 94.
[Πεντήκοντα παροιμίαι εἰς ἰδιωματικὸν λόγον].

92. — Ὀλυμπιακὸ Λεξιλόγιο, Ὀλυμπ. Χρον. 1 (1970), 239-240, 2 (1971), 171-172, 3 (1972), 289-291.

93. — Τρία λαϊκὰ κυπριακὰ παραμύθια. Ἡ Σταχτοῦ. Ὁ φυσικὸς κλέφτης. Ὁ Τρίμματος. Ἀθήνα 1977, σσ. 85.

94. Ἀξιωτάκη Α. Στ., Ὁ Ἀνάβατος τῆς Χίου (Ἱστορία - Τέχνη - Λαογραφία), Χίος 1976, σσ. 153.
[Ἡ ὀνομασία, σσ. 21-22. Τοπωνύμια, σσ. 122-133].

95. Aposkiti-Stammler Hannelore, Nathanael - Neilos Bertos (Vindobonensis hist. gr. 91, Nr. 59), München 1974, σσ. 280.
[Γλωσσικὰ σχόλια].

96. Ἀποστολάκη Σ. Α., Ἀγροτικὰ ἔθιμα τῆς Κρήτης. Τὰ ἔθιμα τῆς σπορᾶς περιοχῆς Ἀνατολικοῦ Σελίνου Χανίων, Ἑλλην. Ψυχή, τεῦχ. 2 (1972), 29-33.
[Γεωργικὸν γλωσσάριον].

97. Ἀποστολίδη Γιάννη, Ἄκανθος. Ἐρισσὸς - Ἱερισσός. Χρον. Χαλκιδ., τεῦχ. 23-24 (1973), 3-87.
[Κτίσις - ὄνομα - θέσις, σσ. 12-17].

98. Apostolopoulos Ph., 44 documents ecclésiastiques inédits di XVIII-siècle, Ἑλλην. 27 (1974), 79-123, 304-353.
[Γλωσσάριον].

99. Ἀποστολοπούλου Φ. Δ. - Ἀνδρεάδη Ἑρ., Τὰ βαπτιστικὰ ὀνόματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τῆς Καππαδοκίας, Δελτ. Κέντρ. Μικρασιατ. Σπουδ. 1 (1977), 89-135.

100. Aprile Giannino, Calimera. E i suoi traudia, Galatina 1972, σσ. 469.

101. Ἀραβανοπούλου Ἀργ., Τὰ Μυτιληνιά μας, Μυτιλήνη 1975, σσ. 12.
[Παραλογές, λιανοτράγουδα εἰς ἰδιωματικὸν λόγον. Γλωσσάριον καὶ φωνητικαὶ παρατηρήσεις].

102. Ἀραμπατζῆ Π. Α., Ἡ ἱστορία τῆς Δράμας. Α'. Ἐτυμολογικά. Δραβησκὸς - Δράμα - Δραβήσκιος - Εἰκοσιφοίνισσα - Παγγαῖον, Ἀθῆναι 1971, σσ. 21.

103. Argyle A. W., The greek of Luke and Acts, New Testament Studies, London 20 (1974), 441-445.

104. Ἀργυριάδου Γ. Π., Ἡ τεχνικὴ τῶν σημείων τῆς στίξεως, Φλώρινα 1973, σσ. 40.

105. Ἀργυρίου Α., Βλ. Τὸ γλωσσικό μας πρόβλημα.

106. Arena R., Considerazioni sull' alternanza βουνὸς/βωνὸς sull' espressione esiodea ἐκ λοχέοιο, Scritti in onore di Giuliano Bonfante, Brescia 1976.

107. Ἀρκαδίου Π., Δρυμοὶ καὶ ἄλση τῆς ἀρχαίας Ἀρκαδίας, Ἀρκαδ. τεῦχ. 1 (1973), 7-8.
[Ἀρχαῖα τοπωνύμια].

108. Ἀρναουτάκη Μαρίας, Ἡ παράδοσι καὶ ὁ θησαυρός της. Κρητικὲς παροιμίες, Ἀμάλθεια 4 (1974), 115-118.
[Εἰς ἰδιωματικὸν λόγον].

109. Arndt W. F., βλ. Bauer W.

110. Arrigoni E., Ecumenismo romano-cristiano a Bizanzio e tramonto del

concetto di Ellade ed Elleni nell' Impero d'Oriente prima del Mille, Nuova Rivista Storica 55 (1971), 137-161.
[Sur valore dei termini-concetto Roméo (Rum), Elleno, Greco, Franco, Latino nel mondo medievale, con una appendice sull impiego di Helladikòs presso i Greci di Constantinopoli e della Penisola].

111. — Il delinearsi di una concienza nazionale roméica nell' Imperio di Oriente e nell' ambito ellenòfono medievale, Λὐτόθ. 56 (1972), 122-150.
[Ἕλληνες, Ρωμαῖοι, Ἀχαιοί].

112. Ἀρχηγεῖον Ἐνόπλων Δυνάμεων, Ἐθνικὴ γλῶσσα, Ἀθῆναι 1972, σσ. 60. Ἔκδοσις Β' ἐπηυξημένη καὶ βελτιωμένη, Ἀθῆναι 1973, σσ. 95.
[Κρίσις : Π. Γεωργούντζου, Πλάτων 24 (1972), 377-379].

113. Ἀρχιγένη Δ. Ι., Λαογραφικά. Α'. Οἱ νταῆδες τσῆ Σμύρνης. Ἠθογραφία - κοινωνία - γεγονότα - ἱστορία, ἐνδυματολογία - ἰδίωμα, Ἀθήνα 1977, σσ. 95.
[Γλωσσικὰ στοιχεῖα τοῦ ἰδιώματος Σμύρνης].

114. Asdracha Catherine, La terme «Haemos» chez Pachymère, Stud. Balk. 10 (1975), 137-162.

115. Ἀσημακοπούλου Π. Α., Τὸ χωριὸ Σκληροῦ. Ἱστορία - Λαογραφία καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος, Ἀθῆναι 1976, σσ. 389.
[Τοπωνύμια, σσ. 243-244. Τὸ γενεαλογικὸν δένδρον τῶν κατοίκων τοῦ Σκληροῦ, 246-363].

116. Assenova P. - Kacori Th. - Stojkov R., Oïkonymes et anthroponymes de Péloponnèse vers la moitié du XVe siècle, Actes XI Congr. Intern. Sciences Onomastiques, v. 1, Sofia 1974, 69-72.

117. Ἄσσο, Εὐθυμίου Γ., Ἑλληνικὴ γραμματικὴ εἰς τὴν ἀραβικὴν γλῶσσαν. Πρὸς χρῆσιν τῶν Ἀράβων σπουδαστῶν, Ἔκδ. Β', Ἀθῆναι 1973, σσ. 158.

118. Α' Συμπόσιο Ἱστορίας, Λαογραφίας, Γλωσσολογίας Δυτικομακεδονικοῦ χώρου (Βοΐου - Γρεβενῶν - Κοζάνης), Θεσσαλονίκη 2-3 Ὀκτωβρίου 1976.

119. Ἀτέση Βασ., Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον, ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 338.
[Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου 56 (1974) καὶ 57 (1975). Ὀνόματα - Τοπωνύμια].

120. Athanassakis Ap., Music and ritual in primitive Eleusis, Πλάτων 28 (1976), 86-105.
[Ἐτυμολογεῖ τὰ ὀνόματα Δυσαύλης (δυσ+αὐλός), Ἰάμβη (ἴαν αἰτ. τοῦ ἴα+βα(υ) Βαυβὼ < βα(υ) μὲ ἀναδιπλασιασμόν. Κελεὸς (κελ = κοπανίζω, κτυπῶ)].

121. — Epirotan dialect in relation to Ancient Greek, American Philosophical Society, Year Book 1973, σσ. 542-546.

122. — An inquiry into the etymology and meaning of ἴφθιμος in the early epic, Glotta 49 (1971), 1-21.

123. Atsalos B., La terminologie du livre - manuscrit à l'époque byzantine. 1ere partie : termes désignant le livre - manuscrit et l'écriture, Thessaloniki 1971, σσ. 290.
[Κρίσις : A. Derolez, Byzantion XLIV (1974), 558-559].

124. — Ἡ ὁρολογία τῶν χειρογράφων κατὰ τὴ Βυζαντινὴ ἐποχή. Μέρος Δεύτερο. Τμῆμα Ι. Γραφικὲς ὕλες - Γραφικὰ ὑγρὰ - Γραφικὰ ὄργανα, Ἑλλην. 24 (1971) 5-32, 25 (1972), 78-102.

125. Auberson Paul - Schefold Karl, Ἐρέτρια. Ἀρχαιολογικὸς Ὁδηγός, Ἀθῆναι 1973, σσ. 223.
[Μετάφρ. Π. Γ. Θέμελη. Τοπωνύμια].

126. Aubineau M., Apport de sept homélies pascales de V^e^ et VIe siècles. (Sources Chrétiennes 187) au trésor de la langue grecque, L'Antiquité Classique 42 (1973), 167-177.

127. Αὐγερινοῦ Ε., Διορθώσεις στὸν Ἡσύχιο (ἔκδ. K. Latte I. 1953. II. 1966), Δωδώνη 2 (1973), 307-314.
[Γλῶσσαι : αἰακεία, ἀκόρωδον, ἀνίργου, αστηταί, γάλη, δαίε, λέμυθον, δαμνόν, δάραι, ἔραδος, ἴδοι, κηλαίνειν, λίαν ἔλαβον, Μεραί].

128. Αὐλωνίτη Μ. Σπ., Τρίγλωσσο ἑστιατορικὸ Λεξικό. Ἑλληνικὰ - Γαλλικὰ - Ἀγγλικά, Ἀθήνα 1976, σσ. 267.

129. Βαβαρέτος Γ. Ἀχ., Κομπογιαννῖτες, ματσουκᾶδες, οἱ ξακουσμένοι αὐτοδίδακτοι γιατροὶ ἀπ' τὸ Ζαγόρι τῆς Ἠπείρου, Ἀθῆναι 1972, σσ. 50. Βιβλιοθήκη Ἠπειρωτικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, ἀριθμ. 5.

130. Βαβρίτσα Α., Ἀναζητῶντας τὴν ἀρχαία Ἐλίμεια. Α' Συμπ. Ἱστ. Λαογρ. Γλωσσ., 20-27.

131. Βαγενᾶ Θ., Μεσαιωνικὰ καὶ νεώτερα χαλασμένα χωριά, Ἀρκαδ. Α', τεῦχ. 1 (1973), 11-12.

132. — Παρατηρήσεις σὲ τοπωνύμια τοῦ Φραγκοκρατούμενου Μοριᾶ. 1. Ὁ «Χρυσορέας», Αὐτόθ., σσ. 27-28.

133. — 2. Ἡ Καψίκια καὶ ὁ Κούντουρος Ἐλαιῶνας, Αὐτόθ. 2, σσ. 19-20.

134. — 3. Ὁ «Ζυγὸς τοῦ Μελιγοῦ», Αὐτόθ. 3, σσ. 15-17.

135. — 4. Ἡ «Πρίνιτσα», τοῦ «Χρονικοῦ τοῦ Μορέως», Αὐτόθ. 4, σσ. 15-16.

136. — 5. Ἡ θέση τῆς Ἀρκαδικῆς Βελιγοστῆς, Αὐτόθ. 5, σσ. 7-8.

137. — Οἱ «Χράνοι» τῆς Μεγαλοπολίτιδας, Αὐτόθ. 6, σσ. 27-28.

138. — Βλαχόραφτη (Καλουμπιανὰ - Κουλιδά), Αὐτόθ. 6, σσ. 157-158.

139. — Τὰ 100 μοναστήρια τῆς Ἀρκαδίας, Αὐτόθ. Β, τεῦχ. 2, σσ. 18-20, τεῦχ. 3, σ. 11, τεῦχ. 4, σσ. 9-10, τεῦχ. 5, σσ. 11-12, τεῦχ. 6, σ. 9.

140. — Στὰ χρόνια τῶν Βενετσάνων. Ἡ ἐπαρχία τῆς Τριπολιτσᾶς, Αὐτόθ. Γ' (1975), τεῦχ. 1, σσ. 17-22.

141. — Συλλογὴ Τσακώνικων τοπωνυμίων, Χρον. Τσακών. 4 (1974), 155-156.
[Τυρός, Σύντζα (Συκιά), Δερνικέϊκα (Δερνῖκος - Ντερνῖκος].

142. — Χρονικὰ Δάρα καὶ ἀρχαίων Νάσων, Ἀθήνα 1977, σσ. 184.
[Ὀνόματα - Ἐπώνυμα - Τοπωνύμια].

143. Βαγιακάκου Δικαίου, Β. (Vayacacos D. V.) Γλωσσικὴ Βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1968-1970, Ἀθηνᾶ 72 (1971), 282-331.
[Ἀναγράφονται 628 τίτλοι].

144. — La formation des toponymes à partir des numéros dans la langue

grecque, Actes du Xe Congr. Inter. des Sciences Onomastiques 3 (1971), 261-265.

145. — Ἐμμ. Κριαρᾶ, Λεξικὸ τῆς Μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας 1100-1669, τ. Α', Θεσσαλονίκη 1969, σσ. ρνστ'+252, τ. Β', Θεσσαλονίκη 1971, σσ. κς'+381, ΕΕΒΣ 38 (1971), 437-470.

146. — Λάπατο, Ἠπ. Ἑστία. 20 (1971), 1005.

147. — Bibliographia Onomastica. Grèce 1969-1970, Onoma 16 (1971), III, 521-527.

148. — A count of works on Toponyms in Greece. [Report presented by Greece]. Second United National Conference of the Standardization of Geographical Names, London 10-31 May 1971, σ. 4.

149. — Ἔκθεσις περὶ συμμετοχῆς του εἰς τὸ XI Διεθνὲς Ὀνοματολογικὸν Συνέδριον τῆς Σόφιας 28 Ἰουνίου - 4 Ἰουλίου 1972, Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 47 (1972), 262*-268*.

150. — Γλωσσικὴ συγγένεια Κρήτης καὶ Μάνης, Λεξικογρ. Δελτ. 12 (1972), 3-42. [Κρίσις : Y. Tarabout, BSL 70 (1975), 155-157].

151. — Le grec moderne, les dialectes Néo-helléniques et le Dictionnaire historique de la langue grecque de l'Académie d'Athènes avec une Bibliographie de 2630 titres, Αὐτόθ., σσ. 81-256.
[Κρίσις : H. Michaescu, Rev. des Étud. Sud-Est Européennes 12 (1974), 328-329].

152. — Γλῶσσα καὶ Λαογραφία τῆς Γορτυνίας, Γορτυνιακὰ 1 (1972), 41-69.

153. — Γλωσσικὸς ἔρανος. Ἀρχαῖα καὶ νέα σημασιολογικά, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 1-19.
[Χαλῶ, σκύλλω, σπαργῶ, φαλάγγι, ρῶγα - ρᾶγα].

154. — Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῆς δημώδους νομικῆς ὁρολογίας, Ξένιον 3 (1973), 519-571.

155. — Ἡ Κυπριακὴ διάλεκτος καὶ τὸ Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Πρακτ. Α' Συνεδρ. Κυπρ. Σπουδ., τόμ. 3, σσ. 23-102.

156. — Ἔκθεσις ἐπὶ τῆς ὁμιλίας του εἰς Λονδῖνον τὴν 15 Νοεμβρίου 1972 ἐχούσης ὡς θέμα : «Ἕλλην - Ἑλλάς. Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις τῶν κατὰ καιροὺς ἐθνικῶν ὀνομάτων τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἑλλάδος», Πρακτ. Ἀκαδ. Αθην. 48 (1973), 268*-270.

157. — Γλωσσικαὶ καὶ Λαογραφικαὶ Σπουδαὶ περὶ Ἀχαΐας, Πρακτ. Α' ἐν Πάτραις Συνεδρίου Ἀχαϊκῶν Σπουδῶν, Ἀθῆναι 1974, σσ. 74-114 [Παράρτημα 10 τόμου «Πελοποννησιακῶν»].

158. — Πάτραι - Πάτρα (Ἀρόη - Ἄνθεια - Μεσάτις), Αὐτόθ., σσ. 223-234.

159. — Παρατηρήσεις εἰς τὴν ὑπὸ Κ. Ρωμαίου ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως Μεσάτις, Αὐτόθ., σσ. 18-20.

160. — Κέως (Κέα - Τζιά), Τὸ νησάκι μας ἡ Κέα, 23 (1974), τεῦχ. 255-257, σσ. 12-13.

161. — Μοναχικὸς βίος καὶ γλῶσσα, ΕΕΒΣ 41 (1974), 243-258.

162. — Ἔκθεσις περὶ συμμετοχῆς του εἰς τὸ III Διεθνὲς Συνέδριον Σπουδῶν Νο-

τιοανατολικῆς Εὐρώπης ἐν Βουκουρεστίῳ 4-10 Σεπτεμβρίου 1974, Πρακτ. Ἀκαδ. Αθην. 49 (1974), 459*-465*.

163. — Τὸ παρὰ Παυσανίᾳ τοπωνυμικὸν τῆς Ἀρκαδίας (Σχεδίασμα μελέτης), Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀρκαδικῶν Σπουδῶν (Τρίπολις 14-15 Δεκ. 1974), σσ. 213-224 [Παράρτημα τόμ. 12 (1976-1977) τῶν «Πελοποννησιακῶν».

164. — Bibliographia Onomastica. Grèce 1971, Onoma 18 (1974), I-II, σσ. 127-131.

165. — Ἐχινάδες, Νιοχώρι τεῦχ. 38 (1974), σ. 21.

166. — Bibliographica Onomastica. Grèce 1972-1973, Onoma 19 (1975), I-II, σσ. 153-161.

167. — Le mot «νῆσος»-île-dans la formation des toponymes en grec ancien, byzantin et moderne, Actes XI Congr. Intern. Sciences Onom. 2 (1975), 395-402.

168. — Les toponymes grecs provenant de termes géographiques (Communication au III Congr. Inter. des Études du Sud-Est européen, Bucarest 4-10 Sept. 1974), Balkan Studies 16 (1975), 184- 190.

169. — Le mots χώρα (pays-ville), χωρίον (village), κώμη (bourg) et πόλις (ville) comme noms de lieux dans la langue grecque, Actes de XIIe Congr. Intern. de Sciences Onom., Bern 25-29 August 1975, pp. 455-464.

170. — Γλωσσικὴ συγγένεια Κρήτης καὶ Μάνης, Πεπραγμένα Γ' Διεθν. Κρητολογ. Συνεδρ. (Ρέθυμνον 18-23 Σεπτεμβρίου 1971), 3 (1975), 25-40.

171. — Γλωσσικαί, Λαογραφικαί, τοπωνυμικαὶ ἔρευναι περὶ Κορινθίας, Πρακτ. Α' Συνεδρίου Κορινθιακῶν Σπουδῶν (27-28 Ἀπριλίου 1974), σσ. 47-91. [Παράρτημα 11 (1975) τόμου «Πελοποννησιακῶν].

172. — Εἰσαγωγὴ εἰς G. N. Hatzidakis, Einleitung in die neugriechische Grammatik, ἔκδ. Β' φωτοτυπ. 1975, σσ. ά-ιστ'.

173. — Οἱ Μανιᾶται τῆς Κορσικῆς. Β' Ληξιαρχικὰ βιβλία τῶν βαπτίσεων, Λακων. Σπουδ. 1 (1972), 369-480, 2 (1975), 305-416.
['Εκ τοῦ βιβλίου τῶν βαπτισμένων 1633-1712 ὀνόματα - ἐπώνυμα].

174. — Οἱ Μανιᾶται τῆς Κορσικῆς. 'Επ' εὐκαιρίᾳ τῶν 300 χρόνων τῆς ἀποικίας των, Πελοποννησιακὰ 11 (1975), 80-123.
['Εκ τοῦ βιβλίου τῶν βαπτισμένων 1683-1712 ὀνόματα - ἐπώνυμα].

175. — Οἱ Μανιᾶται τῆς Κορσικῆς, Μνημοσύνη 5 (1974/75), 366-393.
['Εκ τοῦ βιβλίου τῶν βαπτισμένων 1786-1799 ὀνόματα - ἐπώνυμα].

176. — Αἱ γλωσσικαὶ λαογραφικαὶ Σπουδαὶ διὰ τὴν Πελοπόννησον. Πρακτικὰ τοῦ πρώτου Διεθνοῦς Συνεδρίου Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν (Σπάρτη 7-14 Σεπτεμβρίου 1975).
['Υπὸ ἐκτύπωσιν].

177. — Γλωσσικὰ στοιχεῖα τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως εἰς τὴν διάλεκτον τῆς Μάνης καὶ ἀπηχήσεις θεσμῶν τῆς Φραγκοκρατίας εἰς τὰ ἔθιμα τῆς Μάνης, Πρακτικὰ ΙΕ' Διεθνοῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν (5-11 Σεπτ., 'Αθῆναι 1976).
['Υπὸ ἐκτύπωσιν].

178. — Τὸ ΙΕ' Διεθνὲς Συνέδριον Βυζαντινῶν Σπουδῶν, Ν. Ἑστ. τόμ. 100 (1976), 1382-1385.

179. — Τὸ γλωσσικὸν ὑλικὸν ἐκ Μακεδονίας καὶ Θράκης εἰς τὸ Κέντρον Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τὰ σχετικὰ προβλήματα. Πρακτικὰ Α' Συμποσίου Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου, Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 97-161.

180. — Α' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου (Ἤπειρος - Μακεδονία - Θράκη), ἐν Θεσσαλονίκῃ 28-30 Ἀπριλίου 1976, Ν. Ἑστ. τόμ. 99 (1976), 750-752.

181. — Ἡ ὀνοματολογικὴ κατάληξις -άκης εἰς τὴν διάλεκτον τῆς Κρήτης καὶ τῆς Μάνης. Πεπραγμ. Δ' Διεθν. Κρητολογ. Συνεδρ. (Ἡράκλειον 1976). [Ὑπὸ ἐκτύπωσιν].

182. — Τὸ Ἀργολικὸν Ὀνοματολογικὸν παρὰ Παυσανίᾳ, Πελοποννησιακὰ τ. 13. [Ὑπὸ ἐκτύπωσιν].

183. — Τὸ παρὰ Παυσανίᾳ Τοπωνυμικὸν τῆς Ἀργολίδος (Σχεδίασμα μελέτης), Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀργολικῶν Σπουδῶν. [Ὑπὸ ἐκτύπωσιν εἰς τὰ Πρακικὰ τοῦ Συνεδρίου].

184. — Bibliographia onomastica. Grèce. 1974, Onoma 20 (1976), II-III, σσ. 426-430.

185. — Bibliographia onomastica. Grèce. 1975-1976. [Ὑπὸ ἐκτύπωσιν «Onoma» τόμ. 22].

186. — Σκῦρος. Ἐτυμολογία καὶ Ἱστορία, «Σκυριανὰ Νέα», φ. 10, Ἰούλιος 1977, σ. 4.

187. — Αἱ γλωσσικαὶ καὶ λαογραφικαὶ Σπουδαὶ διὰ τὴν Λακωνίαν, Πρακτ. Α' Συνεδρ. Λακων. Σπουδ. (Σπάρτη - Γύθειον 7-11 Ὀκτ. 1977). [Ὑπὸ ἐκτύπωσιν].

188. — Γεώργιος Ν. Χατζιδάκις. Βίος καὶ ἔργον. Εἰς Γ. Ν. Χατζιδάκι, Γλωσσολογικαὶ Ἔρευναι, τ. 2 (1977), σσ. *1-*142+πίνακες.

189. — Καταγωγὴ ὀνομάτων καὶ τοπωνυμίων, Ἱστορία 1971-1977, τεύχη 31-114 :

1971, τεῦχ. 31, 158-159: Ἐξομολόγος, Καρᾶς-Μαῦρος, Χοϊδᾶς, Αἰδηψός.
32, 158-159: Κατελᾶνος, Χαραμῆς, Ζώης, Δαυλὶς-Δαύλεια.
33, 158-159: Μεϊντάνης, Ἀχαΐα, Μάνη.
34, 158-159: Δράκος-Δρακούλης, Ἀρεόπολις, Στερεὰ Ἑλλάς.
35, 158-159: Καντίρος, Ἀσλάν, Κύρνος-Κορσική.
36, 158-159: Πετμεζᾶς, Μοῦτσος-Μουτσόπουλος, Μαριόλης, Μαγγανᾶς-Μαγγανάρης, Λεβέντης, Καλλίστη.
37, 158-159: Σιμιτζῆς, Μάγκιπας, Ἀγιουτάντες, Καβάφης, Τσαρδάκας, Θήρα, Σαντορίνη.
38, 158-159: Κουτρουμπᾶς-Κουτρούβης, Βλάμης, Γαλάρης, Καλιοντζῆς, Προυσός.
39, 158-159: Χαΐνης, Δικαῖος, Μεσαλᾶς, Γιολδάσης, Σερίφης, Καλόγνωμος.
40, 158-159: Ποντίφηξ, Κελεπούρης, Καρδαρᾶς, Καρδάσης, Σκουτέρης-Σκούταρης, Βάγιας-Βαγιακάκος, Ντερτιλῆς-Δερτιλῆς, Τριχᾶς.
41, 158-159: Κούκουμας, Βεζίρης, Σύγκελλος, Οἴτυλον-Βοίτυλον.
42, 158-159: Καλοειδής-Κακαειδής, Τρουμπέττας, Κακκαβᾶς, Τσαούσης.

1972, 43, 158-159: Κουτρούλης, 'Αμιρᾶς-'Εμίρης, Καχραμάνος-Καχριμάνης, Σητεία.
44, 158-159: Κρωντηρᾶς, Βαβαλέας, Χωρεπίσκοπος, 'Ασκητής, Στενίμαχος-Στενήμαχος.
45, 158-159: Γέμελλος-"Ιμελλος-Διπλάρης, Γεμενάκης, Γεμεντζῆς, Πρωτονοτάριος, Μπαϊραχτάρης, Ρέθυμνον.
46, 158-159: Λοῦπος-Λούπης, Πραιδιάρης, Μουχτάρης, Καπλάνης, Αἰγαῖον Πέλαγος.
47, 158-159: Μουφλούζης, Κασαβέτης, Περπυρῆς-Φιρφυρῆς, Σωκαρᾶς-Σουκαρᾶς, Κανδηλάπτης, 'Αρχιπέλαγος.
48, 158-159: Μουτάφης, Βισταξῆς, Καφυρᾶς-Καφύρης, Κοτσάμπασης, 'Αρκᾶς, Κέλης, Πρωτολάτης, Καπαρός, Τορνάρος, Μουτεβελλῆς.
49, 158-159: Ταβλᾶς, Πόντος-Εὔξεινος Πόντος.
50, 158-159: Κουμαρτζῆς. 'Αβτζῆς, Νιζάμης, Μακεδὼν-Μακεδονία.
51, 158-159: Καλεμικερῆς, Κερεστετζῆς, Ναλέτης-Ναλετάκης, Ναζίρης, "Οψιμος, Πρώϊμος, "Ασπρη Θάλασσα, Μαύρη Θάλασσα, Καστέλλι-Καστέλλα.
52, 158-159: Ψαρρός, 'Αξιὸς-Βαρδάρις.
53, 158-159: Ψαρομήλιγγος, Μακελλάρης, Διγενῆς, Ζουρνατζῆς-Σουρλατζῆς, Δρακοντοειδής, Μεγίστη ἢ Καστελλόριζον, Τσοχαντάρης, Τσίφτης.
54, 158-159: Ζαχαρίτσας, Πιλαφᾶς, Μιλιαρᾶς, Πρωτέκδικος, Γαβαθᾶς-Καβαθᾶς, Πρωτόγερος, Δερβένι-Δερβενάκια.

1973, 55, 158-159: Πινακᾶς, Σκουτελλᾶς, Γιουροῦκος, Κυραρήνης, Παρακεντές, Καμπέρης, Πορταριά.
56, 158-159: Σούμπασης, Δημογέροντας, Μουχτάρης, Δερβένης, Δερβενίτης, Δερβενιώτης, Δερβεντζῆς, Μεθώνη.
57, 158-159: Σιβιτανίδης, Χατζῆς, Μπαλτᾶς, Μπαλτατζῆς, 'Αστυπάλαια.
58, 158-159: Βισκόντης, Σκουλᾶς-Σκουλλούδης, Κόνιαρης, Φακιολᾶς, Χαβιαρᾶς, Μπεζῆς, Ζαϊφίδης, 'Εχινάδες.
59, 158-159: Σερεμέτης-Σερεμετάκης, Ρακιτζῆς, Ρακᾶς, Σφήκας, Τρίπολις-Ντροπολιτσὰ-Τριπολιτσά.
60, 158-159: Νεοφώτιστος, Νεόφυτος, Βεργωτῆς, 'Αμοργός.
61, 158-159: Ζαχαριᾶς, Διῶχνος, Τζερεμές, Τσελεμπῆς-Τζελεπῆς, Βεργαδῆς-Βεργάδος, Βέτουλας-Βετούλης, Φιλιατρά.
62, 142-143: Σεψᾶς, Ταμπάκης, Σερδάρης, Σερασκέρης, Σκουλαρῖκος, Εὔβοια.
63, 142-143: Πελεκᾶνος, Πελέκης, Λεπτουργός, Εὐβοίας ὀνόματα.
64, 142-143: Τσέλιγκας, Καδῆς, Σεκερτζῆς, Λιθοξόος, 'Αντζᾶς, Χαλκίς.
65, 142-143: Σερβέτ(τ)ας, Σέκερης, Ξέπαπ(π)ας, Εὔριπος.
66, 142-143: Φλεβοτόμος, Κουμμερκιάρης, 'Ατζαμῆς, Νεγρεπόντης, Χρυσοβέργης, Ζευγᾶς, Ζευγαρίδης, Ζευγαρόπουλος, Χρισό.

1974, 67, 142-143: Ζευγίτης, Ζευγολάτης, Μπινιάρης, Τσεμπερᾶς, Νάξος.
68, 142-143: Πελεγρίνης, Τζελ(λ)άτης, Τσελίκης, Τσελέγκας, Χαζίρης, Πάτραι.
69, 142-143: Φακᾶς, Σκαμπαβίας, Κιρατζῆς, 'Υπάτη-Νέαι Πάτραι, Πατρατζίκι.
70, 142-143: 'Εμπιρῖκος, Σουγιουλτζῆς, Κέως.
71, 142-143: Ζαφείρης, Σακολαίβας, Τσοχαντάρης, 'Απόπαππας, 'Απόδιακος, Μπαλτᾶς,, 'Ιερομνήμων, Ψυχικόν.
72, 142-143: Κοντοειδής, Βαράγγης, Κανονάρχος, Κεχαγιᾶς, Σουβαρῆς, Φιράρης, Φυρρός, Φυρρογένης, Σύγκελλος, Δασκαλειό.
73, 142-143: Σκευοφύλαξ, Δογραματζῆς, Πρωτοσύγκελλος, Σιγκουνᾶς, Παλάντζας, Κόρινθος.
74, 142-143: Πατελάρος, Πατατοῦκος, 'Επίσκοπος, Μπουλοῦκος, 'Ακροκόρινθος.
75, 142-143: 'Αρχιμανδρίτης, 'Ηγούμενος-Γούμενος, 'Επίτροπος, Εὐλογημένος, Μπου-

λούμπασης, Μπουλουξῆς, Γιαβᾶς, Γιαγιᾶς, Παλιβός, Γιαβερόπουλος, Ἰσθμός.

76, 142-143: Δέσποινας, Ἀφέντης, Καφταντζῆς, Καφαντάρης, Ἑξαμίλι, Ζευγολατιό, Χιλιομόδι, Κουτσομόδι, Βραχάτι.

77, 142-143: Δερβίσης, Καφτάνης, Διάκος, Διάκονος, Δικαιοφύλαξ, Κοντόσταβλος, Εὐλόγιος, Περαία.

78, 142-143: Γενεράλης, Γεντέκης, Περιστέρης, Λιναρᾶς, Λινοξυλάκης, Καταπολιανή.

1975, 79, 142-143: Παλληκαρᾶς, Σαμικὸν-Σάμος.

80, 142-143: Σαββατιανός, Εὐαγγελιστής, Βορδοχειλᾶς, Σαμοθράκη.

81, 142-143: Φαμελίτης, Μπέρτος, Βέρτος, Φάλκος, Σάμος-Σάμη, Τῆνος.

82, 142-143: Σταμπολῆς, Σαββάτης, Σαμπάτης, Βαλμᾶς, Βορδώνης, Σκῦρος.

83, 142-143: Κανταρτζῆς, Βόρδος, Σάββας, Φεραρόλης, Κίμωλος.

84, 142-143: Καλαφάτης, Τυλιγαδᾶς, Λινάρδος, Γναφάκης, Σίφνος.

85, 142-143: Ἀρκάς, Ἀρκαδία.

86, 142-143: Κανοῦτος, Σύψωμος, Δανιήλ, Σερασκέρης, Βάλσαμος, Ἀρκαδία, Ναυπλία

87, 142-143: Ἀμάραντος, Γουνᾶς, Μουσελίμης Ναύπλιον.

88, 142-143: Πρωτοπαππᾶς, Χουλιαρᾶς, Γυαλᾶς, Φουριόζος, Πιτυκᾶς, Γουνελλᾶς, Τάταρης, Τουρουντζῆς, Ἀκροναυπλία.

89, 142-143: Τριαντάφυλλος, Τουρνατζῆς, Ζουμπούλης, Παλαμήδι.

90, 142-143: Χρυσόμαλλος-Χρυσομάλλης, Χρυσοσπάθης, Χαμόδρακας, Βυζανιάρης, Φαλαγγίτης, Γαζέπης, Γαλατερός, Σίκινος.

1976, 91, 142-143: Βελεντζᾶς, Βολλάνης, Ἀβδελλᾶς, Ἐλαφρός, Μαλαχίας, Ἀλατζᾶς, Ἀλατζατζῆς, Προβελέγγιος, Πρεβεδοῦρος, Ἴος.

92, 142-143: Προσαλέντης, Βάκρινος, Βαρδιᾶνος, Γαρδέλ(λ)ης, Βουτσινᾶς, Βουττᾶς, Βουτζᾶς, Βαρύτιμος, Βαρυπάτης, Βόμπιρας, Γαζέττας, Ρούφ.

93, 142-143: Καγκελλάριος, Μερεμέτης, Χαροκόπος, Ἄμελλος, Ἀμανάτης, Λογαρᾶς, Ἀδρακτᾶς, Βασματζῆς, Προσκυνητής, Ἀκριβός, Γαῦδος.

94, 142-143: Κουντουριώτης, Κουντουρᾶς, Φαλλαγγᾶς, Γαζῆς, Κουκουρᾶς, Λαρδᾶς, Ζάρκος, Σκιτζῆς, Κατσηφής, Ἰμπλάκια-Ἰμλάκια.

95, 142-143: Δεττόρος, Καμαράδος, Καλαμάτας, Λαφαζάνης, Καλαποδᾶς, Καλοπόδης, Καλόφωνος,Καψοκέφαλος,Παγωμένος,Δελικανάκης,Φλεβάρης,Ἀχαρναί.

96, 126-127: Κάλφας, Ντερέκης, Λικουρῖνος, Τσίρος, Πολυκαλᾶς, Καλτσᾶς, Καλαμαρᾶς, Μερακλῆς, Μενίδι.

97, 126-127: Σαμαρᾶς, Τσιβαρᾶς, Πεπανίδης, Πεπονᾶς, Ζεϊμπέκης, Καπόνης, Τσακαλᾶς, Καματερόν.

98, 126-127: Ταμπουρᾶς, Ταμποῦρλος, Κένταρχος, Καλοχαιρέτης, Καραμούζας, Τσοπάνης, Μερτζιάνης, Κοραλλῆς, Καραμουσαλλῆς, Καραμουστάκης, Λυραντζῆς, Καπανδρίτι.

99, 126-127: Τσακίρης, Μαλαθούνης, Μαλαθούρης, Καλαμπαλίκης, Σαργός, Θάσος.

100, 126-127: Βαριμπόμπης, Ζάβαλλης, Ζεμπιλᾶς, Ζαγάρης, Καλέμης, Ζαβός, Μα(ν)τζούνης, Μελεβίρης, Καλαμποκᾶς, Βαριμπόμπη, Σάλεσι, Σαλεσιώτης.

101, 126-127: Καλπάκας, Ζαπίτης, Ζαμπαρᾶς, Μαγκαφᾶς, Μαγκούφης, Τσανάκας, Μουαμελετζῆς, Σκαρπᾶς, Στρατουρᾶς, Θεόφραστος, Τσαμπάζης, Θεριακλῆς.

102, 126-127: Ρακι(ν)τζῆς, Δονακάρης, Πίκ(κ)ολος, Λόγιος, Τσουλούφης, Ἀβροκόμης, Ραμπαούνης, Ζολότας, Σεμιδαλᾶς.

1977, 103, 126-127: Κεντουκλᾶς, Πενέζης, Μπούσουλος, Μουχασίρης, Χαϊμαλᾶς, Ραγιᾶς, Βασσάλος, Πρόγκας, Ζεγκίνης, Σκαρπέλλος, Παλάσκας, Βιλλᾶνος, Χολέβας, Σκρίπος-Σκριποῦ.

104, 126-127: Καρταλᾶς, Καρτάλης, Καρναλάκης, Σαρατσῆς, Ζαγάρης, Μπερκέτης, Βολάκος, Μα(ν)τζουράνης, Καζανᾶς, Καζαντζῆς, Δουλέρης, Σολδᾶτος, Λαναρᾶς, Ντατσέρης, Πιάδα.

105, 126-127: Τζορμπατζῆς, Λεμονῆς, Σοφούλης, Καγιᾶς, Ρεντίφης, Ρέμπελος, Ρεσπέρης, Δρογγάρης, Καρπέτ(τ)ας, Κυνόσαργες.

106, 126-127: Ἀπόσπορος, Ζαΐρης, Νοτάριος, Λαγουτᾶς, Δρολαπᾶς, Δραγόνας, Πιττάκης, Λιγουρειό.

107, 126-127: Μασσάρος, Κλητοράκης, Πατσός, Ζαμπαρᾶς, Μαραγκός, Βεκίλης, Κύπρος.

108, 126-127: Ἐκκλησιάρης, Ἐκκλησιάρχης, Μαγκλαβᾶς, Ἀϊβαλῆς, Κουρουπᾶς, Ὕδρα.

109, 126-127: Ἀνεμοδουρᾶς, Βιλαέτης, Ρόδος.

110, 126-127: Πασσαλᾶς, Πιστεύος, Πατερημός, Πάρδος, Παρδάλης, Πίσσας, Μυκῆναι

111, 126-127: Ρέντης, Ἀναλυτής, Γαλιφᾶς, Χερουβ(ε)ίμ, Φουτρῆς, Ἑρμιόνη.

112, 126-127: Γενίτσαρης, Φουκαρᾶς, Σημαντήρας, Ζαγανᾶς, Φουτούλης, Σαρωνικὸς Κόλπος.

113, 126-127: Σεβαστός, Τροιζήν.

114, 126-127: Καϊμακάμης, Καϊμακᾶς, Καϊμακλῆς, Καϊμακτζῆς, Μπακλαβᾶς, Καϊνάρης, Δελέγκος, Δελικᾶτος, Ντελάλης, Κακαλέτρης, Φουστανᾶς, Ἀνάκασα.

190. Βαγιανοῦ Ἰω., Πεντάγλωσσον λεξικὸν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ὅρων. (Ἑλληνικά, Γαλλικά, Ἀγγλικά, Γερμανικά, Ἰταλικά), Ἀθῆναι 1972, σσ. 684.

191. — Τεχνικὸν λεξικὸν εἰς πέντε γλώσσας, Ἀθῆναι 1974, σσ. 552.

192. — Τεχνικὸν λεξικόν. Εὑρετήρια Ἀγγλικῆς, Ἀθῆναι 1976, σσ. 153.

193. Bader Fr., Suffixes grecs en -m-: Recherches comparatives sur l'hétéroclisie nominale. Genève - Paris 1974, σσ. 148.
[Κρίσις: C. Sandoz, BSL LXXI (1976) II, 102-105].

194. — Persée, πέρθω et l'expression archaique du temps en Indo-Européen, BSL 69 (1974), 1-53.

195. — Suffixes grecs en -n-, Mélanges linguistiques offerts à Émile Benveniste, Paris 1975.

196. — Une isoglosse Gréco-Tocharienne : *yo affixe casuel et par ticule d'énumération, BSL LXX (1975), I 27-89.

197. — Le présent du verbe «être» en Indo-européen, BSL LXXI (1976), 27-111.

198. Bakker W. F., Some remarks on the use of relative pronouns in the Erotocritos, Κρητ. Χρον. 23 (1971), 309-321.

199. — Pronomen abundans and pronomen coniunctum. A contribution to the history of the resumptive pronoun within the relative clause in Greek, Amsterdam - London, 1974, σσ. 120.

200. — Μ. Κριαρᾶ, Λεξικὸ τῆς Μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας 1100-1669, τόμ. Α', 1969, σσ. 252. — Β', 1971, 381. — Γ', 1973, 430, Ἑλλην. 27 (1974), 167-181.

201. — Structural differences between Grotto's «Lo Isach» and the «Sacrifice of Abraham». Folia Neohellenica 1 (1975), 1-26.

202. Bakker W. F. - Gemert A. F. van, The λόγοι διδακτικοὶ of Marinos Phalieros. A critical edition with introduction, notes and index verborum, Leiden 1977, σσ. 139.
[Εἰσαγωγὴ σσ. 59, κείμενον 66-75, σχόλια, 77-115, βιβλιογραφία 116-120, πίναξ λέξεων - ὀνομάτων 121-140].

203. Baladié R., Sur le sens géographique du mot grec «ophrys» de ses dérivés et de son équivalant latin, Journal des Savants, Paris 1974, σσ. 153-191.

204. Βαλκάνου Κ., Μοιραλὴ - Μοιράσανη, Α' Συμπ. Ἱστ. Λαογρ. Γλωσσ., 171-174.
[Ἐτυμολογία].

205. Βαμβακερίδη Ἐμμ., Σκυριανὸ γλωσσάριο, Σκυριανὰ Νέα, 1977, φ. 10, σ. 6 — φ. 11, σ. 6 — φ. 12, σ. 6—φ. 13, σ. 6 — φ. 14, σ. 6 — φ. 15, σ. 4.

206. Βαμβακούδη Ἀχ., Ἱστορία - Λαογραφία Βασιλικῶν, Χρον. Χαλκιδικ., τεῦχ. 21-22 (1972), σσ. 197.
[Ἡ ὀνομασία τοῦ χωρίου, 11-14, Λαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ (ὁρολογία), 65-69, Τροφές, Λαϊκὴ μαγειρική 69-70, Λαϊκὴ φορεσιά, 70-73, Λαϊκὴ ὑφαντική, 73-74, Γεωργικὰ ἐργαλεῖα, 74-76. Μέτρα - Σταθμά, 77. Τοπωνύμια, 163-167. Γλωσσάριον, 167-192].

207. Βάου Ζ., Σελίδες τοῦ 1821. Ἀπὸ τὴν Μῆλον καὶ τὰς Κυκλάδας, ΕΕΚυκλ. Μ., 9 (1971/3), 1973, σσ. 181-469.
[Γλωσσάριον, 451-456].

208. Βάου Σ., Ἀγγλοελληνικὸν - Ἑλληνοαγγλικὸν λεξικὸν γεωλογικῶν ὅρων, Ἀθῆναι 1972, σσ. 268.

209. Βαρδάκη - Μαδαρίτη Μιλτ., Ροζοναρίσματα, Χανιὰ 1976, σσ. 223.
[Κείμενα εἰς Κρητικὴν διάλεκτον καὶ λεξιλόγιον σσ. 214-223].

210. Β. Ἀρκάς, Ἡ Καρύταινα, Ἀρκαδ. 2 (1974), τεῦχ. 3, σ. 67.

211. Barlow Sh., The imagery of Euripides. A Study in the dramatic use of pictorial language, London 1971, σσ. XII+169.

212. Bărsan A., La standardization des noms géographiques dans les publications générales et dans la cartographie, Actes du XI Congr. Intern. Scienc. Onomast. 1 (1974), 93-97.

213. Bartelink G. J. M., Maison de prière «comme dénomination de l'église et tant qu'édifice, en particulier chez Eusébe de Césarée, REG 84 (1971), 101-118.
[Προσευκτήρια, Εὐκτήρια, οἶκος εὐκτήριος].

214. — Patientia sine ira, traduction de ἀοργησία, Mnemosyne IV, 25 (1972), 190-192.

215. — Φυλακτήριον - phylacterium, Mélanges Christine Mohrmann. Nouveau recueil offert par ses anciens élèves, Utrecht 1973, σσ. 25-60.

216. Bartonek Ant., Development of the Long-vowel System in Ancient Greek Dialects, Prague 1966, σσ. 199.
[Κρίσις: R. Bosteels, Orbis 20 (1971), 525-527. Hadot, BSL 67 (1972) II, 96-98].

217. — Classification of the West Greek dialects at the time about 350 B.C. Prague 1972, σσ. 240.
[Κρίσις : Α. Τσοπανάκη, Ἑλλην. 26 (1973), 345-348].

218. — Die Koine - Formationen in der frühhellenistischen Periode, Akten der Konferenz, Praha, 1973, σσ. 273 κ. ἑξ.

219. Βασιλᾶ Ἠλ., Οἱ Βλάχοι, Κουτσόβλαχοι καὶ Ἀρβανιτόβλαχοι, Ἠπ. Ἑστ. 25 (1976), 331-336.

220. Βασιλάκη Β. Ν., Καρπαθιακὸν Βιογραφικὸν Λεξικόν, Ἀθῆναι 1974, σσ. 81.

221. — Τὸ Μεσοχώρι τῆς Καρπάθου, Ἀθήνα 1973, σσ. 176.
[Τοπων. 60-72. Ὀνοματολογικά, 73-74].

222. Βασιλείου Π., Τουριστικὸς Ὁδηγὸς Εὐρυτανίας. Ἔκδοση Νομαρχίας Εὐρυτανίας, 1971.
[Τοπωνύμια].

223. — Τοπωνυμικὰ Εὐρυτανίας μὲ προέλευση Σλαβική, Στερ. Ἑλλ., τεῦχ. 25 (1971), 36.
[Ἀναγράφει ὅσα σημειώνει ὁ M. Vasmer, Die Slaven in Griechenland, Berlin 1941 [2]].

224. — Γιὰ τὴν ὀνομασία τοῦ Κατσαντώνη, Αὐτόθ. τεῦχ. 26 (1971), 96.
[Ἀντώνης ἀπὸ τὴν Κάτζια, μεταξὺ Πρεβέζης καὶ Ἄρτης].

225. — Ὁ τοῖχος τοῦ ἀρχαίου Φαντίνου. Εὑρήματα στοὺς Στάβλους Εὐρυτανίας, Αὐτόθ. τεῦχ. 48 (1973), 25-28.
[Τοπωνύμια Φαντίνου - Στάβλοι].

226. Βασιλικοπούλου-Ἰωαννίδου Ἁγνῆς, Ἡ ἀναγέννησις τῶν γραμμάτων κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ ὁ Ὅμηρος. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ. Ἐν Ἀθήναις 1971, σσ. 222.
[Κρίσις : Peter Wirth, BZ 67 (1974), 145-147].

227. Βασμανόλη Γ. Ἐμμ., Γλωσσικαὶ παρατηρήσεις, Πλάτων 23 (1971), 88-107.
[Ἐνταῦθα, καλὴ ἐπιτυχία, γραπτὴ ἐξέτασις ἐν τοῖς ἀρχαίοις Ἑλληνικοῖς, κριτική, εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν, προσθετέα, ἐπίμετρον].

228. — Συντακτικά. Γλωσσικὰ καὶ λογικὰ ἅμα σφάλματα. Ἀσυνδεσία, Αὐτόθ. 24 (1972), 197-214.

229. — Κριτικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ εἰς Πλουτάρχου Θεμιστοκλέα, Αὐτόθ. 25 (1973), 281-293.

230. — Γλωσσικαὶ ἀτασθαλίαι, ἐν Ἀθήναις 1974, σσ. 26.

231. — Σύμμεικτα κριτικὰ καὶ ἑρμηνευτικά. Αὐτόθ. 29 (1977), 165-172.

232. — Ἐπισκέψεις εἰς Πλάτωνος Κλειτοφῶντα, Αὐτόθ. 29 (1977), 208-211.

233. Βατοπεδινοῦ Θεοφίλου (προηγουμένου), Χρονικὸν περὶ τῆς μονῆς Βατοπεδίου, Μακεδ. 12 (1972), 71-121.
[Ὀνόματα μοναχῶν, 111-119].

234. Βαφειάδου Βαλασίας, Ἤθη καὶ ἔθιμα Σωζοπόλεως, Λαογρ. 29 (1974), 115-226.
[Εἰς ἰδιωματικὸν λόγον].

235. — Γλωσσάριον τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος Σωζοπόλεως βορειοανατολικῆς Θράκης, Ἀρχ. Θράκ. 37 (1974), 107-176.

236. Βαφείδη Κ., Ἀνάλεκτα Καλλιπόλεως, Θρακικὰ 44 (1970), 39-135.
[Ἐπώνυμα 131-134].

237. — Γλωσσάριον Καλλιπόλεως, Αὐτόθ. 46 (1972/3), 311-343.

238. Βαφοπούλου Γ. Θ., Ἡ γλωσσοπλαστικὴ δύναμη τῆς λογοτεχνίας, Ν. Ἑστ., Χριστούγ. 1976, 18-22.

239. Bauer W., Griechisch-Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der übrigen urchristlichen Literatur, Berlin [5]1958 (Ἀνατύπ. 1963). Καὶ μετάφρασις ὑπὸ τῶν Arndt W. F. - Gingrich E. W., A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature, Chicago 1971, σσ. 909.

240. — A Greek - English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature. A translation by W. F. Arndt and E. W. Gingrich, Chicago 1971, σσ. 909.

241. Bauer W. - Kanelles A. Ch., Τὰ ὀνόματα τῶν πουλιῶν τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1973, σσ. 101.

242. Beekes R. S. P., The Greek i- and u- stems and πόλις, -ηος, Glotta 51 (1953), 228-245.

243. Βεζύρογλου Β., Μῦθοι, ἱστορίες, πλάκες, διαλογισμοί. (Εἰσαγωγή, ἐπιμέλεια Κ. Σακελλαρίδη), Νισυριακὰ 5 (1976), 109-156.
[Εἰς τὴν διάλεκτον τῆς Νισύρου].

244. Βέη Μαίρης, Ἐκ χειρογράφου σελίδος τοῦ Νίκου Βέη ἀναπηδᾷ τὸ ὀνοματεπώνυμον τοῦ θρυλικοῦ Καραγκιόζη, Φιλολογ. Πρωτοχρ. 33 (1976), 65-67.

245. Βέη Ν., Ὀλυμπιακὰ γλωσσικὰ μνημεῖα, Ὀλυμπ. Χρον. 1 (1970), 167-168, 2 (1971), 67-71, 3 (1972), 29-44.

246. Bejarano V., Un aspecto del vocabulario de San Leandro : las palabras griegas, Durius 1 (1973), 287-300.

247. Βεῖκου - Σεραμέτη Κατίνας, Μερικὲς ἀκόμη λέξεις γιὰ τὸ γλωσσάριο τῆς παλιᾶς Ξάνθης, Θρακ. Χρον., τεῦχ. 31 (1974), 48-49.

248. Βέλτσου Γ. Σ., Κοινωνία καὶ γλῶσσα (γιὰ τὴν ἀμίλητη καὶ μιλημένη γλῶσσα), β' ἔκδ., Ἀθήνα 1976, σσ. 208.

249. Bennett E. L., Olivier J.-P., The Pylos tablets transcribed (Parts I. Texts and Notes), Roma 1973. Part II : Hands, Concordances, Indices. Roma 1976, σσ. 151.
[Κρίσις : Fr. Bader, BSL 70 (1975), 151-152, 72 II (1977), 132].

250. Βερβενιώτη Ἀντ., Ἐτυμολογικὸν Λεξικὸν τῶν ξένων λέξεων ἐν χρήσει εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικήν, Ἀθήνα 1976, σσ. 171.

251. Berger G., Etymologicum Genuinum et Etymologicum Symeonis, Hain 1972, σσ. XXXI+188.
[Κρίσις : K. Nickau, BZ 68 (1975), 393-397].

252. Beševliev V., Über das Corpus der byzantinischen Inschriften. Βυζαντινὰ 5 (1973), 307-311.

253. — Καμπαγάγος = Qap(a)γὰν, Acta Orientalia 29 (1975), 93-97.

254. Βιβλιογραφικὴ Ἑταιρεία τῆς Ἑλλάδος, Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία 1972, Ἀθῆναι 1975, σσ. κδ'+686.
[Γλωσσολογία : Ἑλληνικὴ γλῶσσα, σσ. 196-206, ἀριθμ. 1138-1169].

255. — Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1973, Ἀθῆναι 1976, σσ. 495.
[Γλωσσολογία, σσ. 133-142. Ἀριθ. 896-960. Ὀνοματολογία, σσ. 142-143, ἀριθμ. 960α-963].

256. — Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1976. Α'. Ἀθῆναι 1977, σσ. 189.

257. — Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1976. Β'. Ἀθῆναι 1977, σσ. κγ'+193-654.
[Γλωσσολογία. Λεξικά, σσ. 215-219, ἀριθμ. 1284-1302. Γλωσσολογία - Τοπωνύμια, σσ. 338-341, ἀριθμ. 2126-2140, 519, ἀριθμ. 3383-3384].

258. Bicknell P. J., An Apparent case of μρ at Megara Hyblaia, Glotta 53 (1975), 239-242.

259. Bien P. - Rassias J. - Bien Chr., Demotic Greek, third edition, completely revised and augmented, in collaboration with Christos Alexiou, The University Press of New England, Hanover, New Hampshire 1972, σσ. 286.
[Κρίσις : Helen Tsantsanoglou, Balkan Studies 15 (1974) I, 135-136].

260. Bienert W. A., «Allegoria» und «Analoge» bei Didymus den Blinden von Alexandria, Berlin 1972, σσ. IX+188.

261. Bile M., La phonologie vocalique et le problème des infinitifs en crétois central, BSL 70 (1975), 163-178.

262. Βιολάρη Γλ., Ἐννέα λαϊκοὶ Κυπριακοὶ μῦθοι, Λαογρ. Κύπρ. 2 (1972), 124-126.
[Εἰς Κυπριακὴν διάλεκτον].

263. Βλαστοῦ Π., Συνώνυμα καὶ συγγενικά. Τέχνες καὶ σύνεργα. 1931. Ἀνατύπωσις, Ἀθῆναι 1976, σσ. 661.

264. Βλαχογιάννη Γιάννη, Ὁ Γιάννης Βλαχογιάννης καὶ οἱ Βλαχογιανναῖοι, Ἀθήνα 1974, σσ. 29.

265. Βλάχου Ἀγγ., Ἡ γραπτὴ φθορά, Ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», 14 Μαΐου 1972.

266. Βλάχου Κ. Π., Κτηματολόγια τῶν μονῶν τῆς περιοχῆς Κουρέντων Ἰωαννίνων, Ἠπ. Ἑστ. 25 (1976), 155-160, 365-367, 540-544, 743-747, 26 (1976), 366, 369, 902-903.

267. — Ὑπάρχει φιλολογικὸ πρόβλημα γιὰ τὴν «Ὀνοματολογία Βοτανικὴ» τοῦ Γ. Ζαβίρα ; Ἐρανιστὴς 13 (1975), 17-27.

268. Βλάχου Σπ. Δ. (ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀπὸ Ἰωαννίνων), Συλλογὴ ζώντων μνημείων ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ τῆς Χιλῆς, Μικρασ. Χρον. 16 (1975), 9-84.
[Κύρια ὀνόματα 32-34, Λεξιλόγιον 81-84].

269. Blomqvis J., Greek particles in Hellenistic prose, Lund 1972, σσ. 160.

270. — Οὗτος = der oder der, Glotta 51 (1973), 79-91.

271. Bolognesi G. - Zucchelli B., Profilo storico-critico degli Studi linguistici greci, Milano, σσ. 155.
[Κρίσις: A. Christol, BSL 71 (1976) II, 88-91].

272. Boretzky N., Bildung und Bedeutung der Deminutiva im Griechischen und Makedonischen, Zeitschr. Balk. 11 (1971), 5-20.

273. Bornemann E., Griechische Grammatik. Unter Mitwirkung von E. Risch, Frankfurt 1973, σσ. XV+360.

274. Βοσταντζόγλου Θ., Εἰκονόγραπτον ὀνομαστικὸν τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης (μὲ πίνακας, εἰκόνων ἀπὸ τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν Duden), Ἀθῆναι 1975, σσ. 452.
[Κρίσις: H. Eideneier, Südost-Forschungen 36 (1977), 396-398].

275. Bosteels R., Kritische Bemerkungen zu einer neuen vorgriechischen Theorie, Orbis 22 (1973), 520-525.

276. — Bartonek Ant., Development of the Long-vowel System in ancient Greek dialects, Prague 1966, σσ. 216 [en tchèque avec résumés en russe et en angl.]. Orbis 20 (1971), 525-527.

277. Βουγιούκα Α., Νεοελληνικὴ γλωσσικὴ πραγματικότητα, Ν. Ἑστ. τ. 96 (1974), 1347-1353.

278. Βουδούρη Μ., Ἑλληνικὰ Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα 1800-1973. Δευτέρα σειρά. Utrecht 1973, σσ. 28.

279. — Θέματα τῆς νέας Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας. Φιλολογικὰ ψευδώνυμα, Utrecht 1971, σσ. 1-64, 80.

280. — Ἑλληνικὰ Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα (1800-1973). Δευτέρα σειρά, Αὐτόθι, 1973, σσ. 1-32, 40.

281. — Ἑλληνικὰ Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα 1800-1970. Συμπληρωματικὸς κατάλογος. Περιοδ. Νέα Σύνορα, Ἀθῆναι 6 (1974), τεύχ. 37-38, σσ. 432-437.

282. — Ἑλληνικὰ Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα 1800-1974. Συμπληρωματικὸς κατάλογος, Αὐτόθι 7 (1975), τεύχ. 39-40, σσ. 15-25.

283. — Ἑλληνικὰ Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα 1800-1969. Συμπληρωματικὸς κατάλογος, Κυπρ. Λόγ. 8 (1976), 154-158.

284. — Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα Ἑλληνίδων καὶ Ἑλλήνων 1800-1969. Συμβολὴ τρίτη, Utrecht 1976, 1-38, 80.

285. — Ἑλληνικὰ Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα 1800-1969. Συμπληρωματικὸς κατάλογος, Ἠπ. Ἑστ. 26 (1977), 723-737.

286. — Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα Ἑλληνίδων καὶ Ἑλλήνων (1800-1969). Συμβολὴ τρίτη. Utrecht, 1976, σσ. 32.

287. — Ἑλληνικὰ Συγγραφικὰ Ψευδώνυμα 1800-1969. Συμπληρωματικὸς κατάλογος. Ἠπ. Ἑστ. 26 (1977), 723-737.

288. Βουκελάτου Ι. Μ., English and American idioms for Greek students with Greek translations. Τεῦχος Α'. Athens 1972, σσ. 16, τεῦχος Γ', σσ. 25.

289. Bouvier B., Ἄγνωστο αὐτόγραφο τοῦ Κάλβου, Μνημόσυνον Σοφίας Ἀντωνιάδου, Βενετία 1974, σσ. 350-379.
[Κατάλογος ἐπωνύμων ὀνομάτων καὶ τοπωνυμίων, σσ. 375-378].

290. Bozhori K., Vëzhgime erreth shrizjes së ëmërtimit Arbanon në kohën bizantine [Über die Ausbreitung des Namens Arbanon während der byzantinischen Epoche]. Studime Historike 26 (9) Hf. 4 (1972), 135-140.

291. Bouras N., Verbal usage in fifth-century Athenian Inscriptions, Πλάτων 23 (1971), 39-87.

292. Βουρβέρη Κ. Ι., Γρηγόριος Κωσταντᾶς (1753-1844), Μορφαὶ Μαγνησίας, Βόλος 1973, σσ. 41-58+4 πίν.
[Βιογραφία].

293. Βουρδουλάκη Εὐτ. Ι., Λεξικὸ μονογραμμάτων λέξεων, Ἀθήνα 1975, σσ. 301.

294. Βρανοπούλου Ἐπ., Ἡ πόλις τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν Ἑλληνιστικὴν περίοδον, Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 19 (1974), 97-100 [καὶ Προοδευτικὴ Εὔβοια, Α' (1974), φ. 4.
[Τοπωνύμια].

295. Βρανούση Λ., Ἱστορικὰ καὶ τοπογραφικὰ τοῦ μεσαιωνικοῦ Κάστρου Ἰωαννίνων, Ἀθῆναι 1968, σσ. 88.
[Κρίσις: Λ. Μάλαμα, Ἠπ. Ἑστ. 22 (1973), 179-180].

296. — Κείμενα χειρόγραφα τοῦ Βηλαρᾶ καὶ τοῦ Ψαλίδα. Δύο κορυφαῖοι τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ κ' ἕνα βιβλίο πού ἔμεινε ἀνέκδοτο. Ν. Ἑστ. 94 — Χριστούγεννα 1973, σσ. 51-86.

297. Brighenti Eliseo, Dizionario Greco - moderno - Italiano e Italiano - Greco - moderno delle lingua scritta e parlata, 1972, σσ. V-VIV-696.

298. Broccia G., Λέξεις. Ricerche di lingua e di stile, Roma 1971, σσ. 63.

299. Browning R., Medieval and Modern Greek, London 1969, σσ. 153.
[Κρίσις: Adams D., Language 47 (1971), 943-946. — Eideneier H., Ἑλλην. 24 (1971), 459-462. — Μανδηλαρᾶ Β., Ἀθηνᾶ 72 (1971), 369-374. — Costas P. S., American Classical Review 1 (1971), 236-237. — Humbert J. BSL 67 (1972), 103-105].

300. — Ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα μεσαιωνικὴ καὶ νέα, Ἀθήνα 1972, σσ. 222. Μετάφραση καὶ Εἰσαγωγὴ Δ. Σωτηροπούλου.

301. — Problems concerning the genesis of the dialects of Modern Greek, XV Congr. Intern. Étud. Byzant., Athens 1976, σσ. 18.

302. Brunel J., La relative grecque à la lumière de ses origines, BSL 72, 1 (1977), 211-240.

303. Budimir M., Hom. (ἐν) νυκτὸς ἀμολγῷ — Hes. Βλαγίς· κηλίς. Λάκωνες [en lat.]. Ziva Antika (Skopje) 21 (1971), 43-44.
[Σημασία καὶ ἐτυμολογία τῆς λ. ἀμολγός].

304. Bulletin analytique de bibliographie Hellénique. Linguistique, Philologie, Question de la langue, 33 (1972), 436-444 [Ἀριθμ. 2238-2283].

305. Bulletin Analytique de Bibliographie Hellénique, τ. 33. Année Bibliographique 1972, Athènes 1978, σσ. 1-551, 773-865.
[Mélanges, Lexicographie-Linguistique, Philologie, Question de la langue, σσ. 431-442, N° 2211-2283].

306. Busuttil J., Gaudos, Orbis 20 (1971), 503-506.

307. Βυζαντίου Σκαρλάτου, Λεξικὸν νέον - ἀρχαῖον γεωγραφικόν. Ἀποβλητέων λέξεων. (Φωτοτ. ἀνατύπ. τοῦ Λεξικοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς διαλέκτου μεθερμηνευομένης εἰς τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν καὶ Γαλλικὸν λόγον), Ἀθῆναι 1973.

308. Γαζῆ Γεωργίου, Λεξικὸν Ἐπαναστάσεως καὶ ἄλλα ἔργα αὐτοβιογραφικὰ καὶ πατριδογραφικά, λόγοι διάφοροι, βιογραφία Μπότσαρη καὶ Καραϊσκάκη, ἔγγραφα καὶ ἐπιστολαί, ἱστορικαὶ σημειώσεις εἰς τὸ Λεξικὸν Ν. Πατσέλη. Ἐκδοτικὴ ἐπιμέλεια Λ. Βρανούση, Ἰωάννινα 1971, σσ. ιθ'+461+13.

209. Γανωσέλη Εἰρήνη, Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα στὰ Συντάγματα τοῦ ἐλευθέρου Κράτους, Παρνασσὸς 17 (1975), 129-133.

310. Γαρδίκα Κ. Γ., Συμβολὴ εἰς τὸ Φονικὸν Δίκαιον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, Πλάτων 23 (1971), 132-136.
[Παράθεσις καὶ ἐξήγησις νομικῶν ὅρων].

311. Γατανᾶς Χ. Γ., Γλωσσάρι τοῦ χωριοῦ Φυτά, Χίος 1974, σσ. 30.

312. — Ρεμέντια καὶ γητειὲς ἀπὲ τὴ Χίο, Χίος 1975, σσ. 23.

313. Γεννηματᾶ Π. Π., Ἡ τοπολογία καὶ αἱ ἐφαρμογαί της. Β' ἔκδοσις, Ἀθῆναι 1976, σσ. 210.

314. — Ἡ τοπωνυμιολογία ὡς τεχνολογία καὶ τὰ Ἑλληνικὰ τοπωνύμια εἰς τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν, Ἀθῆναι 1977, σσ. 90.

315. Γεραλῆ Γ., Νεώτατο ὀρθογραφικὸ λεξικὸ τῆς δημοτικῆς γλώσσας μὲ βάση τὴ γραμματικὴ τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Ἀθήνα 1975, σσ. 400. Νέα ἔκδοσις 1976, σσ. XVI+3846.
[Περιέχει λεξιλόγιον μὲ 30.000 λέξεις, ὀρθογραφικὸν ὁδηγὸν καὶ πίνακα μὲ κύρια ὀνόματα].

316. Γερμίδη Ἀγγ., Τὰ Γανόχωρα τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, Θρακικὰ 46 (1972/73), 184-288.
[Κατάλογος μητροπολιτῶν, ναῶν κλπ.].

317. Γεροντίδη Λεων., Τὸ γλωσσικόν. Καθαρεύουσα : Σοφία - Ἐπιστήμη - Δόξα - Πολιτισμός. Δημοτική : (τῶν Δημοτικιστῶν) Ρύπος - Σκότος - Χυδαιότης - Κομμουνισμός, Ἀθῆναι 1972, σσ. 75.

318. Γέρου Θ. - Μωραΐτη Γ. Κ., Χρηστικὸ λεξικὸ γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, Ἀθῆναι 1977, σσ. 371.

319. Γεωργᾶ - Βολονάκη Εὐαγγελίας, Συμαϊκὰ δικαιοπρακτικὰ ἔγγραφα τοῦ 18ου αἰῶνα, Συμαϊκὰ 2 (1974), 200-245.

320. Γεωργακᾶ Δ., Τὰ ὀνόματα τῆς ὁμάδας τῶν νησιῶν τῆς Σαντορίνης. Θήρα - Σαντορίνη, Θηρασία, Καμένες, Ἀσπρονήσι, Φυρά, Σαντορίνη 1971, 267-272.

321. — Ὀξύρυγχος καὶ ἡ ἐτυμολογία τῶν διεθνῶν ὅρων caviar καὶ botargo, Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 48 (1973), 178-185.
[Ἀνεκοινώθη ὑπὸ Γ. Μέγα].

322. — Ἡ Ἑλληνικὴ λεξικογραφία καὶ τὸ μεσαιωνικὸ Λεξικὸ τοῦ Ἐμμ. Κριαρᾶ, Βυζαντινὰ 8 (1976), 247-294.
[Βλ. καὶ Georgacas D.].

323. Γεωργαλλίδη Γ. - Κύρρη Κ. - Χριστοδούλου Μ., Κυπριολογικὴ Βιβλιογραφία τοῦ ἔτους 1971 καὶ συμπληρώματα προηγουμένων ἐτῶν, ΕΚΕΕΚ 5 (1971/72), 435-531.
[Γλωσσολογία - Λαογραφία, σσ. 503-531].

324. Γεωργίου Κ. Α., Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Γούρρι, Μαθητ. Ἑστ. XXII, 52 (1971/2), 75-76.

325. Γεωργούλα Σωκρ., Πλατανοῦσσα (λαογραφία - ἱστορία - ὁμόλογα), Ἠπ. Ἑστ. 22 (1973), 500-510.
[Τοπωνύμια].

326. Γεωργούλη Κ. - Γεωργούντζου Π., Συμπλήρωμα τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης H. G. Liddell - R. Scott, τόμος Α', Ἀθῆναι Ἀθῆναι 1972, σσ. LVII+275. [= Ἀριθμὸς 1950].
[Κρίσις: Γ. Μπαμπινιώτου, Πλάτων 24 (1972), 365-369. Ν. Τωμαδάκη, ΕΕΒΣ 41 (1974), 455-478.

Τόμος Β', Λ - Ω, Ἀθῆναι 1977, σσ. 236.

327. Γιαγκουλλῆ Κ., Τοπωνυμικὸ τοῦ Γερολάκκου, Κύπρος 1969.
[Κρίσις: Γ. Κ. Δρόσου, Λαογρ. Κύπρ. 1 (1971), 47-48].

328. — Ἅγιος Ἀμβρόσιος. Ἱστορικὰ - Τοπωνυμικά, Χρονικὰ Λαπήθου, I, II, 1970, 1971, σσ. 113-123.

329. — Παρατηρήσεις πάνω στὴν ὁμοιοκαταληξία τῶν ποιητάρηδων. Τὸ οὐσιαστικὸ καὶ ἐπίθετο, Κυπρ. Λόγος 8 (1976), 15-22.

330. Γιάκου Δ., Ἡ γλωσσικὴ παράδοση τοῦ Παπαντωνίου, Στερ. Ἑλλ., τεῦχ. 42 (1972), 7.

331. Γιαλούρη Ν., Ὁδηγὸς ἀρχαιοτήτων ἀρχαίας Τριφυλίας νῦν Ὀλυμπίας, Ὀλυμπ. Χρον. 4 (1973), 149-182.
[Τοπωνυμικά].

332. Γιαννίδη Ε., Γλῶσσα καὶ ζωή. (Ἀναλυτικὴ μελέτη τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος), Ἀθῆναι 1974, σσ. 247.

333. Γιαννακοπούλου Βλ., Κατοικία, γεωργία, ἐργαλεῖα καὶ ἐργασίες τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Πραστὸς Κυνουρίας τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας, Ἑλλην. Ψυχὴ τεῦχ. 1, 1971, 24-25.

334. Γιαννακοπούλου Γ., Ἄριστον Γαλλοελληνικὸν Λεξικόν, τόμ. Α', Ἀθῆναι 1972, σσ. 832, τόμ. Β', σσ. 833-1651.

335. — Ἄριστον Γερμανοελληνικὸν Λεξικόν, τόμ. Β', Ἀθῆναι 1972, σσ. 817-1602.

336. Γιαννακοπούλου Π., Ἐτυμολογικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, Ἀθῆναι 1973, σσ. 336.

337. Γιανναροπούλου Ἰωάννας, Δικαιοπρακτικὰ ἔγγραφα ἐκ τῆς μονῆς Ρεοντινοῦ, Πελοποννησιακὰ 8 (1971), 201-238.
[Γλωσσικά, Τοπωνύμια, Ὀνόματα].

338. — Ποικίλα σημειώματα ἐκ Γορτυνιακῶν κτητορικῶν κωδίκων, Γορτυνιακὰ 1 (1972), 303-400.
[Λέξεις ἐξ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, τοπωνύμια, ὀνόματα].

339. Γιαννοπούλου Γ., Ἡ δημοτικὴ στὸν ἐπιστημονικὸ λόγο. Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 89-98.

340. Γιαννοπούλου Ι. Γ., Ἡ περιήγησις τοῦ Ἐβλιᾶ - Τσελεμπῆ ἀνὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, ΕΕΣτερελλ. Μ. 2 (1969/70), 139-198.
[Γλωσσάριον τουρκικῶν λέξεων, σσ. 195-198].

341. — Παλαιότερα ὀνόματα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, Αὐτόθ. 3 (1971/2), 17-20.
[Ἑλλάς, Ἀχαΐα, Λιβαδιά, Terra Ferma, Ρούμελη].

342. Γιαννοπούλου Π. Α., Ἡ αὐτοκρατορικὴ αὐλὴ τοῦ Βυζαντίου κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα, ΕΕΒΣ 37 (1969/70), 95-133.
[Τίτλοι καὶ ἀξιώματα].

343. — Σπουδαὶ Βυζαντινῶν προσωπικοτήτων : Σισίννιος Ῥενδάκις. Αὐτόθι 39-40 (1972/3), 579-593.

344. — Σπουδαὶ Βυζαντινῶν προσωπικοτήτων : Βαρασβακούριος, κόμις τοῦ Ὀψικίου, Βυζαντινὰ 4 (1972), 289-297.

345. Γιαννουλέλλη Γ., Οἱ δυσκολίες στὴν ἔρευνα τῆς σημασίας τῶν τοπωνυμίων, Αἰολ. Γράμμ. 5 (1975), 134-135.

346. Γιαννουλίδου Καλλιόπης., Ἱστορικὰ Σπήλαια τῆς ἀρχαιότητος, Πλάτων 23 (1971), 186-208. 24 (1972), 130-156. 26 (1974), 22-38. 28 (1976), 14-25.

347. — Περὶ τὴν Ἀμνιάδα - Ἀμνησίαν θεότητα. Μινωϊκὴ ζωολατρεία ἀμνοῦ; Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 681-686.

348. — Σχέσις Κωρυκίου καὶ πρὸς Ἀσκώλια, ΕΕΣτερεοελλ. Μ. 4 (1973), 173-180.

349. — Ἀπόπειρα ταυτίσεως τοῦ Πυθίου Ἄντρου, Χρονικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος 1973, σσ. 50-53.

350. — Περὶ τὸν μῆνα Γαλι(νθ)ιῶνα, Πλάτων 29 (1977), 156-164.

351. Γιαταγάνα Α., Ἀθησαύριστοι λέξεις, Παρνασσὸς 17 (1975), 312-313.

352. Γιούργαλι Ι. Ν., Οἱ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν Χίῳ ἀπαγχονισμοὶ κατὰ τὸ ἔτος 1822, Χιακ. Ἐπιθεώρ. 9 (1971), 257-270.
[Κατάλογος ὀνομάτων - ἐπωνύμων].

353. — Τοπωνύμια καὶ μαρτυρίαι περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῆς Πισπιλοῦντος, Αὐτόθι 12 (1974), 36-47.

354. Γιοχάλα Τ., Ἐπόψεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν Ἀλβανικῶν κοινοτήτων τῆς Σικελίας [Ἀνακοίνωσις εἰς Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν διὰ τοῦ Δ. Ζακυθηνοῦ], Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν 49 (1974), 363-371.

355 — Τὸ πρόβλημα τοῦ χώρου σχηματισμοῦ τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης.
[Βλ. Çabej E.]. [Βλ. καὶ Jochalas].

356. Γιώβου Γ., Μακεδονικὰ γκαργκάλια, Νέα Ὑόρκη 1971, σσ. 104.
[Ἰδιωματικὸς λόγος. Κρίσις : Β. Φόρη, Μακεδ. 11 (1971), 480-481].

356α. Γκανιάτσα Κ., Βοτανικαὶ ἔρευναι ἐπὶ τῆς χαράδρας τοῦ Βίκου, Ἠπ. Ἑστ. 20 (1971), 251-275.

357. — Βότανα - γιατροσόφια — Κομπογιαννῖται, Αὐτόθι 21 (1972), 445-463.

358. — Ἔρευνα ἐπὶ τῶν φαρμακευτικῶν φυτῶν στὴ χαράδρα τοῦ Βίκου, Αὐτόθι 23 (1974), 393-411.

359. — Ἡ χλωρὶς τῆς Κρήτης, Ἀμάλθεια 20-21 (1974), 187-206.

360. Γκαρτζονίκα Δ., «Μπουρτζόβλαχοι», οἱ ἐξ Ἀχαιοπελασγῶν τῆς Πίνδου Νεοέλληνες, Ἰωάννινα 1971, σσ. 68.
[Κρίσις : Τ. Σιομοτοπούλου, Ἠπ. Ἑστ. 22 (1973), 447-448].

361. Γκατσοπούλου Στ. Μ., Γλωσσάριον τῶν δύο Ἠπειρωτικῶν ἐπαρχιῶν Πωγωνίου καὶ Κονίτσης, Ἠπ. Ἑστ. 26 (1977), 901-911.

362. Γκέλη Δ. Ν., Λεξικὸν ἰατρικῶν ὅρων Ἀγγλοελληνικὸν καὶ Ἑλληνοαγγλικόν, Ἀθῆναι 1973, σσ. 379.

363. Γκιζέλη Γ. Χ., Ἡ Πάργα. Τοπικὴ Ἐθνολογία, Ἰωάννινα 1976, σσ. 16.

364. Γκίκα Γιάννη, Μουσικὰ ὄργανα καὶ λαϊκοὶ ὀργανοπαῖχτες στὴν Ἑλλάδα, Α'. Νοτια Εὔβοια καὶ Σκῦρος, Τόμ. Α', Ἀθῆναι 1975, σσ. 96.
[Ὀνοματολογία - ὁρολογία].

365. Γκίκα Γ. Π., Οἱ Ἀρβανῖτες καὶ τὸ Ἀρβανίτικο τραγούδι στὴ Νότια Εὔβοια, Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 21 (1977), 159-252.
[Οἱ Ἀρβανῖται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ γλῶσσα των. Οἱ Ἀρβανῖται εἰς Εὔβοιαν. Τοπωνύμια. Ἀγωνισταί. Τὸ Ἀρβανίτικο τραγούδι].

366. Γκίνη Δ. Σ., Ἀθησαύριστοι λέξεις ἢ σημασίαι λέξεων ἐκ τῆς ἀνεκδότου «Βακτηρίας ἀρχιερέων» 1645, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 290-297.

367. Γκίνη Ν. Χ., Λεξικὸ Ἀλβανο-ἑλληνικό. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Σχολικῶν βιβλίων. Τίρανα 1971, σσ. 551 [Niko X. Gjni, Fjalor Shqip Greqisht].

368. Γκιουμέ Γ., Σκληροῦ, Ὀλυμπ. Χρον. 3 (1972), 265-275.

369. Γκισδαβίλη Ἀπ., Λαογραφικὰ τῆς Μακεδονίας. Ἤθη, ἔθιμα, παραδόσεις. Τὸ Παγγαῖον, Ἀθῆναι 1977, σσ. 111.
[Τοπωνύμια καὶ σημασία των, 13-19].

370. Γκιτάκου Μ., Μονὴ Ἀγνοῦντος [Ἐπιδαύρου], ἐν Ἀθήναις 1972, σσ. 128.
[Ὀνομασία τῆς μονῆς, 11-12].

371. Γκλέκα Γ. Δ., Χρύσαφα - Βρέστενα, Λακωνικὰ 8 (1971), 40.

372. — Οἱ συνοικισμοὶ Σερβαίικα καὶ Δημητσαναίικα, Αὐτόθι 10 (1973), 144-145.

373. — Κοσμητικὰ ἐπίθετα κατάλοιπα τῆς Φραγκοκρατίας, Αὐτόθι 11 (1974), 5.

374. Γκοσιοπούλου Τ. Π., Στὸ περιθώριο τῆς ἱστορίας τοῦ ἡρωϊκοῦ Λεχόβου, Μακεδ. Ἡμερολ. 1973, 190-193.

375. Γλέζου Μανόλη, Τὸ φαινόμενο τῆς ἀλλοτρίωσης στὴ γλώσσα, Ἀθήνα 1977, σσ. 320.

376. Γληνοῦ Δ., Ἔθνος καὶ γλώσσα, Ἀθῆναι 1972, σσ. 95.

377. Γονῆ Κ., Τό γλωσσικόν, Ἀθῆναι 1975, σσ. 185.

378. Γούβαλη Εὐθ. Ἠλ., Λεξικὸν τοῦ Ρουμελιώτικου χωρικοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος, τόμ. Β', Ν - Ω, ἔτος 1973, σσ. 399 [Δακτυλογραφημένον].

379. Γουὴλ - Μπαδιεριτάκη Ἄννας, Ἡ παραδοσιακὴ φορεσιὰ ἀπὸ τὸ Φατήρι Θεσπρωτίας καὶ τὰ κεντήματά της, Ἠπ. Ἑστ. 26 (1977), 77-80. [Δημώδεις ὅροι].

380. — Ἡ παραδοσιακὴ φορεσιὰ ἀπὸ τὸ Γηρομέρι Θεσπρωτίας καὶ τὰ κοσμήματά της, Αὐτόθι, σσ. 244-247. [Δημώδεις ὅροι].

381. Γούναρη Α. Α., Μία συντεχνιακὴ συνθηματικὴ γλῶσσα τῆς Δυτικῆς Θεσσαλίας. Τὰ «Κουδαρίτικα» τῆς Δρακοτρυπιᾶς, Θεσσαλ. Χρον. 10 (1971), 211-246.

382. Γούναρη Τ., Πρακτικὸς ὁδηγὸς γιὰ τὴ σύνταξη δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων (στὴ δημοτική), Ἀθήνα, σσ. 121.

383. Γρηγοράκη Μ., Εὔθυμες Κρητικὲς ἱστορίες, Χανιὰ 1976, σσ. 72. [Διαλεκτικὰ κείμενα καὶ λεξιλόγιον].

384. Γρηγοριάδου Γ. Γρ., Ὁ Πόντος καὶ τὸ Κάρς. Ἱστορία, Λαογραφία καὶ ὁ Κορπακόρτς ὁ «Πέτρον», Ἀθήνα 1973, σσ. 320. [Λεξιλόγιον 314-318].

385. Γρίσπου Π., Ἐπιστημονικὸς προσδιορισμὸς φυτωνυμίων Α. Θράκης, Θρακικὰ 44 (1970), 20-31.

386. — Δασικὴ Λαογραφία, Ἠπ. Ἑστ. 20 (1971), 75-81, 200-207, 380-390, 918-932. 21 (1972), 57-66, 160-168, 291-299.

387. Γριτσοπούλου Τ., Στατιστικαὶ εἰδήσεις περὶ Πελοποννήσου, Πελοποννησιακὰ 8 (1971), 411-459. [Τοπωνύμια].

388. — Κατάλογος συνδρομητῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν μελετωμένην κοινὴν ἐπιστημονικὴν Σχολήν, Αὐτόθι, 676-681. [Ὄνομα καὶ ἐπώνυμα].

389. — Ἱστορία τῆς Τριπολιτσᾶς, τόμ. Α', Ἀθῆναι 1972, σσ. λα'+467. Τόμ. Β², 1976, σσ. 369-812. [Περὶ τὸ ὄνομα τῆς Τριπολιτσᾶς, τ. Α', 131-134]. [Ἀλφαβητικὸς πίναξ οἰκογενειῶν, 641-744. Εὑρετήριον 753-809, τ. Β²].

390. — Ἀρκαδικὰ Σύμμεικτα, Γορτυνιακὰ 1 (1972), 143-290. [Ὀνόματα, ἐπώνυμα, τοπωνύμια].

391. — Τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Φωτάκου, Πελοποννησιακὰ 10 (1974), 3-79. [Ἡ γλῶσσα τῶν ἀπομνημονευμάτων, 65-76].

392. — Παρατηρήσεις εἰς τὴν ὑπὸ Κ. Ρωμαίου ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως Μεσάτις, Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀχαϊκ. Σπουδ., σ. 21.

393. Γρυμπογιάννη Κ. Χ., Ἡ γραφτή μας λαϊκὴ γλῶσσα καὶ ἡ εὐθύνη τῶν ἐπιστημόνων καὶ λογοτεχνῶν μας, Λάρισα 1975, σσ. 7.

394. Çabej E., Problemi i vendit të formimit të gjuhës shqipe (= Τὸ πρόβλημα τοῦ χώρου σχηματισμοῦ τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης). Πλήρης μετά-

φρασις ἐκ τῆς Ἀλβανικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπὸ Τ. Γιοχάλα), Βαλκανικὴ Βιβλιογραφία I (1973), σσ. 73-112.

395. Cacori T., Contribution à l'étude de l'origine des noms Ἀλβανοὶ et Ἀλβανόπολις, Etud. Balk. 1977 τεῦχ. 1, σσ. 122-129.

396. Cadell Hélène, Le renouvellement du vocabulaire au IV siècle de notre ère d'après les papyrus, Akten des XIII Intern. Papyrologen Kongresses Münchener Beiträge zur Papyrusforschung 66, München 1974, 61-68.

397. Calame C., Etymologicum Genuinum les citations de poètes lyriques, Roma 1970, σσ. 54.

398. Calderini A., Dizionario dei nomi geografici dell' Agitto greco-romano. Volume secondo, fascicolo secondo. Δ. Ἑρμοπολιτικός, Milano 1975.

399. Cameron Alan, Demes and Factions, BZ 67 (1974), 74-91.

400. Caracausi G., Influssi fonetici Romanzi sui dialetti neogreci dell' Italia meridionale vocalismo, Atti XIV Congresso Internazionale di linguistica e Filologia Romanza, Napoli 15-20 Aprile 1974, σσ. 523-525.

401. — Il valore di ζ nei documenti medievali Italogreci e il probleme delle affricate, Byzantino - Sicula II, Palermo 1975, σσ. 107-138.

402. — Due ricerche lessicografiche in Corso, Miscellanea Neogreca, Palermo 1976, 1-9.

403. Carrez M., Grammaire grecque du Nouveau Testament, Suisse 1972².

404. Casagrande G., Ἄχος, ἄχθος. acedia, anxietas in Nemesio, Burgundio e nell'interpretazione scolastica, Aevum 48 (1974), 506-513.

405. Cavenaille R., A propos de κιβάριν. Studi in onere di E. Voltera, τόμ. 3, Milano 1971, σσ. 15-21.

406. Chadwick J., Documents in Mycenaean Greek, Cambridge 1973².

407. Chantraine P., A propos du nom des Phéniciens et des noms de la pourpre, Studii Clasice 14 (1972), 7-15.

408. — Dictionnaire étymologique de la langue grecque, III, Λ-Π, Paris 1974, 609-962.
[Κρίσις: M. Lejeune, BSL 71 (1976), II, 87-88].

409. — Mélanges de linguistique et de philologie grecque offerts à Pierre Chantraine, Paris 1972, σσ. X+285.

410. Charalambakis Chr., βλ. **2135.** Χαραλαμπάκη Χριστ.

411. Charanis P., Π. Συμεωνίδη, Οἱ Τσάκωνες καὶ ἡ Τσακωνιά. Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 187, Amer. Hist. Rev. 79 (1974), 134.

412. — Graecia in Isidore of Seville, BZ 64 (1971), 22-25.

413. Christides V., The names Ἄραβες, Σαρακηνοὶ etc. and their false Byzantine etymologies, BZ 65 (1972), 329-333.
[Ἄραβες 329-331, Σαρακηνοὶ 331-333].

414. Christol A., A propos de Mycénien ljereja, BSL 70 (1975), 136-161.

415. Cifoletti G., Sull' età del passaggio di υ αι nella κοινή, Acme 26 (1973), 247-250.

416. Colaclides P., Notules neo-grecques, Glotta 49 (1971), 93-95.

417. Collinge N., Pollux, Etymology and human error, The Journal of Indo-European Studies 1 (1973), 264-270.
['Ετυμολογία τῶν : Κάστωρ, Πολυδεύκης, Διόσκουροι εἰς ἐπιγραφὴν ἀπὸ τὸ Λάτιον].

418. — Greek and general dialectology [εἰς Crossland R. - Birchall A., Bronze age migration in the Aegean. Archaeological and linguistic problems in Greek prehistory, London 1973, σσ. XXVI+360], σσ. 293-304.

419. Coloquio Sobre Toponimia, Madrid 1972, σσ. 160.

420. Conomis N., Greek in Isidore's Origines, Glotta 5 (1973), 101-102.
[Βλ. καὶ Κονομῆς Ν.].

421. Contossopoulos N., βλ. **930.** Κοντοσοπούλου Ν.

422. Cortelazzo M., L'infusso linguistico greco a Venezia, Bologne 1970, σσ. XVIII+382.
[Κρίσις : V. Pisani, Paideia, 26 (1971), 207-210. A. Stussi, Studi mediev. III, 12 (1971), 532. M. Michaescu, Rev. Étud. Sud-Est Europ. 9 (1971), 643-644. N. Κοντοσοπούλου, Θησαυρίσματα 8 (1971), 289-294. P. Zolli, Studi Veneziani 31 (1971), 725-732. W. Th. Elwert, BZ 66 (1973), 82-83. M. Leroy, Byzantion 43 (1973), 553-555, N. Μοσχονᾶ, Μνήμων 3 (1973), 237-244].

423. — Nuovi contributi alla conoscenza del greghesco, L' Italia Dialettale 35 (1972), 50-64.

424. — I rapporti linguistici tra Venezia e la Grecia prima della caduca di Constantinopoli, Venezia e il Levante fino al secolo XV, τ. 2 (1974), 126-137.

425. Coserio E., Das Problem des griechischen Einflusses auf das Vulgär latein. Sprache und Geschichte, Festschrift für Harri Meier, München 1971, 135-147.

426. — Der periphrastische Verbalaspekt im Altgriechischen, Glotta 53 (1975), 1-25.

427. Cotardo A., Den tha svisi i glossa ton ellinofonon tis Kato Italias, 'Επιθεώρησις Κοινωνικῶν 'Ερευνῶν, ἀριθ. 18 (1973).

428. — Glossa Grica, Castriniano Greci 1975, σσ. 358.

429. Coutelle L., Le Greghesco. Réexamen des éléments néogrecs des textes comiques vénitiens du XVIe siècle. Θεσσαλονίκη 1971, σσ. 140. ['Ελληνικά. Παράρτημα 22].
[Κρίσις : A. L. Vincent, 'Ελλην. 25 (1972), 480-485].

430. Crevatin F., Κάνωβος. Tra etimologia e Paretimologia, Actes du XIe Congr. Intern. Scienc. Onomast. 1 (1974), 189-196.

431. Δαλεζίου Α., Λεξικὸν ἑλληνο-γερμανικόν, ἐν 'Αθήναις 1976, σσ. 989.

432. Δαλέζιου Εὐγ., 'Ο οἶκος Μισσὶρ καὶ Κυκλαδικαὶ Οἰκογένειαι. 'Ανάτυπον ἐκ τῆς ἐφημ. «Καθολικής», φύλλ. 1718-1721, 'Αθῆναι 1971, σσ. 18.

433. Dalleggio Eug. - Salaville Sev., Karamanlidica. Bibliographie analytique d'ouvrages en langue turque imprimés en caractères grecs. III (1866-1900), Athènes 1974, σσ. 347.

434. Daly L. W., Contributions to a history of Alphabetization in Antiquity and the Middle Ages, BZ 63 (1970), 149.

435. Δανδῆ Ν., Σύντομη ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος. Ἀνάτυπον ἀπὸ τὸ Περιοδικὸν «Καθρέφτης», Πειραιᾶς 1972, σσ. 9-12.

436. Daris S., Il cessico latino nel greco d' Egitto. Barcelona. Papyrologica Castroctaviana 1971, σσ. 120.

437. Darrouzès J., Recherches sur les Ὀφφίκια à l'église byzantine, Paris 1970, σσ. 618.
[Κρίσις : R. Riedinger, BZ 66 (1973), 135-139.

438. Δασκαλάκη Ν. Γ., Λεξικὸν ἐτυμολογικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης, Ἀθῆναι 1973, σσ. 512.

439. Δαφέρμου Ε. Γ., Τοπωνύμια, Προμηθ. Πυρφ., φ. 4 (1977), 10.
[Τοπων. τῶν χωρίων «Τριπόδω καὶ Κυνηγιανά», Μυλοποτάμου Ρεθύμνου].

440. Daux G., Deux anthroponymes méconnus: Guenon et Puce, REG 85 (1972), 75-82.

441. — Passage du nom grec au nom romain, Αὐτόθι, σσ. 242-245.

442. — Noms propres (Thassos, Gytheion, Larissa), Bull. Corresp. Hellén. 97 (1973), 247-249.
[Κρίσις : J.-L. Robert, REG 86 (1973), 129].

443. Dedoussi Christina, Less Menander from Byzantine Lexica. Fragments 386, 308, 686b, 269, Φίλτρα, 21-31.
[Ζάκορος - ἀλάστωρ - ἀντλιαντλητήρ].

444. Deffner M., Νεοελληνικὰ ἀνάλεκτα (Γλωσσάριον Λέσβου), 1973, φωτομηχ. ἀνατύπωσις τῆς ἐκδόσεως 1872. Βιβλιοθήκη Ἱστορικῶν Μελετῶν (Ν. Καραβία) 62, σσ. 385-475.

445. Delaunois M., Contributions à l'étude de la voix moyenne du grec classique, Etud. Class. 42 (1974), 375-392.

446. Δελῆ Τ., Γραμματικὴ τέχνη, Ἀθῆναι 1972, σσ. 380.

447. Δεληβάνη Α., Γλωσσικὸ πρόβλημα καὶ παιδεία, Ἀθήνα 1976, σσ. 37.

448. Δελήμπαση Α. Δ., Συμβολὴ εἰς τό Ἑλληνικὸν γλωσσικὸν ζήτημα. Ἡ ἐθνικὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἡ ἐθνικὴ ἑλληνικὴ καθαρεύουσα καὶ τὰ πατερικὰ κείμενα, Ἀθῆναι 1972, σσ. 32.

449. — Ἡ γλῶσσα τῆς Ὀρθοδοξίας, Ἀθῆναι 1975, σσ. 95.

450. Δελλοπούλου Γ. Δ., Τοπωνύμια τοῦ Νεοχωρίου, Νεχωρίτικα Νέα, τεῦχ. 3, Ἀθῆναι 1974, σσ. 9-10.

451. — Ἡ Ἄρτα καὶ ὁρισμένα συγγενικά της τοπωνύμια, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. Χώρ., 163-177.

452. Δελμούζου Α. Π., Ὁ δημοτικισμὸς καὶ ἡ ἐπίδρασή του στὴν Ἑλληνικὴ παιδεία, Ν. Ἑστ., Χριστούγεννα 1976, 243-252.

453. Δελτίον Βιβλιογραφίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τὸ ἔτος 1973, ὑπὸ Γ. Μπαμπινιώτου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν καὶ βοηθῶν τοῦ Γλωσσολογικοῦ Σπουδαστηρίου. Bibliographical Bulletin of the Greek language for the Year 1973. Σπουδαστήριον Γλωσσολογίας Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Departments of linguistics of the University of Athens, by G. Babiniotis, σσ. 67 (No. 1-660).

454. Δελτίον Βιβλιογραφίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τό ἔτος 1974. ... Ἀθῆναι 1976, σσ. 62 (No 1-565).

455. Δεμέστιχα Γ., Δεμεστιχαῖοι, Λάρισα 1976, σσ. 226.

456. Δεμοδοῦ Τ., Τοπωνύμια τῆς Μεθώνης, Ὀνόματα 4 (1972), 28-31.

457. Δεμοίρου Ι. Γ., Ὀνοματοθεσία τοῦ ἀνθρώπου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ἑλλήνων Χριστιανῶν, Ἀθῆναι 1976, σσ. 151.

458. Denommé J. M., Le choix des mots dans les discours d'Isée, Étud. Class. 42 (1974), 127-148.

459. — L'ordre des mots dans les discours d'Isée, Rev. Philol. 47 (1973), 281-295.

460. Δεπάστα Ν. Σ., Μελετήματα νήσου Κέας, Ἀθῆναι 1973, σσ. 19.

461. — Ἱστορικὰ τῆς νήσου Κέας. Περὶ τῶν θεϊκῶν ἐπιθέτων Σμίνθεος καὶ Νεδουσία ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Κέᾳ, Νησ. Κέα 24 (1974), τεῦχ. 261-263, σ. 17.

462. Derbolav J., Platons Sprachphilosophie im Kratylos und in den späteren Schriften, Darmstadt, 1972, σσ. 333.

463. Δερλερέ Μ. Μ., Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ αἱ ἀτέλειαι τῆς δημοτικῆς γλώσσης, Ἀθῆναι 1977.

464. Deroy L., Dionysos. Du nom au mythe et au culte, Onomata 4 (1972), 3-11.

465. — Le nom d'Homère, L'Antiquité Classique XLI (1972), 427-439.

466. Deroy L. - Halleux R., A propos du grec ἤλεκτρον «ambre» et «or blanc», Glotta 52 (1974), 36-52.

467. Des Places E., Un terme biblique et platonicien : ἀνοινώνητος. Forma futuri. Studi in onore M. Pellegrino, Torino, 1975, 154-158.

468. Δεσποτοπούλου Κ., Ἡ δημοτικὴ γλώσσα καὶ ἡ παιδεία τοῦ Ἔθνους, Ν. Ἑστ., Χριστούγεννα 1974, 104-106.

469. Δετοράκη Θ., Κλασσικαὶ ἀπηχήσεις εἰς τὴν Βυζαντινὴν ὑμνογραφίαν, ΕΕΒΣ 39-40 (1972/3), 148-161.

470. — Στεφάνου Ξανθουδίδου, Ἀνέκδοτος συλλογὴ παροιμιῶν, Κρητολογία 1 (1975), 91-166.

471. — Ἀνέκδοτα δημοτικὰ τραγούδια τῆς Κρήτης, Ἡράκλειον 1976, σσ. 230. [Ὀνόματα, Τοπωνύμια, Λεξιλόγιον, 205-222].

472. — Ἀθησαύριστα Βυζαντινά. Ἑκατοντὰς πρώτη, Ἀθηνᾶ 76 (1976-1977), 231-242.

473. Δευτεραίου Α. Ν. - Αἰκατερινίδου Γ. Ν., Βιβλιογραφία τῆς Ἑλλη-

νικῆς Λαογραφίας τῶν ἐτῶν 1968-1971. ΕΚΕΕΛ 22 (1969-1972) [1973-1974], 135-246.
[Γλωσσικά, Ὀνοματολογικά, σσ. 204-214].

474. Δημάγγελου Ν. Σ., Ἐθνικὴ γλώσσα καὶ ἐθνικὴ ἀπάτη, Κοινωνιολογικὴ μελέτη, Ἀθήνα 1975, σσ. 220.

475. Δημάδη Κ. Α., Βαλκανικὴ Βιβλιογραφία. [Ἔκδοσις τοῦ Ἱδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἵμου]. Τόμ. Α', Θεσσαλονίκη 1973, σσ. λα'+313.
[Γλωσσολογία, 112-139. Ἀριθμ. 658-770].
Συμπλήρωμα, σσ. 541.

476. — Τόμ. Β' (1974), κη'+312.
[Γλωσσολογία, 106-130. Ἀριθμ. 778-975].
Παράρτημα, σσ. 422.

477. — Τόμ. Γ' (1976), XL+420.
[Γλωσσολογία, 163-196, Ἀριθμ. 1433-1680].
Παράρτημα, σσ. 285.

478. — Τόμ. Δ' (1977), XLIII+458.
Παράρτημα, σσ. 335.

479. Δημάκη Χρ., Ἱστορικὰ τοπωνύμια στὸ Λογγανῖκο, Λακωνικὰ 11 (1974), 25.

480. Δημαρᾶ Ἀλ., Ἡ μεταρρύθμιση ποὺ δὲν ἔγινε. Τεκμήρια ἱστορίας Β', 1895-1967, Ἀθῆναι 1974, σσ. 341.

481. Δημητρακάκη Εὐαγγ., Ἡ Λαμπινή. Τὸ χωριὸ — τὸ ὁλοκαύτωμα — ὁ τοιχογραφημένος βυζαντινὸς ναός της, Ἀμάλθεια 4 (1974), 129-136.
[Λαμπινὴ = Παναγία ἡ Λαμπερή, ἡ Λάμπουσα, 133-134].

482. Δημητρακοπούλου Γ. Ν., Ἀρχαῖος Σκιλλοῦς, ποταμὸς Σελινοῦς, ναὸς Ἀρτέμιδος, Ὀλυμπ. Χρον. 1 (1970), 125-133.

483. — Συμβολὴ στὴν ἀναζήτηση τῶν ἐξαφανισθέντων χωρίων τῆς ἐπαρχίας μας. Τὰ χαμένα χωριά μας, Αὐτόθι 3 (1972), 45-57.

484. — Τὰ Κρέστενα, Αὐτόθι 4 (1973), 233-245.

485. — Φιλιατρινοὶ αἰχμάλωτοι τοῦ Μπραΐμη, Φιλιατρὰ 8 (1975(, 10-13.
[Ὀνόματα, τοπωνύμια].

486. Δημητρακοπούλου Σ., Βλαχορράφτη Γορτυνίας (Τὰ «Μάραθα» τοῦ Παυσανίου). Ἱστορία, Ναοὶ - Σχολεῖα - Κοινωφελῆ ἔργα, Λαογραφία - Ἱστορία ἑκάστης οἰκογενείας - ἐπιφανῆ καὶ ξενητεμένα τέκνα - ἱστορικὰ κείμενα. Ἀθῆναι 1972, σσ. 381.
[Ὀνόματα - τοπωνύμια].

487. Δημητριάδου Εὐαγγ., Ἡ Μόλιστα τῆς Ἠπείρου, Ἐπετ. Πολυτεχν. 6 (1974), 109-230.
[Τοπωνύμια τῆς περιοχῆς, 215-223].

488. Δημητρίου Ν., Ἡ ὑφαντικὴ τέχνη στὴ Σάμο, Λαογρ. 28 (1972), 125-158.
[Ὀρολογία].

489. Δημητροκάλλη Γ., Οἱ πρῶτες μνεῖες τῆς ὀνομασίας Παναγιὰ ἡ Ἑκατονταπυλιανή, Παρνασσὸς 15 (1972), 520-524.

490. — Παναγία ἡ Ἀρκουλιώτισσα, Αὐτόθι 16 (1973), 533-535.
[Εἰς τὸ Κρητικὸν γλωσσικὸν ἰδίωμα].

491. Διαλυνᾶ Εὐαγγ., Ἄκου τὴν ἀνέμη. Θρύλος τοῦ Μεραμπέλου, Ἀμάλθεια 1 (1970), 133-135.
[Εἰς τὸ Κρητικὸν γλωσσικὸν ἰδίωμα].

492. Διαμαντοπούλου Β. Γ., Τὸ Μουχλὶ τῆς Ἀρκαδίας Βυζαντινὴ πόλη - φρούριον, Ἀθῆναι 1973, σσ. 36.
[Τοπωνυμικαὶ καὶ ἱστορικαὶ πληροφορίαι].

493. Διάμεση Σπ. Ἠλ., Ἀγγλοελληνικὸ καὶ Ἑλληνοαγγλικὸ Λεξικὸ Μαθηματικῶν, Ἀθήνα 1973, σσ. 262.

494. Dickmann W., Sprache in der Politik. Einführung in die Pragmatik und Semantik der politischen Sprache, 1975², σσ. 147. Heidelberg. Carl - Winter - Verlag.

495. Διζέλου Θ., Γλῶσσα καὶ δημοσιογραφία, Ἀθήνα 1976, σσ. 129.

496. Διζικιρίκη Γ. Σ., Νὰ ξετουρκέψουμε τὴ γλώσσα μας. Δοκίμιο γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τῆς νεοελληνικῆς ἀπὸ τὰς λέξεις ποὺ ἔχουνε τουρκικὴ προέλευση, Ἀθήνα 1975, σσ. 120.

497. — Γιὰ τὴ γλώσσα καὶ τὴν ἐπιστήμη τῆς λογοτεχνίας, Ἀθήνα 1977, σσ. 317.

498. Dihle A., Zur nautischen Fachsprache der Griechen, Glotta 51 (1973), 268-280.
[Παλίνουρος - πρυμνήσιος].

499. — Δρακοντιοῦς, Glotta 54 (1976), 101-103.

500. — Στηλοκόπας, Glotta 54 (1976), 103-106.

501. Dijk - Wittop Koning L. van, Same remarks on the syntactical phenomenon parataxis in contemporary modern Greek and earlier Stages. Studia byzantina et neoellenica Neerlandica, Leiden 3 (1972), 241-269.

502. Δικταίου Α., Ὁ Ὅμηρος, τὸ ἐπίγραμμα, ἡ ἐπιγραφή, ἡ γραφή, Ἀθῆναι 1973, σ. 32.

503. — Γλώσσα καὶ γραφὴ στὸν Ὅμηρο, Νεοελλ. Λόγος, 1973, σσ. 19-36.

504. Δίπλα Γ. Χ., Τὰ δημόσια ἔγγραφα στὴ δημοτικὴ γλώσσα, Ἀθήνα 1977, σσ. 78.

505. Δίτομο Λεξικὸ τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης, τόμ. Α'. Ὀρθογραφικὸ - Γραμματικὸ - Ἑρμηνευτικὸ καὶ πλῆρες Λεξικὸ ρημάτων, Ἀθῆναι 1972, σσ. 588, Β', σσ. 651.

506. Ditten H., Nicht Ἀλβανοὶ sondern Ἀλαμανοὶ bei Prokop, De Bellis V. 15, 29, Stud. Balk. 2 (1976), 73-86.

507. Δογάνη Δ. Α., Λαογραφικὴ ὁρολογία. Ὅρος, ὁρολογία, λαογραφία, ἀπόφθεγμα, γνωμικό, ρητό, παροιμία, Ἑλλην. Ψυχὴ 1 (1974), 18-21, 2 (1972), 61, 3 (1972), 64.

508. — Ζαχαΐικα μοιρολόγια. Μοιρολόγια τῆς Καλλιθέας (Ζάχας) Ὀλυμπίας τοῦ νομοῦ Ἠλείας, Αὐτόθι 1 (1971), σ. 96-117.
[Λεξιλόγιον ἰδιωματικῶν λέξεων, 97-98].

509. Dominte C., Lat. ficus, grec sykon (appundi di etimologia classica), Orbis 23 (1974), 216-217.
[Κοινὴ παραγωγὴ ἐκ τῆς ρίζης *θικ].

510. Δονακάρη Ν. Στ., Κρητικὴ ἡ καταγωγὴ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Κρητικὰ - Λευκίμμης Κερκύρας, Ἠπ. Ἑστ. 24 (1975), 751-756.

511. Donlan W., The origin of καλὸς κἀγαθός, Amer. Journ. Phil. 94 (1973), 365-374.

512. Δόξα Ἀγγ., Αἴτια καὶ συνέπειες τῆς γλωσσικῆς ἀναρχίας, Ἀνάτυπον ἀπὸ τὸ περιοδ. «Κασταλία», τεῦχ. 5 (1972), 1-8.

513. Doria M., La distribuzione dei Toponimi proellenici in -νθος e in -σ(σ)ος secondo i dati della tavolette Micenee in Lineare B, Actes du XI Congr. Inter. Scienc. Onomast. 1 (1971), 243-253.

514. Dorion H. - Poirier J., Lexique des termes utiles à l'étude des noms de lieux. (Choromie), Les Press le Université Laval Québec 1975.

515. Δορμπαράκη Π. Χ., Τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς Δυτικῆς Κορινθίας, Πλάτων 26 (1974), 54-59.

516. — Ἐπίτομον Λεξικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς. Ἐτυμολογικὸν - Ἑρμηνευτικόν, Ἀθῆναι 1973, σσ. 928.
[Κρίσις: Κ. Μερεντίτου, Πλάτων 25 (1973), 349-350].

517. Δρανδάκη Ν., Ἀνάγλυφος παράστασις βυζαντινοῦ μύθου, ΕΕΒΣ, 39-40 (1972/3), 659-674.
[Γλωσσικά, 666-669].

518. Drachman G., βλ. Μαλικούτη - Drachman.

519. Drew - Bear Th., Some Greek Words : Part I, Glotta 50 (1972), 61-96.

520. Dubois L., Les formes du cas oblique duel dans les dialectes grecs, BSL 72 II (1977), 169-186.

521. Dubois Jean et Claude, Introduction à la lexicographie : le dictionnaire, Paris 1971, σσ. 217. [Ed. Langue et Language, Larousse].

522. Dugand J. E., Chypre et Cana'an. Essai sur l'élément oriental à Chypre dans l'antiquité notamment en matrère de toponymie, Nice 1973, σσ. 692.

523. Dumon Yves-Jean, Τὸ μητρῷον βαπτίσεων τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας Θεσσαλονίκης, Μακεδ. 11 (1971), 38-68.

524. Dunnett R., Thessalian kis, Glotta 48 (1970), 88-91.

525. Durell M., Karaš M., Kratz B., Weith W. H., Sprachatlanten. Berichte über sprachgeographische Forschungen I. Wiesbaden 1969, σσ. VI+178+14 χάρται.

526. Duridayov J., Pobleme der Ortsnamenforschung und der historischen Geographie der Balkanländer, Actes du XI Congr. Inter. Scienc. Onomast. 1 (1974), 273-280.

527. — Die Hydronymie des Vardarsystems als geschichtsquelle, Wien 1975, σσ. 417.

528. Duridanov J. - Andreeva St., Bibliographie der Bulgarischen Onomastik, 1960-1970, Sofia 1972, σσ. 586.

529. Dyer R., The coming of hight in Homer, Glotta 52 (1974), 31-36.

530. — Matoas the Thraco-Phrygian name for the Danube and the IE' root madu, Αὐτόθι, σσ. 91-95.

531. Δώριζα Γ. Ι., Τό γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς Τήνου μὲ λέξεις καὶ φράσεις, Ἀθῆναι 1973, σσ. 93.

532. Ebbesen S., Three greek etymologies. Cahier de l'Institut du moyen-âge grec et latin (Univers. de Copenhage), 8 (1972), 1-2.
[Ἅμια, κρῶσι = βοῶσι, μάσω].

533. Edwards G. P., The language of Hesiod in its traditional context, Oxford 1971, σσ. VIII+988.

534. Ἐθνικὴ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἑλλάδος, Λεξικὸν τῶν Δήμων Κοινοτήτων καὶ Οἰκισμῶν τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1974, σσ. XXVIII+339.

535. Egan R. B., Hesychios on κάδμος. Some corroboration, Glotta 52 (1974), 217-218.

536. Eideneier H., Einige Ghost - words in der griechischen Papyruslexikographie, Zeitschr. Papyr. - Epigraph. 7 (1971), 53-60.
[Βαλιδικὰ κάρυα, φακιάλιον βιλλαρικόν, βίκλα, πδέσμα].

537. — Ἐμμ. Κριαρᾶ, Λεξικὸ τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας 1000-1669, τόμ. Α', 1969, σσ. 252, BZ 64 (1971), 103-106.

538. — B. Mandilaras, Studies in the Greek Language. Aspects of the Development of the Greek language up to the prsent day, Athens 1972, σσ. 243, Südost - Forschungen 33 (1974), 526-527.

539. — N. Andriotis, Lexikon der Archaismen in neugriechischen Dialekten, Südost-Forschungen 34 (1975), 460-462.

540. — Ξοῦρες, Φίλτρα, 323-327.

541. — Mittelgriechisch εἶν(αι) = εἰσί(ν), Glotta 54 (1976), 106-117.

542. — Hellenisch oder romäisch? Zum Ursprung und gegenwärtigen Stand der neugriechischen Sprachfrage. Folia Neohellenica, 2 (1977), 41-63.

543. Eklund Lennart B., A tentative terminology of tense und aspect in modern Greek. Folia Neohellenica, 1 (1975), 39-43.

544. Ἐλάνου Βασ., Ὁ γλωσικός μας προβλιματισμός, σὲ βάση ἐπιστημονική, Ἀθίνα 1976, τ. Α', σσ. 168.

545. Ἐλευθεριάδου Α., Τοπωνύμια Τραχωνιοῦ Κυθρέας, Κυπριανοῦ Χρ., Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία Δ' (1971), 119.

546. Ἐλευθεριάδου Α. - Γεωργαλᾶ Γ., Τοπωνύμια Τραχωνιοῦ Κυθρέας, Μαθητ. Ἑστ. 20 (1970), 48, σ. 38.

547. Ἐνισλείδου Χ. Μ., Τὸ Λεοντάρι τῆς Κάντζας Ἀττικῆς καὶ ἡ ἐπὶ Παλληνίδι μάχη τοῦ 539-538 π.Χ., Ἀθῆναι 1973, σσ. 32.
[Ἐτυμολογία τοῦ τοπων. Κάντζα].

548. Ἐπετηρὶς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ἔτος πρῶτον 1976.

Ἔκδοσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, Καλαμάτα 1976, σσ. 174. Ἔτος Β' (1977), σσ. 182.
[Ὄνομα, ἐπώνυμα, Ἁγιωνύμια].

549. Ἐπίτομο Λεξικὸ Νεοελληνικῆς γλώσσης. Ὀρθογραφικό, Γραμματικό, Ἑρμηνευτικό, Ἀθήνα 1972, σσ. 722.

550. Erbse H., Scholia Graeca in Homeri Iliadem (Slolia Vetera) v. III. Scholia ad libros K - Ξ continens, Berlin 1973, σσ. XXXIV+550.

551. Eringa P., Rapports lexicographiques, Proceedings of the 11 Intern. Congr. of Linguists 2 (1974), 383-389.

552. Ἑταιρεία Ἑλληνικῶν ἐκδόσεων, Λεξικὸ τῆς δημοτικῆς. Ὀρθογραφικὸ - Ἑρμηνευτικὸ - Ἐτυμολογικό, Ἀθῆναι 1977, σσ. 877.

553. Ἑταιρεία μελέτης Ἑλληνικῶν προβλημάτων, Τὸ γλωσσικό μας πρόβλημα. Α. Δημόσια συζήτηση στὴν Ἀθήνα. Β' Πεπονῆ Α. Ι., Τὸ γλωσσικό μας πρόβλημα σήμερα, Ἀθῆναι 1972, σσ. 91. [Ὁμιλίαι Α. Ἀργυρίου, Ι. Θ. Κακριδῆ, Κ. Κουλουφάκου, Α. Ι. Πεπονῆ, Τ. Σινοπούλου].

554. Εὐαγγελινοῦ - Σαντορινοῦ Μαρίας, Μορφολογικὴ καὶ σημαντικὴ διαστρωμάτωση τῆς γλώσσας τοῦ Ι. Ν. Θεοδωρακόπουλου, Δεσμός, 163-191.

555. Evaggelopoulos G. B., Leksiceskie osobennosti novogrecskogo jazyka Zapadnoi Makedonii. Material dlja dialectnogo Slovarja, Taskende 1974, σσ. 280. [Λεξιλογικαὶ ἰδιομορφίαι τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν. Ὑλικὸν διὰ διαλεκτολογικὸν Λεξικόν].
[Κρίσις : Χ. Π. Συμεωνίδη, Μακεδον. 14 (1974), 443-444].

556. Εὐαγγέλου Α., Προεισαγωγὴ στὴν κλασσικὴ μουσική, Φιλιατρὰ 20 (1975), 279-280, 289.
[Ὁρολογία].

557. Εὐθυμίου Ἀν., Παλαιὰ ἔγγραφα τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης, Ἠπ. Ἑστ. 25 (1976), 909-918.

558. Εὐπραξιάδη Λ. Γ., Προκόπι Καππαδοκίας. Πατρίδα μου, Ἱστορία καὶ Λαογραφία, Θεσσαλονίκη, 1974, σσ. 400+2 χάρτ.
[Καππαδοκικὸν ἰδίωμα].

559. Εὐστρατιάδου Σωφρ., Λεξικὸν τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου 1975, σσ. 943.
[Φωτοτυπικὴ ἀνατύπωσις τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1910].

560. Eustathiades S., Distinctive features in generative Phonology, ΕΕΦΣΠΘ 12 (1973),473-494.

561. — Tense and aspect in Greek and English, Αὐτόθι 13(1974), 37-71.

562. — Greek and English phonology : A comparative investigation, Thessaloniki 1974, σσ. 92.

563. Ζακυθηνὸς Δ., Κλασσικαί, Βυζαντιναὶ καὶ Νεοελληνικαὶ Σπουδαί, Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 45 (1970) [1971], 127-137.

564. — Κωνσταντῖνος ὁ Φιλόσοφος καὶ ἡ διαμόρφωσις τῶν Σλαβικῶν γλωσσῶν.

Λόγος ἐπὶ τῇ 1100 ἐπετείῳ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἱεραποστόλου Κωνσταντίνου Κυρίλλου, Αὐτόθι, σσ. *59-*77.

565. Ζαμπούνη Αἰκατερίνης, Τραγούδια τοῦ Πολυγύρου, Χρον. Χαλκιδ. 19-20 (1970), 108-123.
[Εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς περιοχῆς].

566. Ζαφείρη Χρ., Τὸ μονοτονικὸ σύστημα ἀναγκαιότητα τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, Θεσσαλονίκη, 1976, σσ. 104.

567. Ζαφειροπούλου Ἀρ., Λαϊκὴ σκέψη. Ἡ ἐπιστήμη τῶν παροιμιῶν. Δυὸ χιλιάδες σύγχρονες παροιμίες τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ μὲ τὴν ἑρμηνεία τους, Πάτραι 1972, σσ. 176.

568. Ζαχαρῆ Α., Ἡ χλωρίς, τὰ δάση. Ἡ πανίς. Ἡράκλειον καὶ ὁ νομός του, Ἡράκλειον Κρήτης, 1971.

569. Ζαχαρίου Κ. Β., Συμαϊκὴ ἐθιμογραφία. Ἀπ' τὶς Ἀποκριές. Συμαϊκὰ 2 (1974), 265-286.
[Ἰδιωματικὸν λεξιλόγιον].

570. Ζερβογιάννη Ν., Θεσμοὶ λαϊκοῦ δικαίου στὸ νομὸ Λασιθίου, Ἀμάλθεια 4 (1973), 142-144.
[Ὅροι : μισακό, τριτάρικο, ὀρταγιά, πιλωτή, κουρούπα, μούδα, πάκτωση, ἀγγαρικοὶ καὶ ἐγγαρικοί, σπάστρουσες καὶ ξάστρουσες, μεταξαρι̯ό].

571. — Κρητικὰ συμβόλαια Ἑνετοκρατίας (τῆς μονῆς Ἀρετίου-Μεραμπέλλου), Αὐτόθι 2 (1971), 181-185, 235-238, 251-254. 3 (1972), 17-24, 129-132, 281-288. 4 (1973), 29-36, 145-154, 225-240. 5 (1974), 137-142, 279-280. 6 (1975), 175-176. 8 (1977), 173-188, 221-230, 361-372.
[Γλωσσικὰ ἑρμηνεύματα].

572. Ζερζελίδη Γ., Οἰκογένειες τῆς Ἄνω Ματσούκας, Ἀρχ. Ποντ. 30 (1970/71), 117-227.

573. — Παραμύθι τῆς Ἄνω Ματσούκας, Αὐτόθι 31 (1971/2), 341-369.
[Εἰς ἰδιωματικὸν λόγον μετὰ γλωσσικῶν ἑρμηνευμάτων].

574. — Τὸ ψωμίν. Διήγημα στὴν Ποντιακὴ διάλεκτο. Ἰδίωμα τῆς Ἄνω Ματσούκας τοῦ Πόντου. Ἀθῆναι 1972, σσ. 46.
[Λεξιλόγιον, 27-41. Ἐκφράσεις, 42-46].

575. Ζιάκα Γ. Η., Ἱστορικά, ἀρχαιολογικά, λαογραφικὰ περιφερείας Τρικάλων, τόμ. 4-5, Τρίκαλα 1972, σσ. 292.

576. Ζουρούδη Γ. Ι., Ἡ ναυπηγικὴ στὴ Σύμη, Συμαϊκὰ 2 (1974), 157-186.
[Λεξιλόγιον 182-186].

577. Ζωγραφάκη Γ., Θεσσαλονίκη. Ὀνόματα καὶ ἐπίθετα γιὰ τὴν θεόκτιστη πολιτεία, Μακεδ. Ζωή, τεῦχ. 28 (1973), 28-29.

578. Ζώρα Γ., Στεφάνου Κομμητᾶ, Ἐπιστολαὶ περὶ γλώσσης καὶ παιδείας, Παρνασσὸς 13 (1971), 635-641.

579. Fajen Fr., Tempus im Griechischen, Glotta 49 (1971), 34-41.

580. Falcone G., I riflessi Antroponimici della Grecita Bizantina e Metabizantina nella Calabria Reggina, Ital. Ling. 1 (1976), σσ. 301-317.

581. — Il dialetto romaico della Bovesia. Memorie Ist. Lombardo. Acc. di Sc. e Lettere, cl. di lett. sc. mor. e stor. 34 (1973), 427.
['Αντιτίθεται εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Rohlfs περὶ τῶν 'Ελληνικῶν διαλέκτων τῆς Κάτω 'Ιταλίας καὶ ὑποστηρίζει τὴν τοῦ Parlangelli].

582. Farmakides A., Companions to Modern Greek Studies, Montreal 1971.

583. Fassoulakis S., Byzantine and Modern Greek Studies in London, Balkan Studies 13 (1973), 160-162.

584. Fatouros G., Neugriechisch bei Epiktet, Glotta 49 (1971), 85-92.
[Κοινὰ φρασεολογικὰ ἀρχαῖα καὶ νέα].

585. Faure P., Νέα ἀνάγνωσις τῆς ἐπιγραφῆς τῆς στήλης ὑπ' ἀριθμ. 207 τοῦ Μουσείου 'Αγίου Νικολάου. Τὰ σύνορα τῆς πόλεως Λατοῦς περὶ τὸ 110 π.Χ., 'Αμάλθεια 3 (1972), 227-240.
[Τοπωνύμια].

586. — Cavernes et toponymes témoins en Crète des grandes migrations, Acta of the II Intern. Colloquium on Aegean Prehistory, Athens 1972.

587. — Cultes populaires dans la Crète antique, Bull. Corresp. Hellén. 1972, 389-420.

588. — Villes et villages de la Crète orientale entre 1577 et 1629 (listes inédites), Κρητολογία 1 (1975), 28.

589. Filipova - Bajrova Maria, Za njakoi redki i ostareli dami ot grucki proizchod v bulgarski ezik (Über einige seltene und alte Wörter griechischen Ursprungs in der bulgarischen Sprache), Slavisticen Sbornik 1973, 279-285.
[dochia, katepan, katalija, skaramangij].

590. Filipovic S. M., Megara Zeitschr. Balkanol. 7 (1969/70), 24-25.

591. Fitton J. W., The οὖλος/ἴουλος Song. Carm Pop. 3 (= n- 849) PMG Page, Glotta 53 (1975), 222-238.

592. Follieri Enrica, Gli appellativi dei persecutori nel sinassario di Constantinopoli, ΕΕΒΣ 39-40 (1973/74), 346-372.

593. Foraboschi D., Onomasticon alterum papyrologicum, Supplementum al Namenbuch di F. Preisigke. Serie papirologica II/4. Πατῦνις - ὡρελίων. Milano - Varese, Istituto Editoriale Cisalpino 1 (1971), 241-353.

594. Foucault J. A., Recherches sur la langue et le style de Polybe, Paris 1972, σσ. 396.

595. Francis E. D., Menandrian maids and Mithraic lions, Glotta 53 (1975), 43-66.

596. — Greek ἔβλην, Αὐτόθι 52 (1974), 11-30.

597. Frazer R. M., 'Ρηγμῖνος at Iliad XX 229, Glotta 49 (1971), 24-27.

598. Frend W. H. C., Coptic Greek and Nubian at Q'asz Ibrim Byzantinoslavica 33 (1972), 224-229.

599. Friebertshäuser H., (ἐκδ.), Dialektlexikographie. Berichte über Stand

u. Methoden dt. Dialektwörterbücher. Festgabe f. Luise Berthold z. 85 Geb. Wiesbaden 1976, σσ. 350.

600. Frisk Hj., Griechisches Etymologisches Wörterbuch III. (Nachträge, Wortregister, Corrigenda, Nachwort), Heidelberg 1972, σσ. 312.

601. Frösen J., Prolegomena to a study of the Greek language in the first centuries A.D. The problem of the kane and Atticism, Helsinki 1974, σσ. 227.

602. Funk R. W., A beginning - intermediate grammar of Hellenistic Greek. I: Sight and sound, nominal System, verbal system. II: Syntax. III: Appendices paradigms, index, Missoula/Montana, Soc. of biblical literature 1973, σσ. XXX+375, XXII+377-726, XXII+185.

603. Furnée Edzard, Die Wichtigsten konsonantischen Erscheinungen des Vorgriechischen. Mit einem Appendix über den Vokalismus, Hague 1972, σσ. 461.

604. Füves O., Die erste Taufmatrikel der pester Griechen (1792-1803), Μακεδ. 11 (1971), 398-402.
[Κατάλογος ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων].

605. Garcia Gual C., El Sistema diatetico en el Verbo griego, Madrid 1970, σσ. 113.
[Κρίσις : Fr. Bader, BSL 70 (1977), II, 141-142].

606. Garcia - Ramon José L., Les origines postmycéniennes du groupe dialectal éolien. Etude linguistique. Supplément à Minos 6, Université de Salamanque 1975, σσ. 119.
[Κρίσις : Fr. Bader, BSL 72, II (1977), 132-134.

607. Garzya A., Varia Philologa IX, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 360-368.
[1. Strat. com., fr. 1 Kock (= CAF III 361 s.), 36-39 ex Ath., IX 383a. 2. Synes. de regno 6 = p. 14, 1-3 Terzaghi. 3. Synes. Dio 18 = p. 278, 14 s. Terzaghi e Themist., or. 26, 319a = II 131, 5 s. Downey - Norman].

608. G. Genette, Mimologiques. Voyage en Cratylie, Paris 1976, σσ. 430.
[Κρίσις : J. Stéfanini, BSL 70 (1977) II, 46-50].

609. Georgacas D., The Name Asia for the Continent, its History and Origin, Names 17 (1969), 1-90.
[Κρίσις : Α. Θαβώρη, Ἑλλην. 24 (1971), 163-166. J. Zaimov, Zeitschr. Balkanol. 8 (1970) (II) 166-175].

610. — The Names for the Asia Minor peninsula and a register of surviving Anatolian Pre-Turkish Place-name, (dedicated to the memory of Constantinos Amantos, a distinguished Byzantinist and Onomatologist 1874-1960), Beitr. Namenforsch. 8 (1971), σσ. 139.
[Κρίσις : E. Sirri, Rev. of the Geographical Int. of the Univ. of Istanbul, 1972/3, N. 14, σσ. 217-219. — Cl. Brixhe, BSL 68, II (1973), 120-122. M. Matilla, Durius 1 (1973), 182. E. Bauli, Athenaeum, N.S. 51 (61), 1973, 415-416].

611. — The Names for the African Continent : Λιβύη, Libya, Africa, Aethiopia

and congéners. Actes du 10- Cong. Intern. Scienc. Onomast., Wien 3 (1971), 329-353.
[Κρίσις : H. Beck, BZ 66 (1973), 164].

612. — The waterway of Hellespont and the Bosporus. The Origin of the names and early Greek haplology, Names 19 (1971), 65-131.
[Κρίσις : Cl. Prixhe, BSL 68 II (1973), 136-7. J. L. Perpillon, Rev. Philol. 47 (1973), 114-115].

613. — Modern Greek-English Dictionary. Introductory note an guide. A Section of Editor entries : ἀκόντιο - ἀκούραστος, Orbis 22 (1973), 389-403.

614. — Kriaras' Mediaeval Greek - Lexikon. A most valuable Tool, Αὐτόθι, σσ. 404-430.

615. — Historical and language contacts and a place-name on Samos and in Macedonia (Greece) : Karlovasi, Names 22 (1974), 1-33.

616. — *Gerhard Rohlfs*, Scavi linguistici nella Magna Grecia, Forum Italicum, 11 (1977), 140-145.

617. Georgiev Vl., Les trois couches toponymiques de la Crète ancienne, Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολογ. Συνεδρ., τόμ. Α' (1973), 92-96.
['Ελληνικά, Πελασγικά, 'Ετεοκρητικὰ τοπωνύμια εἰς τὴν ἀρχαίαν Κρήτην].

618. — Die Herkunft der etruskischen mythologischen Namen, Beitr. Namenforsch. 8 (1973), 139-148.

619. — The arrival of the Greeks in Greece. The linguistic evidence, Εἰς Crossland R. - Birchall A., Bronze age migration in the Aegean. Archaeological and linguistic problems in Greek prehistory, London 1973, σσ. 243-254.
[Συζήτησις, σσ. 254-256].

620. — L'onomastique et la Geographie, Actes XI Congr. Intern. Scienc. Onomast. 1 (1974), 337-346.

621. — Prinzipien der Deutung der thrakischen zweistämmigen Personennamen, Linguist. Balkan. 17, 3 (1974), 5-21.

622. — Le déchiffrement du texte sur le disque de Phaistos (Académie Bulgare des Sciences, Linguistique Balkanique XIX, 2), Sofia 1976, σσ. 47+11 εἰκ.
[Κρίσις : J. Raison, BSL 70 (1975), II, 122-123].

623. Gerov Boris, Problem der historischen Geographie Nordost-Makedoniens, 'Αρχ. Μακεδον. 2 (1977), 45-52.

624. Giangrande G., Dorische Gevetive bei Homer, Glotta 51 (1973), 1-6.

625. Gignac F. T., A grammar of the Greek papyri of the Roman and Byzantine periods, τόμ. I : Phonology. Milan 1976, σσ. XVI+380.

626. Gimbutas Maija, The Slavs, London, 1971, σσ. 240.

627. Gindin L. A., 'Αττικὴ - 'Αττικός. Etimologija 1968 [1971], 215-219.
[Κρίσις : V. Pissani, Paideia 28 (1973), 411].

628. Gingrich E. W., βλ. Bauer W.

629. Girgis W. A., Greek Loan Words in Coptic IV. Bulletin Soc. Archéol. Copte 20 (1969-70), 53-68.

630. Godar L., Remarques sur la nouvelle édition des tablettes de Cnossos, Κρητ. Χρον. 24 (1972), 140-144.

631. Godar L. - Olivier J. P., Sourvinou C., Index généraux du Linéaire B., Rome 1973, σσ. 405.
[Κρίσις : Bader, BSL 70 (1975), 152-153].

632. Göschel J., Nail N., Elst G. van der (ἐκδ.), Zur Theorie des Dialekts. Aufsätze aus 100 Jahren Forschung m. biograph. Anm. z.d. Autoren. Wiesbaden 1976, σσ. XX+360.

633. Golts D., Studien zur Geschichte der Mineralnamen in Pharmazie, Chemie und Medizin von den Anfängen bis Paracelsus, Wiesbaden 1973, σσ. X+456.

634. Golubcov I. A., O termine «slaviny». Σχετικὰ μὲ τὸν ὅρον «Σκλαβηνοί», μετάφρ. ὑπὸ Κ. Α. Δημάδη, Βαλκανικὴ Βιβλιογραφία II, Παράρτημα 1974, σσ. 405-408.

635. Grandstrem E. E., Diphthera - diftera - molaja rizica, «ili kniga»?, Festschrift M. Ja. Sjuzjumov 1973, σσ. 158-160.
[Περὶ τῆς σημασίας τῆς λ. διφθέρα εἰς τὴν ἀρχαίαν Σλαβικήν].

636. Guilland R., Complément au commentaire de J. J. Reiske du De Cerimoniis Aulae Byzantinae CSHB., v. II 1830, pp. 905-940, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 80-95.

637. — Etudes sur l'histoire administrative de l'Empire byzantin. Le questeur: ὁ κοιαίστωρ, questor, Byzantion 31 (1971), 78-104.

638. — Etude sur l'histoire administrative de l'empire byzantin, L'ordre (τάξις) des Maîtres (τῶν μαγίστρων), ΕΕΒΣ 39-40 (1972/3), 14-28.

639. Hadjioannou K., Παλάθη - flado > flado - onis > flaon > φλαούνα. Their Historical Background and Etymology, Orbis 19 (1970), 483-491.
[Βλ. καὶ Χατζηιωάννου Κ.].

640. Hahy J., Papyrologisches zum Namen Appians, Philologus 117 (1973), 97-101.
['Απιανός : 'Απίων < Ἄπις. 'Αππιανὸς < Λατ. Appianus < Appius >].

641. Hainsworth J. B., Tituli ad dialectos Graecas illustrandas selecti, Leiden 1972, σσ. 56.

642. Halleux R., Sapho et le «saphir», Ὀνόματα 4 (1972), 41-45.

643. Hamp E. P., Boctitca - Boctitza, Linguist. Balkan. 14/2 (1970), 19.
[La Avostitsa [lavostitsa / la lostitsa]. Es scheint aber möglich auch an Slav. [Ch]vostitza].

644. — The variants of 'Αγαμέμνων, Glotta 49 (1971), 21-24.

645. — 'Ακόμη, still yet, Balkan. Studies 12 (1971), 141.

646. — The Albanian words for «liver», Papers in honor of Henry - Renée Kahane, Urbana 1973, σσ. 311-318.

647. Hankey V., βλ. Sackett L. H.

648. Hanson A. E., Lists of taxpayers from Philadelphia, Zeitschr. für Papyr-Epigraph. 15 (1974), 229-248.

649. Hartmann R. R. K. - Stork F. C., Dictionary of Language and Linguistics, London 1972, σσ. XVIII+302.

650. Hassel F. G. van, Idiomatic parallels in Turkish and modern Greek, Studia Byzantina et Neoellenica Neerlandica 3 (1972), 270-280.

651. Haudricourt A. - Thomas Jacqueline M. C., La notation des langues. Phonetique et Phonologie, Paris 1967, σσ. V+166.
[Κρίσις : Ν. Κοντοσοπούλου, Ἀθηνᾶ 71 (1970), 486-488].

652. Haudry J., Hypothèses sur l'origine des infinitifs en grec ancien, BSL 70 (1975), 115-136.

653. Hauttecoeur H., Ἡ νῆσος Κίμωλος, Κιμωλιακὰ 4 (1974), 217-230.

654. Heilmann L., L'alfabeto e la pronuncia del greco. In«Introduzione allo studio della Cultura Classica», 2. Milano 1973, ss. 335-362.

655. Heller L. G., Late Indo-European water deity as spear man : Greek Triton and old English gārsecg, Names 21 (1973), 75-77.

656. Hellwig A., Zur Funktion und Bedeutung der griechischen Partikeln, Glotta 52 (1974), 145-171.

657. Helly Br., Politarques, poliarques et politophylaques, Ἀρχ. Μακεδον. 2 (1977), 531-544.

658. Helms P., Syntaktische Untersuchungen zu Ioannes Malalas und Georgios Sphrantzes, Helikon 11-12 (1971/2), 309-388.

659. Hemmerdinger B., 173 noms communs grecs d'origine Iranienne, Byzantinoslavica 32 (1971), 52-55.

660. Hendricky B., Quelques problèmes à la conquête de la Morée par les Francs, Βυζαντινὰ 4 (1972), 375-388.

661. Henrich G. S., Θαβώρη Α., Οὐσιαστικὰ ἀπὸ ἐπίθετα (καὶ μετοχὲς) στὴ νέα ἑλληνική, Θεσσαλονίκη 1969, σσ. 183, Ἑλλην. 24 (1971), 450-454.

662. — Κλητικὲς καὶ γενικὲς σὲ -ο ἀπὸ ἀρσενικὰ σὲ -ος στὰ μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλληνικά. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 318.

663. Heubeck A., Βρασίλας (Theokrit VII, 11), Z. Ant. 23 (1973), 17-18.
[Βρασίλας < * Βρασί - λᾶFος (βράσις ἀπὸ βράζω, βράσσω+λᾶFος].

664. Hiersche R., Die Sprache Homers im Lichte neurer Forschungen, Innsbruck 1972, σσ. 18.

665. Hilhorst A., Sémitismes et latinismes dans le Pasteur d'Hermas. Series : Graecitas Christianorum primaeva, V. Nijmegen 1976, σσ. XXI et 208.
[Κρίσις : A. Christol, BSL 70 (1977), II, 144-145. Ἀναφέρεται εἰς τὰ Ἑλληνικὰ τῶν πρώτων χριστιανῶν].

666. Hill D., Greek words and Hebrew meaning. Studies in the Semantics of Soteriological Terms, Cambridge 1967, σσ. XV+333.
[Κρίσις : J. Vsebert, Vigiliae Christianae 27 (1973), 149-151].

667. Hipt D. op de, Adjecktive auf -ώδης im Corpus Hippocraticum, Hamburg 1972, σσ. XVIII+286.

668. Hodot R., Les noms en -κράτης - κρέτης et κέρτης dans l'onomastique de Lesbos, Beitr. Namenforsch. 9 (1974), 115-131.

669. Hofinger M., Lexicon Hesiodeum. Index inversus, Leiden 1973, σσ. XXX - 138.

670. Hofmann J. B., Ἐτυμολογικὸν Λεξικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς. Ἐξελληνισθὲν ὑπὸ Ἀντ. Δ. Παπανικολάου, ἐν Ἀθήναις 1974, σσ. XXIV+542.

671. Householder F. - Nagy G., Greek. A Survey of recent Work, Hague 1972, σσ. 105.

672. Howell R. J., βλ. Sackett L. H.

673. Hrochova Vera, Beiträge zur Topographie Nord-Griechenlands in der Spätbyzantinischen Zeit, Μακεδ. 11 (1971), 376-394.

674. Huart P., Γνώμη chez Thucydide et ses contemporains, Sophocle, Euripide, Antiphon, Andocide, Aristophane-Contribution à l'histoire des idées à Athènes dans la seconde moitié du Ve siècle av. J. C. Paris 1973, σσ. 195.
[Κρίσις : Th. Knecht, Museum Helveticum, 30 (1973), 234. A. Lesky, Wiener Studien 7 (86), 1973, σσ. 270-271].

675. Hubschmid J., Lexikalisches aus der unteritalienischen Gräzität, Vox Romanica 30 (1971), 264-271.

676. Humbert J., Histoire de la langue grecque, Paris 1972, σσ. 128. [Que sais-je? No. 1483].

677. — Ἡ Δίκη τοῦ Ναυπλίου, 16-18 Ἀπριλίου 1914. Στενογραφημένα Πρακτικά. Ἡ δικαίωση τῆς δημοτικῆς γλώσσας καὶ τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης, Ἀθῆναι 1976, σσ. ιε'+531.

678. Ἡλιοπούλου Χ. Γ., Οἱ ρίζες τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Δόριζας, Ἀρκαδ. 1 (1973), 23-24.
[Ἐκ τοῦ Ἀλβαν. Δόριζα, Δόριζας, δόριζα - ντόριζα = μικρὸ χέρι].

679. Ἡμέλλου Στ., Λαογραφικαὶ εἰδήσεις ἐκ χειρογράφου τοῦ Κιμωλίου διδασκάλου Μάρκου Βεντούρη, Κιμωλιακὰ 3 (1973), 119-138.
[Γλωσσάριον 135-138].

680. — Δημοτικὰ τραγούδια τῆς Κιμώλου, Αὐτόθι 7 (1977), 209-332.
[Εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς νήσου].

681. Ἡσυχίου τοῦ Ἀλεξανδρέως Λεξικόν. Αἰλίου Διογενειανοῦ περιεργοπένητες. Φιλολογικὴ ἀποκατάστασις Maurigius Schmidt. Libraria Maukiana MDCCCLXVII. Ἀναστατικὴ ἔκδοσις 1975, Ἀθῆναι. (Γεωργιάδης), τόμ. 1-4.

682. Θαβώρης Α. (Thavoris A.), Ἡ γλῶσσα μας στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, Ἰωάννινα 1971, σσ. 37.
[Λόγος πανηγυρικὸς κατὰ τὴν 25 Μαρτίου 1971 εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἰωαννίνων].

683. — Georgacas D., The Name Asia for the Continent . . . . . Ἑλλην. 24 (1971), 163.

684. — Γλωσσικὰ σύμμεικτα. Ἀλιφαρμάκης, ἀνέχτηκα, γιοματάρι, Δωδώνη 1 (1972), 203-214.

685. — D. Georgacas - McDonald W. A., Place Names of Southwest Peloponnesus, 1967, σσ. 403, Ἑλλην. 25 (1972), 246-249.

686. — Zaimov J., Zaselvane na bâlgarskite slavjani na balkanskija poluostrov, Sofia 1967 [= Ἐγκατάστασις τῶν Βουλγάρων Σλάβων εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Χερσόνησον. Ἔρευνα τῶν «Ὀνομάτων κατοίκων τῆς Βουλγαρικῆς Τοπωνυμιολογίας»]. Περιληπτικὴ μετάφραση καὶ παρατηρήσεις. Δελτίον Βουλγαρικῆς Βιβλιογραφίας, Περίοδος Β', ἔτος 9, τεῦχ. 2, Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 7-52.

687. — Die Archaismen der griechischen Lehnwörter im Bulgarischen, Balkan Studies 16 (1975), 146-153.

688. — Φιλολογικὰ καὶ γλωσσικά, Φίλτρα, 33-42.

689. — The Slavs and slav toponyms and their endings in Greece, Cyrillomethodianum 3 (1975), 190-218.

690. — Νικόλαος Ἀνδριώτης, Δωδώνη 6 (1977), 9-14.

691. — Τὸ Νεοελληνικὸ «κλαρὶ» καὶ ἡ ἀποβολὴ τοῦ δ ἀνάμεσα σὲ φωνήεντα σὲ νεοελληνικὰ ἰδιώματα, Δωδώνη 6 (1977), 185-199.

692. — Ἐτυμολογικὰ τῆς νέας Ἑλληνικῆς, Ἠπ. Ἑστ. 26 (1977), 408-418.
[βάζω - βάλλω - βάνω. Ἡ «ἐλιὰ» τοῦ σώματος].

693. — Καλογερᾶ Β. Α., Ἠχοποιητικὲς λέξεις καὶ ρίζες στὴν Ἑλληνική . . . . BZ 70 (1977), 360-362.

694. — Μορφολογικὰ μερικῶν ἰδιωμάτων τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 75-95.

695. Θάνου Χ., Ὁ Δαφνὸς Δωρίδος πρώην Βοστινίτσα. Ἱστορία, Χωρογραφία, Κάτοικοι, Ἀσχολίαι, Λαογραφία, Ἀθῆναι 1975, σσ. 136.
[Ὀνόματα, ἐπώνυμα, τοπωνύμια, λεξιλόγιον, παροιμίαι].

696. Θέμελη Χρυσ. (μητροπολίτου Μεσσηνίας), Ἡ ὀνομασία τῆς μονῆς Βουλκάνου, Διδαχὴ 29 (1975), τεῦχ. 165, σσ. 165-171. Καὶ ὡς ἀνάτυπον: Ἡ ὀνομασία τῆς ἱερᾶς μονῆς Βουλκάνου, Καλαμάτα 1975, σσ. 32.

697. Θεοδωρακοπούλου Ι. Ν., Ἡ Ἑλλὰς ὡς οἰκουμενικὴ ἰδέα, Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 45 (1970), 1971, σσ. 29-34.

698. — Λαὸς καὶ γλῶσσα, Εὐθύνη 6 (1972), 241-244.

699. — Παιδεία καὶ γλῶσσα, Παρνασσὸς 19 (1977), 161-174.

700. Θεοδωρίδη Θ., Τοπωνύμια καὶ λαογραφικὰ τῶν Φαράσων καὶ Καππαδοκίας, Μικρασ. Χρον. 14 (1970), 118-166. 15 (1972), 191-222.

701. Θεοδωρίδη Τρ. Δ., Συμβολὴ εἰς τὸ Ἀνατολικομακεδονικὸν ἀρχοντολόγιον, Σερρ. Χρον. 5 (1970), 267-299.
[Χρηστομάνος - Πέτροβιτς].

702. Θεοδωρίδη Χρ., Ἀκεδνότερον ἢ ἀκιδνότερον; Ἑλλην. 24 (1971), 125.

703. — Zu den Griechischen Komikern. Αὐτόθι 26 (1973), 41-45.
[Ἀντίδικος, ἀπαίροντες διὰ τὸ πολύγονον].

704. — Κροτήσατε, Glotta 51 (1973), 91-93.

705. Θεοδωροπούλου Δ. Ι., Ἡ Κερπινὴ Γορτυνίας (Ἱστορία, οἰκονομία, λαογραφία, παρὸν καὶ μέλλον), Ἀθῆναι 1973, σσ. 153.
[Τοπωνύμια, γλωσσικά, λαογραφικά].

706. Θεοδώρου Σάββα, Παλαιογραφικὰ ἔγγραφα περιοχῆς Μονοδενδρίου Ζαγορίου, Ἠπ. Ἑστ. 25 (1976), 184-186, 904-908.

707. Θεοφανοπούλου - Κοντοῦ Δήμητρας (Theophanopoulou - Contou D.), Μορφολογικὴ καὶ σημασιολογικὴ ἐξέλιξις τῶν ἐπιθημάτων — *yo — *eyo εἰς τὴν Ἑλληνικήν, Ἀθῆναι 1971, σσ. 162.

708. — Μετασχηματικὴ ἀνάλυσις τῆς ἀπροσώπου καὶ προσωπικῆς παθητικῆς συντάξεως λεκτικῶν καὶ δοξαστικῶν ρημάτων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 625-660.

709. — Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἱστορικὴν συγκριτικὴν γλωσσολογίαν, Ἀθῆναι 1973, σσ.85.

710. — Fast speech rules and some phonological processes of modern greek, ΕΕΦΣΠΑ 23 (1972/3), 372-390.

711. — Acquisition of noun morphology by children learning Greek as a native language, Ohio, 1973, σσ. 209.

712. Θεοφίλη Γ. Α., Ἡ Στεμνίτσα καὶ ἡ προσφορά της στὴν Ἑλλάδα, Ἀθῆναι 1977, σσ. 143.
[Ὀνοματολογικά, «Τὰ Μεστιτσιώτικα». Γλωσσάριον καὶ τοπωνύμια].

713. Θεοχαρίδου Γ. Ι., Προβλήματα τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας τῆς Ἠπείρου, Δωδώνη 1 (1972), 3-18.
[Τοπωνυμικά].

714. Θεοχαρίδου Ν., Τοποθεσίαι τοῦ χωρίου Φλαμουδιοῦ, Λαογρ. Κύπρ. 4 (1974), τεῦχ. 10, σ. 15-20.

715. Θεοχαρίδου Χρ., Παλαιογραφικά. Α'. Ἀπόσπασμα Λεξικοῦ σὲ περγαμηνὸ φύλλο τοῦ 13ου αἰῶνα. Β'. Περγαμηνὸ φύλλο μὲ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ λόγο Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, Φίλτρα, 43-51.

716. Θωμοπούλου Ἰω., Ζακυνθινὰ τοπωνύμια. (Βαλομάντρι - Σκουλικάδο, Μελινάδο), Onomata 4 (1972), 31-32.

717. — Ἀτζιπάς, Αὐτόθι, σσ. 46-51.

718. — Τὸ ὄνομα Ἀβέρωφ. Ν. Ἑστ. 92 (1972), 1686-1687.

719. — Τὸ ὄνομα Βαλλιάνος, Κεφαλ. Πρόοδ. Α (1972), τεῦχ. 11, σσ. 10-11.

720. — Τὰ Κρητικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα, Ἀμάλθεια 4 (1973), 290-292.
[Κριτικὴ τῆς μελέτης τῆς Χρυσούλας Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, Κρητικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ἀπὸ παρωνύμια. Μέρος Α, Α-Μ, Ἀθήνα 1972].

721. — Τὸ ὄνομα Λασίθι, Ἀμάλθεια, τεῦχ. 6 (1975), 137-143.
[Λάκκος - Λακκίδιον - Λακκίδιν - Λακκίδι - Λατσίδι - Λασίδι - Λασίθι].

722. — Ἀρχαῖες λέξεις στὸ ἰδίωμα τοῦ Καστελλορίζου, Δωδεκαν. Ἀρχ. 6 (1976), 119-129.

723. — Οἱ τόνοι καὶ ἡ μοίρα τους. Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 72-88.

724. — Τὰ Συμαϊκὰ ἐπώνυμα, Συμαϊκὰ 3 (1977), 172-179.

725. Θωμοπούλου Σώζ., Ἑρμηνευτικὸν Λεξικὸν ἀρχαιοελληνικῶν στρατιωτικῶν ὅρων, Ἀθῆναι 1972, σσ. 5-128.

726. Ἰακώβου - Οἰκονόμου Μαρίας, Πέντε Μικρασιατικὰ προικοσύμφωνα, Δελτ. Κέντρ. Μικρασ. Σπουδ. 1 (1977), 137-167.
[Λεξιλόγιον, 158-164. Τοπωνύμια 165. Κύρια ὀνόματα 165-167].

727. Ἰγνατίου Α., Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Παναγιὰ τῆς Πάφου, Χρ. Κυπριανοῦ, Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία, 4 (1971), 118.

728. Ἰμβριώτη Γ., Ἡ κοινωνικὴ σημασία τῆς ἰδεολογίας τοῦ δημοτικισμοῦ, Ἀθήνα 1976, σσ. 38.

729. Ἰμπραχὴμ Μωχαμὲτ Χαμετί, Ἡ Ἑλληνορωμαϊκὴ παιδεία ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ τοῦ α' ἕως τοῦ δ' μ.Χ. αἰῶνος κατὰ τοὺς παπύρους. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ [ἔκδ. Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας. Σειρὰ διατριβῶν καὶ μελετημάτων No. 13], ἐν Ἀθήναις 1972, σσ. 335.

730. Ionescu Anca Irina, Emprunts grecs dans la terminologie mythologique des langues balkaniques, Rev. Etud. Sud-Est Europ. 1976, 79-88.

731. Irmscher J., Neograeca in Albanischen Sammlungen, Folia Neohellenica, 1 (1975), 73-76.

732. — Latein und Griechisch im Cinque cento. Corona Gratiatum. Miscellanea E. Dekkers II (= Instrumenta Partistica 11), 1975, σσ. 389-402.

733. — Die neugriechische Sprachfrage und ihre gesellschaftliche Bedeutung, Southeastern Europe II, 2 (1975), 130-144.

734. Irwin E., Colour terms in Greek poetry, Toronto 1974, σσ. XIII+242.
[Χλωρός, κυάνεος, λειριόεις, αἰόλος, ἀργός, κελαινός].

735. Ivanova - Mirceva Dora, Grucko - Starobulgarski leksikalni us poredici (Griechisch - altbulgarische lexikalische Parallelen), Slavisticen Sbornik, 1973, 85-92.

736. Jacobsen T. W., βλ. Sackett L. H.

737. Jacoby D., La féodalité en Grèce médiévale. Les «Assises de Romane», Sources, application et duffusion, Paris 1971, σσ. 358.
[Κρίσις: Χρύσας Μαλτέζου, Ἑλλην. 25 (1972), 471-474. Περὶ τῆς λ. γονικό].

738. Jacques X., Index des mots apparentés dans la Septante, Rom. Biblical Ist. Pr. 1974, σσ. XIV + 233.
[Κρίσις: F. Christ, Theol. Zeitschr. 30 (1974), 111].

739. — Index des mots apparentés dans le Nouveau Testament. Complément des Concordances et Doctionnaires, Rom, 1969, σσ. 124.

740. Jal Aug., Nouveau glossaire nautique. A. Paris 1970. [Révision de l'édition publiée en 1848]. B. Paris 1972.

741. Jasanoff J., Gr. ἄμφω at Ambo et le mot indo-européen pour «l'un et l'autre», BSL 71 (1976), 123-131.

742. Jeffery L., Demiourgoi in the Archaic period. Archeologia Classica, Roma 25-26 (1973-1974) [75], 319-330.

743. Jeffreys M., Formulas in the Chronicle of the Morea, Dumbarton Oaks Papers 27 (1973), 165-195.

744. — The Chronicle of the Morea. Piority of the Greek version, BZ 68 (1975), 304-350.

745. — The literary emergence of vernacular Greek, Mosaic 8, 4 (1975), 171-193.

746. Jochalas T., Über die Einwanderung der Albaner in Griechenland, Dissertationes Albanicae, München 1971. σσ. 89-106.
[Κρίσις : H. Mihaescu, Rev. Étud. Sud-Est Europ. 12 (1974), τεῦχ. 1, σ. 165].

747. — Texste vjetra arbëreshe, Shêjzat 1971, τεῦχ. 1-3, σσ. 58-62.

748. — Griechische Orts- und Familiennamen der Italo-albanischen Gemeinden Siziliens. Λεξικογρ. Δελτ. 12 (1972), 69-80.
[Κρίσις : V. Pissani, Paideia 28 (1973), 412].

749. — Gli Studi Albanologici in Grecia, Αὐτόθι, σσ. 59-67.

750. — Unveröffentlichte kritiken Deutscher und Griechischer Gelehrter zu Gustav Meyers linguistischen Werk, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), σσ. 64-79.

751. — Sulla problematica dei prestiti bizantini e neo-greci nei dialetti italo-albanesi, Balkan Studies 16 (1975), 45-55.
[Κρίσις : H. Mihaescu, Rev. Étud. Sud-Est Europ. 15 (1977), τεῦχ. 1, σ. 190].

752. — Considerazioni sull' onomastica e toponomastica albanese in Grecia. Αὐτόθι 17 (1976), 313-330.
[Κρίσις : K. Luka, Studime Filologjike 1978, τεῦχ. 1, σ. 183-186].
[Βλ. καὶ Γιοχάλας].

753. Jones H., Homeric nouns in -sis, Glotta 51 (1973), 7-29.

754. Jucquois G., Devlamminck B., Compléments aux dictionnaires étymologiques du grec ancien. Tome I. (A - K), II, 1977, σσ. 122.

755. Kaczynski B. M., The knowledge of Greek in Medieval Europe : Its Grammatical and Lexicographical Sources, First Annual Byzantine Studies Conference (Cleveland 24-25 Oct. 1978, 8).

756. Kahane Henry and Renée, Graeco-Romance etymologies. III. Studia Hispanica in honorem R. Lapesa, I Madrid 1972. σσ. 323-333.
[Κῶδιξ, μελάνδρυα].

757. — Greek in Southern Italy. III. Byzantine notes, BZ 66 (1973), 1-37.

758. — Venetian Byzantinisms [L'influsso linguistico Greco a Venezia by M. Cortelazzo], Romance Philology 27 (1973), 356-367.

759. — Lingua Franca : The Story of a Term, Αὐτόθι 30 (1976), 21-41.

760. — G. Rohlfs, Italogriechische Sprichwörter in linguistischer Konfrontation mit neugriechischen Dialekten, München 1971, σσ. 186.
[Κρίσις : Henry καὶ Renée Kahane, BZ 68 (1975), 78-83].

761. — Nuovi Scavi linguistici nella antica Magna Grecia. [Istitutto Siciliano di Studi Bizantini e Neoellenici. 7]. Palermo 1972, σσ. XVIII+234.
[Κρίσις : Henry καὶ Renée Kahane, BZ 68 (1975), 397-402].

762. — Greek in Southern Italy. II. Etymological Notes, Ital. Ling. 1 (1976), 319-333.
[Lankada, 327-329, prion 331-333].

763. — Abendland und Byzanz : Sprache. Reallexikon der Byzantinistik, τόμ. 1, τεῦχ. 4-6, Amsterdam 1970-1976, στήλ. 345-640.

764. Kahane H. and R. καὶ Pietrangeli A., Cultural criteria for Western borrowings from byzantine Greek, Homenaje a Antonio Trovar, Madrid 1972, σσ. 205-229.

765. — Egyptian papyri as a tool in Romance Etymology, II : Gulf : Hypercorrection or dialect borrowing. Romance Philology 27 (1973), 46-49.

766. Kahn Ch. H., The verb «be» in Ancient Greek, Boston 1973, σσ. XXXIII+486.
[Κρίσις : R. Schmitt, Gymnasium 81 (1974), 361-363.

767. Καζαρίδη Χρ., Γκραντίσκα ἡ ἀκρόπολη τοῦ Πενταλόφου, Α' Συμπ. Ἱστορ. Λαογρ. Γλωσσ., 55-58.
[Τοπωνυμικά].

768. Κακουλίδη Ἑλένης Δ., Fior di Virtu — Ἄνθος Χαρίτων, Ἑλλην. 24 (1971), 267-311.
[Γλωσσάριον, 305-311].

769. Κακουλίδη Θ., Λεξικὸ Ἰταλο-Ἑλληνικό, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 1174.

770. Κακούρη Γ., Βιβλιοθηκονομικὸν Λεξικόν. Βιβλιοθηκονομικοί, βιβλιογραφικοὶ καὶ τυπογραφικοὶ ὅροι. Ἀγγλο-Ἑλληνικόν, Ἑλληνο-Ἀγγλικόν, Ἀθῆναι 1974, σσ. 89.

771. Κακριδῆ Ι. Θ., (Kakridis J. Th.) Ποικίλα Ἑλληνικά, Ἑλλην. 24 (1971), 116-122.

772. — Μελέτες καὶ ἄρθρα, Θεσσαλονίκη 1971, σσ. XX+297 :

— Περὶ τῶν εἰς -γος στερητικῶν ἐπιθέτων τῆς νέας Ἑλληνικῆς, 207-222 [=Ἀθηνᾶ 38 (1926), 194-212].
— Λεξικογραφικὲς συμβολές, 223-238 [= Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 1960, 135-150].
— Ὁ συγγραφέας τοῦ πρώτου Νεοελληνικοῦ Συντακτικοῦ, 239-251 [= Ν. Ἑστ. 1946, 922-928].
— Γυναικωνυμικὰ στὴ Βόρεια Πελοπόννησο, 273-275 [= ΗΜΕ, 1936, 347-349].
— Μαγνάδι, 275-276 [= Ἑλλην. 13 (1954), 171-172].
— Ξέρω 276-277 [= Ἑλλην. 13 (1954), 173-174].
— Τετράγκωνο - τεσσαράγκωνο, 277-278 [= Ἑλλην. 14 (1956), 442-444].

— Καὶ πάλι γιὰ τὸ Λιδορίκι, 279 [= Ν. Ἑστ. 1944, 768].
— Πεθαμένος κι ἄταφος 279 [= Ἑλλην. 14 (1956), 444].
— Σήμερα γεννηθήκαμε, σήμερα θὰ χαθοῦμε 279-280 [= Ἑλλην. 14 (1956), 444-445].
— Ξερὸ ψωμί, 280-282 [= Ἑλλην. 18 (1964), 194-196].
— Μία παρατήρηση στοὺς νεοελληνικοὺς ἐμπροθέτους προσδιορισμούς, 282-283 [= ΗΜΕ 1936, 349-351].
— Δημοσιεύματα 1-147, σσ. 287-292.

773. — Καὶ τώρα ἡ σειρὰ τῶν τόνων, Πολιτικὰ Θέματα, φ. 83 (1976) σσ. 21, 23.

774. — Νεοελληνικὲς μελέτες. Ι. Τὸ ἀνακόλουθο καὶ ὁ νόμος τῆς ἐλευθερίας τῆς λέξης. 2. Ἡ ἐπαναστροφή, Ἀθήνα 1976, σσ. 126.

775. — Ἡ δημοτικὴ στὶς θεωρητικὲς ἐπιστῆμες, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 253-257.

776. — Τὸ τονικὸ σύστημα, Αἰολ. Γράμμ. 6 (1976), 5-6.

777. — Ἀνακόλουθον σχῆμα, WS 89 (1976), 36-47.

778. Καλαϊτζῆ Π., Ἀπὸ τὰ τοπωνύμια τῆς Ἴμβρου, Ἀθῆναι 1976, σσ. 16.

779. — Ἕνα συνηθισμένο φαινόμενο στὰ τοπωνύμια τῆς Ἴμβρου, Ἀθῆναι 1977, σσ. 16.

780. Καλαντζῆ Κ. Γ., Διαταραχὲς τοῦ λόγου στὴν παιδικὴ ἡλικία, Ἀθῆναι 1973, σσ. 322.

781. Καλλέρη Ἰ., Ἀνάλεκτα Λεξικογραφικά. Γ'., Φίλτρα, 329-347.

782. — Les anciens Macédoniens. Étude linguistique et historique. Tom. II. Première Partie, Athènes 1976, σσ. 329-623.

783. Καλλιοντζῆ Ι. Ν., Σύγχρονον λεξικὸν φυσικῆς καὶ μαθηματικῶν, Ἀθῆναι 1973, σσ. 166.

784. Καλογερᾶ Β. Α., Τὸ γλωσσικὸν πρόβλημα ὑπὸ νέον φῶς. (Νεοελληνικὴ ὁμιλουμένη καὶ γραφομένη). Θεσσαλονίκη 1973, 181-202 (Ἀνάτυπον).

785. — Παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου καί τινων μορίων εἰς τὸν Ὅμηρον, Πλάτων 26 (1974), 123-130.

786. — Ἠχοποιητικὲς λέξεις καὶ ρίζες στὴν Ἑλληνική. Συμβολὴ στὴν ἔρευνα τῶν ἠχοποιητικῶν λέξεων καὶ ριζῶν τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλληνικῆς μὲ συσχετισμὸ μὲ τὰ ἠχοποιητικὰ τῶν κυριωτέρων ἰνδοευρωπαϊκῶν καὶ λοιπῶν γλωσσῶν καὶ τῆς γλώσσης τῶν προγόνων, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 438. [Κρίσις : Α. Θαβώρη, BZ 70 (1977), 360-362].

787. Καλογερᾶ Β. Α., Ἡ Ὀδύσσεια ὑπὸ νέον φῶς, Πλάτων 29 (1977), 3-25. [Ὁμηρικὰ τοπωνύμια].

788. Καλονάρου Π., Ἄμφισσα. Ἡ πόλις καὶ ἡ περιοχὴ τῆς Παρνασσίδος. Περιγραφὴ - Τουρισμὸς - Ἱστορία - Λαογραφία, Στερ. Ἑλλ. 7 (1975), τεῦχ. 68-69, σσ. 41-48.
[Τοπωνυμικά].

789. — Ἄμφισσα, Στερ. Ἑλλ. 7 (1975), 225-235.

790. Κ. Α. Μ., Ἡ συμβολὴ τῶν Τεγεατῶν στὸ Εἰκοσιένα, Ἀρκαδ. 2 (1973), 33-34. [Ὀνόματα - ἐπώνυμα].

791. — Βυτιναῖοι ἀγωνιστὲς τοῦ Εἰκοσιένα, Αὐτόθι 3 (1973), 33-34.
['Ονόματα, ἐπώνυμα].

792. — Τροπαιᾶτες (Βερβιτσιῶτες) ἀγωνιστὲς τοῦ Εἰκοσιένα, Αὐτόθι 4 (1973), 35-36.
['Ονόματα - ἐπώνυμα].

793. Kambylis Ath., Theognostea, Glotta 49 (1971), 46-65.

794. Κανάλια Καρδίτσης, 'Ενθύμημα συγγραφὲν μὲ τὴν συνεργασίαν ὁμάδος Καναλιωτῶν, Βόλος 1976, σσ. 496.
[Τοπωνύμια, παρωνύμια, ἰδιωματικὰ μνημεῖα τοῦ λόγου].

795. Κανακάρη 'Αντ., Λαογραφικὰ τῆς Σίφνου, ΕΕΚυκλ.Μ. 9 (1969/70), 106-150.
[Παροιμίαι, Παροιμιώδεις φράσεις, Γνωμικά, Λεξιλόγιον].

796. Καναράκη Γ., 'Η φωνολογικὴ παρεμβολὴ τῆς νέας 'Ελληνικῆς γλώσσης κατὰ τὸ ἀγγλιστὶ γράφειν, 'Αθῆναι 1974, σσ. 232.
[Κρίσις: Ν. Κοντοσοπούλου, Πλάτων 28 (1976), 326-328].

797. Κανατσούλη Δ., Ποῦ ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις 'Ελίμεια, Α' Συμπ. 'Ιστορ. Λαογρ. Γλωσσ., 7-13.

798. Κανελλάκη Γ. Π., 'Ο 'Αλφειός, 'Ολυμπ. Χρον. 4 (1973), 39-57.

799. — Περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς 'Επαρχίας 'Ολυμπίας 1689-1971, Αὐτόθι, σ. 183-195.
[Τοπωνυμικὰ ὀνόματα χωρίων].

800. Κανέλλη Α. Χ. - Bauer W., Τὰ ὀνόματα τῶν πουλιῶν τῆς 'Ελλάδος, 'Αθῆναι 1973, σσ. 101.

801. Κανελλοπούλου Δ., Γύρω ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς «Καρύταινας», 'Αρκαδ. 2 (1974), τεῦχ. 2, σσ. 23-24.

802. Κανελλοπούλου Θ. Γρ., Καναλουπού (Πλάτη), Φιλιατρὰ 9 (1977), 145-151.
['Ετυμολογία τοῦ τοπωνυμίου].

803. Κανελλοπούλου Παναγ., Σελίδες «γλωσσικῆς αὐτοβιογραφίας», Ν. 'Εστ. Χριστουγ. 1976, σσ. 2-8.

804. Κανελλοπούλου Π. Θ., Καραμουσταφᾶ, Τρουκάκι - Σκλαβέϊκα, 'Ιστορία - Λαογραφία, 'Αθήνα 1975, σσ. 336.
['Ονόματα, ἐπώνυμα, τοπωνύμια].

805. Κανελλοπούλου Πέτρου, 'Η Πλατανιὰ καὶ τὸ Αἶπυ, 'Ολυμπ. Χρον. 3 (1972), 248-255.

806. Kapsomenos Λ. S., 'Ενδακρύειν, a ghost - word; Φίλτρα 69-72.

807. Kapsomenos S. G., Zur Häufung synonymer Partikeln in der Spätgriechischen Volkssprache, Byz. Forschungen 3 (1968), 1971 [= Polychordia Festschr. F. Dölger III], 134-140.
[Βλ. καὶ Καψωμένος Σ.].

808. Καραγιάννη Β., Λεσβιακὰ ἐτυμολογικά, Αἰολ. Γράμμ. τεῦχ. 5 (1975), 126-128.

809. Καραγιάννη Ἰωάννα, Τριγύρο, Ἑλλην. 24 (1971), 384-390.

810. — Ὁ «Διγενὴς Ἀκρίτας» τοῦ Ἐσκοριάλ. (Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ κειμένου). Ἰωάννινα 1976, σσ. 317.
[Γλωσσικά, σσ. 151-222].

811. Καραγιαννοπούλου Ἰω. Ε., Βυζαντινὴ διπλωματική. Α΄. Αὐτοκρατορικὰ ἔγγραφα. [Κέντρον Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν. Βυζαντινὰ κείμενα καὶ Μελέται 4]. Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 379+8 εἰκ.
[Ὁρολογία].

812. Karayannopulos J. E., A survey of efforts for the creation of Byzantine lexica, Βυζαντινὰ 4 (1972), 215-236.

813. — Zur Frage der Slavenansiedlungen auf dem Peloponnes, Rev. Étud. Sud-est Europ. 9 (1971), 443-460.
[Ἐγκατάστασις Σλάβων εἰς Πελοπόννησον τὸ τέλος τοῦ 7ου ἢ μᾶλλον ἀρχὰς τοῦ 8ου αἰῶνος].

814. Καραγιώργου Π., Ἑλληνικὰ τοπωνύμια στὶς ΗΠΑ, Ἠπ. Ἑστ. 21 (1972), 196-199.

815. Καραϊσκάκη Σίτσα, Μοσχονήσια, Ἀθῆναι 1973, σσ. 409.

816. Καραλῆ Γιάννη, Τουριστικὸς Ὁδηγὸς Ἀχαΐας, Ἔκδοσις Νομαρχίας Ἀχαΐας 1972, σσ. 187.
[Τοπωνύμια].

817. Καράμπελα Π. Γ., Ἡ προϊστορικὴ Ὤλενος [Κάτω Ἀχαΐας], Πάτραι 1972, σσ. 150.

818. Καραναστάση Ἀναστ. (Karanastassis An.). Ὁ Κυργιαλεθινός, Συμαϊκὰ 1 (1972), 191-197.
[Παραμύθι εἰς Συμαϊκὴν διάλεκτον, μετὰ γλωσσικῶν ἑρμηνευμάτων].

819. — Μερικὰ συντακτικὰ φαινόμενα τοῦ Συμαϊκοῦ ἰδιώματος, Αὐτόθι 2 (1974), 126-129.

820. — Ἀνζὲλ Μεργιανοῦ, Ὁ Ἑλληνισμὸς στὴν Κάτω Ἰταλία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα, Ἀθῆναι 1974, σσ. 168, Ἀθηνᾶ 75 (1974/5), 438-446.

821. — Γλωσσικὰ ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, Φίλτρα, 349-364.

822. — Ἡ Σύμη κατὰ τὶς ἀπόψεις τοῦ γλωσσικοῦ Ἄτλαντα τῆς Μεσογείου, Συμαϊκὰ 3 (1977), 100-108.

823. — I fattori che hanno contribuito al regresso dei dialetti neogreci dell' Italia meridionale, Atti del IX Convegno per gli Studi Dialettali Italiani, Pisa 1974, 365-368.

824. — Aree lessicali e fonetiche del Salento Greco, Atti del X Convegno per gli Studi Dialettali Italiani, Firenze 22-26 Ottobre 1973, σσ. 267-272.

825. — La terminologia greca della pesca delle Spugne e dei vivai, Bolettino dell' Atlante Linguistico Mediterraneo 1971-1973, σσ. 469-478.

826. — Nuovi elementi Lessicali e semantici dei dialetti Neogreci dell' Italia Meridionale, Ital. Ling. 1 (1976), 337-353.

827. Καρανικόλα 'Αλεξ., Παροιμίες ἀπὸ τὴ Σύμη, Δωδεκαν. Χρον. 2 (1974), 20-69.
[Εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς νήσου μετὰ γλωσσικῶν ἑρμηνευμάτων].

828. — Συμαϊκὸ ἔγγραφο τοῦ 18 αἰῶνα μὲ φωνητικὴ γραφή, Συμαϊκὰ 2 (1974), 135-141.

829. — 'Αρχαϊσμοὶ στὸ Συμαϊκὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα, Συμαϊκὰ 3 (1977), 57-99.

830. Καρανικόλα Σωτ., Συμαϊκὸν ὀνοματολόγιον, 'Αθῆναι 1971, σσ. 70.
[Κρίσις: Σ. Μάνεση, Συμαϊκὰ 1 (1972), 223-226].

831. Καρανικόλα-Χριστοφῆ "Αννας, 'Η Πετ-τέργια, Αὐτόθι 1 (1972), 198-202.
[Παραμύθι εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς νήσου μετὰ γλωσσικῶν ἑρμηνευμάτων].

832. — 'Ο Μοσκάβαρης, Αὐτόθι 2 (1974), 259, 262.
[Παραμύθι εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς νήσου μετὰ γλωσσικῶν ἑρμηνευμάτων].

833. Καραντώνη 'Ανδ., 'Ο Παλαμᾶς ὑμνωδὸς τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ δημοτικισμοῦ, Ν. 'Εστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 36-40.

834. Καραπατάκη Κ., 'Ο Δράκος, παλιὸ ἀγροτικὸ ἔθιμο Δυτικῆς Μακεδονίας, Πρακτ. Α' Συμποσ. Λαογρ., 79-124.
['Ιδιωματικὸν λεξιλόγιον, 121-124].

835. — Τὰ Κλήδονα στὴν περιοχὴ Γρεβενῶν. Πρακτ. Β' Συμποσ. Λαογρ., 167-186.
['Ιδιωματικὸν λεξιλόγιον, 184-186].

836. — 'Ο Γιάγιαννος στὴ Λιτσίστα τοῦ 'Ορτάκιοϊ τῆς 'Αδριανουπόλεως, Αὐτόθι, 187-195.
[Λεξιλόγιον 195].

837. Καραπλῆ Γ., 'Η κοιτίς τῶν 'Ελλήνων, Στερ. 'Ελλ. 7 (1975), 281-285.
['Απάντησις εἰς Θ. Καραντζᾶν, "Ελλην - "Ελληνες, Στερ. 'Ελλ. 38 (1972), 85-88].

838. Καραρᾶ Ν., Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων καὶ ἡ Σμύρνη, 'Αθῆναι 1971, σσ. 32.

839. — Τὸ Κορδελιό. Τὸ καμάρι τῆς Σμύρνης. 'Ιστορία - Λαογραφία. 'Αθήνα 1971, σσ. 154.
['Ονομασία τοῦ χωρίου, 15-17, Μαχαλᾶδες - κάτοικοι, 48-66].

840. Καραστάθη Κ., Μαλεσίνα ('Ιστορικὰ - Τοπωνυμικά), Στερ. 'Ελλ. 14 (1970), 13. 15 (1970), 25.

841. Καραστεργίου Α. Ε., Δρυμὸς (χωρίον τῆς 'Επαρχίας Θεσσαλονίκης), 'Ηθογραφία. Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 251.

842. Καρατζᾶ Θ. Κ., "Ελλην - "Ελληνες, Στερ. 'Ελλὰς, 1972, τεῦχ. 38, σσ. 85-88.

843. Καρατζᾶ Στ., Τὸ τοπωνύμιο τοῦ Δύστου Τσακόνι καὶ οἱ Βυζαντινοὶ στρατιῶτες «Τσάκονες» στὴν Ν. Εὔβοια, 'Αρχ. Εὐβ. Μελ. 18 (1972), 37-44.

844. — Γύρω ἀπὸ τρία Νεοελληνικὰ Τοπωνύμια (Χαβουτσί, Λάκωνες, 'Ελούνη), 'Ελλην. 26 (1973), 97-106.

845. — Γιὰ τὴ γλωσσικὴ 'Ιστορία τῆς Σκύρου. Τὰ κοινὰ στοιχεῖα τῶν ἰδιωμάτων Σκύρου καὶ Σύμης, 'Αρχ. Εὐβ. Μελ. 19 (1974), 5-72.

846. — Χ. Π. Συμεωνίδη, Οἱ Τσάκωνες καὶ ἡ Τσακωνιά, Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 187, BZ 68 (1975), 402-404.

847. Καρούζη Γεωργ., Ἡ τελευταία ἔκδοσις τῶν στρατιωτικῶν χαρτῶν τῆς Κύπρου (Κριτική). Γεωγραφικὰ Χρονικὰ Α1, Ἰανουάριος 1971, σσ. 78-79.

848. Καρούζη Γ. - Σοφοκλέους Α. Κλ., Κυπριακὴ Γεωγραφικὴ βιβλιογραφία, ἔκδοσις Γεωγραφικοῦ Ὁμίλου Κύπρου, Λευκωσία 1972.

849. Κασιγόνη Ἀγγ., Νεοελληνικὸ ὀρθογραφικὸ λεξικὸ (Δημοτικῆς), ἀντλημένο ἀπὸ τὴ «Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ (τῆς Δημοτικῆς) τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Ἀθήνα, σσ. 88.

850. Κασιμάτη Γρηγ., Μιὰ διακήρυξη τῶν δημοτικιστῶν νομικῶν τοῦ 1943, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 110-114.

851. Κασσωτάκη Α., Ἐνδυμασίες, καλλωπισμὸς καὶ ἐργαλεῖα τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Γρηγορίας Ἡρακλείου Κρήτης, Ἑλλην. Ψυχὴ 1971, τεῦχ. 1, σσ. 23-24.
[Λέξεις ἰδιωματικαί].

852. Κατσάνη Ν. Α., Παρατηρήσεις στὴ φωνητικὴ τῶν Ἑλληνικῶν δανείων τῆς Κουτσοβλαχικῆς, Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 22.

853. — Ἡ κουτσοβλάχικη κατάληξη -^{e}ά-^{u}ᾰ (-^{e}ά^{o}) < λατ. -ella + ἑλλην. -ea. Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 179-192.

854. Κατσίκη Ἀναστασίας, Χαρακτηριστικὰ φωνητικὰ φαινόμενα τοῦ Συμαϊκοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος, Συμαϊκὰ 2 (1974), 105-125.
[Κρίσις : Y. Tarabout, BSL 70 (1975), 158-159].

855. Κατσίπη Φίλ., Τὰ καστέλια καὶ ἡ προστάτις των Ἁγία Θεοδοσία, βίγλες καὶ γουλᾶδες, καταφύγια, Σαντορίνη (1971), 121-124.

856. — Ἡ ὀνομασία Σαντορίνη, Αὐτόθι, σσ. 273-274.

857. Κατσούλα Δ., Ξηρόμερο καὶ Ξηρομερῖτες, Ἱστορία, μνημεῖα - παραδόσεις, Ἀθῆναι 1972.
[Τοπωνύμια καὶ ἰδιωματικὰ γλωσσικά].

858. Κατσουλάκου Θ. Στ., Μεσαιωνικὰ τοπωνύμια Λακεδαίμονος (Συμβολὴ πρώτη), Ἀργοναύτης 2 (1976), 56-69 καὶ ἀνάτυπον σσ. 15.

859. Κατσουλέα Στ., Τὸ προθετικὸν «α» εἰς τὰ Παρακαμβούνια γλωσσικὰ ἰδιώματα, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 193-208.

860. Κατσούρη Ἐμμ., Συλλογὴ ἐπιγραφικῶν μνημείων ἐκ Νάξου. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐφημ. «Ναξιακὴ Πρόοδος», Ἀθῆναι 1973, σσ. 11.

861. Κατσουροῦ Ἀντ., Ναξιακὲς ἐπωνυμίες τῆς Παναγίας, Onomata 4 (1972), 23-27.

862. — Ἡ Παναγιὰ ἡ Κουνιστριώτισσα, Παρνασσὸς 15 (1974), 568-580.

863. — Σκιαθιτῶν παρεγκώμια στὰ διηγήματα τοῦ Ἀλ. Παπαδιαμάντη, Λαογρ. 29 (1974), 19-70.

864. — Τοπωνύμια Κιμώλου καὶ Ἡπολήβου, Κιμωλιακὰ 5 (1975), 305-326.

865. — Ἄλλη μία προσφορὰ τοῦ δημοτικισμοῦ, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 19-103.

866. — Καματερός, Συμαϊκὰ 3 (1977), 109-114.

867. Καφταντζῆ Γ. Β., Ἱστορία τῆς πόλεως Σερρῶν καὶ τῆς περιφερείας (ἀπὸ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους μέχρι σήμερα). Τόμος Δεύτερος. Γεωλογία,

Γεωγραφία, Ἱστορικὴ Γεωγραφία, Προϊστορικοὶ καὶ Πρῶτοι ἱστορικοὶ Χρόνοι, Μακεδονικὴ καὶ Ρωμαϊκὴ περίοδος, Σέρρες 1972, σσ. 351.

868. Καφταντζῆ Γ. Β - Τενεκετζῆ Θ., Ἡ ἱστορία τῆς Ἡρακλείας νομοῦ Σερρῶν. Λαογραφικὰ Ἡρακλείας, Σέρρες 1973, σσ. 297.

869. Καφφεντζάκη Μ., Ἡ ἀρχαία Δρῆρος, ἕνας ἐγκαταλελειμμένος ἀρχαιολογικὸς χῶρος, Ἀμάλθεια 1 (1970), 136-137, 2 (1971), 42-45.

870. Καψάλη Γ. Εὐθ., Ἄνθρωποι, λίμνες, μετάξια καὶ μπαμπάκια στὴ Φωκίδα, Στερ. Ἑλλὰς Ἰανουάριος 1973, σσ. 29-31.
[Τοπωνύμια].

871. Καψῆ Α. Β., Αἷμος ἀντὶ τοῦ ἐσφαλμένου «Μπαλκάν», Ἀρχ. Θράκ. 36 (1973), 83-122.
[Ὀνομασία τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου].

872. Καψωμένου Ε. Γ., Ἡ συντακτικὴ δομὴ τῆς ποιητικῆς γλώσσας τοῦ Σεφέρη, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 647.

873. Καψωμένου Στ., Γλωσσοϊστορικὰ σχόλια εἰς χωρία Ἑλληνικῶν κειμένων ἐξ Αἰγύπτου, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/73), 551-574.

874. — E. Mayser, Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit, Band 1. Berlin 1970, σσ. 231, Ἑλλην. 28 (1975), 185-196.
[Βλ. καὶ Kapsomenos S. G.].

875. — Νικόλαος Ἀνδριώτης, Βυζαντινὰ 9 (1977), 515-524.
[Βλ. καὶ Kapsomenos S.G.].

876. Kazazis K., Some remarks on palatalisation in Modern Greek, Papers in Linguistics 5 (1972), 330-332.

877. — Critique of Maria Tsiapera, Palatalisation in Cretan and Cypriot Greek, Αὐτόθι 1 (1969), 593-598.

878. — The stylistic status of modern Greek lexical elements in Rumanian. Zeitschr. Balkanol. 12 (1976), 42-46.

879. Keaney J. J., Alphabetization in Harpocration's Lexicon, Greek, Roman and Byzantine Studies 14 (1973), 415-423.

880. Kerényi K., Zeus und Hera. (Urbild des Vaters des Gatten und der Frau), Leiden 1972, σσ. 157.

881. Κεσίσογλου Α., Συραγὼ Α. Κοσμᾶ, Κεφάλαια ἀπὸ τὴ χρήση τοῦ ἐπιθέτου στὸν Πίνδαρο. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ, Θεσσαλονίκη 1970, σσ. κ - 175, Ἑλλην. 25 (1972), 450-453.

882. — Φιλοπότιν (= Φιλοπάτιν), Ἑλλην. 25 (1972), 208.

883. Κεφαλᾶ Κ., Γεώργιος Παπούλιας. Πηγὴ στοιχείων Λαογραφίας καὶ τοπικοῦ ἰδιώματος τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὸν 19 αἰῶνα, Πρακτ. Α' Συμποσ. Λαογρ., 133-146.

884. Κεφαλληνιάδη Ν., Οἱ ἐκκλησίες τῆς Νάξου. Θρῦλοι καὶ παραδόσεις τους, τόμ. Α', Ἀθήνα 1971, σσ. 206.
[Κρίσις: Κλ. Μαρμαρινός, Ἑλλην. Λαϊκὴ Τέχνη, τεῦχ. 6 (1972), 62].

885. — Ἡ λατρεία τῆς Παναγίας στὰ Ἑλληνικὰ νησιά, Ἑλλην. Λαϊκὴ Τέχνη, τεῦχ. 8 (1972), 156-168.
[Ἐπίθετα τῆς Παναγίας].

886. Κεχαγιόγλου Γ., Δυσκολίες στὸ κείμενο τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως, Ἑλλην. 27 (1974), 254-264.
[Ἑρμηνεία : πλαγιάζω, φυσικὸς αὐθέντης, ὑπονόμια, χωριατία, ἀντίτοπος, ὑποδρομή, καταπρόσωπα, ἀφροντισία κ.ἄ.].

887. — Συμπληρωματικὰ γιὰ τὸ Χρονικὸ τοῦ Μορέως, Αὐτόθι, 28 (1975), 420-425.

888. Kiessling E. - Ruebsam N., Wörterbuch der griechischen Papyrusurkunden mit Einschluss der griechischen Inschriften, Aufschriften, Ostraka, Mumienschilder usw. aus Ägypten. Supplement 1 (1940-1966), Amsterdam 1969-1971, σσ. XII+155+142+153.

889. Kiessling E., βλ. Preisigke Fr.

890. Κιπουρος Ιοάνις Χ., Γλόσα απλὶ χορὶς Γραματικί, Αθίνε 1976, σσ. 56.

891. Κισκήρα Ἰω. Π., Τὰ μοιρολόγια ὡς πηγὴ δικαίου τῆς Μάνης, Λακων. Σπουδ. Β (1975), 176-198.
[Ἰδιωματικὸν γλωσσικὸν ὑλικόν].

892. Κληρίδη Ν., Ἱστορίες τ' ; Ἀλεποῦς, Ἀνθολογία Κυπριακῆς Λαογραφίας 1 (1975), 63-72.
[Διαλεκτικὰ κείμενα μετὰ λεξιλογίου].

893. — Τὸ Παλαιχώρι, Αὐτόθι, σσ. 73-75.
[Τοπωνύμια].

894. — Τραγούδια τοῦ θέρους, Αὐτόθι, σσ. 76-78.
[Διαλεκτικὰ κείμενα μετὰ λεξιλογίου].

895. Κλουκίνα Γ., Ποιμενικὰ Ὀλυμπίας, Ὀλυμπ. Χρον. 2 (1970), 127-136.

896. Knobloch J., Griechische Worterklärungen, Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολογ. Συνεδρ. 1 (1973), 129-133.
[Ἐτυμολογία τῶν λέξεων βυτίνη / πυτίνη, λαγυνός, αἰσυμνήτης].

897. — Griech. κίνδυνος m. «Gefahr» und das Würfelspiel, Glotta 53 (1975), 78-81.

898. Knutzen G., Der Diskos von Phaistos, Flensburg 1973, σσ. 49.

899. Koder J., Negreponte. Untersuchungen zur Topographie und Siedlungsgeschichte der Insel Euboia während der Zeit der Venezianerherrschaft. Verlag der Österreichschen Akademie der Wissenschaften, Wien 1973, σσ. 192, 16 photo, 1 karte.
[Κρίσις : H. Michaescu, Rev. Etud. Sud-est Eur. 12 (1974), 329-330].

900. Κόκκα Γ. Δ., Οἱ ἀργατιὲς στὸ σκάψιμο τῶν ἀμπελιῶν, Νιοχώρι 3 (1972), ἀριθμ. 4/19, σσ. 9-11.

901. Κοκκίνη Σπ. Γκίκα Σπ., Τὸ πρῶτο πολεοδομικὸ διάγραμμα τοῦ «Κάστρου τῆς Χαλκίδος» καὶ κατάλογος τῶν κτισμάτων, Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 19 (1974), 277-291.
[Τοπωνυμικά].

902. Κοκόλη Ξ. Α., Πίνακας λέξεων τῶν 154 ποιημάτων τοῦ Κ. Π. Καβάφη. Σὲ παράρτημα ὀρθογραφικὰ σημάδια καὶ σημεῖα στίξης, Ἀθήνα 1976, 84.

903. — Πίνακας λέξεων τῶν ποιημάτων τοῦ Γιώργου Σεφέρη. 2η ἔκδ. διορθωμένη καὶ προσαρμοσμένη στὴν ὄγδοη ἔκδοση τῶν «Ποιημάτων», Ἀθήνα 1975, σσ. 123.

904. — Ἀμφισημία καὶ «αὐτοσκόπευση» τῆς ποιητικῆς γλώσσας (σημειώσεις ὑφολογίας), ΕΕΦΣΠΘ 12 (1974), 319-326.

905. Κολαΐτη Μ., Ἀγγλοελληνικὸν λεξικὸν τῶν θεωρητικῶν καὶ ἐφηρμοσμένων Μαθηματικῶν (μετὰ Ἑλληνοαγγλικῶν παραρτημάτων), Ἀθῆναι, Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον Ἑλλάδος, 1976, τ. Α-Β, σσ. 692-293-1516.

906. Κόλια Γεωργ., Τοπωνυμιολογικαὶ συμπτώσεις. Ἀσέληνον - Σκιά, Κόραξ - Γκιώνα, ΕΕΦΣΠΑ 23 (1972/3), 257-262.

907. — Λυβικὸν ὄρνεον [λιόκορνο], ΕΕΣτερελλ.Μ. 3 (1971/2), 294.

908. — Μαρτυρίαι ἀπὸ τὸν ποιμενικὸν βίον, Αὐτόθι, σ. 320.
[Πίνος, ταλάρος, ποκάρι].

909. — Πραιδάρις, Αὐτόθι, σ. 364.

910. Κολιτσάρα Ι. Θ., Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, Ἀθῆναι. Ἀδελφότης Θεολόγων «Ζωή», 1975, σσ. 353.

911. Koller H., Ἔπος, Glotta 50 (1972), 16-24.

912. — Λυκάβας, Αὐτόθι 51 (1973), 29-34.

913. Κολλύφα Γ., Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Ἔξω Μετόχι, Χρ. Κυπριανοῦ, Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία του 4 (1971), 120-122.

914. — Παρατσούκλια κατοίκων Ἔξω Μετοχίου, Μαθητ. Ἑστία 21 (1971), τεῦχ. 50, σ. 83-84.

915. Κολοβοῦ Φ. Δ. - Πεκλάρη Τ. - Τροπαιάτη Ἀλκ. Κ., Συγχρονισμένο ὀρθογραφικὸ λεξικὸ τῆς νεοελληνικῆς (δημοτικῆς), Ἀθήνα 1976, σσ. 404.

916. Κολτσίδα Ἀντ., Οἱ Κουτσόβλαχοι. Ἐθνολογικὴ καὶ Λαογραφικὴ μελέτη. Πρῶτος τόμος. Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 222.
[Κρίσις: Α. Καραθανάση, Μακεδ. 16 (1976), 405-407].

917. Κομνηνοῦ Μ. Κ., Τὰ μοιρολόγια τοῦ Καστελλορίζου, Ἀθήνα 1971, σσ. 99.
[Εἰς ἰδιωματικὸν λόγον μετὰ γλωσσαρίου].

918. Κονιδάρη Μ. - Χρυσάκη Τ., Βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ βιβλιογραφία 1972-1974, ΕΕΒΣ 41 (1974), 528-556.

919. Κονομῆ Ν., Σίμου Μενάρδου, Γλωσσικαὶ Μελέται, Λευκωσία 1969, Ἑλλην. 24 (1971), 404-407.

920. — Plutarchea I, Δωδώνη 1 (1972), 281-300.

921. — Ψωμόλινο ἢ ψομόλινο (=ψουμόλινο-ψ'μόλ(ι)νου); Λαογρ. 30 (1975), 369-372.

922. Κονόμου Ντ., Ἱστορικὲς σελίδες καὶ ἀνέκδοτα κείμενα 1571-1821, Ἀθῆναι 1971, σσ. 127.
[Ἐπώνυμα Ζακυνθινῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἐλευθερίας].

923. — Ἀθηναῖοι στὴ Ζάκυνθο ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ ΙΕ' ἕως τὸν ΙΗ' αἰῶνα, Ἑπταν. Φύλλα 8 (1973), ἀνάτυπον σσ. 24.

924. — Ἱστορικὲς εἰκόνες τῆς Παναγίας στὴ Ζάκυνθο, Ἀθῆναι 1973, σσ. 82.

925. — Οἰκογένεια Στεφάνου. Ἱστορία καὶ ἀνέκδοτα ἔγγραφα, Ἐπταν. Φύλλα 8 (1973), ἀνάτυπον σσ. 80.

926. Konstantinou Ev., Eine neugriechische Version des «Kaufmanns von Venedig» aus Agion Pneuma bei Serres, Griechenland, Zeitschr. Balkanol. 11 (1975), 48-52.

927. Κοντοβέρου Λαζ., Νισυριακὰ οἰκιακὰ σκεύη καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, Νισυριακὰ 4 (1972), 307-321.

928. Κοντοῦ Π. Ι., Τὸ πρόβλημα τῆς χρήσεως τοῦ ἄρθρου μετὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν κατὰ τὴν μετασχηματικὴν γραμματικήν, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/73), 739-760.
[Κείμενα εἰς ἰδιωματικὸν λόγον].

929. Κοντοῦ Π. - Λασπίδου Μεταξίας - Βαρβατζίκη Ἐλισάβετ, Λαογραφικὰ στοιχεῖα Ἰσαακίου Διδυμοτείχου, Θρακικὰ 45 (1971), 199-255.

930. Κοντοσοπούλου Ν. (Contossopoulos N.), M. Cortelazzo, L'influsso linguistico greco a Venezia, Bologna 1970, Θησαυρίσματα 8 (1971), 289-294.

931. — Ὁ γλωσσικὸς Ἄτλας τῆς Κρήτης, Κρητ. Ἑστ. 23 (1972), 194-197.

932. — Ἰδιάζουσαι χρήσεις τῶν ρημάτων εἶμαι, κάνω καὶ λέω εἰς τὴν Κρητικὴν διάλεκτον, Κρητ. Γράμμ. 1 (1972), 12-15.

933. — Ἐνόργανος μελέτη Κρητικῶν τινων φθόγγων, Κρητ. Χρον. 24 (1972), 448-464.

934. — Προβλήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ γλωσσικοῦ Ἄτλαντος, Λεξικογρ. Δελτ. 12 (1972), 43-49.

935. — Los dialectos en la Grecia contemporanea, Αὐτόθι, σσ. 51-58.

936. — Ἡ ἐπίκλησις τῶν ὑπερφυσικῶν δυνάμεων (Νεοελληνικαὶ ἐπικλήσεις ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀντιστοίχους ἰταλικάς), Ἀθηνᾶ 73-74 (1972-1973), 104-126.

937. — Παθητικοὶ τύποι ἀντὶ ἐνεργητικῶν εἰς τὴν Κρητικὴν διάλεκτον, Κρητ. Γράμμ., τεῦχ. 9 (1973), 9-10.

938. — Aspects du phonétisme chypriote, EKEEK. 6 (1973), 93-107.

939. — La transcription des noms géographiques allemands en grec, Hamburger Phonetische Beiträge 9 (1973), 9-29.
[-ίτης, -αΐτης, -ιάτης, -(ι)ώτης, -ισσα, -ανός, -ᾶνος, -ιανός, -ινός, -ῖνος, -α, -ιός, -ιος, -αῖος, -α, -ιά, -ικός, -ακός, -ιά, -ικός, -ακός, -ια, -έζος- -έζα].

940. — Les suffixes ethniques en grec moderne, BSL 68 I (1973), 105-127.

941. — Etude instrumentale de quelques sons du dialecte crétois, Travaux de l'Institut de Phonétique de Nancy 1 (1974), 171-192.

942. — Εἷς θετικὸς κλάδος τῆς γλωσσολογίας : Ἡ φωνητική, Πλάτων 27 (1975), 120-129.

943. — Κρητικὰ ἐτυμολογικά. Τὸ κουράδι καὶ τὸ νάκλι, Κρητολογία 1 (1975), 177-180.
[Κρίσις : Tarabout, BSL, 71 (1976), II, 107].

944. — Ὁ γλωσσικὸς Ἄτλας τῆς Κρήτης, Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ. (1971), τόμ. 3 (1975), 145-152.

945. — Γλωσσογεωγραφικά, Κρητολογία 3 (1976), 50-60.

946. — Καναράκη Γ., Ἡ φωνητικὴ παρεμβολὴ τῆς Ἑλληνικῆς κατὰ τὸ ἀγγλιστὶ γράφειν, Πλάτων 28 (1976), 326-327.

947. — Εἶναι δυνατὸν νὰ χαραχθοῦν τοπωνυμικαὶ ἰσόγλωσσοι ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς Ἑλλάδος; Ἀθηνᾶ 76 (1977), 279-291.

948. — Κρητικαὶ λαϊκαὶ ἐτυμολογίαι, Κρητ. Ἑστ. 28 (1977), 1091-1092.

949. — Parallèles phonétiques entre le grec moderne et les langues ibériques, Actes del V. Congresso Internacional de Estudios Linguìsticos del Mediterraneo, Madrid 1977. 501-508.

950. — Λεξιλογικοὶ ἀρχαϊσμοὶ εἰς τὰ σημερινὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα τῆς Μακεδονίας, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 209-213.

951. — Περὶ τῆς ἀνάγκης μελέτης τοῦ Πελοποννησιακῶν ἰδιωμάτων, Πρακτ. Α' Διεθν. Συνεδρ, Πελ/κῶν Σπουδ., 164-168.

952. Κοντούλη Σ., Λεξικὸν Ρουμανοελληνικόν, Ἀθήνα 1976, σσ. 534.

953. Κοντυλάκη Ι., Ὅταν ἤμουν δάσκαλος. Ἐπιμέλεια Ν. Τωμαδάκη, Ἀθῆναι 1972, σσ. 134.
[Λεξιλόγιον, 127-134].

954. Κοπιδάκη Μ. Ζ., Λεξικογραφικά. 1) Ἐρέννιος Φίλων λ. στρατόπεδον. 2) Ἡσύχιος 164 καὶ 165 Latte. 3) Σουΐδας Θ. 466, Ἑλλην. 29 (1976), 159-162.

955. Köpstein Helga, Tzouloucones, Festschrift M. Ja Sjuzjumov, Sverdlovsk 1973, 161-166.

956. Κορίνη Τζίμμυ, Λεξικὸ τοῦ αὐτοκινήτου. Σύνθεση, λεξικογράφηση καὶ τεχνικὴ ἐπιμέλεια, Ἀθῆναι 1972, σσ. 250.

957. Κορδάτου Γ., Ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ μας ζητήματος, ἔκδ. β', 1973, σσ. 270.

958. Κορδώση Μ. Σ., Ἁγιορείτικη μοναστικὴ ζωὴ καὶ λαογραφία, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 94.
[Ἀνάτυπον ἀπὸ τὴν Ἠπ. Ἑστίαν 25 (1976), 187-195, 388-402, 570-579, 770-782].

959. Κορομήλη Α. Δ., Τὸ Βογατσικόν. Ἱστορία - Λαογραφία, Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 256.
[Γλωσσάριον].

960. Κορρὲ Αἰκατερίνης, Περὶ τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν κόμμωσιν. Κεφαλόδεσμος, Πλάτων 26 (1974), 191-206.
[ἄμπυξ, στεφάνη, κρωβύλος, κοσμήματα τῆς κόμης, κεκρύφαλος, κρήδεμνον, κεφαλὴ περίθετος].

961. — «Κορώνη» παραμπύκια - φλόκος, ΕΕΒΣ 41 (1974), 128-135.

962. — Νεοελληνικαὶ γαμήλιαι ζῶναι, Ἀθηνᾶ 75 (1974-75), 180-190.
[Ὀρολογία].

963. — Νεοελληνικὴ ζώνη, Ν. Ἑστ. 100 (1976), 941-949, 1016-1025.

964. Κορρὲ Γ., Αἱ ἐπιγραφαὶ τοῦ «Ἰλίου Μέλαθρον», Πλάτων 26 (1974), 231-251, 379.

965. Κοσκινᾶ Ν. Σ., Κέρκυρα. Λαϊκὴ πνευματικὴ ἀνταύγεια. Ἱστορία. Ἀνέκδοτα. Ἰδιωματισμοί. Τοπωνύμια. Παρωνύμια, Ἀθῆναι (1974), σσ. 62.
[Ἰδιωματικαὶ λέξεις, 39-45, τοπωνύμια, 46-47, παρωνύμια, 49-56, χωρία, 57-58].

966. Κοσμᾶ Ν. Β., Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τοῦ Λαγκαδᾶ, Μακεδ. 12 (1972), 317-360.
[Φωνητική, γραμματική, λεξιλόγιον].

967. Κοσμᾶ Συραγοῦς, Κεφάλαια ἀπὸ τὴ χρήση τοῦ ἐπιθέτου στὸν Πίνδαρο, Θεσσαλονίκη 1970, σσ. κ + 175. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ.
[Κρίσις: Α. Κεσίσογλου, Ἑλλην. 25 (1972), 450-453].

968. Κοσμετάτου Μ., Ἱστορία τῆς ἀγροτικῆς καὶ ἀστικῆς ἐνδυμασίας στὴν Κεφαλονία. Ἀργοστόλι, Κοργιαλένειο Μουσεῖο, 1977, σσ. 83.

969. Κ[οταμανίδου] Σ., Ἀπὸ ποῦ προῆλθε ἡ ὀνομασία «Δαρνάκης» καὶ «Δαρνακοχώρια», Πανσερρ. Ἡμερολ. 1 (1975), 133.

970. Κοτολούλη Σ., Λεξικὸν Ρουμανοελληνικόν, Ἀθήνα 1976, σσ. 535.

971. Cotolulis S., Dictionar Român-Grec, Buçuresti 1975, σσ. 534.

972. Κοτσιανοῦ Στ. Α., Πῶς ἦταν ἡ Χαλκιδικὴ στὰ 1869 (πρὶν ἀπὸ 107 χρόνια), Χρον. Χαλκιδ., τεῦχ. 29-30 (1970), 35-65.
[Τοπωνύμια].

973. Κουδουνάρη Α. Ν., Ἡ οἰκογένεια τῶν Θησέων, Κυπρ. Σπουδ. 38-39 (1975), 77-92.

974. — Μερικαὶ παλαιαὶ οἰκογένειαι τῆς Κύπρου, Λευκωσία 1972, σσ. 125.

975. — Νέα στοιχεῖα ἐπὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Οἰκονομίδων, Κυπρ. Σπουδ. 41 (1977), 101-116.

976. Κουκουναρᾶ Β., Κυδωνίαι, πρωτεύουσα τῆς Αἰολίδος. Ἱστορήματα. Χρονικά, Ἀθῆναι 1972, σσ. 124.

977. Κούμα Μ., Τὰ παληὰ Βαρώσια καὶ ἡ Παληὰ Ἀμμόχωστος. Προσωπικαὶ ἀναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις, Ἀμμόχωστος 1971, σσ. 47.
[Τοπωνύμια].

978. Κουμανούδη Στ., Κατάλογος νικησάντων τὰ Ἐρωτίδεια τὰ ἐν Θεσπιαῖς, ΕΕΣτερελλ.Μελ., 4 (1973), 355-366.

979. Κουμέντου Ι. Ν., Μοιρολόγια Νισύρικα, Νισυριακὰ 4 (1952), 239-306.
[Λεξιλόγιον ἰδιωματικῶν λέξεων].

980. — Ὁ γάμος στὴ Νίσυρο. Ἱστορικὴ ἀναδρομὴ τοῦ θεσμοῦ, Αὐτόθι 5 (1976), 157-263.
[Διαλεκτικὰ κείμενα, Λεξιλόγιον, 236-240, ὀνομασία ἐνδυμάτων, 206-210].

981. Κουρέτα Δ., Ψυχιατρικὴ ὁρολογία. Ὅροι προταθέντες κατὰ καιροὺς πρὸς μεταγλώττισιν ἀντιστοίχων ξενογλώσσων ὅρων, Ἰατρικὰ Χρονικὰ 12 (1972), 557-560.

982. Κουρῆ Β. Κ., Ἱστορία τοῦ χωρίου Κάστρον καὶ τοῦ Φρουρίου Χλεμουτσίου, Ἀθῆναι 1973, σσ. 78.

983. Κουρμούλη Γ., Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐπωνύμων τῶν Ρεθυμνίων. Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολογ. Συνεδρ. 3 (1975), 153-186.

984. Κούρνια Κ. Ι., Αἱ ἐκπαιδευτικαὶ μεταρρυθμίσεις, Ἀθῆναι 1973, σσ. 168.

985. Κουρούση Στ., Μανουὴλ Γαβαλᾶς (1271/2-1355/60. Α'. Τὰ βιογραφικά. Ἐν Ἀθήναις 1972, σσ. 400.
[Περὶ τοῦ ἐπωνύμου, 297-315].

986. Κούρρα Ν., Εἰσαγωγὴ στὴ νεοελληνικὴ γλώσσα καὶ λογοτεχνία, Λευκωσία 1970², σσ. 200.

987. Κουσίου Μ., Ἡ ἱστορία τοῦ χωριοῦ μου [Μόλιστα Κονίτσης], Ἀθήνα 1971.

988. Κουσούλου Κων., Διοικητικὴ διάρθρωση τῆς Κορινθίας ἀπὸ τὸ ἔτος 1833 ἕως τὸ 1964, Ἀρχ. Κορινθ. Μελετ. 1 (1971), 405-427.

989. Κουταλοπούλου Α., Τὸ Βόϊον κοιτίδα τῶν Δωριέων, Α' Συμπ. Ἱστορ. Λαογρ. Γλωσσ. 37-41.

990. Κουτίβα Στ. Α., Δικαιοπρακτικὰ ἔγγραφα ἐκ τοῦ χωρίου Ντούσια (Κεφαλαρίου) Κορινθίας, Κορινθιακά, τεῦχ. 1 (1973), 19-32.

991. Κούτρα Δ. Ν., Θέματα φιλοσοφίας τῆς γλώσσης, Ἀθῆναι 1976, σσ. 47.
[Γλωσσικὰ ἑρμηνεύματα].

992. Κουτσανδρέα Α. Δ., Πανωχώρι - Κατωχώρι, Ὀλυμπ. Χρον. 4 (1973), 247-268.

993. — Ὀλυμπιακὸ Λεξιλόγιο, Αὐτόθι, σσ. 297-302.

993α. Κουτσαντωνάκη Ἐμμ., Τὸ Ἀπάνω Καστέλλι [Mon(te) Forte], Ἀμάλθεια 4 (1973), 43-69.

994. Κουτσιλιέρη Α., Πάτρη - Πάτραι, Πλάτων 25 (1973), 196-203.

995. — Οἰκογενειακὰ καὶ ἐθνικὰ ὀνόματα ἐκ τῶν ἀρχαίων τύπων ἔκγονος-ἔγγονος, Onomata 4 (1972), 19-22.

996. Κουτσούκη Ἠλ., Τὸ Μικρὸ Χωριὸ Εὐρυτανίας, Στερ. Ἑλλάς, τεῦχ. 42 (1972), 14-15.
[Τοπωνυμικά].

997. Κουτσουράκη Μ. Ν., Συντεκνοκουβέντες, Ἀθήνα 1970, σσ. 220.
[Εἰς ἰδιωματικὸν Κρητικὸν λόγον μετὰ Λεξιλογίου, 209-220].

998. — Ἀναντρανίσματα, Ἀθήνα 1974, σσ. 77.
[Ποιήματα εἰς Κρητικὸν ἰδίωμα μετὰ λεξιλογίου, 73-77].

999. Κραβαρτόγιαννου Δρ., Ἡ Τοπονομασία Σάλωνα - Σάλωνας καὶ χρονικὴ ἀποκατάσταση τῶν πρώτων εἰδήσεων τοῦ «Χρονικοῦ τοῦ Γαλαξιδίου», Ἄμφισα 1974, σσ. 8.

1000. Kraus W., Δέρσιππος. Zeitschr. Papyr.-Epigraph. 14 (1974), 240.
[Δέρσιππος ἐκ τοῦ Θέρσιππος].

1001. Κρεκούκια Δ., Ἀρχαιοπινῆ τοπωνύμια ἀπό Κέρκυρα καὶ Ἤπειρο, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 215-223.

1002. Κριαρᾶ Ἐμμ. (Kriaras E.), Ὁ Μιχαὴλ Ψελλός, Βυζαντινὰ 4 (1972), 55-128.
[Γλῶσσα, 91-110].

1003. — Ἀναγραφὴ δημοσιευμάτων 1932-1972, Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 32.

1004. — Ὁ Ψυχάρης, τὸ «γλωσσικὸ» καὶ μερικὰ γλωσσικά, Ν. Ἑστ. 92 (1972), 1585-1588.

1005. — Προβλήματα μεταγραφῆς καὶ μεταφορᾶς κυρίων ὀνομάτων, Κριτικὰ Φύλλα 2 (1973), 240-243.

1006. — Βηλαρᾶς. Γλωσσικὰ καὶ γραμματολογικά, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1973, 2-48.
[Κρίσις : Y. Tarabout, BSL 70 (1975), 164-165].

1007. — Ἐρωτοκρίτεια, Κρητ. Χρον. 25 (1973), 7-20.

1008. — Ζούρα καὶ παράγωγα. Σημασιολογικὰ καὶ Ἐτυμολογικά, Ἀθηνᾶ 73-74 1972/3), 96-103.
[Ἰταλικὸν usura].

1009. — Καταγγελία κατὰ Ζουράρη (Κρητικὸ λαϊκὸ κείμενο τοῦ 17 αἰώνα), Βυζαντινὰ 6 (1974), 361-383.

1010. — Γλωσσικὲς καὶ κριτικὲς παρατηρήσεις σὲ Κρητικὸ ἔγγραφο τοῦ 17 αἰώνα, Μνημόσυνον Σοφίας Ἀντωνιάδου, Βενετία 1974, 279-283.

1011. — Sprachliche Beobachtungen im Zyprischen und anderes, Folia Neoellenica 1 (1975), 77-84.
[Ἀντελωμένος, ζούρα - ζουρώνω].

1012. — Χορτάτζη Γεωργίου, Πανώρια. Κριτικὴ ἔκδοση μὲ εἰσαγωγή, σχόλια καὶ λεξιλόγιο, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 295.
[Κρίσις : E. M. Jeffrey, BZ 70 (1977), 356-357].

1013. — Λεξικογραφικά, Φίλτρα, 365-374.

1014. — Τὸ Ἑλληνοαγγλικὸ Λεξικὸ τοῦ Δ. Γεωργακᾶ, ΕΕΦΣΠΘ 15 (1976), 151-157.

1015. — Ἡ τονικὴ ἁπλοποίηση, Ἐφημ. Τὸ Βῆμα 21-3-1976.

1016. — Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς τονικῆς ἁπλοποίησης, Αὐτόθι 28-4-1976.

1017. — Ὁ Ψυχάρης καὶ ἡ γλώσσα τῆς παιδείας μας, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 147-165.

1018. — Μεσαιωνικὰ γλωσσικά. 1) Ἀντίτυπος - Ἀντίτοπος καὶ συγγενικά. 2) ἰ(ν)κάντο - ἰκαντεύω ἢ καντεύω, Ἑλλην. 29 (1976), 163-166.

1019. — Σχόλια σὲ Βυζαντινὴ ἐπιγραφή, Αὐτόθι 29 (1976), 166-171.

1020. — Ἡ διγλωσσία στὰ ὑστεροβυζαντινὰ γράμματα καὶ ἡ διαμόρφωση τῶν ἀρχῶν τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, Βυζαντινὰ 8 (1976), 213-243.

1021. — Λεξικὸ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας (1110-1669), τ. Α', Θεσσαλονίκη 1969, σσ. ρνστ' + 252. [Βιβλιογραφία, σσ. κα-ρλστ. —ἀ— ἁμαξοτροχός]. Τ. Β', Θεσσαλονίκη 1971, σσ. στ' + 328. [Βιβλιογραφία σσ. ια' - ξη' — ἀμάραντον - ἄπνους]. Τ. Γ', Θεσσαλονίκη 1973, σσ. μη' + 430. — ἀπὸ - ἀώρως]. Τ. Δ', Θεσσαλονίκη, 1975, σσ. μη' + 431 — βάα - δείχτω]. Τ. Ε', Θεσσαλονίκη 1977, σσ. οθ' + 421 — δέκα - ἐλλεβορώδης].
[Εἰς ἕκαστον τόμον δημοσιεύονται καὶ αἱ σχετικαὶ διὰ τὸν προηγούμενον κριτικαί].

Α' τόμος :

— Δημαρᾶ Κ., 'Η μεσαιωνική μας γλώσσα, 'Εφημ. «Τὸ Βῆμα» 26-6-1970.
— Eideineier H., Südost-Forschungen 29 (1970). 496-497.
— Κωστάκη Θ., Ροτόντα, ἔτ. 1 (1970), τεῦχ. 2, σσ. 212-213.
— Lavagnini Br., 'Ανακοίνωση στὴν Accademia Nazionale dei Lincei τῆς Ρώμης, 2 'Απριλ. 1970.
— Mihaescu H., Rev. Étud. Sud-Est Europ. 8 (1970), 550-551.
— Mitsakis K., Journal of Hellenic Studies 90 (1970), 267-269.
— Σπυριδάκη Γ., Μικρασ. Χρον. 14 (1970), 535-540.
— Trapp E., Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik 19 (1970), 271-274.
— Τωμαδάκη Ν., 'Αθηνᾶ 71 (1970), 450-453.
— Φόρη Β., 'Ο προάγγελος ἑνὸς σπουδαιοτάτου λεξικοῦ, Ν. 'Εστ. 88 (1970), 1557-1567.
— Χατζηϊωάννου Κ., Δελτίον 'Εκπαιδευτικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου 'Αμμοχώστου, 1969, 'Αμμόχωστος 1970, σσ. 181-182.
— Χατζηφώτη Ι., Κριτικὰ φύλλα, τόμ. Α', τεῦχ. 1, 1971, 109-110.

Β' τόμος :

— Karabelias E., Revue historique de droit Français et étranger 3 (1972), 558 καί: Bulletin de bibliographie hellénique 30 (1969), ἀρ. 2092.
— Κοντοσοπούλου Ν., La Linguistique 1969, τεῦχ. α', 133-137.
— 'Ανεστίδη Α., Θεολογία 43 (1972), τεύχη γ' καὶ δ', 873-875.
— Βαγιακάκου Δ., ΕΕΒΣ 38 (1971), 437-470 [τόμου Α-Β].
— Darrouzès J., Revue des études byzantines 29 (1971), 336-337.
— Δημαρᾶ Κ., 'Εφημ. «Τὸ Βῆμα» 19.11.1971.
— Eideneier H., BZ 64 (1971), 103-106.
— Leroy M., Byzantion 42 (1972), 281-284.
— Λουκάτου Δ., Λαογρ. 27 (1971), 399-402.
— Μουρέλου Γ., Νέα Πορεία, 'Ιούλ.-'Οκτ. 1971, τεύχ. 197-200, σσ. 132-134.
— Rotolo V., Studi bizantini e neoellenici 8-9 (1971/72), 322-332.
— Συμεωνίδη Χ. Π., Βυζαντινὰ 4 (1972), 249-252. [Παρατηρήσεις μὲ ἀφορμὴ ἄρθρα τοῦ Λεξικοῦ].
— Tarabout Y., BSL 67 (1972), τεῦχ. β', 105-108.
— Φόρη Β., Βυζαντινὰ 3 (1971), 343-346 καὶ Ν. 'Εστ. 90 (1971), 1246-1247.
— Χατζηφώτη Ι., 'Εφημ. «Νέα Πολιτεία» 26.9.1971.

Γ' τόμος :

— Bakker W. F., 'Ελληνικὰ 27 (1974), 167-181.
— Eideneier H., Südost-Forschungen 33 (1974), 523-524.
— Georgacas D., Orbis 22, ἀρ. 2, 1973, 404-430.
— Κωστάκη Θ., Λαογραφία 29 (1974), 417-419.
— Λουκάτου Δ., 'Εφημ. «Τὸ Βῆμα» 13.9.1973.
— Mihaescu H., Rev. Étud. Sud-Est Europ. 12 (1974), 429-430.
— Ξύδη Θ., Κριτικὰ φύλλα 4, 'Ιούν.-'Ιούλ. 1975, 298-300.
— Σπυριδάκη Γ., Μικρασ. Χρον. 15 (1972), 453-457.
— Φιλιππάκη Ι. Κ., Κριτικὰ Φύλλα 3 (1974), 219-221.
— Χατζηιωάννου Κ., Δελτίον ἐπιστημονικοῦ καὶ φιλολογικοῦ συλλόγου 'Αμμοχώστου, 1972, 'Αμμόχωστος 1973, σσ. 203-204.

Δ' τόμος :

— 'Ανεστίδη Α., Κληρονομία 7 (1975), 429-430.
— Γεωργακᾶ Δ., 'Η 'Ελληνικὴ λεξικογραφία καὶ τὸ μεσαιωνικὸ Λεξικὸ τοῦ Ε. Κριαρᾶ, Βυζαντινὰ 8 (1976), 245-294.

Δημαρᾶ Κ., Ἐφημ. «Τὸ Βῆμα» 23.4.1976.
Κολλέγιο Ἀθηνῶν, Ψυχικό. Ἐνημερωτικὸ Δελτίο 3, τεῦχ. 1, Ὀκτ.-Φεβρ. 1975/76, σσ. 33-35.
Mihaescu H., Rev. Étud. Sud-Est Europ. 15 (1977), 173-175.
Tarabout Y., BSL 70 (1975), τεῦχ. 2, 164-165.
Φόρη Β., Ν. Ἑστ. 99 (1976), 198-202.
Χατζηφώτη Ι. Μ., Κριτικὰ Φύλλα 5 (1976), τεῦχ. 1 [31], 152-153.

1022. Κριάρη Α. Ι., Τοπωνύμια περιοχῶν Ἐλαιοφυτειῶν, Κρητ. Γράμμ., τεῦχ. 9 (1973), 35-36, 10, 20. 11-12, 38-39.

1023. — Σολοικισμοί, Κρητ. Ἑστ. 27 (1976), 562-564, 28 (1977), 891-894.

1024. — Τὸ παιδὶ στὴ δημοτικὴ ποίηση τῆς Κρήτης. (Στιχουργήματα, Σχόλια, Κριτική). Ἀθήνα 1977 σσ. 95.
[Λεξιλόγιον ἰδιωματικῶν λέξεων].

1025. — Τὰ τοπωνύμια στὴν Κρήτη, Αὐτόθι, σσ. 1022-1036.

1026. Κρικέλη Κ. Ζ., Μολόχα. Δολοπία - Ἄγραφα (καὶ ἡ Παλιαπιδιά). Γεωγραφία, Ἱστορία, Οἰκονομία, Ἀθήνα 1974, σσ. 316.
[Ὀνόματα, ἐπώνυμα, τοπωνύμια].

1027. Κριμπᾶ Χρ., Ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως ταγίνι, Κριτικὰ Φύλλα 2 (1973), 377-378.

1028. — Τοπωνυμικὲς ἔρευνες. Ἡ βρύση «Μαλίκα» τοῦ Βαλτεσινίκου, Ἀρκαδ. 5 (1973), 29-30.

1029. — Κουλουβάχατα, Ἀρκαδ. 2 (1974), τεῦχ. 2, σ. 8.

1030. — Ἱστορικὰ καὶ γλωσσικά. (Τὸ μαγαζὶ καὶ τὸ καζάνι), Ἱστορία, τεῦχ. 79 (1975), 14-15.

1031. Kristophson J., Das Lexikon Tetraglosson des Daniel Moschopolitis, Zeitschr. Balkanolog. 10 (1974), 1-128 [=Δανιὴλ Μοσχοπολίτου, Λεξικὸν τετράγλωσσον, 1802. Νέον Ἑλληνικόν, Ρουμανικόν. Βουλγαρικόν, Ἀλβανικόν].

1032. Κριτζᾶ Χ., Ἡρακλῆς «Πανκάμης», Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1973, 106-119.
[Κατάλογος ἐπωνύμων τοῦ Ἡρακλέους ἐξ ἐπιγραφῆς τοῦ Ἄργους].

1033. Kroh P., Lexikon der antiken Autoren, Stuttgart 1972, XVI - 675.

1034. Kurylowicz J., Grec κτ, χθ, φθ = v. ind. ks, etc., BSL 68 I (1973), 93-103.

1035. — Indo-Européen *ə et Grec α, ε, ο, Αὐτόθι 72 II (1977), 69-72.

1036. Κυπριανοῦ Χρ., Μερικὰ ἐπώνυμα ἀπὸ τὸ ζωϊκὸ κόσμο, Λαογρ. Κύπρ. Ι, 1 (1971), 17-19.

1037. — Γλωσσικὰ Λαπήθου. Κύρια βαφτιστικὰ ὀνόματα. Σύνθετα ἀπὸ τὸ «Θεὸς» καὶ «Χριστὸς» τῆς περιοχῆς Λαπήθου, Αὐτόθι Ι, 3 (1971), 122-123.

1038. — Πειράγματα ἀπὸ τὴ Λάπηθο, Αὐτόθι Ι, 1 (1971), 94-96.

1039. — Μερικὰ ἐπώνυμα ἀπὸ ἐργαλεῖα καὶ σκευές, Αὐτόθι 3 (1973), 41-46.

1040. — Ἀποστάξεις (ὁρολογία), Αὐτόθι 4 (1974), 79-84.

1041. — Ἡ Χολλά, Αὐτόθι 5 (1975), 23-24.

1042. — Λαογραφικὸν Λεξικόν, τ. Β', Λευκωσία 1971, σσ. 44.

1043. — Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία, Λευκωσία 1 (1967), σσ. 245, Β (1968), σσ. 230, Γ (1969), σσ. 120, Δ (1971), σσ. 216.
[Κείμενα εἰς Κυπριακὴν διάλεκτον μετὰ λεξιλογίου].

1044. — Ἀποστάξεις (ὁρολογία), Ἀνθολ. Κυπρ. Λαογρ. 1 (1975), 111-116.

1045. — Μερικὲς τροφὲς τοῦ χωρίου Τσακκίστρα, Αὐτόθι, σσ. 99-108.

1046. — Δύο Κυπριακὲς λέξεις, Αὐτόθι, σσ. 109-110.
[Καλιάντρα, Ταπατζιά, ἡ].

1047. — Ἡ τοποθεσία «Χατουπᾶς», Πνευμ. Κύπρ. XII, 136 (1972), 112.

1048. — Τροφαὶ τοῦ χωρίου Τσακκίστρα τῆς Κύπρου, Λαογρ. 29 (1974), 295-310.

1049. Κυριαζοπούλου Γ. Κ., Τὰ ρήματα σὲ -ίσκω, Πνευμ. Κύπρ. XIII, 146 (1972), 59, 60.

1050. Κυριαζοπούλου Σ., Παθολογία τοῦ λόγου, Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 177.
[Δημοτικὴ ἢ καθαρεύουσα].

1051. Κυριακίδου Θ., Τὰ χρυσᾶ μῆλα τοῦ βασιλιᾶ, Λαογρ. Κύπρ. 1 (1971), 127-133.
[Παραμύθι ἐκ Παλαιοχωρίου εἰς Κυπριακὴν διάλεκτον].

1052. Κυριακοπούλου Δ., Ὀρθογραφικὸν καὶ ἑρμηνευτικὸν Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀναθεωρηθὲν καὶ συμπληρωθὲν ὑπὸ Ν. Ε. Φραγκίσκου, Νέα Ἔκδοσις 1969 (ἀνατύπωσις 1976), Ἐν Ἀθήναις, σσ. 718.

1053. — Λεξικὸν Ἑλληνο-ἀγγλικόν, Ἐν Ἀθήναις 1976, σσ. 608.

1054. Κυριακοπούλου Δ. Γ., Ἴσαρι Ἀρκαδίας, Ἀθῆναι 1972, σσ. 288.

1055. Κυριακοπούλου Κ. Θ., Ἁγίου Πέτρου ἐπισκόπου Ἄργους βίος καὶ λόγοι. Εἰσαγωγὴ - κείμενον - μετάφρασις - σχόλια. Ἐν Ἀθήναις 1976, σσ. ιε' + 575.
[Γλῶσσα – ὕφος, 19, 41, 78, 113, 151, 179, 227, 497, 498, Λεξιλόγιον, 499-501].

1056. — Δύο ἀπογραφὲς τῶν Ἠλειακῶν Μονῶν, Ἠλειακὰ 24-25 (1977), 762-769.

1507. Κυριακούλη Μ., Ἡ Ἑπτακώμη Ἀμμοχώστου Κύπρου, Ἀμμόχωστος 1970, σσ. 2 + 180 + 2.
[Ἱστορικαὶ παραδόσεις, θρύλοι, λαϊκαὶ ἀφηγήσεις, ἀνέκδοτα ἔγγραφα].

1058. Κύρρη Κ., Ἀνέκδοτα περὶ Χ' Γεωργάκη Κορνεσίου, ΕΚΕΕΚ 4 (1970/71), 283-328.
[Κυπριακὸν Λεξιλόγιον, 323-328].

1059. — Οἱ Τήλλυροι καὶ ἡ Τηλλυρία, Κυπρ. Λόγ. Γ-Ε (1971-1973) [3 (1971), τεῦχ. 13, σσ. 7-9, τεῦχ. 15-16, σσ. 186-188. 4 (1972), τεῦχ. 21-22, σσ. 115-118. 5 (1973), σσ. 52-55].

1060. — Περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος Μύρτου ἐν Λαπήθῳ κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΘ' αἰ., Χρονικὰ Λαπήθου, II-III (1972/73), 78-83.
[Τοπωνύμια].

1061. — Δεδομένα ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν τῆς Κύπρου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ' αἰῶνος. Τὰ περιεχόμενα τοῦ καταστίχου XXVI τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, ΕΚΕΕΚ 5 (1972/3), 269-416.
[Γλωσσάριον Κυπριακῶν λέξεων, 397-416].

1062. — Ὠτειλή, ἡ λέξις ἀθησαύριστος παρὰ Lampe καὶ παρθενίας σήμαντρα, τά, Κυπρ. Λόγ. 6 (1974), 317.

1063. Κύρρη Κ. - Γεωργαλλίδη Γ. - Χριστοδούλου Μ., Κυπριολογικὴ βιβλιογραφία τοῦ ἔτους 1971 καὶ συμπληρώματα προηγουμένων ἐτῶν, ΕΚΕΕΚ 5 (1971/72), 435-531.
[Γλωσσολογία - Λαογραφία, σσ. 503-531].

1064. Κύρρη Κ. - Παπαδοπούλλου Θ. - Χριστοδούλου Μ., Κυπριολογικὴ βιβλιογραφία τοῦ ἔτους 1972 καὶ συμπληρώματα προηγουμένων ἐτῶν. ΕΚΕΕΚ 6 (1972-1973), 471-537.
[Γλωσσολογία - Λαογραφία, σσ. 524-537].

1065. Kujore O., Greek polymorphic presents. A Study of their development and functional tendencies, Amsterdam 1973, σσ. XVI + 339.

1066. Κώνστα Κ. Σ., Λαογραφικὰ περὶ τὸν Ἅγιο Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλό, Λαογρ. 27 (1971), 215-278.
[Παραδόσεις, προφητεῖαι, ἐνθυμήσεις, εἰκονογραφικά, τοπωνυμικά, σσ. 272-278].

1067. — Ριχάρδου Τσώρτς ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. ΕΕΣτερελλ.Μ. 3 (1971-72), 261-293.
[Τοπωνύμια, 290-293].

1068. — Ἡ γλῶσσα τοῦ Καραϊσκάκη, Στερ. Ἑλλ., τεῦχ. 25 (1971), 25-27.

1069. — Ὁ «Ζυγὸς» τοῦ Μεσολογγιοῦ καὶ ἡ Λαογραφία του, Αὐτόθι, τεῦχ. 31 (1971), 5-7.
[Τοπωνύμια, παρωνύμια].

1070. — Γλωσσικὰ τοῦ τόπου μας. Ἀνάγυρος, ὁ. Πρόφ. στοὺν Ἀνα(γ)υρου, Νιοχώρι, 3 (1972), ἀριθμ. 4, σ. 19.

1071. — Τοπικὰ γλωσσικὰ θέματα. Τοπωνυμικὰ τῆς Παραχελωΐτιδος (Γουριά, Μαγούλα, Μάστρου), Αὐτόθι 3 (1972), ἀριθμ. 20, σσ. 12-14.

1072. — Τοπικὰ γλωσσικὰ μνημεῖα. Τοπωνυμικὸν τῆς Πενταλόφου, Αὐτόθι 4 (1973), ἀριθμ. 35, σσ. 150-153.

1073. — Γῆ τῆς Παραχελωΐτιδος, Αὐτόθι 5 (1974), ἀριθμ. 38, σσ. 2-5.

1074. — Τοπωνυμικὸ τῆς Παλαιοκατούνας, Αὐτόθι ἀριθμ. 41 (1974), σσ. 115-120.

1075. — Λαογραφικὰ τοῦ Ρουμελιώτικου ἁρματολισμοῦ. Παροιμίες, παρωνύμια, ἔθιμα, ἐνθυμήσεις, παραδόσεις, ἱστορικά, τοπωνύμια, δημοτικὰ τραγούδια, Ἕλλην. Ψυχή, τεῦχ. 2 (1972), 4-18.
[Παρωνύμια, 7-9. Τοπωνύμια, 14-16].

1076. — Τὸ Διάστημα στὴν Αἰτωλικὴ Λαογραφία, Αὐτόθι τεῦχ. 3 (1972), 2-11.
[Σχετικαὶ λέξεις καὶ φράσεις διαλεκτικαί].

1077. — Τρία Αἰτωλοακαρνανικὰ προικοσύμφωνα (1779, 1822, 1825), Αὐτόθι, τεῦχ. 4 (1972), σσ. 3-8.
[Ἰδιωματικοὶ ὅροι, λέξεις, ὀνόματα, τοπωνύμια].

1078. Κωνσταντινίδη Α., Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Ἅλωνα, Χ. Κυπριανοῦ, Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον 4 (1971), 128-132.

1079. Κωνσταντινίδη Γ. Ζ., Νέον ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν τῆς Ἁγ. Γραφῆς, Ἀθῆναι 1976.

1080. Κωνσταντινίδη Ἐμμ. Ι., Τὰ Εὐαγγελικά. Τὸ πρόβλημα τῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἰς τὴν νεοελληνικὴν καὶ τὰ αἱματηρὰ γεγονότα τοῦ 1901, Ἐν Ἀθήναις 1976, σσ. 358.

1081. Κωνσταντινοπούλου Χρ. Γ., Παρατσούκλια καὶ ὑβριστικοὶ χαρακτηρισμοὶ τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, Ν. Ἑστ. 1971, σσ. 1077-1080.

1082. — Ἀνέκδοτα Γορτυνιακὰ ἔγγραφα, Γορτυνιακὰ 1 (1972), 70-90.

1083. — Ἡ ὀνομασία τῆς «Λουκοῦς», Ἐφημ. Νέα Γορτυνία, 21 Ἰανουαρ. 1973. [Ἐτυμολογεῖ τὸ τοπων. ἀπὸ τὴν λ. λούκια, τά].

1084. — Οἱ Πετροπουλάκηδες τῆς Μάνης (1690-1940), Ἀθήνα 1976, σσ. 240. [Ἐπώνυμα - ὀνόματα].

1085. Κωνσταντοπούλου Π. Σ., Τὸ Ἀράκλοβον, Ὀλυμπ. Χρον. 3 (1972), 105-121.

1086. Κωστάκη Θ., Χ. Συμεωνίδη. Οἱ Τσάκωνες καὶ ἡ Τσακωνιά, Λαογρ. 28 (1971), 441-446.

1087. — Τσακώνικα : Α'. Ἀνάβαλος (Ἀνάβολος). Β'. Βοηλάτης - Βάτα ὁ, Αὐτόθι 29 (1974), 227-230.

1088. — Τὰ ποιμενικὰ τῆς Τσακωνιᾶς, Αὐτόθι 30 (1975), 45-160.

1089. — Τὸ Μιστί τῆς Καππαδοκίας, Ἀθήνα 1977, σσ. 596. [Λαογραφικὴ μελέτη. Ἰδιωματικὸν γλωσσάριον, 557-596].

1090. Κωστοπούλου Ν. Β., Τὸ χωριό μου Ἀλεποχώριον Δωρίδος, Ἀθῆναι 1972, σσ. 24.

1091. Λαγούση Δ. Κ., Λεξικὸν Ἱσπανο-Ἑλληνικόν, Ἐν Ἀθήναις, 1976, σσ. 502.

1092. Λαζαρίδης Δ., Ἀμφίπολις καὶ Ἄργιλος. Ἀρχαῖες Ἑλληνικὲς πόλεις, Ἀθῆναι, σσ. XXVI - 98.

1093. Λαζαρίδη Κ. Π., Τὸ χωριό μου Κουκούλι (Ζαγόρι - Γιάννινα - Ἤπειρος). Ἱστορικολαογραφικὴ μελέτη. Α'. Στοιχεῖα γιὰ τὶς ἱστορικές του ρίζες καὶ τὸ ὄνομά του, Γιάννινα 1973, σσ. 96.

1094. — Μικρὲς παλιὲς ἀδημοσίευτες Ζαγορήσιες διαθῆκες, Ἠπ. Ἑστ. 22 (1973), 449-460, 23 (1974), 40-46. 612-621, 24 (1975), 313-325.

1095. — Μπάγια. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ζαγοριοῦ. Σύντομη ἱστορικολαογραφικὴ μελέτη. Γιάννινα 1975, σσ. 163. [Σήμερον Κῆποι. Τοπωνύμια].

1096. Λαζάρου Ἀχ., Ἡ ἀκτινοβολία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τοῦ ὅρου «Βασιλικὴ - Basilica», Πλάτων 26 (1974), 277-288.

1097. — Ἡ ἱστορία τοῦ τοπωνυμίου Βαρόσι, Περραιβία, τεῦχ. 6 (1974), 9-16.

1098. — Τρία Ἑλληνικὰ τοπωνύμια στὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῶν Βλαχοφώνων Ἑλλήνων, Θεσσαλ. Χρον. 11 (1976), 267-277. [= Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 225-235].

1099. — Ἡ Ἀρωμουνικὴ καὶ αἱ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς σχέσεις αὐτῆς, ἐν Ἀθήναις 1976, σσ. 355 + 5 χάρται. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ. [Κρίσις : Α. Μπουσμπούκη, Θεσσαλ. Χρον. 11 (1976), 311-319].

1100. Λαζόγκα Εὐθ. Ζ., Ἡ Γαλατινή. Τραγούδια - ἔθιμα - λαϊκὴ δημιουργία, Λάρισα 1973, σσ. 113.
[Συνθηματικὴ γλῶσσα - κουδαρίτικα].

1101. Λάζου Χ., Ἱστορία καὶ ἐξέλιξις τῆς γραφῆς, Ἀθῆναι [1974], σσ. 223 + 34 πίν.

1102. Λαϊνᾶ Θ., Ἱερὰ μονὴ Ἀντινίτσας, Στερρ. Ἑλλ. 6 (1974), 416-418.
[Τοποθεσία - ὀνομασία].

1103. Laïou Angeliki E., Peasant Names in Fourteenth Century Macedonia, Byzantine and Modern Greek Studies 1 (1975), 71-96.

1104. Lambertier Ch. de, Λάχεια, λαχαίνω, λόχος, Rev. Philol. 49 (1975), 232-240.

1105. Laminger - Pascher G., Die Bedeutung von ἅγιος in einigen Korykischen Inschriften, Anzeiger der Österreichischen Akademie der Wissenschaften 110 (1973), 344-346.
[Ἅγιος = Χριστιανός].

1106. Λαμπαδαρίδη Ν. Ε., Ἡ ψαρικὴ στὰ Μαρμαρονήσια (Τεχνική, σύνεργα καὶ ἐθιμογραφία της), Ἑλλην. Λαϊκὴ Τέχνη 11 (1973), 110-121.

1107. Λαμπάκη Σ. Κ., Βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ βιβλιογραφία (1975-1976), ΕΕΒΣ 42 (1975/6), 487-506.
[Γλῶσσα, 493-495].

1108. Λάμπου Α. Ι., Ἱστορία Φτέρης Φθιώτιδος, Ἀθῆναι 1973, σσ. 148.
[Τοπωνύμια].

1109. Λαμπρία Χρ., Τοπωνύμια τοῦ Νέου Χωρίου Κυθρέας, Χρ. Κυπριανοῦ, Τὸ Πογκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία του 4 (1971), 119-120.

1110. Λαμπρίδη - Τασολάμπρου, Ἡ δημοτικὴ καὶ τὰ ἀρχαῖα, Ἠπ. Ἑστ. 25 (1976), 77-81.

1111. Λαμψίδου Ὀδ., Μέγας Κομνηνὸς — Hohenstaufen, Byzantion XL (1970), 1971, 543-545.

1112. — Nochmals der Name Ἀκομινᾶτος, BZ 64 (1971), 26-27.

1113. — Τὸ λεξιλόγιον τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ ἐν τῇ Χρονικῇ Συνόψει, Πλατων 23(1971), 254-277.
[Ὀνόματα, 256-272, ῥήματα, 272-277, ἐπιρρήματα, 277].

1114. — Τὸ ὀνόματα ἐν τῷ Λεξιλογίῳ τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ, Αὐτόθι 25 (1973), 19-70, 26 (1974), 209-222, 27 (1975), 51-81.

1115. — Τὰ ῥήματα ἐν τῷ Λεξιλογίῳ τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ, Βυζαντινὰ 5 (1973), 187-268.

1116. — Ὁ Ὀρφεὺς εἰς Ποντιακὸν παραμύθι, Ἀρχ. Πόντ. 33 (1975/76), 54-92.
[Κείμενον εἰς Ποντιακὴν διάλεκτον καὶ ἀπόδοσις εἰς τὴν Νέαν Ἑλληνικήν].

1117. — Le dialecte grec du Pont - Euxin (Asie Mineur) comme langue littéraire en Grèce après 1922, Orbis 25 II (1976), 258-263.

1118. Λαμψίδου 'Οδ. - Ραζῆ 'Αριάδνης, Πίναξ περιεχομένων τοῦ περιοδικοῦ «Ποντιακὰ Φύλλα» (1936-1960), 'Αρχ. Πόντ. 32 (1973/4), 43-125.

1119. Λάππα Κ. Θ., Τρύφ. Εὐαγγελίδου, 'Η Παιδεία ἐπὶ τουρκοκρατίας, Εὑρετήριον, 'Αθῆναι 1973, σσ. 110.
['Ονόματα, ἐπώνυμα, τοπωνύμια].

1120. Larsen J. A. O., Demokratia, Class. Philology 68 (1973), 45-46.
[Περὶ τῆς σημασίας τῶν λέξεων δημοκρατία - δῆμος].

1121. Λάσκαρη Κων/νου, 'Επιτομὴ τῶν ἐκ τοῦ λόγου μερῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων, συντεθεῖσα παρὰ Κωνσταντίνου Λασκάρεως τοῦ Βυζαντίου, Mediolani, MCCCCLXXVI. [Φωτοτ. ἀνατύπωσις ἐκ τῆς πρώτης ἐκδ. 1476, 'Αθῆναι 1976, 'Εκδότης Σπανός].

1122. Lavagnini Br., L'esperienza del greco, Bollet. del Centro Studi filol. e linguist. Sicil. 11 (1970), 247-252.

1123. — 'Η νέα 'Ελληνικὴ ὡς διεθνὴς γλῶσσα, Παρνασσὸς 18 (1976), 26-32.

1124. Lavagnini Renata, Σχάζω - σχίζω, Riv. Stud. Byzant. Neoell. 8-9 (1971-1972), 227-234.

1125. Λαυρεντίδη 'Ισ., 'Η κατὰ τὸ 1895-1907 μετοικεσία 'Ελλήνων Ποντίων τοῦ Καυκάσου εἰς 'Ελλάδα, 'Αρχ. Πόντ. 31 (1971/2), 395/514.

1126. Lazard S., Le nom de personne dans les papyrus ravennates du VIe siècle, Studi Mediolatini e Volgari 21 (1973), 7-38.

1127. Lebeck A., The Oresteia. A Study in language and structure, Washington 1971.

1128. Leclercq H., A note on the transliteration of New Testament Greek, New Testament Studies, London 19 (1973), 187-190.

1129. — *Note sie le grec néo-testamentaire et la position du grec en Palestine au premier siècle*, Etud. Class. 42 (1974), 243-255.

1130. Leeming M., Greek and Latin elements in Pamvo-Berynda's Lexicon of 1627, Slav. and East Europ. Rev. 51 (1973), 182-213.

1131. Leivestad R., Mytestamenlig gresk grammatikk, Oslo 1972.

1132. Lejeune M., Phonétique historique du mycénien et du grec ancien, Paris 1972, XI - 398.
[Κρίσις: A. Christol, BSL 69 (1974), II, 126-128].

1133. — Notice sur la vie et les travaux de M. Pierre Chantraine, membre de l'Académie, Compt. Rend. Académ. Inscr. 1974, σσ. 629-639.

1134. — Moralejo Aliarez J. J., Gramatica de las inscriptiones délficas, Santiag de Compostela 1973, σσ. 329. BSL, 70 (1975), 153-154.

1135. — Pré-mycénien et proto-mycénien, BSL 71 (1976), 193-206.

1136. — Le mycénien et l'étymologie de διδάσκω, Scritti in onore di Giuliano Bonfante, Brescia 1976.

1137. — Chantraine P., Dictionnaire étymologique de la langue grecque, III, Λ-Π, Paris 1974, BSL 71 (1976), II, 87-88.

1138. Λεξικὸ τῆς Δημοτικῆς, Ὀρθογραφικό, ἑρμηνευτικό, ἐτυμολογικό, Β' ἔκδ., Ἀθῆναι 1977, σσ. 877 [Ἑταιρεία Ἑλληνικῶν ἐκδόσεων].

1139. Λευκαδίτη Γρ., Ἡ συμβολικὴ σημασία τῶν ἀρχαίων τοπωνυμίων τῆς Κέας, Κέα, 23 (1974), τεῦχ. 258-260, σσ. 7-8.

1140. Leumann M., Zur Form von neugr. ptc. γραμμένος, Εἰς : Palmer L. R., Studies in Greek, Italic and Indo-European Linguistics, Innsbruck 1976, 163-167.

1141. Levy H. L., Τὸ «ἑξῆς» in Arethas, Byzantion 43 (1973) [1974], 512-514.

1142. Λιάκου Σωκρ., Πῶς καὶ πότε προέκυψεν ἡ τοπωνυμία Ἀχρίδα - Ὄχριδα; Μακεδ. Ζωή, Μάρτιος 1972, σσ. 19-20.
[Ἐκ τοῦ Ἑλλην. ὄκρις = βράχος καὶ ὄχι ἐκ τοῦ Σλαβ. Hrid = λόφος, κρημνός. Ἀρχαιομακεδ. Λυχνιδὸς - Lignido - Luchnita - Luchnida - Luchrida - Οὔχριδδα - Ὄχριδδα - Ἀχρίδα].

1143. — Μικροευρωπαϊκὲς (= ἤγουν Βαλκανικὲς) Μελέτες. Ἡ προέλευση τῆς Ἀρχαιομακεδονικῆς. Νέα τεκμήρια, Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 24.

1144. — Μικροευρωπαϊκὲς (ἤγουν Βαλκανικὲς) Μελέτες. — 9. Μακεδονο-Ἀρμανικά. Α'. Ὁ ἀρχαιομακεδονικὸς θεσμὸς τῶν ἀρματολῶν. (Τεκμήρια ἀπὸ τὸ καπετανᾶτο Πισοδερίου). Β'. Ἔθιμα, θρῦλλοι (sic) καὶ τοπωνυμίες τῆς Λύγκου. Γ'. Τοπωνυμίες ἀρματολῶν (ἢ Βοϊνικῶν) τοῦ Αἵμου, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 119.

1145. — Μικροευρωπαϊκὲς (= ἤγουν Βαλκανικὲς) Μελέτες. 10. Τὰ ἑκατὸν δέκα ὀνόματα οἰκισμῶν Κουρέστιας - Στενῶν Πισοδερίου καὶ Πρέσπας (μὲ βασικὰ τεκμήρια γιὰ τὴν καταγωγὴ τῶν Κοματοπούλων), Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 80.

1146. Λιάλιου Σπ. Δ., Ἑρμηνευτικὸ Λεξικὸ μηχανογραφικῶν σπουδῶν, Ἀθῆναι 1972, σσ. 170.

1147. — Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς Ἀρέθουσας Θεσσαλονίκης, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 237-256.

1148. Λιανοῦ Ι. Α., Ἱστορία τῆς Κοινότητος Κοκκινοβρύσης Τριχωνίδος, 1975.

1149. Λιασίδη Π., Ἡ Τζιύπρος δίχως πούτρα, Κύπρος 1972, σσ. 82.
[Ποιητικὴ συλλογὴ εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς Κύπρου μετὰ γλωσσαρίου].

1150. Λιβαδάρα Ν., Συμβολὴ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς πατρότητος ἀποσπασμάτων ἀρχαίων Ἑλλήνων γραμματικῶν, Ἀθηνᾶ 72 (1971), 160-201.

1151. — Εὐριπίδεια (Ἑλένης στ. 288-289), Αὐτόθι 73-74 (1972/3), 811-818.

1152. — Ce qu' apportera l'édition de l'Etymologicum Genuinum, ΕΕΦΣΠΑ 24 I (1973/4), 331-336.

1153. Λιβέρη Α., Λεξικὸν τῶν Ἀττικῶν ρητόρων, Ἀντιφῶντος, Ἀνδοκίδου, Λυσίου, Ἰσαίου, Λυκούργου, Αἰσχίνου, Δημοσθένους, Ὑπερείδου, Δεινάρχου, Ἀθῆναι 1975, σσ. 234.

1154. Lindenburg M. A., La route de Damas, Μνημόσυνον Σοφίας Ἀντωνιάδου, Βενετία 1974, 1-4.
[Ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου. Πράξ. Ἀποστ. 9, 17=Νέον Ἑλλην.: 'ς τὸ δρόμο ποὺ ἐρχόμουνα].

1155. Λιονῆ Γρ. [Ἐποπτεία, ἐπιμέλεια], Λεξικὸν ὁμαλῶν καὶ ἀνωμάλων ρημάτων ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, Ἀθῆναι 1972, σσ. 7 + 635.

1156. Λογοθέτου Κ., Γλωσσικὰ Α', Πλάτων 24 (1972), 326-330.

1157. — Κριτικὰ καὶ Ἑρμηνευτικὰ εἰς τὸν Πλατωνικὸν Σοφιστήν, Αὐτόθι 25 (1973), 234-251.

1158. — Ἐθνικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ μελετήματα, Ἀθῆναι 1971, σσ. VII - 563.
[Κρίσις: Π. Γεωργούντζου, Πλάτων 24 (1972), 380-381].

1159. — Κριτικὰ καὶ Ἑρμηνευτικὰ εἰς Ἕλληνας συγγραφεῖς, Ἀθῆναι 1976, σσ. 173.

1160. Λουγγῆ Τ. Κ., Μία ἄγνωστη οἰκογένεια βυζαντινῶν πρεσβευτῶν τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, Παρνασσὸς 17 (1975), 556-561.

1161. Λουΐζου Ε. Λ., Ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ τοῦ δραγομάνου τῆς Κύπρου Χατζηγεωργάκη Κορνεσίου, ΕΚΕΕΚ 4 (1970-71), 239-282.
[Γλωσσάριον ἑρμηνευτικὸν τῶν ἰδιωματικῶν Κυπριακῶν λέξεων].

1162. — Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Ἄσσια, Χρ. Κυπριανοῦ, Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία 4 (1971), 122-124.

1163. — Ἀνέκδοτα γράμματα (1779-1793) τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσάνθου, Θησαυρίσματα 9 (1972), 292-315.
[Ὀνόματα καὶ ἑρμηνευτικὸν γλωσσάριον τῶν ἰδιωματικῶν Κυπριακῶν λέξεων].

1164. Λουκᾶ Γ. Β. - Φανοπούλου, Θήβα καὶ Λειβαδιά. Χωραΐται καὶ Χωρικοὶ στὸ 21, Ἀθῆναι, τ. Α' (1975), σσ. 279, τ. Β' (1976), σσ. 343.
[Λεξιλόγιον, 270-274. Μετονομ. τοπων. 275-276].

1165. Λουκαΐδη Χρ., Τοπωνύμια τοῦ χωριοῦ Πέτρα (Σολέας), Μαθητ. Ἑστ. 21 (1971), τεῦχ. 50, σ. 79.

1166. Λουκάτου Δημ., Ἑλληνικοὶ Θεοφυλαγμοί, Ἑλλην. 24 (1971), 94-105.
[Δημώδεις ἐκφράσεις].

1167. — Σύγχρονα γλωσσολαογραφικά. Τιτλωνυμίες ἐργαστηρίων καὶ μαγαζιῶν στὴν Ἑλλάδα, Onomata 4 (1972), 14-18.

1168. — L'évangile de saint Luc dans le parler proverbial du parler grec, Μνημόσυνον Σοφ. Ἀντωνιάδου, Βενετία 1974, 41-57.

1169. — Νώντα Π. Σακελλαροπούλου, Τὸ Βερίτσι, Ἑλλην. 28 (1975), 225-226.

1170. — Ἡ δημοτικὴ στοὺς πρώτους δέκα τόμους τοῦ περιοδικοῦ «Λαογραφία» 1909-1929, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 135-140.

1171. Λούρου Ν., Γλωσσικὸ Ἐπίμετρο, Ν. Ἑστ. Χριστουγ. 1976, 9-13.

1172. Λυπουρλῆ Δ. Δ., Ἡ παραγωγικὴ κατάληξις -ικός στὴν προσωκρατικὴ φιλοσοφία καὶ στὸ Ἱπποκρατικὸ Corpus. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ, Θεσσαλονίκη 1968, σσ. η' + 210. [Παράρτημα 15 τῆς Ἐπιστ. Επετ. Φιλοσ. Σχολ. Πανεπ. Θεσσαλονίκης].
[Κρίσις: Φ. Ι. Κακριδῆ, Ἑλλην. 22 (1969), 463-474].

1173. Λυριτζῆ Σωτ., Ἱστορία καὶ ἀρχαιολογία τῆς Μεσσηνιακῆς νήσου Πρώτης, Πλάτων 25 (1973), 88-119.
[Ἐτυμολογία, 90-92].

1174. Lumpe A., Zur Geschichte des Wortes σύνοδος in der antiken Christlichen Gräzität, Ann. Hist. Conciliorum 6 (1974), 40-73.

1175. Lupas Liana, Phonologie du grec attique, La Haye- Paris 1972, σσ. 186. [Κρίσις : A. Christol, BSL 69 (1974), II, 128-130].

1176. Μαγουλᾶ Γ. Γ., Δομολογικὴ θεώρησι τοῦ φωνηεντισμοῦ τῶν βορείων ἰδιωμάτων, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 31-36.

1177. Μαδαρίτου (= Βαρδάκη Μιλτ.), Ροζοναρίσματα. Λαμπριάτικο, Κρητ. Ἑστ. 23 (1972), 40-41.

1178. — Οὔλοι νὰ ζοῦμε, Αὐτόθι, σ. 88.

1179. — Ἡ γρὰ Χρουσή, Αὐτόθι, σ. 136-138.

1180. — Ἡ θαμή, Αὐτόθι, σ. 185.

1181. — Ἐρωντοδουλειές, Αὐτόθι, σσ. 233.

1182. — Περίφραξη, Αὐτόθι, σσ. 283-284.

1183. — Τὸ αὐτόματο, Αὐτόθι 27 (1976), 40.

1184. — Φωθιὰ στὰ κισιμέθια, Αὐτόθι, σ. 90.

1185. — Φαντασία, Αὐτόθι, σ. 136.

1186. — Μάης μῆνας, Αὐτόθι, σ. 230.

1187. — Ζωθροφές, Αὐτόθι, σ. 207.

1188. — Οἱ τουρίστες, Αὐτόθι, σ. 326.

1189. — Ἀγροζημία, Αὐτόθι, σ. 376.

1190. — Τουρίστριες, Αὐτόθι, σ. 424.

1191. — Ἐργασιάρης, Αὐτόθι, σ. 472.

1192. — Τὰ κάτεχες νὰ τὰ ξεχάσης, Αὐτόθι, σ. 520.

1193. — Ὁ κουζουλὸς θέλει πλειὰ κουζουλό, Αὐτόθι, σ. 567.

1194. — Χιόνια, Αὐτόθι 28 (1977), 616.

1195. — Ἀλλοῦ 'ναι ἡ γι - ἀφορμή, Αὐτόθι, σ. 662.

1196. — Ἄσου νὰ σιάξει ἡ περίσταση, Αὐτόθι, σ. 708.

1197. — Νυχτοστρατιά, Αὐτόθι, σ. 760.

1198. — Μάης τοῦ '41, Αὐτόθι, σ. 807.

1199. — Ἔρωντας, Αὐτόθι, σ. 854.

1200. — Πατητήρι δίχως ἀμπέλι, Αὐτόθι, σ. 901.

1201. — Τὸ καστανὸ μουλάρι, Αὐτόθι, σ. 953.

1202. — Τὸ κέντισμα, Αὐτόθι, σ. 1000.

1203. — Γεραθειά, Αὐτόθι, σ. 1047.

1204. — Παλιὸς ἔρωντας, Αὐτόθι, σ. 1096.

1205. — Τοῦ διαόλου ὁ πολιτισμός, σ. 1114. [Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω εἰς τὴν Κρητικὴν διάλεκτον μετὰ ἑρμηνευτικοῦ λεξιλογίου].

1206. Madden J. P., Βούλομαι and θέλω. The vocabulary of purpose from Homer to Aristotle. Diss. Yale Univ. New Haven, Conn. 1975, σσ. 347.

1207. Maher J. P., The Etymology of old Church Slavic Zanozije «sinus» (maris) and the Question of Greek Inspiration of Slavic Parasyntheta, Linguist. Balkan., 14/2 (1970), 37-39.

1208. Maier F., Der σοφὸς Begriff. Zur Bedeutung, Wertung und Rolle des Begriffes von Homer bis Euripides, München 1970, III, 370.

1209. Μαϊκίδη Α. Α., Μανδρίτσα, ἡ κωμόπολις πού ἔσβυσε. Σημειώσεις, ἀναμνήσεις, παραδόσεις, περιληπτικὴ περιγραφὴ τῶν Ἑλληνικῶν χωριῶν τῆς περιφερείας Ὀρτὰ - κιοϊ, Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 123.

1210. Μακαρόνα Χ. Ι., Ἀπολλωνία ἡ Μυγδονική, Ἀρχ. Μακεδ. 2 (1977), 189-194.

1211. Μακρῆ Κ. Ν., Ἐθιμικὴ οἰκογενειακὴ ζωὴ Κοινότητος Σισανίου Βοΐου Ν. Κοζάνης, Ἀθῆναι 1974, σσ. 160.

2112. Μακριδάκη Ἀν., Ἐλούντα, Ἀμάλθεια 8 (1977), 261-287.

1213. Μακρυμίχαλου Στ., Τσακώνικα προικοσύμφωνα τοῦ 18 καὶ 19 αἰῶνος, Πελοποννησιακὰ 8 (1971), 277-410.
[Ὀνόματα, τοπωνύμια - γλωσσάριον].

1214. — Καὶ ἄλλη ἀθησαύριστος λέξις. Κορδομίρι (Kol-demiri), Παρνασσὸς 17 (1975), 66-67.

1215. — Ὁ σοπρακάρικος, Πελοποννησιακὰ 12 (1976/77), 229.
[Περὶ τῆς σημασίας τοῦ ναυτικοῦ ὅρου σοπρακάρικος].

1215α. — Καὶ ἄλλη ἀθησαύριστος λέξις, Αὐτόθι, 312-313.

1216. — Οἱ «συνήθειες τῆς θαλάσσης» στὶς ἀρχὲς τοῦ 19 αἰ. Μία ἀντιδικία τοῦ 1806 μεταξὺ δύο καπεταναίων στὴ «Καντζελλαρία» τῆς Μυκόνου, Παρνασσὸς 19 (1977), 225-246.
[Ἔγγραφα καὶ λεξιλόγιον].

1217. Μαλακατὲ Σπ., Χλωρὶς Κιμώλου καὶ τῶν περὶ αὐτὴν νησίδων, Κιμωλιακὰ 3 (1973), 154-188.

1218. Μαλαχία Θ., Ἀνέκδοτα διηγήματα τοῦ νησιοῦ. Τ. Α', Ἀθῆναι 1975, σσ. 235. Τ. Β' 1975, σσ. 215. Τ. Γ' Ἀθῆναι 1976, σσ. 190. Τ. Δ' 1976, σσ. 189.
[Τοπωνύμια : Α' 217-224, Β' 199-205, Γ' 181-182, Δ' 179-181. Λεξιλόγιον : Α' 225-231, Β' 206-210, Γ' 183-188, Δ' 183-184].

1219. Μαλδογιάννη Θ., Στοιχεῖα φυσικῆς γεωγραφίας περιοχῆς Λεκανοπεδίου Ἰωαννίνων, Ἠπ. Ἑστ. 21 (1972), 319-335.

1220. Μαλεβοῦ Π., Τοπωνυμικὰ τῆς Ἀρκαδίας, Ἀρκαδ. 3 (1974), 26.

1221. Μαλιγκούδη Φ., Νεοελληνικὲς ἐτυμολογίες, Ἑλλην. 27 (1974), 392-393.
[Πρόγκα, χάμουρα].

1222. — Μία σλαβικὴ ἐπιγραφὴ τῆς Μακεδονίας καὶ τὰ διδάγματά της, Μακεδ. 14 (1974), 392-395.

1223. — Ἕνα Ἀλβανικὸ ὄνομα στὶς Βυζαντινὲς πηγές, Βυζαντινὰ 8 (1976), 159-165.
[Λέκας].

1224. Μαλικούτη - Drachman A., Derived long mid-vowels in Greek. A controversial rule, Sprache 21 (1975), 135-156.

1225. — On the stress cycle in Greek, Salzburger Beiträge zur Linguistik 1 (1976), 105-123.

1226. Μαλικούτη - Drachman A. - Drachman G., Τύποι φωνολογικῶν νόμων καὶ βόρεια ἰδιώματα, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 37-50.

1227. Malkiel Y., Etymological Dictionaries. A tentative typology. Chicago 1976, σσ. IX + 144.
[Κρίσις: H. Cottez, BSL 70 (1977), II, 52.

1228. Μαμαλάκη Ἰω. Π., Τὸ Ἅγιον Ὄρος (Ἄθως) διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Θεσσαλονίκη 1971, σσ. λα' + 686. [Μακεδονικὴ Βιβλιοθήκη. 33. Δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν].
[Λεξιλόγιον ἑρμηνευτικόν, 677-679].

1229. Mandeson Ar., Σύγχρονον Γερμανοελληνικὸν Λεξικὸν 60.000 λέξεων, Ἀθῆναι 1973, σσ. 1488.

1230. Μανδηλαρᾶ Βασιλ. (Mandilaras B.), Σύγχυσις ἀορίστου καὶ παρακειμένου εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν μὴ φιλολογικῶν παπύρων, ΕΕΦΣΠΑ 21 (1970/71), 291-302.

1231. — Ἐπὶ τῆς φωνητικῆς τῶν παπύρων, Αὐτόθι 22 (1971/72), 256-266.

1232. — Studies in the Greek language. Some Aspects of the Development of the Greek language up to the present day, Athens 1972, σσ. 243.
[Κρίσις: Ε. Στάθη, Ἑλλην. 26 (1973), 348-352. — Π. Γεωργούντζου, Πλάτων 26 (1974), 346-348). — J. P. Louw, Wiener Studien 8 (87), 1974, 213-214. — Margaret Alexiou, Class Rev. N.S. 24 (1974), 301-302. — H. Eideneier, Südost-Forschungen 33 (1974), 526-527].

1233. — The verb in the Greek non-literary papyri. Athens 1973, σσ. 493.
[4 π.Χ. αἰ. - 8 μ.Χ. Κρίσις: A. Polacek, Gymnasium 81 (1974), 360-361. — H. Petermann, Wiener Studien 8 (87), 1974, 214].

1234. — Confusion of aorist and perfect in the language of the non literary Greek papyri, Akten des XIII Intern. Papyrologen Kongress [= Münchener Beiträge zur Papyrusforschung 66), München 1974, σσ. 251-261.

1235. Μάνεση Στ., Σ. Καρανικόλα, Συμαϊκὸν Ὀνοματολόγιον, Ἀθῆναι 1971, Συμαϊκὰ 1 (1972), 223-226.

1236. Μανούσακα Μ., Αὐτόγραφον τεῦχος χρονικῶν σημειωμάτων καὶ δοσοληψιῶν (1518-1588) τοῦ Γαβριὴλ Σεβήρου, Θησαυρίσματα 9 (1972), 7-67.
[Κύρια ὀνόματα, Λεξιλόγιον, 56-65].

1237. Μαντζουράνη Δ. Π., Ἡ Ἐφταλοῦ καὶ μερικὰ ἄλλα τοπωνύμια τῆς Λέσβου, Μυτιλήνη 1976, σσ. 27.

1238. Μαραγγέλη Εὐστρ., Λεξιλόγιον Πλωμαρίου τῆς Μυτιλήνης, Πλωμαρ. Ἀντίλ. 1 (1977), 73-76, 100-102, 132-135.

1339. Μαραζιώτη Γ. Θ., Ὁ Ἠπειρώτης ἐθναπόστολος Πέτρος Ἠπίτης (1795-1861), Ἀθῆναι 1973, σσ. 51.

1240. Μαργαρίτη Μαριάννας, Παρατηρήσεις στὴν ἀποβολὴ τῶν ἀτόνων i, u στὸ ἰδίωμα τῆς Σιάτιστας, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 51-58.

1241. Μαρκαντωνάτου Γ. Α., Σημασιολογία τῆς λέξεως «εἰρωνεία», Πλάτων 25 (1973), 82-87.

1242. Markov B., Die Nomina loci in der mazedonischen Sprache, Zeitschr. Balkanol. 9 (1973), 40-82.
[Συζητοῦνται αἱ καταλήξεις ija (ia, ια, ιο, ειο) καὶ ar (-arium, -άρι)].

1243. Marcou G. S., Γ. Κουρμούλη, Ἀντίστροφον λεξικὸν τῆς νέας Ἑλληνικῆς, Ἀθῆναι 1967, σσ. 801, Apollinarius 46 (1973), 13-15.

1244. Martinet André, Στοιχεῖα γενικῆς γλωσσολογίας. Μετάφρασις Ἀγ. Λ. Χαραλαμποπούλου, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. ιε' + 253.

1245. Masson E., Remarques sur certains groupes de signes en Chypro-Minoen, Πρακτ. Α' Διεθν. Κυπρολ. Συνεδρ. 1 (1972), 103-106.

1246. Masson O., Remarques sur l'épigraphie Chypriote syllabique : Les procédés de séparation des mots, Πρακτ. Α' Διεθν. Κυπρολ. Συνεδρ. 1 (1972), 107.

1247. — A propos de l'île d'Alasie, Kadmos 12 (1973), 98-99.

1248. — Les noms des esclaves dans la Grèce antique. Paris 1973. Actes du Colloque 1971 sur l'esclavage, Annales Littéraires de Besancon, σσ. 9-23.

1249. — Philologie et dialectologie grecques, Annuaire de l'École pratique des Hautes Études, IVe Section, Paris 1972/3, σσ. 227-231.

1250. — Quelques noms de métiers grecs en -ᾶς et les noms propres correspondants, Zeitschr. Papyr. Epigraph. 11 (1973), 1-19.
[Μαχαιρᾶς, Πενακᾶς, πινακᾶς, λαχανᾶς, ὀστρακᾶς, πινακιδᾶς, κερκιδᾶς, κυμινᾶς. Κρίσις : J.-L. Robert, REG 86 (1973), 77].

1251. — Que savons-nous de l'écriture et de la langue des Cariens, BSL 68 (1973), 187-213.

1251α. — Ι. Προμπονᾶ, Ἡ συγγένεια Μακεδονικῆς καὶ Μυκηναϊκῆς διαλέκτου καὶ ἡ πρωτοελληνικὴ καταγωγὴ τῶν Μακεδόνων, BSL 70 (1975), 148-151.

1252. Μασουρίδη Ν. Α., Ἡ Μινωϊκὴ γραφὴ εἰς τὰς πινακίδας τῆς Πύλου, Ἀθῆναι 1976, σσ. 105.
[Κρίσις : Π. Γεωργούντζου, Πλάτων 28 (1976), 340-342].

1253. Μάτση Ν., Περί τινων χωρίων τῆς Πείρας Εὐσταθίου τοῦ Ρωμαίου, Ἀθῆναι 1974, σσ. 8.

1254. — Ζητήματα Βυζαντινοῦ Δικαίου. Ἔκδ. Β' ἐπηυξημένη, Ἀθῆναι 1976, σσ. 65.
[Ἑρμηνεία τοῦ ἐν Βυζαντ. Τυπικῷ ἀγοραπωλησίας ὅρου «διπλασιασμός», 25. — Ἡ καταβολὴ καὶ ὑπερβολὴ τοῦ τιμήματος ἐν Βυζ. πωλ. ἐγγρ., 31. — Ἡ μεταμέλεια θανάτου ἐν ταῖς Βυζ. δωρεαῖς, 39. — Ὁ ὅρος «θεματισμὸς τοῦ τιμήματος» ἐν Βυζ. πωλητ. ἐγγρ., 43. — Χάραγμα, 58].

1255. Maurach G., Δὶς τὸ *ΚΑΛΟΝ* bei antiken Dichtern, Glotta 53 (1975), 244-246.

1256. Μαυρῆ Ν., Δωδεκανησιακὴ Βιβλιογραφία, τόμ. Δεύτερος, Ἀθῆναι 1974, σσ. ιε' + 252. [Δωδεκανησιακὴ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία. Δημοσίευμα ἀρ. 3].
[Κρίσις : Ι. Χατζηφώτη, Δωδεκ. Χρον. 2 (1974), 379-381].

1257. Μαυρογορδάτου Γ., Τοπωνύμια Δικώμου, Χρ. Κυπριανοῦ, Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία του 4 (1971), 125-126.

1258. Μαυροπούλου - Βαφειάδου Α., Ἐκάεν ἡ καρδιά μ'! Ποντιακὴ ἠθογραφία σὲ τέσσερες πράξεις καὶ μιὰ εἰκόνα, Ἀθῆναι 1973.

1259. — Ντὸ γράφκεται κι ἀπογράφκεται. Ποντιακὴ ἠθογραφία σὲ τέσσερες πράξεις. Ἰδίωμα τῆς Χαλδίας τοῦ Πόντου. Ἀθῆναι 1973.

1260. — Σειρὰν 'κὶ χαλάνω. Δρᾶμα ἠθογραφικὸ σὲ τέσσερες πράξεις. Ἀθῆναι 1976.

1261. — Τρία μονόπρακτα. α) Ἡ κουτσή. β) Ὁ κλέφτης. γ) Τὸ καλὸν πάντα νικᾶ, Ἀθῆναι 1974.

1262. — Οἱ Κρυφοί. Δρᾶμα μὲ πρόλογο καὶ τρεῖς πράξεις. Ἰδίωμα τῆς Χαλδίας τοῦ Πόντου, Ἀθῆναι 1975.

1263. — Ν' ἀΐλλοὶ τὸν μοναχόν. Δρᾶμα ἠθογραφικὸ σὲ τρεῖς πράξεις. Ἰδίωμα τῆς Χαλδίας τοῦ Πόντου, Ἀθῆναι 1976.

1264. — Οἱ Τριπολίτ'. Δρᾶμα σὲ τρεῖς πράξεις καὶ μιὰ εἰκόνα. Ἰδίωμα τῆς Χαλδίας τοῦ Πόντου, Ἀθῆναι 1976.

1265. — Ἡ μάννα. Δρᾶμα ἠθογραφικὸ σὲ τρεῖς πράξεις. Ἀθῆναι 1977.

1266. Μαυρουδῆ Θ., Ἡ ἐλιά, Φιλιατρὰ 16 (1972), 286-289.
[Λεξιλόγιον σχετικὸν μὲ τὴν ἐλαίαν καὶ τὸ λάδι].

1267. — Ἀγροτικὸν γλωσσάριον Φιλιατρῶν, Αὐτόθι 17 (1973), 117-118, 187-190.

1268. — Ἡ σταφίδα, Αὐτόθι, 115, 117.
[Σχετικὸν λεξιλόγιον].

1269. — Τὸ κρασί, Αὐτόθι 18 (1974), 289-294.
[Σχετικὸν λεξιλόγιον].

1270. — Ὁ ἀργαλειὸς (ἱστὸς - λάκκος), Αὐτόθι 20 (1975), 263-268.
[Σχετικὸν λεξιλόγιον].

1271. — Δυρράχιον πόλις ἀρχαία οὕτω καλουμένη, Πελοποννησιακὰ 12 (1976-77), 201-204.

1272. — Βαφτίσια (Λαογραφικά, Ἱστορικά, Γλωσσικά), Φιλιατρὰ 21(1977), 13-17.

1273. — Τὸ χρέος (Λαογραφικὰ - Γλωσσικά), Αὐτόθι, 219-221.

1274. Mayser E., Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit. Band I. Laut-und Wortlehre. I. Teil. Einleitung und Lautlehre. Zweite Auflage bearbeitet von Hans Schmoll, Berlin 1970, σσ. 231.
[Κρίσις : Σ. Καψωμένου, Ἑλλην. 28 (1975), 185-196].

1275. McDonald A. H., Classical texts and Macedonian topography, Ἀρχ. Μακεδ. 2 (1977), 195-199.

1276. McGaughy L. C., Toward a descriptive analysis of εἶναι as a linking verb in New Testament Greek, Cambridge 1972, σσ. IV + 220.

1277. McLennan G. R., Μὲν and δὲ referring to the same person(s), Glotta 53 (1975), 76-78.

1278. Μέγα Α., Ἐλίμεια - Αἰανὴ στὸν Λίβιο, Α' Συμπόσ. Ἱστορ. Λαογρ. Γλωσσ., σσ. 13-19.

1279. Μέγα Γ., Μ. Μιχαηλίδου - Νουάρου, Λεξικὸν τῆς Καρπαθιακῆς διαλέκτου, Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 47 (1972([1973], 110-114.

1280. — Γεωργίου Χούμνου, Ἡ κοσμογέννησις. Ἀνέκδοτον στιχούργημα τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Ἔμμετρος παράφρασις τῆς Γενέσεως καὶ Ἐξόδου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Κριτικὴ ἔκδοσις, Ἀθῆναι 1975, σσ. 219 + 14 πίν. [ἔκδ. Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν].

1281. Μέγα Λεξικὸν ρημάτων. Γεν. ἐποπτεία Γεωργίου Κρήτου. Θεσσαλονίκη 1976, τ. 1, σσ. 639, τ. 2, σσ. 631, τ. 3, σσ. 620.

1282. Μεγγρέλη Θ., Ἡ γλωσσικὴ ἑνότης τοῦ λαοῦ μέσα ἀπὸ τὰ τραγούδια του, Μακεδ. Ζωή, τεῦχ. 105 (1975), 34-35.

1283. Μελεάγρου Θ., Τοπωνύμια εἰς -ίτσα, Ἀρκαδ. 2 (1974), τεῦχ. 3, σ. 6-7, τεῦχ. 5, σ. 21.

1284. Melena L., Studies on some Mycenaean inscription from Knossos, dealing with Textiles, Supplement to a Minos 5, 1975, σσ. 153.

1285. Μελίκη Γ., Ἀρραβῶνες στὸ Ρουμπλούκι. Λαογραφικὸ θεατρικὸ ἔργο, Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 91.
[Εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τοῦ τόπου μετὰ ἑρμηνευμάτων].

1286. Melville J. J. R., Greek coin names in -phoros, Bull. Inst. Class. Stud. 21 (1974), 55-74.

1287. Μενάρδου Σ., Γλωσσικαὶ μελέται, Λευκωσία 1969, σσ. 220.
[Κρίσις: Ν. Κονομῆ, Ἑλλην. 2 (1971), 404-407].

1288. — Ἐξέλιξις καὶ προφορὰ τῆς Ἑλληνικῆς. Τέσσαρα Ὀξφορδιανὰ μαθήματα κατὰ μετάφρασιν Ἑλένης Π. Νικολαΐδου, Ἀθῆναι 1972, σσ. 61.

1289. — Κυπριακὰ δημοτικὰ τραγούδια. Ἐκ τῶν καταλοίπων αὐτοῦ, ἐκδιδόμενα ὑπὸ Γεωργίου Σ. Μενάρδου, Λαογρ. 28 (1972), 275-315.
[Εἰς Κυπριακὴν διάλεκτον μετὰ γλωσσικῶν ἑρμηνευμάτων].

1290. Μερακλῆ Μ. Γ., Ὁ Σολωμικὸς «Διάλογος» καὶ οἱ ἰδέες τοῦ ποιητῆ γιὰ τὴ γλώσσα, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 33-35.

1291. Μεργιανοῦ Ἀγγέλας, Οἱ Ἑλληνόφωνοι τῆς Κάτω Ἰταλίας. Ἡ ζωή, τὰ ἔθιμα καὶ ἡ λαϊκὴ τέχνη τους, Ἑλλην. Λαϊκὴ Τέχν., τεῦχ. 13 (1973), 194-204.

1292. — Ὁ Ἑλληνισμὸς στὴν Κάτω Ἰταλία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα, Ἀθῆναι 1974, σσ. 168.
[Κρίσις: Ἀν. Καραναστάση, Ἀθηνᾶ 75 (1974/5), 438-446].

1293. Μερεντίτη Κ. Ι., Τὸ μάθημα τῶν νέων Ἑλληνικῶν καὶ ἡ δημοτικὴ γλῶσσα, Ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 110.

1294. Merkelbach R., Στηλοκοπᾶς, Zeitschr. Papyr. Epigraph. 11 (1973), 70.

1295. — Der griechische Wortschatz und die Christen, Αὐτόθι 18 (1975), 101-154. Σελ. 149-154 Commentary by H. C. Youtie.

1296. Μέρτζιου Κ., Εἰδήσεις περὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἐκ τῶν Ἀρχείων τῆς Βενετίας (1690-1736), ΕΕΣτερελλ.Μ. 2 (1969/70), 339-436.
[Πλῆθος ὀνομάτων, ἐπωνύμων καὶ τοπωνυμίων].

1297. Μεσεβρινοῦ ('Αντ. Μυστακίδου), 'Η προδομένη γλώσσα, Λευκωσία 1973, σσ. 359.

1298. Μεταλληνοῦ Γ. Α., Πρεσβ., Τὸ ζήτημα τῆς μεταφράσεως τῆς 'Αγίας Γραφῆς εἰς τὴν Νεοελληνικὴν κατὰ τὸν ιθ' αἰῶνα. . . . Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ, 'Αθῆναι 1977 σσ. 42 καὶ Παράρτημα ἐγγράφων 1-59.

1299. Μηλιατζίδου -'Ιωάννου Εὐδοκίας, Τὰ κουδούνια καὶ ἡ τέχνη τους, 'Ηπ. 'Εστ. 21 (1972), 176-189.
['Ονόματα κουδουνιῶν].

1300. — Χαλκευτικὴ καὶ χάλκινα σφυρήλατα σκεύη, Αὐτόθι 26 (1977), 39-57.
['Ονόματα σκευῶν, τεχνικὴ ὁρολογία].

1301. Μηλίγκου - Μαρκαντώνη Μαρίας, Κατάλογος χειρογράφων συλλογῶν Λαογραφικῆς ὕλης ἐκ τῆς Στερεᾶς 'Ελλάδος (1968-1972) τοῦ Σπουδαστηρίου Λαογραφίας καὶ τῆς Λαογραφικῆς Συλλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν (Χφ. 252), ΕΕΣτερελλ.Μ. 3 (1971/2), 397-437.

1302. — Κατάλογος χειρογράφων συλλογῶν Λαογραφικῆς ὕλης ἐκ Δωδεκανήσου (1965-1975) τοῦ Σπουδαστηρίου Λαογραφίας τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, Δωδεκαν. 'Αρχ. 6 (1976), 143-172.
[Τὰ ἀνωτέρω χειρόγραφα περιέχουν καὶ γλωσσικὸν ὑλικόν].

1303. — Κατάλογος λαογραφικῶν συλλογῶν ἐκ Κύπρου ἐν τῷ Σπουδαστηρίῳ Λαογραφίας τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, ΕΚΕΕΚ 5 (1972/3), 457-462.

1304. Μηλιώρη Ν., Στοιχεῖα τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῶν Βουρλῶν τῆς Μικρᾶς 'Ασίας, Μικρασ. Χρον. 15 (1972), 223-312.

1305. — Μένος Φιλήντας. 'Ο γλωσσολόγος, ὁ λογοτέχνης, ὁ ἄνθρωπος, 'Αθῆναι 1972, σσ. 80.

1306. Μηλολιδάκη - Κώτσηρα Μαρίας, Παροιμίες τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, 'Αθήνα 1975, σσ. 91.

1307. Μηνᾶ Κ., Νίσυρος, ἡ πόλη τῆς Σαρίας, Δωδώνη 2 (1972), 105-111.

1308. — Τὸ ἰδίωμα τῆς Καρπάθου, 'Αθήνα 1970, σσ. 181. Διδακτορικὴ διατριβή.
[Κρίσις: Χ. Συμεωνίδη, 'Ελλην. 26 (1973), 156-163].

1309. — Γλωσσικὰ ἀνάλεκτα, Δωδώνη 4 (1975), 135-145.

1310. — Τὸ τοπωνυμικὸ τῆς Κάσου, 'Αθῆναι 1975, σσ. 137. (Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Δωδεκανήσου, Σειρὰ αὐτοτελῶν ἐκδόσεων, 4).

1311. — Συμβολὴ στὸ τοπωνυμικὸ τῆς Καρπάθου, Δωδεκαν. 'Αρχ. 6 (1976), 32-59.

1312. — Λαογραφικὲς παρετυμολογίες, Λαογρ. 30 (1975-76), 17-30.

1313. — G. Rohlfs, Scavi linguistici nella Magna Graecia, Südost - Forschungen 35 (1976), 428-431.

1314. Μηνδρινοῦ Μ., Γενικοὶ χαρακτῆρες τῆς Θηραϊκῆς διαλέκτου, Κυκλαδ. 'Επιθ., τεῦχ. 25-26 (1972), 11-12.

1315. Μητσοπούλου Θ., Λεξικὸ ὀρθογραφικὸ - ἑρμηνευτικὸ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας, 'Αθήνα 1977, σσ. 676.

1316. Μηχιώτη Χ. Θ., Νεώτατον Λεξικὸν τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης (Καθαρευούσης καὶ Δημοτικῆς). 'Ορθογραφικόν, 'Ερμηνευτικόν, 'Ετυμολογικόν, 'Ανω-

μάλων γραμματικῶν τύπων, Παραγώγων, Συνθέτων, Συνωνύμων, Ἀντιθέτων, Ἀθῆναι 1973, σσ. 6 + 9 + 1124 + 2.

1317. Mihăescu H., Zum Begriff «Hut» in den Südosteuropäischen Sprachen. Serta Slavica in memoriam Aloisi Schmaus, München 1971, 499-503.

1318. — L'influence grecque en roumain, ΕΕΦΣΠΘ 14 (1975), 11-18. [Καπέλλο, palari - ἀπαλαρέα].

1319. — La lingua latina e la lingua greca nell imperio bizantino, Atene e Roma 18 (1973), 144-153.

1320. — Byzance — foyer du rayonnement de la culture romaine et de la langue latine dans le Sud-est de l'Europe. Βυζαντινὰ 6 (1974), 217-226.

1321. Michaïlidis D., Un Lamento inedito sulla caduta di Constantinopoli, BZ 65 (1972), 303-326. [Λεξιλόγιον].

1322. Michailov G., Grucko ezikovo i etno-kulturno vlijanie sted trakite (Der griechische Sprachliche und ethnokulturelle Einfluss bei den Thrakern). Etnogenesis i kulturno nasledstvo na bulgarskija narod, Sofia 1971, 27-31.

1323. Mignot X., Recherches sur le suffixe -της -τητος (-τας, -τατος), des origines à la fin du IVe siècle avant J.-C., Paris Paris 1972, σσ. 163.

1324. Milev A., Novozaventnijat gruski ezit (Die neutestamentliche griechische Sprache) Godišnik der Theol. Akademie 21 (47), 2 (1971-72), 1973, 25-49.

1325. Mirambel A., Semi-voyelles en grec moderne, BSL 65 (1970), 137-178.

1326. — Ὁ Γιάννης Ψυχάρης καθηγητὴς καὶ διευθυντὴς Σπουδῶν, Χιακ. Ἐπιθεώρ. 12 (1974), 25-31.

1327. Μιτάκη Δ., Κατάλογοι προμάχων Λεσινίου, Νιοχώρι 3 (1972), τεῦχ. 20, σσ. 7-9, τεῦχ. 22-24, σσ. 28-29.

1328. — Λεσίνι, Στερ. Ἑλλ., τεῦχ. 39 (1972, 22, τεῦχ. 40, σ. 9, τεῦχ. 41, σ. 8, τεῦχ. 42, σ. 20, τεῦχ. 43, σ. 18, τεῦχ. 44, σ. 18 καὶ ὡς ἀνάτυπον : Λεσίνι ἄλλο Μεσολόγγι, σσ. 43.

1329. — Νιοχωρίτικα Παλιγγενεσίας, Νιοχώρι 5 (1974), τεῦχ. 39, σσ. 34-43. [Ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα].

1330. — Νιοχωρῖτες ἀγωνιστὲς τοῦ 1821, Αὐτόθι, σσ. 34-43.

1331. — Τρίκαρδος, Στερ. Ἑλλὰς 7 (1975), τεῦχ. 76-77, σσ. 18-19. [Τοπωνυμικά].

1332. — Οἰνιάδες, Αὐτόθι, σ. 210-214.

1333. — Περὶ τὰ τοπωνύμια Λεσινίου, Αὐτόθι 6 (1975), 168-171.

1334. Μιχαὴλ Χ. Α., Τοπωνύμια τοῦ χωριοῦ Λιθροδόντας, Χρ. Κυπριανοῦ, Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία του 4 (1971), 114-118.

1335. — Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Γούρρι, Αὐτόθι, σ. 124.
[Τὰ ἀνωτέρω ἐδημοσιεύθησαν καὶ εἰς Μαθητ. Ἑστ. 19 (1969), 318-320, 20 (1970), 163].

1336. Μιχαὴλ Στ. - Χριστοδούλου Μ., Οἱ Καλικάντζαροι, Λαογρ. Κύπρ., II, 4-5 (1972), 34.
[Ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος].

1337. Μιχαηλίδη Ἁγνὴ Μ., Χώρα, ἡ παλιὰ Λευκωσία, Λευκωσία 1977, σσ. 303.

1338. Μιχαηλίδη Γ. Ι., Ἀγγλοελληνικὸν Λεξικὸν τῶν ἰατρικῶν ὅρων, Ἀθῆναι 1973, σσ. 772.

1339. Μιχαηλίδου - Νουάρου Γ., Τὸ κληρονομικὸν ἔθιμον τῶν κανακάρηδων ἐν Δωδεκανήσῳ, Λαογρ. 28 (1972), 161-174.

1340. — Ἡ δημοτικὴ γλώσσα στὴ νομικὴ ζωή, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 53-61.

1341. Μιχαηλίδου Κ. Π., Ἡ γλώσσα καὶ τὸ νόημά της. Μία διαγραφὴ τῆς γλωσσικῆς παρουσίας τοῦ ἀνθρώπου, Λευκωσία 1976, σσ. 98.

1342. Μιχαηλίδου - Νουάρου Μ., Λεξικὸν τῆς Καρπαθιακῆς διαλέκτου, Ἀθήνα 1972, σσ. ιε' καὶ 430.
[Κρίσις: Γ. Σπυριδάκη, Μικρασ. Χρον. 15 (1972), 453-457. Χ. Συμεωνίδη, Ἑλλην. 26 (1973), 163-170].

1343. Μιχαλαριᾶ - Βογιατζῆ Μαρίας, Νανουρίσματα - Εὐχὲς - Ποιήματα, Συμαϊκὰ 1 (1972), 203-209.
[Λεξιλόγιον 208-209].

1344. — Ξόρκια - Κατάρες, Αὐτόθι 2 (1974), 287-298.
[Εἰς ἰδιωματικὸν λόγον μετὰ γλωσσικῶν ἑρμηνευμάτων].

1345. Μιχαλοπούλου Γ., Τρίπολις. Ὁδοὶ καὶ ἱστορικὴ ἑρμηνεία αὐτῶν, Ἀθῆναι 1977, σσ. 119.

1346. Μιχαλοπούλου Μ., Μαυρίκιον Αἰγιαλείας. Οἰκισμοὶ καὶ μετανάσται ἐν Ἀχαΐᾳ ἐπὶ Βενετῶν 1691. Καταγωγὴ Πατρίων. Ἱστορικὴ Λαογραφικὴ μελέτη, Ἀθῆναι 1974, σσ. 176.
[Κύρια ὀνόματα. Συνθηματικὸν γλωσσάριον].

1347. Μοάτσου Ἐρρίκου, Ἀνέκδοτος κατάλογος νοταρίων Κρήτης, Μνημόσυνον Σοφίας Ἀντωνιάδου, 1974, σσ. 298-309.
[Πίναξ ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων ἀπὸ τοῦ 1444-1618].

1348. — Αἱ ἀρχοντικαὶ οἰκογένειαι τοῦ Ρεθύμνου ἐπὶ Βενετοκρατίας, Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ. 2 (1974), 207-221.

1349. Mohay A., Κατούνα. Studien. Acta juvenum Universitatis Debreceniensis 2 (1971), 39-46.
[Das Ung. Wort «katona» ist nicht byzantinischer sondern germanischer (gotischer) Herkunft].

1350. Morard Fr.-F., Monachus, Moine. Histoire du terme grec jusqu'au 4e siècle, Freiburger Zeitschrift für Philosophie und Theologie 20 (1973), 333-412.

1351. Moralejo Aliarez J. J., Gramatica de las incriptiones délficas, Santiag de Compostela 1973, σσ. 329.
[Κρίσις : M. Lejeune, BSL, 70 (1975), 153-154].

1352. Morpurgo - Davies A., Thessalian patronymic adjectives, Glotta 46 (1968), 85-86.

1353. Moravcsik G., Τὸ Βυζάντιον εἰς τὸ κάτοπτρον τῶν ὀνομάτων του, ΕΕΒΣ 39-40 (1972-1973), 1-13.

1354. Mosino F., Saggio di confronto tra l'onomastica neo-greco e l'onomastica calabrese, Rendic, Acc. Naz. Lincei Cl. Sc. mor. stor. e filol. 27 (1972), 81-83.
[150 ἐπώνυμα νεοελληνικὰ ὅμοια πρὸς ἰσάριθμα ἀπὸ Reggio].

1355. Μοσχονᾶ Ν. Γ., M. Cortelazzo, L'influsso linguistico greco a Venezia, Bologna 1970, Μνήμων 3 (1973), 237-244.

1356. — Οἰκογένεια Στεφάνου Τζιτζίνια [ἐκ Χίου], Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 677-680.

1357. — Σχόλια πάνω σὲ μιὰ Λατινικὴ ἐπιγραφὴ ἀπὸ τὸ φρούριο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Κεφαλλονιᾶς, Κεφαλλ. Χρον. 1 (1976), 227-229.
[Ἐπώνυμον].

1358. Μόσχου Ε. Ν., Ἐλευθερία καὶ γλώσσα. Τέσσερα δοκίμια σὲ ἑνότητα, Ἀθήνα 1975, σσ. 77.

1359. Μοσχούλα - Μπαμπάκου Καλλιόπης, Ἡ Ἀγουλινίτσα καὶ ἡ συμβολή της εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, Ὀλυμπ. Χρον. 2 (1971), 85-100.
[Ἐτυμολογικά, 87-88].

1360. Μουνδρέα Ἠλία, Τοπωνύμια τῆς Μεσσηνίας (στὴν ἐποχὴ τῆς Φραγκοκρατίας), Πρακτ. Α' Διεθν. Συνεδρ. Πελοπονν. Σπ. 2 (1976), 181-204.

1361. Mouraviev S. N., Gnōmē, Glotta 51 (1973), 69-78.

1362. Μουσαίου - Μπουγιούκου Καλλιόπης, Παραμύθια τοῦ Λιβισιοῦ καὶ τῆς Μάκρης. Πρόλογος Γ. Α. Μέγα. Σχόλια Μ. Γ. Μερακλῆ. Μετάφραση σχολίων Ὀκτ. Μερλιέ. Σχέδια Μαριάνας Κουτούζη, Ἀθήνα. Ἔκδοση Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν 1976, σσ. 319.

1363. Μουσελίμη Σ. Γ., Τοπωνύμια τῆς Λάκκας Σουλίου, Ἠπ. Ἑστ. 24 (1975), 810-825. 25 (1976), 47-62. 25 (1976), 196-207. 403-410.
[Χωρ. Φροσύνη 816-825),
[Κουκουλιοὶ 47-52, Αὐλότοπος 52-56, Τσαγγάρι 56-62].
[Μαμάκου 196-198, Παπαζαφείρη 198-201, Ζαβροῦχο 201-203, Σούλι 203-207].
[Σαμονίβα 403-405, Κιάφα 405-406, Ἀβαρίκος - Μπενούκα 406-410].
Καὶ ὡς ἀνάτυπον, Ἰωάννινα 1976, σσ. 83.

1364. Μουτζούρη Κ. Δ., Στρατίη - Στράτος - Σταυρί. Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορικὴν Γεωγραφίαν τῆς Ἀζανιάδος, Ἐπετ. Καλαβρ. 5 (1973), 109-121.

1365. Μουτσοπούλου Εὐαγγ., Ἡ δημοτικὴ γλῶσσα τῆς Φιλοσοφίας, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 62-65.

1366. — La notion de «kairicité» historique chez Nicéphore Grégoras, Βυζαντινὰ 4 (1972), 205-213.
[Καιρὸς - καίριος - καιρικός].

1367. Μουτσοπούλου Ν. Κ., Οἱ ἐκκλησίες τοῦ νομοῦ Πέλλης, Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 437 + ιγ'.
['Αγιωνύμια].

1368. — Τὰ Θεσσαλικὰ 'Αμπελάκια. Εἰσαγωγὴ στὴν ἱστορία, τὴν κοινοπραξία καὶ τὰ ἀρχοντικὰ τῆς κωμοπόλεως, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 97.
[Τεχνικὴ ὁρολογία].

1369. — La morphologie des inscriptions Byzantines et post-Byzantines de Grèce, Cyrillomethodianum, III (1975), 53-105.

1370. Moutsos D., The origin of a balkanism and related problems κοπέλλα etc., Zeitschr. Balkanol. 7 (1969/70), 86-102.

1371. — A Balkan Linguistic Riddle : The expression «The Sun reigns» (ὁ ἥλιος βασιλεύει), Αὐτόθι 8 (1971/2), 148-160.

1372. — Two Balkan Etymologies. I. Dalmatian gusterna. 2. Albanian bagëlë, Αὐτόθι 10 (1974), 62-72.

1373. — A case of semantic change from «amputated defective» to «insane» in modern Greek, Byzantion 44 (1974), 329-342.

1374. — Varia etymologica graecanica, Αὐτόθι 45 (1975), 118-130.
[Τὰ ἀγνάντια, ἀνακούρκουδα, βότσαλο, βούρδουλας, μουνὶ καὶ βυζίον].

1375. — Middle Greek κατούνα and Albanian katant, KZ 88 (1974), 59-73.

1376. — Modern Greek λουμάκι and Albanian lamak, Zeitschr. Balkanol. 12 I (1976), 47-50.

1377. Μουτσούλα Ε. Δ., Περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν, ἔργον 'Επιφανίου τοῦ Σαλαμῖνος. Εἰσαγωγή, κριτικὴ ἔκδοσις, σχόλια, Θεολογία 41 (1970), 618-634.

1378. Μπακιρτζῆ Χ., 'Η ἐτυμολογία τῆς λέξεως Βαρώσι, Κυπρ. Λόγος 6 (1974), 193.

1379. — 'Η θαλασσία ὀχύρωση τῆς Θεσσαλονίκης, Βυζαντινὰ 7 (1975), 291-341.
[Τοπωνύμια - ὁρολογία].

1380. — Κυβωτός, 'Ελλην. 26 (1973), 331-334.

1381. Μπάμιου Κ., 'Ονόματα Σουφλίου, 'Αρχ. Θράκ. 36 (1973), 60-72.

1382. — Τὸ μαλλὶ ὅπως τὸ ἐπεξεργάζονται εἰς τὸ Σουφλί, Αὐτόθι, σσ. 167-198.
[Γλωσσάριον, 193-198].

1383. Μπαμπινιώτη Γ., Συμβολὴ εἰς τὸ φωνολογικὸν σύστημα τῆς ἀρχαίας 'Ελληνικῆς (ἐπὶ τῆς τροπῆς τοῦ ᾱ εἰς η εἰς τὴν 'Ιωνικὴν - 'Αττικὴν διάλεκτον, 'Αθηνᾶ 72 (1971), 114-143.

1384. — Συντακτικὰ προβλήματα τῆς ἀρχαίας 'Ελληνικῆς. Περὶ συντακτικῆς δομῆς τοῦ ἀπαρεμφάτου τῆς ἀρχαίας, Αὐτόθι 73-74 (1972-1973), 702-738.

1385. — Τὸ θεωρητικὸν ὑπόβαθρον τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας, ΕΕΦΣΠΑ 22 (1971/2), 286-307.

1386. — Ἐπὶ τῆς προφορᾶς τῆς γλώσσης τῶν ἀρχαίων κειμένων. Νεοελληνικὴ ἢ «ἐξ ἐπανασυνθέσεως» («Ἐρασμικὴ») προφορά, Αὐτόθι, 308-313.

1387. — Νεωτέρα γλωσσολογία. Σύγχρονοι τάσεις καὶ ἐξελίξεις εἰς τὴν γλωσσικὴν ἐπιστήμην, Αὐτόθι, 24 (1973/4), 356-371.

1388. — Κοινὴ Νέα Ἑλληνική, « ἀντίγλωσσα» καὶ διγλωσσία. Ἡ ἐπιστημονικὴ πλευρὰ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, Πλάτων 24 (1972), 179-196.

1389. — Τὸ ρῆμα τῆς Ἑλληνικῆς (Δομικαὶ ἐξελίξεις καὶ συστηματοποίησις τοῦ ρήματος τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαίας καὶ νέας), Ἀθῆναι 1972, σσ. 320.
[Κρίσις : Y. Tarabout, BSL 69, II (1974), 141].

1390. — Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Γενικὴν Γλωσσολογίαν. Βασικαὶ ἀρχαὶ καὶ μέθοδοι τῆς συγχρόνου Γλωσσολογίας, Ἀθῆναι 1974, σσ. 139.

1391. — Νεωτέρα Γλωσσολογία. Παραδοσιακὴ γραμματική, ἱστορικοσυγκριτικὴ γλωσσολογία, στρουκτουραλισμός, μετασχηματικὴ γραμματική, Ἀθῆναι 1975, σσ. 81.
[Κρίσις : Y. Tarabout, BSL 71, II (1976), 106-107].

1392. — Ἡ μοναδικότης τῆς λέξεως. Συμβολὴ στὴν θεωρία τοῦ γλωσσικοῦ σημείου, Ἀθῆναι 1976, σσ. 21.

1393. — Ἡ διδασκαλία τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ λόγου στὸ Γυμνάσιο, Ἐποπτεία, τεῦχ. 8-9 (1977), 49-53.

1394. — Ἡ ἐπίσημη σχολικὴ γραμματικὴ καὶ ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα. Ἀναζητήσεις 1, Ἀθήνα 1977, σσ. 169-203.

1395. — Τὸ πρόβλημα τῆς χρονολογήσεως τῶν κωφώσεων στὰ Βόρεια Ἑλληνικὰ ἰδιώματα, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσολ. Βορ. χώρ., 13-21.

1396. — Δελτίον Βιβλιογραφίας τῆς Ἑλληνικῆς... Βλ. Ἀριθ. 453, 454.

1397. Μπάρμπα Ἰ., Μεθοδικὴ διδασκαλία τοῦ πλαγίου λόγου τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, Θεσσαλονίκη 1974, σσ. 100.

1398. Μπελιᾶ Ἑλένης, Εἰδήσεις περί τινων Κορινθιακῶν μοναστηρίων κατὰ τὴν Καποδιστριακὴν περίοδον, Πρακτ. Α' Συνεδρ. Κορινθ. Ἐρευν., 92-102.
[Ἀγιώνυμα].

1399. — Στατιστικὰ στοιχεῖα περὶ τῶν μοναστηρίων Ἀρκαδίας, κατὰ τὴν Καποδιστριακὴν περίοδον (1829), Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀρκαδ. Σπουδ., Ἀθῆναι 1976, σσ. 128-141.
[Ἀγιώνυμα].

1400. Μπενέκου Π. Κ., Χουλιαράδων ἅπαντα, Ἰωάννινα 1974, σσ. 468.
[Τοπωνύμια, ἐπώνυμα καὶ λεξιλόγιον, σσ. 389-400].

1401. Μπερερῆ Δ. Σ., Λαογραφικὰ τῆς Δυτικῆς Ρούμελης. Οἱ Καραγκούνηδες τῆς Ἀκαρνανίας, Ἕλλην, Ψυχὴ 2 (1972), 21-27.
[Λέξεις ἀντικειμένων, σκευῶν καὶ ἐνδυμάτων].

1402. — Οἱ γνωστοὶ Καραγκούνηδες τῆς Ἀκαρνανίας, Αὐτόθι 3 (1972), 16-28.
[Τοπωνύμια, 22. Γλωσσικά, 24-28].

1403. — Αἱ τοπωνυμίαι τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων τῶν Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1971, σσ. 121 + χάρτης.

1404. Μπεττῆ Στ., Ἡ Κοβιλιανή. Τὸ χωριό, οἱ Γοργόληδες, τὸ σχολεῖο τους, Ἠπ. Ἑστ. 26 (1977), 876-889.
[Τοπωνύμια, 881-889].

1405. Μπίγκα Μ. Β., Λεξικὸ Νεοελληνικῆς γλώσσας (Ὀρθογραφικὸ - Ἑρμηνευτικό), Ἀθήνα 1976, σσ. 1277.

1406. Μπίτα Κ., Πύρρου Διονυσίου τοῦ Θετταλοῦ, Ἑλλάδος περιήγησις. Αἰτωλικά, Ἀθῆναι 1975, σσ. 36.
[Ἐξ ἀνεκδότου χειρογράφου. Τοπωνύμια].

1407. Μποσινάκου Γ. Α., Στ' ἀπόσκια τῆς Ἀράχοβας. Μελέτη ἱστορικὴ γεωγραφική, κοινωνική, λαογραφικὴ τοῦ χωριοῦ μου Ἀράχοβας Ναυπακτίας, Ἀθήνα 1973, σσ. 832.
[Κρίσις : Γ. Μέγα, Λαογρ. 29 (1974), 409-410. Τοπωνύμια, ὀνόματα, ἐπώνυμα, συνθηματικὴ γλῶσσα ραπτῶν].

1408. Μπούκη Χρ., Ἡ γλῶσσα τοῦ Γρηγορίου Νύσσης ὑπὸ τὸ φῶς τῆς φιλοσοφικῆς ἀναλύσεως, Θεσσαλονίκη 1970, σσ. 184.

1409. Μπούμη Π. Κ., Αἱ διπλαῖ γραφαὶ βυζαντινῶν τινων ὅρων. Περὶ τῶν ἐξωκατακοί(ή)λων καὶ ἐξω(α)κιονιτῶν, Βυζαντινὰ 7 (1975), 43-58.

1410. Μπουμπουλίδου Φ., Ἀνώνυμα στιχουργήματα προσολωμικῶν ποιητῶν, ΕΕΦΣΠΑ, 23 (1972/3), 43-102.
[Γλωσσικά].

1411. — Ἀνέκδοτον στιχούργημα τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος περὶ τοῦ Νικολάου Μαυρογένους, Ἀθηνᾶ 76 (1976-1977), 222-230.
[Γλωσσάριον 229-230].

1412. Μπούρα Ν. Γ., Αἱ περὶ τῶν λέξεων ἀπόψεις τῶν Σοφιστῶν καὶ τῆς Στοᾶς καὶ αἱ σύγχρονοι σημασιολογικαὶ θεωρίαι, Πλάτων 26 (1974), 253-265.

1413. Μπούτσικα Α. Δ., Ἡ ἀρχαία Ἦλις, Ἀθήνα 1975, σσ. 278.
[Τοπωνύμια].

1414. Μπουσμπούκη Α. Δ., Πρωτοαρχαιοελληνικὲς λέξεις στὸν Ὅμηρο καὶ τὴ Λατινομακεδονικὴ (= Κουτσοβλάχικη), Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 42.
[Πολυγραφημένον].

1415. — Α. Λαζάρου, Ἡ Ἀρωμουνικὴ καὶ αἱ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς σχέσεις αὐτῆς, Ἐν Ἀθήναις 1976, σσ. 355 + 5 χάρται, Θεσσαλ. Χρον. 11 (1976), 311-319.

1416. Μπρατσιώτη Π. Ι., Τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ἡ ἐκκλησία, Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 45 (1970), [1971], 150-159.

1417. Μπρῆ Δ. Κ., Τὸ χωριὸ Τρύπες, Ὀλυμπ. Χρον. 3 (1972), 262-264.

1418. Μπριασούλη Ν., Ἡ διδακτικὴ τῆς μητρικῆς μας γλώσσας. Τὸ πρόβλημα σήμερα, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 32.

1419. Müller W. M., Zur Herkunft von λίβανος und λιβανωτός, Glotta 52 (1974), 53-59.

1420. Mussies G., The morfology of Koine Greek as used in the Apocalypse of St. Joh. A Study in bilingualism, Leiden 1971.

1421. Μυλωνοπούλου Χρ. Χ., Τετράγλωσσο Λεξικὸ ποινικῶν καὶ ἐγκληματολογικῶν ὅρων, Ἑλληνικά, Ἀγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ἀθήνα 1977, σσ. 79.

1422. Mystakidis A., Nygrekisk-Svensk ordbork. A modern Greek-Swedish Dictionary, Copenhagen 1970, σσ. 234.

1423. Μωραλίδη Ι., Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικά, Πλάτων 26 (1974), 60-72.

1424. — Γλωσσικὰ σύμμικτα. Ἡ περὶ τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου *me ἐν τῇ συνδέσει, Πλάτων 27 (1975), 273-311.
[Ὀφθαλμός, πάσσαλος, κρύσταλλο, παρθένος].

1425. — Σκοτεινὰ σύνθετα μετὰ τοῦ *ἀμφὶ* ὡς πρώτου συνθετικοῦ, Πλάτων 29 (1977), 131-142.
[Περὶ τὸ ἔτυμον τῶν λέξεων : ὄμφαξ, φύλαξ, φακός, κριός, ἥκω, ἵκω, ὀμφαλός, ἄμπελος, φιάλη, ὑπερφίαλος, νόσφι, ἀμφί].

1426. Μωϋσῆ Α. Ρ., Ἡ ὀνοματολογία τῶν Ἑβραίων τῆς Ἑλλάδος ἤτοι : Ἡ ἱστορία, ἡ προέλευσις καὶ ἡ σημασία τῶν κυρίων καὶ οἰκογενειακῶν ὀνομάτων τῶν Ἑβραίων τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1973, σσ. 24.

1427. Nagy G., Greek dialects and the transformation of an Indo-European process, Cambridge 1970, σσ. XII + 200.

1428. Ναουμίδου Μ. (Naoumidis M.), Σύμμεικτα παλαιογραφικά. Α'. Ἰταλιωτικὰ χειρόγραφα τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας. Β'. Πατμιακοὶ κώδικες τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ΕΕΒΣ 39-40 (1972/3), 373-385.

1429. — The shorter version of Pseudo-Zonaras' Lexicon, Serba Turyniana, University of Illinois Press, 1974, σσ. 437-488.

1430. — Ρητορικαὶ λέξεις. Editio princeps, ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 94 + V.
[Ἔκδοσις : «Ἀθηνᾶ», Σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας. Σειρὰ διατριβῶν καὶ μελετημάτων, ἀριθμ. 20].
[Κρίσις : N. Conomis, Ἑλλην. 29 (1976), 185-190. K. Alpers. BZ 70 (1977), 347-350].

1431. Νασίκα Γρ. Ἀθ., Ἡ Σμίξη (Γρεβενῶν), Ἱστορία, ἤθη καὶ ἔθιμα, Ἀθήνα 1971, σσ. 168.
[Ὀνόματα, τοπωνύμια].

1431α. Ναστοπούλου Ι., Πότε κατοικήθηκε ἡ σημερινὴ Ἐράτυρα, Α' Συμπ. Ἱστορ. Λαογρ., Γλωσσ., 50-55.

1432. Νάτσου Κλ. Ἀθ., Καταφύγι Πιερίων - Κοζάνης. Ἱστορικὴ Λαογραφικὴ ἐπισκόπησι, Θεσσαλονίκη 1971, σσ. 250.
[Τοπωνύμια, 51-58, Ὀνόματα, 51, Ἁγιονέρι 55, Λεξιλόγιον, 231-236].

1433. Νατσούλη Τ., Παροιμιώδεις ἐκφράσεις, πῶς προῆλθαν, Ἀθήνα 1972, τόμ Α', σσ. 256, Β', σσ. 254.
[Τοπωνύμια — Κύρια ὀνόματα].

1434. — Νέα Φιλικὴ Ἑταιρεία, Ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα, ἐν Ἀθήναις 1977, σσ. 47.

1435. Neumann G., Kyprisch «Ὀνάσαγρος», Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung 85 (1971), 66-69.

1436. — Griechisch ἀρβύλη, Orbis 20 (1971), 482-485.

1437. — Griechische Wörter und Suffixe in Personennamen Kleinasiens, Beitr. Namenforsch. 7 (1972), 137-142.

1438. Newton B. E., Modern Greek Postconsonantal Yod, Lingua 26 (1971), 132-170.

1439. — Sibilant loss in Northern Greek, Canadian Journal of Linguistics 17 (1971), 1-15.

1440. — Ordering Paradoxes in Phonology, JL 7 (1971), 31-53.

1441. — The dialect Geography of Modern Greek Passive inflections, Glotta 50 (1972), 262-289.

1442. — Cypriot Greek. Its Phonology and Inflections, La Haye - Paris 1972, σσ. 182 + 19 χάρται.

1443. — Loss of (r) in a modern Greek dialect, Language 48 (1972), 566-572.

1444. — The dialect geography of modern Greek active inflections, Glossa 7 (1973), 189-230.

1445. — The generative Interpretation of dialect. A Study of Modern Greek Phonology, Cambridge 1972, σσ. XI - 236.
[Κρίσις: B. Panzer, BZ 68 (1975), 77—78. Y. Tarabout, BSL 72 II (1977), 145-147].

1446. Nicev Alex., Zur Etymologie eines griechischen Lehnwortes im bulgarischen, Πλάτων 26 (1974), 207-208.
[Παράκλησις - παρεκκλήσιον].

1447. Νικήτα Α. Α., Ἔρευναι ἐπὶ τῶν πηγῶν τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Ἐρωτιανοῦ. Τὸ πρόβλημα τῆς προελεύσεως τῶν μὴ Ἱπποκρατικῶν λημμάτων αὐτοῦ καὶ ἡ σημασία τούτων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ Γραμματείᾳ, Ἀθῆναι 1971, σσ. ιθ' + 166.

1447α. Νικήτα Κλ. Σ., Περὶ προφορικοῦ λόγου καὶ ρητορικῆς. Ὁδηγὸς ὁμιλητικῆς καὶ ρητορικῆς. Ἔκδ. 3η, Ἀθῆναι 1977, σσ. 225.

1448. Νικολαΐδη Α. Π., Συλλογὴ ὀνομάτων ἀπονεμομένων ἐν Κύπρῳ εἰς τὰ ζῷα. Κυπρ. Σπουδ. 36 (1972), 121-137.

1449. Νικολαΐδη Κ. Ν., Ἡ Ζωοδόχος (Τζοντίλα) καὶ τὰ ἄλλα καμποχώρια τῶν Ἰωαννίνων, Ἀθήνα 1976.
[Κρίσις: Κ. Π. Λαΐαρίδη, Ἠπ. Ἑστ. 26 (1977), 839-840].

1450. Νικολαΐδου Ἐλευθερίας Ι., Ὁ Δημήτριος Μάρκου Μπότσαρης (1814-1871) καὶ ἡ ἀνέκδοτη ἀλληλογραφία του μὲ τὸν κυβερνήτη Καποδίστρια, Δωδώνη 2 (1972), 371-474.

1451. Νικολοπούλου Π. Γ., Μετάφρασις ὁμιλίας Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ περὶ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων εἰς τὴν Κυπραίων γλῶτταν, Πρακτ. Α' Διεθν. Κυπρολ. Συνεδρ. 2 (1973), 237-240.

1452. Νομαρχία Κορινθίας, Τουριστικὸς ὁδηγὸς νομοῦ Κορινθίας, Κόρινθος 1972, σσ. 162.
[Τοπωνύμια].

1453. Νομαρχία Ροδόπης, Στὸν ἥσκιο τῆς Ροδόπης, Κομοτηνὴ 1972, σσ. 85. [Τουριστικὸς Ὁδηγὸς Ροδόπης. Τοπωνύμια].

1454. Ντελοπούλου Γ., Νεοελληνικαὶ διάλεκτοι καὶ νεοελληνικὴ κοινὴ εἰς τὸν νομὸν Φλωρίνης, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 257-264.

1455. Ντόκα Ἀγησ., Λεξικὸ λογοτεχνικῶν ὅρων, Ἀθήνα 1976, σσ. 91.

1456. Ντόντου Γ. - Παπαθανασίου Γ., Τὸ Περιβόλι, ἡ ἀετοφωλιὰ τῆς Πίνδου. (Λαογραφικὴ περιγραφὴ τῆς κωμοπόλεως Περιβολίου), Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 96.

1457. Ντόκου Κ., Ἡ ἐν Πελοποννήσῳ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία κατὰ τὴν περίοδον τῆς Β' Ἐνετοκρατίας. Ἀνέκδοτα ἔγγραφα ἐκ τῶν Ἀρχείων Ἐνετίας, BNJ 21 (1976), 43-168.
[Λέξεις, τοπωνύμια, ἐπώνυμα].

1458. Ξανθούλη Ν. Ἐμμ., Σύστασις καὶ ἐξέλιξις τοῦ νομοῦ Εὐβοίας καὶ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων αὐτοῦ, Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 17 (1971), 413-436. 18 (1972), 77-128.

1459. Ξηροτύρη Ν. Ι., Ἀχριᾶνες καὶ Πομάκοι. Θρᾶκες ἢ Σλάβοι; Πρακτ. Β' Συμποσ. Λαογρ., σσ. 333-358.

1460. Ξιούτα Π., Ἕνα ἀνέκδοτο χειρόγραφο τοῦ Μητροφάνους τῆς μονῆς Μαχαιράδος, Κυπρ. Σπουδ. 41 (1977), 47-100.

1461. Ξύδη Θ., Ἐρύμανθος, Πελοποννησιακὰ 8 (1971), 147-175.

1462. — Ὁ Σικελιανὸς καὶ ἡ ἐθνικὴ γλώσσα. Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 45-49.

1463. Ο.Ε.Σ.Β. [Ὀργανισμὸς Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων], Νεοελληνικὴ Γραμματική. Ἀναπροσαρμογὴ τῆς μικρῆς νεοελληνικῆς γραμματικῆς τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Ἀθήνα 1976, σσ. 254.

1464. Οἰκονομίδη Ν., Εὑρετήριον τοῦ περιοδικοῦ «Ἀρχεῖον Πόντου», τόμοι 1-24, Ἀρχ. Πόντ. 25 (1966/1972), σσ. 518.

1465. Οἰκονομίδου Δ. Β., Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς λαογραφίας τῶν ἐτῶν 1800-1906, ΕΚΕΕΛ 23 (1973-74), 63-270.
[Περιλαμβάνει 2397 λήμματα. Γλῶσσα, σσ. 181-196, ἀριθμ. 1328-1562].

1466. Οἰκονόμου Μ., Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, Θεσσαλονίκη 1974, σσ. XX - 306.

1467. — Ἡ γλώσσα μου. Κείμενα, γραμματική, ἀσκήσεις ὑπὸ Μ. Οἰκονόμου, Θρ. Σταύρου, Μ. Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1974, σσ. 279.

1468. Ölberg H. M., Griechisch - Albanische Sprachbeziehungen, Serta Philol. Oenipontana, 2 (1972), Innsbruck, σσ. 33-64.

1469. O'Callaghan J., El cambio δ > ε en los papiros biblicos, Biblica 54 (1973), 415-416.

1470. Ὁμίλου μαθητῶν, Ἐπώνυμα μαθητῶν τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου, Χρ. Κυπριανοῦ, Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία του 4 (1971). 24-36.

1471. Onoma. Bibliographical and information bulletin, International Com-

mittee of Onomastic Science, Bulletin d'information et de bibliographie. Leuven. International Centre of Onomastics.

— Τόμ. 16 (1971), τεῦχ. 1-2, σσ. 1-304, τεῦχ. 3, σσ. 305-841. Bibliographia Onomastica, Grèce (D. Vayacacos), 521-527.

1472. — Τόμ. 17 (1972/73), σσ. 477.

1473. — Τόμ. 18 (1974), τεῦχ. 1-2, σσ. 293. Bibliographia Onomastica, Greek (D. Vayacacos), 127-131, τεῦχ. 3, σσ. 294-706.

1474. — Τόμ. 19 (1975), τεῦχ. 1-2, σσ. 368. Bibliographia Onomastica 1972-1973 (D. Vayacacos), 153-161, τεῦχ. 3, σσ. 369-720.

1475. — Τόμ. 20 (1976), τεῦχ. 1, σσ. 312, τεῦχ. 2, σσ. 313-580. Bibliographia Onomastica. Grèce (D. Vayacacos), 426-430.

1476. Opelt I., Schimpfwörter bei Lysias, Scritti in onore di Giuliano Bonfonte, Brescia 1976.

1477. Παγκάλου Γ., Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Κρήτης, τόμ. Ἕκτος. Α' ἡμίτομος. Συμπλήρωμα γλωσσαρίου : κόλον - κόλου - ραδηκειό, Ἐν Ἀθήναις 1971, σσ. 240. — Β' ἡμίτομος. Συμπλήρωμα γλωσσαρίου : ρακοκάζανο - ὦ, ὦ τολά. Προσθῆκαι εἰς τὸ συμπλήρωμα γλωσσαρίου Α - Ω. Ποιμενικὰ καὶ Λαογραφικὰ Δ. Κρήτης, Ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 241-488.

1478. Παζαρᾶ Θ., Ἐπανομή, Μακεδ. 12 (1972), 495-496.
[Συμπληρωματικὰ εἰς τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ Χ. Π. Συμεωνίδη].

1479. Παιδεία, Πρότυπο Λεξικὸ τῆς νέας Ἑλληνικῆς. Ἐπιμ. Ν. Μπουγᾶς. Ἔκδ. Β'. Ἀθῆναι 1976, τ. 1 (σσ. 688), 2 (σσ. 689-1401).

1480. Παναγιωτάκη Α. Ε., Ἡ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μου. Τὰ Ρούστικα. (Ἤθη, ἔθιμα, ἑορταί, πανηγύρια, ἱστορία), Ἀθῆναι 1972, σσ. 158.
[Τοπωνύμια, ὀνόματα, ἐπώνυμα].

1481. Παναγιωτάκη Ν. Μ., Ἡ Βυζαντινὴ οἰκογένεια τῶν Πλευστῶν. Συμβολὴ στὰ γενεαλογικὰ τῶν Φωκάδων, Δωδώνη 1 (1972), 243-264.

1482. — Παιδιόφραστος, Φίλτρα, σσ. 275-290.

1483. Παναγιοτάτου Σ. Γ. Γ., Ι εθνικι μας γλοσα κε προς τιν Α. Ε. τον προθιπουργον τις χωρας ανικτι επιστολι, Αθινε 1972, σσ. 7 + 259.

1484. Παναγιωτάτου Σ. Γ. Γ., Δι ἀριθμῶν προοδευτικο - ἀναλυτικὴ μέθοδος, ἀποδεικτικὴ τῆς ἀπομειώσεως τῆς Δημοτικῆς γλώσσας, Ἀθῆναι 1973, σσ. 151.

1485. Παναγιωτοπούλου Ι. Μ., Ἡ γλώσσα ἀπὸ μιὰ τρίτη πλευρά, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 14-17.

1486. — Στοχασμοὶ γιὰ τὴν ἄλλη γλώσσα. Αὐτόθι, 979-980.

1487. Παναγιώτου Ν., Σίμου Μενάρδου. Τοπωνυμικαὶ καὶ λαογραφικαὶ μελέται, Λευκωσία 1970, σσ. XVI + 376, Λαογρ. Κύπρ. Ι, 1 (1971), 52.

1488. Panagl. Osw., Das Suffix -om (= griech. -ωμα) — ein Pseudo - Lexem der medizinischen Terminologie, Glotta 49 (1971), 42-45.

1489. Παναγοπούλου Δ., Ἡ τύχη τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων καὶ τῆς ὀρεινῆς κυρίως ὑπαίθρου σὺν τῇ παρελεύσει τοῦ χρόνου καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ μορφὴ τῶν σημερινῶν μεγαλοπόλεων, Ἐπετ. Καλαβρ. 4 (1972), 5-32.
[Τοπωνύμια, 27-31].

1490. Panagopoulos E., A comparison of electro - myographic and intraoral air pressure data for English and Greek bilabial plosives, ΕΕΦΣΠΘ. 13 (1974), 161-181.

1491. Παναγοπούλου Ἐλ., Σύγχρονη φωνητικὴ ἔρευνα, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 59-62.

1492. Παναρέτου Α., Περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ δένδρου «ἀόρατος», Πνευμ. Κύπρ. XII, 133 (1971), 19-20.

1493. — Κυπριακὲς λέξεις. Προσθήκη εἰς Κυπρ. Σπουδ. 27 (1963), Λαογρ. Κύπρ. 1 (1971), 9-12.

1494. — Χλωρίδα τοῦ τόπου μας, Αὐτόθι, 77-78.

1495. — Τὰ μανιτάρια καὶ οἱ καράολοι τοῦ τόπου μας, Αὐτόθι 2 (1972), 35-55.

1496. — Τὸ Κυπριακὸν ξύλινον ἄροτρον, Αὐτόθι, 118-122.

1497. — Λαογραφικὰ περὶ ζώων τοῦ τόπου μας καὶ ἄλλα περὶ ζώων σημειώματα, Αὐτόθι 3 (1973), 1-18.
[Γλωσσάρια].

1498. — Ὁ βοσκὸς καὶ τὰ κύρια χρειώδη τοῦ ἐπαγγέλματός του, Αὐτόθι, 73-74.

1499. — Ἄγρια ζῶα τῆς Κύπρου, Αὐτόθι 4 (1974), 69-75.
[Διαλεκτικὰ ὀνόματα].

1500. — Ἀπὸ τὴν ποιμενικὴ ζωή, Αὐτόθι 5 (1975), 17-18.

1501. — Λαογραφικὰ περὶ ἀγρίων πτηνῶν τῆς Κύπρου, Αὐτόθι, 41-60.

1502. — Βοτανολογικὰ - Γλωσσολογικά, Αὐτόθι 7 (1977), 11-12.

1503. — Λαογραφικὰ Κύπρου Ἀνάλεκτα, Λευκωσία 1977, σσ. 135.

1504. Πανοπούλου Κ. Π., Ἡ ἀρχαία πόλις «Ἐλύμια», Ἀρκαδ. 2 (1973), 78.

1505. — Τὸ Κάστρο τοῦ Μπεζενίκου, Αὐτόθι 3 (1973), 7-8.

1506. Πανταζῆ Δ. Α., Λεξικὸν Ἑλληνογαλλικόν, Ἀθῆναι 1976[12], σσ. 733.

1507. Παντελοδήμου Δ., Ἡ αὐτοδιοίκησις τοῦ Πηλίου κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας, Ἀρχ. Θεσσ. Μελετ. 2 (1973), 117-148.
[Ἔγγραφα μετὰ ἑρμηνευμάτων λέξεων].

1508. Πάντου Π. Α., Ἱστορικὴ τοπογραφία τοῦ νομοῦ Ξάνθης, Θρακ. Χρον., τεῦχ. 32 (1975/6), 3-26.
[Παράρτημα Ι. Ἀρχαῖα καὶ Βυζαντινὰ τοπωνύμια τοῦ νομοῦ Ξάνθης, 10-13. Παράρτημα ΙΙ. Κατάλογος ἀρχαιολογικῶν θέσεων νομοῦ Ξάνθης, 13-21. Εἰς χάρτης].

1509. Παπᾶ Κ. Ν., Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ γλωσσικὴ πραγματικότητα, Ἀθήνα 1973, σσ. 48.

1510. Παπαβασιλείου Ἰω., Ἡ ἐθνική μας γλώσσα. Μικρὴ ἱστορικὴ ἀναδρομή, Ἀθήνα 1971, σσ. 32.

1511. Papachryssanthou D., La vie monastique dans les campagnes byzantines du VIII au XI siècle. Ermitage, groupes, communautés, Byzantion 43 (1973) [1974], 158-180.

1512. Παπαγγέλου Ι. Α., Συμβολὴ εἰς τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος τοῦ χωρίου Νικήτη τῆς Χαλκιδικῆς, Μακεδ. 12 (1972), 303-316.

1513. — Γενικαὶ σημειώσεις περὶ τὴν Τορώνην, Χρον. Χαλκιδ., τεῦχ. 29-30 (1976), 67-96.
[Τοπωνύμια].

1514. Παπαγγελοπούλου Ἀγγ., Ἡ Ἀμπελιώνα, Ὀλυμπ. Χρον. 3 (1972), 256-261.

1515. Παπαγεράκη Ἰω., Ἄσματα, τοπωνύμια καὶ ἤθη καὶ ἔθιμα Βάβδου καὶ Βραστῶν, Χρον. Χαλκιδ., τεῦχ. 19-20 (1970), 47-107.
[Τοπωνύμια Βάβδου, 85-88. Τοπωνύμια Βραστῶν, 100-102].

1516. Παπαγεωργίου Α. Θ., Ἡ Θησόα (ἀρχαία καὶ νέα), Ὀλυμπ. Χρον. 3 (1972), 237-247.

1517. Παπαγεωργίου Γ., Ἡ παραγωγὴ καὶ ἡ σύνθεση λέξεων στὴ νέα Ἑλληνικὴ γλώσσα, Sofia 1973, σσ. 222, Ἀθήνα 1976, σσ. 303.

1518. Παπαγεωργίου Λ., Τοπωνυμικὸ τοῦ χωρίου Περάτη Ἰωαννίνων, Δωδώνη 5 (1976), 93-118.

1519. — Δύο παραμύθια ἀπὸ τὸ χωριὸ Περίθεια Κερκύρας, Ἠπ. Ἑστ. 23 (1974), 648-650.
[Ἰδιωματικὰ κείμενα μετὰ γλωσσαρίου].

1520. Παπαγιάννη Α. Θ., Θάνα, ἡ παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας καὶ τὸ «Κριτήριο Θάνας», Ἀρκαδ. 1 (1973), 21-23.

1521. — Μαντινειακὰ μοναστήρια. Ἡ συμβολή τους στὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 καὶ ὁ Ἰωσὴφ Ἀνδρούσας, Ἀθήνα 1977, σσ. 732.
[Τοπωνύμια - Λεξιλόγιον, σσ. 651-673].

1522. Παπαδάκη Εἰρήνης, Λόγια τοῦ Στειακοῦ λαοῦ. Λαογραφικὰ σύμμεικτα ἐκ Σητείας Κρήτης, Ἀθῆναι 1975², τόμ. Α', σσ. 239.

1523. Παπαδάτου Χ. Π., Ἡ ἀνατομία τῆς δημοτικῆς γλώσσης, Ἀθῆναι 1976, σσ. 56.

1524. Παπαδημητρακοπούλου Π. Δ., Ἡ χλωρὶς τῆς Δάφνης τῶν Καλαβρύτων, Ἐπετ. Καλαβρ. 4 (1972), 208-209.

1525. — Δάφνη Καλαβρύτων, Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 976.
[Πλούσιον εἰς ὀνόματα, ἐπώνυμα καὶ Τοπωνύμια. Ἀνατυποῦνται μελέται τοῦ γυμνασιάρχου Γ. Παπανδρέου, Π. Παπαδημητρακοπούλου κ.ἄ. Λαογραφικὰ θέματα διαλεκτικῶν λέξεων ἀναφερομένων εἰς ποικίλας ἀσχολίας τῶν κατοίκων].

1526. Παπαδημητρίου Ἕλλης, Ψάρια τοῦ Αἰγαίου. Εὑρετήριο. Συγκέντρωση - κατάταξη τῆς ὕλης ἀπὸ συνεργεῖο. Γλωσσικὴ ἐπεξεργασία Ἕλλης Παπαδημητρίου. Ζωγραφικὰ δείγματα Γιάννη Βαλαβανίδη, Ἀθήνα 1975, σσ. 140.

1527. Παπαδημητρίου Ι. Θ. (Papademetriou I. Th.), Κριτικὰ γλωσσικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ εἰς τὴν περὶ Αἰσώπου μυθιστορίαν. Συμβολὴ Α', Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 231-244.

1528. — A reinterpretation of Archilochos 53 D, ΕΕΦΣΠΘ. 13 (1974), 75-81.
[Ἡ σημασία τῆς λ. σῦκον].

1529. Παπαδοπούλου Θωμᾶ Ι., Ραφαὴλ Βερνάτσα στιχούργημα περὶ τοῦ Ἅδου καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἁμαρτωλῶν, Μνημοσύνη 5 (1977), 172-200.
[Γλωσσικαὶ καὶ ἄλλαι σημειώσεις, 190-195. Γλωσσάριον, 195-200].

1530. Παπαδοπούλου Κ. Μ., Τοπωνυμικὸν τοῦ τ. δήμου Τριπύλης Τριφυλίας, Ἀθῆναι 1975, σσ. 59.

1531. Παπαδοπούλου Ν. Γ., Τοπωνύμια Σελιοῦ Βεροίας, Μακεδ. 13 (1973), 365-376.

1532. Παπαδοπούλου Στ., Περὶ τὸν ὅρον «Ἀποστολικοὶ πατέρες», Κληρονομία 6 (1974), 229-234.

1533. Παπαδοπούλλου Θεοδ., Τὸ ᾆσμα τῶν ἀρχιερέων, Κυπρ. Σπουδ. 35 (1971), 1-50.
[Γλωσσάριον, 40-50].

1534. — Νέα θρησκευτικὰ ποιήματα ἐκ Κυπριακοῦ χειρογράφου, Αὐτόθι 36 (1972), 83-119.
[Γλωσσάριον, 117-119].

1535. — Τὸ ᾆσμα τῶν πνιγέντων προσκυνητῶν, Αὐτόθι 37 (1973), 103-152.
[Ὀνόματα, Γλωσσάριον, 147-152].

1536. — Κυπριακὰ παραμύθια ἐκ τῆς συλλογῆς Γεωργίου Λουκᾶ, Αὐτόθι 38-39 (1975), 111-166.
[Γλωσσάριον ὑπὸ Μ. Χριστοδούλου, 153-166].

1537. — Κυπριακαὶ ἐπῳδαί, Αὐτόθι, σσ. 167-181.
[Γλωσσάριον ὑπὸ Μ. Χριστοδούλου, 1771-81].

1538. — Τὸ ᾆσμα τῆς Θεονίτσας, Αὐτόθι 40 (1976), 181-243.
[Γλωσσάριον, 239-243].

1539. — Χειρόγραφοι παραλλαγαὶ λυρικῶν ᾀσμάτων, Αὐτόθι 41 (1977), 191-210.
[Γλωσσάριον, 208-210].

1540. — Ἐρωτοκρίτειοι ἀφηγήσεις ἐν τῷ Κυπριακῷ δημώδει λόγῳ, Αὐτόθι 41 (1977), 211-252.
[Γλωσσάριον, 244-252].

1541. — Νέα παραλλαγὴ ἱστορικοῦ ᾄσματος, ΕΚΕΕΚ 4 (1970/71), 329-378.
[Γλωσσάριον, 370-378].

1542. — Συνοπτικὸν διάγραμμα Τοπωνυμικῆς μεθοδολογίας, Αὐτόθι 5 (1971/2), 1-28.

1543. — Ἑτέρα παραλλαγὴ ἱστορικοῦ ᾄσματος, Αὐτόθι 6 (1972/3), 417-446.
[Γλωσσάριον, 333-333].

1544. — Σημειώσεις ἐπὶ τῆς συγκριτικῆς γραμματικῆς ρηματικῶν τινων τύπων ἐν τῇ Σουαχίλι καὶ τῇ Ἑλληνικῇ, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 761-798.

1545. Παπαδοπούλλου Θ. - Κύρρη Κ. - Χριστοδούλου Μ., Κυπριολογικὴ βιβλιογραφία τοῦ ἔτους 1972 καὶ συμπληρώματα προηγουμένων ἐτῶν, ΕΚΕΕΚ 6 (1972/73), 471-537.
[Γλωσσολογία - Λαογραφία, σσ. 524-537].

1546. Παπαζήση Δ., Βλάχοι (Κουτσόβλαχοι), Ἠπ. Ἑστ. 23 (1974), 606-621, 636-646. 24 (1975), 3-18, 150-161, 295-305, 433-452, 628-646.

1547. — Βλάχοι (Κουτσόβλαχοι), Ἀθῆναι 1976, σσ. 84.

1548. Παπαθανασοπούλου Ἠ., Νοσηλεία τραυματιῶν 1821-1825 καὶ Λάκωνες αἰχμάλωτοι κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ Ἰμβραὴμ (1825-1826), Λακων. Σπουδ. 1 (1972), 292-327.
[Κατάλογος ὀνοματεπωνύμων].

1549. — Τὰ Λακωνικὰ μοναστήρια, Λακωνικὰ 10 (1973), 63-65.

1550. Παπαθανασοπούλου Θαν., Θέματα Ρουμελιώτικου λαϊκοῦ δικαίου, Λαογρ, 28 (1972), 81-114.
[Λαϊκὴ ὁρολογία].

1551. — Θεσμοὶ λαϊκοῦ δικαίου στὸ νομὸ Λασηθίου, Ἀμάλθεια 4 (1973), 140-144.
[Σηκωματάρικα, μουζούρι, ζευγαρικό, ὀκᾶ μαδάρας, ἄκοπο, ξεχαρτζιστός, βάγγα, ἀζάτι].

1552. Παπαθανάση - Μουσιοπούλου *Καλλιόπης*, Συνθηματικὲς γλῶσσες. Ἐθνολογικὲς καὶ κοινωνικὲς ἐπιπτώσεις, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 265-283.

1553. Παπαθανασίου Γ. - Ντόντου Γ., Τὸ περιβόλι, ἡ ἀετοφωλιὰ τῆς Πίνδου. (Λαογραφικὴ περιγραφὴ τῆς κωμοπόλεως Περιβολίου), Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 96.

1554. Παπαϊωάννου Γ. Ι., Τοπωνύμια Παπίγκου Ζαγορίου, Ἠπ. Ἑστ. 24 (1975), 655-669, 796, 809.

1555. — Τὸ Πάπιγκο. Ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα χωριὰ τοῦ Ζαγοριοῦ, Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 227.

1556. Παπαϊωάννου Κ., Τὰ κανίσσια, τὰ δῶρα, οἱ πουλουστρένες κ' οἱ κόκκαλοι, Λαογρ. Κύπρ. 7 (1977), τεῦχ. 19-20, σσ. 3-8.

1557. Παπαϊωάννου Λαζ., Οἱ Βαλαᾶδες, Α' Συνεδρ. Ἱστ. Λαογρ. Γλωσσ., 78-86.

1558. — Ἡ κορυφὴ τοῦ Βοΐου (Τὸ χωριό μου), Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 80.
[Τοπωνύμια, Γλωσσάριον].

1559. Παπαϊωάννου Μιλτ., Τὸ γλωσσάριο τῶν Γρεβενῶν, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 162. [Δημοσιεύματα Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Ἀρ. 48].
[Κρ. Χ. Τζιτζιλῆ, Μακεδ. 16 (1976), 407-409].

1560. Παπαϊωάννου Σ., Ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν γύφτων τῆς Λαμίας καὶ Σπερχειάδος, Στερ. Ἑλλ. 7 (1975), 325-329.

1561. Παπαϊωάννου Φ. Δ., Ζυγοβίστι. Τὸ χωριό μου, Ἀθῆναι 1971, σσ. 215.
[Ὄνομα, 43-45. Ὄνομα Αἰμυαλῶν, 49].

1562. Παπακωνσταντίνου Λ., Ἡ Εὐβοϊκὴ Μεσσαπία. Χῶρος, κάτοικοι, πολι-

τισμός. Ἄποψη τοπωνυμική, ἀρχαιολογική, ἱστορική, λαογραφική, ἀγωνιστική. Θεώρηση μέσα ἀπὸ 5000 χρόνια, Ἀθῆναι 1971, σσ. 430. [Τοπωνύμια, 27-71, ἐπώνυμα, 335-382].

1563. Παπακωνσταντίνου - Διαμαντούρου Δ., Προβλήματα περὶ τὴν τοπογραφίαν τῆς Πέλλης, Ἀρχ. Μακεδ. 2 (1977), 343-358.

1564. Παπαναγιώτου Δ. Χρ., Νεχωρίτικα τραγούδια, Ἀθήνα 1977, σσ. 400. [Γλωσσάριον, 299-380].

1565. Παπανδρέου Α. Σπ., Λυνίσταινα, Ὀλυμπ. Χρον. 4 (1973), 269-279.

1566. Papanikolaou A. D., Chariton - Studien. Untersuchungen zur Sprache und Chronologie der griechischen Romane, Göttingen 1973, 174. (Hypomnemata τόμ. 37).

1567. Παπανικολάου Α. Δ., Hofmann J. B., Ἐτυμολογικὸν Λεξικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς. Ἐξελληνισθὲν ὑπὸ Α.Δ.Π., ἐν Ἀθήναις 1974, σσ. XXIV+542.

1568. — Ἐπιτύμβιον ἐξ ἀρχαίας Σελλασίας, Ἀθηνᾶ 76 (1976/77), 202-204. [Περὶ τοῦ ὀνόματος Ἐχεμήδης].

1569. Παπανικολάου Ν., Λέξεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης στὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τοῦ Βοΐου, Α' Συνέδρ. Ἱστορ. Λαογρ. Γλωσσ., 175-178.

1570. Παπανικολάου Φ. Δ., Γλῶσσα καὶ Λαογραφία ἐπαρχίας Βοΐου, Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 280.

1571. Παπανούτσου Εὐαγγ., Δημοτικισμὸς ἐκπαιδευτικός, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 50-52.

1572. Παπαντωνίου Γ. Α., Τὸ Ἑλληνικὸν Μουλάτσι τῆς Γορτυνίας Ν. Ἀρκαδίας, Ἀθῆναι 1972, σσ. 159. [Λεξιλογικά, ὀνοματολογικά, τοπωνύμια. Κρίσις Τ. Γριτσοπούλου, Πελοπον. 10 (1974), 201-202].

1573. Παπαπάνου Κ., Οἱ ποιητικοὶ διαγωνισμοὶ (1851-1873) καὶ ἡ δημοτική μας γλώσσα, Ἀθῆναι 1973, σσ. 131.

1574. Παπαργυρίου Π., Τοπωνύμια τοῦ Νεοχωρίου Χαλκιδικῆς, Χρον. Χαλκιδ., τεῦχ. 31-32 (1977), 101-104.

1575. Παπασιώτη Λ., Ἡ παλιὰ ἡ Κοζάνη. Ποιήματα γραμμένα στὸ Κοζανίτικο γλωσσικὸ ἰδίωμα (μὲ λαογραφικὲς καὶ γλωσσολογικὲς παρατηρήσεις), Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 167.

1576. — Τότι κὶ τώρα. Ποιήματα γραμμένα στὸ Κοζανίτικο γλωσσικὸ ἰδίωμα, Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 120.

1577. Παπασταματίου Χρ., Λαογραφικὰ Σουφλίου, Θρακ. 45 (1971), 145-194. [Γλωσσάριον, 162-165].

1578. Παπατρέχα Γ., Τοπωνυμικὰ Ξηρομέρου, ΕΕΣτερελλ. Μ. 2 (1968-70), 199-230, 3 (1974), 373-395.

1579. — Ἰδιωματικὸ καὶ λαογραφικὸ γλωσσάρι Ξηρομέρου, Αὐτόθι 4 (1973), 263-316.

1580. Παπατριανταφύλλου-Θεοδωρίδη Νίκης, Κριτικὲς παρατηρήσεις στὴν «Ἐρωφίλη», Ἑλλην. 25 (1972), 419-427.

1581. Παπαχαραλάμπους Γ. Χ., Μῦθοι ζώων, Κυπρ. Σπουδ. 38-39 (1974-1975) [1975], 19-30.
[Λεξιλόγιον, 29-30].

1582. — Ἡ Κυπριακὴ οἰκία, Ἀνθολογία Κυπριακῆς Λαογραφίας 1 (1975), 13-30.
[Διαλεκτικὴ ὁρολογία].

1583. — Λεξιλογικά, Κυπρ. Σπουδ. 14 (1974), 181-189.
[Πεζεύκω, διακονῶ, Ξυλοφά(γ)ου, πλουμίζω, πλουμίν, πλούμισμαν, πλουμιστήρα, πουλουστρίνα, Καλακάντζαρος, ἡ βράκα, ἄγρη τοῦ λα(γ)οῦ].

1584. Παπαχαρίση Α., Ποικίλα, Πλάτων 24 (1972), 116-118.
[Ἀπαθανατίζω ὄχι ἀποθανατίζω, Μαραθώνιον ὄχι Μαραθώνειον, Σηλυμβρία (ἢ Σηλυβρία) ὄχι Σηλύμβρια, ποκ' ἐναίομες ὄχι ποτ' ἐναίομεν, ἀρρώστια ὄχι ἀρρώστεια, ξενιτεμένος ὄχι ξενητεμένος].

1585. — Ποικίλα, Αὐτόθι 25 (1973), 183-191.
[Α. Παρατηρήσεις τινὲς εἰς τὴν μετάφρασιν τραγῳδιῶν τοῦ Αἰσχύλου. Β. Συναγωγὴ ἀμπλακημάτων τινῶν: 1) ψῦχος=δροσιά, ὄχι κρύο. 2) Ἡρόφιλος ὄχι Ἱερόφιλος. 3) Σίντιες, ὄχι Σίντιοι. Συρίη ὄχι Συρία. Ἀρκάδες, ὄχι Ἀρκάδιοι. 4) Γύζης, ὄχι Γκύζης. 5) Ἀλκμὰν, ὄχι Alcman. 6) εἰλωτεία, ὄχι εἰλωτία. 7) Ἡ Νύμφη τοῦ Βορρᾶ. 8) παλληκάρι, ὄχι παλικάρι. Γ. Ἀφετηρία ἐπωνύμων: 1) Κανάτας, 2) Κορωναῖος-Κορωνιός].

1586. — Ποικίλα, Αὐτόθι 26 (1974), 141-145.
["Ενας sodalis τῶν παραδοξολόγων τοῦ Βορρᾶ, ὑπερβάλλων ζῆλος δημοτικισμοῦ, αἱμόδιψος-αἱμοδιψής, ἐλλοχάω-ἐνεδρεύω-ἐλλοχεύω, ἄλλος ἐγὼ-alter ego, εἰδωλολατρία ὄχι εἰδωλολατρεία, ἑλληνολάτραι ὄχι ἑλληνολάτρεις, Παγασιτικὸς ὄχι Παγασητικός, τρία ἀτοπήματα].

1587. — Α' Ἐράνιον εἰς ἔρευναν ἀφετηρίας ἐπωνύμων. Β' Ποικίλα. Γ' Τρία παρερμηνεύματα, Αὐτόθι 28 (1976), 224-232.

1588. Παπαχριστοδούλου Π. Χ., Οἱ Φιλιατρινοὶ ποὺ ὑπηρέτησαν στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς τὸν Ἀγῶνα 1821-1822, Φιλιατρὰ 15 (1971), τεῦχ. 57, σσ. 4-8, τεῦχ. 58-59, σσ. 60-64, τεῦχ. 60-61, σσ. 126-135.

1589. Παπαχριστοδούλου Χ. Ι., Τοπωνύμια Σύμης, Συμαϊκὰ 1 (1972), 32-66.

1590. — Εἰδήσεις γιὰ τὴ Ρόδο στὸ ΙΖ' μ.Χ. αἰώνα ἀπὸ ἕνα χειρόγραφο Εὐχολόγιο τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου, Δωδεκ. Ἀρχ. 6 (1976), 1-31.
[Λεξιλόγιον ἑρμηνευτικόν].

1591. Παπαχρίστου Κ., Νεοελληνικὰ Ἐτυμολογικά, Βυζαντινὰ 8 (1976), 297-335.

1592. Papathomopoulos M., Λαφῦναι, Rev. Philol. 47 (1973), 109.

1593. — Aesopia 1, Πλάτων 26 (1974), 289-302.

1594. Παπουτσιδάκη Ν., Συλλογὴ λαογραφικοῦ ὑλικοῦ. Τοπωνυμικὰ Ρεθύμνου, Κρητ. Ἑστ. 28 (1977), 603-611.

1595. Paraškevov B., Über die Herkunft und Geschichte des Namens der Kastanie in den Balkansprachen, Linguist. Balk. 17, II (1974), 27-32.
[Λέξεις τῶν βαλκανικῶν γλωσσῶν παράγωγοι ἐκ τῆς Ἑλλην. καστανιά].

1596. Parassoglou G. M., Miscellaneous Notes on some D.S.A. Athen, Ἑλλην. 29 (1976), 47-60.
[Λεξιλόγικά].

1597. — Greek Papyri from Roman Egypt, Αὐτόθι 27 (1974), 233-253.

1598. Παραφεντίδου Ἀλεξάνδρας, Ἡ γυναικεία φορεσιὰ τοῦ χωριοῦ Γαλατᾶδες (μιὰ παλιὰ καὶ γραφικὴ Μακεδονικὴ ἐνδυμασία), Ἑλλην. Λαϊκὴ Τέχν. 13 (1973), 244-247.
[Ὀρολογία].

1599. Παρέντη Εὐαγγ. Δ., Ἱστορία τῆς Κεφαλονιᾶς. Κεφαλονιὰ ἡ πολυαγαπημένη μας, Ἀθῆναι 1977, σσ. 113.
[Ὀνόματα τῆς νήσου κατὰ καιρούς. Τοπωνύμια. Ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα].

1600. Παρλαμᾶ Μ. Γ., Τὸ ἔτυμον τῆς λ. δῃῶμα, Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ. 3 (1975), 258-265.

1601. — Συμβολὴ εἰς τὴν ἐτυμολογίαν ἐνίων Κρητικῶν λέξεων, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 281- 289.
[Ἔβγορο. Τοπων. Δρυβαζώνας].

1602. Πασαγιώτη Ν. Π., Τὸ Χαροκοπιὸ Μεσσηνίας. Ἱστορικὴ καὶ λαογραφικὴ μελέτη γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὸν τόπο μας, Ἀθήνα 1975, σσ. 158.

1603. Πατάκη Στ. - Τζιράκη Ν., Λεξικὸν ρημάτων ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, Ἀθῆναι 1973, σσ. 495.

1604. Πατριαρχέα Β., Ναοὶ ἐνοριακοί, ἐξωκκλήσια κοινά, οἰκογενειακά, Ταΰγετος, τεῦχ. 2 (1975), 3-4, 24-25.

1605. Παττίχη Π., Διορθωτικὰ καὶ κριτικὰ εἰς τὴν Ἑλένην τοῦ Εὐριπίδου, ΕΚΕΕΚ 5 (1971/2), 43-74.

1606. Παυλίδη Β., Μισιακὰ καὶ μεσουλιάρικα, Ἠπειρ. Ἑστ. 21 (1972), 169-175.

1607. — Πρόβατα καὶ γίδια — γάλα καὶ τυρί, Αὐτόθι, σσ. 582-589.

1608. Pavlovic M., Miscellanea etymologica balcanica, Balcanica 2 (1971), 267-270.
[Κρίσις: J. καὶ L. Robert, REG 86 (1973), 96-97].

1609. Peek W., Epigramme und andere Inschiften aus Lakonien und Arkadien, Heidelberg 1971 σσ. 36+8.

1610. — Lexikon zu den Dionysiaka de Nonnos, Hildesheim 1968-1975.

1611. Pekkanen T., L'origine degli Slavi e il loro nome nella letteratura grecolatina. Quad. Urbinati di Cult. class. 11 (1971), 51-64.
[Ἐτυμολογία τῶν ἐθνικ. Σκλάβοι-Σκλαβηνοί, Ἄνται, Σπόροι, τῶν ἀναφερομένων ὑπὸ τοῦ Προκοπίου].

1612. Πεκλάρη Τ. - Τροπαιάτη Ἀλκ. Κ. - Κολοβοῦ Φ. Δ., Συγχρονισμένο ὀρθογραφικὸ λεξικὸ τῆς νεοελληνικῆς (δημοτικῆς), Ἀθήνα 1976, σσ. 404.

1613. Pellegrini G. B., Nomi arabi in fonti bizantine di Sicilia Byzantino - Sicula II. Palermo 1975, 409-423. Miscellanea di Scritti in memoriam di G. Rossi Taibbi.

1614. Pelletier A., Pour une histoire de noms grecs du sabbat et de la

Pâque. Comptes rendus de l'Akadémie des Inscriptions et Belles-Lettres 1971, τεῦχ. 1, σσ. 71-83.

1615. Πενλιάδη Ι. Ν., Ἔρευνα ἐπὶ τῆς Ἐρασμιακῆς προφορᾶς, Ἀθῆναι 1972, σσ. 68, Β' ἔκδ. 1975.

1615α. Πεντόγαλου Γερ., Πεντόγαλοι Σητείας. Γενεαλογικὰ καὶ ἄλλα, Κρητ. Χρον. 24 (1972), 177-207.
[Ἔγγραφα Βενετικὰ τῶν ἐτῶν 1543, 1609, 1618, 1640].

1616. — Οἰκογένεια Λάσκαρη Μεγαδούκα στὴν Κεφαλληνία, Θησαυρίσματα 12 (1975), 203-217.

1617. Περάκη Γ. Ι., Στοιχειά, Ἀμάλθεια 2 (1971), 38-41.
[Εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς Κρήτης μετὰ ἑρμηνευτικοῦ λεξιλογίου].

1618. — Ραντολόγια. Συλλογὴ λαογραφικῶν σημειώσεων τῆς περιοχῆς Κριτσᾶ Μιραμπέλλου Κρήτης, Ἀθήνα 1972, σσ. 197.
[Κείμενα εἰς Κρητικὴν διάλεκτον καὶ ἑρμηνευτικὸν λεξιλόγιον, σσ. 183-191].

1619. Περαντώνη Ι. Μ.. Λεξικὸν τῶν Νεομαρτύρων. Οἱ Νεομάρτυρες ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ δούλου Ἔθνους, ἐν Ἀθήναις 1972, τόμ. Α' (Α - Δ), σσ. 1-177, τόμ. Β' (Ε - Λ), σσ. 181-316, τόμ. Γ' (Μ - Ω), σσ. 325-500.

1620. Περδίκη Δ., Ἡ Ἐννεάπολις τοῦ βασιλείου τοῦ Νέστορος, Ὀλυμπ. Χρον. 1 (1970), 77-91.

1621. — Ἡ Πύλος τοῦ Νέστορος, Αὐτόθι 3 (1972), 125-150.

1622. Pericello W. J., On Argolic προτί, Glotta 51 (1973), 67-69.

1623. Perls H., Lexikon der platonischen Begriffe, Bern 1973, σσ. 408.

1624. Perpillou J. L., Les substantifs grecs en -εύς, Paris 1973, σσ. 420.
[Κρίσις: J.-P. Levek, BSL 69 II (1974), 137-139].

1625. — Comparatifs Primaires et loi de Sievers, Αὐτόθι, I, 99-107.

1626. Πετάκου Χ. Δ., Ἱστορικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ τῶν Τσακόνων, 1974, σσ. 64.

1627. Peters F. E., Greek philosophical terms. A historical lexicon, N. York 1967, σσ. XIII - 234.
[Κρίσις: W. E. W. St. G. Charlton, Classical Review 23 (1973), 98].

1628. Petinis Lambros, Dictionar Greco - Român, Bucaresti 1976, 440.

1629. Petkanov I., Lat. amurca (< gr. ἀμόργη) > murga (murgë); Murk, Murg> Murgaš (une mise au point), Actes XI Congr. Intern. Scienc. Onomast. 2 (1975), 127-130.

1630. Πέτροβιτς Ν., Παροιμιώδεις φράσεις μὲ τὸ χρῶμα τῆς Σερραϊκῆς διαλέκτου, Πανσερ. Ἡμερολ. 1 (1975), 147.

1631. Πετρονικολοῦ Κ. Α., Ποδολοβίτσα - Πεντάλοφος, Ἀθήνα 1972, σσ. 96.

1632. — Τροιζήνα, Ἀθήνα 1972, σσ. 32.

1633. Πετρονώτη Ἀργ., Νέα ἀποσπάσματα τοῦ Διοκλητιάνειου ἀγορανομικοῦ κώδικα ἀπὸ τὴ Θέλπουσα τῆς Ἀρκαδίας, Ἑλλην. 26 (1973), 255-270.

1634. — Ἀρχιτεκτονικὰ καὶ οἰκιστικὰ μνημεῖα καὶ ἱστορικὲς θέσεις τοῦ νομοῦ Φωκίδος, ΕΕΣτερελλ. Μ. 4 (1973), 93-132.
[Τοπωνύμια].

1635. — Ὀνοματολόγιον Μεγαλοπολιτῶν, Πλάτων 26 (1974), 6-21.

1636. — Οἰκισμοὶ καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα στὴν ὀρεινὴ Γορτυνία, Ἀθῆναι 1975, σσ. 177.
[Τοπωνύμια καὶ ὁρολογία ἀρχιτεκτονικῆς].

1637. Πετροπούλου Ἠλ., Καλιαρντά, Ἀθῆναι 1974², σσ. 193.

1638. Πετροπούλου - Σαγιᾶ Γ., Οἱ Ἀρβαλαῖοι τῆς Λάστας, Παρνασσὸς 14 (1972), 466-475.

1639. Πετροπούλου Δ., Ὅρια ἱερὰ - Σταυράτα, ΕΕΦΣΠΘ ΙΙ (1971), 227-244.

1640. — Τοπωνυμικὰ καὶ ἱστορικὰ Ὀλυμπίας, Ὀλυμπ. Χρον. 3 (1972), 15-28.

1641. — D. Georgacas - W. McDonald, Place names of Southwest Peloponnesus, Register and Indexes, Athens 1967, σσ. 403, Αὐτόθι 4 (1973), 90-92.

1642. Πετροπούλου Κ. Π., Μία πρώιμος θέσις περὶ μεταγλώσσης, Παρνασσὸς 17 (1975), 354-369.

1643. Πετροχείλου Μ. Κ., Ἡ οἰκογένεια Μαυρομματαίων ἐκ Κατούνας Ἀκαρνανίας, ΕΕΣτερελλ.Μ. 3 (1971/2), 295-319.

1644. — Petrusevški M., Pe-to-no (= Petnos) und o-wi-to-no (= Owitnos). Zwei mykenisch-griechische Ortsnamen im südlichen Peloponnes. Klio 58 (1976), 289-94.
[Περὶ τῶν τοπωνυμίων Πέφνος-Οἴτυλον].

1645. Πέτσα Φ., Μακεδονία καὶ Μακεδόνες, Ἀρχ. Μακεδον. 2 (1977), 371-379.

1646. Πετσάλη - Διομήδη Θ., Ὁ θρίαμβος τῆς δημοτικῆς, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα (1976), 457-466.

1647. Πηδώνια Κομνηνῆς, Ἀλλημεριά, Ἑλλην. 25 (1972), 205-207.

1648. — Παρατηρήσεις σὲ Κρητικὰ καὶ ἄλλα κείμενα, Κρητ. Χρον. 24 (1972), 278-293.

1649. — Πίνακας χωρίων μεσαιωνικῶν κειμένων ποὺ διορθώνονται στὸ Λεξικὸ μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας Ε. Κριαρᾶ, Βυζαντινὰ 7 (1975), 225-250.
[Κρίσις: Y. Tarabout, BSL 72 II (1977), 149].

1650. — Τὰ λόγια γλωσσικὰ στοιχεῖα στὰ ἔργα τοῦ Χορτάτση. Διδακτορικὴ διατριβή, Ἰωάννινα 1977, σσ. 318.

1651. Πίγγουρα Χρ., Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Πηγαίνια Τηλλυριᾶς, Μαθητ. Ἑστ. 21 (1971), τεῦχ. 51, σσ. 234.

1652. — Τοπωνύμια Ἁγίου Βασιλείου, Τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον καὶ ἡ Λαογραφία του 4 (1971), 110-112.

1653. — Παρωνύμια τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ Ἅγιος Βασίλειος, Αὐτόθι, σσ. 133-134.

1654. — Κυπριακαὶ παροιμίαι προελθοῦσαι ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῆς θείας λει-

τουργίας καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθιῶν, Λαογρ. Κύπρ. II, 4-5 (1972), 87-97.

1655. Piccillo G., Pour l'histoire d'un hydronyme: «Ἄλυκος - Platan», Actes XI Congr. Intern. Scienc. Onom. 2 (1975), 135-140.

1656. Πιλαβάκη Κ. Α., Συναγωγὴ Κυπριακοῦ τοπωνυμικοῦ ὑλικοῦ, Κυπρ. Σπουδ. 36 (1972), Παράρτ., σσ. 1-32, 37 (1973), Παράρτ. σσ. 33-64, 38-39 (1975), Παράρτ., σσ. 65-96, 40 (1976), Παράρτ., σσ. 97-160, 41 (1977), Παράρτ., σσ. 161-192.

1657. — Προσθῆκαι καὶ διορθώσεις εἰς τὴν συναγωγὴν Κυπριακοῦ τοπωνυμικοῦ ὑλικοῦ, Κυπρ. Σπουδ. 37 (1973), 285-286.

1658. — Κυπριακὰ τοπωνύμια. Μέρος πρῶτο. Λευκωσία 1973, σσ. 85.

1659. — Κυπριακὰ τοπωνύμια, Λαογρ. Κύπρ. 5 (1975), 9-16, 33-40, 6 (1976), 25-32.

1660. — Ἐτυμολογία τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων τῆς Κύπρου, Αὐτόθι 7 (1977), 41-51, 73-80.

1661. — Ἡ βυζαντινὴ (μεσαιωνικὴ Ἑλληνικὴ) δημώδης γλῶσσα καὶ ἡ Κυπριακὴ διάλεκτος, Πρακτ. Α' Κυπρολ. Συνεδρ. 3 II (1973), 271-287.

1662. — Κυπριακὰ Τοπωνύμια Β., Ἐπιθ. Λόγ. Τεχν. 9 (1970), 437-440, Κυπριακὰ Τοπωνύμια Γ' (1), Αὐτόθι 11 (1970), 543-547, Κυπριακὰ Τοπωνύμια (Δ), Αὐτόθι 12 (1970), 607-611, Κυπριακὰ Τοπωνύμια (Ε), Αὐτόθι 13 (1971), 28-33, Κυπριακὰ Τοπωνύμια (ΣΤ), Αὐτόθι II 14 (1971), 92-98, Κυπριακὰ Τοπωνύμια (Εἰδικὰ γραμμένο γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς Ἐθνικῆς Παλεγγενεσίας), Αὐτόθι II, 15 (1971), 150-155, Κυπριακὰ Τοπωνύμια (Η), Αὐτόθι II 17-18 (1971), 267-273, Κυπριακὰ Τοπωνύμια (Ι) (Σχετικὰ μὲ τὰ Νερά), Αὐτόθι II, 23-24 (1971), 442-449.

1663. Pinson M., Observations sur la transcription des mots français et italiens dans la Chronique de George Boustron, Πρακτ. Α' Διεθν. Κυπρολ. Συνεδρ. 2 (1972), 213-220.

1664. Pisani V., Glottologia Indoeuropea. Manuale di grammatica comparata delle lingue Indoeuropee con speciale riguardo del Greco e del Latino, Turino 1971[4], σσ. 325.
[Κρίσις: F. Bader, BSL 68 II (1973), 94].

1665. — Manuale storico della lingua greca. Sec. éd. con un' appendice. Studia grammaticali e linguistici, 11. Il Miceneo di Celestina Milani, Brescia, Paedeia 1973, σσ. 281.

1666. — Der Sonnenuntergang im Albanischen und im Neugriechischen, Indogerm. Forschungen 79 (1974), 152-153.

1667. — Die Etymologie, München 1975, σσ. 210.

1668. — Ἑλληνικαὶ γλῶσσαι, Scritti in onore di Giuliano Bonfante, Brescia 1976.

1669. Πισιμίση Γ., Βρένθη - Ἀράκλοβον, Πελοποννησ. 12 (1976/77), 205-212.

1670. Πιτσινοῦ Δ. Π., Φιλολογικὰ δημοσιεύματα. Α' Ἐτυμολογικά. Β' Ἀρχαιολογικά. Γ' Φαρμακευτικά, Ἀθῆναι 1976, σσ. 128.

1671. — Τοπωνυμικὲς ἔρευνες. Ἡ ὀνομασία τοῦ μοναστηρίου τῆς «Λουκοῦς», Ἀρκαδ. 6 (1973), 79-80.

1672. Πιτένη Ζην. Μ. (Λιόλιου), Κουζανιώτ'κα μπέντια, Ἀθῆναι 1971, σσ. 318. [Κρίσις: Β. Φόρη, Μακεδονικὰ 11 (1971), 481-483].

1673. Πίτσιου Κ. Μ., Ἡ Παναγία ἡ Ἔλωνα, Χρον. Τσακων. 4 (1974), 69-74.

1674. Πλατάκη Ἐλ., Παλαιὲς ἐκκλησίες στὸ Βραχάσι, Ἀμάλθεια 3 (1972), 97-120, 149-166.

1675. — Τὰ τοπωνύμια Τρυβαξώνας - Σελλινάρι καὶ Ψεῖρα, Αὐτόθι 5 (1974), 3-14.

1676. — Τὸ κατὰ τὴν Ἑνετοκρατία χωριὸ Καντινοῦ τῆς Καστελλανίας Μαλεβιζίου καὶ οἱ ἐκκλησίες του, Αὐτόθι 5 (1974), 227-243.

1677. — Τοπωνύμια στὸ Βραχάσι Μεραμπέλλου, Αὐτόθι 8 (1977), 99-106.

1678. — Τὸ ἔτυμο τῆς λέξης *ἀραγός*, Αὐτόθι 8 (1977), 215-219.

1679. — Ὀνόματα σπηλαίων τῆς Κρήτης δηλωτικὰ τῶν διαστάσεων αὐτῶν, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972-73), 267-280.

1680. — Οἱ μονὲς τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου στοὺς Γαληνοὺς καὶ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος στὴ Φόδελε, Κρητολογία 1 (1975), 37-90. [Ὀνόματα, τοπωνύμια, λέξεις ἰδιωματικαί].

1681. — Ἄθηρος Κρήτη, Αὐτόθι 1 (1975), 37-90.

1682. — Φυτώνυμα Σπήλαια τῆς Κρήτης, Αὐτόθι, σσ. 111-116.

1683. — Σπήλαια καὶ ἄλλαι καρστικαὶ μορφαὶ τῆς Κρήτης, Ἡράκλειον, τόμ. Α' (1973), σσ. 407, Β' (1975), σσ. 276.

1684. — Τό τοπωνύμιο Μάχα στὴν Κρήτη, Ἀμάλθεια 8 (1977), 305-309.

1685. Πλατῆ Γ., Ἱστορικὴ ἔρευνα τοπωνυμίων Φθιώτιδος, Στερ. Ἑλλ. 34 (1971), 25.

1686. — Λαμία. Ἱστορικὴ καὶ κοινωνικὴ ἔρευνα, Ἀθῆναι 1973, σσ. 202.

1687. Plenat M., Quelques hypothèses au sujet des futurs media tantum en grec ancien, Glotta 52 (1974), 171-191.

1688. Πλουμίδη Γ., Κατάλογος στρατευσίμων Χανίων καὶ Ἀποκορώνου στὴν Ἔκθεσι τοῦ ρέκτορα M. A. Bernardo (1536), Κρητ. Χρον. 25 (1973), 290-351.

1689. — Αἱ πράξεις ἐγγραφῆς τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παδούης, ΕΕΒΣ 37 (1969/70), 260-336, 38 (1971), 84-206.

1690. — Συμπληρωματικὰ γιὰ τὴν οἰκογένεια Βελούδη τῆς Βενετίας, Δωδώνη (1972), 309-312.

1691. Poetto M., Grec - indoméditerranéen. Due vocaboli greci d'origine indo-mediterrane : κελεβρὰ e κενέβρεια, Orbis 25 (1976), II, 105-108.

1692. Poirier J., βλ. Dorion H.

1693. Πολέμη Δ. Ι., Εἴκοσι διαθῆκαι ἐξ Ἄνδρου, Πέταλον 1 (1977), 22-157. [Γλωσσικά, ἱστορικὰ ἑρμηνεύματα. Τοπωνύμια, ὀνόματα, ἐπώνυμα].

1694. Polunin O. - Huxley Anth., Flowers of the Mediterranean, London 1974, σσ. 260.

1695. Pontani F. M., Il bue margo e la salamandra nuda. Giorn. Ital. di Filol. n.s. 2 (= 23), 1971, 152-155.
[Παρατηρήσεις εἰς τὸ ἐπίθ. λιπόσαρκος καὶ εἰς τὸ αὐτοῦ πρώτου συνθετικοῦ λιπόρρινος].

1696. Pope M., The Minoan word for «grain», Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ. 1 (1973), 259-267.

1697. Popescu Em., Constantiana. Un problème de géographie historique de la Scythie Mineure, BZ 66 (1973), 359-382.

1698. Popham M. R., βλ. Sackett L. H.

1699. Πορετσάνου Γ. Α., Ἐρύμανθος - Χελμός. Ἠθογραφία καὶ τοπία, θρύλοι καὶ ἱστορία, Ἀθῆναι 1973, σσ. 150.

1700. Πουλιανοῦ Α. Ι., Λαογραφικὰ Ἰκαρίας τῆς Στεριᾶς καὶ τῆς Θάλασσας (Γλωσσολογικὰ - Ἀγροτικά, Θαλασσινά), τόμ. Α', Ἀθήνα 1976, σσ. 272. Τόμ. Β', Ποιμενικὰ - Γλωσσολογικά, λατρευτικά, δοξασίες, διάφορα, 1976, σσ. 273-512.

1701. Πουρῆ Δ., Ἀγγλοελληνικὸν Λεξικὸν ὁρολογίας διοικητικῶν, ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν, Ἀθῆναι 1972, σσ. 523.

1702. Πουρναροπούλου Γ. Κ., Τὰ ἰατρικὰ ἐργαλεῖα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων (Διδακτορικὴ διατριβή), Ἀθῆναι 1974.

1703. Preisigke Fr. - Kiessling E., Wörterbuch der griechischen Papyrusurkunden, mit Einschluss der griecchischen Inschriften, Aufschriften, Ostraka, Munienschilder, usw. aus Ägypten,IV. Band, 4 Lieferung. Marburg 1971.
[Κρίσις: E. Seild, Studia et docum. hist. et iuris 38 (1972), 367-370. P. J. Parsons, Gnomon 46 (1974), 85].

1704. Prince Cath., More Homeric «mixed Aorists», Glotta 52 (1974), 1-10.

1705. Prinz O., Zur Einfluss des Griechischen auf den Wortschatz des Mittellateins, Festschrift B. Bischoff, Stuttgart 1971, 1-15.

1706. Προμπονᾶ Ἰω., Ἡ ἐπιβίωσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Διὸς εἰς ὅρκον καὶ ἐπίκλησιν ἐν Κρήτῃ, Πλάτων 24 (1972), 66-75.

1707. — Περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ Τοπωνυμίου Σελινάρι, Ἀμάλθεια 34 (1972), 289.

1708. — Εἶναι Κρητικὸν τὸ ἐν Κεφαλληνίᾳ τοπωνύμιον Δίας; Παρνασσὸς 14 (1972), 609-611.

1709. — Παρατηρήσεις εἰς Κυπριακὴν συλλαβογραφικὴν ἐπιγραφήν, ΕΚΕΕΚ 5 (1972/3), 75-78.

1710. — Ποικίλα Κριτικά, Μνήμων 3 (1973), 3-14.

1711. — Ἡ συγγένεια Μακεδονικῆς καὶ Μυκηναϊκῆς διαλέκτου καὶ ἡ πρωτοελληνικὴ καταγωγὴ τῶν Μακεδόνων, Ἀθῆναι 1973, σσ. 69.
[Κρίσις: Α. Θαβώρη, Ἑλλην. 27 (1974), 415-419. Masson O., BSL 70 (1975), 148-151].

1712. — Ἡ Μυκηναϊκὴ ἑορτὴ *θρονοελκτήρια (to-no-e-ke-te-ri/o) καὶ ἡ ἐπιβίωσις αὐτῆς εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, Ἀθῆναι 1974, σσ. 127.

1713. — Μακεδονικὰ καὶ Ὁμηρικὰ γλωσσικά, Ἀρχ. Μακεδον. 2 (1977), 397-407.

1714. — Σύντομος εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Μυκηναϊκὴν φιλολογίαν. Ἀθῆναι 1977, σσ. 160.

1715. «Πρωΐας» Λεξικὸν τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὀρθογραφικὸν καὶ ἑρμηνευτικόν, συνταχθὲν ὑπὸ ἐπιτροπῆς φιλολόγων καὶ ἐπιστημόνων, ἐπιμελείᾳ Γ. Ζευγώλη. Ἔκδοσις νεωτάτη, Ἀθῆναι 1976, τόμοι 1-3.

1716. Πρωτοπαπᾶ-Μπουμπουλίδου Γλυκερίας, Σαβόγιας Ρούσμελης. Κωμῳδία τῶν ψευδογιατρῶν, Ἀθῆναι 1971, σσ. 124.
[Εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα Ζακύνθου καὶ λεξιλόγιον, σσ. 107-124].

1717. — «Ἔπαινος εἰς τὸ κρασὶ» — «Περὶ μεθύσου». Δημώδη μεσαιωνικὰ καὶ νεώτερα κείμενα, ΕΕΒΣ 39-40 (1972/3), 594-611.
[Λεξιλόγιον, 610-611].

1718. — Κείμενα νεοελληνικῆς λογοτεχνίας (1750-1821), 1973, σσ. 348.
[Γλωσσάριον, 311-348].

1719. Πρωτοπάτση Ἀντ., Καὶ πάλι ὁ Βερναρδάκης καὶ πάλι τὸ γλωσσικό, Ἀθήνα, 1977, σσ. 31.
[Ἀνάτυπον ἀπὸ τὸ περιοδ. Αἰολικὰ Γράμματα 37 (1977), 11-37].

1719α. Psaltes St., Grammatik der Byzantinischen Chroniken, Göttingen 1974, σσ. XVI - 394.
[Φωτοτυπικὴ ἀνατύπωσις τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ 1913].

1720. Pudic I., Die Sprache der Alten Makedonen. Stud. Balcan. 5 (1971), 207-223.

1721. Quass F., Nomos und Psephisma, München, 1971, σσ. 90.

1722. Raman R. A., Homeric ἄωτος and Pindare ἄωτος. A Semantic Problem, Glotta 53 (1975), 195-207.

1723. Ramat, Anna Giacalone, Recenti studi di dialettologia greca, Paideia 1975, No. 3-4, σσ. 185-189.

1724. Ράμφου Ἰω., Σύμμεικτα Κιμωλιακά. Ι. Παλαιὰ Κιμωλιακὰ ἔγγραφα, Κιμωλιακὰ 3 (1973), 297-375.
[Τὰ τοπωνύμια Κιμώλου καὶ Πολυαίγου, 371-375].

1725. — Δικαιοπρακτικὰ ἔγγραφα ἐκ Κιμώλου (1692-1839), Αὐτόθι 4 (1974), 3-70.
[Κείμενα ἐγγράφων, 20-70].

1726. — Πίναξ ἀπογραφικὸς δήμου Κιμώλου τοῦ ἔτους 1856, Αὐτόθι 7 (1977), 92-95.
[Ὀνόματα - ἐπώνυμα].

1727. Ράμφου Ν., Συμβολὴ εἰς τὸ Κιμωλιακὸν γλωσσάριον, Κιμωλιακὰ 7 (1977), 144-153.

1728. Reiter N., Das Wort für «kirche» in den Sprachen Südost-europas, Zeitschr. Balkanol. 7 (1969-70), 130-140.

1729. Renehan R., Greek Lexicographical Notes : Fourth Series, Glotta 49 (1971), 65-85. Fifth Series, Αὐτόθι 50 (1972), 38-36.

1730. — Greek lexicographical notes. A critical supplement to the Greek-

English lexicon of Liddell-Scott-Jones. Göttingen 1975, σσ. 208 (Hypomnemata τόμ. 45).

1731. Ρίζου Ν. Σ., Καππαδοκικά, ἤτοι Δοκίμιον ἱστορικῆς περιγραφῆς τῆς ἀρχαίας Καππαδοκίας καὶ ἰδίως τῶν ἐπαρχιῶν Καισαρείας καὶ Ἰκονίου, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1972, σσ. 150.
[Φωτοτυπικὴ ἐπανέκδοσις τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ 1856].

1732. Risch E., Wortbildung der homerischen Sprache, Berlin - New York 1972/3 [1974]², σσ. XIX + 475.

1733. — A propos de l'origine des masulins grecs en -ᾶς, BSL 69 (1974), 109-119.

1734. Rix H., Historische Grammatik des Griechischen. Laut- und Formenlehre, Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1976, σσ. 297.
[Κρίσις: Fr. Bader, BSL 72 II (1977), 134-140].

1735. Rohlfs G., Italogriechische Sprichwörter in linguistischer Konfrontation mit neugriechischen Dialekten, München 1971, σσ. 186.
[Κρίσις: Συμεωνίδη, Βυζαντινὰ 7 (1975), 411-412].

1736. — Toponimi da patronimici in Calabria, Almanacco Calabrese 1972-1973, σσ. 57-61.

1737. — Nuovi scavi linguistici nella antica Magna Grecia, Palermo 1972, σσ. XVIII + 234 + 3 χάρται. [Istituto Siciliano di Studi bizantini e neoellenici, 7].
[Κρίσις: Σ. Καρατζᾶ, Ἑλλην. 27 (1974), 163-167. Η. καὶ R. Kahane, BZ 68 (1975), 397-402].

1738. — Dialeti neogreci di antica tradizione, Homenaje a Antonio Tovar, Madrid 1972, σσ. 395-401.

1739. — Studi e Ricerche su lingua e dialetti d'Italia, Firenze 1972, σσ. 414.

1740. — From Cyprus to Calabria. The conservatism of the marginal Greek dialects, Issues for Linguistics, Papers in honor of H. and R. Kahane, Urbana - Illinois 1973, σσ. 780-789.

1741. — Dizionario toponomastico e onomastico della Calabria. Prontuario filologico - geografico della Calabria, Ravenna 1974, σσ. XXV + 431.
[Κρίσις: Χ. Συμεωνίδη, Βυζαντινὰ 7 (1975), 412-415].

1742. — Un fenomeno prebizantino nel greco del Salento, Studi linguistici in memoria di Oronzo Parlangéli, I (1974), 3-7.

1743. — Scavi linguistici nella Magna Grecia. Nuova edizione interamente rielaborata et aggiornata [Biblioteca di Cultura Pagliese, 4], Galatina 1974, σσ. 301.
[Κρίσις: A. Sideras, BZ 70 (1977), 362-368]. D. J. Georgacas, Forum Italicum 11 (1977), 140-145. K. Μηνᾶ, Südost-Forschungen 35 (1976), 438-431].

1744. — Spilinga - Sperlinga - Sperlonga, Byzantino - Sicula II (1975), 473-477. Miscellanea di Scritti in mem. di G. Rossi Taibbi.

1745. — Un originale sistema patronimico nella Grecità d'Italia, Rev. Roumaine de Linguistique, τ. 20 (1975), ἀριθ. 5, σσ. 566-568.

1746. — Grecia e Grecia dialettale. Scritti in onore di Giuliano Bonfante, Brescia 1976, σσ. 899-912.

1747. — Persistenza della lingua greca nell' Italia meridionale. Εἰς : Aufstieg und Niedergang der römischen Welt III, Berlin 1976, 1-33.

1748. Ρόζενταλ Μ. Μ., Φιλοσοφικὸ Λεξικό. Συλλογικὴ ἐργασία. Γενικὴ Ἐπιστασία Μ. Μ. Ρόζενταλ, Ἀθῆναι 1976, σσ. 465.

1749. Ronchi G., Lexicon theonymon rerumque sacrarum et divinarum ad Aegyptum pertinentium quae in papyris ostracis titulis Graecis Latinisque in Aegypto repertis laudantur, Fascicolo secondo : Διοσκούρειος - θεός, Milano 1974.
[Κρίσις: J. καὶ L. Robert, REG 87 (1974), 204].

1750. Roth C. P., Thematic s - aorists in Homer, Harvard Studies in Class. Phil. 77 (1973), 181-186.

1751. — «Mixed aorists» in Homeric Greek, Harvard Univ. 1972.

1752. — More Homeric «mixed aorists», Glotta 52 (1974), 1-10.

1753. Rotolo V., La comunicazione linguistica fra alloglotti nell antichità classica, Studi classici in onore di Quintino Catauddllas 1 (1972), 395-414.

1754. — Μέγας λόγος, Uomo e Cultura 5 (1972), Ἀριθμ. 9, 2-16.

1755. — Il linguaggio calcistico in Grecia, Palermo 1973, σσ. 32.

1756. — L'opinione di F. Filelfo sul greco volgare, Riv. Stud. Biz. Neoell. 10 (1973-1974), 85-105.
[Filelfo 1420-1427].

1757. Ρουσαλῆ - Διατσίντου Σοφίας, Λαογραφία Λεωνιδίου, Ἀθήνα 1977, σσ. 202.

1758. Ρούσσου Εὐαγγ., Δείγματα λεξικοῦ τῶν προσωκρατικῶν, Φιλοσοφία 3 (1973), 163-186.

1759. Ρούσσου Μ. Α., Λαογραφικὰ Σαντορίνης, Ἀθῆναι 1971, σσ. 176.
[Τοπωνύμια, ὀνόματα, ᾄσματα].

1760. Ρουσουνίδη Α., Κατάλογος τῶν ἐν τοῖς Ἀρχείοις Ἀθηνῶν ἐναποκειμένων χειρογράφων συλλογῶν Κυπριακοῦ γλωσσικοῦ καὶ λαογραφικοῦ ὑλικοῦ, ΕΚΕΕΚ 3 (1969/70), 243-266.

1761. Ruge H., Zur Entstehung der neugriechischen Substantiv - deklination, Lund 1969, σσ. 160.
[Κρίσις: G. S. Henrich, Ἑλλην. 24 (1971), 455-459].

1762. — Imperfect Passiv im Neugriechischen : Ein Vergleich zwischen normativer Grammatik und Alltagssprache in Athen, Kavala und Istanbul, Glotta 51 (1973), 142-159.

1763. — Nygrekisk Fonetik, Stockholm 1973, σσ. 20.

1764. — Zum Passiv im neugriechischen, Folia Neoellenica 1 (1975), 143-154.

1765. Ruijgh C. J., Autour du «τε épique», Etudes sur la syntaxe grecque, Amsterdam 1971, σσ. XII - 1082.

1766. Ruozzi - Sala M. S., Lexicon nominum semiticorum quae in papyris graecis in Aegypto repertis ab anno 323 a. Ch. n. usque ad annum 70 p. Ch. n. laudata reperiuntur, Milano 1974, σσ. 43. [Κρίσις: J. καὶ L. Robert, REG 87 (1974), 209].

1767. Rydbeck L., What happened to New Testament Greek grammar after Albert Debrunner, New Testament Studies 21 (1975), 424-427.

1768. Ρωμαίου Κ. Α., Προϊστορικοὶ μῦθοι γιὰ τὴν ἵδρυση τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν, Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀχαϊκῶν Σπουδ., σσ. 11-18.

1769. — Λαογραφία καὶ δημοτικισμός, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 66-71.

1770. Ρωμανίδου Ἰω., Ρωμηοσύνη, Ρωμανία, Ρούμελη, Θεσ/νίκη 1975, σσ. 355.

1771. Σαββαντίδη Γ. Π., Οἱ παροιμίες τοῦ Παρθενίου Κοτζιούλη, Δωδώνη 1 (1972), 145-200.

1772. Σαββίδη Ἀ. Στ., Ἀρχαϊκὰ φθογγολογικὰ στοιχεῖα τῆς Ποντικῆς διαλέκτου καὶ τῶν ἄλλων νεωτέρων, Ἀθῆναι 1973, σσ. 93.

1773. Sacconi Anna, A proposito dell' ideogramma * 155 della Lineare B., Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ. 1 (1973), 477-481.

1774. Sackett L. H. - Hankey V. - Howell R. J. - Jacobsen T. W.- Popham M. R., Προϊστορικὴ Εὔβοια [Μετάφραση Εὔας Σημαντώνη-Μπουρνιᾶ], Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 19 (1974), 129-190. [Τοπωνύμια].

1775. Σακαλῆ Δ. Θ., Κριτικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ στὸν «Σολοικιστὴ» τοῦ Λουκιανοῦ, Δωδώνη 5 (1976), 75-92.

1776. Σακαντάνη Κ. Β., Ἑλληνικὰ γεωργικὰ Λεξικά, Λαχανοκομικὸ Λεξικό. Πρῶτος ἡμίτομος Α-Κ, Ἀθήνα 1972, σσ. 5 + 423, τόμ. Β', 1977, σσ. 424-876.

1777. Σακελλαριάδου Γ. Χ. (Sakellariades G.), Μετασχηματικὴ ἀνάλυσις τῶν pu- ἀναφορικῶν προτάσεων τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, Πλάτων 24 (1972), 51-65.

1778. — Ἀδυναμίαι τῆς παραδοσιακῆς γραμματικῆς, Δελτίον ΟΛΜΕ Α', 16 Μαρτίου, Β', 16 Ἀπριλίου 1973.

1779. — Αἱ σύγχρονοι πρόοδοι εἰς τὴν φωνολογίαν καὶ τὴν φωνητικήν, Αὐτόθι, 16 Ἰουνίου.

1780. — Τὸ φαινόμενον τῆς προσλήψεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, Αὐτόθι ἀριθμ. 402-403 (1973), 29-31.

1781. — A transformational analysis of the so-called weak personal pronouns in Modern Greek, Bloomington 1974, σσ. 309.

1782. — Πάθη τινὰ φωνηέντων εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς Ἁγίας Ἄννης Εὐβοίας, Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 19 (1974), 111-128.

1783. — Μετασχηματικὴ ἀνάλυσις τῶν συμπληρωματικῶν προτάσεων τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, Μνήμων 3 (1974), 121-179.

1784. — Μετασχηματικὴ περιγραφὴ ὡρισμένων φωνολογικῶν νόμων τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Ρούμελης, Παρνασσὸς 16 (1974), 251-268.

1785. — Ἡ δομὴ τῆς φράσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, Πλάτων 26 (1974), 97-111.

1786. — Γλωσσολογικὴ ἑρμηνεία ὡρισμένων διαλεκτικῶν διαφορῶν, Πλάτων 28 (1976), 106-120.

1787. — Ἡ γλῶσσα τῶν σονέττων τοῦ Λορέντζου Μαβίλη, Παρνασσὸς 18 (1976), 47-68.

1788. — Πάθη τῶν ἀφώνων συμφώνων στὰ νεοελληνικὰ ἰδιώματα, Μνήμων 6 (1976-1977), 34-52.

1789. — Ὁ νόμος τῆς αὐτοπαθείας εἰς τὴν Νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, Πλάτων 29 (1977), 50-64.

1790. Σακελλαρίδη Κ., Μερικὰ χαρακτηριστικὰ φωνητικὰ φαινόμενα τοῦ Νισυρικοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος, Νισυριακὰ 5 (1976), 14-20.

1791. — Νισυριακὰ παραμύθια, Αὐτόθι, σσ. 21-108.
[36 διαλεκτικὰ κείμενα].

1792. Σακελλαρίου Χ., Ὀρθογραφικὴ κακοδαιμονία, Ν. Ἑστ. 93 (1973), 232-237.

1793. Σακελλαροπούλου Νώντα, Τὸ Βερίτσι καὶ τὰ μνημεῖα του, Ἀθῆναι 1972, σσ. 110.
[Τοπωνύμια, ὀνόματα, ἐπώνυμα, παρεπώνυμα, ἔγγραφα καὶ ἕνα Χρονικό: Ζαχαρούλα Καπερώνη. - Κρίσις: Δ. Λουκάτου, Ἑλλην. 28 (1975), 225].

1794. — Λαογραφικὰ Βεριτσίου Καλαβρύτων, Ἀθήνα 1974, σσ. 146.
[Κρίσις: Δ. Λουκάτου, Ἑλλην. 28 (1975), 226].

1795. Σαλαμάγκα Δ., Γιαννιώτικες παροιμίες καὶ φράσεις. Ἐπιμέλεια Δ. Σ. Λουκάτου, Γιάννινα 1974, σσ. 168.

1796. Σαλιάρη Α. Γ., Χιακὰ καὶ Ἐξωχιακά, Χιακ. Ἐπιθ. 9 (1971), 66-77.

1797. — Ἐτυμολογικά. Ἰταλικῆς καταγωγῆς λέξεις τῆς Χίου, Αὐτόθι II (1973), 122-134.

1798. — Ἐτυμολογικὰ γένη [θόλος - ἄρδα], Αὐτόθι, σσ. 165-177.

1799. — Κόθουρος - κάθουρος - τέτανος, Αὐτόθι 12 (1974), 6-19.

1800. Σαμσάρη Δ. Κ., Ἡ κοινότης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Σερρῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας (Ἱστορία - Τοπογραφία - Κοινοτικὸς βίος - Γλωσσικὰ καὶ Ἱστορικὰ ἔγγραφα), Θεσσαλονίκη 1971, σσ. 159 + 12 πίν.
[Γλωσσικὰ - τοπωνυμικά, 99-108. Κρίσις: Δέσποινας Γιαραλῆ, Μακεδ. 12 (1972), 538-540.]

1801. Σάμψων Ἀδ., Τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα Σκοπέλου καὶ Γλώσσης, Ἀρχ. Θεσσ. Μελετ. 1 (1972), 94-123.
[Ἀνθρωπωνύμια, ὀνόματα, τοπωνύμια, 101-107].

1802. Sandoz Cl., Les noms grecs de la forme. Étude linguistique, Berne 1972, σσ. 165.
[Κρίσις: D. Conso-Kyritsos, BSL 68 II (1973), 143-145].

1803. — Une classe résiduelle du verbe Indo-Européen, BSL 69 I (1974), 55-61.

1804. Sandulescu N., Glosar de cavinte grecesti, Kevista Arhivelor 25 (1973), 939-943.
[Γλωσσάριον στηριζόμενον εἰς τὸ ἔργον τοῦ Πανταζοπούλου, Κοινοτικὸς βίος εἰς τὴν Θετταλομαγνησίαν ἐπὶ τουρκοκρατίας, Θεσσαλονίκη 1967. Κρίσις: Α. Καραθανάση, Βαλκανικὴ Βιβλιογραφία, Θεσσ/κη 2 (1974), 111].

1805. Sarafov T., Une nouvelle étymologie du nom de la tribu Thrace Σάτραι, Étud. Balkan. 2 (1972), 115-120.
[Κρίσις: V. Pisani, Paideia 28 (1973), 408].

1806. — Une étymologie du nom propre de personne Thrace Βειθυς, Bitus, Vitus, Actes XI Congr. Intern. Scienc. Onomast. 2 (1975), 243-246.

1807. Σαράντη Θ. Κ. Π., Οἱ Βλαχόφωνοι τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου, Ἠπ. Ἑστ. 24 (1975), 577-603.

1808. — Τὸ χωριὸ Περιβόλι - Γρεβενῶν. (Συμβολὴ στὴν ἱστορία τοῦ ἀρματολικίου τῆς Πίνδου), Ἀθήνα 1977, σσ. 194 = χάρτης.
[Περὶ τοῦ ἐθνικοῦ Βλάχος, σσ. 11-39. Τοπωνύμια].

1809. Sarikakis Th. Chr., Prosopographie des Militaires Macédoniens, Ἀρχ. Μακεδ. 2 (1977), 439-469.

1810. Sasse H. J., Arvanitika - Texte aus Kaparelli (Böotien), Dissertationes Albanicae, München 1971, σσ. 141-175.

1811. Savic M. D., Modi di esprimero il passato nella lingua degli storici dei popoli balcanici, Balcanica 5 (1974), 369-394.

1812. Σαχᾶ Μαρίας, Οἱ νερόμυλοι τῆς Κωμιακῆς Νάξου, ΕΕΚυκλ.Μ. 9 (1969/70), 633-641.
[Ὀρολογία].

1813. Σβαρνοπούλου Σ. Χ., Γλωσσάριο τῆς Βεροίας (Βαρταλαμίδας), Ἔκδοσις Δήμου Βεροίας 1973, σσ. 139.

1814. Schaller H. W., Die Balkansprachen. Eine Einführung in die Balkanphilologie, Heidelberg 1975, σσ. 207.

1815. Schmidt V., Transitives κατάκειται. II. τὰς = τέως, Glotta 53 (1975), 36-43.

1816. — Sprachliche Untersuchungen zu Herondas, Berlin 1968, XIV + 141.
[Κρίσις: R. Hiersche, Ἑλλην. 28 (1975), 196-201.]

1817. Schmitt R., «Méconnaissance» altiranischen Sprachgutes im Griechischen, Glotta 49 (1971), 95-111.
[δανάκη, Ἄγγαρος, Ἀρτάβη, Γαννάκης, μάγος, παραγαῦδις].

1818. — Hesych K - 3598 L., Αὐτόθι 51 (1973), 94-95.
[Ἐτυμολογία τοῦ κορδὺς - πανοῦργος].

1819. — Bakchylides' ἁβροβάτας und die Iranier - Namen mit Anlaut ABRA/o- Αὐτόθι 53 (1975), 207-216.

1820. Schreiner P., Zur Bezeichnung «Megas» und «Megas Basileus» in der Byzantinischen Kaisertitulatur, Βυζαντινὰ 3 (1971), 173-192.

1821. Schürr D., Der Diskos von Phaistos und Linear A, Kadmos 12 (1973), 6-19.

1822. Schwyzer E., Griechische Grammatik (auf der Grundlage von Karl Brugmanns Griechischer Grammatik), München 1971, σσ. XII+139.

1823. Scoones St., Les noms de quelques officiers féodaux des origines à la fin du XII- siècle, Paris 1976, σσ. 190.
[Κρίσις: J. Stéfanini, BSL 70 (1977), II, 167-168].

1824. Scott Littleton, Poseidon as a reflex of the Indo-European «Source of waters» god, The Journal of Indo-European Studies 1 (1973), 423-440.
['Ετυμολογία τῆς λ. Ποσειδῶν ἐκ τῆς ἰνδ. ρίζης *da=flowing water].

1825. Seaman D. P., Modern Greek and American English in contact, The Hague - Paris 1972, σσ. 312.
[Κρίσις: H. Kahane, Kratylos 27 II, σσ. 168-172].

1826. Σεγδίτσα Π. Ε., Πεντάγλωσσον Λεξικὸν ναυτικῶν ὅρων, 'Αθῆναι 1971, σσ. 657.

1827. Segal E., The etymologie of comedy, Greek, Roman and Byzantine Studies, Durham, North Carolina 14 (1973), 75-81.

1828. Seiler H., Methodologische zu κέρδιον, κέρδιστος, Glotta 51 (1973), 96-98.

1829. Σειστάκη Γ. Ι., Τοπωνύμια. 'Ο Πρινὲς Σελίνου, Κρητ. 'Εστ. 27 (1976), 502-504, 558-561, 28 (1977), 600-602, 651-657, 694-699, 802-804, 837-844.

1830. — Τὸ 'Επανωχώρι Σελίνου, Κρητ. 'Εστ. 27 (1976) σσ. 34-37. 65-69. 128-133.

1831. Sell B., Das Etymologicum Symeonis (α - ἀίω), 1968, σσ. XXXIX+237.

1832. Σετάτου Μ. (Setatos M.), 'Ιστορικοσυγκριτικὴ γραμματικὴ τῶν 'Ινδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Α'. Γενικὴ Εἰσαγωγή, Θεσσαλονίκη 1971, σσ. 56.

1833. — Transformations of motive meaning in Modern Greek Koine. Orbis 20 (1971), 458-469.

1834. — Φαινομενολογία τῆς καθαρεύουσας, ΕΕΦΣΠΘ 12 (1973), 73-95.

1835. — Φωνολογία τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, 'Αθῆναι 1974, σσ. 80.

1836. — 'Η ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ χώρου στὴν Ποντιακὴ διάλεκτο, Φίλτρα 1975, 375-401.

1837. — Προβλήματα καὶ μέθοδοι διαλεκτολογίας, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 23-29.

1838. Sfondouris Helen - Sfondouris John, 'Ελληνικὰ τοπωνύμια στὶς ΗΠΑ [Μετάφρ. Π. Καραγιώργου, 'Ηπ. 'Εστ. 21 (1972), 196-199.

1839. Sheets G. A., Problems in Greek Dialectology: A reinterpretation based on structural theory, Duke Univ. 1974 (Doct. diss.).

1840. Shipp G. P., Studies in the language of Homer, Cambridge 1972², σσ. XIV+378.

1841. Siapkaras-Pitsilidēs Themis, Le Petrarquisme en Chypre. Poèmes

d'amour en dialecte Chypriote d'après un manuscript du XVI- siècle. 2eme éd., Athènes 1975, σσ. 443.

1842. Σημαντώνη - Μπουρνιᾶ Εὔας, Sackett L. H. - Hankey V. - Howell R. J. - Jacobsen T. W. - Popham M. R., Προϊστορικὴ Εὔβοια (Μετάφρ.), Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 19 (1974), 129-190.

1843. Σηφάκη Ν., Πλῆρες ἀναλυτικὸν καὶ χρηστικὸν ὀρθογραφικὸν λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης (καθαρευούσης - δημοτικῆς), Ἀθῆναι 1973, σσ. XVI+767.

1844. — Μέγα Λεξικὸν Γραμματικῆς. Ἀρχαία, Νέα, Δημοτική. Γραμματικὴ - Συντακτικόν, Γλωσσολογία - Ἐτυμολογία, Ἑρμηνευτική, Ὀρθογραφικοὶ κανόνες, Γραμματικοὶ ὅροι. Ὁμαλὰ - ἀνώμαλα ρήματα, Συνώνυμα - Ὁμώνυμα, Λογική, Μετρική, Ρητορική. Τόμος Α', σσ. 1-662 [α - ἕως], Β', σσ. 663-1216 [ζ - πῶς], Γ', σσ. 1217-1725 [ρ - ὠφελῶ]. Πίναξ λέξεων σσ. 1669-1725.

1845. Σιγάλα Ἀντ., Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς γραφῆς μετὰ εἰσαγωγῆς. Δευτέρα ἔκδοσις βελτιωμένη, Θεσσαλονίκη 1974, σσ. 387.

1846. — Βασικὰ προβλήματα προφορᾶς, γραφῆς, ὀρθογραφίας, Ἀθῆναι 1975, σσ. 73 (Ἐκλαϊκευτικὰ μελετήματα, ἀριθμ. 3).

1847. — Ἐκλαϊκευτικὰ μελετήματα, τ. Α', Ἀθῆναι 1970, σσ. VIII+332.
[Κρίσις: Χ. Κ. Παπαστάθη, Μακεδ. 11 (1971), 441-444].

1848. Sideras A., Aeshylus Homericus. Untersuchingen zu den Homerismen des aeshyleischen Sprache, Göttingen 1971, σσ. 312.

1849. Σιδηροπούλου Ν., Γλωσσικὰ Πόντου, Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 125

1850. Σιμοπούλου Κ., Ἡ γλώσσα καὶ τὸ Εἰκοσιένα. Λογιώτατοι, Φαναριῶτες, κοτζαμπάσηδες, τίτλοι, ἀξιώματα καὶ προσαγορεύσεις, Ἀθῆναι 1971, σσ. 127.

1851. Simpozium po grammaticeskoj tipologii sovremennyx balkanskix jazkov (Συμπόσιον γραμματικῆς τυπολογίας τῶν συγχρόνων βαλκανικῶν γλωσσῶν, Μόσχα 1973, σσ. 72.
[Κρίσις: Μ. Σετάτου, Ἑλλην. 27 (1974), 419-422].

1852. Σιταρᾶ Α., Ἡ Μάδυτος, πόλις τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, Ἀθῆναι 1971, σσ. 510.
[Ὀνομασία, 98-101. Τοποθεσία, 102-117. Γλωσσικὸν ἰδίωμα, 242-247].

1853. Σίτου Σπ. Ν., Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀγωγὴν τοῦ λόγου, Ἰωάννινα 1973, σσ. 136.

1854. Σιώτου Μ. Α., Ἡ γλῶσσα τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀξία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 46.

1855. Skalet Ch. H., Ἀρχαία Σικυὼν καὶ Σικυωνία προσωπογραφία. Ἀπόδοσις μετὰ προλόγου, διορθώσεων καὶ προσθέτων στοιχείων ὑπὸ Νικολάου Κ. Χαρλαύτη, Ἀθῆναι 1975, σσ. 338.

1856. Σκαρτσῆ Σ. Λ., Ἕξη σημειώματα γιὰ τὴ γλώσσα. Πάτρα 1975, σσ. 16.

1857. Σκάσση Ἑρρ., Ἱστορικὴ Γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς γλώσσης, τ. Β', Ἐν Ἀθήναις 1972-1975, σσ. 403-702.

1858. Skok P., Etimologijski rjecnik brvatskoga ili srpskoga jezika (Dictionnaire étymologique de la langue Croate ou Serbe, ἔκδ. Jugoslav. Akad. Zagreb 1971 (τόμ. Α'. Α-Ι) 1972 (τόμ. Β', Κ-Poni).
[Λίαν ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς Βυζαντινολόγους].

1859. Σκορδᾶ Εὐαγγ., Ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις τῆς ἐνδυμασίας τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων κληρικῶν, Ἀθῆναι 1971, σσ. 130.

1860. Slot B. J., Ἡ Σύμη ὅπως τὴν περιγράφουν ταξιδιῶτες καὶ γεωγράφοι, Συμαϊκὰ 3 (1977), 115-164.

1861. Slings S. R., The etymology of βούλομαι and ὀφείλω. Mnemosyne 28 (1975), 1-16.

1862. Snell Br., Lexicon des frühgriechischen Epos. Lf. 7 : ἀπὸ - Ἀριστᾶος, Göttingen 1973.

1863. Solin H., Beiträge zur Kenntnis der griechischen Personennamen in Rom. I. Helsinki 1971, σσ. 165.
[Κρίσις: O. Masson, BSL 68 II (1973), 147-149].

1864. — Namen von den dorischen Inseln, Zeitschr. Papyr. - Epigraph. 10 (1973), 282-284.

1865. — Bemerkungen zu einer Mantinischen Namenliste, Αὐτόθι 14 (1974), 270-276.

1866. Σολωμοῦ Ἀντ., Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Φιλιᾶς, Μαθητ. Ἑστ. 21 (1971), 50, 80.

1867. Sophianos Chr., Homeric Words in the Contemporary Cypriot Dialect, Cypros To - Day IX 1-2 (1971), 41-42.

1868. Sotiropoulos D., Noun Morphology of Modern Demotic Greek. A. Descriptive Analysis, The Hague 1972, σσ. 133.
[Κρίσις: A. Mohay, Acta Linguistica 25 (1975), 224-226. H. Kahane, Kratylos 18 II, σσ. 215-217].

1869. Σούδα (Σουΐδα), Λεξικόν. Φωτοτυπικὴ ἔκδοσις τῆς ὑπὸ τοῦ Emm. Bekker ἐκδόσεως τοῦ 1854 εἰς 6 τεύχη, Ἀθῆναι. Εἰς τὴν σειρὰν «Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων».

1870. Σοφιανοῦ Ν., Γραμματικὴ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων γλώσσης. Ἐπιμέλεια, εἰσαγωγὴ Θανάσης Χ. Παπαδόπουλος, Ἀθῆναι 1977, σσ. 316.

1871. Spadaro G., Per una nuova edizione di Floria ke Platziaflore, BZ 67 (1974), 64-73.

1872. Σπανάκη Στ., Ἅγιος Νικόλαος Μεραμπέλλου, Ἀμάλθεια 1 (1970), 73-92.
[Τοπων. Λατώ, Καμάρα, Βουλισμένη, Mirabello].

1873. — Τὰ Μπουτσουνάρια, Αὐτόθι, σσ. 107-108.

1874. — Σητεία, ἡ χώρα τῶν Ἐτεοκρητῶν καὶ τῶν Κορνάρων, Αὐτόθι 2 (1971), 69-86.
[Ἀρχαῖαι πόλεις τῆς περιοχῆς. Ἐλεία χώρα σημ. Ρουσόλακκος, ἀπὸ τὰ ἐκεῖ ἔλη, σ. 72].

1875. — Κρήτη Β. Δυτικὴ Κρήτη. Τουρισμός, Ἱστορία, Ἀρχαιολογία. 4 χάρται, 125 σχεδιαγράμματα καὶ πίνακες, Ἡράκλειον Κρήτης, σσ. 419.

1876. Σπανοῦ Κ., Τὰ νεοελληνικὰ ἐπώνυμα στὴ Δεσκάτη, Μακεδ. 12 (1972), 123-130.

1877. Σπυριδάκη Γ., Μ. Μιχαηλίδου - Νουάρου, Λεξικὸν τῆς Καρπαθιακῆς διαλέκτου, Ἀθῆναι 1972, σσ. ιστ'+431, Μικρασ. Χρον. 15 (1972), 453-457.

1878. Σπυριδάκη Κ., Τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα τῶν ἀρχαίων βασιλέων τῆς Κύπρου, Onomata 4 (1972), 33-40. [= Κ. Σπυριδάκη, Μελέται, διαλέξεις, τόμ. Α' (1973(, 54-64].

1879. — Ἡ μονὴ Μακεδονιτίσσης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, Μελέται, διαλέξεις, τ. Α', μέρος Α' (1972), 337-358.
[Περὶ τοῦ Τοπωνυμίου].

1880. — Παλουριώτισσα ἢ Παλλουριώτισσα, Αὐτόθι, σσ. 263-264.

1881. — Κυθρέα ἢ Κυθραία, Αὐτόθι, σσ. 269-271.

1882. — Πόθεν τὸ ὄνομα τοῦ ἐν Κυπρῳ Κλαρίου ποταμοῦ, Αὐτόθι, μέρος Γ' (1973), 151-154.

1883. — Κυπριακὰ τοπωνύμια παρὰ Λεοντίῳ Μαχαιρᾷ, ΕΕΒΣ 23 (1953), [= Μελέται, διαλέξεις..., τ. Α', μέρος Γ' (1973), σσ. 198-223].

1884. Σπυροπούλου Ἀπ. Γ., Ἐτυμολογικὰ Νεοχωρίου Παραχελωΐτιδος, Ἀθῆναι 1971, σσ. 100.
[Τοπωνύμια - Λεξιλόγιον].

1885. — Σελίδες διὰ τὴν ἀρχαίαν Ἀκαρνανίαν, Αὐτόθι, τεῦχ. 44 (1972), 289-292.

1886. — Οἱ Μαυρομματαῖοι τῆς Κατούνας (Λόγιοι καὶ ἀγωνιστὲς τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῆς Παλιγγενεσίας), Στερ. Ἑλλ. 6 (1974), 85-92.

1887. — Οἱ γνωστοὶ Καραγκούνηδες τῆς Ἀκαρνανίας, Ἑλλην. Ψυχὴ 2 (1972), 19-21.

1888. — Τὸ «Ἑλληνικὸν» καὶ ἡ ὀνομασία του, Νιοχώρι 4 (1973), 225-227.

1889. — Σπάνια γυναικεῖα ὀνόματα ἐκ παλαιοῦ δημοτολογίου, Αὐτόθι 5 (1974), τεῦχ. 38, σ. 11.

1890. — Ἐγκαταστάσεις Ἀμπλιανιτῶν στὸ Νιοχώρι, Αὐτόθι, τεῦχ. 40 (1974), 83-85.

1891. — Κάθοδος Ξηρομεριτῶν στὸ Νιοχώρι, Αὐτόθι, τεῦχ. 41 (1974), 121-122.

1892. Spyropoulos El. S., L'accumulation verbale chez Aristophane, Thessaloniki 1974, σ. XVI - 236.
[Κρίσις: Φ. Κακριδῆ, Ἑλλην. 28 (1975), 432-440].

1893. Stachowski S., Beiträge zur Geschichte der griechischen Lehnwörter im Osmanischen-Türkischen, Folia Orientalia 13 (1971), 267-298.
[Κρίσις: Δ. Θεοδωρίδη, Ἑλλην. 26 (1973), 153-156].

1894. Stadler K., Ἐπίσκοπος, Internat. kirchl. Zetschrift 61 (1971), 200-232.
[Σημασιολογικὴ ἔρευνα περὶ τῆς λέξεως].

1895. Σταθάκη Στ. Δ., Νεώτερα διοικητικὰ τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Σελινοῦντος, Χρον. Κοσμᾶ 1971, 46-48.

1896. — Τόποι καὶ τοπωνύμια τοῦ Κοσμᾶ, Αὐτόθι, σσ. 49-53.

1897. Στάθη Γ. Θ., Ἡ σύγχυση τῶν τριῶν Πέτρων (Μπερκέτη, Πελοποννησίου καὶ Βυζαντίου), Βυζαντινὰ 3 (1971), 217-251.

1898. Στάθη Ε., Μετριασμὸς καὶ ἐπαύξηση τοῦ λόγου, Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 108.
[Κρίσις: V. Tarabout, BSL 70 (197), 165-166.

1899. Σταθοπούλου - Χριστοφέλλη Μαίρης, Ἡ γλωσσικὴ προσφορὰ τοῦ Ι. Ν. Θεοδωρακοπούλου στὴν πνευματική μας ζωή. Δοκιμὴ γιὰ μιὰ πρώτη συνθετικὴ θεώρηση τοῦ ὕφους του, Δεσμός, σσ. 157-162.

1900. Σταλίδη Κ. Γ., Οἱ συντεχνίες καὶ τὰ ἐπαγγέλματα στὴν Ἔδεσσα τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, Ἔδεσσα 1974, σσ. 165 + 63 πίν.
[Ἐπαγγελματικὴ ὁρολογία].

1901. Σταματιάδου Ἀν., Λεξικὸν Ἑλληνο-Ἑσπεραντικὸν καὶ Ἑσπεραντο-Ἑλληνικόν, Θεσσαλονίκη 1976.

1902. Σταμάτογλου Ἰω., Ὀρθογραφικὸ Λεξικὸ δημοτικῆς γλώσσας, Ἀθήνα 1976, σσ. 402.

1903. Stanescu E., Les «Βλάχοι» de Kinnamos et Choniatès et la présence militaire byzantine au nord du Danube sous les Comnènes, Rev. Étud. Sud-est Europ. 9 (1971), 585-593.

1904. Στασινοπούλου Χ. Α., Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, τ. τρίτος, Ἀθήνα 1972, σσ. 675.

1905. Σταυρακάκη Γ. Ε., Γραμματικὴ Νεοελληνική, Ἀθῆναι 1975, σσ. 95.

1906. — Γλωσσικὰ Μυλοποτάμου Κρήτης, Προμηθ. Πυρφ. φύλλ. 6 (1977), 4-5.
[Τοπων. Δισκούρι, Ἐλεύτερνα, Βόσακος, Ἀλφά].

1907. — Ἡ νέα ὀρθογραφία γιὰ μικροὺς καὶ μεγάλους, Ἀθήνα 1977, σσ. 89.

1908. Σταυρακοπούλου Ι. - Χρυσοβιτσιώτη Ι., Ἀγγλοελληνικὸ καὶ Ἑλληνοαγγλικὸ Λεξικὸ ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν ὅρων, Ἀθῆναι 1977, σσ. 652.

1909. Σταυρίδη - Πατρικίου Ρένας, Δημοτικισμὸς καὶ κοινωνικὸ πρόβλημα, Ἀθήνα 1976, ϛα' + 350.
[Ἄρθρα εἰς Νουμᾶν ἀπὸ 1907-1909. Κρίσις Τάκη Μίχα, Διαβάζω, τεῦχ. 3-4 (1976), 81-88].

1910. Σταυρινίδη Ν. Σ., Τὸ τραγούδι τοῦ Μαζλοὺμ Ἀγᾶ ἢ Μπουλουξῆ, Ἀμάλθεια 2 (1971), 51-63.
[Εἰς τὸ Κρητικὸν γλωσσικὸν ἰδίωμα μετὰ λεξιλογίου].

1911. — Ὁ θάνατος τοῦ Κερὴμ Μπέη στὴ λαϊκὴ Μοῦσα.
[Ἑρμηνεία ἰδιωματικῶν καὶ ξένων λέξεων τοῦ ᾄσματος].

1912. — Μεταφράσεις Τουρκικῶν Ἱστορικῶν ἐγγράφων ἀφορώντων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης, τόμ. Α'. Ἔγγραφα τῆς περιόδου 1657-1672, Ἡράκλειον Κρήτης 1975, σσ. κθ' + 463. Τόμ. Β'. Ἔγγραφα τῆς περιόδου 1672-1694, Ἡράκλειον Κρήτης 1976, σσ. 480.
[Τοπωνύμια καὶ ὀνόματα].

1913. Σταυροπούλου Β. Σ., Ἐτυμολογικὰ Νιοχωρίου, Νιοχώρι 3 (1972), τεῦχ. 4/19, σσ. 21-22.

1914. — Τὸ χωριὸ Μαντζιάρη - Μεσσηνίας. Γλωσσική, ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ μελέτη, Ἰθώμη 3 (1975), 268-271, 303-370.

1915. — Συμβολὴ ἱστορική, ἐτυμολογική, τοπωνυμικὴ τοῦ χωριοῦ Λάπ(π)η Τριφυλίας, Ἀνάτυπον ἀπὸ Τριφυλ. Ἑστ., τεύχη 13-14 (σσ. 41-52), 15 (σσ. 100-104), Ἀθῆναι 1977, σσ. 16.

1916. — Συμβολὴ ἐτυμολογική, ἱστορική, λαογραφική, τοπωνυμικὴ τοῦ χωριοῦ Κλέσουρα Τριφυλίας, Τριφυλ. Ἑστ. 3 (1977), 289-296, 371-378.

1917. Σταυροπούλου Κ. Χ., Ἱστορία Ζυγοβιστίου, Ἀθῆναι 1973, σσ. 54+13.

1918. Stef A. F., Problèmes de syntaxe grecque chez Strabon, Studii Clasice 16 (1974), 143-152.

1919. Στεφανῆ Ι., Παρατηρήσεις στὸ προοίμιο τῆς βιογραφίας τοῦ Αἰσώπου, Ἑλλην. 28 (1975), 292-301.
[Λεξιλογικά: σιμός, σόρδος κ.ἄ.].

1920. Στεφανοπούλου Εὐαγγ., Ἀνέκδοτα χειρόγραφα. Δάσκιον. Ἱστορία - Λαογραφία, Βέροια 1972, σσ. 79.

1921. Stephany Ursula, Γλωσσικοὶ καὶ ἐξωγλωσσικοὶ παράγοντες κατὰ τὴν ἑρμηνείαν τῶν φράσεων τῆς παιδικῆς γλώσσης, ΕΕΦΣΠΑ 24 (1973/74), 776-798.

1922. Στούπη Σπ., Βήσσανη. (Ἱστορικὰ - ὀνοματολογικά, λαογραφικά), Κέρκυρα 1972, σσ. 378.
[Κρίσις: Κ. Λαζαρίδη, Ἠπ. Ἑστ. 22 (1973), 182].

1923. — Ἑλληνοαλβανοὶ - Τουρκαλβανοί, Ἀρβανῖτες, Ἠπειρῶται, Βλάχοι κ.ἄ., Ἠπ. Ἑστ. 23 (1974), 129-148. Καὶ ὡς ἀνάτυπον, σσ. 24.

1924. Στράτου Α., Οἱ «Κουροπαλάται» κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα, Βυζαντινὰ 5 (1973), 51-56.

1925. Σωτηροπούλου Μ. Δ., Ἡ Σαρακηνάδα. Μελέτη ἱστορικολαογραφική, Ἀθῆναι 1976, σσ. 101.
[Τὸ ὄνομα Σαρακηνάδα, 38-41. Παρωνύμια, 41-43].

1926. Strid Ove, Über Sprache und Stil des Periegeten Pausanias, Uppsala 1976, σσ. 116.
[Κρίσις: Π. Γεωργούντζου, Πλάτων 28 (1976), 330-332].

1927. Strien - Gerritsen van, De homerische composita, Assen 1973, σσ. XVI+152.

1928. Stylianou A. and J., An Important Venetian Map of Cyprus in the Map - Room of the British Museum, London, Κυπρ. Σπουδ. 35 (1970), 145-158.

1929. Στυλιανοῦ Π., Τὰ Κυπριακὰ τοπωνύμια, Κυπρ. Λόγ. 5 (1973), 80-81.

1930. — Ἡ ἐτυμολογία τῆς πόλεως Βαρώσι, Αὐτόθι 6 (1974), 58-59.

1931. Sturz F. W., Etymologicum Graeceae linguae Gudianum. Hildesheim 1973, σσ. XXXIV+1282.
[Φωτοτυπικὴ ἀνατύπωσις τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1818].

1932. Συγκολλητῆ Σπ., Τὰ ἔθιμα τοῦ νεκροῦ στὸ χωριὸ Λουκόμι Βοΐου, Α' Συμπ. Ἱστορ. Λαογρ. Γλωσσ., 88-104.
[Διαλεκτικὰ κείμενα].

1933. Σύγχρονον Ἑλληνορωσικὸν Λεξικόν, ἔκδ. Ὀργαν. «Διαγόρας», σσ. 1419.

1934. — Σύγχρονον Ρωσοελληνικὸν Λεξικόν, ἔκδ. Ὀργαν. «Διαγόρας», σσ. 1374.

1935. Συλλέκτου (Ν. Ψυχογιοῦ), Παροιμίες τοῦ γαϊδάρου, Ἠλειακά, τεύχ. 24-25 (1977), 801-802.
[Ἰδιωματικὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα].

1936. Συμβολὴ στὸ τοπωνυμικὸ τῆς Σιάτιστας, Σιατιστέων Μνήμη 1972, Α 161-171.

1937. Συμεωνίδη Χ. (Symeonidis Ch.), Τὰ ὑποκοριστικὰ σὲ *-κκο* καὶ *-κκος*, Ἀρχ. Πόντ. 30 (1970/71), 426.

1938. — Zur Erklärung von spät- und neugr. *δραγάτης*, Indogermanische Forschungen 76 (1971), 134-150.

1939. — Ἐπανομή, Μακεδον. 11 (1971), 306-310.

1940. — Ἐπανομὴ (προσθήκη), Αὐτόθι 12 (1972), 495.
[Ἐκ τοῦ Ὑπανεμή].

1941. — Χείλωση στὴ μεσαιωνικὴ καὶ νέα ἑλληνική, Βυζαντινὰ 4 (1972), 239-252.

1942. — Οἱ Τσάκωνες καὶ ἡ Τσακωνιά. Συμβολὴ στὴν ἑρμηνεία τῶν ὀνομάτων καὶ τοῦ ὁμώνυμου Βυζαντινοῦ θεσμοῦ τῶν Καστροφυλάκων, Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 187.
[Κρίσις: Θ. Κωστάκη, Λαογρ. 28 [1972], 441-446.— Σ. Καρατζᾶ, Ἑλλην. 26 (1973), 370-376, BZ 68 (1975), 402-404.— H. Eideneier, Südost-Forschungen 32(1973), 515-516.— M. J. Sjuzjumov, Viz. Vrem. 36 (1974), 210-212.— P. Charanis, Amer. Hist. Rev. 79 (1974), 134.— W. J. Aerts, Byzantinosl. 35 (1974), 55-57].

1943. — Griechische Lehnwörter im Türkischen, Balkan Studies 14 (1973), 167-200.

1944. — Der Vokalismus der griechischen Lehnwörter im Türkischen, Thessaloniki 1976, σσ. 143.

1945. — Ἡ νεοελληνικὴ ὑποκοριστικὴ κατάληξη -κα, -κας, Φίλτρα, 403-417.

1946. — Lautlehre der Türkischen Lehnwörter im neugriechischen Dialekt des Pontos, Ἀρχ. Ποντ. 31 (1971-2), 19/234.

1947. — Ποντιακὰ ἔτυμα ἀνατολικῆς προελεύσεως, Αὐτόθι 32 (1973/74), 311-336.

1948. — Εὐαγγελοπούλου Ε., Λεξιλογικὲς ἰδιομορφίες τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας στὴ Δυτικὴ Μακεδονία. Ὑλικὸ γιὰ διαλεκτικὸ λεξικὸ (ρωσιστί), Τασκένδη 1974, Μακεδον. 14 (1974), 443-444.

1949. — Παρατηρήσεις στὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῶν βορείων νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων, Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσ. Βορ. χώρ., 63-71.

1950. Συμπλήρωμα τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τῶν Η.

Liddell - R. Scott, σχεδιασθὲν ὑπὸ Κ. Δ. Γεωργούλη (†), συνταχθὲν, δὲ ὑπὸ ὁμάδος φιλολόγων ἐπιστασίᾳ Π. Κ. Γεωργούντζου, τόμ. Α' (Α-Κ) Ἀθῆναι 1972, σσ. VII+275 [Ἀριθμὸς 326].
[Κρίσις: Γ. Μπαμπινιώτου, Πλάτων 24 (1972), 365-369].

1951. Συνεφάκη Ι. Γ., Λιβάδι, ἡ πατρίδα τοῦ Γεωργάκη Ὀλύμπιου, Κατερίνη 1973, σσ. 136.

1952. Σφονδούρη Ἑλένης-Σφονδούρη Ἰω., Ἑλληνικὰ τοπωνύμια στὶς ΗΠΑ. Μετάφρ. Π. Καραγιώργου, Ἠπ. Ἑστ. 21 (1972), 196-199.

1953. — Φιλελληνικὴ ὀνοματολογία εἰς Ἀμερικανικὰ τοπωνύμια 1584-1970, Μακεδον. Ζωή, Ἀπριλ. 1972, τεῦχ. 71, σσ. 6-10.

1954. Συμπόσιο γλωσσολογικῆς ὁρολογίας, Ἑλλην. 25 (1972), 498-499.

1955. Συναδινοῦ Ν., Οἱ συνοικίες τῆς Στεμνίτσας, Ἀρκαδ. 2 (1974), 12-16.

1956. Σφυρόερα Β., Οἱ ἀζάπηδες τῶν μεσαιωνικῶν κειμένων, ΕΕΒΣ 39-40 (1972-1973), 621-629.

1957. Σχίζα Θ. Ε., Ἡ ἐπίδραση τῆς ὀρθοδόξου λατρείας στὶς παροιμίες καὶ τὶς παροιμιώδεις ἐκφράσεις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, Συμπόσιον Λαογραφίας, Λαογρ. Κύπρος 1972, 67-70.

1958. Σχινᾶ Α., Για την υπεράσπισι της ελληνικής εγκεφαλοκρηπίδας. Εναντίον του σκοταδιστικού ψευδοδημοτικισμού, Ἀθήνα 1977, σσ. 226.

1959. Szemerényi O., Greek πολύς and πολλός, KZ 88 (1974), 1-31.

1960. Σωτηράκη Ν. Δ., Τὸ ἁλώνι, Χιακ. Ἐπιθεώρ. 12 (1974), τεῦχ. 36, σσ. 133-37.
[Διαλεκτικὰ στοιχεῖα].

1961. Τάγαρη Ἀχ., Φιγαλία (τ. δ. Φιγαλίας), Ὀλυμπ. Χρον. 1 (1970), 111-115
[Ἐτυμολ. τοῦ τοπων. Ζούρτσα].

1962. Τὰ Νέα Ἑλληνικὰ γιὰ ξένους. Συνεργασία τῶν διδασκαλισσῶν τῆς Ἑλληνικῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. IX + 295.

1963. Ταουσιάνη Χρ., Λαογραφικὰ Ριζοκαρπάσου, Αἰγιαλοῦσα 1970, σσ. 254.

1964. — Τοπωνύμια Ριζοκαρπάσου, Μόρφωσις 27 (1971), τεῦχ. 317, σ. 18.

1965. — Τοπωνύμια Αἰγιαλούσης καὶ Ἁγ. Τριάδος (Αἰγιαλούσης), Μόρφωσις 3 (1975), τεῦχ. 356-57, σ. 14.

1966. Tărkova - Zaimova V., Caractère des sources byzantines sur la toponymie balkanique jusqu'au XII s., Actes XI Congr. Intern. Scienc. Onom. 2 (1975), 467-474.

1967. Τατσιοπούλου Λ. Α., Λαογραφικὰ Κομποτίου Ἄρτης. Ρεμέντια, Ἠπ. Ἑστ. 23 (1974), 198-211.
[Γλωσσάριον].

1968. — Λαογραφικὰ Κομποτίου Ἄρτης. Ρεμέντια γιὰ τὰ ζῶα, Αὐτόθι, 524-529.

1969. — Λαογραφικὰ Κομποτίου Ἄρτης, Αὐτόθι 24 (1975), 326-341.
[Ἐτυμολ. Κομπότιον ἐκ τοῦ κόμπος καὶ πότος (=πότιον). Κόμπος=ὁ κτύπος τῶν ποδῶν τῶν ὀρχουμένων. Ὁμ. Ὀδ. θ, 380 : πολὺς δ' ὑπὸ κόμπος ὄρωμεν. Πότος, ὁ= εὐωχία, πίνειν. Λατιν. compotutio-onis=συμπόσιον].

1970. Ταχτσῆ Κ., Φθορὰ καὶ παραφθορά, Ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», 11 Ἰουνίου 1972.

1971. Teeple H. M., The Greek article with personal names in the synoptic gospels, New Testament Studies 19 (1973), 301-317.

1972. Τεκτονίδη Ε. Χ., Τὸ Καβακλὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Ἤθη - ἔθιμα καὶ γλωσσάρι, Θρακ. Χρον., τεῦχ. 32 (1975/6), 49-65.
[Γραμματικά, 58, Γλωσσ. 59-65].

1973. Τερζοπούλου Α. Χ., Οἱ Κλωστοὶ ἢ Κρυπτοχριστιανοὶ τῶν Σουρμένων, Ἀρχ. Πόντ. 30 (1970-1971), 398-425.

1974. Τέχνη, Προβλήματα τῆς δημοτικῆς γλώσσας, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 87.

1975. Τζαννετάτου Θ., Πολιτεία καὶ ἄτομον εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ὁμήρου, Πλάτων 26 (1974), 266-276.

1976. Τζιακούρη Ο., Τοπωνύμια τῆς Τύμβου, Μαθητ. Ἑστ. 21 (1970/71), ἀρ. 50, σ. 79.

1977. Thavoris A., βλ. Θαβώρη Α.

1978. Theodoridis D., Καφτουργάς. Eine türkische Entlehnung im Mittelgriechischen, Zeitschr. Balkan. 7-8 (1969/70), 166-169.

1979. — Zum problem von ἰνδανικὸς σίδηρος, BZ 64 (1971), 61-64.

1980. — Eine Emendation zum Lexikon des Photios, Glotta 50 (1972), 36-37.

1981. — Κροτήσατε, Αὐτόθι 51 (1973), 91-93.

1982. — Μυί(γ)ας δάκρυον, Αὐτόθι 52 (1974), 61-65.

1983. — Zu den Griechischen Komikern (1. Ein neues Wort für Aristophanes. 2. Zum Aristophanes - Fragment 747 k. 3. Πολύγονος. Ein Menandreisches Wort? Ἑλλην. 26 (1973), 41-45).

1984. — Zur etymologie von Προύν(ε)ικος, Αὐτόθι 28 (1975), 418-420.

1985. Theodorssons Sv. - T., The front long - Vowel phonemes in Classical Attic, Glotta 51 (1973), 245-267.

1986. — The phonetic system of the Attic dialect 400-340 B.C., Götenborg 1974, σσ. 326.

1987. Theophanopoulou-Contou D., βλ. Θεοφανοπούλου-Κοντοῦ Δ.

1988. Thiry H., Un exegète de Cerbère, Πλάτων 26 (1974), 39-44.

1989. Thomov Th. S., Les appellations de «Bogomiles» et «Bulgares» et leurs variantes et équivalents en Orient et en Occident, Actes XI Congr. Intern. Scienc. Onom., Sofia 1972.

1990. Thordarson Fr., Ὁρῶ - βλέπω - θεωρῶ. Some semantic Remarks, Symbolae Osloenses 46 (1971), 108-130.

1991. Τζαμτζῆ Ἀν., Ναυτικὴ γλῶσσα. Μελέτη καὶ ναυτικὸν ὀνοματολόγιον, Περιοδ. «Ἀργώ», Πρωτοχρονιὰ 1973.

1992. Τζαφεροπούλου Α. Μ., Οἱ Καρατασαῖοι. Α'. Ὁ Γερο - Καρατάσος, Βέροια 1971, σσ. 196 + 12 εἰκ. + 3 χάρτ.
[Κρίσις: Ἐλευθερίας Νικολαΐδου, Μακεδον. 2 (1972), 532-534].

1993. Τζιακούρη Δ., Τοπωνύμια τῆς Τύμβου, Μαθητ. Ἑστ. 21 (1971) 50, 79.

1994. Tigner St. S. Some LSJ addenda and corrigenda, Glotta 52 (1974), 192-206.

1995. Todd R. B., Lexicographical notes on Alexander of Aphrodisias' philosophical Terminology, Glotta 52 (1974), 207-215.

1996. Τὸ γλωσσικό μας πρόβλημα, Ἀθῆναι 1972, σσ. 91.
[Ὁμιλίαι: Α. Ἀργυρίου, Ι. Κακριδῆ, Κ. Κουλουφάκου, Α. Πεπονῆ, Τ. Σινοπούλου].

1997. Todorova Elissaveta, Settlement Place names of the West Black Sea Coast, mentioned by byzantine authors during the 11 to 15 centuries, Actes XI Congr. Intern. Scien. Onom. 2 (1972), 357-362

1998. Τόλη Δ. Στ., Τὸ χωριὸ Καροπλέσι καὶ ἡ περιοχὴ Ἀγράφων (Ἱστορία, Λαογραφία), Θεσσαλονίκη 1969, σσ. 300.
[Ὀνομασία Καροπλεσίου, ἐλέγετο Καβροπλέσι (1641), Καροπλέσι (1803), 11. Ὀνομασία Ἀγράφων, 54-55. Ὅρια κοινότητος, 124-127. Ἐπώνυμα, 142-152].

1999. Τομασίδη Κ., Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Πέρα Ὀρεινή, Χρ. Κυπριανοῦ, Παγκυπρ. Γυμν. Λαογρ. 4 (1971), 126-127 [= Μαθητ. Ἑστ. 20 (1970), 164-165].

2000. Τομπαΐδου Δ. Ε., Οἱ παραγωγικὲς ὑποκοριστικὲς καταλήξεις, Ἀρχ. Πόντ. 30 (1970/71), 13-29.

2001. — Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικά. Διορθωτικὰ καὶ συμπληρωματικὰ τοῦ «Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ποντιακῆς διαλέκτου», Ποντ. Στοὰ 1 (1971), 183-193.

2002. — (Tombaidis D. E.), L'infinitif dans le dialect grec du Pont Euxin, Balkan Studies 18 (1977), 155-174.

2003. Tonnet Henri, Remarque sur l'accentuation première des neutres en iota du grec moderne, BSL 72 I (1977), 241-244.

2004. Τοπάλη Α., Τὰ χωριὰ Ἄνω καὶ Κάτω Μπεάλα Λιμνολεκάνη Στρούγας - Ἀχρίδος, Μακεδ. 12 (1972), 424-491.
[Τοπωνύμια - Ὀνόματα].

2005. Τουριστικὸς Ὁδηγὸς Εὐρυτανίας, ἔκδοσις Νομαρχίας Εὐρυτανίας, 1971, σσ. 184 + 1 χάρτ.
[Τοπωνύμια].

2006. Τουρτόγλου Μ., Περὶ τῆς ἐκλογῆς δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, ΕΚΕΙΕΔ 22 (1975), 1977, 1-15.
[Ἀνέκδοτα ἔγγραφα, 7-15 (1978). Ἰδιωματικὰ κείμενα, ὀνόματα, ἐπώνυμα].

2007. Τουσίμη Γ., Ἱστορικὴ θεώρηση τοῦ τοπωνυμίου Κουτούγερι, Ἐδεσσ. Χρον. 3 (1974), τεῦχ. 7, σσ. 25-28.
[Κουτούγερος=σταυροπάτης, ἀρνητὴς τοῦ Χριστοῦ. Ἡ αἵρεσις δυσσεβῶν Βογομίλων ἤτοι κουτουγέρων].

2008. Trappe E., Sanskrit «drākṣa». Ein griechisches Lehnwort, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/73), 27-31.
[draksa — δράξ, δραγάτης, δράσσομαι, ὄχι ἐκ τοῦ δέρκομαι ἢ ἀμπελιδεργάτης].

2009. — Zur etymologie von στανιό, ΕΕΒΣ 39-40 (1972-73), 43-45.

2010. — Die Etymologie des Namens Tzikandēlēs, Jahrb. Österr. Byz. 22 (1973), 233.

2011. Trapp Erich - Walther Rainer - Beyer Hans - Veit, Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit. 1. Faszikel : Ἀαρὼν - Ἀψαρᾶς. 2. Faszikel : Βα... - Γώτ, Wien 1976, 1977, σ. 18*+163*5* +259. [Mit einen Vorwort von Herbert Hunger].
[Κρίσις: Σ. Κουρούση, Ἀθηνᾶ 76 (1976-1977), 405-408].

2012. Treloar A., Κυκλάδι σειρῇ, Glotta 50 (1972), 24-28.

2013. Treu K., Die Bedeutung des Griechischen für die Juden im römischen Reich, Kairos 15 (1973), 123-124.

2014. Τριανταφυλλίδη Μ. (Triandaphyllidis M), Μικρὴ νεοελληνικὴ γραμματική, Θεσσαλονίκη (Ἀριστοτέλειον Πανεπιστήμιον), 1975², σσ. στ' +202.

2015. — Petite Grammaire du grec moderne, Thessaloniki, 1975, σσ. IX+261.

2016. Τριανταφυλλοπούλου Δ. Δ., Τοπογραφικὰ προβλήματα τῆς Μεσαιωνικῆς Εὐβοίας (Johannes Koder, Negreponte, Wien 1973), Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 19 (1974), 209-258.

2017. Τριανταφύλλου Κ., Τὰ τοπωνύμια Καλάβρυτα - Καλάβρυτο, Νεζερὸν - Νεζερά, Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀχαϊκῶν Σπουδ., σσ. 61-65. [Παράρτημα 10, (1974), τόμ. Πελοποννησιακῶν].

2018. — Αἱ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα πόλεις μὲ τὸ ὄνομα «Πάτραι», Ἀθηνᾶ 72 (1971), 259-265.

2019. Τροπαιάτη Ἀλκ. Κ. - Πεκλάρη Τ. - Κολοβοῦ Φ. Δ., Συγχρονισμένο ὀρθογραφικὸ λεξικὸ τῆς νεοελληνικῆς (δημοτικῆς), Ἀθήνα 1976, σσ. 404.

2020. Τρούλλου Α. Γ., Σίφνος. Ἱστορία, Λαογραφία, Ξενάγησις, Ἀθήνα 1974. [Τοπωνύμια - ὀνόματα].

2021. Trypanis C. A., Οὗτος and αὐτὸς in Romanos, BZ 64 (1971), 33-34.

2022. — The work ἀμύνη, Glotta 50 (1972), 35-36.

2023. Τσάκα Ν., Πάργα. Στεριά, Ἠπ. Ἑστ. 20 (1971), 82-84. [Λεξιλόγιον].

2024. Τσαλίκογλου Ἐμμ., Λαογραφικὰ τῶν Φλαβιανῶν (Ζιντζιντερὲ) Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας, Μικρασ. Χρον. 15 (1972), 123-157. [Γλωσσικά, 123-129].

2025. Tsangadas B. C. P., Topographica Constantinopolitana : «Brachialia», Μελετήματα στὴ μνήμη Βασιλείου Λαούρδα, Θεσσαλονίκη 1975, 165-175.

2026. Τσαντσάνογλου Κ., Περὶ ὄνου, Ἑλλην. 24 (1971), 54-64.

2027. — Τὸ λεξικὸ τοῦ Φωτίου. Χρονολόγηση - Χειρόγραφη παράδοση, Θεσσαλονίκη 1967.
[Κρίσις: K. Alpers, BZ 64 (1971), 71-84].

2028. Tsaras J., Le verbe ἐσλαβώθη chez Constantin Porphyrogénète, Cyrillomethodianum 1 (1971), 26-57.

2029. — Ἡ λέξη «ἄλικο» στὴν ἀλληλογραφία τῶν Μακεδόνων ἐμπόρων (1695-1699), Μακεδ. 15 (1975), 147-158.

2030. Τσέλιου Μ., Βακχυλίδεια. Συμβολὴ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ἐφθαρμένων στίχων καί τινα ἑρμηνευτικά, Πλάτων 24 (1972), 313-325.

2031. Τσερπὲ Θ. Μ., Ἱστορία τῆς πόλεως Μεσσήνης, Καλαμάτα 1973, σσ. 125. [Τοπωνύμια].

2032. Τσιάμη Ν., Ἀλβανοὶ καὶ Ἀρβανῖτες, Ἱστορία τεῦχ. 62 (1973), 7-8.

2033. Τσίγκαλου Δ., Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς περιοχῆς Ἑπταχωρίου, Α΄ Συμπ. Ἱστορ. Λαογρ. Γλωσσ., 165-170.

2034. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη Χρυσούλας, Κρητικὰ ἐπώνυμα ἐξ ὀνομάτων φυτῶν καὶ ζώων, Κρητ. Χρον. 29 (1971), 440-466.

2035. — Κρητικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ἀπὸ παρωνύμια. Α-Μ, Ἀθήνα 1972, σσ. 80. [Κρίσις: Π. Κ. Γεωργούντζου, Πλάτων 24 (1972), 396 Ι. Θωμοπούλου, Ἀμάλθεια 4 (1973), 290-292].

2036. — Striano - Suriano - Siriano, Ἀθήνα 1972, σσ. 7.

2037. — Συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν τοπωνυμίων τῆς Κρήτης. Τοπωνύμια ἀπὸ οἰκογενειακὰ ὀνόματα, Ἀμάλθεια, τεῦχ. 22-23 (1975), 25-98. [Κρίσις: Π. Κ. Γεωργούντζου, Πλάτων 27 (1975), 382].

2038. — Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν τῆς Κρητικῆς Ἀναγεννήσεως, Αὐτόθι 7 (1976), 281-310.

2039. — Τὸ Κρητικὸ ἐπώνυμο Μουδάτσος - Μουάτσος, Μοδάτσος, Μοάτσος, Αὐτόθι 7 (1976), 147-153.

2040. Τσιριμώκου Μ., Ἱστορία τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 141-146.

2041. Τσιτσᾶ Σ., Οἱ δύο φάρες τῶν παλαιῶν νομάδων βλαχοποιμένων. Οἱ Σαρακατσᾶνοι (Ἑλληνόφωνοι Βλάχοι), καὶ οἱ Κουτσόβλαχοι (Βλαχόφωνοι), Στερ. Ἑλλ. 7 (1975), 338-339.

2042. Τσιτσέλη Ἠ., Νεοελληνικὰ ἀνάλεκτα (Γλωσσάριον Κεφαλληνίας), Ἀθῆναι 1973 [Φωτομηχ. ἐπανέκδοσις τῆς ἐκδ. 1875]. Ἐκδότης Ν. Καραβίας, Βιβλιοθήκη Ἱστορικῶν Μελετῶν, ἀρ. 63, σσ. 145-368.

2043. Tsitsopoulos St., Stress in modern Greek, [Xerocopie], Univ. Illinois 1973, σσ. 140.

2044. Τσολάκη Ε. Θ., Κριτικὲς παρατηρήσεις στὸ κείμενο τοῦ μυθιστορήματος «Καλλίμαχος καὶ Χρυσορρόη», Ἑλλην. 25 (1972), 414-419.

2045. Τσοπανάκη Α. Γ. (Tsopanakis A. G.), Ξένα λεξιλογικὰ στοιχεῖα Κύπρου καὶ Ρόδου, ΕΚΕΕΚ 4 (1970/71), 133-208.

2046. — Elementi Grammaticali di lingua Greca medioevale, Ital. Ling. 1, σσ. 361-383.

2047. — Bartonèk Ant., Classifications of the West Greek Dialects at

the time about 350 D.C., Prague 1972, σσ. 240, Ἑλλην. 26 (1973), 345-348.

2048. — A doric pronoun (II). ([αὐταυτὸς] - αὐτοσαυτὸς in Tragedy), Φίλτρα, 183-199.

2049. — Γραπτὴ καὶ προφορικὴ δημοτική, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 115-134.

2050. — Μελετῶντας τὴ νέα Ἑλληνικὴ γλώσσα, Ν. Πορεία 24 (1975), 1-11.

2051. Τσοπανέλλη Γιάννη, Λεξικὸν μόδας καὶ γαλλικῆς ὁρολογίας τοῦ ἐνδύματος, 1972, σσ. 72.

2052. Τσουδεροῦ Γ. Εὐθ., Ἡ θέση κ' ἡ χρήση τῶν μορίων ἔμφασης κ' ἡ σημασία της στ' ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Διατριβὴ ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ, Ἀθήνα 1971, σσ. 185.

2053. — Ὅμοια καὶ παράλληλα φραστικὰ συστήματα στὰ Ὁμηρικὰ Ἔπη καὶ στὸ νεοελληνικὸ δημοτικὸ τραγούδι. Τὰ σωστὰ κριτήρια τῆς γνησιότητας τῶν νεοελληνικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν, Ἀθήνα 1976, σσ. 48.

2054. — Διορθωτικὰ στὸν «Κρίτωνα» τοῦ Πλάτωνα, Ἀθήνα 1976, σσ. 15.

2055. — Κρητικὰ μοιρολόγια, μὲ πλήρη σχόλια καὶ κριτικὴ παρουσίαση, Ἀθήνα 1976, σσ. 243.

2056. Τσουκαλᾶ Ἀγγ., Ἔθνος. Γλῶσσα. Κομμουνισμός, Ἀθῆναι 1976, σσ. 164.

2057. Turner N., The literary character of New Testament Greek, New Testament Studies 20 (1974), 107-114.

2058. Τωμαδάκη Ν. (Tomadakis N.), Κορνάρου Βιτσέντζου, Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ. Ἀνωνύμου, Ἡ εὔμορφη Βοσκοπούλα. Ἀθῆναι 1971, σσ. 101. Προλεγόμενα - Εἰσαγωγαὶ - Κείμενα - Λεξιλόγιον.
[Λεξιλόγιον, 89-99].

2059. — Κοντυλάκη Ι., Ὅταν ἤμουν δάσκαλος. Ἀθῆναι 1972, σσ. 134.
[Λεξιλόγιον, 127-134].

2060. — Ὁ Ρωμανὸς ὁ μελῳδὸς δὲν εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀκαθίστου, Ἀθηνᾶ 72 (1971), 3-24.
[Λεξιλογικά, 17-24].

2061. — Ἡ δῆθεν «μεγάλη σιγὴ» τῶν γραμμάτων ἐν Βυζαντίῳ (650-680). Ἀρχαιογνωσία καὶ πνευματικαὶ ἐκδηλώσεις, ΕΕΒΣ 38 (1971), 5-26.

2062. — Ἐκ τῆς Βυζαντινῆς ἐπιστολογραφίας. Ὁ Ὅμηρος, ΕΕΦΣΠΑ 21 (1970/71), 26-38.

2063. — Ὁ τραγικὸς Ρωμανός, Αὐτόθι 22 (1971/72), 19-28.
[Λέξεις εἰς Ρωμανὸν καὶ ἀρχαίους συγγραφεῖς].

2064. — Ὁ γράφων παραγράφει - μεταγράφετε ὡς εἶναι, Αὐτόθι 23 (1972/3), 17-20.

2065. — Ἡ γλῶσσα Ἰωσὴφ τοῦ ὑμνογράφου, Αὐτόθι, σσ. 21-42.

2066. — Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὁρολογίας, Αὐτόθι 24 (1973/4), 309-330.
[πρωτοϊερεὺς > πρωθιερεὺς > πρωτοπρεσβύτερος > προθύτης > πρωτοπαπᾶς > πρωτοπαπαδίκιον. Χωρ(ο)επίσκοπος. Δευτερεύων τῶν ἱερέων > πρωτοπαπᾶς. βίτζε. Διδακτής. Ἐπίμετρον].

2067. — Λαβὶς καὶ οὐχὶ λακίς, ΕΕΒΣ 41 (1974), 406.

2068. — Ὁ Ἀθανάσιος Πικρὸς (καὶ οὐχὶ Σκληρὸς) ὡς Γεωγράφος, Ἀθηνᾶ 75 (1974/1975), 3-48, 76.
[Τοπωνύμια].

2069. — Πρωτοπαπᾶδες - πρωτοϊερεῖς - πρωτοθῦται, Αὐτόθι, σ. 68.

2070. — Βυζαντινὴ ἔγγειος ὁρολογία. Αὐτούργιον - παροικία (ἀγροικική, ἐγχώριος), Αὐτόθι, σσ. 69-75 [= Μελέται πρὸς τιμὴν Στρατῆ Γ. Ἀνδρεάδη, τ. 3 (1974), 283-287].

2071. — Κρητικὰ ἐπώνυμα εἰς -όπουλος τῆς Ἑνετοκρατίας (1210-1669), Αὐτόθι, σ. 302.

2072. — Canones Novembris. Athanasius Kominis collegit et instruxit, σσ. XI + 648, Αὐτόθι, σσ. 408-415.
[Λεξιλογικά].

2073. — Canones Maii. Constantinus Nikas collegit et instruxit, σσ. XVI + 452, Αὐτόθι, σσ. 415-425.
[Λεξιλογικά].

2074. — Canones Februarii. Eutychius Tomadakis collegit et instruxit, σσ. XIV + 492, Αὐτόθι, σσ. 425-433.
[Λεξιλογικά].

2075. — Ἀθανασίου Πικροῦ (καὶ ὄχι Σκληροῦ), Γεωγραφικὰ Β'. Εὐρωπαϊκοῦ καὶ Ἀσιατικοῦ χώρου, ΕΕΣτερελλ.Μ. 5 (1974-1975), 1-18.

2076. — Βυζαντινὰ γλωσσικὰ καὶ φιλολογικά, Φίλτρα, σσ. 419-432.
[Α. Ἀρχαγγέλων ἐπίθετα. Β. Γεωργικοὶ ὅροι ἐκ Κρητικῶν ἐγγράφων. Γ. Εἰς κείμενα Λουκᾶ ἐπισκόπου Βοὸς (Bova)].

2077. — La lingua di Giuseppe Innografo, Byzantino-Sicula, II, σσ. 497-506, Palermo 1975. [Miscellanea in memoria di G. Rossi Taibbi].

2078. — Λεξικογραφικὰ τῆς μεσαιωνικῆς γλώσσης. Βιβλιοκρισία. Συμπλήρωμα τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης H. G. Liddell καὶ R. Scott σχεδιασθὲν ὑπὸ Κ. Δ. Γεωργούλη ἐπ(ιτίμου) διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, συνταχθὲν δὲ ὑπὸ ὁμάδος φιλολόγων, ἐπιστασίᾳ Παναγιώτου Κ. Γεωργούντζου, ἐπιτίμου προέδρου τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, Ἀθῆναι 1972, σσ. LVII + 275 [= Α-Κ], ΕΕΒΣ 41 (1974), 1975, σσ. 455-478.

2079. — Βοτάνη < βοτάνι. Polvere > πόλβερη - (μ)πόλβερη, Αὐτόθι 42 (1975/6), 212.

2080. — Κρητικὰ τοπωνύμια, Αὐτόθι, σ. 222.
[α) Χωστὴ (Πανέθημος, Ἁγιὰ Ρουμέλη). β. Ἁγία Γαλήνη (Ἁγία Σωτήρα, Ψηλορείτη). γ. Γδερνέττο καὶ ὄχι Γ(κ)ουβερνέττο].

2081. — Οἱ ἄρχοντες εἰς τὰ «Ριζίτικα» κρητικὰ δημοτικὰ τραγούδια, Ἀμάλθεια, 7 (1976), 185-188.

2082. — Συμβολὴ εἰς τοὺς ναυτικοὺς ὅρους τοῦ ΙΖ' αἰῶνος καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς παρ' Ἀθανασίῳ Πικρῷ καὶ Μ. Τζάνε-Μπουνιαλῆ καὶ αἱ ὀνομασίαι τῶν σκαφῶν παρ' αὐτοῖς. Κρητολογία 3 (1976), 5-46.

2083. — Γλωσσικὰ καὶ λαογραφικὰ ἐκ Κρήτης, Αὐτόθι, σσ. 77-88.
[Τοπων. 77-85. Παροιμίαι, 85-88. Γλωσσάριον, σ. 88].

2084. — Κλασσικισμός, διαφωτισμὸς καὶ Ἀδαμάντιος Κοραῆς (Διαπιστώσεις καὶ προβλήματα), Μνημοσύνη 6 (1976-77), 94-116.

2085. — Ὀφφικίων διάκρισις. Περὶ πρωτοπαπάδων, χωρεπισκόπων καὶ τῶν συναφῶν αὐτοῖς, Ἀθηνᾶ 76 (1976-1977), 3-58.

2086. Τυπάλδου - Λασκαράτου Γ. Ι., Οἰκογένεια Κεφαλᾶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἱστορικὰ καὶ Ἐραλδικὰ στοιχεῖα, Παρνασσὸς 18 (1976), 436-450.

2087. Tovar A., The word - family of Greek Κοῦρος, Issues in Linguistics. Papers in honor of Henry and Renée Kahane, Urbana 1973, σσ. 863-874.

2088. Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. ΚΕΜΕ, Εἰσηγήσεις (Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία ἀπὸ μετάφραση, ἡ νεοελληνικὴ γλώσσα καὶ γραμματεία), Ἀθῆναι 1976, σσ. 495.

2089. Ὑπουργεῖο Προεδρίας Κυβερνήσεως, Γενικὴ Διεύθυνση Δημοσίας Διοικήσεως. Ἡ νεοελληνικὴ γλώσσα στὴ διοίκηση, Ἀθήνα 1977, σσ. 76.

2090. Φαράντου Χ., Τὰ νεκροταφεῖα καὶ τὰ νεκρικὰ ἔθιμα τῆς περιοχῆς Κάβο-Ντόρο τῆς Εὔβοιας : Ἀμυγδαλιά, Ἀρχ. Εὐβ. Μελ. 20 (1975), 95-123.

2091. Φερεντίνου Γ. Σ., Γεωγραφικὴ ὀνοματολογία. Γ'. Προβλήματα ἐξελληνισμοῦ τῶν ξένων γεωγραφικῶν ὀνομάτων, Ἀθῆναι 1971, σσ. 39.

2092. — Γεωγραφικὴ Ὀνοματολογία. Α' Περὶ τῆς μεταγραφῆς τῶν μὴ ἐξελληνιζομένων ξένων ὀνομάτων, Ἀθῆναι 1973², σσ. 53.

2093. — Γεωγραφικὴ Ὀνοματολογία. Δ' Μεταγραφὴ τῶν νεοελληνικῶν ὀνομάτων σὲ ξένες γλῶσσες, Ἀθῆναι 1976, σσ. 31.
[Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Περιοδ. «Κριτικὰ Φύλλα»].

2094. Φιλιππάκη Ἰω., Μαριόλος, κατεργάρης, λεβέντης. (Μία νέα ἐτυμολογία), Κρητ. Ἑστ. 23 (1972), τεῦχ. 198, σσ. 119-122.

2095. — Μαλοτήρα - Κυδωνία - ροδίκιο κλπ. (Ἄλλη νέα ἐτυμολογία), Αὐτόθι, σσ. 279-282.

2096. — Τὰ γλωσσικά μας, Κριτικὰ Φύλλα 2 (1973), 46-48.
[Ἐτυμολογία τῶν λ. δεκανίκι, πατερίτσα, βίτσα, τελάλης, τεφτέρι, σαρίκι, σιμίτι].

2097. — Τὰ γλωσσικά μας, Αὐτόθι, σσ. 113-116.
[Ἐτυμολογία τῶν λ. τελάλης, ἀμπάρι, ἀστάρι, μερτζάνι, πέρλα, ἄμπουλα, δεκανίκι, πατερίτσα, τσιμπούσι, μπαστούνι].

2098. — Τὰ γλωσσικά μας, Αὐτόθι, σσ. 209-212.
[Ἐτυμολογία τῶν λ. μασσόνος, ἀνήκεστος, κανάλι, πιάτο, γάμπα, σιλο, μπράβο].

2099. — Τὰ γλωσσικά μας, Αὐτόθι, σσ. 271-274.
[Ἐτυμολογία τῶν λ. σπάγκος, σαλβάρι, ραδίκι, μπουσουλῶ, μπούσουλας, πυξίς, κιάλια, κανοκιάλι, τσιμπούσι, μαβοτήρα].

2100. — Τὰ γλωσσικά μας, Αὐτόθι 3 (1974), 219-222.
[Ἀντιδάνεια, καρέκλα, μεσαιωνικὰ Ἑλληνικά, ἀπόθριξις, ἀπόβλητος, καθαρευουσιάνικα β', ἄργανο, ἀργάτης, λάντζα].

2101. Φιλιππίδη Δημ., Μερικὲς ἀπορίες γιὰ τὸ λαϊκὸ ὑλικὸ πολιτισμό. Ἡ ὑποδηματοποιΐα τῆς Ὀλύμπου στὴν Κάρπαθο, Λαογρ. 28 (1972), 38-65.
[Ὀρολογία ἰδιωματική].

2102. Φιλιπποπούλου Γ. Σ., Σύντομον λεξικὸν ψυχιατρικῶν ὅρων, Ἀθῆναι 1972, σσ. 45.

2103. Φιλιπποπούλου Κωνσταντίας, Βαπτιστικὰ ὀνόματα ἐκ τῆς Παρρησίας καὶ Προθέσεως τῶν ἱερῶν μονῶν Βαρνακόβης καὶ Προυσοῦ, ΕΕΣτερελλ.Μ. 2 (1970/71), 267-279.

2104. Φιλοχώρου τοῦ Ἀρκαδικοῦ, Ἡ ὀνομασία τῆς Λουκοῦς, Ἀρκαδ. 1 (1973), 14.
[Ἐκ τοῦ λούκια=ξύλινα αὐλάκια].

2105. Φλωράκη Ἀλ., Ἡ καλαθοπλεκτικὴ στὸ χωριὸ Βῶλαξ Τήνου, Ἄνθρωπος 3 (1976), τεῦχ. 1, σσ. 115-129.

2106. — Τῆνος. Λαϊκὸς πολιτισμός, Ἀθήνα 1971, σσ. 733.

2107. Φόρη Β., Μεσαιωνικὰ στερητικὰ ἐπίθετα, Βυζαντινὰ 3 (1971), 343-365.
[Κρίσις: Π. Γεωργούντζου, Πλάτων 23 (1971), 383-384].

2108. — Ἡ φθορὰ τῶν (ξένων) γραπτῶν καὶ ἄλλα... (ἀπάντηση στὸν κ. Κώστα Ταχτσῆ), Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 15.

2109. — Ἡ πολλαπλῆ φθορά, Ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», 28 Μαΐου 1972.

2110. — Λεξιλογικὰ τῆς Κοζάνης, Μακεδ. Ἡμερολ. 1974, σσ. 289-294.

2111. — Παρουσίαση τῆς «Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς». Προβλήματα, Εἰσηγήσεις. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία ἀπὸ μετάφραση. Ἡ νεοελληνικὴ γλώσσα καὶ γραμματεία (ἔκδ. Ὑπουργ. Παιδείας), Ἀθῆναι 1976, σσ. 301-306.

2112. — Νικόλαος Ἀνδριώτης (1906-1976), Ἑλλην. 29 (1976), 426-430.

2113. — Νομικὰ καὶ δημοτική, Ἐφημ. «Καθημερινή», 2, 3, 6 Ἰουλίου 1976.

2114. — Ἐμμ. Κριαρᾶ, Λεξικὸ τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας 1100-1669, τόμ. Γ', Θεσσαλονίκη 1973, σσ. 48 + 430, Ν. Ἑστ. 22 (1976), 198-202.

2115. — Προβλήματα τῆς Δημοτικῆς γλώσσας. Ἡ γλώσσα τῶν ἐφημερίδων σήμερα, Τέχνη, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 21-24.

2116. Φουτρῆ Γ. Ν., Στρατιωτικὸν ἑλληνο - τουρκικὸν λεξικόν. Πλήρης στρατιωτικὴ - ναυτικὴ - ἀεροπορικὴ ὁρολογία, Ἀθῆναι 1977, τόμ. Α-Β.

2117. Φραγκάκη Εὐαγγελίας, Τό χωριό μου οἱ Σκυλλοί, Ἀθῆναι 1974, σσ. 54 + 8.

2118. Φραγκεδάκη Ἐμμ. Ι., Πόλεις τῆς ἀρχαίας Κρήτης, Κρητ. Ἑστ. 27 (1976), 161-162.

2119. Φραγκίσκου Ν. Ε., Κυριακοπούλου Δ., Ὀρθογραφικὸν καὶ ἑρμηνευτικὸν Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀναθεωρηθὲν καὶ συμπληρωθὲν ὑπὸ Ν. Ε. Φραγκίσκου, Νέα Ἔκδοσις 1969 (ἀνατύπωσις 1976), Ἐν Ἀθήναις, σσ. 718.

2120. Φράγκου Χ. Π., Ἡ ἐπίδραση τῆς γλωσσικῆς μορφῆς τοῦ κειμένου στὴν ἀνάγνωση τῶν μαθητῶν καὶ στὴν κατανόηση, Ἰωάννινα 1972, σσ. 127.

2121. Φραγκουδάκη Ἄννας, Ὁ ἐκπαιδευτικὸς δημοτικισμὸς καὶ ὁ γλωσσικὸς συμβιβασμὸς τοῦ 1911, Ἰωάννινα 1977, σσ. 143. [Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων. Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίδα Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Δωδώνη : Παράρτημα Ἀρ. 10].

2122. Φρέρη Γ. Ι., Quelques remarques sur l'emploi du pronom «on» en français et son équivalence en grec moderne, Δωδώνη 3 (1974), 265-272.

2123. Φωτεινοῦ Κ. Θ., Οἱ Λευκάδιοι λόγιοι καὶ λογοτέχνες καὶ ἡ γλῶσσα, Ἠπ. Ἑστ. 23 (1974), 62-69.

2124. Φωτιάδη Ἀδ., Τοπωνύμια τοῦ χωρίου Διόριος, Μαθητ. Ἑστ., τεῦχ. 51 (1971), 234-235, 52 (1971/1972), 76.

2125. — Παρατσούκλια ἀπὸ τὸ Διόριος, Αὐτόθι τεῦχ. 51 (1971), 236-237.

2126. Φωτοπούλου Α., Γορτυνιακὴ Βιβλιογραφία, Γορτυνιακὰ 1 (1972), 419-482 [Ἀριθμ. 1-848].
[Περιλαμβάνει καὶ γλωσσικὰ καὶ τοπωνυμικὰ μελετήματα].

2127. — Ἀπόπειρα ἐτυμολογίας τῆς τοπωνυμίας Κερπινή, Πρακτ. Α' Συνεδρ. Ἀχαϊκῶν Σπουδ., 181-192.

2128. — Σύμμεικτα Κιμωλιακά, Κιμωλιακὰ 6 (1976), 217-260.
[Λεξιλόγιον, 252-260].

2129. Χαβιαρᾶ Δ., Περιγραφὴ Συμαϊκῆς οἰκίας, Συμαϊκὰ 2 (1972), 181-190.
[Ὀρολογία].

2130. — Συμαϊκὰ μητρῷα καὶ ἐπώνυμα, Συμαϊκὰ 3 (1977), 165-171.

2131. Χαβιαρᾶ Ν., Συμαϊκὰ ἀνάλεκτα, Συμαϊκὰ 2 (1974), 130-134.

2132. Χαλβατζάκη Μ., Τὸ λησμονησμένο οἰκογενειακὸ ὄνομα τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ ἡ Παναγία ἡ Κουνίστρα. Ν. Ἑστ. 89 (1971), 812-815.

2133. Χαλκιᾶ Κ. Ἰω., Ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως Σπόα ἢ Σπῶα. Νισυριακὰ 5 (1976), 305-307.

2134. Χαλκιάδη Ζαχ. Ἐμμ., πρεσβυτέρου, Λαογραφικὰ Κάσου, Ἀθῆναι 1971, σσ. 190.
[Λεξιλόγιον 77-138, τῶν παλαιῶν λόγια 139-163, ἰδιωματισμοὶ 159-163, Τοπωνύμια 163-166, Παρανόμια 167-169, Τὰ ὀνόματα ὅπως ἀκούονται εἰς τὴν Κάσον 170-173, πῶς δίδονται τὰ ὀνόματα, 174].

2135. Χαραλαμπάκη Χριστ. (Charalambakis Christ.). Περιωρισμένης χρήσεως λαϊκὰ παιγνίδια εἰς τὸν νομὸν Λασιθίου, Ἀμάλθεια (1971), 211-223.
[Ἐπεξήγησις τῶν ἰδιωματικῶν ὅρων : σκιπέττο, χάμω Θεὸς ἢ Οὐρανός, ντελῆς. κισκιντάκι, τόπι, λακκούδια ἢ λακκουδάκια, σαράντα κόσκινα, βεζίρης].

2136. — Τὸ πρόβλημα τῆς ἀκριβοῦς ἀποδόσεως τῆς προφορᾶς τῶν ἰδιωματικῶν φθόγγων, Αὐτόθι 3 (1972), 27-30.

2137. — Ἐπιγραφὲς ἀπὸ τὴν ἀρχαία Μάλλα, Αὐτόθι 8 (1977), 311-344.
[Τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῶν Μαλλῶν, 339-344].

2138. — Vier literarische Papyri der Kölner Sammlung. Ἐν συνεργασίᾳ μετὰ

τῶν D. Hagedorn, D. Kaimakis, L. Thüngen, Zeitschr. Papyr. Epigraph. 14 (1974), 29-40.

2139. — Phthano. Ein Beitrag zur griechischen Wortforschung. Phil. Diss. der Univ. Köln, Heidelberg 1976, σσ. 241.

2140. — Διορθωτικά, Ἑρμηνευτικὰ καὶ παρατηρήσεις εἰς Ἕλληνας συγγραφεῖς, Ἀθηνᾶ 76 (1976/77), 323-342.

2141. Χαραλαμπίδου Χριστίνας, Τὸ τελικὸν -ν εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς νήσου Σύμης, Συμαϊκὰ 1 (1972), 116-122.

2142. Χαραλαμποπούλου Ἀγ. Α., Martinet André, Στοιχεῖα γενικῆς γλωσσολογίας. Μετάφρασις. Θεσσαλονίκη 1976, σσ. ιε'+253.

2143. Χαραλαμποπούλου Π. - Πριγγούρη Δ., Ἡ συμβολὴ τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας στὸν Ἀγῶνα τοῦ Εἰκοσιένα, Ὀλυμπ. Χρον. 2 (1971), 183-305.
[Ἀπογραφὴ ἐπαρχίας Φαναρίου 1689. Ὀνόματα χωρίων, 189].

2144. Χαραλάμπους Χ., Τὸ λίνον (λινάριν), Λαογρ. Κύπρ. 1 (1971), 63-68.
[Ὁρολογία: βούφα, ἀρκαστήριν καὶ ὁρολογία τμημάτων τούτου].

2145. Χάρη Π., Ἡ δημοτικὴ στὶς ἐφημερίδες, στὸ Ραδιόφωνο, στὴν Τηλεόραση, Ν. Ἑστ. 96 (1974), 1551-1552.

2146. — Ἱστορία τοῦ λογοτεχνικοῦ δημοτικισμοῦ, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, 264-285.

2147. Χαρτοφυλακίδη Κ., Διάλεκτος καὶ τοπωνύμια τῆς Κέας, Νησ. Κέα 23 (1973), τεῦχ. 249-251, σσ. 9-10.

2148. Χασάπη Χρ. Κ., Ἀστακός. Συμβολὴ στὴν ἱστορία τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἱστορικόν, βιογραφικὸν καὶ λαογραφικὸν λεύκωμα, Ἀθῆναι 1976, σσ. 85.
[Κρίσις: Π. Βασιλείου, Στερ. Ἑλλὰς τεῦχ. 8 (1976), 14].

2149. Χασιακοῦ Γ. Α., Γλωσσικὰ μνημεῖα τῆς Ρούμελης, Ἀθῆναι 1972, σσ. 159.
[Γλωσσάριον καὶ ἰδιωματικαὶ ἐκφράσεις. Τοπωνύμια διάλογοι, γεωργικά, ποιμενικά, παροιμίαι].

2150. Χασιώτη Ι. Κ., Θεσσαλικὴ βιβλιογραφία. Πρώτη καταγραφὴ (1636-1962), Βόλος 1971 (Φιλάρχαιος Ἑταιρεία Βόλου, Θεσσαλικὰ Μελετήματα 2), σσ. ιστ' + 247.

2151. Χατζῆ Δ., Τὸ πρόβλημα τῆς διγλωσσίας, Ἀντί, τεῦχ. 16, 17, 18 (1975).

2152. — Γλώσσα καὶ πολιτική, Ἀθήνα 1975, σσ. 95 [ἔκδοση τῶν εἰς τὸ «Ἀντὶ» ἄρθρων].

2153. Χατζηγεωργίου Τ. Ι., Γλωσσικὰ καὶ Λαογραφικὰ Νέου Χωρίου Κυθραίας, Λαογρ. Κύπρος 4 (1974), 25-30. 5 (1975), 19.
[Γεωργικὴ ζωή. Λέξεις σχετικαὶ μὲ τὴν ἐλαίαν].

2154. Χατζηιωάννου Κ., Συμπλήρωμα τῶν «Κυπριακῶν μύθων», Λαογρ. Κύπρος 2 (1952), 101-107.
[Μύθοι εἰς Κυπριακὴν διάλεκτον μὲ ἀπόδοσιν εἰς τὴν κοινὴν Ἑλληνικήν].

2155. — Ἐτυμολογικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ εἴς τινας λέξεις τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς, Ἀθηνᾶ 73-74 (1972/3), 32-42.

[Δίδυμος, θεότης, παθιάζω. Ὑποκορ. κατάλ. -έτιν τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτ. Κυπριακῆς. Αἱ λ. τῆς μεσ. καὶ νεωτ. Κυπρ. «κουέλλα» καὶ «λόττος». Τὸ μεσν. στανεό μου, στανειό μου, στανεῶς, στανικῶς].

2156. — Ἡ ἀρχαία Κύπρος εἰς τὰς Ἑλληνικὰς πηγάς. Τόμ. Β'. Μυθολογία καὶ Θρησκεία - Γεωγραφία καὶ Γεωλογία, Λευκωσία 1973, σσ. κε' + 471.

2157. — Τόμ. Γ'. Μέρος Β': Κυπρίων Γλῶσσαι, Λευκωσία 1977, σσ. ιγ'+182+3.

2158. Χατζηιωσὴφ Χρ., Σιμηλὶς καὶ Σιμηλλούδιν. Ἕνα ἐπίθετο τῆς θεᾶς τῆς γεωργίας ποὺ ἐπέζησε σ' ἕνα Κυπριακὸ φυτώνυμο, Συμπόσιον Λαογρ. Κύπρ., Λευκωσία 1972, 71-75.

2159. — Τοπωνύμια τῆς περιοχῆς Παλαιοχωρίου, Λαογρ. Κύπρ. 4 (1974), τεῦχ. 11-12, σσ. 63-66.

2160. Χατζηκυριαζῆ Ι. Δ., Ὁ ἕβδομος Ὀλυμπιονίκης τοῦ Πινδάρου, Δωδεκαν. Χρον. 2 (1974), 229-253.

2161. Χατζηκώστα Λεοντ., ἀρχιμανδρίτου, Πογγουρτζῆ(δ)ες ἢ πογκλωγιάρη-(δ)ες, Λαογρ. Κύπρ. 5 (1975), 61-63.

2162. — Οἱ ἐθνικές μας προσηγορίες Ἕλληνες, Γραικοί, Ρωμιοί, Ἀθήνα 1976, σσ. 59. [Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Μηνᾶ].

2163. Χατζησωτηρίου Γ. Δ., Ἱστορία τῆς Παιανίας καὶ τῶν ἀνατολικὰ τοῦ Ὑμηττοῦ περιοχῶν (1205-1973), 1973, σσ. 541.
[Τοπωνύμια, σσ. 312-367].

2164. Χατζηφώτη Ἰ. Μ., Τὸ γλωσσικό μας ζήτημα. Ἱστορικὴ ἀναδρομὴ καὶ μερικὲς σκέψεις γιὰ τὴν ἐπίλυση του, Ἀθῆναι 1972, σσ. 78. [= Ἐφημ. Νέα Πολιτεία, Δεκέμβρ. 1971 - Φεβρουάριος 1972].

2165. — Θησαυροὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, Κριτικὰ Φύλλα 2 (1973), 307-311.

2166. — Ἡ συμβολὴ τοῦ Ἐλισαίου Γιαννίδη στὸ κίνημα τοῦ δημοτικισμοῦ, Ν. Ἑστ. Χριστούγεννα 1976, σσ. 217-227.

2167. Χατζηψάλτη Κ., Τὸ ἐν Ἑλλάδι καὶ Κύπρῳ οἰκογενειακὸν ὄνομα Λογαρᾶς κατὰ τὴν Βυζαντινὴν καὶ μεταβυζαντινὴν περίοδον, ΕΚΕΕΚ 6 (1972-73), 133-168.

2168. Χατζιδάκη Ἰωσ., Ἡ ἱστορία τῆς νήσου Μήλου, Ἀθῆναι 1972, σσ. 414.
[Ἐπανέκδοσις].

2169. Χατζιδάκι Γ. Ν. (Hatzidakis G. N.), Γλωσσολογικαὶ Ἔρευναι, τόμ. Β'. Ἐν Ἀθήναις 1977, σσ. *142+809+6. Δικαίου Β. Βαγιακάκου, Εἰσαγωγή, σσ. *1-142. [Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Κέντρον συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ. Λεξικογραφικὸν Δελτίον. Παράρτημα 2.] Περιλαμβάνονται 85 μελέται ὡς κάτωθι :

— Ἀρχή, πρόοδος καὶ σημερινὴ κατάστασις τῆς γλωσσικῆς ἐπιστήμης, σσ. 1-9.
— Die Altgriechischen Feminina auf -ος im Neugriechischen, σσ. 10-11
— Ἔρευναι περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς, σσ. 12-24.
— Φιλολογικοὶ κροκυλεγμοί, σσ. 25-47.

Α'. Περὶ τῶν ὀνομάτων εἰς -πουλλος, -πούλλα, -πουλλον, -πουλλὶ κλπ., σσ. 25-35.

Β'. Περὶ τῆς ὀρθογραφίας τῶν ὑποκοριστικῶν εἰς -είδιον, σσ. 36-41.
Γ'. Ἐλάλουσαν - ἐλαλοῦσαν, σσ. 41-47.

— Περὶ φαινομένων τινῶν φθογγικῶν ἀνωμαλιῶν, σσ. 48-55.
— Περὶ τοῦ λj καὶ περὶ ἐπενθέσεως, σ. 56.
— Περὶ ὀρθογραφικῆς τινος καινοτομίας, σσ. 57-61.
— Περὶ τῆς ὀρθογραφίας τῶν κατ' ἀναλογίαν γενομένων νέων τύπων, σσ. 62-66.
— Περὶ τῆς ποικίλης παραδόσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, σσ. 67-69.
— Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ὀνομάτων εἰς -ις -ιν ἀντὶ -ιος -ιον ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 70-82.
— Περὶ τῆς προφορᾶς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης, σσ. 83-90.
— Τεχνολογικά, σσ. 91-93.
— Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς χρήσεως τῶν προσηγορικῶν ὀνομάτων γένους θηλυκοῦ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ, σσ. 94-99.
— Ὀλίγαι λέξεις περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως τῆς νέας Ἑλληνικῆς, σσ. 100-105.
— Βιβλιοκρισία τοῦ Τοπωνυμικοῦ τῆς Κύπρου Σ. Μενάρδου, σσ. 106-119.
— Σκέψεις τινὲς περὶ τῆς συντάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ, σσ. 120-125.
— Σχέσις ὀνομάτων καὶ πραγμάτων πρὸς ἄλληλα, σσ. 126-128.

Ἐτυμολογία.

— Περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ, σσ. 129-136.
— Καὶ πάλιν περὶ τοῦ καλύτερος κ.τ.τ., σσ. 137-143.
— Ποντικά, σσ. 144-154.

Εἰσαγωγή, σ. 144.
Περὶ τῆς κατὰ συστολὴν ἀπωλείας τοῦ ἀτόνου ι καὶ ου ἐν τῇ Ποντικῇ διαλέκτῳ, σσ. 144-154.

— Περὶ τοῦ εὐφωνικοῦ ἢ ἐφελκυστικοῦ ν, σσ. 155-156.
— Σημασιολογικαὶ μεταβολαί, σσ. 157-160.
(Ἀνταίνω, ξανταίνω, ἀπανταίνω καὶ τὰ ὅμοια).
— Περὶ τῆς χρήσεως τῆς προθέσεως ἐκ, ἐξ (ξε-) ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 161-190.
— Βάτραχος, σσ. 191-192.
— Περὶ τῆς ἀντωνυμίας ὅπου, ποῦ =ὅστις, ἥτις, ὅ,τι, κλπ., σσ. 193-195.
— Νάκκον νερὸν σ' ἐρκάστηκα τὸν μαῦρον νὰ ποτίσω.
Χερῶ =ἐγχειρῶ καὶ ῥίφτω - ῥίχτω, σ. 196.
— Περὶ τῆς γλώσσης καὶ τῆς γραμματικῆς τοῦ Ἐρωτοκρίτου, σσ. 197-207.

Περὶ συνιζήσεως, σσ. 197-198.
Ἄλλα πάθη φωνηέντων, σσ. 198-199.
Ἀνάπτυξις καὶ ἀφομοίωσις φωνηέντων, σ. 199.
Περὶ τῶν συμφώνων, σσ. 199-200.
Περὶ χασμῳδίας, σ. 200.
Περὶ τοῦ ἄρθρου, σ. 201.
Περὶ κλίσεως τῶν ὀνομάτων, σσ. 201-202.
Περὶ ἀντωνυμιῶν, σσ. 202-203.
Περὶ τῶν ῥημάτων, σσ. 203-207.

— Μεταφορικαὶ ἐκφράσεις, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, σσ. 208-211.
— Γραμματικὰ ζητήματα. ὅμως ἐπίρρημα καὶ σύνδεσμος, σσ. 212-221.
— Α' Πυρίνη γλῶσσα, σσ. 222-224.
Β' Περὶ τῆς χρήσεως τῶν ξένων καὶ τῶν νεωτέρων καταλήξεων, σσ. 224-225.
Γ' *ὅ,τι* =ὀλίγον, μόλις, σσ. 225-226.
— Φωνητικὰ καὶ ἐτυμολογικά, σσ. 227-241.

Α' Περὶ τοῦ εἰς -έα τύπου πολλῶν ἐπιθέτων τῆς μεταγενεστέρας μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας Ἑλληνικῆς, σσ. 227-229.
Β' Σάλος - σαλεύω καὶ ζάλη - ζάλο κλπ., ἤτοι ἐναλλαγὴ τοῦ σ καὶ ζ, σσ. 229-230.
Γ' Ἑρπετὸν ἁρπετόν, σερπετόν, σερφετία, σερπετία, σσ. 230-233.
Δ' Ἀρχαῖαι γλωσσικαὶ ποικιλίαι σῳζόμεναι καὶ ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 233-234.
Ε' Μαίτυρος - χειρόχτια, σσ. 234-235.
ΣΤ' Ἀσφαραγωνιὰ καὶ ἄλλα μετὰ τῆς καταλήξεως -ωνιά, σσ. 235-236.
Ζ' Ὁ πάτος, ὁ γέννος, ὁ κοῦρος, κτλ., σ. 236.
Η' Ξεμηστεύω, σσ. 236-237.
Θ' Λώθρα, σ. 237.
Ι' Βασιλεύει ὁ ἥλιος, σσ. 237-238.
ΙΑ' Βέργας - Βέργος, σσ. 238-239.
ΙΒ' Ἄκαρδος, καλόκαρδος, ἑφτάκοιλος, ἄδουλος, δοῦλος, κλπ., σσ. 239-240.
ΙΓ' Ἀναλογικὰ φαινόμενα, σσ. 240-241.

— Ἐτυμολογικὰ καὶ τεχνολογικά, σσ. 242-253.
Γυτεύω, σσ. 242-243.
Δαμίν, δαμάκιν, δαμινός, σσ. 243-245.
Δικονῶ, σσ. 245-246.
Ξεχωνιάζω, σ. 246.
Σύμμουχρον, σ. 246.
Βεργάτης, σσ. 246-247.
Ἡρακλένια καὶ μετουσιαστικὰ εἰς -ίτικος, σσ. 247-249.
Νεάτερος, σσ. 249-251.
Νεώτεροι πληθυντικοὶ τύποι, σ. 251.
Ἀνα(δ)οτοῦν, ἀναδοῦν, ἀναδερὸς κλπ., σσ. 251-252.
Βρυωνία ἀβρυά, χελιδοναία - χελεὰ κτλ., σσ. 252-253.

— Alte Buntheit im Neugriechischen, σσ. 254-256.
— Περὶ τοῦ ἐτυμολογεῖν, σσ. 257-260.
— Ἐτυμολογικὰ καὶ τεχνολογικά, σσ. 261-269.
Ἀχνός, ἄθνα-ίζω, ἄφνα-ίζω, ἄχνα-ίζω, σσ. 261.
Γαριώνω, γαριερός, κατσήγαρος, γάρος, σ. 262.
Ἐγόημου, σσ. 262-263.
Ντριμμώνω, στριμώνω, σ. 263.
Λούμακας λουμάκοι, λουμάκι, σσ. 263-264.
Θρυῶ, σ. 264.
Κελεφός, σ. 264.
Κούδεβλα, σσ. 264-265.
Πασπαλεύω = πασπατεύω, σ. 265.
Κόρμαλος, σσ. 265-267.
Τοιῶς, σ. 267.
Γαμοφόροι, γαμούσοι, γαμιῶτες κλπ., σσ. 267-268.
Παχουλλός, μακρουλλὸς κτλ., σ. 268.
Ὀνόματα εἰς -άρις καὶ -ᾶς, σσ. 268-269.

— Σημασιολογικά, σσ. 270-274.
— Ἐτυμολογικὰ καὶ μεθοδολογικά, σσ. 275-285.
Ἀράδα, σσ. 275-280.

Κλούβιος, σσ. 280-282.
Σταναιῶς μου, στανικῶς μου, τὸ σταναιό, σσ. 282-285.

— Zum Θάρρος, θαρρῶ - θάρος, θαρῶ, σ. 286.
— Griechische Miszellen, σσ. 287-290.

I. Ἀβέλτερος, σσ. 287-288.
II. Ζαρώνω = verschrumpfen, zusammenziehen, σσ. 288-289.
III. Κονάκι - κονεύω, σσ. 289-290.
IV. Zum Verständnis einiger komposita, σ. 290.

— Über einige neugriechische Adjektiva wie ὁ βρόμος, ὁ κρύος, ὁ σπλήνης und dergleichen, σσ. 291-292.
— Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διὰ τῶν αἰώνων, σσ. 293-298.
— Περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν λέξεων εἰς τὰ γνωστὰ μέρη τοῦ λόγου, σσ. 299-303.
— Α' Λεξικογραφικά. Β' Γλωσσοπλαστικά, σσ. 304-306.
— Μεθοδικὰ καὶ ἐτυμολογικά, σσ. 307-333.

Α'. Ἰυτοῖ - Γιούχτας, σσ. 307-312.
Β' Ἄντα, ἀντί, ἀντζί, ἄντζα, ἀντζίποδας, ἀντικλήνια, ἀντίκλα, ἀντέκλα, κτ.,σσ. 312-313.
Γ' Σκανίζει, σσ. 314-315.
Δ' Περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς ἰατρικῆς λέξεως «δρόλυκος», σσ. 315-318.
Ε' Ζῴδιον - ζοῦδος - ἄζουδος, σσ. 318-321.
ΣΤ'. Λίγωσι - γέμωσι, σσ. 321.
Ζ'. Παθητικαὶ μετοχαὶ μετὰ ἐνεργητικῆς σημασίας, σσ. 321-322.
Η'. Περὶ ἐλλιπεστέρων χρήσεων καὶ περὶ τοῦ σχηματισμοῦ νεωτέρων ἐπιθέτων, σσ. 323-325.
Θ'. μάντις, μαντεᾶς, σσ. 325-326.
Ι'. Μεσαρέα, σ. 326.
ΙΑ'. «Δάνειος» ἐπίθετον, σσ. 326-327.
ΙΒ'. Διόρθωσις εἰς τὸν Ἀθήναιον, σ. 327.
ΙΓ'. Ἅπαξ διὰ παντός, σσ. 327-333.

— Περὶ τῆς κατὰ διαφόρους χρόνους χρήσεως τῶν λέξεων «Ἑλλὰς» καὶ «Ἕλληνες», σσ. 334-335.
— Ein Merkwürdiger Gen. Plur. auf -οῦνις, σσ. 336-337.
— Ἡ πρώτη ἀναγέννησις τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, σσ. 338-340.
— Καλῶς ὡρίσετε, σσ. 341-343.

Ἐτυμολογικὰ καὶ Μεθοδολογικά, σσ. 344-348.

Ἀθί, ἀθοίνε, ἀθιά, ἀφούτσι, σσ. 344-347.
Ὁ ἄτρακτος, ὁ ἄστε, οἱ ἄστοι καὶ οἱ ἀσοίτου, σσ. 347-348.

— Ἑλλὰς καὶ Ἕλληνες κλπ., σσ. 349-357.
— Διατὶ εἶμαι μὲν δημοτικιστής, ἀλλὰ δὲν γράφω τὴν δημοτικήν, σσ. 358-370.
— Μεθοδολογικὰ καὶ Ἐτυμολογικά, σσ. 371-386.

Γενικά, σσ. 371-376.
Ἡ μύτι, σσ. 376-380.
βυζί(ον), βυζάνω κλπ., σσ. 380-382.
Κανών, κανόνας κλπ., σσ. 383-386.

— Γλωσσικά. Κόκκος, κουκκί, κοκκάρι, κουκκούτσι κλπ., 387-391.
— Περὶ τοῦ ρήματος «ξέρω», σσ. 392-396.

— Περὶ τῆς γενέσεως καὶ χρήσεως γλωσσικοῦ τινος τύπου ἐν τῇ Νέᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 397-398.
— Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, σσ. 399-405.
— Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, σσ. 406-417.

Περὶ τῆς γενικῆς, σσ. 406-417.
Προσθήκη εἰς τὰ ἀνωτέρω, σ. 417.

— Μικραὶ συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας γλώσσης, σσ. 418-446.

Α'. Φωνητικά, σσ. 418-421.
Β'. Περὶ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἐν τῇ μεσαιωνικῇ καὶ νέᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 422-425.
Γ'. Die Griechische Sprache in den urbulgarischen Inschriften von Dr. Beschewliew (Sonderabdruck aus den Jahrbuch. des Nationalmuseums, Sofia für 1922-25), σσ. 381-429, σσ. 425-430.
Δ'. Max Vasmer, Ein russisch - byzantinisches Gesprächbuch, Beiträge κλπ. (Max Vasmer, Βιβλίον Ἑλληνορωσικῶν διαλόγων, συμβολαὶ κλπ.), σσ.430-434.
Ε'. Σημειώσεις εἰς Φορτουνᾶτον, σσ. 434-446.

— Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, σσ. 447-452.
— Τοπωνυμίαι τοῦ χωρίου Μύρθιο, σσ. 453-456.
— Περὶ τῶν σπουδῶν καὶ τοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, σσ. 457-464.
— Γλωσσικὰ καὶ ἱστορικά, σσ. 465-470.

Σαμάρι, σσ. 465-467.
Πάσχω - πανθάνω καὶ πασχίζω, σσ. 466-467.
Γαμματίζω -ομαι = κάμπτω -ομαι, σσ. 467-468.
Βυζαντινὰ χρονικά. Παράρτημα τοῦ 17ου τόμου Actes de Chilandar par L. Petit et B. Korablev 1911, σ. 468.
Φιλέλλην, σσ. 469-470.

— Ἀπάντησις πρὸς τὸν κ. διδάκτορα W. Beschewliew, σσ. 471-482.
— Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Περὶ τῶν μετοχῶν, σσ. 483-493.
— Περὶ τῆς ἀνάγκης Λεξικοῦ τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, σσ. 494-496.
— Μακεδόνες, Μακεδονία καὶ Μακεδνός, σσ. 497-498.
— Περὶ τῆς χρήσεως τῶν παθητικῶν ρημάτων ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 499-500.
— Μικραὶ συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, σσ. 501-515.

Α'. Περὶ τῆς ἠθικῆς γενικῆς ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 501-505.
Β'. Περὶ τῆς ὁριστικῆς ἀντωνυμίας ἀτός, καὶ περὶ τῶν αὐτοπαθῶν τὸν ἑαυτόν μου, ἀπαυτός μου, ἀπατός μου, καὶ περὶ τῆς παρὰ ταύτας γενικῆς μου, σου, του, μας, σας, των - τους ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 505-509.
Γ'. Περὶ τῆς συντάξεως τῶν παθητικῶν ρημάτων ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ, σσ. 509-513.
Δ'. Ἐτυμολογικά : ἄωρος, ἄγωρος, ἀγώρι, ἄγουρος - ἄγγουρος, σσ. 513-514. Ἀρνεύω = ἡσυχάζω καὶ ἀρνεύω = δεικνύω, σσ. 514-515.
Ε'. Καταργοῦνται ἢ καταργιοῦνται, σ. 515.

— Ἀκμὴν - ἀγμὴν καὶ ἀκμὴν - ἀκομὴν - ἀκόμη, ἀκόμα, σσ. 516- 520.

Προσθήκη εἰς τὰ ἀνωτέρω, σσ. 518-520.

— Βιβλιοκρισία. Étude descriptive du parler Maniote méridional par André Mirambel, σσ. 521-537.

— Μεθοδολογικὰ καὶ Βιβλιοκρισία, σσ. 538-539.
— Βιβλιοκρισία Ν. Π. Ἐλευθεριάδου, Πελασγικὴ Ἑλλάς, οἱ Προέλληνες, σσ. 540-543.
— Ἐτυμολογικὰ καὶ Μεθοδολογικά, σσ. 544-551.

Μαραγγιάζω, (ἡ φωνητικὴ τροπὴ τοῦ πτι εἰς φκι καὶ τοῦ ndi εἰς ngi), σσ. 544-545.

Βόλος - Γόλος, σσ. 545-551.

— Καὶ πάλιν περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιθέτων, σσ. 552-553.
— Μεθοδολογικά, σσ. 554-562.
— Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν Ἑλληνικῶν τινῶν ἐπιθημάτων, σσ. 563-570.
— Μαρίας Λιουδάκη, Κρητικὲς μαντινάδες, σσ. 571-578.
— Καὶ πάλιν περὶ τοῦ Μορέως, σσ. 579-589.
— Περὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ τύπου τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων εἰς -εύς, σσ. 590-591.
— Συμβολὴ τοῦ Κοραῆ εἰς τὴν μελέτην τῆς νέας Ἑλληνικῆς, σσ. 592-595.
— Miszellen zur Griech. Grammatik, σσ. 596-602.

I. Die Aoriste auf -εσα, σσ. 596-598.
II. Bedeutungsentwicklung einiger Verben, σσ. 598-600.
III. Verba, die von Nomina auf -μα gebildet sind, σ. 600.
IV. Über den Namen Μορέας (= Πελοπόννησος), σσ. 600-602.
V. Στῆμα - στάμα - στέμα, σ. 602.

— Ὑπολείμματα, σσ. 603-607.

1. Ἴλερη, ἅπαλη κλπ., σσ. 603-604.
2. Περὶ ἀφομοιώσεως φωνηέντων ἐν τῇ Ν. Ἑλληνικῇ, σ. 604.
3. Κοιτάζω - κοιτῶ, σσ. 604-606.
4. Ἀνωμαλίαι τινὲς ἐν τοῖς φωνητικοῖς νόμοις, σσ. 606-607.

— Μεθοδολογικά. Κοιτάζω - κοιτῶ, σσ. 608-618.
— Βιβλιοκρισία. Ed. Mayser, Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit mit Einschluss der gleichzeitigen Ostraka und der in Ägypten verfassten Inschriften, σ. 619.
— Ἄλιζα und das Makedonische, σσ. 620-621.
— Über zwei unregelmässige Deminutiva im Neugriechischen, σ. 622.
Πίναξ λέξεων - ὀνομάτων - τοπωνυμίων, σσ. 625-788.
Πίναξ πραγμάτων, σσ. 789-808.
Παροράματα, σ. 809.

2170. — Einleitung in die neugriechische Grammatik, Ἀνατύπωσις ἐκδ. 1892, Ἀθῆναι 1975. Εἰσαγωγὴ Δ. Β. Βαγιακάκου. Καὶ εἰς Hildesheim 1977.

1271. Χατζιωνᾶ Στ., Ἡ οἰκία τῆς Πιτσιλιᾶς, Λαογρ. Κύπρ. 1 (1971), 26-28.

2172. — Τὸ φαγητὸ στὴν Ἄλωνα, Αὐτόθι, σσ. 118-121.

2173. — Τὸ τοπωνυμικὸ τῆς Ἄλωνας, Αὐτόθι, σσ. 3 (1973), 29-36.

2174. Χατζοπούλου Γ. Κ., Τὰ σχήματα λόγου εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τοῦ χωρίου Ἀντρεάνταν Ἀμισοῦ Πόντου, Δράμα 1974, σσ. 14.

2175. — Ἡ ἄμαξα εἰς τὸν Πόντον, Ἀρχ. Πόντ., 33 (1975/76), 36-50.
[Συνώνυμα τῆς λ. ἄμαξα καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς εἰς τὴν διάλεκτον τοῦ πόντου].

2176. Χειμῶνα Χρ. Β., Παναγία Κουνίστρα (Ἡ Παναγία τῆς Σκιάθου), Σκιάθος 1975, σσ. 15.

2177. Χιδίρογλου Π., Βιβλιογραφικὴ συμβολὴ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Τουρκολογίαν (1788-1975), ΕΚΕΕΚ 8 (1975-1977), 1978, σσ. 253-405. [Ἀριθμὸς τίτλων 1755 + 67].

2178. Χιονίδη Γ. Χ., Οἱ εἰς τὰ μητρῷα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 ἀναγραφόμενοι Μακεδόνες, Μακεδ. 12 (1972), 34-65.

2179. — Οἱ «πάροικοι» τῆς Σκοπέλου ποὺ κατάγονται ἀπὸ τὴ Χαλκιδική, Χρον. Χαλκιδ., τεῦχ. 31-32 (1977), 3-15. [Ὀνοματεπώνυμα].

2180. Χιονίδου Ν. Π., Ἡ γλῶσσα τῆς ἐκπαιδεύσεως, Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ ἐνημερωτικοῦ τεύχους τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, Ἀθῆναι 1972, σσ. 23.

2181. — Συνοπτικὰ ἐρωτήματα. Ὑπάρχουν αὐθύπαρκτοι δυνητικαὶ ἐγκλίσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ὑφίσταται ὑποθετικὸν ἀπαρέμφατον; Πλάτων 26 (1974), 80-92.

2182. Χιωτάκη Γιάννη, Το χωριό μου. Ὁ Κουκλουτζᾶς. Ἱστορία, Λαογραφία. Ἡ ζωή του, ἡ καταστροφή, Ἀθῆναι 1972, σσ. 416.

2183. Χιώτη Π., Περὶ δημοτικῆς ἐν Ἑλλάδι γλώσσης διατριβή, ἐν Ζακύνθῳ 1859. Φωτοτυπ. ἀνατύπωσις, Ἀθῆναι 1976, σσ. ζ' + 259. [Σειρὰ βιβλιοθήκης Ἱστορικῶν Μελετῶν 102. Ν. Καραβία].

2184. Χουλιαράκη Μ., Γεωγραφική, διοικητικὴ καὶ πληθυσμιακὴ ἐξέλιξις τῆς Ἑλλάδος 1821-1971, τ. Α', μέρος Ι. Σύστασις, πληθυσμὸς καὶ διοικητικὴ ὀργάνωσις τοῦ νεοπαγοῦς Ἑλληνικοῦ κράτους, Ἀθῆναι 1973, σσ. XXXVII + 262. Μέρος ΙΙ. 1974, σσ. λζ + 334. Τ. Β' 1975, σσ. XIV + 444, Τ. Γ', 1976, σσ. XIV + 422.

2185. — Ἱστορικὴ ἀπογραφικὴ ἄποψις τῆς Ἑλλάδος, 1900-1971, Ἀθῆναι 1975, σσ. 175.

2186. Χουρμουζιάδη Γ. Δ., Λεξικὸν ἑλληνο - ἱσπανικόν, ἐν Ἀθήναις 1974, σσ. 712.

2187. Χρηστίδη Β., The names Ἄραβες, Σαρακηνοὶ etc. and their false Byzantine etymology, BZ 65 (1972), 329-333.

2188. Χριστοδούλου Γ. Α., Τὰ ἀρχαῖα σχόλια εἰς τὸν Αἴαντα τοῦ Σοφοκλέους, ἐν Ἀθήναις 1977, σσ. 113*+375. [Κρίσις: Π. Γεωργούντζου, Πλάτων 29 (1977), 323-325].

2189. Χριστοδούλου Μενελ., Περί τινων φαινομένων κινητικῆς ἀντιθέσεως ἐν τῇ Κυπριακῇ διαλέκτῳ καὶ τῇ καθόλου Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ΕΚΕΕΚ 4 (1970-71), 209-232.

2190. — Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορικὴν τυποποίησιν καὶ μεταγραφὴν Ἑλληνικῶν Τοπωνυμίων, Αὐτόθι 5 (1971/72), 79-144.

2191. — Κυπριολογικὴ βιβλιογραφία: Γλωσσολογία - Λαογραφία, Αὐτόθι, σσ. 507-522.

— Λεξιλογικὸν ὑλικόν, σσ. 516-517.
— Τοπωνυμικὸν ὑλικόν, σσ. 517-518.
— Ὀνομαστικὸν ὑλικόν, σσ. 518.

— Γενικαὶ θεωρήσεις καὶ γενικὴ Κυπριακὴ διαλεκτολογία, σσ. 521.
— Φωνητικὴ καὶ φωνολογία, σ. 521.
— Μορφολογία τῆς Κυπριακῆς διαλέκτου, σσ. 521-522.
— Ἐτυμολογικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται, σσ. 522.
— Ἱστορικὴ γραμματικὴ τῆς Κυπριακῆς διαλέκτου, σ. 522.
— Λεξικολογία καὶ λεξικογραφία τῆς Κυπριακῆς διαλέκτου, σ. 522.
— Τοπωνυμικαὶ καὶ ὀνομαστικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται, σ. 522.

2192. — Σκέψεις τινὲς περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ περιβάλλοντος τῶν Ἑλληνικῶν διαλέκτων, Αὐτόθι 6 (1973), 109-124.

2193. — Κυπριολογικὴ Βιβλιογραφία: Γλωσσολογία - Λαογραφία, Αὐτόθι 5 (1971-1972), 503-531 [Βιβλιογρ. 1971].

— Συναγωγαὶ λέξεων. Τοπωνυμικὸν ὑλικόν, σσ. 518-521.
— Γενικὴ Κυπριακὴ διαλεκτολογία, σσ. 528.
— Φωνητικὴ - φωνολογία, σ. 529.
— Ἐτυμολογικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται, σ. 529.
— Λεξικολογία καὶ λεξικογραφία τῆς Κυπριακῆς διαλέκτου, σ. 530.
— Τοπωνυμικαὶ καὶ ὀνομαστικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται, σσ. 530-531.

2194. — Κυπριολογικὴ βιβλιογραφία: Γλωσσολογία - Λαογραφία τοῦ ἔτους 1972 καὶ συμπληρώματα προηγουμένων ἐτῶν, Αὐτόθι 6 (1973), 524-537.

— Λεξιλογικὸν ὑλικόν, σσ. 531-532.
— Γενικὴ Κυπριακὴ γλωσσολογία, σ. 536.
— Φωνητικὴ καὶ φωνολογία, σ. 536.
— Μορφολογία τῆς Κυπριακῆς διαλέκτου, σ. 536.
— Ἐτυμολογικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται, σσ. 536-537.
— Τοπωνυμικαὶ καὶ ὀνομαστικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται, σ. 537.

2195. — Report on Work conducted in Cyprus concerning Geographical Names, Nicosia 1972, σσ. 4.

2196. — Κυπριακὸ παραμύθι. Τὸ τραούδιν τοῦ Κωσταντᾶ, Λαογρ. 28 (1972), 385-389.

[Εἰς Κυπριακὴν διάλεκτον μετὰ γλωσσικῶν ἑρμηνευμάτων].

2197. — Περὶ Λινοβαμβάκων, Συμπόσιον Λαογρ. Κύπρ., Λευκωσία 1972, σσ. 105-15.

2198. — Σκέψεις τινὲς περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς γλωσσικῆς διαχύσεως αὐτῶν, Πρακτ. Α' Παγκυπρίου Συνεδρίου Ἑλλην. Πολιτισμοῦ, Ἑλληνικὴ Περίοδος, Λευκωσία 1974.

2199. — Κυπριολογικὴ βιβλιογραφία: Γλωσσολογία - Λαογραφία, Αὐτόθι 8 (1975-1977), σσ. 483-511.

— Λεξιλογικὸν ὑλικόν, σσ. 500-501.
— Τοπωνυμικὸν ὑλικόν, σ. 501.
— Ὀνοματολογικὸν ὑλικόν, σσ. 501-502.
— Γενικὴ Κυπριακὴ διαλεκτολογία, σσ. 508.
— Φωνητικὴ - φωνολογία, σσ. 508-509.
— Μορφολογία Κυπριακῆς διαλέκτου, σ. 509.
— Ἐτυμολογικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται, σσ. 509-510.
— Τοπωνυμικαὶ καὶ ὀνομαστικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται, σσ. 510-511.
— Μὴ Ἑλληνικαὶ διάλεκτοι, σ. 511.

2200. — Γλωσσάριον εἰς Κυπριακὰ παραμύθια ἐκδιδόμενα ὑπὸ Θ. Παπαδοπούλλου, Κυπρ. Σπουδ. 38-39 (1975), 153-166.

2201. — Γλωσσάριον εἰς Κυπριακὰς ἐπῳδὰς ἐκδιδομένας ὑπὸ Θ. Παπαδοπούλλου, Αὐτόθι, σσ. 177-181.

2202. — Ἑλληνικὴ κοινὴ καὶ Κυπριακὴ διάλεκτος, Πρακτ. Α' Κυπρολ. Συνεδρ., τόμ. Γ' β (1969), 309-318.

2203. — Σκέψεις τινὲς ἐπὶ τῆς μεταγραφῆς τῆς Ἑλληνικῆς γραφῆς εἰς Ρομανικήν, Μόρφωσις 28 (1973), 325-326, σ. 10.

2204. — Λευκωσία : ὄνομα καὶ παράδοση. Ἔκδοση Δήμου Λευκωσίας, Λευκωσία 1977.

2205. Χριστοδούλου Μενελ. - Μιχαὴλ Στ., Οἱ Καλικάντζαροι, Λαογρ. Κύπρ., II, 4-5 (1972), 34.

2206. Χριστοφίδου Μ. Κ., Εὑρετήρια τῶν διαφόρων ἐγκυκλοπαιδειῶν καὶ ἐγκυκλοπαιδικῶν λεξικῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀναφερομένων ἐπὶ Κυπρολογικῶν θεμάτων, ἤτοι εἰς τὰς λέξεις «Κύπρος», «Κύπριος» καὶ γενικῶς εἰς τὴν Κυπρολογίαν, Κυπρ. Λόγος 7 (1975), 287-292, 404-406, 8 (1976), 397-400, 9 (1977), 43-46.

2207. Χρυσάκη Τ. - Κονιδάρη Μ., Βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ βιβλιογραφία 1972-1974, ΕΕΒΣ 41 (1974), 528-556.

2208. Χρυσάνθου Κύπρ., Ὀνομασίες τῶν ὀστῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σκελετοῦ, Λαογρ. Κύπρ. 1 (1971), 3-6.

2209. — Κυπριακὲς λέξεις στὴν ποίηση τοῦ Γ. Σεφέρη, Αὐτόθι, σσ. 113.

2210. Χρυσοβιτσιώτη Ι. - Σταυρακοπούλου Ι., Ἀγγλοελληνικὸ καὶ Ἑλληνοαγγλικὸ Λεξικὸ ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν ὅρων, Ἀθῆναι 1977, σσ. 652.

2211. Χωματᾶ Αἰκατερίνης, Βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ βιβλιογραφία 1971, ΕΕΒΣ 38 (1971), 476-499.
[Γλῶσσα, 483].

2212. Χώρα Γ. Δ., Ἡ «Ἁγία Μονὴ» Ἀρείας ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ πολιτικῇ ἱστορίᾳ Ναυπλίου καὶ Ἄργους, ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 330 + 32 πίν.
[Τοπογραφία καὶ ὀνομασία τῆς μονῆς, 25-39. (Χωρογραφία, 25-28, Ἡ πηγὴ Κάναθος, 28-32, Ἡ ὀνομασία τῆς μονῆς, 32-39)].

2213. Ψαθᾶ Α. Δ. - Ψαθᾶ-Μητραλῆ Βασιλικῆς, Ὁ Σκοπὸς τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, Ἀρχ. Θράκ. 35 (1970), 218-376.
[Λαογραφία - Γλωσσάριον].

2214. — Τὸ Σκούταρι Ἀδριανουπόλεως τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, Αὐτόθι 36 (1973), 227-298.
[Γλωσσικά - Λαογραφικά, 284-294].

2215. Ψάλτου Σάββα, Τὸ χωρίον Ἅγιος Ἀμβρόσιος Κυρηνείας, 1972, σσ. 55.
[Οἰκογένειαι, ὀνομασία χωρίου καὶ τὸ κτίσμα τῆς ἐκκλησίας].

2216. Ψυχογιοῦ Ντ., Τὸ Καλαντάρι (Ἀπρίλη - Μάη - Θεριστῆ), Ἠλειακὰ 23 (1977), 702-705.
[Ὀνόματα].

2217. — Μικρὰ ἐτυμολογικὰ (Γασμοῦλος ἢ Βασμοῦλος, Ἐτεόκρητες - Ἐτροῦσκοι, Μινύαι, Μινωῖται), Αὐτόθι, σσ. 717-718.

2218. — Γαστούνη καὶ Σισῖναι, Αὐτόθι, σσ. 719-725, 24 (1977), 746-752. 24-25 (1977), 777-783.

2219. — Ἡ χλωρασιὰ τῆς Ἠλείας, Αὐτόθι 24 (1977), 730. 24-25 (1977), 800-801.

2220. — Γενεαλογικὰ στὸν Καρκαβίτσα, Αὐτόθι, σσ. 731-736, 24-25 (1977), 769-774.

2221. Ψωμᾶ Δεσποίνης, Τὸ Ἀνήλιο, Ὀλυμπ. Χρον. 4 (1974), 292-296.

2222. Valk M. van der, Eustathii Commentarii ad Homeri Iliadem pertinentes ad fidem codicis Laurentiani editi. Vol. primum praefationem et commentarios ad libros A-Δ complectens. Leiden 1971, σσ. CLXI + 802.

2223. Vandersleyen G., Le mot λαὸς dans la langue des papyrus grecs, Chronique d'Egypte 48 (1973), 339-349.

2224. Vaughn J. W., Final Clause Optatives in Pimary Sequence, Glotta 53 (1975), 216-217.

2225. Vayacacos D., βλ. Βαγιακάκος Δ.

2226. Vlachos Th. N., Die Geschichte der byzantinischen Stadt Melenikon, Θεσσαλονίκη 1969, σσ. 140.
[Κρίσις : G. Prinzing, BZ 64 (1971), 119-123].

2227. Voskresenskij M. - Nazarov V., La langue des inscriptions étéocrétoises, Linguist. Balk. 17, 3 (1974), 73-80.
[Ἡ γλῶσσα τῶν Ἐτεοκρητῶν εἶναι μία Κρητικὴ διάλεκτος].

2228. Voyles J. B., Ancient Greek accentuation, Glotta 52 (1974), 65-91.

2229. Vranoussi Eras., Les termes Ἀλβανοὶ et Ἀρβανῖται et la première mention des Albanais dans les sources du XI siècle, Actes Congr. Intern. Scienc. Sud-est Europ. 2 (1972), 387-396.

2230. Vsebaert J., Hull D., Greek Words and Hebrew Meanings. Studies in the Semantics of Soteriological Terms, Cambridge 1967, σσ. XV, 333, Vigiliae Christianae 27 (1973), 149-151.

2231. — Propitiation, expiation and redemption in Greek biblical rerminology, Mélanges Chistine Mohrmann, Utrecht 1973, 1-12.

2232. Warburton I. P., On the verb in Modern Greek, Bloomington 1970, σσ. 169.

2233. — Modern Greek verb conjugation : inflectional morphology in a transformational grammar, Lingua 32 (1973), 193-226.

2234. Waring H., Bibliography of the Phonetics and Phonology of Modern Greek, Mantatophoros 4 (1974), 3-18.

2235. Was D., The pseudo-Bilinguals in the Minoan Linear Script of class A., Κρητ. Χρον. 24 (1972), 228-237.

2236. Wathelet P., Les traits éoliens dans la langue de l'épopée grecque, Roma 1970, σσ. 437.

2237. — Études de linguistique homérique. I. Les itératifs en *-(e)sk. L'Antiquité Classique 42 (1973), 379-405.

2238. — Les noms des grecs et de la Grèce dans les formules de l'épopée homérique, Actes du XI Congr. Intern. Scienc. Onomast. 2 (1975), 429-441.

2239. — Le nom de Zeus chez Homère et dans les dialectes grecs, Minos 15 (1974 [1976]), 195-225.

2240. Watkins C., La famille Indo-européene de grec ὅρχις: linguistique, poétique et mythologie, BSL 70 (1975), 11-23.

2241. — A propos de Μῆνις, Αὐτόθι 72 II (1977), 187-209.

2242. Weijnen A. A. - Alinei M., The Wheel in the Atlas Linguarum Europae. Heteronyms and semantic density, Amsterdam 1974, σσ. 32. [Κρίσις : J. Haudry, BSL 70 (1977), II, 99-100].

2243. Wendt H. F., Langenscheidts Taschenwörterbuch der neugriechischen und deutschen Sprache. I. Teil. Neugriechisch-Deutsch, Berlin-München - Zürich 1969, σσ. 552.
[Κρίσις : G. Fatouros, Jahrb. Österr. Byz. 22 (1973), 366-369].

2244. Willetts R. F., Amyklai, EKEEK 5 (1971/2), 29-34.

2245. — Early Cretan social terminology, Αὐτόθι 6 (1973), 63-74.
['Απέταυροι, δρομεύς, καδεσταί, ἀπαμία].

2246. — The making of a Cretan fixed metaphor, Glotta 51 (1973), 64-66.

2247. Williams F., Ὦ in Theocritus, Eranos 71 (1973), 52-67.

2248. Windekens A. J. van, L'origine du grec δίψα «soif», Orbis 22 (1977), 186-187.

2249. — Grec δάκτυλος «doigt, doigt de pied» : exemple concret d'une évolution * - δκ - > * - τκ > - ur -, Αὐτόθι, 24 (1975), 125-129.

2250. — L'explication du nom d'animal grec λέων à partir d'un ancien * νεFων a celui qui rugit, Αὐτόθι, 211-213.

2251. — La théorie pélasgique (I) et l'explication de grec ἀσφόδελος, Αὐτόθι 25 (1975), 214-216.

2252. — Grec δίκτυον «filet de pêche ou de chasse», Orbis 25 (1976), II, 354.

2253. Wirth P., Zur asiatischen Toponymie in Geschichtswerk des Johanes Kinnamos, Byz. Forschungen 3 (1968), 1971 = Polychordia, Festschrift F. Dolger III), 251-253.

2254. — Βασιλικοπούλου - 'Ιωαννίδου 'Αγνῆς, 'Η ἀναγέννησις τῶν γραμμάτων κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ ὁ "Ομηρος, 'Αθῆναι 1971, σσ. 222, BZ 67 (1974), 145-147.

2255. Witt R. E., The Kabeiroi in Ancient Macedonia, 'Αρχ. Μακεδον. 2 (1977), 67-80.

2256. Wooten C. N., The conditional Nature of ἕως — clauses in Attic Prose of the fifth and fourth Centuries, Glotta 53 (1975), 217-222.

2257. Wouters A., A compendium of Herodian's Περὶ κλίσεως τῶν ὀνομάτων, Zeitschr. Papyr.-Epigraph. 11 (1973), 242-244.
[Κλίσις ὀνομάτων εἰς -ην καὶ -ων].

2258. Wyatt W. F., The Greek prothetic vowel, Ohio 1972, σσ. XVIII + 125.
[Κρίσις: C. Sandoz, BSL 69 II (1974), 130-137].

2259. Zaimov J., Zaselvane na bâlgarskite slavjani na balkanskija poluostrov, Sofia 1967 [= Ἐγκατάστασις τῶν Βουλγάρων Σλάβων εἰς τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον. Ἔρευνα τῶν «Ὀνομάτων κατοίκων τῆς Βουλγαρικῆς Τοπωνυμιολογίας»]. Περιληπτικὴ μετάφραση καὶ παρατηρήσεις ὑπὸ Α. Θαβώρη, Δελτίον Βουλγαρικῆς Βιβλιογραφίας, Περίοδος Β', ἔτος 9, τεῦχ. 2, Θεσσαλονίκη 1972, σσ. 7-52.

2260. — Beiträge zur Erforschung der bulgarischen geographischen Namen in Griechenland, Zeitschr. Balkan. 11 (1971), 105-115.

2261. — Relation chronologique entre la deuxième Palatalisation vieux bulgare et la métathèse liquide à la lumière des noms géographiques bulgares en Grèce du Sud, Actes XI Congr. Intern. Scienc. Onomast. 2 (1975), 459-465.

2262. Zamboni A., I nomi locali della Sicilia antica in relazione col problema delle lingue e dei popoli dell'isola, Actes XI Congr. Intern. Scienc. Onomast. 2 (1975), 475-488.

2263. Zwanziger R., Σινιπάτης, Sprache 19 (1973), 200-203.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

2264. Ἀλεξάκη Ε., Ἡ δομὴ τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογένειας στὴ Θράκη, Μνήμων 5 (1975), 49-80.
[Ὅροι σχετικοὶ μὲ τὴν οἰκογένειαν].

2265. Amigues S., Les subordonnées finales par ὅπως en attique classique, Études et Commentaires, Ἀριθ. 89, Paris 1977, σσ. 320.

2266. Brixhe Cl., Le Dialecte grec de Pamphylie, Documents et grammaire. Bibliothèque de l'Institut Français d'Études Anatoliennes d'Istanbul, τόμ. 26, Paris 1976, σσ. 325.

2267. Eideneier H., Ein früher Beleg für «Dobrudscha»? Actes du XIVe Congrès International des Études Byzantines, 2 (1975), 559-561.
[Πτωχοπροδρ. *Τομπρίτσα*].

2268. — Sprachvergleich Griechisch-Deutsch. (Teil Phonetik von H. Ruge), Düsseldorf 1976, σσ. 80.

2269. Hooker J. T., The Language and Text of the Lesbian Poets, Innsbruck 1977, σσ. 107.

2270. Θαβώρη Α., Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ καθιέρωση τῆς δημοτικῆς, Νέα Δομὴ 3 (1976), 45-49.

2271. Muellner L. Ch., The meaning of homeric εὔχομαι through its formulas, Innsbruck 1976, σσ. 158.

2272. Οἰκονομίδου Π. Σ., Κατάλογος τῶν ἰχθύων τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1973, Πρακτικὰ τοῦ Ἰνστιτούτου Ὠκεανογραφικῶν καὶ Ἁλιευτικῶν Ἐρευνῶν, 11 (1972), 471-599.

2273. Πανταζῆ Π., Ἡ διδασκαλία καὶ ἡ γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς, Αἰολικὰ Γράμματα 6 (1976), 23-25.

2274. Schmitt R., Indogermanische Dichtersprache und Namengebung. Innsbrucker Beiträge zur Sprachwissenschaft, Vorträge 10, Innsbruck 1973, σσ. 27.

2275. — Probleme der Eingliederung fremden Sprachgutes in das grammatische System einer Sprache. Innsbrucker Beiträge zur Sprachwissenschaft, Vorträge 11, Innsbruck 1973, σσ. 26.

2276. Seiler Hansjakob, Sprache und Sprachen (Gesammelte Aufsätze), München 1977, σσ. 454.

2277. Σινοπούλου Π. Α., Ὁ Κόντογλους κι ἡ γλώσσα, Κριτικὰ Φύλλα 4 (1975), 273-274.

2278. Τέντα Ν., Ἑλληνικὴ διαφήμιση καὶ γλώσσα, Ἠπ. Ἑστ. 24 (1975), 248-250.

2279. Teodorsson S. T., The Phonology of Ptolemaic Koine, Göteborg 1977, σσ. 278.

2280. Φερεντίνου Γ. Σ., Ἡ μάχη τῶν τόνων, Κριτικὰ Φύλλα 4 (1975), 478-480.

ΔΙΚΑΙΟΣ Β. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδες
Δικαίου Β. Βαγιακάκου: Γλωσσικὸν φυσιογνωστικὸν ἐράνισμα	5- 20
Χριστοφόρου Γ. Χαραλαμπάκη: Παρατηρήσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ἐπιθέτων κατὰ τὴν περιγραφὴν προσώπων εἰς τὴν χρονογραφίαν τοῦ Μαλάλα	21- 42
Ἀναστασίου Καραναστάση: Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῶν Ἑλληνικῶν ἰδιωμάτων τῆς Κάτω Ἰταλίας	43- 67
Ἀναστασίου Καραναστάση: Ἐνδιαφέροντα φωνητικὰ καὶ μορφολογικὰ φαινόμενα τοῦ Ἰδιώματος Μαρτινιάνο τῆς Ἑλληνοφώνου περιοχῆς τοῦ Σαλέντο (Ἀπουλίας).	69- 82
Δικαίου Β. Βαγιακάκου: Γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1971-1977.	83-226

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ

Α'. - ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ :

Τόμος Α' : ***α - ἀμωρωζοσύνη***, 1933, σσ. 561.
» Β' : ***ἄν - ἀπώρυγα***, 1939, σσ. 647.
» Γ' : ***ἄρα - βλέπω***, 1942, σσ. 558.
» Δ' : Μέρος α' : ***βλεφαρίδα - γάργαρος***, 1953, σσ. 238.
» β' : ***γαρδαλώνω*** — (σσ. 239- ὑπὸ ἐκτύπωσιν)

Β'. - ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ :

Τόμος	Α'	(1939)	Τόμος	Ζ'	(1955)
»	Β'	(1940)	»	Η'	(1958)
»	Γ'	(1941)	»	Θ'	(1963)
»	Δ'	(1942-1948)	»	Ι'	(1964-1965)
»	Ε'	(1950)	»	ΙΑ'	(1966-1969)
»	ΣΤ'	(1953-1954)	»	ΙΒ'	(1970-1972)

Γ'. - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ :

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ : *«Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου»*, σσ. 419. Μετὰ πίνακος λέξεων, ὀνομάτων, τοπωνυμίων, πραγμάτων, βιογραφίας καὶ δημοσιευμάτων τοῦ συγγραφέως, σσ. 421-506, ὑπὸ *Δ. Β. Βαγιακάκου* (Λεξικογραφικὸν Δελτίον, Παράρτημα 1). Ἐν Ἀθήναις 1958, σσ. 506.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ, *Γλωσσολογικαὶ Ἔρευναι* τ. Β'. Γλωσσολογικαὶ μελέται 1884-1936, τὸ πρῶτον συνεκδιδόμεναι ὑπὸ *Δ. Β. Βαγιακάκου*, μετὰ μακρᾶς εἰσαγωγῆς περὶ τοῦ βίου καὶ ἔργου τοῦ Γ. Χατζιδάκι καὶ πινάκων λέξεων καὶ πραγμάτων τοῦ τόμου τούτου ὡς καὶ τοῦ Πρώτου 1936 (Λεξικογραφικὸν Δελτίον, Παράρτημα 2). Ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 815.

G. N. HATZIDAKIS, *Einleitung in die Neugriechische Grammatik*. Φωτοτυπικὴ ἀνατύπωσις τῆς Α' ἐκδόσεως (Λειψία 1892) μετὰ Προλεγομένων *Δ. Β. Βαγιακάκου* (Λεξικογραφικὸν Δελτίον, Παράρτημα 3). Ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. ιστ'+464.

Δ. Β. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΥ, *Γεώργιος Ν. Χατζιδάκις (1848-1941)*. Βίος καὶ Ἔργον (Λεξικογραφικὸν Δελτίον, Παράρτημα 2α). Ἐν Ἀθήναις 1978, σσ. 143.